

2 CD!

COMDEX 2000: Yeni ürün ve teknolojiler 20

AYLIK YAYINDIR · OCAK 2001 · ISSN: 1300-9419 · Sayı: 2001/01 · Y 23010 · 12- DM · 2.450.000.TL

CHIP
01

CHIP

BİLGİSAYAR KÜLTÜRÜ

www.chip.com.tr

250 Doların Altındaki

EN İYİ DONANIMLAR

İnternet Telefon Programları

İnternet üzerinde ücretsiz telefon görüşmeleri yapabilirsiniz

En yeni programlar:

MP3 Easy, Amapi 3D, WinSock Naviscope, Ulead Photo Express Groove Maker, Advanced Int. Tool HotLine Client, Cute MX, Tripnosis PC Accelerator, PC Remote Cool Edit 2000, Pic2HTML

Video Recorder'lar

Filmlerinizi sabit diskinize kaydetmenizi sağlayan programlar

Grafik Plug-in'leri

Grafik programlarınızı yepyeni özelliklerle donatın

PC ONLINE Bölümü

En yeni HTML editörleri

36

- ▶ PC'niz için en uygun çevrebirimler
- ▶ 11 sayfalık donanım satın alma rehberi
- ▶ Cazip fiyatlarıyla en ilginç ürünler 40

Pentium 4 İlk Test Sonuçları

- ▶ Yeni Netburst mimarisiyle hız dopingi
- ▶ PIII ve Athlon ile karşılaştırmalı test 84

Net Bağlantınızı Hızlandırın

Modem ve ağ ayarları ile maksimum sörf keyfi 218

Test: Tarayıcı

Sadece 53 dolara kaliteli tarayıcı bulmak mümkün 94

Dijital Kayıt: Video&Müzik

Film ve müziğin sabit diske kaydedilmesi 138 & 154

Seyir Defteri

Günah Keçisi İnternet

Ufuk Yamankılıçoğlu uyaman@chip.com.tr
Yazı İşleri Müdürü

■ Bilgisayar ağları ortaya çıktığından beri meraklıları bu mükemmel teknolojiye hayranlar. Ancak eleştirmenler ve bazı kurumlar da ağa karşı olan kaygılarını zaman zaman dile getiriyorlar. Burada iki temel tehlike öne çıkıyor: İlk olarak internet, hatalı bilgilerin kaynağı olabiliyor. Verilen haber veya bilgilerin doğruluğu ve internetin kendisi de kontrol edilemiyor. İkinci tehlike de birilerinin interneti kontrol ediyor olması. Medya holdingleri, lobiler ve endüstri, sadece kendilerinin işine gelen, filtrelenmiş bilgileri okurlara ulaştırıyorlar.

Bu kaygılar yeni değil. Herşeye kadir, ancak kontrol edilemeyen bir medya korkusu var kafalarda. Ancak medyanın kendisi içeriklerden sorumlu olamaz, zira haberleri üretenler asıl sorumlu olabilir. Pazarlama ve propaganda gerçek ve ciddi bilginin önüne geçiyorsa internetin yapabileceği bir şey yoktur. Kandırılmak için de zaten internete gerek yok. Televizyonlar, gazeteler, dergiler ve radyolar aynı şekilde kanalize edilmiş, filtrelenmiş haberler sunabiliyorlar. Bu bağlamda internet, özgürlükçü ve herkesin kullanabileceği bir medya olarak tam aksine vazgeçilmez bir bilgi kaynağı olabilir.

İnternet yayıncıları da gazetecilik meslek ahlak ilkelerine uymalıdır. Bilgi sunanlar temiz bir araştırma yapmalı, birçok kaynak belirtmelidir. Yorum ve haberler mutlaka açık bir şekilde birbirinden ayrılmış olmalıdır. Zira internet, medyanın tüm kollarında olduğu gibi, bilginin ve görüşlerin zor ayırt edilebildiği noktalarda tehlikeli olmaya başlayabilir. Haber peşindeki web sörfçülerinin de gazetecilik temel eğitimine sahip olmaları gerekiyor. Okur olarak haber ve bilgilere körü körüne inanmayıp, birçok kaynaktan takip etmek ve karşılaştırmak doğru olacaktır. İnternet burada oldukça yardımcı olabiliyor: Yerli yabancı birçok haber kaynağına kısa sürede ve engelsiz olarak ulaşabiliyorsunuz.

Sorgulayan ağ vatandaşlarının önlerinde daha çok uzun bir yol var. Önce internetle ilgili yerleşmiş düşüncelerin baştan değişmesi gerekiyor: Çoğu sunucu web sayfalarını görsel ve teknik olarak üstün duruma getirmeye uğraşırken, asıl önemli olan içerik ihmal ediliyor. İçerikler ya çok dar editör kadroları ile, ya da part time çalışanlarla sağlanıyor.

CHIP ve Vogel Medya Yayımcılık olarak herkese mutlu, sağlıklı, başarılı ve problemsiz bir yeni yıl diliyoruz. 🇹🇷

Ufuk Yamankılıçoğlu

Serial ATA Geliyor

Serial ATA Working Group, yeni sabitdisk arabirimi Serial ATA'nın ilk örneğini tanıttı. Yeni standart günümüz paralel arabirimlerin yerini alacak. Günümüzde kullanılan arabirimler işlemciyi frenliyorlar, zira veriler mesela Pentium 4'ün işleyebileceği kadar hızlı transfer edilemiyor. SerialATA, ilk versiyonu SATA/1500'de teorik olarak 1,5 GBit/s hıza ulaşabiliyor. Gerçek transfer başarımı ise 150 MByte/s. Adından da anlaşılacağı gibi seri bir arabirim söz konusu olduğu için, geniş ve kısa (maksimum 45 cm) paralel bağlantı kabloları da tarihe karışıyor. Dört kanallı ince bir kablo (maksimum 1 metre uzunluğunda olabiliyor) bağlantı için yeterli oluyor. Yazılımda pek bir değişiklik olmayan, Serial ATA geriyile tam uyumlu ve yeni sürücüler gerekiyor.

3ivX Tamamlandı

Video sıkıştırma programı DivX'in takipçisi sayılabilecek 3ivX codec'in Windows için ilk versiyonu çıktı ve geliştiricisinin ifadesine göre önceki sürümüne göre yüzde 40 ile 60 arasında daha hızlı. 3ivX ile video dosyaları çok yüksek bir oranda sıkıştırılabilir, zira bu yöntemde bir resmin sadece değişen bölgeleri kaydediliyor. Bu şekilde mesela "Matrix" filminin trailer videosu belirgin bir kalite kaybı olmadan 7 MB'a kadar sıkışabiliyor.

Internet Explorer 6.0

Microsoft, Internet Explorer 6.0'ın ilk beta sürümünü çıkardı. İlk bakışta önceki sürümlere göre şu değişiklikler dikkati çekiyor: "Personal Bar" dosya, dizin ve web sayfaları ile browser kullanımını kolaylaştırmayı hedefliyor. Bu yeni çubuğa, mesela çeşitli fonksiyonlara daha hızlı erişmenizi sağlayacak, istediğiniz her türlü simgeyi yerleştirebiliyorsunuz. MSN Messenger da artık browser'ın ayrılmaz bir parçası. Bunun yanında henüz ilk betaya entegre edilmemiş başka fonksiyonlardan da söz ediliyor. Bunlar daha çok gelişmiş güvenlik fonksiyonları ve Smart Card desteği.

İçindekiler

Güncel

- 10 Haberler
- 16 Hi-Tech Haberleri
- 20 Comdex Fall 2000
- 36 Ocak 2001 CHIP CD'leri
- 40 En İyi Çevrebirimler
PC'niz için 250 doların altındaki en iyi çevrebirim aygıtları

Donanım

- 56 Donanım Haberleri
- 62 Donanım İnceleme
- 84 Pentium 4
Intel'in en yeni işlemcisi testte, test sonuçları ve yorumlar
- 90 Donanım Kursu
İhtiyacınıza uygun bir ekran kartı satın alırken dikkat edilmesi gerekenler
- 94 Test: Tarayıcılar
Piyasadaki en yeni ve en hızlı tarayıcılar yarışıyor
- 110 Mükemmel Tarama
En iyi tarama sonuçları için ipuçları ve pratik bilgiler
- 114 TOP10 Testleri

Yazılım

- 124 Yazılım Haberleri
- 128 Ayın Shareware'leri
- 134 Yazılım İnceleme
- 138 Software Video Recorder'lar
Yazılımla MPEG kaydı için programlar
- 154 Müziği Sayısallaştırmak
Dijital müzik kaydı için püf noktaları ve Cool Edit ile uygulama
- 164 Office 10 Web Server
İk .Net uygulamasında Web Server kurulumu ve işletimi
- 174 Pratik DVD İpuçları
Mükemmel DVD ziyafeti için püf noktaları, DVD'den CD'ye kayıt
- 182 CD Kayıtları
Her türlü format için doğru CD kayıtları
- 188 StarOffice'te Güvenlik
Ofis paketindeki güvenlik fonksiyonları
- 192 Windows Media Player 7
Yeni player yazılımının tüm özellikleri
- 196 Powerpoint Sunuları
Mükemmel sunular için pratik ipuçları
- 202 A'dan Z'ye Outlook Express
Başarılı E-Mail istemcisinden tam verim almak
- 206 Otomatik Word
Word otomasyonu ile daha hızlı ve rahat çalışma
- 210 Bilgisayarda Müzik

İnternet

- 214 İnternet Haberleri
- 216 Pratikte ICQ 2000b
Yeni fonksiyonlar ve özelliklerin kullanımı
- 218 Hızlı İnternet
Hızlı bir bağlantı için modem ve ağ ayarları
- 226 Broadband Wizard
- 230 Kablo İnternet
- 232 Netiket

Kapak konuları

DVD İpuçları

Dijital Film Ziyafeti

DVD keyfinden sonuna kadar yararlanabilmeniz için pratik ipuçları ve DVD'den CD'ye kayıt yöntemleri ► 174

Test

Tarayıcılar

17 USB tarayıcının katıldığı tarayıcı testimizde en iyileri belirledik. Aralarında oldukça uygun fiyatlı olanlar da vardı. ► 94

CHIP CD

CHIP CD'sinde en yeni ve en iyi programları bulabilirsiniz ► 36

Yeni Yıl Alışverişi

En İyi PC Çevre Birimleri

Bilgisayarı olan arkadaşlarınıza, yeni yıl hediyesi olarak bir çevre birim aygıtı almayı düşünür müsünüz? ► 40

Online Sinema

İnternet'ten Film İzleyin

İnternet ve dijital teknik ile, az paraya çok deney yapılabilecek bir imkan oluşuyor. Sinemaların da dijital olması söz konusu. ► 240

Magazin

- 236 Magazin Haberleri
- 238 DNA Kayıt Belleği
- 240 İnternette Film
Online ve dijital sinema keyfi
- 244 10 Soruda Güncellemeler

CHIP Emrinizde

- 246 SüperCHIPman
- 252 Eski Sayı Sipariş ve Ürün Bilgi Formları
- 253 Abone Formu
- 256 CHIP Club

Diğerleri

- 4 Seyir Defteri
- 8 Read.me
- 259 CHIPucu Katalogu
- 289 Künye
- 290 Gelecek sayı

Bedava Video Recording

- 140 Testin Galibi: PowerVCR-II
- 140 WinVCR II
- 142 nanoDVR
- 144 Sonuç
- 144 Tablo: Teknik Veriler ve Değerlendirme
- 142 Nasıl Test Ettik?
- 146 Bedava Software Video Recorder'lar
- 146 TV Kartında Ses Problemlerinin Çözümü
- 148 Profesyoneller İçin Video Recorder Araçları
- 150 High-End PC Konfigürasyonu
- 150 Pratik İpuçları: Video Capture
- 152 Standart Bilgisayar Konfigürasyonu
- 152 Low-End Bilgisayar Konfigürasyonu

Read.me

Bilime Katkı Payı

Gökhan Sungurtekin sgokhun@chip.com.tr
Genel Yayın Yönetmeni

« Bu ülkede ne yazık ki bilim adamlarının dışında kimse, bilimin ülkenin geleceği için taşıdığı önemin farkında değil. Bizim rolümüz, bu bilince sahip olanlar tarafından yürütülen çalışmaların ticari sonuçlarını, yani farklı ürünleri tüketmek için hazır durumda beklemek ve onları daha da zengin etmek. »

■ Uluslararası Uzay İstasyonu Projesi tüm hızıyla devam ediyor. Yakın gelecekte tüm modüller eklendikten sonra projeye katılan firmalar araştırma çalışmalarına başlayacaklar. Amerika Birleşik Devletleri, Rusya, Avrupa Uzay Birliği ve Japonya'nın katılımıyla yürütülen proje, insanlığın kaderini etkileyecek araştırmaların merkezi olacak.

Geçtiğimiz ay Discovery Channel'da Uluslararası Uzay İstasyonu hakkında oldukça kapsamlı bir program yayınlandı. Projenin aşamaları ve istasyonu oluşturan modüllerin teknik altyapıları kadar, projeye katılan ülkelerin yapılan araştırmalar sonucunda elde edilecek bilgilerin paylaşımı konusunda birbirleriyle çekişmeleri de oldukça ilgi çekiciydi. Kendilerine ait bölümlerde farklı bilimsel çalışmalar yürütme imkanına sahip oldukları halde bu ülkeler, diğer araştırmaların sonuçlarını da elde etmenin yollarını arıyorlar.

Peki biz ne yapıyoruz? Bu ülkede ne yazık ki bilim adamlarının dışında kimse, bilimin ülkenin geleceği için taşıdığı önemin farkında değil. Bizim rolümüz, bu bilince sahip olanlar tarafından yürütülen çalışmaların ticari sonuçlarını, yani farklı ürünleri tüketmek için hazır durumda beklemek ve onları daha da zengin etmek. Bilimsel araştırmalara yeterince kaynak ayrılmadığı sürece bu rolü oynamaya devam edeceğiz.

Discovery Channel'da bu programı seyredip, insanlığın geleceğini şekillendiren bu bilimsel çalışmalara ne kadar uzak olduğumuzu düşünürken, Cumhuriyet gazetesinin 9 Aralık 2000 tarihli 'Bilim Teknik' ekinde Çukurova Üniversitesi'nden Doç. Dr. İbrahim Ortaş'ın 'Bilime de Katkı Payı Alınsın' başlıklı yazısına rastladım. Yazıda sayın Ortaş'ın bilime kaynak yaratılmasını sağlayacak önerileri yer alıyor. Akılcı çözümler sunan bu önerileri aynen aktarmak istiyorum:

1- Eğer bütçeden pay ayrılmıyorsa bir başka öneri olarak eğitime ayrılan katkı payı gibi bilime katkı payı adı altında bir fon oluşturulmalı. Gönüllü olarak bu fona para aktarabilecek kişilerin sayısı azımsanmayacak kadar çok olacaktır. Bu fona yapılacak katkı belki de bu ülkeye getirisi olacak çalışmaların en yararlısı olacaktır. Bugüne kadar birçok insan zamlardan, KDV'den ve vergilerden çok şikayetçi oldu, fakat hiç kimse eğitime ayrılan ek vergiden şikayetçi olmadı.

2- Spor toto-loto, maç biletlerinde ve benzeri uygulamalarda alınan ücretin yüzde olarak dağılımında Türk Silahlı Kuvvetleri, Kızılay, Çocuk Esirgeme Kurumu ve Diyanet İşleri Başkanlığı için belirli paylar ayrılmaktadır. Bunlara ilave olarak bilimsel araştırmalara da belirli bir pay ayrılabilir.

3- Amerika Birleşik Devletleri örneğinde olduğu gibi ihracat ürünlerinden alınacak %0.001'lik küçük bir vergi birimi o malın ve hizmetin geliştirilmesinde kullanılmak üzere araştırmaya ayrılabilir.

4- Bölgesel olarak ağırlıklı üretimi yapılan mal ve hizmetlerden alınacak küçük bir birim katkı payı bile bilimsel araştırmaların seyrini değiştirebilir.

5- Genel bütçeden bilime ayrılan pay artırılabilir. Gelişmiş ülkelerde %2-3 arasındaki dilim ülkemizde %0.01'lerin altındadır. En azından ikinci dünya ülkelerinden Yunanistan, İspanya ve Portekiz gibi ülkelerin bütçelerinde bilime ayırdıkları payın üzerine çıkabilelim.

Sayın Ortaş'ın da yazısında belirttiği gibi, vergiler konusunda özellikle son dönemde çok hassas olmamıza rağmen, eğitime ve bilime yapılacak katkıya kimsenin karşı çıkacağını zannetmiyorum. □

Browser Savaşı

Hataları İle Netscape 6

Sonunda Netscape 6'nın final versiyonu yayınlandı. Birçok yenilik sunan browser'ın düzeltilmesi gereken birçok hatası da var.

Birçok sürpriz ve karışıklıktan sonra en sonunda karşımızda: Netscape yeni browser'ının download'unu serbest bıraktı. Bu kadar hızlı olmasının arkasında ise Netscape'in sahibi AOL'un pazarlama stratejisi yatıyor. Bu stratejinin nedeni muhtemelen rakibi Microsoft'un Internet Explorer 6'nın betasını yayınlamadan önce ilgiyi üstlerine çekmekti.

Netscape 6 iki farklı arayüz sunuyor

Ve Netscape amacına ulaştı da. Beta versiyonlarına göre daha güvenli olan Netscape 6 önceden yüklenmiş iki farklı arayüz sunuyor ve POP3 veya STMP tabanlı herhangi bir e-posta hesabı kullanılabilir. Browser bunun haricinde XML, DOM Level 1 ve 2'yi tanıyor ve Sun'ın Java Engine 2'si ile donatılmış.

Browser'ın can alıcı parçası ise, geliştiricilerin senelerce üzerinde

Yeni "Side Bar" kişisel bilgilere imkan tanıyor ve böylece menüler istendiği gibi değiştirilebiliyor. Örneğin borsa kurları veya haberler gibi.

açık kaynak olarak çalıştırdıkları "Gecko" isimindeki hızlı Rendering Machine. Dikkate şayan sonuç: HTML sayfaları çok kısa sürede tamamlanıyor. Browser'ın çekici yanlarından bir diğeri de, kurulumu için 25 Mbyte'ın yeterli olması. Ancak browser'daki hatalar gayet ortada: Tablolar yanlış

ölçekleniyor, şifrelenmiş HTML sayfaları çağrılmıyorlar. Sun Java Engine'in durum çubuğunda görünmesine rağmen script'ler çalıştırılmıyor. Eğer Netscape kısa süre içerisinde bir güncelleme yayınlamazsa, bu en son browser hayatına sıranın en arkasından gözlerini açacak.

Geri Dönüşüm

IBM PC'leri Geri Dönüştürüyor

Bilgisayar sektöründe son zamanlarda iyice klişe haline gelmiş bir düşünce var. İnsanlar kendi aralarında konuşurken "Satın aldığın şu bilgisayar sen eve götürene kadar demode ola-

cak" diyorlar.

Merkezi New York'ta bulunan IBM, bilgisayar kullanıcılarının atık sorunuyla ilgili olarak kendi içinde bir çözüm geliştirmiş. Birçok kişi kullanmadığı donanımları ne yapacağı konusunda karsızlık çekiyor. IBM de bu soruna çözüm bulabilmek için iki farklı grup geliştirmiş. Bunlardan

bir tanesi bireysel tüketici grubu buyken, diğeri de küçük ölçekli iş sahipleri. Çevre örgütlerinin bir türlü çözüm bulamadığı bu problem, belki de IBM sayesinde çözüme kavuşacak. 29.99 dolarlık bir ücret karşılığında, IBM her türlü PC parçasını alacak ve bunları IBM PC Geri dönüşüm Birimi'ne yollayacak. Bu ücretin içine nakliye bedeli de dahil. Atık donanımı olan kişilerin yapması gereken tek şey cihazları paketlemek ve UPS kanalıyla Envirocycle'a yollamak. Envirocycle bir geri dönüşüm şirketi.

2004'de 315 milyon bilgisayar atık olacak

Yakın dönemde yapılan bir araştırmaya göre, 1998 yılında Amerika'da 20.6 milyon PC atık hale geldi ya da kullanıcıların tabiriyle "demode" oldu. Fakat bu bilgisayarların sadece yüzde 11'i, yani

2.3 milyon adedi geri dönüşüm kapsamında değerlendirildi. 2004 yılında 315 milyon bilgisayarın daha atık PC sınıfına gireceği tahmin ediliyor.

IBM'in rakiplerinin atık bilgisayar konusunda yaptığı çalışmalar ise daha farklı. Örneğin Dell sadece büyük müşterilerinin kullanılmayan bilgisayarlarını almayı kabul ediyor. Şirket 20 adedin altında cihazı da kabul etmiyor. IBM'in de büyük müşterileri için buna benzer bir programı var.

Hewlett Packard yetkilileri ise bireysel kullanıcılar için bir geri dönüşüm programı hazırlanacağını ve bunun çalışmalarının şu anda yürütüldüğünü ifade ediyorlar.

Çevreciler IBM'in bu programına övgüler yağdırırken, bazıları da hükümetin ve bilgisayar üreticilerinin atık değerlendirme konusunda daha hassas olması gerektiğini belirtiyor.

İçindekiler

- 16 Hi-Tech
- 20 Comdex Fuarı
- 36 CHIP CD
- 40 PC'niz İçin En İyi Çevreirim Aygıtları

Teknoloji

İzlenmek için Kabloya Gerek Yok

Varsayalım pek de tanımadığınızı bir şehrin sokaklarında geziniyorsanız ve farkına bile varmadan Starbucks'ın yanından geçtiniz. Cep telefonunuz çalıyor ve ekranda bir kahve kuponu beliriyor. Bu kuponun özelliği sadece o şehirde ya da şehrin o bölgesinde kullanılabilir olması. Fakat ama telefonunuz Starbucks civarında olduğunuzu nereden bildi? Hatta kupon geçen Starbucks'da olduğunuzu nasıl anladı? Sizin hakkınızda başka ne gibi detayları biliyor?

Digital Angel gibi teknolojilerin doğru amaçlar için kullanılması gerekiyor.

Kısa bir zaman sonra en yakınınızdaki mobil cihaz nerede olduğunuzu bilecek, yerinizi tespit edecek. Bu teknoloji birçok fırsat yaratacağı gibi, aynı zamanda insanların özel hayatlarına da tecavüz olarak nitelendirilebilir. Aradaki ince çizgi korunabilirse sorun çıkmayacağı kesin ama önemli olan bu çizginin korunabilmesi.

Biyolojik parametreler tıbbi merkezlere bildiriliyor

Bu tür teknolojiler son zamanlarda iyice gelişiyor. Digital Angel isimli yeni bir teknoloji sayesinde, vücuda yakın bir yerde tutulan mikrochip kişinin biyolojik parametrelerinin bir kaydını tutuyor ve vücutta herhangi bir ağrı ya da araz olduğunda bunun bilgisini tıbbi merkezlere bildiriyor. Bu tür teknolojilerin doğru amaçlar için kullanılmamasının çok ciddi

sorunlara yol açacağı ifade ediliyor.

Cep telefonları, avuçiçi cihazlar, araç navigasyon sistemleri kısa bir zaman sonra çok daha detaylı izleme yapabilecekler. Bunların çoğu zaten bu tür özelliklerle birlikte geliyor. Bir yıl kadar bir süre içinde de bu tür izleme hizmetlerinin verilmeye başlanacağı açıklanıyor. Bu tür bir teknolojinin getirilmesinin başlıca nedeni ise, federal kanunlar uyarınca 911'i arayan kişilerin yerlerinin bir an önce tespit edilmesinin şart koşulması.

Bu tür izleme sayesinde, kişiler istedikleri web sitesine girebiliyor, otomatik olarak hava durumu konusunda bilgi alıyor, bulunduğu yerin yakınındaki sinemalarda gösterilen filmleri öğrenebiliyor ya da "sushie" yiyebileceği en yakın lokantanın adresini alabiliyor. Eğer aradıkları yeri bulmaya çalışırken kaybolurlarsa o zaman da adım adım yönlendirilerek doğru yere gitmeleri sağlanıyor.

iPaq için GPS

PDA'lar için Yol Gösterici Yazılım

Sıklıkla içinde kalınmayacak: Tegaron Telematics'in sunduğu yeni bir navigasyon yazılımı sayesinde kuvvetli Compaq iPaq aynı zamanda bir GPS yol gösterici olarak da kullanılabilir. Compaq navigasyon yazılımı ve buna bağlı olarak GPS antenini önümüzdeki sene piyasaya sürecek. Yazılım ilk olarak konumuna bağlı olarak uyduların bilgilerini tanımlıyor. Bu veriler ve istenen hedef

fi gösteren yol planı ise kızıl ötesi bağlantı noktası kullanılarak GSM telefon üzerinden Tegaron sunucusuna gönderiliyor. En az SMS kadar güvenli. Trafik yoğunlukları göz önünde bulundurularak hazırlanan plan kullanıcıya SMS ile gönderiliyor. Bunun sonucunda kullanıcı hedefine rahatlıkla ulaşabiliyor. Compaq, GPS anten ve gerekli yazılımın fiyatını henüz belirlemedi.

Philips SpeechMike Pro USB Bağlantılı PC Mikrofonu

USB Portundan bağlanabilen ilk mikrofon Philips'den geliyor. SpeechMike Pro USB Windows 98 SE ve Windows 2000'de sesli komut yönetimi için özel üretildi.

Kelime tanıma, sesli yönetim, internet üzerinden telefonlaşmak, Sesli elektronik posta, prezentasyon ve videoların editlenmesi gibi birçok şey mümkün. Cihaz bir mikrofon, hoparlör, trackball ve fare tuşlarından oluşmakta.

Üzerinde tuşları programlamak mümkün, böylece çeşitli programların açılması için kısayol oluşturulabiliyor ve makrolar çalıştırılabilir.

USB bağlantısı sayesinde artık ses kalitesi ses kartına bağlı olmayacak. Sinyallerin doğrudan anakarta ulaşması ses kaybına son veriyor. Mikrofon bağlandığında bilgisayarın yeniden başlamasına ihtiyaç duymuyor.

Kısa Kısa

Bluetooth-Teknolojili MP3 Player Üretiliyor.

Parthaus firması Bluetooth teknolojisiyle çalışan bir MP3 Player'ının prototipini tanıttı. MP3 Dataları 24 Bit'lik dijital bir ağdan ya da iki Laptop arasındaki kablolu bir bağlantıdan hoparlör bağlı MP3 Playerini temsil eden bir alete bağlanıyor. Teknolojinin amacı cep telefonu kullanıcısının internet üzerinden MP3 dosyalarını indirerek MP3 çalıcısına yüklemesi ve bu sırada diğer mobil telefon kullanıcılarının Bluetooth üzerinden diğer parçalara ulaşabilmesini sağlamak.

Shockwave Film-Portali AtomFilms'i Satın Alıyor

Macromedia Aralık başında yapılan açıklamaya göre yan kuruluşları olan Shockwave'in film-portali AtomFilms'i devraldığını bildirdi. Bu birleşme dünya çapında yeni jenerasyonun eğlence anlayışını yansıtacak. AtomFilm 1.500 film ve programa sahip. Firmanın yeni hedefleri oyun, müzik, film ve diğer faaliyetleri geliştirmek.

Bu Shockwave'in tam olarak satın aldığı ilk şirket. Shockwave kendi çapında 30 milyon kayıtlı kullanıcıya sahip. AtomFilms ise 150 milyon on ve offline müşteriye ulaşıyor. Henüz bu ortaklığa ne isim verileceği belli değil.

Güncel Virüs Uyarıları

Aşk mektubu kopyası
LOVELETT-AS virüsü konusu "US PRESIDENT AND FBI SECRETS" olan bir e-posta eklentisi ile yayılıyor. Bu dosyanın çalıştırılması ve bilgisayarın yeniden başlatılması sonrasında mektup kendini Outlook Express adres defterindeki herkese otomatik olarak gönderiyor.

Fun Love

Virüs, NT ağlarındaki sürücü paylaşımında yaygınlaşıyor ve EXE, SCR ve OCX uzantılı dosyalarda görünüyor. Eğer bu tür bir dosyayı SP3 veya 4 yüklü olan bir Windows NT 4.0 bilgisayar üzerinde çalıştıracak olursanız açılış dosyası NTDLR ve NTOSKRNL.EXE virüs tarafından güncellenecektir. Bu sistem dosyalarına erişim korumasını ortadan kaldırıyor. Çözüm: Yeni bir servis paketi yüklemek...

Double Density CD

CD Boyutu İkiye Katlanınca...

Kaydedilebilir ve yeniden yazılabilir CD'ler; müziklerini CD'ye kopyalamak isteyenler, kameralarıyla çektikleri görüntüleri video CD'lere aktarmak isteyenler ya da PC'deki verilerini yedeklemek gibi daha sıkıcı işlemlerle uğraşması gerekenler için son derece uygun ve işlevseldir aslında. Philips ve Sony gibi CD lisansörleri de double density (çift katlı) CD teknolojisini kullanmaya başlayacak. Bu teknoloji sayesinde, boş disk kapasitesi 650MB'dan 13GB'a yükselecek. Yeni CD'lere verilen diğer bir isim ise DDCD olacak, yani double density CD'nin baş harfleri yan yana konarak elde edilmiş bir kısaltma. Bu kadarlık bir boş disk kapasitesi 2.5 saatlik audio CD müziği ya da sıkıştırılmış, Mp3 formatındaki 500 adet şarkıyı içinde barındırabilir.

DDCD bugünün lazer teknolojisini kullanıyor

DDCD donanımın günümüzde kullanılan CD kayıt cihazlarından çok da pahalı olmayacağını ifade ediyor, konuyla ilgili şirketler. Bunun sebebi de şöyle özetleniyor; DDCD günümüz CD tertibatı ile aynı lazer teknolojisini kullanıyor. Arada bir fark var tabii, disk spiral oluklar daraltılarak ve veriyi saklayan çukurların araları kısaltılarak modifiye edilmiş durumda.

Fakat DDCD şu anda kullanılan CD ya da DVD donanımı ile birlikte kullanılamayacak.

Philips ve Sony ürünlerin ne zaman satışa çıkacağı konusunda şimdilik sessiz kalıyorlar. Fakat bazı kaynaklar ilk boş disk ve kayıt cihazlarının 6 ay içinde piyasada olacağını belirtiyorlar.

Virüsler

HTML Formatlı Virüsler Yayılıyor

Kullanıcının ekli dosyayı açmasına bile gerek kalmadan yayılan virüslerin sayısı hızla artıyor. Kasım 1999'da Bubbleboy ile başlayan bu akım, Kakworm'la devam etti. Bu tür virüslerin şu an moda olan türü ise VBS/Forgotten.A@mm. Bu üç virüs türü aslında bilgisayar virüslerinin son zamanlarda ne kadar karmaşıklaştığının bir göstergesi olarak nitelendirilebilir. Bu tür saldırıların amacı ise çok daha fazla

özelliği aktif hale gelmesi için virüslü ekli dosyanın açılmasına gerek olmaması. Kodu HTML formatında olduğu için, içinde bulunduğu e-mail'in açılması yeterli oluyor.

VBS/Forgotten.A@mm Micro-

bilgisayara virüs bulaştırmak.

VBS/Forgotten.A@mm'nin yaptığı bir başka şey ise mail'in konu bölümüne önemli bir mesajmış izlenimi vermek için "Finansman" gibi sözcükler yazması.

Panda anti-virüs programı VBS/Forgotten.A@mm'yi yakalayıp temizleyen anti-virüs programlarından bir tanesi.

VBS/Forgotten.A@mm, namı diğer VBS/Pica.worm.gen yeni bir worm türü ve en önemli

soft Outlook kanalıyla yayılıyor. Virüslü bilgisayarın adres defterindeki tüm kişilere konusu Financing olan bir mail yolluyor. Bu e-mail'i açmak istiyorsanız ActiveX'i aktif hale getirmelisiniz diye de bir not var. Bunu yaptığınız zaman virüs aktif hale geliyor. Konuyla ilgili daha detaylı bilgi almak isterseniz, http://www.pandasoftware.com/encyclopedia.asp?page=gusano/VBSForgottenA@mm_E linkini ziyaret edin.

Alkalin PİL

Alkalin Piller Arası Performans Savaşı

Dijital kameralarımızı, PDA'larımızı ve taşınabilir CD çalıcılarımızı kullanmayı hepimiz çok seve-

riz. Yaşayabileceğimiz tek sorun yanlış bir anda pillerinin bitmesi olabilir. Çokça pil harcayan bu cihazların daha uzun süreli çalışmalarını sağlamak için Energizer ve Duracell yeni alkalin piller geliştirdiler. Her iki şirket de yeni pillerin sıradan alkalin pillerden yüzde 50-80 arasında bir oranda daha uzun dayandığını iddia edi-

yorlar.

Energizer'ın ürettiği E2 geliştirilmiş hücre yapısı sayesinde gücü daha tasarruflu harcıyor. Pilin içinde bulunan titanyum bileşiği ile de elektron akışı kolaylaştırılıyor.

E2 ve Ultra M3'leri alırken sıradan alkalin pillere ödediğiniz paranın yaklaşık yüzde 30 fazlasını ödeyeceksiniz. Peki acaba sağlanan avantaj bu kadar fazlasını ödemeye değer mi? Bu konuda bir deneme yapılmış ve bu piller bir dijital kamerada kullanılmış. E2 ile tam 301 kere görüntü alınırken, Ultra M3'de bu sayı 293'e düşmüş. Sıradan bir alkalin pil olarak nitelendirilebilecek Rayovac Max ile 184 görüntü alınmış. Kabaca bir hesap yapılırsa yeni pillerin diğerlerinden yaklaşık yüzde 60'lık bir performans fazlası olduğu söylenebilir.

Teknoloji

Okumanın Fütüristik Halleri

Bundan sonra herkes farklı okuma yöntemleri kullanacak. Konu okumak olunca herkes kitaplar üzerinde hemfikir olmayacak, bunun yerine farklı yollara başvurmayı tercih edecek. Ses efektlerini duymak için bir illüstrasyonun üzerine tıkladığınızı düşünsenize. Tabii satır ve sayfa boyunca sıralanmış kelimeleri okumak yerine gözünüzün önünde yanıp sönen kelimeleri de izleyebilirsiniz. Yeni bir tür noktalama

Yeni okuma yöntemlerinden birinin adı Reading Eye Dog. Bu kameralarla donanmış bir köpek. Gözlerindeki kameralar sayesinde önünde duran kitabı okuyabiliyor. Elektronik köpek, kullandığı yazılım sayesinde kitap okuyabiliyor, hatta gazetenizi ya da tebrik kartınızı da Reading Eye Dog'a okutabiliyorsunuz, hem de yüksek sesle.

Diğer bir okuma yöntemi ise içinde gezinti yapabileceğiniz kitaplar. Bu kitabın içinde gezinti yapabilir, renkli detayları çok daha net bir biçimde görebilirsiniz.

Yatık şekilde duran ve üst kısmında parlak ekranlar bulunan masalar

ise geleceğin okuma yöntemlerinden bir diğeri. Bu masaların üstünde kelimeler ve resimler bulunacak. Masayı hareket ettirdiğiniz zaman resimler kayarak ve yuvarlanarak hareket edecek ve böylelikle bir doküman üzerinde satırlar üzerinde gezebileceksiniz.

işaretinin üzerine tıklayarak veya dokunarak dipnotların ya da herhangi bir konu başlığının ekranınızda bir anda görünmesini de sağlayabilirsiniz.

Bu durum karşısında insanlar okumaktan vazgeçiyor denemez herhalde, sadece okuma şekli değişiyor.

Yeni Chip Teknolojisi

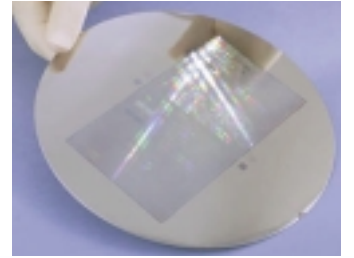
Litografi Chip'leri Küçültüyor

Neredeyse 30 yıl sonra optik projeksiyon litografisi, akım tasarımlarını silikon chip'lere dönüştürmek için kullanılan teknoloji, hassas teknolojiye geçişte eşik olarak nitelendirilebilir. Bilim adamları gelecek kuşak işlemcileri çok daha küçük yapabilecek teknolojilerin bulunduğunu ifade ediyorlar.

Akım büyüklüğü bilgisayar endüstrisi için son derece önemli çünkü bilgisayarın hızını doğrudan etkiliyor. Daha küçük akımlar birbirine yakın olacak şekilde yerleştirilebilir, böylelikle de veriler çok daha kısa yollar katederek gerekli yerlere varırlar. Bu da daha az işlem süresi harcanmasına sebep olur. İşlem zamanının kısalması sayesinde hesaplamalar çokdaha hızlı yapılır.

Optik litografi sayesinde en küçük akımlar 180 nanometre

genişliğinde oluyor. Araştırmacılar 2005 yılından önce bu teknolojinin ticari anlamda kullanılamayacağını iddia ediyor. Bu teknoloji kullanıldığında da günümüz bellek chip'lerinin bin katı fazla kapasiteye sahip chip'lerin ve yine günümüz chip'lerinden 100 kat daha güçlü mikroişlemcilerin üretileceği tahmin ediliyor.

Gelişmiş litografi kullanıldığında bir akım insan saçının 1/200'ü boyutuna indirilebilir

Adobe Premiere 6

Adobe Premiere'in Yeni Sürümü

Video işleme programı Adobe Premiere'in 1998'den beri ilk büyük Update'i yeni yılın ilk aylarında piyasaya çıkacak. Bu yeni sürümde After effect'i ve GoLive geliştirildi. Ayrıca DV aletlerinin bağlanması için kolaylık sağlanmış.

Adobe internetteki video ihtiyacını göz önünde bulundurarak export formatları olan Apple Qu-

ickTime, Windows Media ve Real Video'yu da destekliyor. Ufak değişiklikler ise kullanıcı arayüzünde yapılmış, yapılan çalışmalar daha iyi takip edebilmek için bir StoryBoard eklenmiş. Programın Tam sürümü Amerikada 550\$ civarında olacak. Adobe Premiere'i 5.1 sürümünden güncellemek içinse 150\$'a update paketini almanız gerekiyor.

Araba'da İnternet

BMW-Portal'ı İnterneti Arabaya Taşıyor

BMW gelecek sene BMW 7 serisi kullanıcıları için bir Web-Portalı açmak istiyor. Amaç araba sürücülerini araçlarında bilgilendirmek. BMW müşterileri mobil in-

ternet sayesinde e-mail'lerine, haberlere, seyahat planlarına, hotellerden tiyatro ve sinemalar hakkında bilgilere kadar birçok bilgiye ulaşabilecek. Hatta konser biletlerini ve hotel rezervasyonlarını da buradan yapabilecekler

Sunucuda kayıtlı bulunan bilgilere ulaşmak için ise bir WAP Browserı kullanılıyor. Bağlantı sırasında kullanıcı bilgileri kontrol ediliyor ve daha sonra iletmeye devam ediliyor. İsterse kullanıcı BMW-internet sitesinde kendi ayarlarını ve kişisel bilgilerini değiştirebiliyor.

Sony Aibo Robot Köpek

Eğer Sony'e soracak olursanız eski iyi köpek Lassie görevini tamamladı. Ancak üzülmeyin, çünkü robot köpek Aibo da havlıyor ve tüylü rakibine kıyasla oldukça anlayışlı ve fonksiyonel. 50 tane kelime anlayabilen bu yeni versiyon, aynı zamanda çevrenin fotoğraflarını da çekiyor. Eğer Lassie'nin kafasına bir kamera taksaydınız verdiğiniz görevi büyük bir ihtimalle yerine getirirdi, ancak size sınırlendiği zaman kapatabilir miydiniz? Aibo kafasındaki ses algılayıcıları ile çevresindeki olayları fark edip tepki verirken, kafasındaki LED'ler ve oynayan kulakları ile keşfedilmeyi bekliyor.

Bilgi için: www.aibo.com

Linea Surf Phone

Telefon Üzerinden İnternet

Olivetti Lexikon, internet bağlantısı olan bir telefonu CeBIT Fuarı'nda tanıtacak. İnternet sayfaları 640x480 çözünürlüğe sahip akılcı kristal bir ekran üzerinde görüntülenecekler. Telefonun işletim sistemi olarak Windows CE seçilmiş. İnternet bağlantılı telefonda, USB bağlantı noktası üzerinden yazıcı veya fare gibi çevre aygıtları da kullanılabilir.

Bilgi için: www.olivettilexikon.com

Symplon

Cool Sörf Tahtası

PC kullanmadan web'de sörf yapmak mı istiyorsunuz? Bu durumda Symplon sizin için doğru çözüm. Dokunmatik ekran üzerinden kullanılan Symplon, 800x600 çözünürlüğe ve bir ISDN bağlantı noktasına sahip. Sörf yapmaktan sıkılanlar, Symplon ile telefon görüşmesi de yapabilirler.

Bilgi için: www.symplom.com

Scenium VaviVox-TV

Laftan Anlıyor

Thomson'un yeni 16:9 televizyonunun uzaktan kumandası sahibinin sesini tanıyor. Bunun için bir öğrenme aşaması gerekli değil. Konuşulan dilin düzgün ya da şiveli konuşulması fark etmiyor. Uzaktan kumanda erkek ve kadın sesini ayırt edemiyor.

Bilgi için: www.thomson.com

Dijital Kameralar Kalite Ayrıntıda Gizli

Konu fotoğraf olunca tüm dünyada ortak bir görüş hakimdir; detaylar son derece önemli ve aynı zamanda gerekli. Yani "kalite ayrıntıda gizlidir" demek, son derece mümkün hem de neredeyse herkes için. Uzun bir zaman hepimiz "Dijital kamera çıktı, mertlik bozuldu" dedik, en azından önyargılı olanlarımız böyle dedi. Zaten dijital fotoğraf makineleri klasik filmlilerle karşılaştırıldığında her zaman üvey evlat muamelesi gördü.

Eğer dijital fotoğraf makinesi kullanmanızın tek nedeni e-mail'lerinize ya da web sayfalarına fotoğraf eklemekse, o zaman 2 megapiksellik dijital kameralar sizin için fazla olabilir. 2 megapiksellik bir makine gördüklerini 2 milyon ışık noktası olarak yakalayabilir. Piksel sayısı arttıkça, resimlerin detayı da artacak demektir. Daha azına sahip dijital kameralar ile çekilen resimler büyüdükçe noktalar çok daha belirgin hale gelirken, 2 megapiksellik modeller resmin keskinliğini çok daha fazla koruyabilirler.

Bilgi için: www.sony.com,
www.fuji.com,
www.canon.com,

Combo Hem Şık Hem Kullanışlı

Hem kullanışlı hem de şık olan iki elektronik cihazı yanınızda taşımak sadece bir tanesini taşımaktan çok daha keyiflidir. Ama tabii tek bir cihaz her ikisinin de işlevlerini yerine getiriyorsa, o zaman sorun yok demektir. Bu aleti de keyifle taşıyacaksınız zaten. Tabii asıl sorun iki cihazın fonksiyonlarını tek bir alet içinde toplayabilmek. Cihaz ister taşınabilir olsun, ister olmasın, bunun son derece zor bir işlem olduğu da bilinen bir gerçek. Bu yüzden de Samsung ve Sprint PCS biraraya gelerek Uproar'ı ürettiler. Bu yeni cihazın en büyük özelliği bir yandan cep telefonunun fonksiyonlarını yerine getirirken, bir yandan da MP3 çalıcısı olarak kullanılabilmesi.

Bilgi için: www.samsung.com

Sanal Gerçeklik Gerçeği Genişletmek

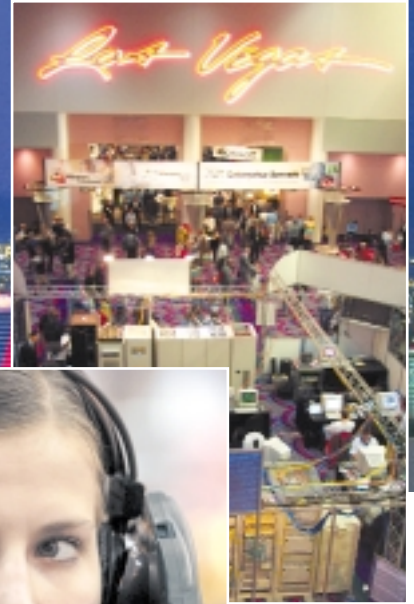
Önce gözlükler çıktı. Bunları kontakt lensler takip etti. Hepimiz bundan sonraki optik evrim ne olacak diye beklerken yanıt geldi: Genişletilmiş görüş alanı. Columbia Üniversitesi'nde bilgisayar konusunda uzman olarak çalışan bilim adamları yeni bir sanal gerçeklik yaratmak için çalışmalarını son sürat devam ettiriyorlar. Yaratmaya çalıştıkları bu sanal gerçeklik sizinle hareket edecek, nerede olduğunuzu bilecek ve görme deneyiminizi artırmak üzere görsel ipuçları ve hafifçe duyabileceğiniz yükseklikte seslerle daha da zengin hale getirilecek.

MARS (Mobile Augmented Reality System) olarak adlandırılan bu teknoloji, 3D grafik hızlandırıcılı bilgisayar-sırt çantasından, bir adet GPS ünitesinden, yönlendirme bölümünden, başa takılan ekrandan ve radyo iletişimi bağlantısından oluşuyor. Kulaklık ve özel gözlükler takarak kullanılan bu ünite, fiziksel çevreye dijital metin ve görüntüler de ekleyebilmekte.

COMDEX

SONBAHAR 2000

Taşınabilir ve telsiz

ABD'nin en büyük bilgisayar fuarı Comdex'de sürpriz yeni fikirler ve yenilikçi ürünler tanıtıldı. CHIP, Las Vegas'tan gelişen eğilimleri bildiriyor.

■ Dünyanın önde gelen bilgisayar fuarlarından biri olan Comdex, Key3media organizasyonu ile 13-17 Kasım 2000 tarihleri arasında Amerika'nın Las Vegas şehrinde gerçekleştirildi. CHIP, bilgisayar dünyasındaki en son gelişmeleri yerinde izlemek ve size ulaştırmak için tabii ki ordaydı. Bir eğlence ve genel anlamda oteller şehri olan Las Vegas, fuara oldukça iyi hazırlanmıştı. Özellikle fuarın basın odasındaki bilgisayarların sayısı ve internet hızının yüksekliği bizi memnun etti. Darısı ülkemizdeki fuarların başına diyoruz.

Comdex Fall 2000'deki en büyük eğilimler "wireless" ve "mobil" olarak, daha iyisi mümkün merteye bu ikisinin kombinasyonu olarak özetlenebilir. Bu bağlamda internet baskın rolünden hiçbir şey yitirmiş değil. Becerikli küçük cihazlar, organizatör ve cep telefonu ile web'in nasıl kaynaştığını gözler önüne seriyor. Ancak küresel ağın dışında da kablolarla

karşı savaş açılmış durumda. Telsiz veri transferi Bluetooth kendini kabul ettirmeyi başardı ve gitgide daha fazla sistemde kullanılır oldu.

Büyük firmaların artık kendilerine ait bir standı bulunmayan gösterinin kulisleri ardında alışıldık mücadeleler, örneğin Intel ve AMD arasındaki hızlı işlemciler düellosu sürüyordu.

Bill Gates Microsoft'un yeni vizyonunu anlattı

Fuarın açılışında Microsoft ürünü "tablet-PC" için ilk prototipi tanıtan Bill Gates büyük alkış topladı. Bu DIN A4 büyüklüğündeki tablet üzerine, kağıt üzerine olduğu gibi çizilebiliyor ya da yazılabiliyor; sihirli sözcük "elektronik mürekkep". Bilgisayar elyazısını tanıyor ve dönüştürebiliyor. Yazı masası üzerinde klavye ve fare, sonrasında yassı bir ekran olarak kullanılacak tablet-PC'ye bağlanıyor. Ürünü geliştiren çevrelerden

işitildiğine göre, tablet-PC hiçbir surette 2002 yılından önce piyasaya sürülmeyecek.

Digital Imaging artık Comdex'in sürekli öğelerinden biri. Kodak firması şefi Daniel Carp profesyonel kullanıcılar için ilk 16 Megapixel'lik kamerayı duyurdu.

Bill Gates, açılış günü yaptığı konuşmada bilgisayar kullanımını daha kolay bir hale getirmenin bilgisayar kullanımını yaygınlaştırmak için anahtar rol oynadığını vurguladı. Ayrıca bilgisayar ve iletişim konularını bir araya getiren .NET projesinin Microsoft'un yeni vizyonu olacağını ve projenin trend'i önemli ölçüde yönlendireceğinden bahsetti. Fuar katılan tüm şirketlerin fuar içindeki yerini ve fuar planını gösteren ayrıntılı bir fuar rehberinin daha girişte fuarın ana sponsorlarından biri olan Palm tarafından Palm m100 bilgisayarımıza infrared ile aktarılması ise, iyi bir rehber kavuşmamızı sağladı. ▶

Crusoe-Chip: Transmeta Seferber

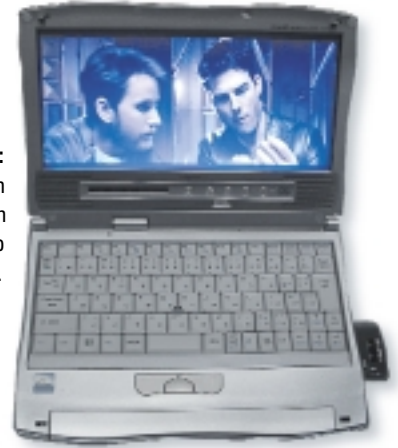
■ Transmeta'nın kendisi Las Vegas'ta temsil edilen firmalar arasında olmamakla birlikte, yine de görece çok şey vardı. Bir dizi sunucu fuarda, Ocak ayında satışa sunulacak Crusoe-chip donanımlı seri üretimi hazır cihazlar tanıttı. İşlemci üreticisinin yeni chip'i enerji tasarruflu bir işletim için optimize edilmiş ve örneğin notebook'lar gibi taşınabilir cihazlarda küçük ağırlığına rağmen uzun bir pille çalışma süresi sağlayacak.

Comdex öncesi IBM ve Compaq firmalarının ürün geriyeye çekmeleri kafa karışıklığı yaratmıştı. IBM bir Notebook prototipini kamuoyuna duyurmuştu, ancak sonra bunun

Vaio C1VE:
Sony'den entegre kameralı kompakt bir Subnotebook.

Biblio Loox:
Fujitsu'dan filmler için sinemaskop format.

seri üretim için düşünülmendiğini açıkladı.

İşitilenlere göre Crusoe düşük bir performans göstermiş bulunuyor. Transmeta firması şefi Dave Ditzel Las Vegas'ta şunları söyledi: "IBM gerçi bu prototipi değerlendirmeyecek, ama işbirliğimiz sürüyor." Güncel sürümünde 600

MHz'lik çevrime kadar çıkarılabilen Crusoe'nun hesaplama performansı kabaca bir Pentium III'ünlüyle karşılaştırılabilir.

Crusoe'nun enerji tasarrufu yapmasını sağlayan bir şey de, tam performansına gerek olmadığında işlemci çevriminin Code-Morphing-Software üzerinden aşağıya çekilmesi. Ditzel'in açıklamalarına göre, Transmeta 2002 yılından itibaren daha küçük chip yapılarıyla 1.000 MHz'e kadar performans sağlayacak olan ikinci Crusoe kuşağı üzerinde çalışıyor. Açıkça görüldüğü gibi, Crusoe için optimize edilmiş kendi tasarımına sahip cihazlar üretmeyi en önce Japonlar başarmış bulunuyor.

Sony, Crusoe donanımlı bir Subnotebook üretece-

ğini duyuran ilk firma. NEC, LaVieMX Notebook'un da uzun pil çalışma süresinin altını çiziyor: Bir akü şarjı 11 saate kadar dayanacak.

Hitachi, Crusoe'yu iki cihazda kullanıyor. Bunlardan biri olan Flora 270TX bir notebook, diğer cihaz ise telsiz bir webpad.

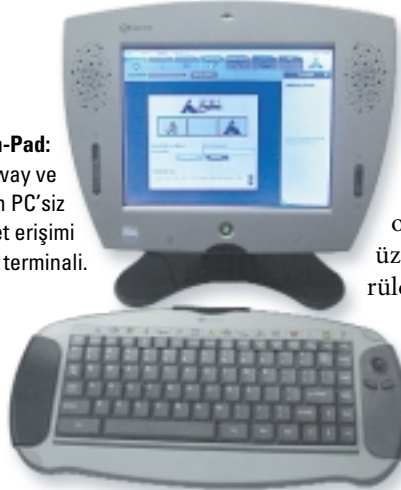
Fujitsu, Biblio Loox ürününün kusursuz DVD yetenekleriyle hayranlık kazanmayı başardı. Casio, Cassiopeia Viva ürünü ile en yassı Crusoe-notebook'lardan birini üretiyor.

FIC, Crusoe'yu Mp3 gibi multimedya işlevlerine sahip bir webpad içine dahil etmiş.

Acer, Internet istasyonu WP300 ürünü ile evde telsiz Internet erişimini olanaklı kılıyor.

Gateway, Touch-Pad adlı bir sörf terminali piyasaya çıkarmak için AOL ile işbirliği içinde.

Touch-Pad:
Gateway ve AOL'dan PC'siz internet erişimi için sörf terminali.

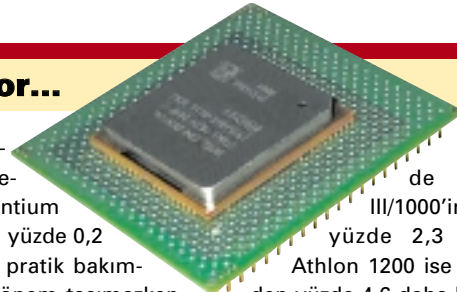
Casiopeia Viva: Casio'dan 1. kg sınıfında yassı notebook.

Çok Yeni İlk Test: Pentium 4 Henüz Frenleniyor...

Gerçi Intel Pentium 4'ün piyasaya çıkışını Comdex'in bitiminden bir gün sonraya ertelemişti, ama yeni CPU doğal olarak fuarda, daha sonra da CHIP International Test Merkezi'nde tartışılan konu oldu. CHIP Test Merkezi 1,5 GHz'lik varyanttan bir beta sistemi, bir Pentium III/1000 ve AMD ürünü DDR bellekli Athlon 1200 ile karşılaştırdı. Pentium 4 daha mı hızlı? Hem evet, hem hayır! Intel'in en üst sınıf CPU'su yazı-

lım bakımından destek eksikliği çekiyor. NetBurst mimarisi, Hyper Pipelined Technology, Advanced Dynamic Execution ve SSE2 gibi yeni genişletmeler özel yazılım uyumlandırılmalarına ihtiyaç duyuyor. Test sonuçları da bu duruma tekabül ediyor: Q3A'da Intel'in umut ışığı tepeye yerleşmeyi başarıyor; Giga-Pentium-III'ü yüzde 20 ile geride bırakırken, Athlon 1200'den de yüzde 6 kadar hızlı çalışıyor. Expendable ise Pentium

4'ün takılıp tökezlediği taş: Pentium III/1000'den yüzde 0,2 önde gidiş pratik bakımından hiçbir önem taşımazken, Athlon 1200 karşısında yüzde 22'lik geride kalış bir sefalet örneği teşkil ediyor. Pentium 4 kötü koşullarda (i850 chipsetli Beta-Board, Beta-Direct-X) çalışmak zorunda kalmış olsa da, biz kendisinden daha iyi bir performans beklerdik. 3D-Mark-

2000'de de Pentium III/1000'in yalnızca yüzde 2,3 önünde, Athlon 1200 ise kendisinden yüzde 4,6 daha hızlı. Sysmark 2000'de felaket: Pentium III/1000'den yüzde 9,3, Athlon 1200'den yüzde 19 daha yavaş. **Sonuç:** Şu sıralar, uygun yazılım eksik olduğu sürece Pentium 4 almaya değmez. Daha fazla bilgi için "Pentium 4 Testi" yazımıza bakabilirsiniz.

Wireless: Telsiz Gelecek

■ İÇki otomatları, park saatleri ve jukebox'lar gelecekte cep telefonu üzerinden "bozuk para" ile beslenebilir. Tüm türlerdeki cihazlar birbirleriyle telsiz bağlantılılar ve öncelikle internet erişimine sahipler. Comdex'te "wireless" kadar hemen hemen hiçbir konu hakim değildi. Çeşitli mobil cihazların işlevlerini tek bir cihazda biraraya getirme eğilimi bariz bir biçimde ortaya çıktı.

Cep telefonu üreticileri, cep telefonunu Internet servisi de dahil olmak üzere PDA ile kaynaştırıyor. Avuçiçi üreticileri tersinin de mümkün olduğunu gösteriyor.

Mobil Internet konusunda üreticiler hemfikir: Servis platformu G3, GSP ve GPRS

Çokışlevli: Nokia ürünü 3G-Terminal II.

çözümlerinin temel aldığı geleceğin Multi-Mode terminali olacak.

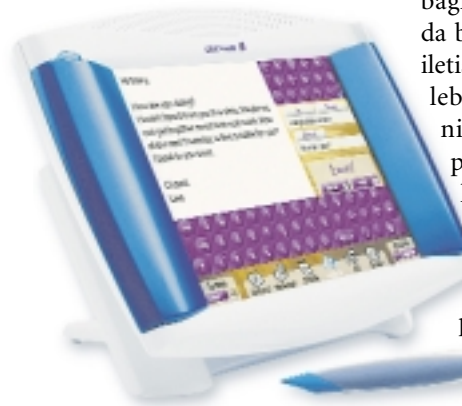
Nokia ve Ericsson, bir tür Dual-Mode terminali teşkil eden cihazlar tanıtıyor. Kullanıcı alıştığı gibi telefon edebiliyor, ama çokluortam mesajları da alabiliyor, radyo da dinleyebiliyor, internete de erişebiliyor ve hizmetler de çağırabiliyor. Handspring, PDA'yı komple bir telsiz telefona dönüştüren Visor için VisorPhone tamamlayıcısını tanıttı.

Bluetooth: Nihayet Telsiz

■ Üzerinden yaklaşık 10 metrelik bir alanda cihazların veri değiş tokuşu yapabildikleri 2,4 GHz'lik telsiz teknolojisi Bluetooth için Comdex'te adeta piyasaya sürülmeye hazır ürünler tufanı yaşandı. Yeni cihazlar etkileyici bir biçimde yeni teknolojinin avantajlarını gözler önüne serdi.

Çizerler ve grafikerler için alıştıkları gibi kağıt üzerine grafik çizebilecekleri Bluetooth kalemi mevcut. Çizilen şey bilgisayara Bluetooth bağlantısı üzerinden doğrudan aktarılıyor.

Fütürist tasarımlı Headset'ler Bluetooth üzerinden cep telefonundaki bir modül ile bağlantılı. Donanım aygıtları da birbirleriyle artık "wireless" iletişim kuruyor. Kombine edilebilecek cihazların bant genişliği neredeyse sınırsız ve pratik bakımdan iletişim kuracak ve mümkün mertebe telsiz işleyecek tüm donanım bileşenlerini kapsıyor. Böylece gamepad'ler, joystick'ler, klavyeler ve monitörler gelecekte Bluetooth üzerinden birbirleriyle bağlantılandırılacak. Motorola Logitech ile bazı prototipler tanıttı.

Ericsson ürünü Cordless Screen Phone Bluetooth kullanıyor ve internet erişimi sunuyor.

Nvidia GeForce2Go Şimdi Grafik Gücü de Mobil

Hızlı 3D-grafik artık yalnızca masaüstü PC'lere mahsus bir ayrıcalık değil. nVidia'nın yeni

grafik chip'i GeForce2Go özel olarak notebook'lar için tasarlanmış. GeForce2 MX'in takipçisi T&L (Transform&Lighting) özelliğiyle, yalnızca oyun oynayanların dışındakilerin de değerini bileceği, canlı grafiğin mobil olarak akıcı bir sunumunu sunuyor. Comdex bitmeden Toshiba GeForce2Go donanımlı notebook'lar üreteceğini duyurdu bile.

AMD Palomino 1.500 MHz'lik Athlon Takipçisi

Henüz resmi bir tanıtım gerçekleşmedi: AMD Athlon takipçisini bir perde ardında tanıttı. "Palomino" kod adlı işlemci 1,500 MHz'lik sistem çevrimi ile sergilendi.

Ayrıntılara ilişkin olarak AMD temkinliydi. Sızan bilgiler yalnızca Palomino'nun 256 KByte'lık L2-Cache ve iyileştirilmiş bir sıçrama tahmini sunacağı yönündeydi. İşlemci 2001 yılının ilk yarısında 1,200 MHz'den başlayan frekanslarla piyasaya sürülecek. Duron'a da bir takipçi geliyor: "Morgan" 800 MHz ile start alıyor.

Olympus E-10 Harika Fotoğraflar

Önden bakıldığında Olympus kamerası normal bir aynı yansıtıcı malı kamera gibi görünmüyor, buna karşılık arka tarafı dijital iç yaşam için bir yönetim kursorünü andırıyor. 4 megapikselle kamera, 1,2 saniyede bir, bir resim kaydedebiliyor. Burst modunda ise SD-RAM bellek üzerinden bu değer saniyede dört fotoğrafa kadar çıkıyor. Fotoğrafçı böylece sınırsız kayıt olanağına kavuşuyor.

Hitachi DZ-MV100A Camcorder Doğrudan DVD Üzerine Kayıt Yapıyor

Bazı üreticiler hala çeşitli "standart"larla gelecekteki DVD pazarı için çekişe dursun, Hitachi bu ortamı çoktan yeni tür bir Camcorder'a yerleştirmiş bile. Kaset yerine cihaz doğrudan MPEG2'de sekiz cm. büyüklüğündeki DVD-RAM diski üzerine kayıt yapıyor. Disk her bir yüzünde 1,5 GByte depoluyor. Hitachi, DVD-Camcorder'ı yaklaşık 2.000 dolarlık bir fiyatta sunmak istiyor.

Iomega Predator Yol İçin CD-RW Yazıcı

Iomega yeni ürünü harici CD-RW-yazıcıyı (4x/4x/6x) "Predator" olarak adlandırmış. Cihaz hem veri değiş tokuşunu hem de arşivlemeyi kolaylaştıracak. Çekici bir tasarıma sahip ve fiyatı 600 mark civarında olacak olan yazıcı USB-Port'una bağlanacak.

Disk On Module

■ Comdex 2000'in en gözde konuları arasında bulunan Flash bellekler, sabitdisk teknolojisinin geleceği konusunda da fikir vermeleri açısından ilginçtiler. Disk On Module (kısa- ca DOM), anakart ya da kontrol kartı üzerindeki IDE portlarına yerleştirilen minicik bir Flash bellek modülü. IDE spesifikasyonlarına tamamen uyan DOM içinde hareketli bir parça olmadığı için gürültü, ısınma ya da Bad Sector gibi klasik sabitdisk sorunları da söz konusu olmuyor. 4MB ile 256MB arasında çeşitli kapasiteleri destekleyen DOM, tıpkı sıradan bir IDE sabitdisk gibi sisteme bağlandığı için herhangi bir sürücü ya da özel donanım da gerektirmiyor. 0.1ms den az arama

DOM minik boyutlarına rağmen IDE spesifikasyonlarına tam olarak uyabilen ilginç bir bellek tasarımı. Sağda ise 2.5"lik 2GB kapasiteli Flash Disk'i görüyorsunuz.

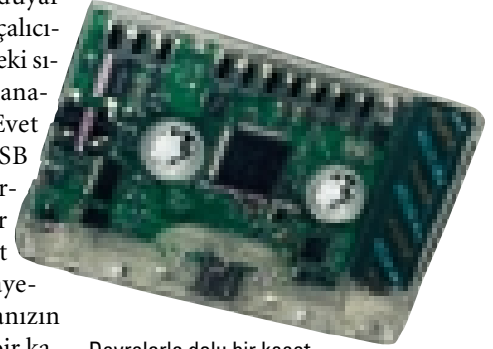
süresi ile performans olarak klasik sabitdisklerden oldukça önde olan DOM'un fiyatı henüz belli değil.

256MB yeterli değil derseniz üretici POI şirketinin 2GB kapasiteli 2.5" lik Flash Disk çözümünü beğeneceksiniz. Bu disk, yıllardır sabitdisklerin yerini alması beklenen hareketli parça barındırmayan disklerle iyi bir örnek.

Arro Music Park3

■ Kuşkusuz Comdex 2000'de gördüğümüz en ilginç ve özgün tasarımlardan biri de Music Park3 adlı üründü. Bildiğimiz audio kaset şeklinde olan bu ürün aslında bir Mp3 çalıcı ve ses de kaydedebiliyor. "Ne var bunda?" dediğinizi duyar gibiyiz... Peki ya bu Mp3 çalıcıyı walkman ya da evinizdeki sıradan teybinizde de kullanabileceğinizi söylersek! Evet yanlış duymadınız. USB arabirimini destekleyen Arro Music Park3, özel bir tasarımla normal kaset yapısını taklit etmesi sayesinde Mp3'lerinizi arabanızın teybinde ya da herhangi bir kaset çalarda dinlemenize olanak sağlıyor. Bunun için yapmanız

gerekten cihazı normal bir kaset gibi teybe yerleştirmek. 32MB bellekli modelinin 200 dolar civarında satılması beklenen ürün NiMH şarj edilebilir pil kullanıyor. Ayrıntılı bilgi için: www.arrogroup.com

Devrelerle dolu bir kaset görünümünde olan bu cihaz aslında oldukça fonksiyonel bir Mp3 çalıcı.

Flash USB Drive

■ Comdex 2000 fuarındaki en ilginç ürünlerden biri Flash USB Drive'dı. 16, 32, 64, 128, 256 ve 512 MB kapasitelerle piyasaya sürülen USB Drive adından da anlaşılacağı gibi USB arabirimini kullanan bir Flash bellek tasarımı. Özel bir yazılım gerektirmeden sisteme kolayca kurulan USB Drive sayesinde veri transferi yapmak oldukça basit.

54x20x10mm'lik boyutları ve 40gr'dan az ağırlığıyla USB Drive'ı arka cebinize sığdırabilir, Mp3, AVI ya da MPEG gibi büyük sayılabilecek dosyalarınızı bu şekilde bir bilgisayardan diğerine aktarabilirsiniz. Doğal olarak bu cihaz yardımıyla basit anlamda yedekleme yapmanız da mümkün.

Flash USB Drive, taşınabilir veri kavramına yeni bir boyut katıyor.

Ürün, henüz seri üretime geçmediği için üretici Q.tek şirketinden kesin bir fiyat alamıyorduk da 512MB'lık modelin 250 dolar civarında satışa sunulacağı tahmin ediliyor. Prototip model USB 1.1 standardında çalışıyordu.

Üretici şirket seri üretime geçildikten kısa bir süre sonra ürünün USB 2.0 destekli ve daha büyük kapasiteli versiyonlarını üreteceğini duyurdu. Ayrıntılı bilgi için: www.usbdrive.com

USB Drive Flash bellek konusunda fuarın en dikkat çeken ürünlerinden biriydi.

DVD Yazmak Kolaylaşıyor

■ DVD yazıcıların yaygınlaşmamasının en büyük sebebi olan uyumsuzluk problemi neredeyse aşıldı gibi. Zira Pioneer şirketi yeni DVD yazıcısıyla bu konuda oldukça iddialı. Yazıcı tarafından yazılan DVD'ler diğer DVD sürücüler tarafından problemsiz olarak okunabiliyor. Tabii bazı eski DVD sürücülerin DVD-R ya da DVD-RW ortamlarını desteklememesi bu ürünün suçlu değil. Her halükarda modern Yeni Pioneer DVD yazıcı, desteklediği formatların zenginliği ve uyumsuzluk problemi olmaması yüzünden kendi

olan DVD yazıcının CD de yazabildiğini belirtmekte fayda var. Henüz seri üretimine geçilmemiş olan ürünün 500 dolar civarında satılacağı tahmin ediliyor. Bu fiyat günümüz şartları dikkate alınırsa kesinlikle çok uygun. Çünkü 4.7GB'lık kayıt kapasitesi bir yana bu ürün sayesinde, DVD okuma ve yeniden yazma, CD

DVD sürücüler ve DVD çalıcıların bu ürünle hazırlanmış DVD'leri sorunsuz bir şekilde okuyabildiği belirtiliyor. Sadece yazma değil aynı zamanda yeniden yazma fonksiyonu

okuma ve yeniden yazma fonksiyonlarını tek bir cihazla gerçekleştirebiliyorsunuz. Yazıcının hem IDE hem de SCSI versiyonu mevcut.

Soul MP3 Player DMP02

■ Mp3 dinlemeyi seviyorsanız, öyle ki bir mp3 çalıcı satın aldınız fakat 64MB'lık bellek size yetmiyor.

daki MD kaydediciler bu konuda iyi bir alternatif gibi görünüyorsa da uzun yükleme süresi, sizi bu çözümden soğutabilir. Sonuçta bu çözümden MD'ye örneğin 5 dakikalık bir Mp3 yüklemek için 5 dakika geçmesi gerekir ki USB arabirimi üzerinden bu boyutta bir aktarım birkaç saniye içinde gerçekleştirilebilir. Oysa artık yeni CD çalıcılar (hatta DVD çalıcılar bile) Mp3 de çalabiliyor. Soul Mp3 Player DMP 02 de bu yeni nesil portatif CD çalıcılar arasında dikkat çeken seçeneklerden biri.

Oldukça şık bir tasarıma sahip olan Soul Mp3 Player ile hem Audio CD'lerinizi hem de mp3 dosyaları ile doldurduğunuz yazılabilir CD'lerinizi dinleyebilirsiniz. Ürün ayrıca WMA formatını da destekliyor. Ayrıntılı bilgi için: www.soul.com.hk

Soul Mp3 DMP 02, fonksiyonel yapısının yanında şık bir LCD ön panele de sahip.

Kısa bir süre öncesine kadar bu durumda size tavsiyemiz, Mini Disc kaydedici cihazlardan satın alarak yaklaşık 150 Mp3 dosyasını tek bir MD'ye ses kartınızın dijital ya da analog çıkışı üzerinden kaydetmeniz olacaktı. 300 dolar civarın-

Comdex 2000'in Ardından

Mp3 çalabilen portatif cihazlar yaygınlaşacak. Walkman'lar tabii ki ölmeyecek fakat Mp3 çalıcılar bir lüks olmaktan çıkacak.

USB 2.0 sayesinde çevre bileşenler ile PC arasındaki veri aktarım hızı hem artacak hem de kolaylaşacak.

Avuç içi bilgisayarlar yaygınlaşacak. Ayrıca bu cihazların artan genişleyebilirlik olanakları sayesinde cep telefonu, organizör, Mp3 çalar gibi cihazları avuç içine sığan tek bir mini bilgisayara gömülü ya da modüller olarak kullanabileceğiz. Genel anlamda işlevsellik ve taşınabilirlik, birçok cihaz için büyük önem taşıyacak.

Bilgilerimizi nihayet **DVD'lere** yedekleyebileceğiz. CD'ler yine olacak fakat DVD, 3-4 yıl içinde CD'lerin tahtına oturacak.

Linux gittikçe güçleniyor. Dağıtım sayısının artması ve gittikçe gelişen donanım-yazılım desteği, Linux'u daha da popüler yapacak.

Flash bellekler farklı tip ve arabirimlerde hayatımızın bir parçası olacaklar. Veri, ses ya da video görüntülerini taşımak ve saklamak için Flash bellekler

gittikçe düşen fiyatlarla kullanıcıların hizmetine girecek. Hatta bazı tipleri sabitdisk olarak bile kullanılabilir.

Dijital fotoğraf makinalarının fiyatları çok fazla düşmeyecek fakat çözünürlükleri yükselecek. Flash belleklerin yaygınlaşması ve kapasitelerinin yükselmesi sayesinde yüzlerce yüksek kaliteli fotoğraf çekilebilirken fotoğraf makinaları aynı zamanda minik bir video kamera olarak da kullanılacak.

Dijital video kameralar ise yüksek yoğunluklu CCD sayesinde sadece hareketli değil, statik sahnelerde fotoğraf çekme amacına da uyumluluk göstermeye başlıyor. Yani bir anlamda fotoğraf makinaları video kameraların, video kameralar da fotoğraf makinalarına dönüşüyor.

Anakart üreticilerinin bu konudaki fiyatlandırma politikasıyla yakından ilişkili olarak çeşitli arabirimleri içeren kontrol kartları yaygınlaşacak. USB 2.0, Firewire ve hızlı SCSI ünitelerini barındıran kontrol kartları, bu arabirimler uygun fiyatlarla anakart üreticileri tarafından standart olarak destekleninceye kadar piyasada kalacak.

USB 2.0 Neredeyse Geldi

■ Çoktandır beklenen USB 2.0 cihazları, Comdex 2000 öncesi en merak edilen konuların başında geliyordu. 480Mbit/sn'lik hızın dayanılmaz çekiciliğiyle USB'nin kolay kullanımının biraraya gelmesi, hız ve konforun birlikteliği anlamına geldiği için USB 2.0 destekli cihazlar, kullanıcılar için oldukça önemli. Geçtiğimiz Ekim ayında katıldığımız VTF (VIA Technical Forum)-Müniç'te USB 2.0 kont-

rol kartlarının prototiplerini görmüştük. Comdex 2000-Las Vegas'ta ise üreticilerin bu konuda seri üretime geçtiğini gözlemledik. Bildiğiniz gibi USB 2.0 arabiriminin kullanılabilmesi için sadece donanımsal şartların yerine getirilmesi yetmiyor. İşletim sisteminin de bu yeni protokolü desteklemesi şart. Bu aşamada Windows için yeni bir USB 2.0 yamasının çıkmak üzere olduğu kulağımıza gelen söylentiler arasında.

Özellikle video ve ses aktarımı konusunda yüksek hızlı veri transferi sayesinde USB 1.1'e nazaran ciddi bir perfor-

mans artışı getiren USB 2.0 arabirimi, Firewire arabirimine iyi bir alternatif olacak gibi görünüyor.

USB 2.0 ve SCSI kontrol birimlerini tek bir kart içinde toplayan ilginç çözümlerin yanında USB 2.0 ve firewire arabirimlerini üzerlerinde taşıyan hibrit kontrol kartları da oldukça ilginçti.

Kısa bir süre sonra sabit disk CD yazıcı gibi bileşenlerin harici olarak Firewire ve USB 2.0 destekli modelleri yaygın bir şekilde kullanılıyor olacak. USB 2.0 geriye doğru uyumluluk sayesinde USB 1.1 cihazlarla da çalışabilecek.

Güzel Yeni Dünya: Şık Paketlerde Gelecek Teknolojileri

Authenticam: Iridian ürünü küçük cihaz, aynı zamanda hem web kamerası hem de Iris-Scanner. Kullanıcının tanınması için mavi ışığa kısacık bir bakış yeterli.

Deep Forest: Intel ve HP Pentium 4'ü, aynı zamanda görüntü çerçevesi olarak da hizmet veren kompakt ve kapalı bir kutu içinde sunuyor.

Ethenticator: Polimer tekniği ile çalışan parmak izi sensörüne bir dokunuş tüm paroların girişini gereksiz kılıyor.

Inviso eCase: Görünüm penceresini üstte doğrudan gözün önüne tutan bir 19 inç monitör üzerindeki gibi sayfalar görüyor. Kalemle metin girişi için ortadaki pad hizmet veriyor.

Tasarım çalışmaları: Comdex'te tek tip görünüşe karşı alternatifler sergilendi.

Anoto Pen: Bu kalın kalemle kağıt üzerine yazılan ya da çizilen her şey Bluetooth sayesinde doğrudan monitörde beliriyor.

Elektrolux: Ericsson buzdolabına bir internet bağlantısı yerleştirmiş. Kombinasyon seri üretim için hazır.

■ Dış görünüşü bir tost makinesini andırıyor: Deep Forest Intel ve HP tarafından bir Pentium 4 bilgisayar için geliştirilmiş bir tasarım çalışması. PC'deki eski yüklerin bertaraf edilmesi eğilimi Comdex'te de sürüyor: "Concept-PC"de artık bir ISA veriyolu bulunmuyor, buna karşılık cihaz yedi USB-Port, Bluetooth, LAN ve modem ile donatılmış. Bunların tümü havalandırıcısı olmayan kapalı bir kasa içine oturtulmuş. Boot sırasında ve tüm öteki uygulamalar için parola girişi gelecekte gereksiz olacak. Söz konusu olan ister Authenticam, ister Ethenticator, isterse de ek işlevli fare olsun: Eğilim, giriş denetiminin biyometrik yöntemlerle gerçekleştirilmesi yönünde. Cihazlar artık hem daha güvenli hem de daha hesaplı.

Bir TV uzaktan kumandası gibi görünen şey, yeni türde bir bilgisayar kullanımından başka bir şey değil: Inviso eCase ürünü ile, Windows CE ile donatılmış ve küçük optikte bir 19 inç monitörü simule eden bir PDA-desktop tanıttı. Akıllıca kullanılabilmek için, bu prototipte yalnızca sesle yönetim unsuru eksik. Çeşitli fuarların abonelerinden biri de internet bağlantılı buzdolabı. Bu ürün artık video da gösterebiliyor ve kapısındaki mikrofon ve hoparlör ile internet üzerinden telefonlaşmaya olanak tanıyor. Ürünü piyasaya sunan ise Elektrolux.

Şahin Ekşioglu (esahin@chip.com.tr)

CHIP CD

CHIP CD İçeriği

- MSN Explorer
- Amapi 3D
- AT Kids Browser
- Pic2HTML
- SiDi 2000
- Vitamin Demo

MSN Explorer

İnterneti Tek Programda Kullanın

MSN Explorer ile posta hesaplarınıza bakabilir, alışveriş yapabilir, arkadaşlarınızla mesajlaşabilir, müzik dinleyebilir ve video izleyebilirsiniz.

İnternet eskiden sadece chat ve download yapmak için kullanırken günümüzde müzik dinleyebileceğimiz, film izleyebileceğimiz, her türlü alışverişimizi yapabileceğimiz ve böylece sanal bir hayat yaşamamızı sağlayan bir multimedya aracı oldu. MSN Explorer, Microsoft'un yeni internet yazılımı... Web'de istediğiniz herşeyi bir yerde toplamayı amaçlayan bu browser Microsoft'un web arayüzünü yansıtıyor.

Hotmail ve msn Posta hesapları

MSN Explorer'ı ilk çalıştırdığınızda bir pencere açılıyor ve size hotmail.com veya msn.com adreslerinden bir posta hesabınız olup olmadığı soruluyor. Buralarda hesabınız varsa şifrenizi giriyorsunuz ya da yeni bir posta hesabı açtırabiliyorsunuz. Daha sonra kendi adınıza bir browser açılıyor. Otomatik olarak msn.com'a bağlanıyor ve web'e buradan çıkabiliyorsunuz. Micro-

MSN Explorer tamamen kendinize özel bir browser.

soft'un MSN Messenger ve Calendar programları gibi çalışan MSN Explorer hesabınıza yeni posta geldiğinde sizi uyarıyor ve isterseniz direk bu sayfadan mail yazabiliyorsunuz. Ayrıca MSN Explorer kullanarak msn.com'a bağlandığınızda bulunduğunuz şehrin hava sıcaklığı, o günün tarihi ve sağ üst köşede sizin bulunduğunuzda dair nick'iniz beliriyor.

Entegre edilmiş Media Player

My Radio özelliği ile web'de gezerken internet üzerindeki binlerce radyoyu dinleyebilirsiniz. MSN

MoneyCentral servisi ile kişisel finansal işlemlerinizi yapabilir ve on-line olarak faturalarınızı ödeyebilirsiniz. MSN eShop servisiyle ise, yüzlerce satış merkezinden on-line alışveriş yapabilirsiniz. Buddies sizle aynı anda on-line olan arkadaşlarınıza ulaşip, mesaj atmanıza yardımcı olur. MSN Explorer'ın en kullanışlı özelliği ise Media Player'ın browser'a entegre edilmiş olması. Web üzerindeki medyaları başka bir programa ihtiyacınız olmadan browser'ınızdan izleyebilirsiniz. Aynı bir pencere olarak da Media Player'ı kullanabilirsiniz.

CHIP CD

Ocak CHIP CD'si İçeriği

CHIP CD içindeki bir programı kurmak için önce seçtiğiniz bir başlığa tıklamanız gerekiyor. Karşınıza, sıralı bir şekilde ara başlık ya da program isimleri çıkacak. Shareware ve Basic Kit bölümlerinde aradığınız programın sol tarafındaki program isimlerine tıkladığınızdaysa, sağ tarafta programın açıklaması ve belirleyici özelliklerini göreceksiniz. İncelediğiniz programı bilgisayarınıza kurmak istiyorsanız, tek yapaca-

ğınız şey "KUR" butonuna tıklamak. Arabirim sayesinde, istediğiniz program bilgisayarınıza otomatik olarak kurulacaktır.

Anti-virüs, grafik plug-in'leri Software video recorder'lar

Dergide Ayın Shareware'leri bölümünde açıklanan programları hızlı erişim menüsünden bilgisayarınıza kurabilirsiniz. Ayrıca CHIP CD içinde bu ay AVP Platinum, Norton ve McAfee gibi en

önü anti-virüs programları, Photoshop gibi resim düzenleme programlarında kullanabileceğiniz grafik plug-in'leri ve dijital medyalar ile çalışabileceğiniz videorecorder'lar bulunuyor.

Klasikleşen CHIP CD içinde herkesin ihtiyaç duyacağı, sisteminiz için gerekli temel programlardan oluşan Basic Kit; bilgisayar kullanıcıları arasında en çok rağbet gören kullanışlı ve ilginç programların toplandığı Shareware bölümü; sizin için seçtiğimiz ilginç bir filmin yer aldığı CHIP TV; siz okurlarımıza avantajlı ürünler sunmaya devam eden CHIP Club ve her ay olduğu gibi bu ay da turk.net internet paketi bulunuyor. CHIP TOP 10 Testlerinin nasıl yapıldığını anlatan Nasıl Test Ettik bölümü ve Grafik Kursu'nu da CHIP CD içinde inceleyebilirsiniz. turk.net internet paketi hakkında geniş açıklama sayfa 255 'te.

PCONLINE bölümü artık her ay CHIP CD'de...

Vitamin Demo

Derslerinize Deva Olacak

Vitamin Demo'da, 14 dersin anlatıldığı 51 Vitamin paketinden 5 tanesini inceleyebilir ve öğrendiklerinizi pratik örneklerle pekiştirebilirsiniz.

Eğitimin teknolojiyle birleşmesinin bir ürünü olan Vitamin, öğrencilerin en önemli başvuru kaynaklarından biri olmayı amaçlıyor. Vitamin, öğrencilerin kavramları anlamakta zorlandıkları

etkileşimli alıştırmalar, internet butonu, eski sorular, izleme sınavı, performans, üç kullanıcı, modüler yapı, konu haritası, arama, sözlük, hesap makinası, yardım ve son kalan ekran hakkında

Vitamin Turu ile konuların nasıl anlatıldığını izleyebilirsiniz.

noktalarda, sesli konu anlatımları, filmleri, üç boyutlu animasyonları, etkileşimli deneyleri ve alıştırmalarıyla onlara yardımcı oluyor. CHIP verdiği bu demo CD ile, Vitamin hakkında merak ettiklerinizin hakkında sizi bilgilendiriyor.

Programın kurulum seçenekleri

CD'yi bilgisayarınıza ilk taktığınızda Windows'a program için gerekli fontlar yükleniyor. Kurulum işleminden sonra masaüstündeki Vitamin Demo isimli simgeye tıkladığınızda tanıtım CD'si çalışmaya başlıyor. Açılıştaki kısa animasyondan sonra iki seçeneğiniz bulunuyor. Vitamin Danışma ve Vitamin Turu. Vitamin Danışma butonuna tıkladığınızda Vitamin'ler hakkında merak ettiğiniz bilgileri alabiliyorsunuz. Vitamin Turu butonuna bastığınızda ise, yine iki seçeneğiniz bulunuyor. Birincisi Programın genel tanıtımından oluşan İzleyin Öğrenin kısmı diğeri ise kendi kendinize merak ettiğiniz bölümleri inceleyebileceğiniz Serbest Tur.

Vitamin turu: izleyin öğrenin

İzleyin Öğrenin bölümünde Programın genel özellikleri bulunuyor. Burada üç boyutlu animasyonlar,

merak edebileceğiniz her konuda geniş görsel ve sesli açıklamalar yapılıyor. Serbest Tur bölümünde ise 14 dersin anlatıldığı 51 ayrı paketten oluşan Vitamin'lerden 5 tanesini inceleyebilirsiniz. Bu 5 Vitamin Analitik Geometri, Kimya, Fizik, Coğrafya ve T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük derslerinden oluşuyor.

Konu anlatımları, örnekler ve testler

Vitamin Demo sürümünde menüler sadece Fizik dersinde çalıştığı için Vitamin F'yi incelemeye başlıyoruz. Bu Vitamin paketine girdiğinizde ders ilk konudan başlıyor. Bu konuları istediğiniz gibi geçebilirsiniz. Ayrıca derse başlamadan önce yukarıda bulunan gizli menüden Ön Kavramlar, Özet ve Uyarılar bölümlerine geçebilirsiniz. Ön Kavramlar

Konuyu öğrendikten sonra pratik deneylerle alıştırmalar yapabilirsiniz.

üzerinde çalıştığınız konuda başarılı olmanız için daha önce hangi konuları bilmeniz gerektiğini belirtiyor. Özet menüsünde derse başlamadan konu hakkında kısa ve pratik bilgiler alabiliyorsunuz. Uyarılar kısmında ise o konunun en önemli noktaları ve kesinlikle unutmamanız gereken bilgiler yer alıyor.

Animasyonlar ve ÖSS/ÖYS soruları

Bu bölümleri geçtiğinizde artık derse tam anlamıyla hazırsınız. Ekranda sol üstte animasyonların bulunduğu pencere, sağda konunun açıklaması ve formüller bulunuyor. Konu, sesli ve üç boyutlu animasyon olarak geniş ayrıntılarla anlatılıyor. Konuyu dinleyip, izledikten sonra Etkileşimli Alıştırmalar bölümüne geçebilirsiniz. Burada deneyler yapıp konuyu pratik yoldan öğrenebilirsiniz. Konuyu iyice anlayıp anlamadığınızı öğrenmek için de örnek sorular ve eski ÖSS/ÖYS sorularını deneyebilirsiniz.

Diğer Vitamin paketleri

Diğer Vitamin paketleri de aynı mantıkta çalışıyor. Tarih ve Coğrafya gibi sözel derslerde de harita üzerinde alıştırmalar yapılabilir ve örnek testlerle konular pekiştiriliyor. Kullanımı çok basit olan ve bilgisayara yeni başlayanların da kolaylıkla kullanabileceği şekilde hazırlanmış olan Vitamin paketleri anlatımı, animasyonları ve alıştırmalarıyla öğrencilere çok faydalı olabilecek bir program.

Kısa Kısa...

Counter Strike v1.0

Çılgınlık derecesinde oynanan, bağımlılık yapan, her yaşta insana hitap eden ve FPS oyunlarının en çok oynananı Half Life-Counter Strike artık beta değil. Counter Strike 1.0 artık birçok bug'dan kurtulmuş ve birkaç yenilik eklenmiş olarak karşımızda. Bu yeni versiyonda üç yeni silah eklenmiş: H&K UMP .45, FN Five-Seven ve SIG SG-550... Oyuncu modelleri yeniden yapılmış ve oyun içindeki animasyonlar artık Valve'nin geliştirdiği Model Blending teknolojisiyle oluşturulacak. CHIP CD içinde bulabileceğiniz Counter Strike 1.0 versiyonunu Half Life üzerine gerekli patch dosyalarını kurduktan sonra yükleyebilirsiniz. Daha sonra ister LAN üzerinden isterseniz SANANE sunucularından (cs5.sanane.com - cs10sanane.com) on-line olarak oynayabilirsiniz.

DirectX 8.0

Microsoft'un Windows işletim sistemleri için geliştirdiği DirectX'in 8.0 versiyonu çıktı. Multimedia programlar ve oyunlar için performansı arttıran DirectX'in son versiyonu artık Windows 2000 için de kullanılabilir. DirectX 8.0 sayesinde grafikler daha gelişmiş ve daha hızlı, sesler birbirinden ayrılarak daha temiz oluyor. Eski versiyonlarından farklı olarak bileşenlerin de isimleri biraz değişmiş. Direct3D ile DirectDraw birleşip DirectX Graphics olmuş ve DirectMedia'nın ismi DirectShow olmuş. DirectX 8'in getirdiği yenilikler sayesinde yavaş yavaş animasyon filmler gibi görünen oyun içi grafiklerden söz edebileceğiz. CHIP CD'de Basic Kit içinden Win95, 98, ME ve Win2000 için iki ayrı versiyonunu sisteminize kurabilirsiniz. Eğer sisteminizde eski DirectX versiyonu yüklüyse üzerinde de kurabilirsiniz.

Çevrebirim Cihazları Satın Alma Danışmanı

PC'niz İçin En İyi Bileşenler

Bilgisayarı olan arkadaşlarınıza, yeni yıl hediyesi olarak bir çevrebirim aygıtı almayı düşünür müsünüz? Ancak bu tip hediyeler bütçenizi zorlayabilir. Kendiniz için de biraz para kalsın istiyorsanız önerilerimize kulak verin.

■ Hiçbir yerde bedavaya PC donanımı bulamazsınız. Önce komple bir sistem satın alırsınız ve 700-800 doları masaya bırakırsınız. Daha iyi bir monitör için 200 dolar fazladan ödemeniz gerektiğini düşünürsek 1000 dolar gitti demektir. Yine de bilgisayarınız tam değildir. CD yazıcı ve DVD sürücüsü için de bir 400 doları gözden çıkarırsınız. Çocuklar da bilgisayarın nimetlerinden faydalanmak isteyeceklerdir: Joystick, direksiyon ve gamepad vb. için 200 dolar gerekecektir. Elbette bazen tarama ve yazdırma işlemleriyle de uğraşmanız gerekecek: 400 dolar daha gitti. PC satıcısı ellerini ovuşturmaya başlarken resimleri internetten gönderebilmenin cazibesi de aklınızı çecelecektir, bir de dijital kamera almalı: 800-900 dolar. Tüm bunların toplamı yaklaşık 3000 dolar eder, kredi danışmanınız da bu işe sevinecektir!

Bankacınızın hevesini kursağında bırakabilirsiniz, CHIP size burada memnuniyetle yardımcı olacaktır. PC için en iyi ve en uygun çevrebirim aygıtlarını belirledik ve hiçbir bileşen de 250 dolardan daha pahalı değil, tek istisna dijital kameralar, bunlarda limit 300 dolardan başlıyor.

Bir bakışta CHIP'in hangi ürünleri tavsiye ettiğini ve bunların yaklaşık fiyatlarını görebilmeniz için her aygıt sınıfının "En iyiler" listesini hazırladık. Burada en performanslı ve en hesaplı ürünler dikkate alındı, ancak özellikle de yılbaşı piyasasında fiyatların sürekli olarak değişebileceğini de göz önünde bulundurmalısınız. Bunun için on-line

alışveriş sitelerinden güncel fiyatları takip edebilirsiniz, yazının sonunda bazı sitelerin adreslerini bulabilirsiniz.

CHIP elbette ki sadece birinci sınıf ürünleri tavsiye ediyor. Ancak bazı kategorilerde, mesela yazıcılarda ve ekran kartlarında, CHIP TOP 10 listelerinin dışına çıkmak zorunda kaldık. Bunun bir nedeni elbette ki 250 dolarlık fiyat sınırı. Diğer bir neden ise bir ürünün genel olarak her türlü ihtiyaca cevap verebilmesi ve başarılı olması. Mesela bir yazıcı çok yüksek baskı hızı sayesinde CHIP TOP 10'da çok yüksek değerlere ulaşmış olabilir, ancak bu ürünü tavsiye etmek için yeterli olmayabilir: Mürekkep püskürtmeli bir yazıcı renkli fotoğrafları da mükemmel bir kalite ile basabilmelidir, sadece hız yeterli değil burada.

İyi ürünler sepete, kötüler ...

Satın alma rehberine bakarak bir ürün için kesin karar vermek güç, zira bir ürünün "uygun" olup olmadığı daha çok alıcının ihtiyaç ve isteklerine bağlı ve tabii ki bilgisayarın da bu ürün için uygun olması gerekiyor. Bu yüzden sizlere önereceğimiz ürünler belki de sizin için uygun olmayabilir. CHIP mesela sadece resimleri bilgisayara USB port üzerinden gönderen dijital kameraları tavsiye ediyor, seri port arabirimi bu iş için çok yavaş.

Belki bazı ürünlerin eksikliğini hissedebilirsiniz, Mp3 Player, webcam veya TV kartları gibi diğer ürünlerin testleri-

ni ise önümüzdeki sayılarda bulabileceksiniz. Bol tasarruflu bir yılbaşı alışverişini dileğiyle.

OK / Ufuk Yamankılıçoğlu (uyaman@chip.com.tr)

Akıllı oyuncak: Lego Mindstorms PC üzerinden programlanabiliyor...
Güzel bir yılbaşı hediyesi olabilir! (mindstorms.lego.com)

İçindekiler

- 42 CD Yazıcı ve DVD Sürücüler
- 44 Dijital Kameralar
- 46 Tarayıcılar
- 48 Oyun Cihazları
- 50 PC Sound Sistemleri
- 52 Monitörler
- 54 Yazıcılar
- 55 Modemler

CD Yazıcı ve DVD: Bazıları Sıcak Sever

Bir zamanlar CD-ROM sürücüler bilgisayarda devrim yaratmış ve multimedya dünyasını açmışlardı. Günümüzde ise DVD-ROM'lar bu mirası devralıyorlar.

başarılar. Ancak bazı model ve markalarda halen ilk CD yazıcılardaki problemlerle karşılaşmak olası. Mesela Philips'in yazıcıları uzun bir süredir bazı kaydedilebilir CD çeşitleri ile problemler çıkartıyorlar, bunlara ilaveten maksimum hızda yazamıyorlar.

Hewlett Packard yazıcılar da Adaptec'in Easy CD Creator yazılımıyla birlikte kullanıldığında LX ve BX chipsetli anakartlarda bazı problemlere neden oluyorlar. Böyle bir durumda çoğunlukla firmware güncellemesi veya kayıt programının değiştirilmesi işe yarayabiliyor.

Ricoh 7080A:

Uygun bir fiyata genel olarak başarılı bir ürün. Sadece hata düzeltmede bazı sorunları var.

Günümüzde bir CD-ROM sürücüsü satın almanın en büyük avantajı hiç kuşkusuz bu sürücülerin uygun fiyatları. 40x ve daha hızlı bir sürücü için sadece 40 dolar civarında bir para ödememiz gerekiyor. Ancak bunun üzerine 50-60 dolar daha eklediğinizde bir DVD sürücüsü satın alabiliyorsunuz, böylece ek olarak çok yüksek resim kalitesinde film izleyebiliyorsunuz.

Bilgisayarınız için uygun CD yazıcılar

CD yazıcılardaysa seçenek çok; ve hepsi de iyi veya kötü, CD yazabiliyorlar. Bilgisayar satıcılarında sürekli olarak karşımıza çıkan uygun fiyatlı, kutusuz OEM ürünler de CD yazma konusunda

Cihaz maksimum hangi hızları desteklemelidir?

Cihazı sürekli olarak kullanmayı sadece biriken verilerinizi kaydetmek için arada bir CD yazmayı düşünüyorsanız 4 veya 6 hızlı bir CD yazıcı yeterli olacaktır. 4 hızlı yazıcılar mesela sonuna kadar dolu bir CD'yi yaklaşık 15 dakikada basabiliyorlar. 8, 10, 12 ve yeni 16 hızlı yazıcılara sadece düzenli ve sürekli olarak büyük veri yığınlarını CD'lere kaydeden profesyoneller ihtiyaç duyacaktır. Piyasada artık pek 4 hızlı yazıcıların kalmadığını düşünürsek 8 hızlı bir yazıcı çoğu kullanıcı için en uygun seçim olacaktır.

SCSI veya IDE, hangi bağlantı daha doğru?

SCSI'nin tek avantajı daha düşük CPU kullanımı. Bu da sadece düşük performanslı bilgisayarlar için önemli bir argümandır. Pentium II-III veya Athlon işlemcili modern bir bilgisayar her IDE sürücüsü için yeterli veri besleme performansını sunacaktır. Ayrıca IDE cihazlar, SCSI modellere göre çok daha ucuzlar, kurulumları çok daha kolay ve performans olarak da SCSI'ye göre bir zaafı yok.

Bulk, Retail ve Kit modeller arasındaki farklar nedir?

Bulk versiyonda sadece aygıtın kendisine sahip olursunuz. Retail ve kit modellerinde ise yazılımlar, vidalar, kablolar, DOS sürücüler ve kaydedilebilir CD'lerle birlikte komple bir pakete sahip olursunuz.

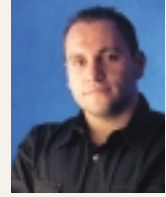
CD-R mi, yoksa CD-RW mı kullanmalı?

CD-R'lar çok daha ucuzlar ve verilerin uzun vadeli kaydı için daha uygundur.

UZMAN GÖRÜŞÜ

Ricoh ve Pioneer

DVD-ROM ve CD yazıcı kombinasyonu bence en iyi çözüm. Bunun en büyük avantajı bir kopya oluştururken medyayı değiştirmek zorunda olmamanız.

Ecevit Bıktım,
CHIP Test Editörü

Okuma sürücüsü olarak Pioneer'in DVD-115S DVD-ROM'unu seçiyorum. Her kategoride üstün performansı ve kalitesi ile bu aygıt öne çıkıyor. Ayrıca bu sürücü için internette bir firmware hack'i bulunmaz da problem olmayacaktır. Özellikle benim gibi Amerikan filmleri fanatığı biri için bu çok önemli!

CD yazıcı olarak da Ricoh 7080A'yı tavsiye edebilirim. Uygun bir fiyata sahip olan yazıcı 8x hızında CD-R, 4X hızında CD-RW yazabiliyor ve verileri 32x hızında okuyabiliyor. RAW verilerini de okuyup yazabilen aygıt, böylece çok uygun bir fiyata mükemmel bir kopyalama cihazı olarak öne çıkıyor. Maalesef bu yazıcıyla birlikte iyi bir okuma sürücüsüne de sahip olmak gerekiyor, zira hata düzeltmesi çok kötü. Ancak bu işi zaten Pioneer DVD sürücüsü başarıyla yapabiliyor.

CD-R'lara yeniden yazamayacağınızı düşünürseniz, mesela düzenli olarak güncellenen yedekleri kaydetmek için yeniden yazılabilir CD-RW medyalar daha iyi bir çözüm olacaktır. Öte yandan artık 200.000 TL'ye bile CD-R alabileceğinizi de unutmayın.

Burn Proof gerçekten çok mu önemli?

Evet! Bu teknoloji buffer underrun hataları yüzünden yazma sırasında CD'lerin bozulmasını engelliyor. Burn-Proof fonksiyonuna sahip CD yazıcılar günümüzde gerçi daha pahalıdır, ancak aradaki fiyat farkının karşılığını yanmayan CD'lerle kısa sürede alacaksınızdır.

Hangi kayıt yazılımları tavsiye edilebilir?

Günlük kullanım için Ahead'in Nero'su veya CeQuadrat'ın WinOnCD'si iyi seçimler. CD'lerin kopyalanması

DAHA FAZLASI İÇİN

Plexwriter 32/10/12

Plexor'un Burn-Proof teknolojisini destekleyen bu modeli koyduğumuz 250 dolarlık limiti biraz geçiyor (yaklaşık 265 dolar). Ancak bu CD yazıcı tüm test kriterlerinde çok başarılı ve CD'leri yakmayan bir teknolojiye sahip. Ne kadar çok CD yazıyorsanız bu CD yazıcının fiyat/faydası da o kadar artacaktır, zira aygıt hem hızlı yazıyor hem buffer underrun gibi hataların önüne geçebiliyor.

içinse shareware programlar CloneCD veya CDRWin tavsiye edilebilir. Ancak bu programların başarımından tam olarak faydalanabilmek için yazıcının RAW verileri yazma desteğine sahip olması gerekiyor. Profesyonel olarak hazırlanmış müzik CD'leri içinse Feurio iyi bir seçim olacaktır.

Yazıcının 90 veya 99 dakikalık CD'lere yazabilmesi gerekiyor mu?

Bu fonksiyon bazı durumlarda pratik olabilir, ancak mutlaka gerekli değil. Yüksek kapasiteli CD'ler mesela DVD'leri kaydedilebilir CD'lere yazmak istediğinizde ilginç olabilir. Zira bu durumda filmi tek CD'ye sığdırabilmek ve yüksek resim kalitesi için her MB yerin önemi büyüktür.

Küçük veriler için UDF ve

Multisession kullanımı daha mı doğru?

Maalesef UDF'yi tavsiye edemiyoruz! UDF yazılımları çoğunlukla Windows'ta sistem çakışmalarına ve kilitlenmelerine neden oluyor. Öte yandan UDF formatındaki bir CD-R sadece yaklaşık 580 MB veri alabiliyor. Bir diğer zorluk çıkaran durum da her CD sürücünün UDF formatındaki CD'leri okuyamaması. Bu yüzden en iyisi multisession (çoklu kayıt) formatıyla çalışmaktır. Gerçi bu durumda da her kayıt sırasında içindekiler bilgisi için 10 MB boşa gidecektir, ancak pratikte en azından diğer sürücülerle uyum sorunları yaşanmaz.

CD-Text nedir?

CD-Text bir müzik CD'si için, bir subchannel'a yazılan ve yorumcu, parça ve benzeri bilgileri içeren verilerdir. Daha önceki sayılarımızda CD'lerin yazılması "klonlanması" için birçok bilgi bulabilirsiniz, mesela CHIP 9/2000 sayfa

240. Ayrıca önümüzdeki sayıda da bu konuyla ilgili daha ayrıntılı bilgiler bulabileceksiniz.

Bilgisayarınız için uygun DVD sürücüler

DVD-ROM sürücüler birkaç istisna dışında (mesela NEC), iyi bir hata düzeltme fonksiyonuna sahipler, böylece verilerin okunması için çizik CD veya DVD'lerle daha iyi mücadele edebiliyorlar.

Sürücünün bölge kodunun önemi daha büyük. Ülkemizde satılan yeni cihazlarda çoğunlukla bölge kodu Avrupa için Code 2 olarak ayarlanmış durumda. Gerçi bunu değiştirmek mümkün, ancak player'ın firmware'i en fazla beş defa bölge kodunun değiştirilmesine izin veriyor. Daha sonra sabit olarak son kod ayarlanıyor. Amerika'dan gelen orijinal filmleri seyretmeyi daha çok seviyorsanız (bu filmlerin bölge kodu 1 oluyor), bölge kodu kilidi olmayan bir cihaz satın almalısınız (en azından yasalara uymak için). Bu yüzden istenildiği kadar kodun değiştirilmesine izin veren eski sürücüler burada altın değerinde olabilir (tabii internet'te yeni DVD sürücüler için de kod sorununu ortadan kaldıran firmare güncellemelerinin veya DVD Genie gibi "akıllı" yazılımların bulunabildiğini hatırlatalım).

16x DVD hızı ne için lazım?

Sadece film seyretmek isteyen biri için x faktörünün bir önemi yoktur, zira filmler zaten 1x hızında bile oynatılabilir. Veri transferinde ise yüksek hız hem yavaş yavaş ortaya çıkan data (veri) DVD'leri, hem de standart CD'ler için elbette büyük bir avantajdır.

CD Yazıcı: 250 Dolara Kadar En İyiler

Ürün	Fiyatı	Distribütör Firma*
Ricoh MP7080A-DP	132 Dolar	Ufotek
Plextor Plexwriter 8/4/32A	230 Dolar	Sky
Aopen CRW-1232	235 Dolar	İhlas-Acer
Ricoh 7080A	232 Dolar	Ufotek
Yamaha 16x10x40	245 Dolar	Multimedya

DVD Sürücüler: 250 Dolara Kadar En İyiler

Ürün	Fiyatı	Distribütör Firma*
Pioneer DVD-115S	155 Dolar	Multimedya
Pioneer DVD-114	135 Dolar	Multimedya
Creative DVD 8x Encore	115 Dolar	Multimedya, Empa
Asus DVD-E608	130 Dolar	Boğaziçi
Toshiba SD-M1402	118 Dolar	İhlas-Acer

* Firmaların telefon numaralarını TOP10 listelerinde bulabilirsiniz.

Dijital Kamera ve Tarayıcı: Piksel Sihiri

Dijital kameraların fiyatları giderek düşüyor ve kaliteleri de artıyor. Ancak ucuz dijital kameralar arasında da kara koyunlar gizli.

Epson PhotoPC 650: Epson'un bu dijital fotoğraf makinası oldukça tatminkar sonuçlar veriyor.

Dijital kamera olsun da nasıl olursa olsun düşüncesinden hareketle ucuz bir dijital kamera satın alanlar ilk çekimle birlikte büyük bir hayal kırıklığına uğrayabilirler. Özellikle de çektiğiniz fotoğrafları yazıcıdan bastırmak istediğinizde resim kalitesinin önemini daha iyi anlıyorsunuz. Mesela resim kalitesi alt fiyat sınıfındaki kameralara göre en iyilerden biri olan bir kamera sizi yine de hayal kırıklığına uğratabilir. Zira 300 dpi çözünürlükte resim 5.4 x 4.1 cm ölçülerinde olacaktır (46. sayfadaki grafiğe bakınız).

Web sayfanıza koyacağınız resimler için bu çözünürlük ve resim ebatları yeterlidir, ancak fotoğraf albümlerinizi için değil. 1.2 megapikselli bir kamera ile 13.5 x 10.2 cm'lik bir boyuta ulaşabilirsiniz. Resimleri internet üzerindeki bir fotoğraf servisine gönderdiğinizde biraz daha büyük resimler elde edebilirsiniz. Fotoğraf kağıdı doğrudan dijital resimle ışıklandırılır. Resimler böylece aynı kalitede biraz daha büyük ebatlarda basılabilir. 1.2 megapiksel pikselasyona uğramadan yaklaşık olarak 22 x 15 formatında kağıda basılabilir.

Genel olarak ise şu geçerli: Çözünürlükler ne kadar yüksekse fotoğraflar da o kadar büyük basılabilir. Bir

milyon pikselin altındaki değerleri çözünürlükte kabul etmeyin. Tabii resimleri sadece web sayfanız için çekiyorsanız o zaman daha düşük çözünürlükler de yeterli olacaktır.

250 dolar civarında fiyata sahip bir dijital kameranın teknolojik olarak mükemmel olması elbette ki beklenmemelidir. Ancak ucuz modellerin de bazı kriterleri yerine getirmeleri gerekiyor, böylece satın alma rehberimizin en iyiler listesine girebiliyorlar.

Seri arabirimin fotoğrafları bilgisayara aktarmak için yeterli olduğunu düşünen üreticiler fevkalade yanılıyorlar. USB bağlantısı mutlaka gerekli. Tabii 10 kat daha fazla beklemek hoşunuza gidiyorsa durum değişir.

Ek bellek kartları foto keyfini artırıyor

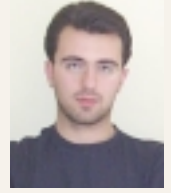
Dijital kameralardaki güzellik çektiğiniz fotoğraflara hemen bakabilme şansıdır (tabii bir LCD ekranı varsa). En büyük dezavantaj ise bu mini ekranların enerji ihtiyaçlarının çok fazla olmasıdır. Özellikle de çok sık yollarda olan biri rahatça resim çekmek için ya LCD ekranı kapatmalı ya da yanında iki üç tane yedek akü bulundurmalıdır. LCD ekrandan feragat edebiliyorsanız tasarruf ettiğiniz parayı ek bir bellek kartına yatırabilirsiniz, böylece yedeğinizde her zaman bir "film" daha bulunur. Satın alırken bunu mutlaka aklınızda bulundurun.

Ucuz kameralardaki en büyük dezavantaj ise yetersiz optik teknolojisidir,

UZMAN GÖRÜŞÜ

Kalite Önemlidir

"100 dolara dijital fotoğraf keyfi!" Bu tip sloganlar reklamlarda sıkça karşımıza çıkar oldu. Çoğu üreticinin bu plastik kameralarda belirtmediği ise çok düşük çözünürlük-

Kadir Tuztaş,
CHIP Editörü

ler: Bu cihazların çektiği pul büyüklüğündeki resimleri değil albümünüze, web sayfanıza bile koymazsınız. Ancak 1024x768 ve üzerindeki çözünürlüklerde ve değiştirilebilir kayıt bellekleriyle (en az 8 MByte) dijital fotoğraf keyfinin farkına varabiliyorsunuz.

Canon S10 mesela stabil ve esnek bir cihaz, fiyatı da makul sayılabilecek bir düzeyde, hızlı bir USB arabirimi var ve 2.1 megapikselli bir çözünürlük sunuyor. Böylece 13x18 cm formatında renkli resimler çekebiliyorsunuz. Kısaca bu kamerada kullanım, zum, kalite ve fiyat performans oranı doğru. Merkezi bir tekerle herşeyi ayarlayabiliyorsunuz.

8 MB bellek çok yeterli değil, 32 veya 64 MB'lık başka bir Compact Flash kart satın almanız yerinde olacaktır. Yeni yıl partisi için böylece hazırlıklı olabilirsiniz. Canon kameraların Türkiye distribütörü HESMAK'ın telefon numarası (216) 391 87 50.

çoğunlukla optik bir zum bulunmaz, böylece bir nesnenin yakın çekiminde illa ki sorunlar yaşarsınız. Yaptığımız testler de gösterdi ki, gerçekten de ucuz kategorisinde bile olsalar, iyi kameralar aynı kategorideki diğerlerine göre daha pahalılar: Epson PhotoPC

Dijital Kameralar: 300 Dolara Kadar En İyiler

Ürün	Fiyatı	Distribütör Firma*
HP Photosmart 215	299 Dolar	HP Türkiye
Epson PhotoPC 650	200 Milyon TL	Epson Türkiye
Mustek MDC-1500	300 Dolar	Multimedya
Creative Web Cam Go	150 Dolar	Empa, Multimedya

* Firmaların telefon numaralarını TOP10 listelerinde bulabilirsiniz.

650 mesela yaklaşık olarak 200 milyon TL'lik bir fiyata sahip. Ancak daha cazip fiyatlarla da bu kameraya sahip olabilirsiniz, kampanyalara dikkat!

Tarayıcı: Önemli olan doğru bağlantı arabirimi

40 dolardan başlayan fiyatlarla bile artık bir tarayıcıya sahip olabiliyorsunuz. Fotoğraf ve metin şablonlarında kalite oldukça tatminkar. Ayrıca ışıklandırma gerektiren dia veya negatif taramada ise çoğu tarayıcı sınıfta kalıyor.

Tarayıcıda öncelikle önemli olan hangi bağlantıları desteklediğidir. Sa-

USB portunuz yoksa SCSI daha iyi bir alternatif olacaktır.

Tarama kalitesi sadece çözünürlüğe bağlı değil

Bir tarayıcının tarama kalitesinin sadece desteklediği maksimum çözünürlüğe bağlı olduğunu düşünenler yanılıyorlar. Ucuz tarayıcılarda çoğunlukla CCD satırında veya optik alıcı sisteminde tasarrufa gidilir, filtre, ayna ve mercek de tarama kalitesi açısından çok önemlidir. Pratikte aynı yapıda gibi görünen aygıtlar arasındaki farklar çok büyük olabiliyor. Önemli olan test sonuçlarını dikkate almanız, üreticinin karton üzerine bastığı dpi rakamlarını değil. Genelde iyi resim malzemelerinin tarama kalitesi ucuz tarayıcılarda da yeterince tatmin edici. Ancak dia veya film negatifleri tarayıp sabitdiskinize kaydetmek veya yazıcıdan çıkış almak istediğinizde daha kaliteli ve pahalı bir tarayıcıya ihtiyacınız olacaktır demektir.

Hangisini satın almalı: Tarayıcı mı dijital kamera mı?

Komple bir kamera setine gururla sahipseniz mutlaka bir digicam satın almak istemeyeceksinizdir. Alternatif: Dia ve film negatifleri taramak daha cazip.

Dia tarama ünitesi olan tarayıcıların fiyatları yaklaşık 150 dolardan başlıyor. Ancak bu ucuz aygıtların tarama kalitesi genelde çok kötü oluyor. Daha pahalı kombi aygıtlar da sadece kalitesiz resimler üretiyorlar, pratikte bunları neredeyse kullanamıyorsunuz bile. 300 dpi baskı çözünürlüğünde fotoğ-

UZMAN GÖRÜŞÜ

Turbo Scanner

Tarama sırasında resimleri tam olarak düzgün bir şekilde aygıtta yerleştirmekten nefret ediyorum. Aynı şekilde taranan örneği kesip biçmek de çok can sıkıcı olabiliyor, özellikle de bir defada birçok resmi birden taratıyorsanız. Epson Perfection 1240U burada imdada yetişiyor: Fotoğrafları tarayıcıya yerleştiriyorum ve birkaç saniye sonra resimler taranıyor, düzgün bir şekilde pozisyonları ve düzgünlükleri ayarlanıyor ve sabitdiske kaydediliyor. Cihazın ön panelindeki bir düğmeye basmak yeterli, geri kalanını tarayıcı otomatik olarak kendisi hallediyor. Hız da oldukça etkileyici: 13 saniyede bir fotoğraf taranabiliyor, aletin hızına yetişemiyorsunuz. A4 formatındaki bir dokümanın taranması da otomatik metin tanıma (OCR) ile birlikte sadece 9.4 saniye sürüyor, oldukça etkileyici bir hız bu.

Mahmut Karşoğlu,
CHIP Editörü

Tarayıcı 250 dolara yaklaşan fiyatıyla gerçi en ucuzu değil ama fiyatının hakkını fazlasıyla veriyor. Üzerine bir 50 dolar daha verdiğinizde pakete birlikte dia tarama ünitesi ve Photoshop LE de geliyor.

raflar DIN-A5 formatına bile ulaşamıyorlar. Uzun lafın kısıması negatif ve dia taramak istiyorsanız mutlaka optik çözünürlüğü 1800 dpi olan bir tarayıcıya ihtiyacınız var.

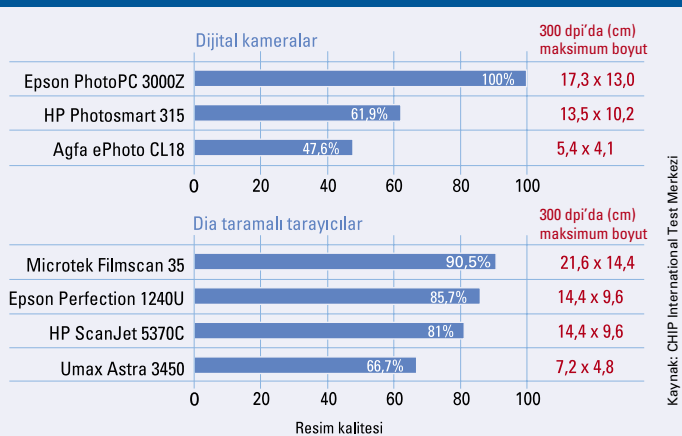

Epson Perfection 1240U gelişmiş tarama özellikleri olan bir tarayıcı. Aygıt ayrıca yüksek hızı ve yüksek fiyatıyla dikkati çekiyor.

dece paralel port'a bağlanabilen tarayıcılardan uzak durmanızı tavsiye ediyoruz. Çoğunlukla yazıcı ile çakışmalar ve problemler ortaya çıkıyor, tarama da kaplumbağa hızında gerçekleşiyor.

USB bağlantısı bu çevreirim aygıtında da en ideal olanı. Halen eski bir Windows sürümüne sahipseniz, ya da

Resim Kalitesi: Scanner Digicam'e Karşı

Tarayıcı: 250 Dolara Kadar En İyiler

Ürün	Fiyatı	Distribütör Firma*
Epson Perfection 1200U	132 Milyon TL	Epson Türkiye
Epson Perfection 1240U	235 Dolar	Epson Türkiye
HP Scanjet 4300 C	150 Dolar	HP Türkiye
HP Scanjet 5370 C	250 Dolar	HP Türkiye

Tarayıcı: 100 Dolara Kadar En İyiler

Ürün	Fiyatı	Distribütör Firma*
Mustek BearPaw 1200	72 Dolar	Multimedya
Mustek S. Exp. 1200SP+	98 Dolar	Multimedya
HP Scanjet 3400C	99 Dolar	HP Türkiye
Genius CP HR-6	99 Dolar	Boğaziçi

* Firmaların telefon numaralarını TOP10 listelerinde bulabilirsiniz. ►

Oyunlar: Üstün Kontrol ve Gerçeklik

Günümüzde her yeni ofis bilgisayarı 3D oyunlar için de yeterince hızlıdır. Ancak oyunlardan alacağınız zevk ancak doğru joystick ve güçlü sesle doruğa çıkabilir.

800 MHz'lik canavar bilgisayarı ile sadece Word, Excel gibi ofis uygulamaları ile çalışanlar veya Mp3 dinleyenler sistemlerini yeterince kullanmıyorlar demektir. Bu o kadar kötü bir durumdur ki, yeni Porsche arabanızı sadece birinci viteste sürmeye benzer.

Sizin için hangi aygıtın uygun olduğu, oynadığınız oyunun türüne bağlı. "Jump and Run" oyunlarını seviyorsanız gamepad doğru seçim olacaktır. Burada da önemli olan gamepad'in ele iyi oturması. Bilgisayarcıda mutlaka bu yüzden elinize bir alıp kontrol edin. Uçuş simülasyonu fanatikleri için joystick gibisi yoktur. Evinde Schumacher gibi yarış zevkini yaşamak isteyenler için PC Wheel (direksiyon) en doğrusu olacaktır. Burada da satın almadan önce aygıtın elinize iyi oturduğundan emin olun ve direksiyonu tam çevirdiğinizde bile düğmelere kolayca erişebiliyor erişemediğinizi kontrol edin.

Gücü hisset, Luke: Force Feed Back'e dikkat

Genç Jedi şövalyesinin gücü tanımak için ihtiyaç duyduğu zamanı oyunlarla yeni tanışanlar da Force Feed Back (FFB) ile geçirecekler. FFB joystick satın almak güzeldir tabii, ama gerek var mı?

Pratikte oyundan aldığınız zevk çabuk gidebiliyor, zira

amatör oyuncular için FFB olmadığına bile yarış arabasını pistte tutmak zor olabiliyor. Microsoft'un yazılım ürünlerinin ne kadar iyi olup olmadığı tartışması bir yana, Redmond'dan gelen donanımlar bugüne kadar hep çok iyiydi. Game Voice mesela oyunseverler için yepyeni bir boyut açıyor. Bir Headset üzerinden oyun verileri ve konuşmalar transfer ediliyor. Böylece sadece sesinizle oyunun gidişatı üzerinde etkide bulunmakla kalınmıyor aynı zamanda multiplayer match fanatikleri (Counter-Strike'da olduğu gibi) takım içersinde strateji geliştirebiliyorlar.

Logitech'in Rumblepad'ı gerçekten çok başarılı bir gamepad. Dış görünüş olarak diğer pad'lerden pek de farklı olmayan bu ürünün asıl marifeti içinde gizli: gamepad elinizde sallanıp titremeye başlayınca oldukça şaşırıyorsunuz.

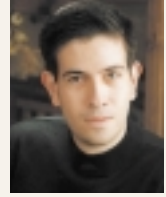
Logitech'in yeni FFB Joystick'i Wing-Man Strike Force 3D de oldukça başarılı ve güzel bir tasarıma sahip. Bir önceki modeli ile karşılaştırıldığında motorların daha da güçlendiğini görüyoruz. Altındaki küçük döner teker de oldukça pratik bir özellik, mesela buna çeşitli silahlara atayabiliyorsunuz.

Ucuz ve başarılı bir direksiyon isteyenler ise Saitek'in R100 USB Sports Wheel'inde aradıklarını bulabilirler. Gerçi ürünle birlikte sürücü gelmiyor (Wheel standart joystick olarak tanıtılıyor), ancak oyunlarda çok iyi bir kontrol sağlıyor. Saitek her zaman olduğu gibi fütüristik joystick'ler üretmeye devam ediyor: Masasının üzerine bir Cyborg 3D koyanlar her ziyaretçinin bunu başındaki oyuncunun galaksilerde X-Wing Fighter'ıyla ava çıktığını anlamasını sağlıyorlar. Cyborg'un üç

UZMAN GÖRÜŞÜ

Eskiler Daha İyi

Action için joystick, jump&run için gamepad, yarış oyunları için direksiyon (racing wheel)... Oyunları profesyonel olarak oynamak istiyorsanız elinizi cebinize iyice atmak

Sinan Akkol,
Level Yazı İşleri Müd.

zorundasınız. Benim için oyun donanımlarındaki en önemli kriterler uzun süre sağlam bir şekilde çalışması ve oyunlarda mükemmel bir kontrol sağlayıp elinize iyice oturabilmesi.

Microsoft yıllardır şaşılacak derecede iyi donanımlar da üretiyor. MS Sidewinder serisi oyun donanımları hep sağlam tasarımları ve yüksek kaliteleri ile başarılı oldular. Sadece yeni MS oyun aygıtları beni o kadar çok etkileyemedi. Yeni joystick'ler mesela eskilerine göre daha sağlam bir izlenim bırakıyorlar ve masaya sağlam bir şekilde oturmak konusunda da eskilerle yarışmıyorlar. Benim satın alma tavsiyem: Satıcılarda bulabiliyorsanız "eski" Sidewinder joystick'leri tercih etmeniz. Üretimi durmuş modeller için de belki daha az para ödemek zorunda kalırsınız. Kampanya fırsatlarını kaçırmayın.

açısı var ve problemsiz bir şekilde solaklara göre de ayarlanabiliyor, 40 dolara yakın fiyatı ise pek de ucuz sayılmaz.

Ofis bilgisayarınızda bir de hızlı bir 3D kartının eksikliğini hissediyorsanız 120. sayfadaki ekran kartları TOP10 listemize bakabilirsiniz.

Saitek ST2000: Uzak galaksilerde çarpışmak için ideal bir joystick.

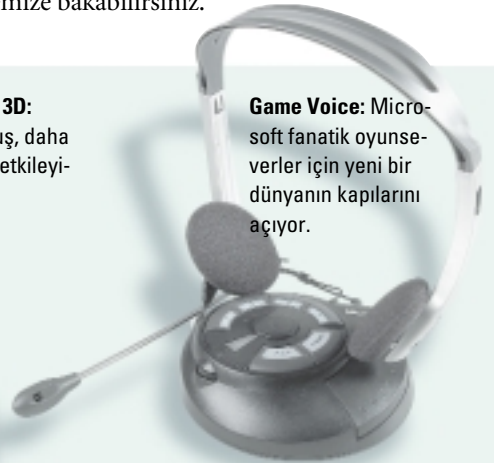

Rumblepad: Profesyoneller için Logitech, Force Feed Back'i gamepad'lere de entegre etmiş.

Strike Force 3D:

Daha fazla tuş, daha fazla güç ve etkileyici tasarım.

Game Voice: Microsoft fanatik oyunseverler için yeni bir dünyanın kapılarını açıyor.

Oyunlara Ses: Doyasıya Oyun Ziyafeti

Bir oyun bilgisayarının çok iyi bir ses sistemine sahip olması kaçınılmazdır, kendinizi oyunların tam ortasında hissedebilmek benzersiz bir duygu.

FPS 2000 Digital: Creative uygun fiyata güçlü baslar eşliğinde dijital ses ve müzik ziyafeti sunuyor.

Hemen her üretici oyunlar için ses ekipmanlarını farklı bir şekilde adlandırıyor: Creative Enivironmental Audio diyor, Terratec Sensaura'ya takılımış durumda, Microsoft ise DirectSound veya EAX Sound'da ısrar ediyor.

Üçüncü ses boyutu için çifte stereo formatı

İlk standardın adı Quad Sound veya Q-Sound'du ve dört ayrı ses kanalını destekliyordu, daha basit bir ifadeyle, bilinen stereo formatı ikiye katlanmıştı.

Sadece ek hoparlörlerle üç boyutlu sesin farkına varabiliyorsunuz. Ses sinyalleri burada her bir hoparlöre ayrı ayrı gidiyor ve bilgisayar başında oturan oyuncunun, çıkan seslerin sanki üç boyutlu ortamlarda hareket eden nesnelere geliyormuşçasına hissedeceği şekilde birleştiriliyorlar. Özellikle 3D oyunlar böylece daha gerçekçi oluyorlar ve oyuna yeni bir boyut katıyorlar.

Mesela oyuncu bir yarış arabası tarafından geçildiğinde ek motor sesi önce arkadan gelip daha sonra öne geçiyor. Quake gibi first person shooter'larda da arkanızdan sinsice yaklaşan bir düşmanın ayak seslerini duymak sizin için çok yardımcı, aynı zamanda gerilimli olabilir.

Hoparlör setini satın alırken dikkat edilmesi gerekenler

Basit bir çift hoparlör seti, dört kanallı hoparlör sistemleri yanında artık çok basit kalabiliyorlar. Surround bir sisteme terfi etmek her zaman için size yeni bir ses tecrübesi kazandırıyor. Subwoofer'ı tahtadan yapılmış sistemlerde de ses biraz daha doygun çıkıyor, Creative'in FPS 2000 Digital'inde olduğu gibi.

Ses sistemi ve ses kartını aynı üreticiden satın almaya gerek yok. Mesela Altec Lansing, Genius, Jazz gibi speaker setlerini de problemsiz bir şekilde Creative marka bir ses kartına veya Creative box'ları da Guillemot ses kartlarına bağlayabilirsiniz.

Önemli olan sadece ön ve arka hoparlörler setleri için ayrı ayrı çıkışların kart üzerinde bulunması. Bilgisayarı genellikle sadece oyun oynamak için kullanıyorsanız ve müzik düzenleme işleri ile uğraşmıyorsanız şu ses kartlarını tavsiye edebiliriz:

▶ Terratec DMX 1024 XFire

Fiyatı: Yaklaşık 80 dolar

▶ Guillemot Maxisound Fortissimo XL

Fiyatı: Yaklaşık 45 dolar

▶ Creative Soundblaster Live Player 1024

Fiyatı: Yaklaşık 80 dolar (Live Value modeli 50 dolar)

Alternatif olarak ses kartının dijital çıkışını da kullanabilirsiniz, tabii bunun için hoparlör sisteminin dijital bağlantıyı desteklemesi gerekiyor. Önemli olan bir diğer nokta da speaker'ları doğru yerleştirmeniz.

Satellite (uydu) hoparlörler kafanızla aynı hizada bulunmalı, ve bir kare oluşturup tam ortasında da oyuncu

UZMAN GÖRÜŞÜ

Ses Doygun Olmalı

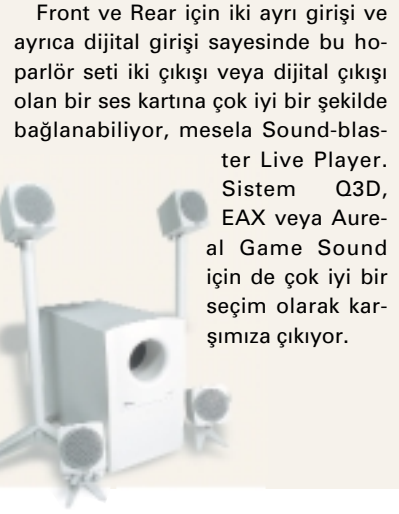
Creative Labs'ın FPS 2000 Digital'i, yaklaşık 150 dolara evdeki bilgisayarlar için mükemmel bir ses ziyafeti sunuyor. Sistem dört küçük satellite box'tan ve bir de subwoofer'dan oluşuyor. 15-20 dolarlık ucuz hoparlörler ile karşılaştırıldığında FPS 2000'de kendinizi sanki patlama ve çarpışma seslerinin içinde hissediyorsunuz. Bass'lar o kadar güçlü ki sizi koltuğunuzdan zıplatabiliyor.

Tuğbek Ölek,
Level Test Editörü

Basları veren subwoofer tahta bir kabinden oluşuyor ve tiz sesleri de çok güzel verebiliyor. Dört uydu hoparlör temiz ve güzel bir ses sahipler. Bu hoparlörleri uygun bir şekilde odanıza yerleştirdiğinizde tüm odayı Lara Croft'un bağırtıları veya diğer oyunların etkileyici sesleri dolduruyor.

Front ve Rear için iki ayrı girişi ve ayrıca dijital girişi sayesinde bu hoparlör seti iki çıkışı veya dijital çıkışı olan bir ses kartına çok iyi bir şekilde bağlanabiliyor, mesela Soundblaster Live Player. Sistem Q3D, EAX veya Aureal Game Sound için de çok iyi bir seçim olarak karşımıza çıkıyor.

olmalı. Subwoofer diğer aygıtlardan ve mobilyalardan en az 10 cm uzakta olmalıdır.

İnsan kulağı derin tonların nerden geldiğini çok zor anlayabildiği için subwoofer'ı genelde masanın altında yerleştirmek uygun olacaktır.

Oyunlar İçin Speaker: 250 Dolara Kadar En İyiler

Ürün	Fiyatı	Distribütör Firma*
Creative FPS 2000 Digital	135 Dolar	Multimedya
Altec-Lansing ATP-5	86 Dolar	Ufotek
Creative FPS 1500	71 Dolar	Multimedya
Jazz DPS 5+1 j9902	107 Dolar	Multimedya
Genius 5+1	78 Dolar	Boğaziçi

* Firmaların telefon numaralarını TOP10 listelerinde bulabilirsiniz.

Monitörler: Bakış Meselesi

Kalitesini önceden test etmeden ucuz bir 17 inç monitör satın alan biri büyük bir hayal kırıklığına uğrayabilir. CHIP ile doğru adayları bulabilirsiniz.

Monitörün en az 70 kHz yatay (satur) tarama frekansında çalışması gerekir. Bu da yaklaşık 85 Hz'lik bir ekran yenileme hızına denk gelir. Burada gerçekten de en alt sınırdaki değerler söz konusu olduğunu, mesela ATI Xpert ekran kartının 2D alanında 1024 x 768 çözünürlüğünde 150 Hz hızında çalışabilmesine bakarak anlayabilirsiniz. Değil ucuz monitörler, en kaliteli monitörler bile bu refresh hızını kaldıramazlar. Ayrıca insan gözü 70 kHz'in altındaki tazeleme hızlarında ekran yenilemelerini algılayabilir ve başınız ağrıyaya başlar. Uzun süreli çalışmalar için kabul edilemez bir du-

Küçük bir hesapla da sonuca çabucak ulaşabilirsiniz: 0.25 mm nokta aralığında ve maksimum 320 mm. görülebilir ekran genişliğinde bile bu çözünürlüğe ulaşmak mümkün değildir.00

Genişliği nokta aralığına böldüğünüzde tam olarak 1280 nokta çıkar, bu da genelde optimum çözünürlük olarak tavsiye edilir ve fiziksel olarak da monitör maskesinde bu kadarı mevcuttur.

Kendi monitörünü kendin test et

Aşağıdaki en iyiler listesinde sizin için seçtiğimiz monitörlerin fiyatlarını yüksek bulduysanız, 200 doların altında, satın alacağınız monitörü kendinizin de test etme şansı olabilir; elbette garanti olsun diye diğer her monitörde de bunu yapabilirsiniz. Şubat CD'sinde de bulabileceğiniz Mitsubishi veya Nokia Monitor Test programıyla ekran tüpünün en önemli kalite kriterlerini (geometri, convergence ve keskinlik) kontrol edebilirsiniz. Ancak satın alacağınız monitörün en az 30 dakika boyunca çalışır durumda olması ve manyetik alanının (monitör menüsünden Degauss seçeneği ile) giderilmesi gerekiyor, bundan sonra keskin gözlemlerle her bir pikseli inceleyebilirsiniz. Geometri testi ile yatay ve dikey çizgilerin ne kadar düz olduklarını kontrol edebilirsiniz.

Monitördeki ayar düğmeleri ile hiçbir şekilde düz bir ızgara elde edemiyorsanız hemen diğer monitörü test etmeye başlayabilirsiniz. Convergence test ekranı ile de elektron toplarının üç ışının (kırmızı, yeşil, mavi) bir pikselin ilgili üç noktasına tam olarak isabet edip etmediğini ve böylece düzgün bir nokta oluşturup oluşturmadığını görebilirsiniz.

Çoğu monitör köşelerde yeterince düzgün bir görüntüye sahip değildir. Çizgiler ve köşelerde böylece hafif renk

UZMAN GÖRÜŞÜ

Daha Büyük, Daha İyi

PC'niz en geç üç sene içinde eskিয়েbilirken, iyi bir monitör en az iki ve hatta üç bilgisayar nesli boyunca masanızın üzerinde durmaya devam eder. Bu yüzden satın alacağınız monitörde tasarrufa gitmek pek de mantıklı bir karar değildir. Bu yüzden 19 inçlik bir monitör tavsiye ediyorum. Böylece Windows penceresinde halen görebileceğiniz fazladan bir şeyler olabilir ve en azından ekranınız daha düzenli bir izlenim bırakır. Oyunlardan alacağınız zevk de artacaktır.

İyi giriş modelleri olarak iyama S900MT1 veya Samsung Syncmaster 950p Plus tavsiye edilebilir. 350 dolar ve üzerindeki bu monitörler gerçi profesyoneller için çok mükemmel bir görüntü kalitesine sahip değiller, ancak ev kullanımı için fazlasıyla yeterlidir. Gerçekten tam düz ekranlarla çalışmak ise çok daha güzel, ancak bunların fiyatları maalesef yaklaşık 500 dolardan başlıyor.

Şahin Ekşioğlu,
CHIP Test Editörü

gölgeleri oluşur. Bu hata sadece kenarlarda oluşuyorsa ev kullanımı için yine de monitörü tercih edebilirsiniz, zira köşelerde çoğunlukla sadece program simgeleri veya kaydırma çubukları bulunur. Keskinlik ise kendini tekrarlayan harflerle kontrol edilebilir. Ortayı kenarlarla karşılaştırın. Önemli olan görüntünün monitörün ortasında net olması, zira çoğunlukla bakışlarınız monitörün ortasına doğrudur.

Philips 107E20: Renk temizliği ve parlaklık dağılımı çok iyi, convergence ise fena değil.

rumdur bu. Yani 1024x768 çözünürlükte 70 kHz (85 Hz) desteklemeyen tüm 17 inç monitörleri listenizden çıkarın.

Üreticilerin belirttiği değerlere inanmayın

Monitörün maksimum ekran çözünürlüğü çok önemlidir; simgeleri daha küçük görürsünüz ve masaüstünüz rahatlar. Monitör üreticisi gerçekçi olmayan değerler verdiğinde şüpheli olmakta fayda var. Mesela bir monitör modelinde maksimum gösterilebilir ekran olarak 1600x1200 nokta belirtilebiliyor.

Monitörler: 250 Dolara Kadar En İyiler

Ürün	Fiyatı	Distribütör Firma*
Philips 107E20	213 Dolar	Boğaziçi
Belinea 103040	Firmayı arayınız	Koyuncu
iyama S700JT	250 Dolar	Ölçsan
Samsung Syncmaster 750S	200 Dolar	Ufotek
Goldstar Studioworks 775N	199 Dolar	Ufotek
Hyundai B790 Plus	245 Dolar	Multimedya

* Firmaların telefon numaralarını TOP10 listelerinde bulabilirsiniz.

Yazıcılar: Küçük Matbaalar

Mürekkep püskürtmelilerin kaba metinler ve piksel resimler çıkarttıkları devirler artık geride kaldı. Net fotoğraflar ve parlak grafikler artık ucuz yazıcılar için bile problem değil.

HP 950C: Hızlı, sessiz, tasarruflu ve fotoğraflar her zaman net.

Hiçbir zaman renkli çıktılara ihtiyaç duymayacağınızı düşünüyorsanız en iyi seçim bir lazer yazıcı olacaktır. Lazer yazıcılar işlerini güvenli olarak hallediyorlar, hızlı ve sessizler, ayrıca hiçbir zaman da kağıdı mürekkeple kirletmiyorlar. Metin ve renkli baskılarda ise bu tasarruflu aygıtların yerini zorunlu olarak mürekkep püskürtmeliler almalıdır.

Ucuz yazıcının acısı sonradan çıkar

Üreticilerin müşterilerin cebinden ne kadar rafine bir şekilde para hortumladıklarını görmek şaşırtıcı. Yazıcıyı satın alırken biraz daha fazla parayı gözden çıkartırsanız ilerde daha büyük masraflardan kurtulmuş olursunuz. 100 doların altındaki ucuz yazıcılarda kartuş veya mürekkep için ilerde astronomik

maliyetler ve yüksek tüketim ortaya çıkabilir. Bu özellikle de fotoğraf baskıları için geçerlidir.

Yazdırma alışkanlıklarınızı ne kadar iyi kestirebilirseniz, o kadar çok tasarruf edebilirsiniz. Çok ender olarak çıkış alıyorsanız ucuz bir yazıcı da işinizi görecektir. Her gün düzenli olarak yazıcıdan çıkış alıyorsanız elinizi cebinizde biraz daha atmanızda fayda var.

Hangi mürekkep püskürtmeli benim için ideal olanı?

Buna ancak kendiniz kadar verebilirsiniz. Her uygulama için mükemmel bir cihaz maalesef yok. Canon yazıcılar TOP10 listemizde alt sıralarda yer alsalar da mesela BJC 3000 modeli sizin için uygun bir seçim olabilir. Bu yazıcı A4 kağıtla tam DIN-A4 boyutunda çıkış alabiliyor ve ayrı ayrı renkli mürekkep kartuşları var, böylece aynı renk tonlarında sıkça çıkış aldığınızda daha mürekkep harcıyor. Opsiyonel olarak hatta bir tarayıcı kafası da kullanabilirsiniz.

Yüksek çözünürlüklerde fotoğraf baskısına önem veriyorsanız Epson yazıcılar muhakkak daha iyi bir çözüm olacaktır. Özellikle de normal kağıda baskıda Epson yazıcılar biraz önde.

Daha temiz çözüm: Kartuş ve baskı kafası birarada

Epson'dan farklı olarak HP yazıcılarda mürekkep kartuşu ve baskı kafası sabit bir birim oluşturuyorlar. Her yeni kartuşla birlikte yazıcı yeni bir baskı kafasına sahip oluyor ve mürekkebi daha temiz olarak püskürtebiliyor. Ancak bu kadar çok lüksün elbette ki bir bedeli var. Ama uzun bekleme süreleri ve tamamen kurumuş püskürtme kanallarında bile HP, bir kartuş değişikliğinden sonra tekrar problemsiz olarak ça-

UZMAN GÖRÜŞÜ

Güvenli ve Sessiz

Hiç tereddüt etmeden hemen gidip 169 dolarlık bir HP 930C satın alırdım. Bu yazıcıdan oldukça memnunum. İşini sessizce hallediyor ve hızı da yeterince iyi: yüksek kaliteli fotoğraf baskısı hızı metin baskısı kadar iyi. Ve çıktılarda oldukça az mürekkep harcıyor. Bunun en büyük nedeni herhalde temizleme işleminde yazdırma kanallarını mürekkep çöplüğü ile yıkamaması, Epson yazıcılarında mesela böyle, mürekkebin azaldığı hemen belli oluyor. Benim için önemli olan bir diğer kriter de aylarca çıkış almayınca bile sadece kartuş değişikliği ile yazıcıyı tekrar problemsiz bir halde çalışır duruma getirmek.

Ufuk Yamankılıçoğlu,
CHIP Yazı İşleri Müd.

Canon'un kartuş sistemi bu bağlamda biraz daha akıllı. Ancak Windows'ta çalışırken cihazın çıkardığı tükür sesler de rahatsız edici düzeyde. Ofisimdeki yazıcının yeterince sessiz olması ve sinir bozucu sesler çıkarmaması gerekiyor. Canon'da opsiyonel olarak sahip olunabilen tarama kafası da bu yüzden beni pek de etkilemiyor.

Canon'un kartuş sistemi bu bağlamda biraz daha akıllı. Ancak Windows'ta çalışırken cihazın çıkardığı tükür sesler de rahatsız edici düzeyde. Ofisimdeki yazıcının yeterince sessiz olması ve sinir bozucu sesler çıkarmaması gerekiyor. Canon'da opsiyonel olarak sahip olunabilen tarama kafası da bu yüzden beni pek de etkilemiyor.

ışmaya devam edebiliyor.

Fotoğraf çıktılarının kalitesi ucuz modellerde bile şaşılacak derecede iyi olabiliyor. Ancak bunun için tabakalı özel fotoğraf kağıtlarının kullanılması gerekiyor. Bu ayrıca tüm yazıcılar için de geçerli: Sadece özel fotoğraf kağıdına çıkış aldığınızda baskılar fotoğraf gerçekliğine yaklaşabiliyor. Sıkça fotoğraf çıkışı alıyorsanız, kartuşların yeniden yüklenmesi için de çok para harcamanız gerekeceğini unutmayın.

Noel ağacının altında daha ucuz bir model istiyorsanız Lexmark Z12 iyi bir seçim olabilir. Ancak bu yazıcıdan mucizeler beklemeyin, ayrıca iki mürekkep kartuşunun aygıtın kendisinden daha pahalıya gelmesine de şaşmayın. Biliyorsunuz ya, yazıcı ne kadar ucuzsa, masrafları da o kadar fazla olur.

Yazıcılar: 250 Dolara Kadar En İyiler

Ürün	Fiyatı	Distribütör Firma*
HP Deskjet 950 C	207 Dolar	HP Türkiye
HP Deskjet 930 C	169 Dolar	HP Türkiye
Epson Stylus Color 860	130 Milyon TL	Epson Türkiye
Epson Stylus Color 760	80 Milyon TL	Epson Türkiye
Lexmark Z12	66 Dolar	Pera

* Firmaların telefon numaralarını TOP10 listelerinde bulabilirsiniz.

Modem: Hızlı Veri Süpürgeleri

Sürekli daha hızlı, sürekli daha ucuz: İnternet günümüzde gerçekten de hesaplı. Ancak olası bağlantıların çeşitliliği kafanızı karıştırabilir.

özelliklerinin kullanılabilmesi için İnternet Servis Sağlayıcısı'nın da V.92 desteğine sahip olması gerekiyor.

Modemle dialup erişime alternatif olabilecek bir diğer bağlantı olanağı da kablo modemle kablonet. 220. sayfadaki yazıda kablolu yayından İnternet bağlantısı ile ilgili kafanızdaki sorulara cevap bulabilirsiniz. ISDN bağlantısı da yerleşmeye başladı, Ankara ve İzmir'de kurulan ISDN santrallerinden sonra yakında birçok ilde ISDN bağlantıları da devreye girecek. İnternet Servis Sağlayıcı'ların da desteğiyle yakında analog telefon hatlarında oluşan parazitlerden ve bunun sonucunda oluşan veri kayıplarından ve yavaş bağlantılardan kurtulacağız. ISDN adaptörleriyle 64 Kbit/s hızında bağlantı mümkün olabiliyor, çoklu kanalla da bu hız ikiye katlanabiliyor, ancak bu durumda aynı anda sörf yapıp telefon da etmek mümkün olamıyor. ☑

Microlink 56k: Elsa'nın eğlenceli bir tasarıma sahip bu modeli V.92 standardı için de hazır.

Analog telefon bağlantıları olanlar mutlaka bir modem ile İnternete çıkmak zorundalar. Teknik olarak gelişmiş modeller günümüzde 40 dolar civarında bir fiyata satın alınabiliyor. Modemler ucuz olduğu kadar aslında diğer bağlantı seçeneklerine göre daha yavaşlar. Bunun bir diğer nedeni ise transfer hızının telefon hattının kalitesine de bağlı olmasıdır. Yaygın olarak kullanılan V.90 modemlerin teorik olarak ulaşabilecekleri maksimum hız 56 Kbit/s (Download için) ve 33.6 Kbit/s'dir (upload için). Yeni V.92 standardı da sadece küçük gelişmeler sağlayabiliyor. Upstream hızı 48 Kbit/saniyeye çıkıyor ve bağlantının kurulum süresi de QuickConnect sayesinde yarı yarıya düşüyor. Ancak V.92

ONLINE ALIŞVERİŞ SİTELERİ

Eksen Computer www.eksencomputer.com

Markom www.markom.com.tr

Mavi Bilgisayar www.mavibilgisayar.com

Mavi Donanım www.mavidonanim.com

Medya Bilgisayar www.medyaltd.com

Megabyte www.megabyte-online.com

Nitrox Computer www.compass.com.tr

PC Gold www.goldpc.com.tr

Transdata www.transdata.com.tr

Yönsis www.yonsis.com.tr

Infoshop www.infoshop.com.tr

Modemler: 250 Dolara Kadar En İyiler

Ürün	Fiyatı	Distribütör Firma*
Elsa Microlink 56k USB	74 Dolar	TET
Diamond Supra Max 56k USB	53 Dolar	Multimedya
3Com Robotics 56k	35 Dolar	Biltur
56k Apache v.90	41 Dolar	Multimedya

* Firmaların telefon numaralarını TOP10 listelerinde bulabilirsiniz.

İçindekiler

- 62 Donanım İnceleme
- 72 Donanım Testi
- 84 Pentium 4 İncelemesi
- 90 Donanım Kursu: Ekran Kartları
- 94 Test: Tarayıcılar
- 114 CHIP TOP 10

PC'de Veri Koruması

Parmak İzi İle Koruma

Önemli veriler şu ana kadar pek etkili olmasa da izinsiz erişimlere karşı korunmalıdırlar. Bilgisayar endüstrisi artık "biometrik" korumayı konuşuyor.

Gizli veya önemli verilerin yabancı erişimlere karşı korunması önemli bir görev. Parola korumalı program veya bilgisayarlar bir dereceye kadar güvenlik sağlıyorlar ancak bu meraklı hacker'lar için önemli bir engel teşkil etmiyor. Örneğin saklı kalması gereken, gelecek ürünler veya bir firmanın planlanan gelişme stratejisi, iç bilgiler yanlış kişilerin ellerine geçecek olursa, çok büyük zararlara yol açabilirler.

Biometrik koruma sorunun çözümü olacak

Parmak izi ile biometrik koruma olarak adlandırılan bu yöntem ile sorun büyük bir ihtimalle çözüme kavuşacak. Her insanın parmak izinin farklı olması ve en iyi hacker'ın dahi üstesinden gelemeyecek oluşu güvenliği bir anda yükseltecek. Bu nedenle Cherry G81-12000 ile parmak izi algılayıcısı bulunan bir klavye sunuyor. Fujitsu Siemens de buna benzer olarak KB PC ID klavye ve ID mouse'u tek bir algılayıcı üzerinden çalışan bir program içerisinde birleştirmiş.

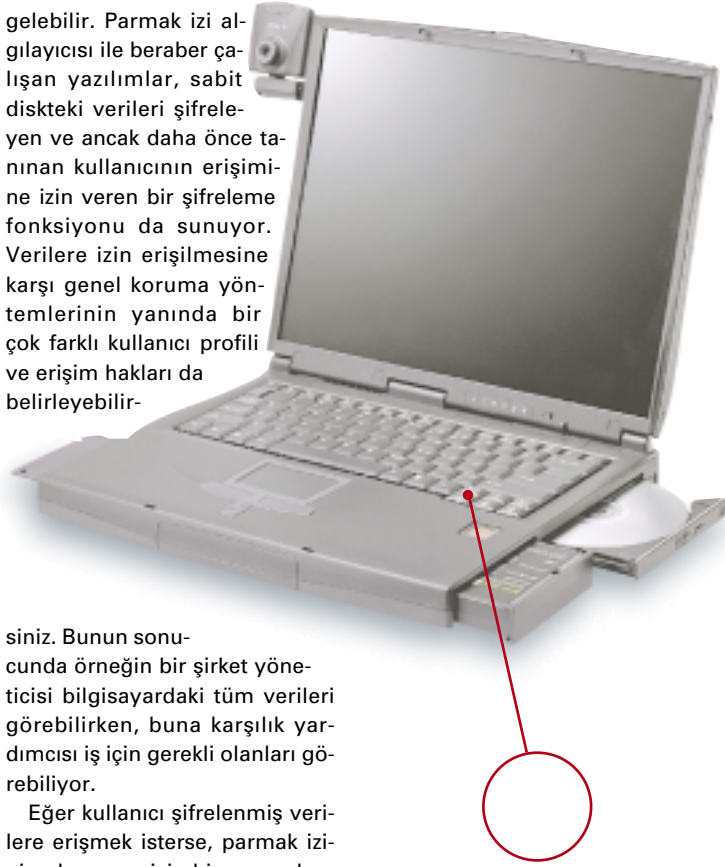
Acer'da bu treni yakından takip ediyor ve Travel Mate serisindeki bir modele VBX ve Whosit Windows programları ile beraber yüksek güvenlik sunacak olan parmak izi algılayıcısı entegre etmiş. Çünkü notebook'unuz seyahat esnasında uzun

kolların hedefi haline gelebilir. Parmak izi algılayıcısı ile beraber çalışan yazılımlar, sabit diskteki verileri şifreleyen ve ancak daha önce tanıyan kullanıcının erişimine izin veren bir şifreleme fonksiyonu da sunuyor. Verilere izin erişilmesine karşı genel koruma yöntemlerinin yanında bir çok farklı kullanıcı profili ve erişim hakları da belirleyebilir-

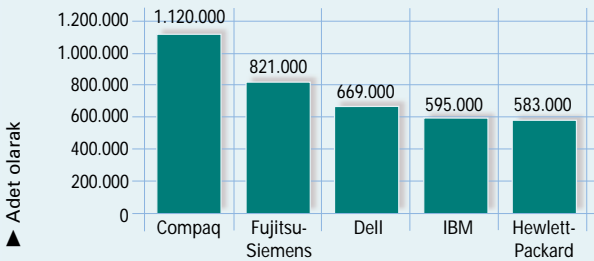
siniz. Bunun sonucunda örneğin bir şirket yöneticisi bilgisayardaki tüm verileri görebilirken, buna karşılık yardımcı iş için gerekli olanları görebiliyor.

Eğer kullanıcı şifrelenmiş verilere erişmek isterse, parmak izinin okunması için bir uyarı ekrana gelecektir. Parmak izi karşılaştırması pozitif olarak sonuçlanırsa, söz konusu şifreli bilgilere erişebilirsiniz.

Güvenlik Kilidi: Acer Travelmate 739 TLV, kayıtlı bilgilere erişip erişemeyeceğinize parmak izi karşılaştırmasından sonra karar veriyor.

PC Pazarı: 3. Çeyrekte Avrupa'da Satışlar

En büyük 5 firma: Satılan bilgisayarların adedinde Compaq büyük bir farkla Fujitsu-Siemens'in önünde pazarın lideri.

In & out

Hesaplı IDE RAID Controller
PCI ek kartları veya anakart üzerine monte edilen RAID Controller'lar gözle görülür bir performans artışı sunuyor.

Paralel Port Üzerindeki Digicam'ler
Elektronik resim dosyası verilerinin PC'ye paralel port üzerinden aktarımı USB'ye oranla çok daha fazla sürüyor.

Kenwood DPF-J6030**İnternet Bağlantılı CD Değiştirici**

Kenwood DPF-J6030 maksimum 200 disk kapasitesine sahip. CD değiştiricide, bir ismin saklanması ve CD başına 20 başlık alabilen bir hafıza bulunuyor. Her bir CD 26 ayrı sınıfa göre düzenlenebiliyor ve böylece müzikseverler arama işlemini CD ismi veya türüne göre gerçekleştirebiliyor. En önemli yenilik ise değiştiricinin bir bilgisayar üzerin-

den internete bağlanabilmesi imkanı. CDDDB web veritabanını seçecek olursanız CD ve şarkı isimleri otomatik olarak aygıtı yükleniyorlar.

Infrared klavyesi sayesinde, örneğin kendi bastığınız örnekler için, metin bilgilerini de kendiniz girebilirsiniz.

Bilgi için: www.kenwood.com

İş İstasyonu**Pentium 4'lü İş İstasyonu Piyasada**

Dell, Intel'in özellikle internette yüklü video, ses aktarımı gibi yüksek performans gerektiren uygulamalar için geliştirdiği Pentium 4 işlemcisini piyasaya sürmesinin hemen ardından, bu işlemci ile üretilmiş dünyanın ilk iş istasyonunu pazara sunduğunu açıkladı.

Dell Precision 330 iş istasyonu, dijital içerik yaratma, analiz ve bilgisayar yardımı mekanik tasarım gibi uygulamalarda üst düzey performans

talep eden profesyonel kullanıcıların dikkatini çekiyor. Precision 330, Pentium 4 işlemcisinin yanı sıra, endüstriyel tasarımlı Quiet-Case kasası ile farklılığını ortaya koyuyor.

Precision 330 konfigürasyonunun içeriğinde; 1.40 GHz Intel Pentium 4 işlemci, 20GB ATA-

66/100 IDE (7200 rpm) sabitdisk sürücüsü, 128 MB PC800 RDRAM, Matrox Millennium G450 grafik kartı, 48X-maksimum IDE CD-

ROM, 19" monitör (VIS 18") ve Microsoft Windows 2000 Professional işletim sistemi bulunuyor.

Bilgi için: Sentim/Sispa
Tel: (216) 528 33 33 / 361 47 47
Fiyatı: Konfigürasyona göre değişiyor.

Kampanya**Fujitsu Siemens'den Kampanya**

Türkiye'deki bireysel notebook kullanımının artmasını hedefleyen Fujitsu Siemens Computers, bu amaçla küçük ölçekli işletmeler, avukatlık, doktorluk gibi meslek sahipleri, öğrenciler ve ev kullanıcılarına yönelik ürünü LiteLine serisinde bir kampanya başlattı. "Dev kadro, mükemmel fiyat" sloganıyla sunulan ve Ocak sonuna kadar devam etmesi planlanan bu kampanyada yüksek performansla uygun fiyat politikasını birleştirmeyi hedefleyen LiteLine Plus kullanıcılara su-

nuluyor. Pentium III 600 MHz işlemcisi, 14.1" TFT ekranı, DVD-ROM ve dahili modemi bulunan LiteLine Plus'ın fiyatı 1799 dolar. Bu fiyata KDV dahil değil ve isteyenler için de taksitli alım seçeneği bulunuyor. Fujitsu Siemens Computers; bu kampanya sayesinde, böylesine uygun fiyatla tüm bu özellikleri birarada sunan ilk şirket olmayı hedefliyor.

Bilgi için: Fujitsu Siemens
Tel: (212) 335 67 67
Fiyatı: 1799 dolar+KDV

doğal

% 94 kız

% 98 erkek

planlama

YATAK ODASI TEKNOLOJİSİ

Yıldız Aile
Planlaması
Programı

Dünyada
İlk

www.yb.com.tr
YILDIZ
BİLGİSAYAR
0212 216 98 40(pbx)

Barkod Yazıcı

Barkod Yazıcılarda İndirim

Barkod uygulamalarının yaygınlaşması, ürün satış hedeflerini de yukarıya çıkarıyor. Bu değişim, şirketlerin ürün fiyat politikalarına da yansımaya başladı. Teknoloji Holding şirketlerinden Exim A.Ş., Türkiye temsilciliğini yürüttüğü Zebra barkod yazıcılarının fiyatında indirim uygulamasını başlattı. Şirketin üst seviye ürün olarak tanımladığı Zebra Z4000 barkod yazıcısının fiyatı yüzde 10'luk indirimle 2089 euro'dan 1880 euro'ya indirildi. Exim A.Ş. Bayi Kanalı Satış Müdürü Atacan Önen, Z4000 barkod yazıcısına talebin yüksek olacağını beklediklerini belirterek, "Hem ofis hem de endüstriyel ortamlar için önerdiğimiz yazıcı, hi-

zi ve teknik özellikleri ile kullanımında yüksek performans sunuyor. Z4000 barkod yazıcısı, bu fiyatı ile kullanıcılar için oldukça uygun bir alternatif oluşturuyor" diyor.

Bilgi için: Exim A.Ş.
Tel: (212) 278 22 97
Fiyatı: 1880 euro

Speaker

Analog ve Dijital Speaker Birarada

Creative, SB Live! DE 5.1'i piyasaya sundu. GenpaCom güvenesiyle Türkiye'de satışa sunulan bu ses kartına 2, 4 veya 6 speaker birden bağlanabiliyor. Kullanıcıların aynı anda hem analog speaker (DTT 2200) hem de dijital speaker (DTT 3500) çözümlerinden yararlanmaları da mümkün oluyor. Yetkililer SB Live! DE 5.1'in sahip olduğu EMU10K1 dijital sinyal işlemcisiyle kristal temizliğinde sesleri ve Dolby Digital ses teknolojisinin tüm özelliklerini sunduğunu açıklıyor. Creative aynı zamanda geliştirmiş olduğu çevresel ses teknolojisinin (EAX) niteliklerini bu kartta pekiştirmeye çalışmış. Ürün, Creative Play Center 2 yazılımı ile 320 kbps'de 9X hızında müzik CD'lerini MP3 formatına dönüştürme olanağı sunuyor. 64 polyphony, 32 MB'a kadar sistem memory'sini kullanabilme özelliği, 4 ve 8 MB örnek soundfontlar, 48 MIDI kanalı, Plug and Play, EAX desteği, CMSS desteği, Windows ME desteği, Dolby Digital 5.1 decoding desteği ile, SB Live! DE 5.1 ses kartı teknolojisine boyut atlatmayı hedefliyor.

Bilgi için: GenpaCom
Tel: (212) 320 10 50
Fiyatı: 91 \$ + KDV

Uçakta E-posta

Bulutların Üstünde de On-line

British Airways yakın bir gelecekte yolcularının uçuş esnasında e-posta göndermelerini ve almalarını mümkün kılacak. Uçak yolcuları bu hizmetten 2002 yılından itibaren faydalanmaya başlayacaklar. Alman havayolları firması Lufthansa'nın da bu yöndeki çalışmaları devam ediyor.

Tarayıcı

Acer'ın İki Yeni Film Tarayıcısı Türkiye'de

Acer'ın iki yeni tarayıcı modeli piyasaya sunuldu. Her iki tarayıcının en önemli özelliği, kağıt ortamının yanı sıra, film de tarayabilmeleri. Ayrıca, her iki ürün de PC'lerin yanı sıra Macintosh'lar da kullanılabilir.

Acer ScanPrisa 640UT ve ScanPrisa 1240UT model tarayıcılar, yerleşik dia biriminde bul-

Projektör

Bu Projektör A4 Boyutunda

Matsushita tarafından üretilen, taşınabilir ve otomatik setup özelliğine sahip "PT-L501 E" model LCD projektör, Tekofaks Panasonic'in distribütörlüğünde Türk piyasasına sunuluyor.

Ergonomik tasarımı ve üç ayrı renk seçeneği ile dikkat çeken Panasonic LCD projektörler, kullanılmaya başlandıklarında farkın yalnızca görünüşte olmadığını kanıtlıyorlar. Bir A4 kağıdı ebadında yer kaplayan cihazlar, iki farklı resim çözünürlüğü formatında ve üç tip parlaklık değerinde tüketicilere sunuluyor.

Ürün otomatik setup özelliğine sahip

Şirket yetkilileri "PT-L501 E" model projektörlerin otomatik setup özelliği ile bütün görüntü ayarlarının tek dokunuşla gerçekleştirilmesine olanak sağladığını ifade ediyor. Kullanıcısının projektörü perde ya da duvara yönlendirmesi ve auto setup düğmesine basması bu özelliği kullanmaya başlaması için yeterli oluyor. 4 ayrı renk seçeneğine (gümüş, gümüş mavi, toz pembe ve sedflî yeşil) sahip PT-L 501 E, uygun fiyat, hafiflik (3.8 kg), parlaklık (1100 ANSI lümen) gibi özellikleri birarada barındırarak piyasadaki en iyi ürün olmayı

amaçlıyor.

PT-L501 E, projeksiyon uzaklığını yüzde 25 kısaltan, geniş çaplı ekstra kısa mesafe lensi ile küçük

mekarlarda projeksiyon yapabilmeyi sorun olmaktan çıkarmayı hedefliyor. Bu projektörler, geleneksel modellere göre aynı mesafede daha büyük ve daha parlak görüntü verebiliyor. Ürünün bir amacı da uzun toplantı masalarında katılımcıları rahatsız eden mavi ışığı tarihe karıştırmak.

Bilgi için: Tekofaks Panasonic
Tel: (212) 210 69 00
Fiyatı: 3590 dolar

nan film kareleri ve bant tutucu sayesinde filmleri rahatlıkla taramayı sağlıyor. USB arabirimine sahip olan tarayıcılardaki 48 bit ACE teknolojisi sayesinde gerçekçe çok yakın görüntüler elde edilebiliyor. 281 trilyonunun üzerinde renk desteği veren Acer'ın yeni tarayıcıları, 216 x 297 mm yanıtımlı yüzeylerle, 35 mm'lik negatif ve pozitif filmleri tarayabiliyorlar.

Her iki tarayıcıda da kullanıcıya kurulum sırasında büyük kolaylık sağlayan OOBE (Out of Box Experience) şematik, renkli kurulum broşürü bulunuyor. Acer ScanPrisa 640UT ve 1240UT tarayıcılarla birlikte MiraScan sürücü, Ulead PhotoExpress, ABBYY FineReader OCR yazılımı, ScanButton yazılımı, Presto! Page Manager yazılımları geliyor.

Bilgi için: İhlas/Acer
Tel: (216) 317 96 50
Fiyatı: S.Prisa 640UT: 115 dolar
S.Prisa 1240UT: 250 dolar

Kampanya

KRN'den 1100 MHz'lik Kampanya

Sentim, kendi markası olan KRN ile bir bilgisayar kampanyası düzenliyor. 10 yıldır piyasada olan KRN, 1100 MHz AMD Athlon iş-

lemciyi Miracle modelinde kullanıyor. Pazardaki en hızlı bilgisayarı olduğu ifade edilen KRN Miracle'in konfigürasyonu aynı zamanda zengin multimedya özelliklerine de üzerinde barındırıyor. Sentim yetkilileri, üretimini yaptıkları bu ürünle multimedya meraklılarına yüksek teknolojiyi uzun süreye yayılan düşük kullanım maliyetiyle sunmayı hedeflediklerini belirtiyor.

Miracle'da 1100 MHz işlemcili modelde, 32 MB ekran kartı ve

128 MB Ram ile birlikte 12 hızlı DVD bulunuyor. 20 GB sabit disk kapasitesine sahip olan bilgisayarda ses kartı onboard olarak geliyor. 17" monitör, 140 Watt speaker ve 56 k faks modeme sahip olan ürün Windows 98 Türkçe işletim sistemi ve Norton Antivirüs 2000 programı ile birlikte sunuluyor.

Kampanya kapsamında 2 ayrı model var

KRN kampanyasında ayrıca Elegant Business 850 MHz işlemcisi ve Windows 2000 Professional Office 2000/SBE işletim sistemine sahip bilgisayar yer alıyor. Bu cihaz da Word 2000, Excel 2000, Outlook 2000 ve Publisher 2000 ile işletmelerin tüm ihtiyaçlarını karşılamayı hedefliyor. Ürünler 2 yıl garanti ile birlikte geliyor.

Bilgi için: Sentim

Tel: (216) 528 33 66

Fiyatı: Modele göre değişiyor.

AOpen Kasa

AOpen Kasalar Artık Türkiye'de

İhlas/Acer, Acer Group şirketlerinden biri olan AOpen'ın bilgisayar kasalarını da Türkiye pazarına sunuyor. Daha önce AOpen'ın anakart, add-on kartlar ve çeşitli optik ürünlerini Türkiye'de pazarlayan İhlas/Acer, AOpen bilgisayar kasalarını da Türkiye'ye getirmeye başladı. Ön paneli yanmayan plastikten yapılmış olan AOpen bilgisayar kasaları, toplamaya uygun hale getirilen yeni şasisiyle dikkat çekiyor. AOpen kasalar, CE, DoC, UL, CSA, TUV, FI ve VDE onaylı.

İhlas/Acer, AOpen anakartlarda bir kampanya da başlatmış durumda. Tüketicilere AOpen anakartları tanıtmaya ve test etmeye başlandı. Ön paneli yanmayan plastikten yapılmış olan AOpen bilgisayar kasaları, toplamaya uygun hale getirilen yeni şasisiyle dikkat çekiyor. AOpen kasalar, CE, DoC, UL, CSA, TUV, FI ve VDE onaylı.

Bilgi için: İhlas/Acer

Tel: (216) 317 96 50

Kampanya fiyatı: 66 \$ + KDV

Kısa Kısa

► **Xerox'un Sharp ve Fuji Xerox ile birlikte ürettiği inkjet yazıcılar** Türkiye'de de satışa sunuldu. SFX olarak adlandırılan ürünler, baskı kalitesi, hızları ve ekonomik mürekkep tüketimiyle diğer inkjet yazıcı markalarından ayrılıyor. Bu inkjet yazıcılar, 1200x1200 dpi çözünürlükle fotoğraf kalitesinde renkler basabiliyor ve lazer kalitesinde çıktı alınabilmesine olanak sağlıyor. Dakikada 12 sayfaya varan hızlara sahip olan yazıcılar, dört ayı renk kartuşuna sahip. EXpress Mode baskı sistemi sayesinde de ekonomik mürekkep kullanımı sağlanmış oluyor. Vestel, Acer, Sanyo, Escort, KRN Bilgisayar gibi şirketler satış kampanyalarında tüketicilere Xerox C8 veriyorlar.

► **Amerikan uzay ve havacılık şirketi**

Boeing, teknolojisini eğlence sektörüne de taşıma kararı aldı. Miramax, AMC Sinemaları, Williams Communications, Texas Instruments, QuVIS ve Energy Digital şirketlerinin işbirliğiyle geliştirilen Cinema Connexion by Boeing sistemiyle filmler yapımcı şirketten tüm dünyadaki sinema salonlarına uydurularak yayımlanıyor. Her tür görsel veriyi aracıya gerek kalmadan iletebilen sistem, filmlerin korsan dağıtımını da engelliyor.

► **Intel**, dünyanın en küçük transistörlerini üretti. Şirket yetkilileri, bu transistörler sayesinde, 10 yıl içinde 10 GHz'lik işlemciler üretilebileceğini ifade ediyorlar. Transistörlerin 300 tanesi üst üste bulunduğu ancak bir kâğıt kalınlığına ulaşılıyor. Gittikçe daha hızlı transistörler haline gelmeye başlayan daha küçük transistörler, bilgisayarların ve diğer sayısız küçük cihazın beynini oluşturan hızlı mikro işlemcilerin en önemli yapı taşlarından biri olma niteliğini taşıyorlar. Bu çok küçük ve çok hızlı işlemciler Intel'in önümüzdeki beş-on yıllık dönemde, 400 milyondan fazla transistör içeren, 10 GHz'de çalışan ve bir volt'tan daha az enerji harcayan işlemciler üretmelerine izin verecek.

Sanyo SX550 EX

Hem Kamera Hem Ses Kayıt Cihazı

Sanyo, saniyede 30 resim çekebilen ve 50 dakika video klip kayıt edebilen dijital kamera VPC-SX550 EX'de kampanya başlattığını duyurdu. S-VHS kalitesinde saniyede 30 karelik video klipler çekebilen kameranın arkasındaki ekranı sayesinde çekim yapılan alan görülebiliyor. Elde edilen görüntülerle kendi video klibinizi yapmanız, kamera ile birlikte gelen yazılımla üzerine ses efektleri ekleyip daha farklı bir hale getirmeniz mümkün oluyor. Çekimi yapılan tüm görüntüler sesli olarak da kaydedilebiliyor. Ses kayıt cihazı olarak da kullanılabilen kamera tam 12 saat boyunca ses kayıt edebiliyor. Çekimi yapılan herşey, USB port bağlantısı sayesinde bilgisayara aktarılıp seyredilebiliyor. Kampanya boyunca VPC-SX550 EX alan herkese bir adet Palm m100 hediye edilecek.

Bilgi için: Ekin

Tel: (212) 425 26 24

Fiyatı: Firmaya sorunuz.

Omnibook 500

Omnibook 500 Hem İşlevsel Hem Hafif

HP, yolda maksimum taşıma kolaylığına ve çalışma masalarında tam işlevselliğe ihtiyaç duyan, çoğunlukla hareket halindeki kişilere yönelik HP Omnibook 500 taşınabilir PC serisini tanıttı. Bu çok yönlü, son derece hafif, kolay taşınabilir PC, kablosuz kullanıma hazır olma özelliği ve ergonomik tasarımı ile kullanıcılarına sunuluyor.

Omnibook 500 ile hareket etmek daha keyifli

HP Omnibook 500, 2.5 cm kalınlığında ve yaklaşık 1,6 kg. ağırlığında olup 12.1 XGA aktif matriks ekrana sahip. Ürünün başlıca amacı kullanıcılarına benzersiz güvenilirlikte hareket imkanı sağlamak. Omnibook 500'ün bir başka önemli özelliği ise, HP'nin dünya çapındaki servis ve destek garantisi ile birlikte geliyor olması.

HP Omnibook 500'ler, Intel'in düşük voltajlı Mobile

Pentium III ya da Mobile Celeron işlemcileriyle 500 MHz hızında çalışıyor. Kullanıcılar, CD yazıcı, DVD, LS-120, bellek ve güç adaptörü gibi aksesuarları, HP Omnibook 500 ve HP Omnibook 6000 ürün serileri arasında değiştirerek kullanma imkanına da sahip. Bunun yanı sıra, HP Omnibook 500 ve 6000 sistemleri arasında ortak görüntüler yaratma işlemi kolaylaştırmak üzere bir HP görüntü mühendisi de kullanıcıya hizmet veriyor.

Bilgi için: Hewlett Packard

Tel: (212) 224 59 25

Fiyatı: Modele göre değişiyor.

İçindekiler

DONANIM İNCELEME

62	Genius SW-2.1 SLIM Microsoft Optical Mouse
63	Iwill DU280 Acer TravelMate 739TLV
64	HP Ofisjet K80 HP Deskjet 340
65	Abit SA6R Abit VP6
68	Soyo SY-7VMA Iwill W02
70	LuckyStar 6a815e LuckyStar K7VAT

DONANIM TESTİ

72	Creative Geforce2 GTS Ultra
74	PixelView GeForce2 MX Inca Geforce2 MX
76	Yamaha CRW2100E Creative CD-RW 12/10/32
78	Asus DVD-E612 Xerox Docu Print P1210
80	Philips 109P iiyama Vision Master Pro 411
82	Hyundai DeluxScan V770 NEC MultiSync 75F

Hoparlör Seti: Genius SW-2.1 SLIM

Küçük Yapıda Güçlü Ses

Ses sistemlerinde insanların çoğu görünüşe aldanır... Ancak son zamanlarda birçok firmanın speaker ve subwoofer teknolojilerinde attığı adımlar, artık bu alışkanlığın değişeceğini düşündürüyor. Eskiden 200 W gibi bir ses düzeyine ulaşmak, sadece büyük kolonlar ile mümkündü. Genius, son ürünü olan SW-2.1 SLIM subwoofer ve speaker sisteminde bize sesin gücünü kanıtıyor. 1 subwoofer ve 2 ince speaker'dan oluşan ses sistemi tam olarak 200 W gücünde. Oldukça kaliteli ve güçlü bir ses çıktısına sahip olan sistemde hoparlörlerin kontrolü subwoofer üzerinden sağlanıyor. Üzerinde açma/kapatma, bass ayarı ve ses ayarının yapılabildiği düğmeler bulunan subwoofer 4" Cone tipi (P.M.P.O) ve 10 Watt güç kullanıyor. Hoparlörler ise 2

adet, 3 Watt güç harcıyorlar ve 5"x7" yer kaplıyorlar. Subwoofer 114x240x 150 mm., hoparlörler ise 130x210x78 mm. boyutlarında olduğu için dar bir çalışma alanı ve yüksek ses kalitesi arayanlar için iyi bir alternatif oluşturuyor.

CHIP'in yorumu

Sadece beyaz rengi olan ve 360 derecelik bir alana sesi yayabilen Genius SW-2.1 SLIM ses sistemi yüksek ses kalitesi ile multimedya ve oyun meraklı-

rına hitap ediyor. Ses kalitesinin yüksek olmasında ve güçlü ses çıkışında sistemdeki subwoofer'ın rolü büyük.

Bilgi için: Boğaziçi

Tel: (212) 217 29 29

Faks: (212) 217 29 24

Fiyatı: 37 \$ + KDV

www.bogazici.com.tr

- + Yer kaplamayan hoparlörler
- + Performans/fiyat oranı yüksek
- Subwoofer hoparlöre göre büyük kalıyor

Artık neredeyse eliniz büyüklüğünde hatta daha küçük speaker'lar ile yüksek ses düzeyine ulaşmak mümkün.

NASIL TEST ETTİK

Donanım İnceleme

Donanım İnceleme bölümünde piyasaya yeni giren veya çarpıcı bir özelliği olan ürünleri inceleyip onlar hakkında genel bir yazı yazıyoruz.

Bu bölümdeki incelemeler kendi değerlerini alıyorlar ve CHIP TOP 10 testleriyle bir ilgileri yok:

Donanım Testi

Donanım İnceleme bölümünün aksine bu bölümde cihazlar daha önce belirlediğimiz testlere tabi tutularak puanlandırılıyor. Elde ettiğimiz puanlar CHIP TOP 10 bölümünü etkiliyor ve bir önceki ayın CHIP TOP 10 tabloları ile karşılaştırılıyor. Değerlendirme 10 puan üzerinden yapılıyor.

Mouse: Microsoft Trackball Optical Mouse

Artık Farenizi Hareket Ettirmenize Gerek Yok

Microsoft'un yeni faresi, trackball türü farelere yeni bir standart getiriyor. IntelliEye optik sensör ile gelişmiş fare topu tasarımını birleştiren Microsoft; IntelliEye optik sensör sayesinde fare topunun hareketini saniyede tam 2000 kere kontrol ederek inanılmaz yumuşak bir kullanım ve hatasız kontrol olanağı sağlamış. Ayrıca IntelliEye Optik teknolojisinin geldiği son nokta sayesinde kir, toz ya da parmak izi fare topunu etkilemiyor. Farenin üzerinde 4 tuş ve bir tekerlek bulunuyor. En sağ ve en sol kısımda bulunan tuşlar ile internete dolaşmak daha kolay bir hale geliyor, çünkü bu tuşlar ile internet tarayıcınızda back ve forward işlemleri yapabiliyorsunuz yani önceki ve sonraki sayfaya geçebiliyorsunuz. Microsoft'un fare

dünyasına kazandırdığı bir diğer teknoloji olan tekerlek ile web sayfalarında, dokümanlarda hatta oyunlarda yukarı aşağı hareket edebilmek, grafik programlarında ise büyütme/küçültme yapabilmek de mümkün.

CHIP'in yorumu

En önemli özelliği 5 yıl garanti süresi olan farenin Macintosh

ile de uyumlu olması, tasarım yapanları çok sevindireceği benziyor.

Kirlenme ile fare çözünürlüğünün değişmemesi en büyük avantajlardan biri iken, ele avuca sığmayan farenin boyutu ilk bakışta insanı ürkütüyor. Fareyi hareket ettirmenize gerek kalmaması ise gerçekten büyük bir avantaj olarak değerlendirilebilir.

Bilgi için: Microsoft

Tel: (212) 258 59 98

Faks: (212) 259 59 59

Fiyatı: Firmayı arayınız.

www.microsoft.com/turkiye

- + Kirden etkilenmemesi
- + Sadece parmak hareketleri ile kullanılabilmesi
- Boyutu

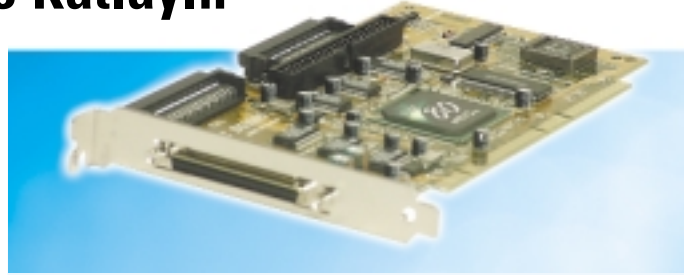
Fare, büyük olmasına rağmen ele kolaylıkla oturabilecek ergonomik yapıya sahip.

SCSI Kartı: Iwill DU280

Gücünüzü İkiye Katlayın

Bilgisayarlarını sabitdisk ve CD-ROM ile donatan kullanıcılar, belli bir süre sonra ekstandan bir IDE cihazı bağlamak istediklerinde bir kısıtlama ile karşı karşıya kalırlar. Bu kısıtlama ana kartın üzerinde bulunan 2 IDE port'unun maksimum 4 aygıtı desteklemesi ile ilgilidir.

Bu sorunu yaşayan kullanıcılar bir süre sonra çareyi SCSI aygıtlarında aramaya başlıyorlar. SCSI aygıtlarının en büyük avantajı CD-yazıcı, tarayıcı veya sabitdisk gibi aygıtları bir SCSI bus'ta toplayabilmesi. Bunun bir avantajı işletim sisteminin SCSI bus'ta interrupt veya port adresleri ile uğraşmaması ve bir adres çakışmasının meydana gelmemesi. Dolayısıyla sistemine bir SCSI aygıtını bağlamaya karar veren kullanıcılar bir SCSI controller

SCSI aygıtlarının en büyük avantajı CD-yazıcı, tarayıcı veya sabitdisk gibi aygıtları bir SCSI bus'ta toplayabilmesi.

kartına ihtiyaç duyarlar. Iwill Du280 de işte bu tür bir SCSI controller kartı. DU280, üzerinde 1M Flash Rom ve 2 x Internal 68-pin SCSI Connector, 1 x External 68-pin SCSI connector, 1 x Internal 50-pin SCSI Connector ve 1 x SCSI LED Connector'leri bulunan bir SCSI arayüz kartı.

Bu SCSI arayüz kartına 7 ile 15 SCSI cihazı bağlamanız mümkün. Bağlanan aygıtlar işlemciyi meşgul etmeden işlemlerini gerçekleştirdikleri

için yüksek performans değerlerine ulaşırlar. Bu da Iwill Du280 SCSI controller kartını bu kadar önemli kılan bir özellik olarak da gösterilebilir.

CHIP'in yorumu

SCSI controller kartlarında en çok dikkat etmeniz gerekenlerin başında, sonlandırma ve SCSI-ID işlemleri geliyor. SCSI'de sonlandırma işlemi her zaman en son cihaza uygulanır. Bu sonlandırma işlemi gerçekleşmediği zaman SCSI

aygıtların düzgün çalışması da söz konusu olamaz. Dikkat etmeniz gereken diğer bir konu ise, SCSI-ID işlemi.

Ultra-SCSI'lerde 0-6 arası Wide-SCSI'lerde ise 0-14 arasında ID'ler verilir. 7 ve 15 ID'ler ise SCSI controller'lar için ayrılmıştır. Takılacak cihazlara küçükten büyüğe bir ID vermeniz gerekmiyor, tek dikkat etmeniz gereken konu SCSI cihazların ID numaralarının çakışmaması.

Bilgi için: Pasifik Bilgisayar
Tel: (212) 212 88 65
Faks: (212) 212 92 36
Fiyatı: 239 \$ + KDV
www.iwill.com.tw

- + Çoklu bağlantıya sahip
- + Performansı yüksek

Notebook: Acer TravelMate 739TLV

Parmak İzini Tanıyan Notebook

Sürekli gelişen teknolojiye ayak uydurmak artık neredeyse imkansız hale geldi. Özellikle bilgisayar piyasasının diğer pazarlar ile kıyaslandığında çok hızlı bir değişim sürecinde olduğu çok aşikar. Notebook'lardaysa bu değişim bilgisayar bileşenleri ile paralel şekilde gerçek-

leşiyor. Çünkü burada ek özellikler ya da güncelleştirme işlemleri uygulanıyor. Bahsi geçen bu dizüstü bilgisayarlardan bir tanesi de Acer'in TravelMate 739TLV modeli. Acer TravelMate 739TLV, Pentium III notebook'lardan kendisini ayıran önemli özellikler ile dolu bir cihaz. Öyle ki bu cihaz 4.5 saat pil ömrü ve Fingerprint güvenlik sistemi ile performansından ödün vermeden çalışabiliyor. Intel Pentium III 850 işlemcisi ve 128 MB Ram'e sahip olan Acer, güçlü donanım bileşenleri ile de kendisinden söz ettiriyor. Acer Travel Mate 739TLV'nin üzerinde, 8 MB SDRAM'li 128 Bit grafik hızlandırıcı ve ATI Rage Mobility M1 chipsete sahip bir ekran kartı var. 16.7 milyon renkte 1024x768 dpi çözünürlüğe çıkabilen bu ekran kartının en büyük özelliği ise Hard-

ware DVD desteğine sahip olması. Bu özelliklerle birlikte Acer TravelMate 739TLV'da ayrıca SoundBlaster Pro ve MS DirectSound uyumlu ESS chipsetli bir ses chip'i, hoparlörler ve sunumlar için bir mikrofon bulunuyor. Ayrıca tüm bunlara ek olarak TravelMate 739TLV, 20 GB'lık sabitdisk, 15 inçlik bir TFT ekran, altında iki tuşu olan bir Touchpad, harici bir disket sürücüsü ve harici bir 8X DVD-ROM sürücüsü ile hem ergonomi hem de multimedia fonksiyonlarını aynı anda sunuyor.

CHIP'in yorumu

Bu ürünün kuşkusuz en büyük özelliği Fingerprint güvenlik sistemine sahip olması. Bu sistem sayesinde boot'a koyduğunuz şifreyi aklınızda tutmanıza gerek yok. Çünkü Fingerprint güvenlik sistemi cihazın üze-

rinde var olan küçük bir sensör ile parmak izinizi alan ve vereceğiniz haklara göre sistemi açan bir güvenlik sistemi oluşturuyor. Bu üründe beğendiğimiz diğer bir özellikse, parmak izini almak şartı ile istediğiniz kullanıcıları sisteminize ekleyebilirsiniz. Sonuç olarak Acer yeni modeli ile özellikle işadamları için güvenlik seviyesini maksimumda tutuyor ve bu ürün ile kendisinden çok söz ettireceğe benziyor.

Bilgi için: İhlas/Acer
Tel: (216) 317 96 50
Faks: (216) 317 96 61
Fiyatı: 4349 \$ + KDV
www.acer.com.tw

- + Fingerprint güvenlik sistemi
- + Güçlü donanım bileşenleri
- Düşük hız

Ürünün kuşkusuz en büyük özelliği Fingerprint güvenlik sistemine sahip olması.

Ofisjet: HP Ofisjet K80

Hem Ev Hem de Ofis İçin En Büyük Yardımcı

Hem ev hem de işyerlerine hitap eden ürünleri ile tanınan Hewlett Packard, Ofisjet K80 modeli ile birçok ofis cihazını aynı makinada birleştirerek, küçük ve orta boy işletmelere yönelik çok fonksiyonlu bir cihaz geliştirmiş. Öyle ki HP Ofisjet K80 aynı anda fotokopi makinesi, yazıcı, faks ve inkjet yazıcı özelliğine sahip...

Baskı özelliğinde HP Deskjet 970 Cxi temel olarak alınan cihazda HP PhotoRet III baskı tekniği sayesinde fotorealistik (gerçeğe yakın) bir kaliteye ulaşmanız mümkün. Buna ek olarak alternatif baskı yöntemi ile 2400 dpi'ya kadar da çıkabiliyorsunuz.

HP Ofisjet K80'nin önemli bir özelliği, performanstan kayıp vermeden dakikada 12 sayfa siyah beyaz ve 10 sayfa hızında da renkli çıktı verebilmesi. Faks özelliğini de kullanabilen cihaz, dakikada 10 say-

fa faks basabilmesine karşın 90 sayfayı da hafızasında tutabiliyor. CopySmart II teknolojisi sayesinde gerçek renklerde aynı anda 99 sayfaya kadar dijital kopyalama işlemini de yapabilen HP yüzde 25 ila yüzde 400 arasında züm, A4 boyutlarında otomatik baskı, poster ya da ters baskı yapıyor.

Tüm bu özelliklere ek olarak HP OfficeJet K80, 600x1200 dpi'lık bir optik çözünürlükte ve 36 bit renk derinliğinde sayfa tarama işlemini de gerçekleştirebiliyor. Windows 95, 98,

NT 4.0 ve Windows 2000 işletim sistemlerinde çalışabilen HP Ofisjet K80, diğer Ofisjet'lerle kıyaslandığında, tasarımının çok daha uygun olduğunu hemen fark edebilirsiniz.

CHIP'in yorumu

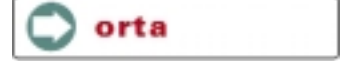
HP, all-in-one diye adlandırdığı Ofisjet ürünlerine internet fonksiyonlarını da ekleyerek gerçek bir yenilik getirdi. Öyle ki cihaz ile birlikte verilen CD'lerdeki NetDirect programı sayesinde, gelen e-mail'leri

otomatik olarak algılayıp baskıya verebilirsiniz, istenilen e-mail adreslerine faks çekebilir ya da direkt olarak istediğiniz web sayfasını basabilirsiniz. Ayrıca cihazdaki tarama özelliği sayesinde, tarattığımız bir metni veya resmi anında e-mail'le de göndermeniz mümkün.

Sonuç olarak bu cihazın, özellikle yurtdışında olduğunca yaygın olan home-ofis çalışma ortamı kullanıcıları için çok önemli avantajları olacağını söyleyebiliriz.

Cihazdaki tarama özelliği sayesinde, tarattığımız bir metni veya resmi anında e-mail'le de göndermeniz mümkün.

Bilgi için: Hewlett Packard

Tel: (212) 224 59 25

Faks: (212) 224 59 39

Fiyatı: 549 \$ + KDV

www.hp.com

- + Hızlı ve kaliteli baskı yapıyor
- + Küçük boyutu

Yazıcı: HP Deskjet 340

Notebook Kullanıcılarına Özel Bir Yazıcı

Hewlett Packard, yazıcı ailesine iki yeni ürün ekleyerek taşınabilir yazıcılar kategorisine yeni çözümler getirmeyi başardı. Bahsi geçen bu yazıcılar Monochrom modunda 600x600 dpi ve renkli mod'da 600x300 dpi baskı yapabilen Deskjet 350 ve Deskjet 350Cbi modelleri. Bu iki model arasındaki tek fark ise Deskjet 350Cbi'da bir kızılötesi iletişim port'unun olması. Bu sayede özellikle note-

book kullanıcıları kızılötesinden hiçbir kablo bağlamadan rahatlıkla baskılarını yapabilirler. Test merkezimizde bu iki üründen Deskjet 350'yi inceleme fırsatı bulduk. Yazıcının gözüme ilk çarpan özelliği, cihazda kullanılan mürekkebin kalitesi oldu. Öyle ki HP Deskjet 350'de kullanılan mürekkeple, yaklaşık 485 sayfa siyah beyaz ve 155 sayfa renkli çıktı alınabiliyor. Ayrıca cihazın taşı-

abilir olduğu düşünülerek, kullanılan mürekkep de sarsılmalara ve ortam sıcaklıklarına dayanıklı hale getirilmiş.

Pille de çalışabilen HP normal baskı kalitesinde dakikada yaklaşık 5 siyah beyaz sayfa basabiliyor. Pil bitimine kadar 130 sayfaya yakın çıktının alınması da mümkün. Renkli baskı hızında bu değer dakikada 2 sayfaya iniyor. HP Deskjet 350, Windows 3.1x, 95, 98, NT 4.0, 2000, DOS ve Mac-OS işletim sistemlerinde rahatlıkla çalışabilen bir cihaz olma özelliğini taşıyor.

Smart II teknolojisi basılacak dokümanları bir optimizasyon işleminden geçirerek daha kaliteli baskı almanızı sağlıyor. Ayrıca bu yazıcıda kullanılan HP Smart Focus teknolojisi sayesinde, özellikle internette indirildiğiniz düşük çözünürlüklü resimler, otomatik bir netlik ayarına tabi tutularak daha iyi bir baskı kalitesine ulaştırılabilir.

Kullanılan mürekkebin kalitesinin yanı sıra küçük yapısı da beğenimizi kazandı.

CHIP'in yorumu

Deskjet 350 daha önce diğer HP mürekkep püskürtmeli yazıcılarda da gördüğümüz gibi HP Color Smart II baskı teknolojisini kullanıyor. HP Color

Bilgi için: Hewlett Packard

Tel: (212) 224 59 25

Faks: (212) 224 59 39

Fiyatı: 269 \$ + KDV

www.hp.com

- + Küçük boyutu
- + Kullanılan baskı teknolojileri
- + Hızı

Anakart: Abit SA6R

Anakartlarda RAID Devri

Intel web sitesi aracılığıyla, Pentium III işlemcilerini 2001'e kadar üreteceğini duyurdu. Bu da i815 chipsetleri ile uzun bir süre daha birlikte olacağımız anlamına geliyor. Çünkü, Intel'in yeni i850 chipsetli anakartları ile Pentium III işlemcilerinin desteğini veremeyeceğini söyleyebiliriz. Böylece sahip olduğunuz eski BX chipsetinden yeni teknolojiye geçmek istiyorsanız, alacağınız anakart için onun i815 chip'ine sahip olmasına dikkat etmelisiniz. SA6R, Intel 815E chipsetine sahip olan ve hali hazırdaki Intel FC-PGA soket işlemci desteğini sunan, ABIT'in en son ATX anakartı. Bu anakart, i815E chipseti ile birlikte sizlere, bugünün en üst standart özellikleri olan 66/100/133 MHz FSB desteği, 2 USB portu, SDRAM modülleri için 4

DIMM slot'u, 1 adet AGP slot'u (AGP 4X desteği ve AIMM uyumluluğu), entegre edilmiş AGP 2X, 1 CNR slot'u ve 6 adet PCI slot'u sunuyor. Buna ek olarak ABIT SA6R anakartında CPU parametrelerini belirleyen ve kullanıcıya kendi bilgisayarlarını kolay ve doğru bir şekilde 50 ve 250 MHz arası birer aralıklı olarak kurmak ve daha iyi hale getirme imkanı sağlayan SoftMenu™III teknolojisi kullanılıyor.

CHIP'in yorumu

ABIT önceki modelleri olan BX133-RAID ve KT7-RAID anakartlarında Highpoint HPT370 Ultra ATA 100 IDE RAID kontrolörünü kullanmıştı. SA6R anakartı üzerinde de bu chip'i görmek bizi şaşırtmadı. Anakart'ta bu özelliğinin kullanmasının birçok nedeni

Değişen teknolojiye ayak uydurmak istiyorsanız, alacağınız anakartın i815 chip'ine sahip olup olmadığına dikkat etmelisiniz!

var. Sabit disklerin bilgisayar sisteminin en yavaş cihazları olduğunu hepimiz biliyoruz.

Gerçi gün geçtikçe daha gelişmiş ve hızlı sabit diskler piyasaya sunuluyor ama RAID kurumu tüm sistemi önemli ölçüde hızlandırabiliyor. Böylece Abit, anakartlarına RAID özelliğini ekleyerek, bilgisayarınızı bu yavaşlama sorununun üstesinden gelmeye hazırlayıp sizin için en uygun çalışma ortamını sağlamayı hedefliyor. Öyle ki SA6R'nin özelliklerine baktığınızda Abit'in yüksek

performanslı bu yeni anakart modeli ile bunu başardığını görüyoruz.

Bilgi için: GenpaCom / Datagate

Tel: (212) 320 10 50

(212) 288 53 11

Fiyatı: 146 \$ + KDV

www.abit.com.tw

- + RAID ve ATA/100 desteğine sahip
- + AC'97 dijital ses chip'i var

Anakart: Abit VP6

Çifte Pentium III Gücü

Abit, daha yüksek performanslara ulaşmak isteyen kullanıcılar için Via chipsetli ve çift Pentium III işlemci yuvalı yeni anakartını sundu. Abit önceleri çıkardığı Dual Celeron destekli anakartından sonra şimdi de Dual Pentium III işlemci destekli anakartı ile rakiplerine göre bir adım öne geçmeyi başardı. Bu anakartın tasarlanmasındaki neden ise, günümüzdeki uygulamalarının gün geçtikçe daha yüksek bir işlemci gücüne ihtiyaç duymaları. Doğru bu ihtiyacı da Abit, VP6 modelli anakartı ile karşılamayı hedefliyor. VP6, PIII Coppermine FC-PGA 370 işlemcileri için dizayn edilmiş olan ve 1 Ghz'e kadar bir işlemci desteğine sahip olan ATX formfactorlü bir anakart. Aynı zamanda, Advanced Configuration ve Power Management In-

terface (ACPI), AGP 1X/2X/4X ve 100/133MHz SDRAM hafıza bus ayarları gibi normal endüstri standart fonksiyonlarını destekleyen bu anakart dört adet 168-pin DIMM yuvaları ile 2GB'lık bir RAM kapasitesine çıkabiliyor. ABIT VP6'da bir adet ATA/100 ve RAID desteği sağlayan HPT370 kontrolör chipsetine sahip. Ultra ATA/100 veya diğer adıyla Ultra DMA/100, hali hazır Ultra ATA/33 interface'in bir uzantısı. Bu yeni yüksek hızlı arab-

rim sayesinde, mevcut PCI local bus altında saniyede 100 Mbytes transfer hızına ve yükseltilmiş disk performansına sahip olabilirsiniz.

CHIP'in yorumu

SMP (Symmetric Multi-Processor) tabanlı işlemci kullanan sistemlerde, çift işlemciyi destekleyen yazılımlar kullanıldığı takdirde, performansta yüzde 25 ila yüzde 85 oranında bir artış gözlemlenebilir. Ama bu artış Windows 2000 ve Li-

nux tabanlı sistemlerde gerçekleşiyor. Windows 98'in iki işlemci desteği olmadığından, performans artışı bir işlemci ile sınırlı kalıyor. Abit VP6 küçük server sistemleri için ideal bir ürün olma özelliği taşıyor. Yalnız dikkat etmeniz gereken çok önemli bir husus var; o da, kullanacağınız işlemcilerinin aynı olması. Aksi takdirde sisteminizde istediğiniz performans almanız olanaksız.

Bilgi için: GenpaCom / Datagate

Tel: (212) 320 10 50

(212) 288 53 11

Fiyatı: Firmayı arayınız.

www.abit.com.tw

- + İki işlemci desteği
- + RAID özelliği var
- + Ultra ATA 100 destekli

Abit, Dual Celeron destekli anakartından sonra şimdi de Dual Pentium III destekli anakartı ile rakiplerine göre bir adım öne geçmeyi başardı.

Anakart: Soyo SY-7VMA

Soyo'dan S3 Savage4 ve VIA Chipsetli Anakart

i820 ve i810 chipsetlerinin başarısızlıklarından dolayı anakart üreticileri farklı alternatiflere yönelmişlerdi. Sonuçta birçok üretici Via chipsetlerini tercih etmişti. Bu süre içinde Via piyasada kendisine iyi bir yer edindi. Ancak şimdi de Intel'in i815e chipsetini çıkarmasıyla Via'nın bu durumdan nasıl etkileneceği merak konusu. Bunu önümüzdeki günlerde göreceğiz ama zaten Via da bu arada boş durmayarak chipsetini sürekli olarak yeniliyor.

Socket 370 işlemcilerin piya-

Üzerinde S3 Savage 4 ekran chip'ini bulundurması Soyo SY-7VMA anakartını cazip kılıyor.

saya çıkmasıyla beraber Soyo, performans ve maliyeti düşünen kullanıcılar için SY-7VMA anakartını piyasaya sürmeye başladı.

Soyo SY-7VMA, Via PM133 chipsetine sahip bir ATX anakart. Bu anakart ISA, PCI, AGP mimarisini ve Intel PPGA Celeron Soket 370 işlemcileri (300-466 MHz) ile Pentium III 533 MHz ve üstü işlemcileri destekliyor. Soyo SY-7VMA ileriye düşünerek kullandığı chipseti sayesinde 133 MHz

bus hızında çalışacak PPGA Celeron'lar için de bir ortam oluşturuyor. Anakartın üzerindeki 3x168 pin DIMM soket ile maksimum 1.5 GB Ram'e ulaşılabilen Soyo 5PCI, 1ISA ve 1AGP slot'u olmak üzere toplam 7 adet genişleme yuvası ile bilgisayar kullanıcılarının ihtiyaçlarını karşılamayı hedefliyor.

CHIP'in yorumu

Soyo'nun anakartının önemli özelliklerinden biri, üzerinde bir ekran ve ses chip'inin olması. Soyo SY-7VMA'da ekran chip'i olarak S3 Savage4, ses chip'i olarak AC97 Codec kullanılıyor.

Yaptığımız testlerde anakartın üzerinde bulunan ekran chip'inin yüksek bir performansla ulaştığını göremedik. Özellikle karmaşık 3D uygulamalarında frame sayısının

önemli ölçüde düştüğünü söyleyebiliriz. Neyse ki anakartın üzerinde bulunan AGP slotu ile bu performansı benimsemeyen kullanıcılar için bir çözüm mevcut. Ama buna rağmen Soyo'nun, Via chipsetleri ile maliyeti düşük konfigürasyonlar sağlayarak, ev kullanıcılarını ya da küçük ofislere yönelik temel PC platformlarında yerini alacağını rahatlıkla söyleyebiliriz.

Bilgi için: Penta / Gold

Tel: (212) 212 62 70

(216) 418 11 44

Fiyatı: Firmayı arayınız

www.soyo.com.tw

- + 133 MHz'lik bir bus hızına ulaşabiliyor
- Ekran chip'i karmaşık 3D uygulamalarında yetersiz

Anakart: Iwill WO2

Yüksek Performanslı Anakart Arayanlara Özel

İşlemciler bilgisayarın en önemli parçalarından biridir. Çünkü bilgisayardan beklediğiniz işlemlerin hemen hemen hepsi işlemciler tarafından gerçekleştirilir. Bilgisayarın diğer donanımları ise işlemciye veri aktarmak ve gelen verileri kullanıcıların anlayacağı şekilde dönüştürme işi ile uğraşırlar. Bu donanımlarının olmazsa olmaz denilen bir parçası ise anakarttır. Bu anakartlardan biri de, geçen aylarda RAID'li modelini incelediğimiz Iwill'in WO2 modeli. Iwill WO2 modeli RAID'siz bir versiyon: Yani bu anakart Intel'in yeni chipseti olan i815e'yi üzerinde taşıyor ve 300MHz ile 1 GHz arasında olan birçok işlemciyi destekliyor. Ayrıca 66/100/133 MHz'lik Front Side Bus'a çıkabilmesi sayesinde Socket 370

Intel Coppermine Pentium III, Intel Celeron ve VIA Cyrix III işlemcileri ile de sorunsuz çalışabiliyor. Üzerindeki 3x168 pin DIMM soket ile maksimum 512 MB Ram'e ulaşılabilen anakart, Smart Setting özelliği sayesinde de işlemcinizin saat frekansını BIOS'dan ayarlamanıza olanak veriyor. Iwill WO2'nin üzerinde 1xAGP Slotu 4X/2X, 5 x PCI 2.2 Bus Master Slotu, 1xCNR slotu ve bunlara ek olarak Mic-

Bu anakart Intel'in yeni chipseti olan i815e'yi üzerinde taşıyor ve 300MHz ile 1 GHz arasında olan birçok işlemciyi destekliyor.

rosoft DirectSound, 3D positional audio ve 4.1 kanal destekli C-Media CMI-8738 3D hardware sound sistemi var.

CHIP'in yorumu

Anakartın kuşkusuz en büyük özelliği Ultra DMA 100 aygıtlarını desteklemesi. Peki nedir bu DMA desteği? Bir aygıt bellekteki adresine bir bilgi yazmak istediği zaman işlemci üzerinden bu işlem için onay

almak zorunda. Bu sistemiavaşlatan bir işlem. Oysa DMA bu işlemi önemli ölçüde artırıyor. Çünkü bir aygıt DMA kanalını kullandığı zaman işlemci ile haberleşmez. Bu yüzden anakartlarda Ultra DMA 33/66/100 yuvalarından bolca söz ediliyor. Çünkü DMA'dan sonra gelen sayılar saniyede transfer edilen MB oranını göstermektedir.

Bilgi için: Pasifik Bilgisayar

Tel: (212) 212 88 65

Faks: (212) 212 92 36

Fiyatı: 139 \$ + KDV

www.iwill.com.tw

- + Performans/fiyat oranı yüksek
- + Ultra DMA 100 desteği var

Anakart: LuckyStar 6a815e

i815 Chipsetli Anakartlar Piyasaya Hazır

Gelişen işlemci teknolojileri ile birlikte anakartların chip teknolojilerinin de paralel olarak değişip geliştiğini hepimiz biliyoruz artık. Özellikle sistem bus hızı uzun süre bilgisayarlar için bir darboğaz oluştuyordu.

Çünkü geçmişe baktığımızda işlemcilerinin sürati ne olursa olsun, sistem hızı hep 66 MHz'de takılıyordu. BX chipsetlerinin çıkması ile birlikte ilk kez 100 MHz frekansına ulaşıldı ama bu da yeterli değildi. Günümüzde ise sistem bus hızı 133 MHz'e kadar çıkmayı başardı.

Sorun teşkil eden başka bir özellik ise ISA yuvalarıydı. ISA'nın PCI ya göre farkı her bir yuva için farklı bir IRQ alması. PCI'da ise tüm yuvalar tek bir IRQ kullanıyorlardı.

Anakartta beğenmediğimiz bir özellik ise, 133 MHz'lik Ram kullandığınızda ancak 2 adet yuvayı kullanabilmeniz.

Durum böyle olunca da sistemlerde çakışmalar artardı. Piyasada yeni bulunan i815E chip'li anakartlarda ise dikkat ederseniz ISA yuvaları pek tercih edilmiyor. Bu anakartlardan biri de LuckyStar'ın i815e chipsetine sahip olan 6a815e modeli ürünü.

LuckyStar 6a815e; PCI, AGP mimarisini ve Intel PPGA Celeron Soket 370 ve FCPGA Pentium III 500E-800/100 MHz işlemcilerini destekleyen bir anakart. Award PnP Bi-

os'una, 2 MBit Flash EEPROM'a, Wake-On-LAN konektörü ile network ortamında uyandırma sistemine ve otomatik işlemci gerilim ayarına sahip anakart, ATX yapısıyla üzerinde 1 AGP, 6 PCI ve 1 CNR yuvası barındırıyor.

CHIP'in yorumu

Anakartın sunduğu Ultra ATA 100 sabit disk standardı ve STR (Suspend To Ram) özelliği sayesinde, bilgisayarınızın performansını arttırmakla kalma-

yıp daha hızlı ve daha kolay bir kullanım avantajına sahip olabilirsiniz. Her ne kadar çoğu diskin ATA100 standardını uygulamayı başaramamasına rağmen, bu genel olarak beğendiğimiz bir özellik... Anakartta beğenmediğimiz bir özellik ise, 133 MHz'lik Ram kullandığınızda ancak 2 adet yuvayı kullanabilmeniz.

Bilgi için: Boğaziçi

Tel: (212) 217 29 29

Faks: (212) 217 29 24

Fiyatı: 122 \$ + KDV

www.lucky-star.com.tw

- + Ekran ve ses girişi var
- + Fiyatı
- + 133 MHz Ram'lerde sadece 2 adet yuva kullanılabilir

Anakart: LuckyStar K7VAT

Athlon Desteği Gün Geçtikçe Artıyor

Yurtdışında AMD işlemcilerle yönelik artan sempati, ülkemizde ne yazık ki pek de istenilen boyutlarda değil. İlk başlarda AMD işlemciler için anakart sıkıntısı oluşmuştu. Ama anakart üreticilerinin artık kendilerini gizlemeyip, OEM anakartları üretmekten vazgeçip, kendi markaları ile üretme geçmeleri sayesinde bu piyasada bir hareketlenme gözlemlenebili.

Özellikle Intel'in 1.13GHz işlemci fiyaskosundan sonra avantaj ibresi AMD'den yana dönmüştü. Ama bu avantajı AMD özellikle ülkemizde doğru bir şekilde kullanamadı. Bilgisayar kullanıcıları AMD işlemciler için gerekli anakartları bulabiliyorlardı ama işlemciler için bunun aynısı söyleyemeyiz.

Ne yazık ki bu sorun hala devam ediyor. Bunun nedenle-

rinden biri, AMD'nin ülkemizde yaşadığı isim hakkı problemleri yüzünden pazarlama konusunda bazı sorunlar yaşaması.

Piyasada bulunan AMD işlemci destekli anakartlardan biri de LuckyStar'ın K7VAT modeli. İlk anakart testimizde tanıştığımız bu anakartlar şimdi farklı bir distribütör ile yine karşımıza çıkmaya başladı. Lucky Star K7VAT, AMD Duron ve Thunderbird işlemcilerini destekleyen ve üzerinde KT133 chipseti olan bir anakart. Toplam 1.5 GB SDRAM'i ve üzerinde 3 adet 168 Pin'lik DIMM modülü olan bu anakartta 1 AGP, 1 ISA, 5 PCI slotu, PS/2 klavye, PS/2 mouse ve 4 adet USB girişi mevcut. Anakart ayrıca, Suspend To Ram ve Ultra DMA 33/66 desteğinin yanı sıra 2 Mbit'lik bir Flash Rom,

PC99 uyumluluğu ve ACPI destekli bir Phoenix Award BIOS'u da barındırıyor.

CHIP'in yorumu

Athlon destekli anakartlarda en çok dikkat etmeniz gereken kasanızın güç durumu ve kullandığınız Ram'lerinin kalitesi. Bu şartları yerine getirmeniz sisteminizde kilitlenmeler olabilir.

Bu yüzden kaliteli Ram ve gerçek gücü en az 230 watt olan bir power supply kullanmalısınız. Kasa ve Ram konu-

sunda sıkıntı çekiyorsanız, tavsiyemiz <http://www1.amd.com/athlon/config> sitesine bir göz atmanızdır.

Bilgi için: Boğaziçi

Tel: (212) 217 29 29

Faks: (212) 217 29 24

Fiyatı: 106 \$ + KDV

www.lucky-star.com.tw

- + Yeni KT133 chipseti kullanılmış
- + Uygun fiyatı

Lucky Star K7VAT, AMD Duron ve Thunderbird işlemcilerini destekleyen ve üzerinde KT133 chipseti olan bir anakart.

Ekran Kartı: Creative Geforce2 MX DDR

nVidia'nın Rakipleri Çaresiz

Hem performansa önem veren hem de ucuz bir çözüm arayan kullanıcılara Creative, Geforce2 MX modeli ile hitap ediyor.

■ Creative'den bir yenilik daha! Piyasaya yeni giren MX ekran kartlarına Creative de Geforce2 MX DDR Ram'li modeli ile katılmayı başardı. Öyle ki ilk Pentium kullanıcılarını da unutmayan Creative yeni ürünü ile, (AGP ve PCI olmak üzere iki değişik versiyonla) herkese hitap etmeyi hedefliyor. Piyasada bulunan birçok Geforce2 MX modelinde bellek olarak SD-Ram kullanılıyor.

Yalnız nVidia'nın MX chip'lerinin 64-bit DDR Ram'leri desteklediğini açıklaması ile birlikte daha yüksek bir 3D performansına ulaşılabilen bu bellekler ekran kartı üreticileri tarafından kullanılmaya başlandı. Böylece çok uygun bir fiyata çok da yüksek bir 3D performansına ulaşmak isten bile değil.

Creative Geforce2 MX'in teknik özellikleri

nVidia'nın en yeni işlemcisi olan GeForce2 MX yüksek sayılabilecek performansı sayesinde 2D görüntülerde, 3D oyunlarda ve MPEG I, II video uygulamalarında kendisinden bekleneni rahatlıkla verebiliyor. Bunun yanı sıra T&L (Transform&Lighting), Per-Pixel Shading, FSAA (Tam Ekran Anti-Aliasing) ve DXTC (Doku Sıkıştırma) gibi özellikleri GeForce2 GTS'nin 3D mimarisinden alan Creative, 2-pipe yapısı ve 32MB DDRAM ile çok daha gerçekçi ve güçlü bir 3D dünyanın kapısını size açıyor. Bunun nedenlerden biri nVidia'nın en son 256-bit GigaTexel'lik bu GPU'sunun saat başına 4 texel işleyen hypertexel mimarisine sahip olması. Dahili 350MHz'lik

nVidia'nın en önemli özelliği, ekran kartının markasına bakmadan siteden indireceğiniz referans sürücülerini ile sorunsuz çalışması.

RAMDAC ile 2048x1536 çözünürlükte 60Hz'lik bir yenileme hızı ile çalışabilen Creative, T&L ve Set-Up sayesinde 700 Mtexel doldurma oranına ve 20M üçgen/sn'lik değerleri ile kendini ispatlamasını biliyor. Son olarak Creative Geforce2 MX ile standart olarak gelen 32MB DDRAM hafızanın yanında ne yazık ki bir TV-Out veya Composite çıkışının olmamasının, bizi şaşırtan bir özellik olduğunu da söylemeden edemeyeceğiz.

Geforce2 MX'in rakiplerine göre durumu

Geforce2 MX ekran kartları, düşük fiyatları ve yüksek performansları sayesinde, çok tutulan Geforce 256 kartlarından da daha iyi sonuçlar elde etti. Bu sayede ATI, Matrox ve S3 gibi rakiplerin ne yapacaklarını çok merak ediyoruz. Çünkü Geforce2 MX, hem performans önem veren hem de ucuz bir çözüm arayan kullanıcıların ihtiyaçlarını rahatlıkla karşılayabilecek kapasitede. Böylece nVidia, OEM ve Business kategorilerinde senelerce lider olan ATI ve Matrox kartlarının taht-

larını iyice bir sallamayı başardı. Rakiplerin baskılarıyla başa çıkmak için nVidia, Referenz Design denilen ürününü ekran kartı üreticilerine vererek bu kartlarının piyasaya girmesini hızlandırıyor. nVidia ekran chip'lerinin en önemli özelliği, ekran kartının markasına bakmadan siteden indireceğiniz referans sürücülerini ile sorunsuz çalışması. Bu da kullanıcılara çok büyük bir avantaj kazandırıyor.

Tabii Matrox G450'nin hala bazı eksiklerinin olması ve ATI Radeon'un beklentileri karşılamaması da nVidia'ya büyük bir avantaj sağlıyor, ama nVidia'nın işini sağlama olarak önümüzdeki aylarda yeni chip'i NV20 ile piyasayı yine sallayacağını söyleyebiliriz. 3DFX cephesinde ise pek bir değişiklik yok. Geforce2 MX Voodoo4 4500'e denk geliyor ama 3DFX'in pazardaki desteğinin düşük olması ve bu kartların iyi tanıtılmaması nVidia'yı pek de düşündürmüyor.

CHIP'in yorumu

Geforce2 MX kartını alırken dikkat etmeniz gereken bir ko-

ÜRÜN BİLGİSİ

Creative Geforce2 MX ile standart olarak gelen 32MB DDRAM hafızanın yanında ne yazık ki bir TV-Out veya Composite çıkışı yok.

iyi (7,15)

- + DDR RAM kullanılmış
- + Hem AGP hem de PCI versiyonları mevcut
- TV-out veya Composite çıkışı yok

TEST SONUÇLARI

Quake III: 66.92
Quake II: 71.01
3D Mark 2000 Pro: 61.17
Ergonomi: 70.00
CHIP Toplam Puanı: 71.59

TOP 10 BİRİNCİSİ

CHIP Toplam Puanı: 91.64

Bilgi için: GenpaCom / Empa / Multimedia

Tel: (212) 288 10 78
 www.empa.com.tr
 (212) 212 98 50

Fiyatı: 130 \$ + KDV
 www.creative.com

nu var. Bazı üreticilerde OEM piyasası için düşünülen Geforce2 MX kartları mevcut.

Kutusuz olarak satılan bu kartların en önemli özellikleri, belleklerinin 7 ns'lik bir hızla sahip olmaları. 143 veya 150 Mhz bir frekansta çalışan bu kartlar Creative Geforce2 MX'e göre çok daha düşük performans değerlerine sahipler. Bu ürünlerin fiyatlarının daha düşük olması gerekiyorken, bayilerin bunları diğer ürünler ile aynı fiyata sattıklarını görebilirsiniz.

Aldığınız üründen emin olmak istiyorsanız size tavsiyemiz, ekran belleğinin üzerinde basılan 6 veya 55 baskısına dikkat etmek. Çünkü 3D performansı bu hızla bağlı ve nVidia'nın standart bellek hızı 6 ns (166 MHz) olarak biliniyor. Bahsi geçen bu kartlar daha çok komple sistem çözümleri için üretilen kartlar.

Ekran Kartı: PixelView GeForce2 MX

Ucuz ve Yüksek Performanslı

Pixelview, nVidia'nın Geforce2 GTS GPU'suna daha ucuz bir alternatif olarak sunduğu Geforce2 MX işlemcisine sahip kartı ile yüksek performans tutkunlarına ucuz bir alternatif sunuyor.

Ancak bu düşük fiyat performansa da etki ediyor. Örneğin GTS'de iki adet Texture Unit'e sahip dört Pipeline bulunmasına rağmen, bu değer MX'de sadece iki adet. Ancak genel özelliklere baktığımızda, aslında bu eksikliklerin ev kullanıcısı için çok da önemli olmadığı söyleyebiliriz.

Transform&Lightning, Per Pixel Shading, gelişmiş video işleme gibi özellikleri ve üzerinde bulundurduğu 32 MB SDRAM ile Pixelview Geforce2 MX 3D dünyasının kapılarını rahatlıkla açabilir. AGP 2x ve 4x desteği bulunan kartın

arkasında Svideo Out ve Composite Out çıkışları bulunuyor. NTSC/PAL TC çıkış standardını destekleyen kart, tüm DVD/HDTV çözünürlüklerinde tam ekran oynatımı sağlıyor. DirectShow, MPEG1 ve MPEG2 için video hızlandırıcısı bulunan kart nVidia tarafından geliştirilen Digital Vibration Control sayesinde 2D, 3D ve video görüntülerinin yazılım destekli olarak ekrana daha kaliteli yansıtılmasını sağlıyor.

PixelView GeForce 2MX ekran kartın hem AGP hem de PCI versiyonları ile piyasada bulmak mümkün.

CHIP'in yorumu

Şu an piyasada en yüksek performansa sahip Geforce 2 GTS işlemcinin, düşük versiyonu olarak adlandırılacak olan Geforce2 MX işlemciye sahip Pixelview Geforce2 MX ekran kartı, yüksek fiyatı nedeniyle GTS'ye yaklaşamayanlar için yüksek performanslı ama daha makul bir fiyata elde edilebilecek bir seçenek. Buna ek olarak bu kartı iki değişik versiyonda piyasada bulmak mümkün.

ÜRÜN BİLGİSİ

PixelView ile ister TV, ister monitör, ister dijital flat panel olsun tüm çıkış aygıtlarında yüksek resim kalitesi elde etmek mümkün oluyor.

iyi (7,54)

- + S-Video çıkışı var
- + Uygun fiyatı
- Yazılım desteği

TEST SONUÇLARI

Quake III: 65.82

Quake II: 72.57

3D Mark 2000 Pro: 62.75

Ergonomi: 85

CHIP Toplam Puanı: 75.44

TOP 10 BİRİNCİSİ

CHIP Toplam Puanı: 91.64

Bilgi için: Multimedia

Tel: (212) 212 98 50

Faks: (212) 211 47 64

Fiyat: 106 \$ + KDV

www.prolink.com.tw

Ekran Kartı: Inca GeForce2 MX

Ekran Kartı Piyasasında Hızlı Rekabet

nVidia Geforce2 MX modeli ile portföyünü genişleterek başka alanlara gözünü dikti. Bunun nedeni satılan bilgisayarlarının büyük bir çoğunluğunun ofis kullanıcılarına gitmesi. Burada çok önemli bir pazarın olduğunu fark eden nVidia bu alana yeni Geforce2 MX modeli ile girmeyi hedefliyor. Şu ana kadar bu pazarın en büyük payını alan ekran kartı üreticisi hepimizin bildiği ATI idi. Önceleri 3D uygulamalarına pek bir ihtiyaç duyul-

maması buna en büyük etken sayılabilir. Ama günümüzde artan 3D uygulamalarının ofis kullanıcıları tarafından da benimsenmesi, bu alanda yeni bir pazarın doğmasına neden oldu. Desktop PC ve high-end kategorilerinde istediği başarıyı elde eden nVidia bu sayede bu alana da göz koyduğunu MX modeli ile görebilirsiniz.

Inca Geforce2 MX, üzerinde 256 Bit'lik nVidia Geforce2 MX grafik hızlandırıcısı olan

ve AGP 4x Bus teknolojisi kullanılan 32 MB'lık bir grafik kartı. TV-out özelliği sayesinde bilgisayardaki görüntünün TV'ye aktarılmasını sağlayan Inca, Geforce2 MX ile evinizde ufak bir sinema kurmak mümkün.

CHIP'in yorumu

Inca Geforce2 MX ekran kartı, Geforce 256 ve Geforce 2 GTS modellerinin arasında yer alan bir ürün. Yani bu ürün giriş seviyesi ile profesyonel kullanıcılar için de kullanılabilir bir ekran kartı. Ayrıca fiyatının diğer kartlara göre ucuz olması ise onu daha da cazip hale getiriyor. Kartın beğenmediğimiz bir özelliği ise, üzerindeki 7 ns'lik belleği ile diğer MX kartlarından daha düşük bir performansa sahip olması.

ÜRÜN BİLGİSİ

DirectShow MPEG-1, MPEG-2 ve Indeo desteği ile VCD'lerde ve de DVD'lerde iyi bir görüntü almanız mümkün

orta (6,93)

- + Uygun fiyat
- + TV-out çıkışı var
- 7 ns'lik bellek kullanılmış

TEST SONUÇLARI

Quake III: 62.31

Quake II: 69.12

3D Mark 2000 Pro: 59.18

Ergonomi: 80.00

CHIP Toplam Puanı: 69.31

TOP 10 BİRİNCİSİ

CHIP Toplam Puanı: 91.64

Bilgi için: Pasifik Bilgisayar

Tel: (212) 212 88 65

Faks: (212) 212 92 36

Fiyat: 112 \$ + KDV

Inca GeForce 2MX, 7 ns'lik bir bellek hızı ile yüksek performans aramayan kullanıcılar tarafından tercih edilebilir.

CD Yazıcı: Yamaha CRW2100E

Yamaha'dan Hızlı Atış

Yamaha CDRW2100E modeli ile CD yazıcı hızındaki üst sınırı daha da yukarılara çekti: 16x yazma, 10x yeniden yazma ve 40x okuma hızı ile Yamaha şu an piyasadaki en yüksek değerlere sahip CD yazıcı. Şimdiye kadar en yüksek hız olan 12x ile 74 dakikalık bir CD'nin basılması 7 dakika kadar sürerken, 16x ile bu süre 5,5 dakikaya kadar düşürülmüş durumda. Hızın yüksek olması maalesef tek başına yeterli değil. Bunun yanı sıra yüksek hızı destekleyen CD-R, CD yazma programları, yeterli donanıma sahip bir sistem de gerekli. Yamaha bu konuda kendine düşen en önemli görevi yerine getirerek 8 MB'lık bir buffer kullanmış. 3 sn erişim süresi olan bu hafıza, hızlı sistemlerde herhangi bir yazılım çalıştırıldığında kolaylıkla "Buffer under-

Yamaha şu an piyasadaki en yüksek değerlere sahip bir CD yazıcı.

run" hatası veriyor. Bu eksiklikler, yazmaya başlamadan önce "image" dosyasının oluşturulması esnasında karşınıza çıkıyor ve 16x'lik avantajı kullanmanızı engelliyorlar.

CHIP'in yorumu

Sunduğu değerler ile kullanıcıları heyecanlandıran Yamaha, bu heyecanın maalesef bir süre sonra hayal kırıklığına dönüşmesine neden oluyor. 40x okuma hızına sahip CRW 2100E'nin saniyede 5,8 MB gibi yüksek bir hızla çıkabilmesine rağmen çok ses çıkartıyor. Bu da özellikle uzun süreli kullanımlarda can sıkıcı bir hal alabiliyor. Bir diğer nokta da, Yamaha'ların bugüne kadar gelen hata düzeltme fonksiyonunun rakiplerine kıyasla yetersizliğinin bu sürücüde de karşımıza çıkması. Beraberinde gelen yazılım olan Adaptec Easy Cd Creator da maalesef Yamaha CRW2100E'nin tüm fonksiyonlarıyla, performanslı bir şekilde kullanılmasına izin vermiyor. Ancak ne olursa olsun CD yazıcı göz kamaştırıyor.

men çok ses çıkartıyor. Bu da özellikle uzun süreli kullanımlarda can sıkıcı bir hal alabiliyor. Bir diğer nokta da, Yamaha'ların bugüne kadar gelen hata düzeltme fonksiyonunun rakiplerine kıyasla yetersizliğinin bu sürücüde de karşımıza çıkması. Beraberinde gelen yazılım olan Adaptec Easy Cd Creator da maalesef Yamaha CRW2100E'nin tüm fonksiyonlarıyla, performanslı bir şekilde kullanılmasına izin vermiyor. Ancak ne olursa olsun CD yazıcı göz kamaştırıyor.

CD Yazıcı: Creative CD-RW Blaster 12/10/32

Creative'den Burnproof'lu CD Yazıcı

Geçtiğimiz aylarda ortaya çıkan ve burnproof adı verilen teknoloji sayesinde, CD yazıcı sahipleri en büyük problemlerinden kurtuldular: Ve sonunda Creative de burnproof teknolojisini yeni ürününde kullandı. 12x yazma, 10x yeniden yazma, ve 32x okuma hızında olan CD-RW Blaster 2 MB tampon hafızaya sahip ve CD'lere 150 ms hızında erişiyor.

Creative CR-RW Blaster'da Digital Audio Extraction (DAE) desteği ve daha yüksek transfer hızlarına ulaşmak ve daha az işlemci gücü kullanmak için bulunan DMA desteğinin yanı sıra; yazıcıyı yatay ve dikey pozisyonlarda çalıştırabilmeniz de mümkün. Creative CD-RW Blaster ile birlikte gelen yazılım CD'sinde Creative Lava, FlipAlbum CD Maker,

Creative CD-RW Burnproof özelliği ve 12x hızla yazabilmesi ile oldukça göze çarpıyor.

Prassi abCD, Nero 5.0 adında 4 program mevcut. Nero 5.0 CD yazıcı sahiplerinin yakından tanıdığı ünlü bir CD yazma programının en son sürümü... Creative Lava ile, Mp3 dosyalarını interaktif bir hale getirebileceğiniz videolar ekleyebilirken, Flip Album CD Maker'la, müzik CD'leri, 3 boyutlu animasyonlu sayfalar, arkaplan içeren dijital ve görsel yönü kuvvetli bir albüm hazırlamanız mümkün. Prassi abCD ise sürükle bırak yöntemiyle, kolayca CD yazmanızı sağlayacak bir yazılım.

CHIP'in yorumu

CD yazıcının en büyük özelliği burnproof teknolojisine sahip olması ve 12 hızlı yazabilmesi. Bunun dışında 4 adet yararlı programla beraber gelmesi de CD yazıcıya ihtiyacı olanların dikkatini yeterince çekecektir. Ayrıca Creative CD-RW Blaster birçok CD formatını destekliyor ve sadece yazıcı olması dışında CD okuma anlamında da alternatifler sunuyor. Yazıcının minimum gereksinimi ise, 300 Mhz hızında Pentium II işlemci, 32 MB Ram ve 700 MB'lık boş bir alan.

ÜRÜN BİLGİSİ

Yamaha, Hızlı ve birçok güncel ve çok kullanılan fonksiyonu bünyesinde barındırıyor.

çok iyi (9,43)

- + Hızlı okuma ve yazma
- + En güncel fonksiyonlar
- Güvensiz 16x yazma

TEST SONUÇLARI

Ort. Veri Transfer Hızı: 3158
Audio CD Yazma: 1020
Data CD Yazma: 465
Ergonomi: 80.00
CHIP Toplam Puanı: 94.35

TOP 10 BİRİNCİSİ

CHIP Toplam: 94.35

Bilgi için: Multimedya
Tel: (212) 212 98 50
Faks: (212) 211 47 64
Fiyat: 240 \$ + KDV
www.yamaha.com

ÜRÜN BİLGİSİ

CD yazıcı ile birlikte verilen yazılımlar ile birçok uygulamayı kolayca yapabilirsiniz
+ BurnProof teknolojisine

iyi (7,29)

- sahip
- + Birlikte verilen yazılımlar

TEST SONUÇLARI

Ort. Veri Transfer Hızı: 2543
Audio CD Yazma: 1450
Data CD Yazma: 521
Ergonomi: 70.00
CHIP Toplam Puanı: 72.91

TOP 10 BİRİNCİSİ

CHIP Toplam: 94.35

Bilgi için: GenpaCOM / Empa
Multimedya
Tel: (212) 320 10 87
www.empa.com.tr
(212) 212 98 50
Fiyat: 315 \$ + KDV
www.creative.com

DVD: Asus DVD-E612

Maksimum Hızda Minimum Kayıp

Günümüzde DVD sürücüler aynı zaman dilimi içinde zamanın audio CD çalarlarından çok daha fazla bir satış başarısı elde ettiler. Özellikle DVD-ROM'lar sayesinde bu veri canavarının PC konusunda bu kadar kabul gördüğünü söyleyebiliriz. Ama bu teknolojinin bir çok engeli var. Bu engellerden biri hem DVD sürücüsüne hem de yazılımlara koyulan ülke kodları kısıtlaması. Böylece yabancı filmleri seyretmeniz de zorlaşıyor. Buna ek olarak kendi DVD'nizi kayıt etmeniz de neredeyse imkansız. Ama bu sizi korkutmasın, gün geçmiyor ki, herhangi bir DVD üreticisinin crack'lenen sürücü firmware'leri çıkmasın. Ancak cracker'ın da hata yapabileceğini hesaba katarsak kendi sürücünüzü crack'lemek istersen bir daha tamiri mümkün

Çok yüksek bir performans sunmamasına rağmen DDSS özelliği ile gürültüden kurtulacağız.

olmayan bir arızayla karşılaşabileceğinizi de göze almalısınız.

Asus DVD-E612 IDE arabirimini kullanan ve 12X DVD (16200 KB/saniye) ve 40x CD (6000 KB/saniye) hızına sahip bir DVD-ROM sürücüsü. ASUS tarafından piyasaya sürülen bu yeni DVD sürücüsü; bir audio kablosu, vidalar, kullanım kılavuzu ve bir DVD Player yazılımı ile birlikte geliyor. Bu DVD-ROM'un rastgele erişim süreleri, DVD-ROM uygulamasında 100ms ve CD-

Rom uygulamasında 85 ms civarında.

CHIP'in yorumu

Asus'un en büyük özelliği ikinci jenerasyon DDSS II Double Dynamic Suspension System ile geleceğe dönük teknolojisi sayesinde DVD ve CD-ROM'lardaki titreşimlere bir son vermesi. Böylece titreşimlerin azalması ile birlikte cihazlar da daha sessiz çalışabiliyorlar. Bu da cihazın performans kayıplarını azaltarak maksimum seviyede çalışmasına sebep oluyor.

ÜRÜN BİLGİSİ

Asus'un DDSS II Double Dynamic Suspension System ile DVD ve CD-ROM'lardaki titreşimlere son veriliyor

orta (6,53)

- + Titreşimleri önleyici mekanizması var
- + Birlikte verilen yazılımı

TEST SONUÇLARI

DVD Performansı: 40.21
CD Performansı: 43.73
CHIP Toplam Puanı: 65.34

TOP 10 BİRİNCİSİ

CHIP Toplam: 89.89

Bilgi için: Çizgi Elektronik /
Boğaziçi Bilgisayar

Tel: (212) 273 14 91
(212) 217 29 29

Fiyat: 130 \$ + KDV
www.asus.com.tw

Yazıcı: Xerox Docu Print P1210

Her İşletim Sistemine Uygun Lazer Yazıcı

Xerox Docu Print P1210, özellikle küçük ofislerin ve evde çalışanların isteklerine göre tasarlanmış olan bir lazer yazıcı. Bu yazıcı A4 kağıt, zarf, etiket ve asetatlara, özel boyutlu ortamlara, posta kartları ve yüksek gramajlı kağıtlara 1200 dpi çözünürlükte, dakikada 12 sayfa baskı yapabiliyor. Ayrıca standart boyutlu kağıtlar için 350 sayfalık kağıt tepsisi bulunan Xerox Docu Print

P1210'de esnek kağıt kullanımı, etkili baskı ve karşılaşılabilecek sorunların kolayca giderilmesi gibi özellikler de mevcut. Xerox baskı için çift yönlü ECP B tipi paralel bağlantı noktası (IEEE-1284 uyumlu) ve USB gibi arabirim bağlantıları kullanıyor. Yazıcının önemli özelliklerinden biri de; PCL5e, PCL6 ve isteğe bağlı PostScript Düzey 2 ön öykümme teknolojilerini tam olarak desteklenmesi. Xerox Docu

Print P1210'yi tam özellikleri ve yetenekleri ile kullanmak istiyorsanız size tavsiyemiz birçok ileri özellik içeren PCL6 sürücüsünü yüklemek. Xerox Docu Print P1210'da beğendiğimiz bir diğer özellik ise, Windows 95, 98, 2000, NT4.0, Red Hat Linux 6.0 ve MacOS 8.6 gibi işletim sistemlerinde sorunsuz çalışabilmesi...

CHIP'in yorumu

Xerox Docu Print P1210, Windows'un yazı tiplerini tam olarak destekliyor. Yazıcıya genel olarak baktığımızdaysa, onun özellikle Office uygulamalarında iyi bir performansla sahip olduğunu görebiliriz. Sonuç olarak Xerox DocuPrint P1210 küçük çalışma grupları ve özel baskıların gereksinimleri için gereken tüm verim ve yeteneği sağlayan bir yazıcı...

Yazıcının standart belleğinin 4 MB olmasına karşın, kullanabileceği ek bellek yuvası ile bu sayıyı 68 MB'e kadar artırılabilmesi mümkün.

ÜRÜN BİLGİSİ

Xerox Docu Print Hızlı baskı performansı, yerleşik intellifont ve true type ölçekleme teknolojisi sunuyor

iyi (7,37)

- + Hızlı ve kaliteli baskı
- + Ücretsiz destek hattı
- + Fiyatı

TEST SONUÇLARI

Office Baskı Hızı: 55.00
Resim Baskı Hızı: 29.00
Resim Kalitesi: 80.00
Dokümantasyon: 70.00
CHIP Toplam: 73.72

TOP 10 BİRİNCİSİ

CHIP Toplam: 81.91

Bilgi için: Xerox Türkiye

Tel: 0800 211 30 97
Faks: (212) 267 12 80

Fiyat: 560 \$ + KDV
www.xerox.com

Monitör: Philips 109P

Kağıt Gibi Düz Bir Görüntü

Uzun süre kullandığımız Flat Square CRT monitörlerinin yerini, artık daha net bir görüntü ve daha yüksek bir kontrast sunan Real Flat monitörleri alacağı benziyor. Öyle ki canlı renkler, yüksek çözünürlük ve yüksek tazelenme oranı kombinasyonu ile Philips, bilgisayar kullanıcılarına diğer monitörlerden farklı bir görüntü kalitesi sunmayı hedefliyor. Bu 19 inçlik monitörün yüksek kalite ve performans arayan grafik tasarımcıları veya masaüstü yayıncılık ile uğraşan kişiler tarafından beğenileceğini sanıyoruz. Çünkü 0.25mm'lik nokta aralığı ve 1920x1440 çözünürlüğe kadar çıkabilen bu cihaz, kendi sınıfında yüksek performanslı monitörlerden biri. PC ve Macintosh uyumlu olan Philips 109P yatayda 30-110 KHz, düşeyde ise 50-160

Philips 109P ile renk ve konvergenz ayarlamalarını otomatik veya elle yapabiliyorsunuz.

Hz'lik bir frekans aralığına sahip. Maksimum piksel frekansı 261 MHz olan bu cihazda, on-screen görüntü ayarı sayesinde ekran üzerinde yapılan tüm ayarları rahatlıkla görebilirsiniz. Philips 109P, 456 mm.x469 mm.x438 mm. boyutunda ve 23.5 kg ağırlığında.

CHIP'in yorumu

Philips'in Real Flat teknolojisine sahip olan bu ürünün

en önemli özelliği, her bir kenarında piksel aralığının aynı olması. Çoğu monitörlerde bu aralık her noktada aynı değildir.

Örneğin 0.25mm'lik piksel aralığında olan bir monitör kenarlarında 0.27 mm'ye kadar çıkabilmekte. Bu da görüntünün kenarlarda, özellikle yüksek çözünürlükte çalışıldığında daha az net olmasına neden olabiliyor.

ÜRÜN BİLGİSİ

Ekranın düz olmasının bir avantajı, ışığın sadece belli bir dereceden yansıtılmasından dolayı kullanıcıyı rahatsız etmemesi

çok iyi (9,34)

- + Yatay'da yüksek bir frekansa ulaşabiliyor
- + Real Flat ekran tüpüne sahip

TEST SONUÇLARI

Convergence/Geometri: 64.66
Ergonomi: 90.00
CHIP Toplam: 93.49

TOP 10 BİRİNCİSİ

CHIP Toplam: 93.49

Bilgi için: Boğaziçi Bilgisayar
Tel: (212) 217 29 29
Faks: (212) 217 29 24
Fiyat: Firmayı arayınız
www.philips.com

Monitör: iiyama Vision Master Pro 411

Yeni Düz Kareler Göreve Hazır

iiyama, 17 inçlik monitör portföyünü yeni Vision Master Pro 411 modelini ekleyerek genişletti. Bu sayede iiyama, giriş seviyesi olarak bilinen S700JT ve profesyonel seri diye bilinen A702HT monitörüne bir de ofis kullanıcılarına uygun A705MT modelini ekleyerek her kesime uygun bir model hedefine ulaştı. Monitörün en

önemli özelliklerinden biri, kullanılan Diamandtron NF-ekran tüpü sayesinde daha az yansıma ve daha belirgin bir kontrast elde etmenin mümkün olması. Öyle ki iiyama en iyi görüntüyü 107 Hz'lik bir resim tekrarlama frekansında 1024x768 çözünürlükte vermesine karşın 1600x1200 piksellik maksimum bir çözünürlüğe ulaşabiliyor. iiyama Vision

Master Pro 411'in yatayda 30-86 KHz, düşeyde de 50-180 Hz'lik bir frekans aralığı sayesinde kendi sınıfında yüksek performanslı monitörlerden biri olarak da tabir etmek mümkün.

CHIP'in yorumu

Diamandtron NF ekran tüpünün özelliği düz kare teknolojisini kullanması.

Özellikle resim işleme programlarını kullanan kişiler, tasarımcılar, grafikerler ve multimedia işi ile uğraşan kullanıcıların, bu monitörün renk gerçekliğinden oldukça memnun kalacaklarını söyleyebiliriz. Sonuç olarak iiyama'nın gerek performans gerekse ergonomik yapısı sayesinde birçok kişinin beklentilerini fazlasıyla karşılayabilecek bir monitör olduğunu söyleyebiliriz.

Kullanılabilen görüntü alanı yatayda 315 mm, düşeyde 237 mm. olan monitörün, on-screen görüntü ayarı sayesinde ekran üzerinde yapılan tüm ayarları görebilirsiniz.

ÜRÜN BİLGİSİ

iiyama'da var olan Diamandtron NF ekran tüpü, Naturally Flat teknolojisine sahip olan yeni bir P-NX elektron tabancası kullanıyor

çok iyi (8,18)

- + Kullandığı ekran tüpü
- + Yüksek çözünürlüklere ulaşıyor

TEST SONUÇLARI

Convergence/Geometri: 62.43
Ergonomi: 70.00
CHIP Toplam: 81.82

TOP 10 BİRİNCİSİ

CHIP Toplam: 91.68

Bilgi için: Ölçsan
Tel: (212) 280 97 61
Faks: (212) 264 24 79
Fiyat: 331 \$ + KDV
www.olcansad.com

Monitör: Hyundai DeluxScan V770

Çalışma Alanınızı Artırın

Hyundai, son zamanlarda piyasalara giderek hakim olmaya başlayan düz kare ekranlara karşı, yeni DeluxScan modeli ile bilinen teknolojileri devam ettirerek, maliyeti düşük monitörlerle piyasadaki yerini korumayı sürdürüyor. Çok yüksek performanslara ulaşmak istemeyen ev kullanıcıları veya ofis ortamında çalışan kişiler için bu tarz monitörler, ihtiyaçları karşılamaya fazlasıyla yeterli. Bu ay inceleme fırsatı bulduğumuz Hyundai'nin yeni ürünü DeluxScan V770, 0.27 mm. nokta aralığına sahip, titreşimsiz bir görüntü sağlayan, MPRII düşük radyasyonlu ve dijital kontrollü 17 inçlik bir monitör. Yatayda 30-70 KHz düşeyde 50-150 Hz frekansları arasında bir frekans değişimi gösteren bu ürün 60Hz'de maksimum 1280x1024 çözünürlüğe çıkabiliyor.

Hyundai DeluxScan V770'ün dış görünüşü oldukça şık. Öyle ki kullandığı kısa tüp sayesinde, masanızın üstünde önemli derecede bir yer kazanabiliyorsunuz.

Monitörde artık standart hale gelen on-screen görüntü ayarları ile ekran üzerinde yaptığımız ayarları anında görebiliyoruz. Hyundai DeluxScan V770, 404 mm.x408 mm.x420 mm. uzunluğunda ve 13.7 kg. ağırlığında.

CHIP'in yorumu

Hyundai DeluxScan V770'ün dış görünüşü oldukça şık. Öyle ki kullandığı kısa tüp sayesinde, masanızın üstünde önemli

dercede bir yer kazanabiliyorsunuz. Monitörde beğenmediğimiz özelliklerden biri ise, yüksek bir çözünürlüğe ulaşamaması ve 0.27 mm'lik bir nokta aralığı ile sınırlı kalması. Bu monitörde en iyi kaliteyi yakalamak için resim tekrarlama frekansını 85 Hz'e ayarlamalısınız. Son olarak Hyundai V770, gelişen teknolojiyle baş başa gitmesinin yanı sıra, uygun fiyatı da önemli avantajları arasında yer alıyor.

ÜRÜN BİLGİSİ

Hyundai V770, gelişen teknolojiyle baş başa gitmesinin yanı sıra, uygun fiyatı da önemli avantajları arasında yer alıyor.

iyi (7,94)

- + Ergonomik yapısı
- + Fiyatı
- Nokta aralığı 0.27 mm. ile sınırlı

TEST SONUÇLARI

Convergence/Geometri: 59.90
Ergonomi: 70.00
CHIP Toplam: 79.42

TOP 10 BİRİNCİSİ

CHIP Toplam: 91,68

Bilgi için: Multimedya / Empa
Tel: (212) 212 98 50
www.empa.com.tr
Fiyat: 192 \$ + KDV
www.hyundai.co.kr

Monitör: NEC MultiSync 75F

Dar Alanda NEC Çözümü

Genelde Multisync serilerinde Trio Dot Pitch tüp kullanan NEC, hem ev kullanıcılarına hem de küçük ofislere hitap eden bu üründe kullandığı modern teknoloji ve gözle fark edilebilir tasarımla iyi bir kombinasyon oluşturmayı başarmış. Öyle ki Monitörün opticlear ekran yüzeyi sayesinde yansıma ve parlama minimuma düşürülürken fokus derecesinden fe-

dakarlık etmeden yüksek kontrast, aydınlık dereceleri ve temiz bir görüntü elde edilebiliyor. 0.25 mm. nokta büyüklüğü ile kaliteli bir görüntü sergileyen Multisync 75F tak-çalıştır niteliğindeki monitörün kullanımı, şık ve ergonomik dizaynı ile oldukça kolay. NEC FP950 403 mm.x420 mm.x420 mm. uzunluğunda ve 16.7 kg ağırlığında olan bir monitör.

CHIP'in yorumu

Monitörün ilk göze çarpan özelliklerinden bir kaç; EPA Energy Star uyumlu olan 2/3 oranında düşük bir güç tüketimi sağlayan IPM (Intelligent Power Manager), monitörü ekran kartının tarama frekansına otomatik olarak ayarlayan multifrekans ve ekranda size maksimum görüntü alanını sağlayan fullscan teknolojilerini tam olarak desteklemesi. Bunlara ek olarak sunduğu teknoloji ile göze çarpan Multisync 75F gerek kullanım alanı gerekse uygun fiyatı ile monitörünü değiştirmek isteyenler için piyasadaki en uygun seçeneklerden biri olma özelliğini taşıyor. Sonuç olarak performans haricinde, şık görünümü ve ergonomik dizaynı ile, hemen her ortamda rahatlıkla kullanılacak bir monitör.

Düz kare ekranı ve ergonomik yapısı sayesinde küçük ofis ve ev kullanıcıları için ideal bir monitör.

ÜRÜN BİLGİSİ

NEC, performans haricinde, şık görünümü ve ergonomik dizaynı ile, hemen her ortamda rahatlıkla kullanılacak bir monitör

iyi (7,99)

- + Flat ekran özelliği
- + Ergonomik yapısı

TEST SONUÇLARI

Convergence/Geometri: 59.97
Ergonomi: 70.00
CHIP Toplam: 79.97

TOP 10 BİRİNCİSİ

CHIP Toplam: 91,68

Bilgi için: GenpaCOM
Tel: (212) 288 10 78
Faks: (212) 275 38 97
Fiyat: 269 \$ + KDV
www.nec.com

Intel Pentium 4/1500 Testte

Pentium 4: Güçlü ve Hızlı

Intel AMD ile olan rekabetinde arayı kapatmaya başladı: Pentium 4 nihayet piyasaya sürüldü. CHIP Pentium 4'ü inceleyerek, tatminkar olup olmadığını gözler önüne seriyor.

■ Bir GHz'lik ilk işlemci uğruna sürdürülen yarışta Intel son aylarda bir dizi dezavantajı ve başka aksilikleri sineye çekmek zorunda kaldı: Pentium III teslimatında yaşanan sorunlar, Rambus chipsetleri i820 ve i840'ın düşük ciroları, hatalı Memory Translator Hub (MTH) yüzünden pahalıya patlayan bir değiştirme etkinliği ve nihayet Timna projesinin durdurulması ile Pentium III/1133'ün geri çekilmesi. Ancak Intel şimdi ezeli rakip AMD'nin elde ettiği avantajın keyfini kaçırmak istiyor: Pentium 4 ile Intel, NetBurst mikro mimarisini sunuyor. Bu mimari Intel'in 32 Bit işlemci kuşağına 3 GHz üstündeki değerlere kadar eşlik edecek.

Pentium 4 şu sıralar 1.4 ve 1.5 GHz'lik saat frekanslarında galasını yaşıyor. CHIP ileriki sayfalarda, işlemcinin bu modellerinin performansını, tabii ki

şimdiye kadarki üst sınır model Pentium III/1000 ve AMD'nin kruvazörü DDR bellekli Athlon 1200 ile karşılaştırarak analiz ediyor. Yazımızda yeni mimarinin tüm ayrıntıları hakkında bilgi bulacaksınız.

NetBurst:

Yeni mimariyle ilgili ayrıntılar

CHIP Pentium 4'ün rakipleri karşısındaki durumunu aktarmadan önce, yeni mikro mimarinin özelliklerini tanıtıyor. Intel'in son mikro mimarisi P6 uzun bir geçmişe sahip. Pentium Pro ile birlikte gündeme gelen mimari, Pentium II için daha hassas hale getirildi. Celeron'da ondan yeniden yararlanıldı. Nihayet aynı mimari geri dönüştürülmüş ve genişletilmiş olarak Pentium III'de ve güncel Celeron modellerinde karşımıza çıktı. Zaman içer-

sinde işlemci çekirdeği MMX ve SSE komutlarıyla genişletildi ve entegre bir Level-2-Cache (L2) ile de zenginleştirildi. Saat frekansı bugüne gelinceye dek 150'den 1000 MHz'e çıktı, yani 6,5 misli arttı.

Orta vade genişletmeler için Intel yeni NetBurst mimarisinden de benzeri bir potansiyel bekliyor. Şimdilik Pentium 4'ün getirdiği avantajlarla tanışmak mümkün.

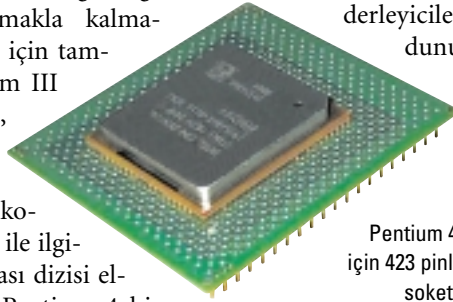
Hyper Pipelined Technology ve Advanced Dynamic Execution

Bu niteleme ile Intel artık 20 basamaklı olan Dekoder-Pipeline'ı pazarlıyor. Pentium III'de bu değer 10 basamak civarındaydı. Daha uzun Pipeline Pentium 4'ü öncelikle daha yüksek saat frekansları için elverişli kılıyor, ama bir pürüzü de yok değil: Örneğin doğru ol-

mayan bir sıçrama tahminine (branch prediction) istinaden Pipeline'ın içeriği bir kenara atılmak zorundaysa, daha çok bekleme çevrimi oluşuyor.

Bu yüzden Intel yalnızca ilgili algoritmaları hassaslaştırmakla kalmamış, sıçrama hedefleri için tampon belleği de Pentium III karşısında sekiz katına, yani 4.000 kayda çıkarmış. Çalıştırma birimleri aynı anda 126 komut (Pentium III: 42) ile ilgilenebiliyor. Komut sırası dizisi elverişsiz görünüyorsa, Pentium 4 bir-

çok güncel işlemci gibi bunların sırasını değiştirebiliyor (out of order execution). Bunların hepsi birlikte Advanced Dynamic Execution adı altında hizmet veriyor. Ayrıca yeni Intel derleyiciler program kodunu hemen öyle

Pentium 4 için 423 pinli soket.

bir biçimde optimize edecekler ki, sıçrama tahmini hemen hemen hiçbir zaman hatalı olmayacak ve Pipeline optimal bir biçimde beslenecek.

Rapid Execution Engine ile daha hızlı komut işleme

Bu biraz tuhaf görünen pazarlama başlığı altında çifte nominal saat frekansı, yani tamsayı aritmetiği için efektif olarak 2,8 ya da 3 GHz ile çalışan birimler saklı. Bu yüzden Pentium 4 belirli komutları yarı işlemci saat frekansı ile işleyebiliyor. Bu durum onu daha hızlı kılıyor.

NetBurst Özellikleri: Öteki Yenilikler

Streaming SIMD Extension 2 (SSE2)

Burada sözkonusu olan Intel'in multimedia komut genişletmelerinin en son sürümü: Pentium 4 şimdiye kadarki tüm MMX ve SSE komutlarının yanı sıra, ek olarak iki kat kesinlikle 128-Bit tamsayı ve kayan virgül operasyonları için 144 yeni komut getiriyor.

SIMD ayrıca Single Instruction Multiple Data anlamına, yani birçok veriyi bir kerede işleyebilen komutlar anlamına geliyor. Bu tip komutlar, performansı bir hayli yükselttikleri için, öncelikle multimedia uygulamalarında ve oyunlarda işe yarıyor. Bunların kullanımı örneğin, bir efekt filtresi bir audio-sample ya da bir video sekansı üzerine uygulanacaksa, audio ve video işleme alanlarında düşünülebilir.

Çığır açacak yeni cache alt sistemi

Çoğu güncel x86 uyumlu işlemcilerde olduğu gibi, Pentium 4 karmaşık x86 talimatlarını RISC benzeri mikro operasyonlara ayrıştırıyor.

L1 komutlar önbelleginden alındıklarında (çağrıldıklarında) onların her seferinde yeniden çevrilmek (derlenmek) zorunda kalmamaları için, yeni Advanced Level 1 Execution Trace Cache artık yaklaşık 12.000 kod çözümü sonuçlanmış mikro operasyonları depoluyor. Artık yalnızca 8KByte (Pentium III: 16 KByte) büyüklüğündeki L1 veri belleği ile birlikte, bunlar yaklaşık 185 KByte büyüklüğünde özellikle hızlı tampon bellek sonucunu veriyor. Buna saniyede yaklaşık 48 GByte'lık bir set başaran ve

Pentium III'de olduğu gibi Advanced Transfer Cache adını alan 256 KByte entegre L2 önbellek ekleniyor.

400 MHz System Bus ve PC800 Rambus

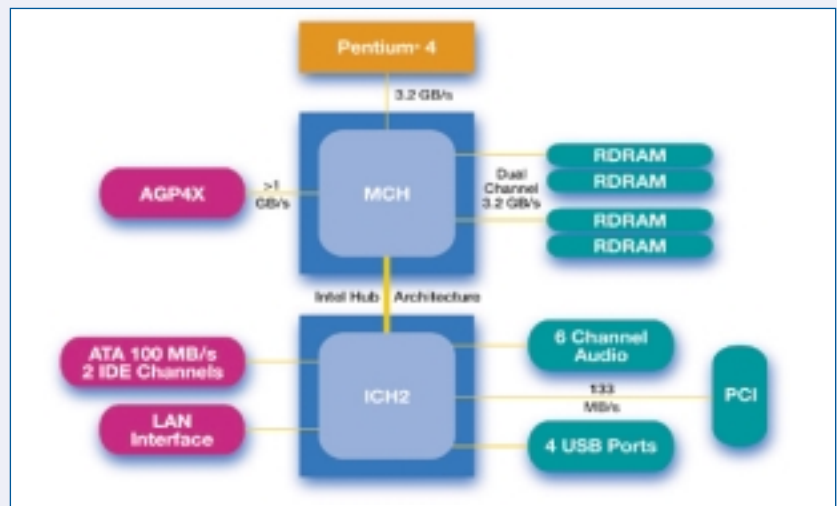
Pentium III 100 ya da 133 MHz FSB (Front Side Bus) ile AMD'nin Athlon ve Duron işlemcilerinin DDR (Double Data Rate) sayesinde efektif iki kat hızlı işlemci veriyollarının gerisinde kalırken, 400 MHz FSB saat frekansıyla yeni Pentium 4 yeniden öne geçiyor. Gerçi burada da 100 MHz'lik nominal bir saat frekansı işliyor, ama her bir saat frekansı çevriminde dört kat veri birden aktarılıyor. Bu durum QDR tekniği (Quadruple Data Rate) olarak nitelenebilir. Her halükarda böylelikle saniyede azami 3,2 GByte'lık bir set sonucu doğuyor. Buna

karşılık AMD'nin 133 MHz DDR FSB özellikli en yeni Athlon kuşağı yalnızca 2,1 GByte/s değerine ulaşıyor.

Böylelikle Intel'in (gerçi artık kendisinin de sorguladığı) anabellek olarak SDRAM'den yana karar vermesi açıklığa kavuşmuş oluyor: PC800 Rambus modülleri saniyede azami 1,6 GByte'lık bir set olanaklı kılıyor. Buna göre Intel'in chipseti i850 nam-ı diğer Tehama tarafından da öngörülen iki Rambus kanalıyla, Pentium 4'ün FSB bant genişliğinin tümü örtülebilir. Buna karşılık AMD'nin yeni Athlon'ları için DDR-SDRAM'li PC2100/PC266 modülleri ve saniyede 2,1 GByte hala en iyi ve fiyatı en uygun seçim.

Şimdi Pentium4/1500'ü, Pentium III 1000 MHz ve AMD 1200 ile doğrudan karşılaştıralım.

Pentium 4 Blok Diagramı

Oyun Benchmark'ları: Quake 3 Arena ve Expendable

Tüm teknik ayrıntıları açıkladıktan sonra, sizi artık daha fazla merakta bırakmak istemiyoruz. Şimdi Pentium 4/1500 yenilikçi özelliklerini ne derecede performansına da yansıtıldığını göstermek zorunda.

Pentium 4/1500'ün şu sıralar en hızlı 1000 MHz'lik Pentium III ve AMD'nin güncel Athlon 1200 modeli karşısındaki durumunu daha kolay değerlendirebilmeniz için, size karşılaştırmalı değerleri sunuyoruz.

Pentium 4/1500, üzerinde yeni i850 chipset bulunan Intel'in D850GB anakartı üzerinde test edildi. Test için her iki Rambus kanalı da 64 MByte PC800-RDRAM ile donatıldı. Pentium III/1000 için buna tekabül eden değerler i820 temelli Asus-Board P3C-E üzerinden elde edildi; bu Board da yalnızca bir Rambus kanalında olmak üzere 128 MByte PC800-RDRAM ile donatılmıştı. (Yalnızca bir Rambus kanalında, çünkü i820 daha fazlasını sunmuyor.) 133 MHz FSB saat frekansına sahip AMD'nin yeni Athlon 1200 modeli ise, kendi ürünü 760'lık chipset ve 128 MByte PC2100 DDR SDRAM ile benchmark'ların karşısına çıktı.

Geriye kalan sistem bileşenleri tüm test sistemlerinde aynıydı:

► Ekran kartı: 64 MByte DDR-RAM'li

li nVidia GeForce2 GTS

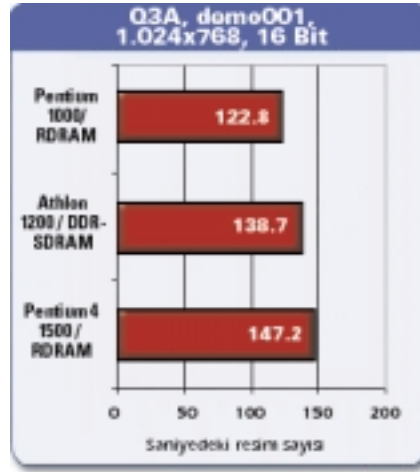
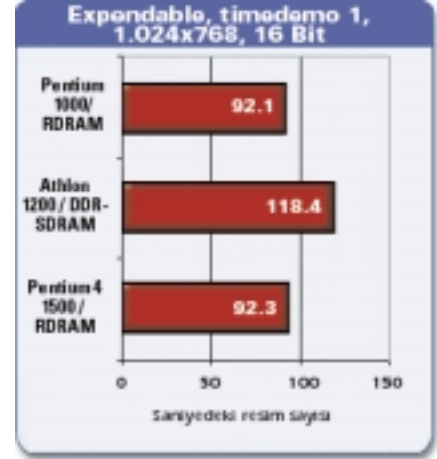
► Ses kartı: Creative Soundblaster Live

► Sabitdisk: IBM DTLA-307030

Ancak sonuçları değerlendirirken, hem i850 hem de AMD760-Board'ların henüz beta aşamasında bulduklarını unutmamak gerekiyor. İkinci beta bileşen olarak Pentium 4'te DirectX 8 ötekilere ekleniyor. Bir başka deyişle satın alınmaya hazır sistemlerde değerler biraz daha iyileştirilmiş olacaktır herhalde.

Benchmark parkurunu OpenGL temelli bir Ego-Shooter olan Quake 3 Arena açıyor.

Burada Intel'in taze süper modeli hemen öncülüğü ele aldı: Kendi öncülünü hemen hemen yüzde 20'lik bir farkla geride bırakırken, Athlon 1200'den de yaklaşık yüzde 6 daha hızlıydı.

DirectX 6 oyunu Expendable aşılması gereken bir sonraki benchmark engeliydi; burada Pentium 4 hemen sendeledi: Pentium III karşısındaki yüzde 0,2'lik fark pratik bakımdan önem taşıyor, Athlon 1200 karşısındaki yüzde 22'lik geride kalış ise gerçek bir sefalet örneği. Intel'in velihtı optimal koşullar altında çalıştırılmamış olsa da (Beta Board, Beta DirectX, optimize edilmemiş yazılım), yine de ondan daha fazlası beklenirdi.

Sentetik Benchmark'lar: 3D Mark 2000 und Sysmark 2000

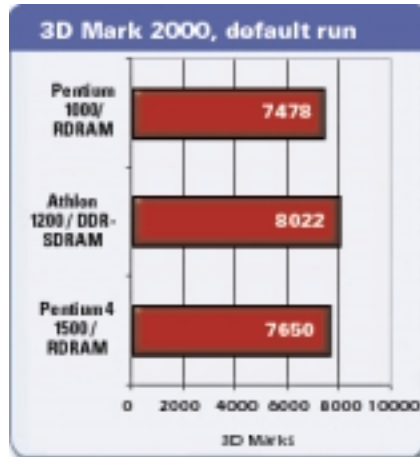
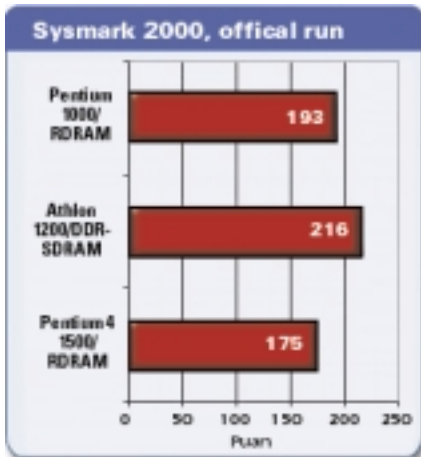
Teste grafik benchmark 3D Mark 2000 ve Sysmark 2000 için sonuçlarla devam edildi. Sonucusu Pentium 4'ün yaygın standart uygulamalardaki performansını göstermek açısından önem taşıyor.

3D Mark 2000, Expendable gibi DirectX-API temeline dayanıyor, en az sürüm 7'yi gerektiriyor. Intel'in ricası üzerine CHIP, Pentium 4'ü burada da DirectX 8'in beta sürümüyle test etti.

Sonuç Intel'de pek de sevinçle karşılanacağı benzemiyor: Pentium 4/1500 Pentium III/1000 karşısında ucu ucuna yüzde 2,3'lük bir üstünlük sağlıyor. Buna karşılık Athlon 1200'ün yüzde 4,6 gerisinde kalıyor.

Son olarak Sysmark 2000'deki sonucu belirtelim. Burada sonuç Office Productivity ve Internet Content Creation alanlarındaki çeşitli uygulamalarda ölçülen tek tek değerlerden oluşuyor.

Burada Pentium 4 en ağır yenilgiyi kabul etmek zorunda kaldı: Kendi öncülüne karşı yüzde 9,3 oranında ve Athlon 1200 karşısında yüzde 19 oranında geri kalarak son sıraya yerleşti. Bu durum Intel'in keyfini kaçırmakla kalmayacak, potansiyel alıcıları da caydırabilecektir.

Sonuç: Pentium 4 Şimdilik Daha İyi Değil

Sonuçlar belirgin bir biçimde şimdilik Pentium 4'ün önde gitmediğini gösteriyor; ancak yine de onu göz önünde tutmak gerekiyor.

Bagajında iki beta bileşen ve optimize edilmemiş yazılım ile yeni Pentium 4/1500 muhakkak performansını tamamıyla gösterebilmiş değil. Ancak bu etmenler gözönünde bulundurulsa bile, dört benchmark sonucunun üçü hayal kırıklığı yaratıyor. Ama CHIP, sonuçları daha olgun donanımda doğrulamak ve size en son haberleri vermek için, şimdiden Pentium 4 temelli komple sistemleri sipariş etti bile. Yeri gelmişken söyleyelim, bu bilgisayarlar yaklaşık 2.000 dolarlık bir fiyatla satın alınabilecek.

Gelecekteki yazılımlar, Intel'in kendi derleyicilerinin de yardımıyla, tabii ki Pentium 4'ü daha iyi destekleyecek. Sayısız yazılım üreticisi bu bağlamda duyurularında bulundu bile. Ama uygun yolun henüz inşa edilmediği yerlerde, po-

tansiyel Ferrari'yi kim gereksinir ki? Ayrıca tüm spor otomobillerde olduğu gibi tersine, Pentium 4 zaman geçtikçe ucuzlayacaktır. Aynı şey, Intel'in kendi kendine engel yaptığı, şimdiye kadar gerekli olan Rambus bellek için de geçerli.

Pentium 4 sisteme sahip olma maliyeti

Görünen o ki, Intel yeni işlemcinin başarısına çok şey bağlıyor. Intel'in yakın zaman önce Pentium 4 veriyolu protokolünün lisansını almak istediğini açıklaması boşuna değil. Tercüme edildiğinde bu şu anlama geliyor: "Ey rakiplerimiz! Bizi Rambus yükünden kurtarın ve alternatif chipsetler geliştirin. Aksi takdirde işlemcimiz elimizde kalacak." Belki de Intel yapılan anlaşmalar sonucu ayaklarına dolanan Rambus tökezinden artık kurtulmak için onu bütünüyle satın almalı.

Ama şimdiye kadar henüz optimal olmayan performans Pentium 4'te ra-

hatsız edici tek unsur değil. 0,18-µm teknolojisinde yaklaşık 42 milyon transistörüyle Pentium 4 tek başına 65 Watt'tan fazla enerji harcıyor (1,7 Volt'ta ve 1,4 GHz'de 39 amper). Bu yalnızca uygun bir soğutmayı gerekli kılmakla kalmıyor, bilakis yeni uygun güç kaynakları ve ek priz bağlantıları gerektiriyor. Bu durum terfi etmek isteyen kullanıcıların keyfini kaçıracağına benziyor.

Şu sıralar Pentium 4 bize henüz tavsiye edilebilir gibi görünmüyor. Ama bu durum yakında değişebilir. Uygun optimize edilmiş yazılım piyasaya çıktığında, Intel'in veliahtı öncelikle yoğun hesaplama gücüne gereksinim profesyonel kullanıcılar için hızla cazip hale gelebilecektir. Bilgisayarla para kazananlar için, 1,4 GHz'lik model için yaklaşık 750 dolar ya da test ettiğimiz Pentium 4/1500 için yaklaşık 900 dolar olan fiyatlar, acı verici olmaktan çıkacaktır.

CHIP International Test Merkezi

PENTIUM 4 HAKKINDA

Intel Nereye Koşuyor?

"Willamette" kod adı altında geliştirilen Pentium 4, Intel'in 1995'te çıkardığı Pentium Pro'dan sonraki ilk tamamen yeni işlemci tasarımı. Zira Pentium Pro'dan sonra çıkan tüm işlemciler prensip olarak bu mikromimariyi temel alıyorlardı. Gerçi mühendisler yeni fonksiyon birimleri, daha hızlı ön bellekler ve geliştirilmiş üretim yöntemleriyle CPU'ların hızını şaşılacak kadar çok artırmayı başardılar, ancak Pentium III'ün günümüz üretim teknolojileriyle bir Gigahertz'in üzerindeki hızlara çıkarılmasının da pek mümkün olmadığı aşikar. İşlemci veriyolu-

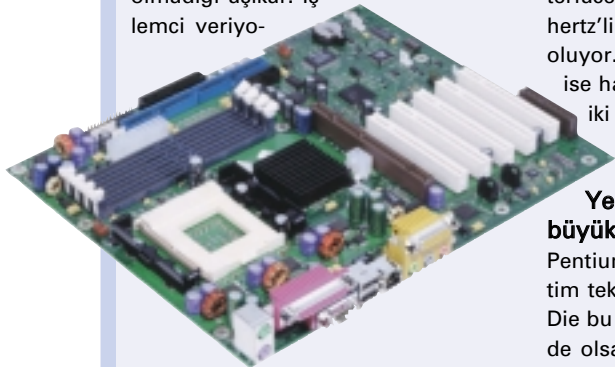
lunun bant genişliği de gelecekteki uygulamalar için yeterli olmayacak gibi görünüyor. 2001 yılında 0,13 mikron üretim süreciyle yeni bir doping kazanacak olan Pentium III işlemcilerin yine de daha hızlı AMD işlemcilerle baş edebilmesi zor görünüyor. Pentium 4'te ise en "küçük" model bile 1,4 GHz saat frekansında çalışıyor ve yeni işlemcinin mimarisi çok daha yüksek saat hızlarını da olanaklı kılıyor.

Intel yeni işlemcisine uygun olarak i850 chipsetini geliştirmiş, böylece Pentium 4 Dual Channel Rambus Interface sayesinde saniyede 3,2 Gigahertz'lik bellek bant genişliğine sahip oluyor. Bunun en büyük dezavantajı ise halen çok pahalı olan en azından iki adet PC800-RIMM bellek modülü kullanımının gerekmesi.

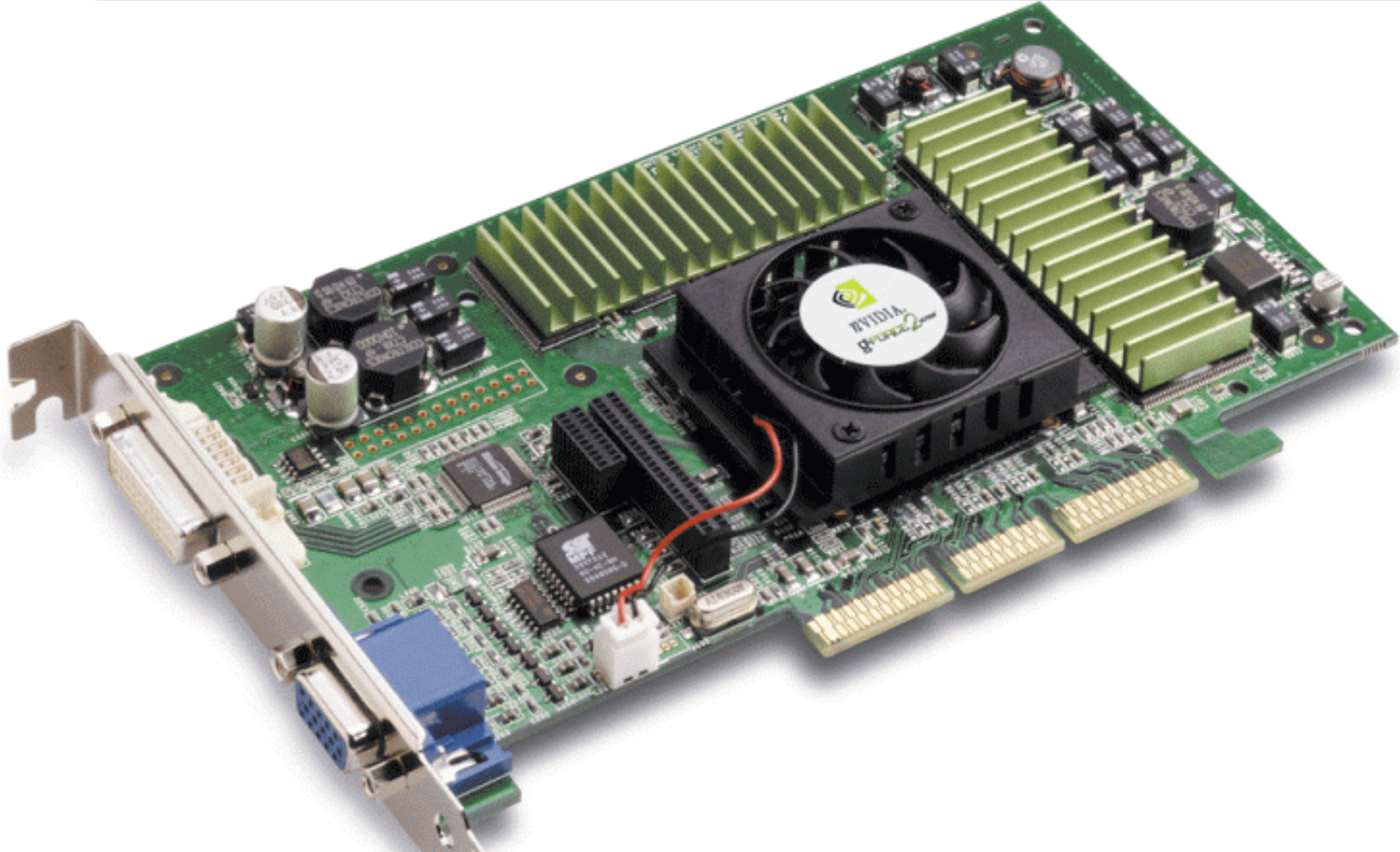
Yeni Pentium büyük ve güce aç

Pentium 4 öncelikle 0,18 mikron üretim teknolojisi ile üretilmiş, Processor Die bu yüzden kısmen daha büyük, ne de olsa buraya en az 42 milyon transistör sığdırılmak zorunda. 1,4 ve 1,5 GHz saat hızlarında bunun elbette elektrik sarfiyatı ve ısı oluşumu üzerin-

de etkileri var. 1,4 GHz'de işlemci yaklaşık olarak 60 Watt güç çekiyor, Intel bu yüzden güç kaynakları için yeni bir spesifikasyon da geliştirmiş: "ATX12V" standardı. Bu standart, tipik elektrik bağlantılarının yanında dört kutuplu fişi olan ek bir 12 voltluk hat olmasını gerektiriyor, bu hat CPU voltaj ayarlayıcısını doğrudan elektrikle besliyor. Ancak alternatif olarak P4'ü bir adaptör kablo ile normal sürücüler için güç kablosuna da bağlayabiliyorsunuz ve böylece yeterince güçlü bir güç kaynağı olan standart bir ATX kasa kullanabiliyorsunuz. Fujitsu-Siemens Computers tarafından son anda test merkezimize ulaştırılan Siemens D1192 seri üretimdeki ilk anakart olarak dikkatleri çekiyor. Testte hiçbir sorun çıkarmadan çok stabil bir şekilde çalışan anakartın, ayrıca normal ATX kasalarda kullanılabilmesi gibi ilginç bir özelliği var. Normal ATX güç kaynaklarına bağlanabilen anakart Pentium 4 için gerekli gücü sağlamak için özel bir adaptör kablosu ile birlikte geliyor. Anakartın Thermal Management özelliği sayesinde de Pentium 4 işlemci fazla ısınmıyor ve sistem güvenliği tehlike girmiyor.

i850 chipsetli Siemens D1192 hem Pentium 4 için stabil bir platform sunuyor, hem de normal ATX kasalarda kullanılabilir.

Tüm Yönleriyle Ekran Kartları

Grafik Kartlarının Hikayesi

Artan multimedya gereksinimleri ve 3 boyutlu grafiklerdeki kalite artışı, kullanıcıların grafik kartlarından daha fazla işlevsellik ve hız beklemesine yol açtı.

■ Birçok kullanıcı, hızlı ve kaliteli oyun grafiklerinin yanında donanımsal DVD hızlandırması, iyi bir TV çıkışı, oyun dışı 3D programlar ya da çeşitli 2D uygulamalarda da yüksek performans gibi hepsi tek bir kartta bulunması güç özellikler istiyorlar. Tüm bunlara Transform&Lighting ya da FSAA gibi yeni fakat önemli beceriler de eklenince, kullanıcının beklentilerini tam olarak karşılayabilen ve fiyat/performans oranı iyi bir kart bulmanın ne kadar zor olduğu daha iyi anlaşılabilir.

Genel olarak bir ekran kartı nedir, ne işe yarar?

Basit anlamda bir grafik kartı, bilgisayar ile iletişim kurmamızı sağlayan en önemli bileşenlerden biridir. Grafik kartı bunun için görüntü sinyallerini bazı işlemlerden geçirerek görebileceğimiz hale getirir ve monitöre yollar. Basit anlamda durum buysa da derinliğine inince grafik kartlarının (ya da işlemcileri-

nin) neredeyse CPU'lar kadar komplike bir yapı arz ettiğini söylemek yanlış olmaz. Zira kartın yapısı bir yana grafik işlemcileri, gerek içerdikleri transistör sayısı gerekse karmaşık mimarileriyle CPU'lar kadar zengin bir iç yapıya sahiptir. Grafik kartı denince 4 temel bileşenden bahsedebiliriz. Bunlar grafik işlemcisi, video belleği, RAMDAC ve sürücü yazılımıdır.

Grafik kartlarında işlemcinin görevi

Grafik işlemcisi, ekrana çizilen 2 boyutlu ya da 3 boyutlu şekillerin çizimi, boyanması, 3D sahnelerdeki dokuların sahneye doldurulması gibi işlemlerden sorumludur. Yeni grafik işlemcileri yakın zamana kadar CPU'ya yüklenen bazı grafik işlemlerini de önemli ölçüde üzerlerine alabiliyorlar. İşlemcilerde kullanılan transistör sayısının artmasıyla ısınma sorunlarının ortaya çıkmasına rağmen, gittikçe küçülen transistör bo-

yutları ve gelişen mimari modellerle grafik işlemcilerinin daha az güç çekmesi sağlanıyor. Öyle ki çok ısınmasıyla ünlü nVidia işlemcileri ailesine bile mobil sistemler için tasarlanan ve T&L destekli yeni bir işlemci katıldı. GeForce2Go adındaki bu işlemci, şu an için ATI'nı lideri olduğu dizüstü bilgisayar pazarını

Donanım Kursu Planı

9/00	Anakart
10/00	İşlemci
11/00	Sabitdisk ve RAM
12/00	Monitör
01/01	Ekran Kartları
02/01	CD Sürücü, CD-Yazıcı ve DVD
03/01	Ses Kartı ve Modem
04/01	Yazıcılar ve Tarayıcılar
05/01	Network Donanımı
06/01	Oyun Donanımları
07/01	Web Kameraları ve TV Kartları
08/01	Veri Depolama Donanımı
09/01	Diğer Bileşenler

nasıl etkileyecek beraber göreceğiz.

Grafik işlemcisinin çalışma hızına çekirdek hızı denir. Çekirdek hızının kullanıcı tarafından arttırılması Overclock olarak adlandırılır. Bazı durumlarda Ekran kartının Overclock edilmesi ciddi performans artışı sağlayabilirse de (GeForce 2 MX), böyle bir işlem için özel soğutma önlemleri almak şarttır. Yoksa nadide ekran kartınız çöpe gidebilir.

Ekran kartlarında kullanılan bellek ne işe yarar?

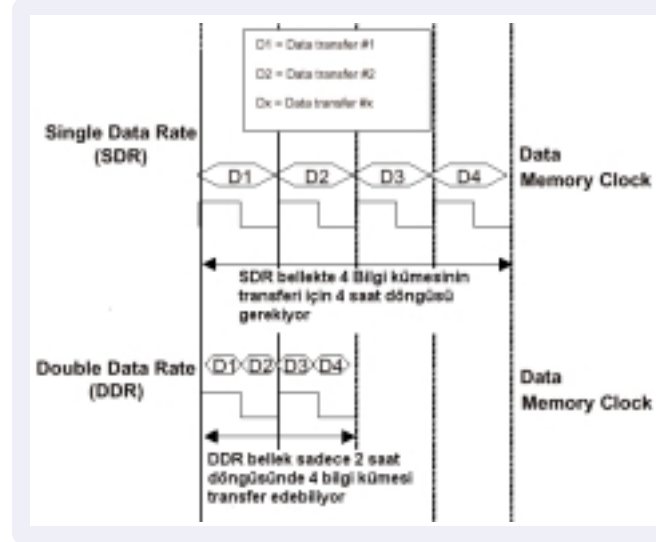
Video belleği içinde sahnede kullanılan dokular (texture memory) ve monitörde görülen resim karesine ait bilgiler saklanır (frame buffer). Grafik işlemcisi, monitöre gönderilecek bilgiyi işledikten sonra video belleğine gönderir. Video belleği çeşitli tiplerde olabilir. SDRAM'li modeller yavaş yavaş terk ediliyor. Artık DDR (Double Data Rate) teknolojisinin kullanıldığı SGRAM revaçta. SGRAM, özellikle yüksek çözünürlüklerde gözle görülebilir performans artışı sağlıyor. Kısa bir süre sonra yaygın olarak sistem belleği olarak da kullanılacak olan DDR belleğin klasik SDRAM'e kıyasla farkı, aynı süre içinde daha fazla veri transferine olanak sağlaması. Bunun için normal bellek, veri aktarımı için sinyalin sadece tepe kısımlarını kullanırken DDR bellek, hem tepe hem de çukur kısımlarını kullanabiliyor. Grafik işlemcisiyle video belleği arasındaki hız da tıpkı çekirdek hızı gibi artırılarak overclock yapılabilir. Fakat birkaç istisnai işlemci hariç ekran kartlarında overclock, bazı darboğazlar yüzünden şu an için pek de performans farkı yaratmıyor.

1 ve 0'lara hayat veren bölüm: RAMDAC

Grafik işlemcisinde işlenen ve video belleğine aktarılan bilgiler bu şekilde monitöre gönderilemez çünkü bu sinyaller dijitaldir. Bu dijital görüntü sinyallerinin bir

Mevcut grafik işlemcileri fazlaca ısındığı için soğutucuları üzerine genellikle bir fan takılır.

DDR bellek sadece ekran kartlarında değil, kısa bir süre sonra yaygın olarak sistem belleği olarak da kullanılacak.

şekilde monitörlerin kabul edebileceği analog RGB sinyallere dönüştürülmesi gereklidir. Bu görevi grafik kartındaki RAMDAC ünitesi üstlenir. RAMDAC, frame buffer'dan aldığı bilgileri analog verilere dönüştürür ve klasik CRT (Cathode Ray Tube) monitörlerin anlayabileceği hale getirir. DVI (Digital Visual Interface) destekli monitörler için bu dijital/analog çevrimine gerek yoktur. Çünkü bu cihazlar yapıları gereği zaten dijitaldirler. Bu yüzden çevrim sırasında ortaya çıkan bir miktar görüntü kalitesi kaybı bu monitörlerde görülmez. Aslında bu cihazlara monitörden ziyade panel demek daha doğru olur. Çünkü LCD yapıda olan bu görüntüleme birimleri, bildiğimiz monitörlerden oldukça farklıdır. RAMDAC hızı dijital/analog çevriminin hızını gösterir ve MHz ile ölçülür.

Ekran kartlarında sürücüler ve BIOS

İlgili yazılımın çalıştırılması sırasında grafik kartının mümkün olan tüm becerilerinin optimum şekilde kullanılabilmesi sürücünün görevidir. Yeni bir sürücüyle performansın artması bu sürücünün eskisine nazaran donanım imkanlarını daha iyi kullanabildiği anlamına gelir. Ekran kartının Bios'unda ise bellek tipi ve miktarı ya da grafik işlemcisi ve grafik belleğinin çalışma frekansları gibi kart hakkında hayati önem taşıyan çeşitli donanımsal bilgiler bulunur.

AGP (Accelerated Graphics Port) nedir, ne işe yarar?

AGP, 3D bir sahnedeki doku dosyalarının saklanması için sistem belleğini kul-

lanmayı sağlayan bir mimaridir. 66 MHz'de çalışan AGP, PCI spesifikasyonlarından oldukça farklı özelliklere sahiptir. Sideband denilen ve ek bant genişliği sağlayan veri aktarım kanallarına sahip olması dışında genel olarak AGP mimarisi, PCI'dan 4 kat ya da üzeri veri aktarımı sağlayacak şekilde dizayn edilmiştir. Farklı hızlardaki AGP mimarileri (AGP2x, AGP4x), pratikteki performans farkını çok fazla etkileme de satın alacağınız ekran kartının AGP4x uyumlu olmasında fayda var.

Transform&Lighting (Dönüşüm&Işıklandırma)

Kısa süre öncesine kadar 3D bir sahne de poligonal değişimler ve aydınlatma işlemleri çoğunlukla CPU tarafından gerçekleştiriliyordu. Sadece çok pahalı profesyonel ekran kartları bu konuda istisna yaratıyordu. GeForce 256 işlemcisiyle beraber oyun için tasarlanan grafik işlemcileri, poligonal hesaplamaları ve ışıklandırmayı yazılım desteği şartıyla CPU'nun üzerinden önemli ölçüde aldılar. Geometry Setup Processor adlı bir ünite içinde hesaplanan T&L desteği ile 3D oyunlar nispeten yavaş bir CPU'yla bile oynanabilir hale geldi. Tabii oyunun gerekli T&L desteğini sağlaması koşullu.

Görüntülerde FSAA'nın (Full Scene Antialiasing) önemi

Herhangi bir vektörel çizim programında beyaz bir sayfaya siyah bir çizgi çizin. Bu çizgiye gerekiyorsa büyüteçle bakın. Düz bir çizgiden ziyade kenarları tırtık tırtık bir çizgi göreceksiniz. 3D sahnelerde bu tırtıklar grafik kalitesini düşü-

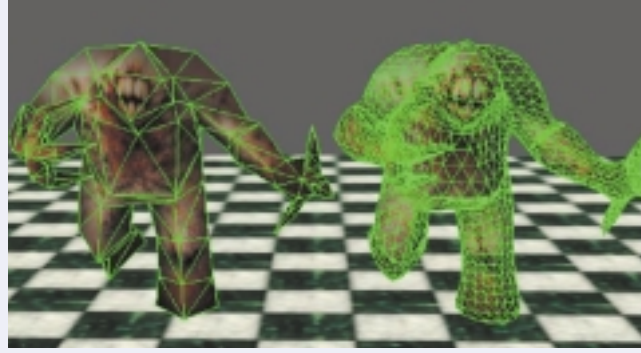
rür. Antialiasing işlemiyle bu tırtıkların kenarları bulanıklaştırılır ve göze batmaması sağlanır. Fakat tüm sahnede böyle bir işlemi gerçekleştirmek oldukça zordur ve hızlı bir sistem gerektirir. Zira bu işlem sadece grafik kartına değil CPU'ya da bağlıdır.

Aslına bakarsanız FSAA için ekran kartının yaptığı supersampling denilen 800x600 çözünürlüğünde bir sahneyi 1600x1200 çözünürlüğünde hesaplamak ve bu yüksek çözünürlüğü 800x600 çözünürlüğünde monitöre yollamaktır. Bunun sonucunda 14 inç monitörünüzde bile aslında 800x600 fakat 1600x1200 piksel kalitesinde oyun oynayabilirsiniz.

Yaygın 3D API'lar: OpenGL ve Direct3D

3D bir sahnenin tüm öğeleriyle gösterilmesi işlemine render denir. Yani sahnedeki ışıkları, objeler üzerindeki dokuları ve tüm detayları görebilmemiz için sahnenin render edilmesi gerekir. Gerçek zamanlı render ise sahnenin tüm bu özellikleriyle görüntülenmesi, sahnedeki değişikliklerin anında izleyiciye yansıtılabilmesi anlamına gelir.

Render işlemi için gösterim yapılan sistemin yazılımsal ve donanımsal olarak ilgili uygulamayla belli bir platformda uyuşması gerekir. İşte bu platforma API (Application Programming Interface) yani uygulama programlama arayü-

Daha fazla poligon daha fazla obje detayı anlamına geldiği için yüksek bir grafik kalitesi için sahnedeki poligon sayısının da yüksek olması istenir. T&L motoru burada devreye girerek yüksek poligon sayısı ve ışıklandırma hesaplamalarını CPU'nun üzerinden önemli ölçüde alır.

zü denir. OpenGL, Silicon Graphics tarafından 1992 yılında ortaya atılan bir API'dır. Örneğin bir oyun grafiğinin gösterimi için OpenGL, Direct3D ya da 3dfx'in API'si olan Glide'ı kullanabilir. Bu platformlar arasındaki seçimi kullanıcı oyunun video seçenekleri menüsünden yapar. OpenGL en baştan tamamen profesyonel amaçlar için yaratılmasından ötürü diğer arabirimlerden ayrılmakta.

Direct3D ise Microsoft'un DirectX arayüzü içinde yer alan ve grafik gösterim için kullanılan bir platform. DirectX içinde ayrıca;

- ▶ DirectDraw (2D grafiklerde kullanılır)
 - ▶ DirectSound (Ses çalınması için kullanılır)
 - ▶ DirectPlay (İnternet ya da network ortamındaki multiplayer oyunlarda kullanılır)
 - ▶ DirectInput (Joystick ve benzeri cihazlar için kullanılır)
- gibi programlama arayüzleri de bulunur.

Grafik işlemcilerinin yakın tarihine bir bakış

Grafik işlemcileri pazarı birkaç yıl öncesine kadar çok hareketli değildi. Üst uç ve ev kullanıcıları için tasarlanan grafik işlemcileri arasında çok büyük farklar vardı. Gerçi bu fark hala var ama durum eskisi gibi değil. S3 şirketinin hüküm sürdüğü o dönemlerde ev kullanıcıları genellikle 1 MB, az bir kısım da 2 MB bellekli ekran kartlarına sahipti.

Cardex şirketi 100 dolar civarındaki ilk 4 MB bellekli ekran kartını piyasaya sürünce yer yerinden oynamıştı. Kart, S3 Virge DX işlemcisini kullanıyordu ki o zaman bile birçok kullanıcı bu işlemciden memnun değildi. S3 şirketinin 3D özellikleri geliştirilmiş yeni oyun işlemcisi sloganıyla piyasaya sürdüğü Virge

FSAA kapalıyken poligon kenarlarında yer alan tırtıklar oldukça belirgindir.

FSAA açıkken poligon kenarlarındaki tırtıklar yumuşatılır ve grafik kalitesi yükselir.

GX ise gerçekten de DX'e nazaran belli bir hızlanma sağlıyordu ama bu yüksek fiyatına değmiyordu. ATI ise Mach ve Rage serileriyle performans olarak daha iyi bir yerdedi ama fiyatı el yakıyordu. Günümüzde ev kullanıcılarına da seslenen kartlar üreten ve grafik işlemcileri konusunda bir diğer önemli şirket olan Matrox, hızlı, kaliteli ve çok pahalı kartlarıyla genellikle profesyonel kullanıcıların seçimi oluyordu. Matrox'un 2D konusundaki başarısı o zamanlardan kalmadır.

Oyun grafiklerinde hız isteyenlere kara büyü

Bu dönemlerde oyun kullanıcılarının tek bir seçeneği vardı: Voodoo.

3dfx gerçekten de oyun denince grafik kartlarında akla gelen ilk şirketti. O zaman kullanılan Voodoo işlemcili kartlar, mevcut ekran kartına doku belleği ve ek 3D özellikler kazandıran "hızlandırıcı" sınıfı ürünlerdi. Yani çalışabilmek için bir ekran kartına ihtiyaç duyorlardı. Dönemin "sıkı" oyuncularında mutlaka bir Voodoo hızlandırıcısı vardı.

Bu kartların en büyük dezavantajı, sadece oyunlarda işe yaramalarıydı. Yani mevcut sistemin 3D özelliklerini hızlandırıyorlardı fakat bu hızlandırma sadece oyun ortamında oluyordu. Bunun en büyük sebebi, Voodoo işlemcisinin üreticisi olan 3dfx şirketinin Glide denen bir grafik programlama arayüzünü (Application Programming Interface/API) desteklemesiydi. Hatta bu yüzden bazı oyun üreticilerinin Direct3D ve OpenGL platformlarını atlayarak oyunlarını önce Glide uyumlu olarak piyasaya sürdükleri bile olmuştu. Voodoo işlemcisinin ardından piyasaya sürülen Voodoo2 işlemcisi de Voodoo ka-

dar olmasa da epey popüler olmuştu.

Yaşlı büyücü öldü, yaşasın genç kral!

3dfx'in add-on mantığıyla ürettiği kartlar yüzünden son kullanıcılar oyun ve oyun dışı olmak üzere 2 temel gruba ayrılmıştı. Oyun dışı kullanıcılar da kendi aralarında profesyonel CAD-3D ya da ofis kullanıcıları gibi çeşitli alt gruplara ayrılmıştı doğal olarak. Fakat oyun sever kullanıcılar için 3dfx kelimesi önemli bir ihtiyacın anahtarı gibiydi. O dönemlerde OpenGL platformu, oyunlar için nadiren kullanılıyordu. Quake için bile, gereken OpenGL yaması sonradan piyasaya sürülmüştü.

OpenGL, oyunlardan ziyade çeşitli CAD ve 3D animasyon programlarında gerçek zamanlı Render işlemi için kullanılan bir grafik programlama arayüzüydü. Dolayısıyla ne 3dfx (oyun dışı uygulamalar için) ne de diğer grafik işlemcisi üreten şirketler, ev kullanıcıları için donanımsal OpenGL desteği yani ICD (Installable Client Driver) veren grafik işlemcileri üret(e)miyordu. Böyle bir dönemde ortaya çıkan nVidia, Riva128 işlemcisiyle her şeyi değiştirdi.

nVidia'yla grafik işlemcilerinde yeni bir dönem

Voodoo katili sloganıyla piyasaya sürülen Riva128 gerçekten de 3dfx şirketi için sonun başlangıcını hazırladı. Çünkü bu işlemciyi taşıyan kartlar performans olarak mevcut 3dfx işlemcili kartlardan daha iyi olduğu gibi tek bir kartla hem 2D hem de 3D fonksiyonlarını mükemmel bir şekilde çalıştırıyordu. 3D hızlandırıcı döneminin çöküş süreci böylece başlamış oldu.

Riva128 işlemcisi, performans ola-

rak bakınca diğer grafik işlemcileri arasında aslında üç aşağı beş yukarı pek fark olmadığını bize göstermişti. Üstüne üstlük işlemci, gerçek bir OpenGL desteği sunuyordu. Görüntü kalitesindeki bazı ufak tefek sorunların giderildiği ve 8 MB bellek desteğinin eklendiği yeni bir Riva128 versiyonu da (Riva128ZX) çıkınca nVidia, pazardaki yerini iyice sağlamlaştırdı.

nVidia'nın son bombası: Çekirdek ve bellek hızları artırılmış bir GeForce2GTS işlemcisi olan GeForce2GTS ULTRA.

Her 6 ayda bir yeni grafik işlemcisi

NVidia, Riva128'den beri çıkarttığı grafik işlemcileriyle bu alanda tarihe geçecek gelişmelere imza attı. Öyle ki araştırma geliştirme konusundaki iddiasını, her 6 ayda bir yeni bir grafik işlemcisi çıkartma sözünü verecek kadar ileri götürdü.

Şu ana kadar da öyle ya da böyle sözünü tutmayı başardı. Ayrıca sürücü konusunda da yerleşik alışkanlıkları değiştiren nVidia'nın ne zaman yeni bir sürücü çıkaracağını tahmin etmek zor olduğu için internet'e girdiğinde ilk olarak yeni sürücü var mı diye kontrol eden kullanıcılara rastlamak mümkün hale geldi. Gerçekten de Silicon Graphics şirketinden ayrılan birçok değerli Ar-Ge uzmanının kurucuları arasında yer aldığı nVidia, Detonator adını verdiği referans sürücülerini sık sık güncelledi.

Her ne kadar 3D Labs, Permedia2 işlemcisinde daha önce geometri setup ünitesi kullandıysa da ev kullanıcıları için üretilen bir grafik işlemcisine genel anlamda ilk defa Transform&Lighting desteğini nVidia yerleştirdi ve bu bağlamda oyun geliştiricilerini de yönlendirerek grafik pazarına pek çok yönden etki eden bir şirket oldu. Bu yazının yazıldığı günlerde 3dfx'i satın aldığı duyurulan nVidia yakında CPU geliştirme işine el atarsa şaşırmanın.

Şahin Ekşioglu (esahin@chip.com.tr)

Voodoo işlemcisiyle epey ilgi toplayan 3dfx daha sonra pazardaki gücünü yavaş yavaş kaybetti.

17 Tarayıcı Testte

Düşük Fiyata Yüksek Kalite

Çok değil 3 yıl önce flatbed tarayıcılar pahalı olduğu için birçok kişinin kullanmak zorunda kaldığı el tarayıcıları hala anılarımızda. A4 boyutlarında tarama yapabilen flatbed tarayıcıların fiyatları o zamandan beri gittikçe düşerek 100\$'ın epey altına indi.

■ Testimizde de görebileceğiniz gibi 60\$ civarında ev kullanımına gayet uygun tarayıcılar piyasada kolayca bulunabiliyor. Birçok bilginin dijital ortama taşındığı günümüzde hem işinizi görebilecek hem de kesenize yüklenmeyecek bir tarayıcıyı farklı marka ve özelliklerde 17 tarayıcının katıldığı testimizi inceleyerek bütçenize ve ihtiyaçlarınıza uygun bir tarayıcıyı kolaylıkla seçebilirsiniz.

Genel olarak bir tarayıcı ne işe yarar?

Tarayıcıların kullanım alanı neredeyse sınırsız. Genel olarak bir tarayıcıyla dokümanlarınızı tarayıp OCR (Optical Character Recognition/optik karakter tanıma) yazılımını kullanarak dijital ortamın esnek yapısına geçebilir ve kağıt karmaşasından kurtulabilirsiniz. Üstelik dijital ortama geçirdiğiniz dokümanlarınızı kolaylıkla düzenleyebilir, içeriklerini değiştirebilir hatta bir veritabanı oluşturarak aradığınızı daha kolay bulabilecek hale getirebilirsiniz.

Bunun dışında taradığınız aile albümünü CD'ye basabilir, zamanla fotoğrafların eskiyip zarar görmesini önleyerek daha kalıcı olmasını sağlayabilirsiniz. Ayrıca taradığınız fotoğraflar üzerinde resim işleme programlarıyla değişiklikler yapabileceğinizi genel görünümünü optimize ederek kırıklıklar ya da kırmızı göz gibi fotoğraf üzerinde

istenmeyen etkileri silebileceğinizi de belirtelim. Bir web siteniz varsa tarayıcı çok işinize yarayabilir. Sitenizin içeriğine göre yapacağınız tarama işlemleri ve resim dosyalarının optimizasyonu ardından birçok fotoğrafı bilgisayara, oradan da web sitenize aktarabilirsiniz. 3D Animasyon ile uğraşıyorsanız çektiğiniz fotoğrafları objeler üzerine kaplayarak doku amaçlı olarak kullanabilirsiniz. Böylece internette ücretsiz yüksek çözünürlüklü texture arayışlarınız son bulmuş olur.

Tarama yaparken nelere dikkat etmeli ?

Herşeyden önce doğru çözünürlüğü seçmek çok önemli. Taradığınız dokümanın cinsi ve kullanım alanı, gereken çözünürlükle yakından ilgili.

Örneğin ofis dokümanlarını tararken kullanmanız gereken optimum çözünürlükle, aile albümünü tararken kullanmanız gereken çözünürlük çok farklıdır. Buna dikkat etmezseniz sayfası 30MB olan ofis belgelerine sahip olabilirsiniz ya da tarayıcınızı verimli kullanamaz ve fotoğraflarınızda istediğiniz kaliteyi tutturamazsınız. Genel olarak ofis dokümanları için 150dpi ya da duruma göre daha altı çözünürlükler yeterli. Kalitenin önemli olduğu fotoğraf tarama işlerindeyse 300 dpi ya da daha iyisi 600 dpi çözünürlükleri tercih etmelisiniz. Çözünürlük arttıkça dosya boyutlarının büyüyeceğini fa-

Yeni tarayıcılar uygun fiyatlarıyla olduğu kadar şık tasarımlarıyla da dikkat çekiyorlar.

kat kalitenin de artacağını gözönünde bulundurarak size en uygun çözünürlüğü bulabilirsiniz. Çözünürlük kadar önemli olan bir diğer konu da taradığınız dosyayı hangi uzantıyla kaydedeceğiniz. Jpeg uzantısı ayarlanabilir sıkıştırma oranı sayesinde çok esnek. Böylece yüksek çözünürlüklerdeki dosyaları bile makul boyutlarda kaydedebilirsiniz.

Fakat sıkıştırma oranını çok arttırsanız çözünürlük ne kadar yüksek olursa olsun görüntüde bozukluklar ve kalite kaybı olacağını unutmayın. Ofis dokümanları için jpeg formatı kesinlikle en iyi seçim. Web ortamındaysa duruma göre gif ya da jpeg uzantılarını tercih edebilirsiniz.

Dosya boyutundan ziyade kalite önemliyse kesinlikle tiff ya da targa formatları sizin için en iyi seçim olacaktır. Resim işleme programının Twain arabirimi üzerinden kontrol edebileceğiniz tarama işlemini böylece doğru dosya uzantısıyla kaydederek sonlandırabilirsiniz.

Ecevit Bıktım (ecevitb@chip.com.tr)

Şahin Ekşioglu (esahin@chip.com.tr)

1. Sıra

çok iyi
(9.35)

- + Yüksek tarama kalitesi
- + Dia tarama ünitesi var

Bilgi için: Epson Türkiye
Tel: (212) 336 03 03
Faks: (212) 217 04 90
Fiyat: 224\$+KDV
www.epson.com

Epson 1240U

Pahalı Fakat Başarılı

Testimizin genel toplamdaki birincisi Epson 1240U ile birlikte Türkçe kitapçık da gelseydi, çok iyi olacaktı. Fakat ürün bu konuda test standartlarının dışına çıkamadı. Testteki 17 tarayıcı içinde ne yazık ki Türkçe kitapçıkla gelen olmadı. Umarız şirketler bu konuda daha duyarlı olurlar. Küçük sayılabilecek boyutları ve hafif yapısıyla zarif bir görünüme sahip olan Epson 1240U, hem 600dpi hem de 300dpi renkli resim tarama testlerinde çok başarılı oldu. Tarayıcı, bu testlerde gerek baskı kalitesi, gerekse baskı hızı açısından testteki en iyi değerleri vererek birinci-

lik koltuğuna yerleşti. Hepsi bir yana ürünle gelen dia tarama ünitesi bu tarayıcıyı diğer birçok katılımcılardan ayıran en önemli farkların başında geliyor. USB arabirimini destekleyen tarayıcı, testteki en pahalı tarayıcılardan biri. Fiyat açısından dezavantajlı olduğunu bir kenara bırakırsak bu tarayıcı, 17 ürünün katıldığı testimizde hem performans hem de ergonomi açısından rakiplerinden açık farkla öndeydi. Bütçeniz uygunsa ve gerçekten iyi bir tarayıcı arıyorsanız Epson 1240U, alışveriş listenizin üst sıralarında yer almaya aday.

2. Sıra

çok iyi
(8.79)

- + Yüksek gri tarama hızı
- Düşük renkli tarama hızı

Bilgi için: Ölçsan
Tel: (212) 280 97 61
Faks: (212) 264 24 79
Fiyat: 245 \$ + KDV
www.microtek.com

Microtek Scanmaker 4700

Türkçe Destekli OCR Yazılımı

Testimizin açık farkla en pahalı tarayıcısı olan Microtek Scanmaker 4700 ile dia tarama ünitesi gelmemesi bu fiyata sahip bir tarayıcıdan beklemediğimiz bir durumdu. Genel toplamda ikinci olana tarayıcı bunu ortalamanın üzeri tarama kalitesi ve çok hızlı gri tarama performansına borçlu.

Tarama kalitesi testlerinde sadece 600dpi renkli resim tararken vasatın altına düşen tarayıcı diğer testlerde iyi değerlere imza attı. USB arabirimini destekleyen tarayıcı, 42bit renk derinliğine çıkabiliyor. Gri ton tarama hızı testindeki başarısını renkli resim tara-

ma testlerinde gösteremeyen Microtek Scanmaker 4700, Ulead PhotoImpact5, Adobe Photo Deluxe, Recognita OCR, Care Page Keeper gibi yazılımlarla geliyor. Bu yazılımlar arasındaki Recognita OCR'ın Türkçe desteği olması kuşkusuz önemli bir artı.

Böylece gerektiğinde sayfalarca dokümanınızı kolayca bilgisayar ortamına taşıyabilirsiniz. Teste katılan tarayıcılar arasında büyük boyutlarıyla dikkat çeken ürün, fiyat olarak daha cazip olsaydı genel toplamdaki başarısı yüzünden bizden bir ödül alması işten bile değildi.

3. Sıra

çok iyi
(8.38)

- + Fonksiyonel yapı
- + Hızlı tarama

Bilgi için: HP
Tel: (212) 224 59 25
Faks: (212) 224 59 39
Fiyat: 149 \$ + KDV
www.scanjet.hp.com

HP Scanjet 4300C

Dijital Göstergeli Tarayıcı

Önceki modelleriyle CHIP TOP 10 listesinin üst sıralarına yerleşerek uzun süre yerini koruyan Hewlett Packard, 4300C modeliyle de iddialı. Tarayıcı hem USB hem de paralel arabirimi destekliyor. Kuşkusuz bu önemli bir avantaj. 36bit renk derinliğinde tarama yapabilen HP Scanjet 4300C, genel olarak oldukça hızlı bir tarayıcı. Ayrıca özellikle 300dpi renkli resim tarama testinde oldukça kaliteli sonuçlara imza atması açısından da bu tarayıcı dikkate değer. Tarayıcıların 300dpi renkli tarama testinde gösterdiği performans çok önemli. Çünkü birçok ev kullanıcısı ge-

nellikle bu çözünürlüğü kullanıyor. Çok ağır olmasa da "iri" sayılabilecek bir tarayıcı olan HP Scanjet 4300C, aslına bakarsanız kesinlikle ödediğiniz paranın karşılığını alabileceğiniz bir ürün.

Tarayıcının ön kısmındaki dijital göstergeyle tarama sayısı ve tarama modu gibi özellikleri kolayca ayarlayabilir 3 adet kısayol tuşu sayesinde fonksiyonel bir şekilde tarama işlerinizi gerçekleştirebilirsiniz. Tüm bu özelliklerini dikkate alınca rahatlıkla tarayıcının iyi bir fiyat/performans oranı sunduğunu söyleyebiliriz. ▶

4. Sıra

çok iyi
(8.37)

- + Hızlı ve kaliteli tarama
- + Uygun fiyat

Bilgi için: HP

Tel: (212) 224 59 25

Faks: (212) 224 59 39

Fiyat: 99\$+KDV

www.scanjet.hp.com

HP Scanjet 3400C

HP'den Giriş Seviyesi Tarayıcı

Testteki en "şık" tarayıcılardan biri olan HP Scanjet 3400C, bir anlamda 4300C'nin bazı özellikleri kırılmış hali gibi. Saydam bir kapağa ve 3 adet kısayol tuşuna sahip olan tarayıcı hız konusunda 4300C'nin gerisinde kaldıysa da bu testlerde aldığı puanlar genel ortalamanın çok üzerindedir. Tarama kalitesi testlerinde de hız testlerindeki kadar olmasa da yüksek performans gösteren HP Scanjet 3400C, fiyatı dikkate alınınca oldukça cazip bir katılımcı olarak ön plana çıkıyor. Ürün, tıpkı diğer HP tarayıcı gibi testimizin "iri yarı" tarayıcılarından biri. Hem paralel hem

de USB arabirimini destekleyen tarayıcı 36bit derinliğinde tarama yapıyor ve maksimum fiziksel çözünürlüğü 600x1200.

Her ne kadar kitapçık olarak nitelenmek yanlış olursa da testteki her iki HP tarayıcının kutusundan basit bir şemayla gerekli bağlantıların nasıl yapılacağına Türkçe olarak anlatıldığı büyükçe bir broşür çıkıyor. Testin üst sıralarındaki amansız yarışı avantajlı bitirerek burun farkıyla beşinci ve altıncı katılımcıyı genel toplamda geride bırakan HP Scanjet 3400C, uygun fiyatı da dikkate alınınca cazip seçimlerden biri.

5. Sıra

çok iyi
(8.31)

- + Yüksek gri tarama hızı
- + Uygun fiyat

Bilgi için: İhlas/Acer

Tel: (216) 317 96 50

Faks: (216) 317 96 61

Fiyat: 79 \$ + KDV

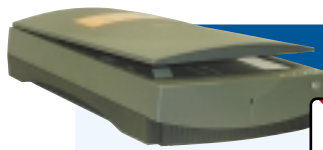
www.acer.com

Acer ScanPrisa 640BU

Mükemmel Fiyat/Performans Oranı

Herşeyden önce bu tarayıcının kesinlikle testteki en iyi alternatiflerden biri olduğunu vurgulamakta fayda var. Acer ScanPrisa 640BU'nun sıralamadaki yeri çok iyi ve oldukça uygun bir fiyatla satışa sunulmuş. 48bit renk derinliğini destekleyen tarayıcının çıkabildiği fiziksel çözünürlükse 600x1200. Tarayıcıyla beraber Abbyy Fine Reader adlı Türkçe destekli bir optik karakter tanıma programının geliyor olması birçok kullanıcının işine yarayacaktır. Yine tarayıcının kutusundan çıkan Ulead Photo Express yazılımıyla taradığınız fotoğraflara kolayca, kırmızı göz önle-

me ya da renk düzenleme gibi çeşitli düzeltme işlemleri uygulayabilirsiniz. Tarayıcı, hız olarak renkli taramada ne kadar başarısızsa, gri taramada da aynı derecede başarılıydı. Hem 300dpi hem de 600dpi renkli resim tarama hızı testlerinde oldukça düşük sonuçlara imza atan Acer ScanPrisa 640BU, gri tarama testinde kanatlanarak bu konuda testteki en iyi değerlerinden birini elde etti. 3 adet kısayol tuşuyla fonksiyonel bir yapı arz eden tarayıcı, sadece USB arabirimini destekliyor. Büyük boyutlarıyla biraz fazlaca yer kaplayan tarayıcının fiyat/performans oranı çok iyi.

6. Sıra

çok iyi
(8.31)

- + Dia tarama ünitesi var
- + Yüksek gri tarama kalitesi

Bilgi için: Boğaziçi

Tel: (212) 217 29 29

Faks: (212) 274 38 10

Fiyat: 144 \$ + KDV

www.geniusnet.com.tw

Genius Color Page HR7

Kısayol Tuşlarıyla Kolay Tarama

İnterpolasyon yöntemiyle oldukça yüksek çözünürlüklere çıkabilen bu tarayıcının fiziksel çözünürlüğü 1200x2400. 42bit renk derinliğinde tarama yapabilen Genius Color Page HR7, 5 adet kısayol tuşuyla donatılmış. USB arabirimini destekleyen tarayıcının en dikkat çekici özelliği kutusundan dia tarama için gerekli olan aparatın çıkıyor olmasıydı. Performans olarak bakınca gri tonlarda gösterdiği tarama kalitesi, bu tarayıcının en büyük artısı. Renkli resim tarama kalitesi testlerinde ortalama sonuçlar veren ürün beraberinde gelenler ve ge-

nel yapısı sayesinde yüksek bir ergonomi puanı aldı. Bu durum doğal olarak sıralamadaki yerini olumlu yönde etkiledi. Tarayıcı tarama kalitesi testlerinde harikalar yaratmadıysa da vasa-tın üzerinde sonuçlar almasını bildi. Ayrıca genel olarak derli toplu sonuçlar veren Genius Color Page HR7, tutarlı bir tablo çizdi. Ürünle gelen Adobe Photoshop 5.0 Image Editor programıyla taradığınız resimler üzerinde oynama yapabilirsiniz. Fiyat açısından bakınca Genius Color Page HR7'nin nispeten ortanın biraz üstünde seyrettiğini söyleyebiliriz. ▶

7. Sıra

çok iyi
(8.29)

- + Dia tarama ünitesi var
- + Yüksek tarama kalitesi
- Düşük tarama hızı

Bilgi için: İhlas/Acer
Tel: (216) 317 96 50
Faks: (216) 317 96 61
Fiyat: 200 \$ + KDV
www.acer.com

Acer ScanPrisa 1240UT

Kaliteli Fakat Yavaş Tarama

Acer ScanPrisa 1240UT, fiziksel olarak 1200x1200dpi çözünürlükte tarama yapabilen bir tarayıcı. Testimize katılan ürünlere kıyasla yüksek sayılabilecek fiyatı da bu durumu açıklıyor zaten. Tarayıcı, testimizde 600dpi renkli resim tarama testinde oldukça iyi bir derece elde etti. Testimizde önemli bir yere sahip olan bu kriterdeki başarısına rağmen düşük tarama hızı bu ürünün sıralamada daha iyi bir noktaya gelmesine engel oldu.

Öte yandan tarayıcı, gri tonlarda da kaliteli tarama yapabilmesi açısından dikkat çekiciydi. Sonuçta bu kadar kalite-

li tarama yapabilen bir tarayıcının genel toplamda yavaşlığı yüzünden alt sıralara inmesi bizi üzdü. Zira ürün zengin özelliklere sahip. 48bit renk derinliğiyle tarama yapabilen tarayıcıyla beraber gelen dia tarama ünitesi, ergonomi puanına artı olarak yazılan değerler arasındaydı.

USB arabirimin destekleyen Acer ScanPrisa 1240UT ile birlikte ayrıca Türkçe destekli bir OCR yazılımı olan Abbyy Fine Reader gelmesi, ürünün kullanım sahasını genişletiyor. Eğer yavaşlığı olmasa bu tarayıcının bizden bir ödül alması işten bile değildi.

8. Sıra

çok iyi
(8.28)

- + Yüksek tarama hızı
- Kutudan Windows2000 sürücüsü çıkmıyor

Bilgi için: HP
Tel: (212) 224 59 25
Faks: (212) 224 59 39
Fiyat: 89 \$ + KDV
www.scanjet.hp.com

HP Scanjet 3300C

Yüksek Hızlı Tarama

Eğer yazıcı ve tarayıcı gibi bileşenlerde ne olursa olsun HP kullanan fanatiklerdenseniz uygun fiyatıyla bu ürün dikkatinizi çekecektir. Tarayıcı özellikle pek çok kullanıcının tercih ettiği 300dpi çözünürlükte oldukça kaliteli sonuçlar verdi. Diğer tarama modlarında vasat ya da vasatın altı bir performans gösteren tarayıcının tarama hızıysa bunun tersine oldukça iyiydi. Hatta 300dpi renkli tarama hızı testinde tüm testin en iyi performansını gösteren HP Scanjet 3300C, hız konusunda testin en başarılı katılımcılarından biriydi. Sadece USB arabirimini destek-

leyen tarayıcının kutusundan sadece Win98 sürücüsü çıkıyor. Tıpkı diğer HP tarayıcılar gibi beraberinde gelen HP PrecisionScan yazılımına entegre Türkçe destekli OCR yazılımına sahip olan tarayıcı, 36bit renk derinliğinde tarama yapabiliyor. Genel olarak baktığımızda bu tarayıcının hızı dolayısıyla pratik tarama işlemleri için oldukça kullanışlı olduğunu söyleyebiliriz. Tarama kalitesi konusunda başa gürüşemediyse de HP'nin kullanıcı dostu yazılımı ve kompakt tasarımı bu ürünü çekici kılıyor. Win2000 sürücüsü www.scanjet.hp.com'da mevcut.

9. Sıra

çok iyi
(8.26)

- + Dia tarama ünitesi var
- Düşük tarama hızı

Bilgi için: İhlas/Acer
Tel: (216) 317 96 50
Faks: (216) 317 96 61
Fiyat: 115 \$ + KDV
www.acer.com

Acer ScanPrisa 640UT

Uygun Fiyata Dia Adaptörlü Tarayıcı

Genel olarak "ortalama" bir tarayıcıyı andıran Acer ScanPrisa 640UT'nin fiziksel çözünürlüğü 600x1200. USB arabirimini kullanan tarayıcının desteklediği maksimum renk derinliği 48bit. Bu tarayıcının en güzel tarafı, en başarılı olduğu testin 600dpi renkli resim tarama testi olması.

Böylece kaliteli bir tarama işlemi isteyen kullanıcılar tatmin edici sonuçlar elde edebilirler. Öte yandan tarayıcı, hız testlerinde başarılı olmaktan çok uzaktı. HP'nin tek bir yazılım içine entegre ettiği özellikler, Abbyy Fine Reader OSR, Presto Page Manager, Scan But-

ton programlarıyla Acer ScanPrisa 640UT'de kullanıcılara ayrı ayrı sunulmuş.

Bunların dışında resim işleme programı olarak Ulead Photo Express programı kutudan çıkanlar arasında. Açma kapama anahtarı dışında tarayıcının üzerinde herhangi bir tuş bulunmuyor. Tarama ve çeşitli amaçlar için cihazın üzerine yerleştirilen kısayol tuşları her zaman yoğun olarak kullanılsa da bazı işlemleri kolaylaştırdığı kesin. Acer ScanPrisa 640UT bu tür özelliklerden yoksun. Tarayıcı dia adaptörüyle beraber satışa sunulmuş. ▶

10. Sıra

çok iyi
(8.06)

- + Uygun fiyat
- Kısayol tuşu yok

Bilgi için: İhlas/Acer
Tel: (216) 317 96 50
Faks: (216) 317 96 61
Fiyat: 68 \$ + KDV
www.acer.com

Acer ScanPrisa 640U

Kaliteli Renkli Tarama

17 tarayıcının katıldığı testimizde uygun fiyatıyla dikkat çeken Acer ScanPrisa 640U, dia tarama ünitesi ve kısa yol tuşları gibi özelliklere sahip değil. 48bit renk derinliğinde tarama yapabilen ürün sadece USB arabirimini destekliyor.

Bu tarayıcının genel toplamda alt sıralara düşmesindeki en büyük etken düşük ergonomi puanı oldu. Tarama hızı testlerinde tutarsız bir tablo çizen Acer ScanPrisa 640U, gri ton tarama hızı testinde iyi bir performans gösterirken aynı başarıyı renkli tarama testlerinde gösteremeyerek bu testlerden

düşük puanlar aldı. İşin ilginç yanı cihazın tarama kalitesi testlerinde şaşırtıcı bir şekilde iyi dereceler elde etmesiydi. Bunun istisnası 300dpi renkli tarama testi oldu. 600dpi renkli ve 600dpi gri ton tarama kalitesi testinde başa geçecek kadar iyi bir performans gösteren Acer ScanPrisa 640U, USB arabirimini kullanıyor.

Uygun fiyatı dikkate alınınca bu tarayıcı cazip bir seçenek gibi görünebilir de ürünün ciddi eksiklikleri yok değil. Ufak bir iki değişikliklikle bu ürün daha iyi olabilirdi. Bu aşamada seçim size kalmış.

11. Sıra

iyi
(7.94)

- + Yüksek tarama kalitesi
- + Uygun fiyat
- Düşük tarama hızı

Bilgi için: Mascom, Multimedia
Tel: (212) 321 17 00,
(212) 212 98 50
Fiyat: 53 \$ + KDV
www.mustek.com

Mustek Scan Express 1200 UB

En İyi Fiyat/Performans Oranı

Az akım çektiği için AC adaptör olmaksızın besleme için USB bağlantısını kullanan Mustek Scan Express 1200 UB, tarama kalitesi olarak kesinlikle ev kullanıcılarının dikkatini çekebilecek bir performans gösterdi. Özellikle ev kullanıcıları dememizin sebebi tarayıcının 300dpi renkli tarama kalitesinin oldukça yüksek olması. Maksimum 600x1200dpi çözünürlüğü 48bit renk derinliği altında destekleyen Mustek Scan Express 1200 UB, ev kullanıcılarının en çok kullandığı çözünürlük olan 300 dpi renkli tarama testinde testteki en iyi değerlerden birini elde etti. Üste-

lik gri ton ve 600 dpi renkli tarama testlerinde de başa geçen tarayıcı, zamanı olan kullanıcılar için kesinlikle iyi bir seçim.

Eğer biraz daha hızlı tarama yapabilsydi bu ürün sıralamada çok daha iyi bir yerde olabilirdi. Sadece USB arabirimini destekleyen Mustek Scan Express 1200 UB, ince ve hafif yapısına masa üstünüzde sorunsuz çalışmasını garanti edecek bir forma sahip. Tarayıcının üzerinde herhangi bir tuş yoksa da bu fiyata bu tarama kalitesi olunca ürünü editörün kalitesi yapmakta bir sakınca görmüyoruz.

12. Sıra

orta
(7.90)

- + Yüksek tarama kalitesi
- + Uygun fiyat
- Düşük tarama hızı

Bilgi için: Mascom, Multimedia
Tel: (212) 321 17 00,
(212) 212 98 50
Fiyat: 64 \$ + KDV
www.mustek.com

Mustek Scan Express 1200 CU

Bir Kuş Kadar Hafif

İşte testimizdeki en "cool" görünümlü tarayıcı. Simsiyah rengi ve incecik yapıyla Mustek Scan Express 1200 CU dış görünüm olarak testteki diğer yazıcılardan ilk görüşte ayrılıyor. 1.9kg ağırlığındaki tarayıcı bir kuş kadar hafif.

Bu tarayıcı da oldukça iyi bir tarama kalitesi sunmasına rağmen genel toplamda yavaşlığının kurbanı oldu. Hız, tarayıcılarda özellikle sıralı tarama işlemlerinde hayati önem taşıyabiliyor. 48bit renk derinliğini ve 600x1200dpi optik çözünürlüğü destekleyen tarayıcı, genel toplamda çok az bir farkla Scan Express 1200 UB'ye geçildi. Ürün, ge-

rek 300dpi, gerekse 600dpi renkli tarama kalitesi testlerinde üst sıralarda yer alan dereceler elde etti.

Benzer durum gri ton tarama testinde de gerçekleşti. Tarayıcının kutusundan çıkan Photo Express yazılımıyla taradığınız fotoğraflara hayat verebilir, çeşitli rötuş işlemlerinizi gerçekleştirebilirsiniz.

OCR yazılımı olarak Türkçe destekli Xerox Text Bridge yazılımıyla satışa sunulmuş olan Mustek Scan Express 1200 CU, Win95/98 ve iMac sürücüsüyle geliyor. Ürün bağlantı için sadece USB arabirimini destekliyor.

13. Sıra

iyi
(7.67)

- ➕ Kullanıcı dostu arabirim
- ➖ Genel olarak düşük performans

Bilgi için: Mascom, Multimedya
Tel: (212) 321 17 00,
(212) 212 98 50
Fiyat: 72 \$ + KDV
www.mustek.com

Mustek BearPaw 1200**Patiler Üzerinden Kontrol**

Mustek şirketi, ev kullanıcılarını etkileyecek ilginç tasarımlar yaratıyor. BearPaw 1200 de bu arayışın sonucu. Tarayıcı üzerindeki kısayol tuşları tıpkı bir ayı pençesini andırıyor ki tarayıcı da zaten adını buradan alıyor. Bu tuşlarla kolayca taranan görüntüyü e-posta olarak göndermek, kopyalamak, ya da faks çekmek mümkün.

Mustek BearPaw 1200'de testteki diğer Mustek tarayıcıların yavaş tarama problemi, 600dpi renkli tarama dışında giderilmiş. Fakat bu sefer de tarama kalitesi belli ölçüde düşmüş. Genel olarak hoş bir görünüme sahip olan tarayıcı,

bağlantı için sadece USB arabirimini kullanabiliyor. Maksimum 48bit renk derinliğinde tarama yapabilen Mustek BearPaw 1200, testteki diğer Mustek tarayıcılarla gelen yazılımlara ek olarak Puzzle'em ve Crush'em adındaki oyunlarla geliyor. Bu oyunlar taranan fotoğraflarla eğlenceli dakikalar geçirmeniz için tasarlanmış.

Ayrıca tarama işlemini kolaylaştırmak için kutuya konan bir yazılım sayesinde tarayıcı ile ilgili işlemlerinizi yapabileceğiniz bir arabirim emrinize amade oluyor. Tarayıcı testimizin uygun fiyatlı katılımcıları arasında.

14. Sıra

iyi
(7.30)

- ➕ Yüksek 300 dpi renkli tarama kalitesi
- ➖ Düşük tarama hızı

Bilgi için: Ölçsan
Tel: (212) 280 97 61
Faks: (212) 264 24 79
Fiyat: 89 \$ + KDV
www.microtek.com

Microtek Scanmaker 3700**Sadece 300 dpi'da İyi**

Yuvarlak hatlarıyla dikkat çeken bu tarayıcı, 300 dpi renkli tarama kalitesi testinde, testteki iyi değerlerden birine imza attıysa da diğer testlerde aynı başarıyı yakalayamadı. Hız testlerinde sınavta kalarak bu konuda testin en kötü performansını gösteren Microtek Scanmaker 3700'den bu testlerde daha iyi dereceler beklerdik.

Testteki en büyük boyutlu tarayıcılardan biri olan ürün üzerindeki 3 adet kısa yol tuşu yardımıyla tarama, kopyalama ve e-posta işlemlerinizi gerçekleştirebilirsiniz. USB arabirimini kullanan tarayıcı maksimum 42bit renk de-

rinliğini ve 600x1200 optik çözünürlüğü destekliyor. Bu çözünürlük interpolasyon yöntemiyle 9600x9600dpi'a kadar yükseltiliyor.

300dpi renkli tarama kalitesi testi dışındaki kategorilerde başarılı olamaması bir yana fiyat avantajından da yoksun olması, Microtek Scanmaker 3700'ü 17 tarayıcının katıldığı testimizde cazip bir seçenek olmaktan alıkoymuyor. Ürünün kutusundan OCR yazılımı olarak Recognita, resim işleme yazılımı olarak Ulead PhotoImpact5 ve Adobe Photo Deluxe programları çıkıyor.

15. Sıra

orta
(6.88)

- ➖ Genel olarak düşük performans
- ➖ Kısayol tuşu yok

Bilgi için: Ölçsan
Tel: (212) 280 97 61
Faks: (212) 264 24 79
Fiyat: 75 \$ + KDV
www.microtek.com

Microtek Scanmaker 3600**Düşük Performans**

Bir üst sıradaki Microtek tarayıcı olan Scanmaker 3700 ile benzer sonuçlara imza atan Scanmaker 3600, önemli bir fark olarak kısayol tuşlarından yoksun. Kısayol tuşlarına sahip olmamasının ergonomi puanını olumsuz yönde etkilemesi bir yana, aslında bu tarayıcı 3700'ün biraz daha "kırılmış" hali. Zira performansta da belli bir düşüş var.

Tıpkı diğer Microtek tarayıcılar gibi beraberinde Ulead PhotoImpact5, Adobe Photo Deluxe, Recognita OCR, Care Page Keeper yazılımlarıyla gelen Microtek Scanmaker 3600, USB arabi-

rimini kullanıyor. Windows 95/98/NT4.0, MacOS sürücülerini sayesinde tarayıcının farklı platformlarda kullanılması mümkün.

Maksimum 42bit renk derinliğini destekleyen tarayıcı optik çözünürlük olarak 600x1200'e kadar çıkabiliyor. Diğer Microtek tarayıcılara kıyasla daha "kabul edilebilir" boyutlarda olan ürün, fiyat olarak ortalama bir yerlerde seyrediyorsa da fiyat/performans oranı için aynı şeyi söylemek zor. Zira testimizde çok daha uygun fiyata satın alınabilecek daha yüksek performanslı katılımcılar var.

16. Sıra

orta
(6.79)

☹ Çok düşük performans

Bilgi için: Boğaziçi
Tel: (212) 217 29 29
Faks: (212) 274 38 10
Fiyat: 76 \$ + KDV
www.geniusnet.com.tw

Genius Color Page Vivid III**Genel Olarak Düşük Performans**

2 adet kısayol tuşuna sahip olan Genius Color Page Vivid III, özellikle 300dpi çözünürlükte başarılı olamadı ve bu testte tüm testin en kötü ikinci değerini elde etti. Benzer durum tarama hızı testlerinde de tekrarlanınca ürün kendine ancak testin en son sıralarında yer bulabildi. Tarayıcı sadece 600dpi tarama kalitesi testlerinde vasat bir performans gösterebildi. Kutusundan resim işleme programı olarak Adobe Photo Deluxe, OCR yazılımı olaraksa Xerox Text Bridge çıkan ürün, USB arabirimini destekliyor. Maksimum 600x1200dpi optik çözünürlüğü destekle-

yen tarayıcının ulaşabildiği en yüksek renk derinliği 48bit. Bunun dışında tarayıcı interpolasyon yöntemiyle 19200x19200 çözünürlüğe kadar tarama yapabiliyor. Genel olarak baktığımızda bu tarayıcının dikkate değer bir yanını bulmak zor. Performans olarak vasatın altında olması bir yana beraberinde ilginç bir donanım ya da yazılım gelmiyor. Ürüne, fiyat olarak bakınca pahalı olmadığını görüyoruz. Fakat tüm kategorilerde performansının bu kadar düşük olması yüzünden Genius Color Page Vivid III, tavsiye edebileceğimiz bir tarayıcı değil.

17. Sıra

orta
(5.96)

☹ Çok düşük performans

Bilgi için: Albim
Tel: (216) 349 33 51
Faks: (216) 347 59 33
Fiyat: 89 \$ + KDV
www.plustek.com

Plustek OpticPro U12**Picture Publisher ile Geliyor Fakat...**

Tarama hızı testlerinde sonuncu olacak kadar kötü bir performans göstermemiş olsa da tarama kalitesi testlerinde tüm testin en kötü değerlerine imza atan Plustek OpticPro U12, hem fiyat avantajından yoksun hem de performans olarak testteki diğer tarayıcıların çok gerisinde. Gerçi bu performansla fiyat avantajı olsaydı bile tavsiye edebileceğimiz bir tarayıcı olma şansı açıkçası pek yoktu.

Resim işleme programı olarak Micrografix Picture Publisher gibi kaliteli bir yazılımla gelen tarayıcı, OCR olarak Xerox Text Bridge programını kul-

lanıyor.

Ürün yuvarlak hatları ve hafifliğiyle hoş bir dış yapıya sahip aslında. Düşük performansıyla 17 tarayıcının katıldığı testimizde sonuncu sırada yer alan ürün interpolasyon yöntemiyle maksimum 9600x9600dpi çözünürlüğe kadar çıkabilirken optik çözünürlük olarak 600x1200dpi'yi destekliyor. Sadece USB arabirimine izin veren ürünün desteklediği en yüksek renk derinliği ise 36bit. Kutusundan sadece Win95/98 sürücülerini çıkan tarayıcı hakkında söyleyecek pek fazla bir şey yok.

SÖZLÜK**Tarama Terimleri ve Anlamları**

Arabirim: Bazı tarayıcılar birden çok arabirime sahipler. Bu özellik sayesinde birden çok bilgisayar ve işletim sistemleri tarafından da rahatlıkla kullanılabilirler. Tarayıcıların çoklu arabirime sahip olması bir avantaj sayılabilir. Çünkü Windows 95 işletim sistemine sahip olan kullanıcılar tarayıcıları USB arabiriminden çalıştıramazlar. Bu yüzden tarayıcının aynı zamanda bir Paralel veya SCSI arabirimine sahip olmasının özellikle son kullanıcıya önemli ölçüde bir rahatlık sağladığını söyleyebiliriz.

Taşıma koruması: Tarayıcılarının mekanik aksamaları çok hassas. Bu yüzden ta-

rayıcılar taşıma korumasına sahipler. Öyle ki tarayıcıları kurmadan önce dikkat etmeniz gereken en önemli şey taşıma korumasını açmanız. Eğer taşıma korumasını açmadan cihazı çalıştırırsanız, tarayıcı üzerinde çok ciddi hasarlar meydana getirebilirsiniz.

Fiziksel (Optik) Çözünürlük: Fiziksel çözünürlük tarayıcının inç başına ne kadar piksel okuyabildiğini gösteren bir birim. Burada değerlerin yüksek olması taramanın görüntünün de daha net olması ile doğru orantılı olarak değişiyor. Ama bazen satırlar ile boşluklar arasında farklı değerler oluşabiliyor. Bunun nedeni satırlarda de-

ğerlerin resim sensörlerinin sayısı ile, boşluklarda ise değerlerin okunan satırlar ile oluşması. Çok duyulan interpolasyon çözünürlüğün ise pek bir önemi yok. Nedeni ise tarayıcının bir çok resim işleme programlarının da yapabileceği basit bir resim büyütme işlemini uygulaması.

Renk derinliği: Renk derinliği tarayıcının ne kadar renk ayırt edebileceğini gösteriyor. Çoğu tarayıcılar en az 36 bit renk derinliğinde çalışıyorlar. Bu sayede tarayıcılar insan gözünün de fark edemeyeceği incelikte renk geçişleri yapabiliyor. Ayrıca çoğu resim işleme programları 24 Bit

Nasıl Test Ettik?

Test Yöntemi ve Kriterler

17 tarayıcının katıldığı testimizin puanlama kriterlerini belirlerken oldukça titiz davrandık. Tarama kalitesi ve hızının dışında ergonomik özellikleri de alt başlıklar halinde inceledik.

Şahin Ekşioğlu
CHIP Test Merkezi
Editörü

Ecevit Bıktım
CHIP Test Merkezi
Editörü

■ Tarayıcıları test ederken ev kullanıcıları için önemli olan pek çok kriteri gözönüne aldık. Test başlıkları temel olarak, tarama kalitesi, tarama hızı ve ergonomi olmak üzere üç kısımdan oluşuyordu..

Tarama kalitesi testi renkli ve gri ton olmak üzere 2 alt kategoriye ayrıyordu. Renkli tarama testleri için birçok kullanıcının sıkça kullandığı 300dpi ve 600dpi çözünürlüklerini kullandık. Gri ton tarama kalitesi testini ise 600dpi çözünürlükte gerçekleştirdik.

Renkli tarama testlerinde her iki çözünürlükte de 2 ayrı fotoğraf kullandık. Güzel bir bayanın bulunduğu bu fotoğraflardan birinde genel olarak sıcak-so-

Testte fotoğraftaki bayanın teninin ve elbisesinin rengi, saç tellerinin netliği ve arkadaki yaprakların üzerindeki gölgeler gibi pek çok kriteri dikkate aldık.

ğuk renkler arasındaki denge, kontrast ve netlik gibi kriterleri değerlendirdik. Testte kullandığımız tüm fotoğraflar gibi bu fotoğraf da CHIP International Test Merkezi tarafından tarayıcı testi için özel olarak hazırlanmış bir resimdi. İki farklı çözünürlükte taradığımız bu fotoğraf, puanlama sırasında en fazla dikkat gerektiren kategoriye oluşturdu.

Renk skalası ölçümü ve ergonomik yapı

Titizlikle değerlendirdiğimiz bu test, renkli tarama kalitesi için kullandığımız tek kriter değildi. Renk geçişlerinin kalitesini ölçmek için hazırlanmış özel bir

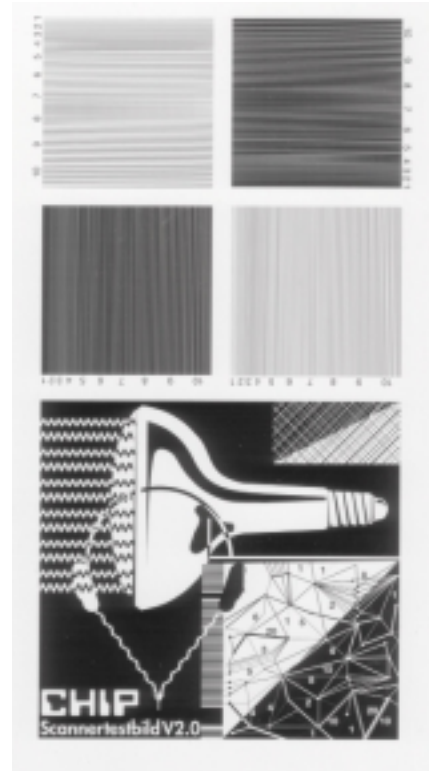
Resimdeki renk geçişleri sayesinde tarayıcıların tarama sırasındaki davranışlarını puanladık.

resim kullanarak geniş bir aralık içinde tarayıcının ana renkleri açıktan koyuya ne oranda doğru değerlendirebildiğini test ettik. Renk skalası dışında bu resim içinde yer alan iki ufak fotoğraf yardımıyla resimlerdeki objelerin birbirine karışıp karışmadığını bir anlamda netliğini dikkate aldık.

300 ve 600dpi çözünürlükte taradığımız bu iki fotoğraf dışında gri ton tarama testinde çok ince çizgilerden oluşmuş farklı test işaretleri barındıran bir test resmi kullandık. Bu fotoğrafı sadece 600dpi çözünürlükte tarayarak test kategorileri arasına dahil ettik. Tarama sonuçlarını değerlendirirken aralıkları gittikçe azalan çizgilerin hangi noktada birbirine karışmaya başladığı ve çizgilerin silinme noktası, başlıca kriterlerimiz oldu. Burada ayrıca siyah zemin üzerine çizilmiş farklı kalınlıklardaki çizgilerin görünme oranları gibi kriterler de

puanlama sırasında dikkat ettiğimiz noktalar arasındaydı. Sanılanın aksine bazı tarayıcılar renkli tarama testlerinde başarılı olurken bu testte aynı oranda başarılı olamadılar.

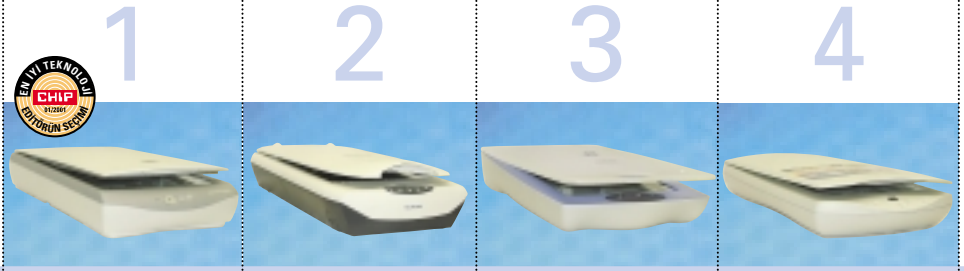
Hız testlerinde tahmin edebileceğiniz

Renkli tarama testi, tarama kalitesini ölçmek için kullandığımız tek kriter değildi. Bu fotoğraf yardımıyla tarayıcıların gri ton tarama becerisini ölçtük.

gibi tarama sırasında kronometre kullanılarak tarama süresini ölçtük. Özellikle sıralı tarama işlemlerinde yavaş bir tarayıcı gerçekten de çok sıkıcı olabilir. Bu aşamada hız testleri, size testteki tarayıcıların farklı çözünürlük ve renk modlarında tarama hızını vermeyi amaçlıyor.

Tarama hızı ve tarama kalitesinin yanında tarayıcıların kullandıkları tarama yazılımının kolay kullanılabilir olması, tarayıcı üzerindeki kısayol tuşları, ürünle gelen yazılım ve donanım, kutudan çıkan sürücüler ve bağlantı şekli gibi genel özellikler ergonomi başlığı altında puanlamaya dahil edildi. ►

Marka	Epson	Microtek	HP	HP
Model	1240U	Scanmaker 4700	Scanjet 3400 C	Scanjet 4300 C
CHIP Puanı	9.35	8.79	8.38	8.37
Firma	Epson Türkiye	Ölçsan	HP	HP
Telefon	(212) 336 03 03	(212) 280 97 61	(212) 224 59 25	(212) 224 59 25
Faks	(212) 217 04 90	(212) 264 24 79	(212) 224 59 39	(212) 224 59 39
Fiyat	224\$+KDV	245\$+KDV	99\$+KDV	149\$+KDV
İnternet Adresi	www.epson.com	www.microtek.com	www.scanjet.hp.com	www.scanjet.hp.com
Donanım				
Baskı Yöntemi	Tek geçişli tarama	Tek geçişli tarama	Tek geçişli tarama	Tek geçişli tarama
İnterpolasyon Çözünürlüğü (dpi)	9600 x 9600	9600 x 9600	9600 x 9600	9600 x 9600
Fiziksel Çözünürlüğü (dpi)	1200 x 2400	1200 x 2400	600 x 1200	600 x 1200
Renk derinliği (bit)	42	42	36	36
tarama Aralığı (mm)	216 x 297	216 x 297	216 x 297	216 x 297
Bağlantı Şekli	USB	USB	Paralel, USB	Paralel, USB
Dia tarama Ünitesi	var	yok	yok	yok
Kısayol Tuşları	3	5 Adet	3	3
Boyutu (mm)	269 x 435 x 93	510 x 290 x 117	495 x 305 x 94	495 x 305 x 89
Ağırlığı (kg)	2.8	3.6	3.6	3.4
Birlikte Verilen Yazılımlar	Easy Photo Print, Adobe Photo Deluxe, Adobe Photo Shop, Xerox Text Bridge	Ulead PhotoImpact5, Adobe Photo Deluxe, Recognita OCR, Care Page Keeper	HP PrecisionScan LTX, Adobe Active Share, Trellix Web	HP PrecisionScan LTX, Adobe Active Share, Trellix Web, Corel Print House Scan Button, Presto Page Manager
Sürücüler	Windows 95/98, Windows 2000, Mac Os	Windows 95/98/ NT4.0, Mac OS	Windows 95/98	Windows 95/98, Windows 2000
Türkçe Kitapçık	yok	Yok	yok	yok
Değerlendirme	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100
600 dpi Renkli Tarama Hızı	71	51	47	35
300 dpi Renkli Tarama Hızı	69	42	64	53
600 dpi Gri Tonlarında Tarama Hızı	51	100	49	41
600 dpi Renkli Resim Tarama Kalitesi	92	67	70	77
300 dpi Renkli Resim Tarama Kalitesi	92	87	80	78
600 dpi Gri Tonda Resim Tarama Kalitesi	66	81	89	79
Ergonomi	85	75	72	85
Toplam CHIP Puanı	94	88	84	83

Tüm ürünlerin genel değer alanı → Her bir ürünün değer alanındaki yeri

Donanım İnceleme ve Test sayfalarında yer alan resimler KODAK DC290 ZOOM Dijital Kamera ile çekilmiştir.

5

**Acer
ScanPrisa 640BU**

8.31

Ihlas Acer
(216) 317 96 50
(216) 317 96 61
79\$+KDV
www.acer.com

Tek geçişli tarama

19200 x 19200

600 x 1200

48

216 x 297

USB

yok

3

489 x 300 x 90

3.4

Adobe Active Share,
Ulead Photo Express,
Abbyy Fine Reader OCR,

Windows 95/98,
Windows 2000

Yok

Puan 0 50 100

39

28

86

88

66

86

72

83

6

**Genius
Color Page HR7**

8.31

Boğaziçi
(212) 217 29 29
(212) 274 38 10
144\$+KDV
www.geniusnet.com.tw/

Tek geçişli tarama

24000 x 24000

1200 x 2400

42

216 x 297

USB

var

5

440 x 258 x 102

3.6

Adobe Photo Shop 5.0
Image Editor, Adobe
Active Share,
Xerox Text Bridge

Windows 95/98,
Windows 2000

yok

Puan 0 50 100

34

53

41

77

78

79

85

83

7

**Acer
ScanPrisa 1240UT**

8.29

Ihlas Acer
(216) 317 96 50
(216) 317 96 61
200\$+KDV
www.acer.com

Tek geçişli tarama

19200 x 19200

1200 x 1200

48

216 x 297

USB

var

yok

460 x 304 x 84

4.5

Ulead Photo Express,
Abbyy Fine Reader
OCR, Presto Page
Manager,
Scan Button

Windows 95/98/NT4.0,
Windows 2000, Mac Os

Yok

Puan 0 50 100

34

21

64

90

70

88

80

83

8

**HP
Scanjet 3300 C**

8.28

HP
(212) 224 59 25
(212) 224 59 39
89\$+KDV
www.scanjet.hp.com

Tek geçişli tarama

9600 x 9600

600 x 1200

36

216 x 297

USB

yok

2

260 x 454 x 93

3.5

HP PrecisionScan LT,
Adobe Photo Deluxe

Windows 95/98

yok

Puan 0 50 100

68

71

58

67

83

69

66

83

9

**Acer
ScanPrisa 640UT**

8.26

Ihlas Acer
(216) 317 96 50
(216) 317 96 61
115\$+KDV
www.acer.com

Tek geçişli tarama

19200 x 19200

600 x 1200

48

216 x 297

USB

var

yok

460 x 304 x 106

4

Ulead Photo Express,
Abbyy Fine Reader OCR,
Presto Page Manager,
Scan Button

Windows 95/98/NT4.0,
Windows 2000, Mac Os

Yok

Puan 0 50 100

39

27

74

86

68

79

80

83

10

11

12

Marka	Acer	Mustek	Mustek
Model	ScanPrisa 640U	Scanexpress 1200 Ub	Scanexpress 1200 CU
CHIP Puanı	8.06	7.94	7.9
Firma	Ihlas Acer	Mascom, Multimedya	Mascom, Multimedya
Telefon	(216) 317 96 50	(212) 321 17 00, (212) 212 98 50	(212) 321 17 00, (212) 212 98 50
Faks	(216) 317 96 61	(212) 321 16 60, (212) 211 47 64	(212) 321 16 60, (212) 211 47 64
Fiyat	68\$+KDV	53\$+KDV	64\$+KDV
İnternet Adresi	www.acer.com	www.mustek.com	www.mustek.com
Donanım			
Baskı Yöntemi	Tek geçişli tarama	Tek geçişli tarama	Tek geçişli tarama
İnterpolasyon Çözünürlüğü (dpi)	19200 x 19200	19200 x 19200	19200 x 19200
Fiziksel Çözünürlüğü (dpi)	600 x 1200	600 x 1200	600 x 1200
Renk derinliği (bit)	48	48	48
Tarama Aralığı (mm)	216 x 297	216 x 297	216 x 297
Bağlantı Şekli	USB	USB	USB
Dia Tarama Ünitesi	yok	yok	yok
Kısayol Tuşları	yok	yok	yok
Boyutu (mm)	460 x 304 x 84	414 x 269 x 52	410 x 268 x 36
Ağırlığı (kg)	4	2.3	1.9
Birlikte Verilen Yazılımlar	Ulead Photo Express, Abbyy Fine Reader OCR, Presto Page Manager,	Photo Express, Xerox Text Bridge, Scan Dialog Box, Color It Scan Button	Photo Express, Xerox Text Bridge, Scan Dialog Box, Color It
Sürücüler	Windows 95/98/ NT4.0, Mac Os	Windows 95/98, Mac Os	Windows 95/98, Mac Os
Türkçe Kitapçık	Yok	yok	yok
Değerlendirme			
	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100
600 dpi Renkli Tarama Hızı	39	33	41
300 dpi Renkli Tarama Hızı	29	44	33
600 dpi Gri Tonlarında Tarama Hızı	86	42	44
600 dpi Renkli Resim Tarama Kalitesi	88	80	83
300 dpi Renkli Resim Tarama Kalitesi	68	90	89
600 dpi Gri Tonda Resim Tarama Kalitesi	86	89	85
Ergonomi	62	62	62
Toplam CHIP Puanı	81	79	79

Tüm ürünlerin genel değer alanı → Her bir ürünün değer alanındaki yeri

Donanım İnceleme ve Test sayfalarında yer alan resimler KODAK DC290 ZOOM Dijital Kamera ile çekilmiştir.

13

**Mustek
BearPaw 1200**

7.67

Mascom, Multimedia
(212) 321 17 00, (212) 212 98 50
(212) 321 16 60, (212) 211 47 64
72\$+KDV
www.mustek.com

Tek geçişli tarama

19200 x 19200

600 x 1200

48

216 x 297

USB

yok

5

464 x 290 x 100

2.8

Photo Express, Text Bridge
OCR, Trellix Web, Bear
Paw Panel, Puzzl'Em
& Crush'Em

Windows 95/98

yok

Puan 0 50 100

30

53

74

60

59

75

77

77

14

**Microtek
Scanmaker 3700**

7.3

Ölçsan
(212) 280 97 61
(212) 264 24 79
89\$+KDV
www.microtek.com

Tek geçişli tarama

9600 x 9600

600 x 1200

42

216 x 297

USB

yok

3 Adet

510 x 290 x 117

3.6

Ulead PhotoImpact5, Adobe
Photo Deluxe, Recognita
Recognita OCR,
OCR, Care Page Keeper

Windows 95/98/

NT4.0, Mac OS

Yok

Puan 0 50 100

26

18

38

66

92

76

70

73

15

**Microtek
Scanmaker 3600**

6.88

Ölçsan
(212) 280 97 61
(212) 264 24 79
75\$+KDV
www.microtek.com

Tek geçişli tarama

9600 x 9600

600 x 1200

42

216 x 297

USB

yok

yok

460 x 290 x 114

3

Ulead PhotoImpact5,
AdobePhoto Deluxe,
Care Page Keeper

Windows 95/98/

NT4.0, Mac OS

Yok

Puan 0 50 100

26

18

38

62

87

79

60

69

16

**Genius
Color Page Vivid III**

6.79

Boğaziçi
(212) 217 29 29
(212) 274 38 10
76\$+KDV
www.geniusnet.com.tw

Tek geçişli tarama

19200 x 19200

600 x 1200

48

216 x 297

USB

yok

2

415 x 258 x 95

3.6

Adobe Photo Deluxe,
Xerox Text Bridge

Windows 95/98/

NT 4.0 Windows 2000

yok

Puan 0 50 100

29

23

41

74

53

78

66

68

17

**Plustek
OpticPro U12**

5.96

Albim
(216) 349 33 51
(216) 347 59 33
89\$+KDV
www.plustek.com

Tek geçişli tarama

9600 x 9600

600 x 1200

36

216 x 297

USB

yok

yok

420 x 260 x 81

2.2

Micrografix Picture
Publisher, Xerox text Bridge

Windows 95/98

yok

Puan 0 50 100

30

36

22

62

49

62

60

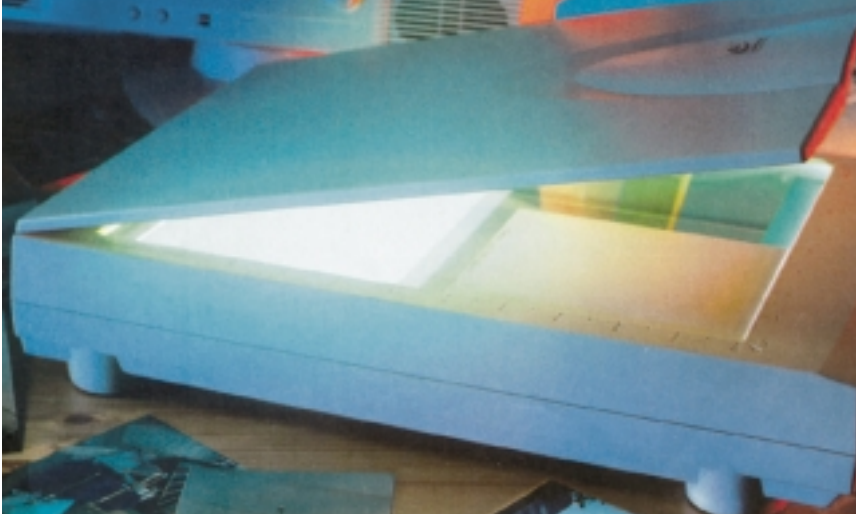
60

Tarama İçin Püf Noktaları

Daha Parlak Resimler

Taramak düşündüğünüzden daha basit bir işlemdir. Birkaç doğru ipucu ile fotoğraflarınızı elektronik ortama aktarabilir ve resimlerinizdeki hataları gidererek daha kaliteli görünmelerini sağlayabilirsiniz.

■ Tarayıcı epey uzun zaman önce erişilmez bir donanım olmaktan çıktı ve giderek daha çok fazla sayıda çalışma masası üzerinde de görülmeye başladı. Ürünlerin fiyatları devamlı düşerken fonksiyonları yükseldi. Ve artık tatil resimlerini, metinleri ve çizimleri rahatlıkla okuyabiliyorlar. Bazen henüz çalışmaya başlamadan önce bazı engellerle karşılaşabilirsiniz: Örneğin, tarayıcı yüklenemez veya ilk tarama esnasında garip sesler çıkartabilir... Bu sorunları aştıktan sonraysa fotoğraflarınızın karanlık veya mat olarak tarandıklarına şahit olabilirsiniz. Ancak resimlerinizden en iyi sonucu elde edebilmek için kullanabileceğiniz bir çok ipucu olması işlerinizi kolaylaştıracaktır. Eğer başlamadan önce birkaç ayrıntıya dikkat edecek olursanız, tarayıcının kurulumu dahi zor bir işlem değildir.

Tarayıcı için doğru bağlantı noktası

USB tarayıcılar kurulumları ve kullanımları kolay oldukları için her geçen gün yaygınlaşıyorlar. Ancak halen yazıcı bağlantı noktasına bağlanan paralel port tarayıcılar da piyasada yaygın olarak bulunuyorlar. Bu durumda, yazıcı da paralel port kullandığı için, yazıcı ile tarayıcı arasında bir çok sorun ortaya çıkar. Bu iki aygıtın sorunsuz olarak çalışmasını garantilemek için aşağıdaki noktalara dikkat etmelisiniz:

Tarayıcıyı direkt olarak PC'deki yazıcı bağlantı noktasına bağlayın. Yazıcıyı da tarayıcının ikinci bağlantı noktasına bağlayın.

Yazıcı bağlantı noktası güncel PC'lerde iki yönlü olarak çalışır. Tüm tarayıcılar, özellikle eski aygıtlar bu modu desteklemedikleri için sorunlar ortaya

çıkacaktır. İşte bu sorunları çözümü:

Bilgisayarın açılışı sırasında ekrana gelen fonksiyon tuşunu kullanarak BIOS'u açın. BIOS içerisinde "Chip Features Setup", "I/O Device Configuration" veya "Integrated Peripherals" olarak adlandırılan girdiler bulunur. "Parallel Port Mode" seçeneğini arayın ve bunun değerinin ECP'ni yoksa EPP'ni olduğunu kontrol edin. Daha sonra tarayıcınızın doğru modu otomatik olarak kullanması için "ECP/EPP" olarak değiştirin. F10 tuşuna basın ve ekrana gelen sorguya "Yes" cevabını vererek BIOS'dan çıkın.

İpucu: BIOS ayarlarını sadece eğer bu konuya hakimseniz tek başınıza değiştirin. Gerekli takdirde bir uzmandan yardım almalısınız.

SÖZLÜK

Histogram: Histogram, bir resimdeki renk tonlarının dağılımını gösteren bir eğri grafiğidir.

Renk değer eğrisi: Renk değer eğrisi ise bir dijital resmin renk değer dağılımının grafik gösterimidir.

Renk değer düzelticisi: Renk değer düzelticisi bir resimdeki ton değerlerinin birleşimini değiştirir.

Derecelendirme eğrisi: Derecelendirme eğrisi bir dijital resmin soyut bir grafik şeklinde görüntülenmesidir. Derecelendirme eğrisi ile resmin kontrast ve diğer özelliklerini renk değeri düzelticisi gibi değiştirilebilir. Bu araç yardımıyla bir resmin negatifi oluşturulabilir.

BİR RESİM DOSYASI NE KADAR YER KAPLIYOR?

Dpi olarak çözünürlük	Resim Tipi	Siyah Beyaz 16 Gri Kademesi (=4 Bit)	Siyah Beyaz 256 Gri Kademesi (=8 Bit)	256 Renk (=8 Bit)	16,7 Milyon Renk (=24 Bit)
Ekran = 72		46 KB	92 KB	92 KB	276 KB
300 dpi yazıcı = 150		199 KB	399 KB	399 KB	1196 KB
600 dpi yazıcı = 300		797 KB	1594 KB	1594 KB	4783 KB

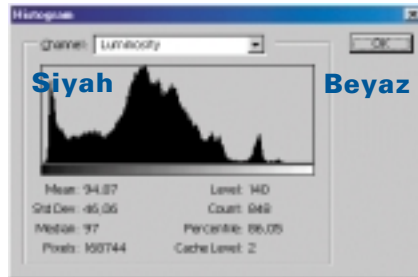
Tabloyu aşağıdaki gibi kullanın: 9x13 büyüklüğünde bir renkli resminiz var ve bunu ileride 300 dpi bir yazıcıda (örneğin mürekkep püskürtmeli) 256 renk kullanarak yazdırmak istiyorsunuz... Eğer bu resmi daha sonra 150 dpi çözünürlük ve 8 bit renk derinliğinde tarayacak olursanız, resim dosyası sabit disk üzerinde 399 Kbyte yer kaplayacaktır.

Aşağıdaki formülü kullanarak gerekli alanı hesaplayabilirsiniz:

(Cm cinsinden genişlik x Yükseklik/6,45) + Çözünürlük² x Renk Derinliği/8:1024 = KB cinsinden alan gereksinimi

Parlak ve Karanlık Resimler

Büyük bir ihtimalle çoktan başınıza gelmiştir; fotoğraf çekimi esnasında ışığı arkaya almış ve daha sonra fotoğrafların

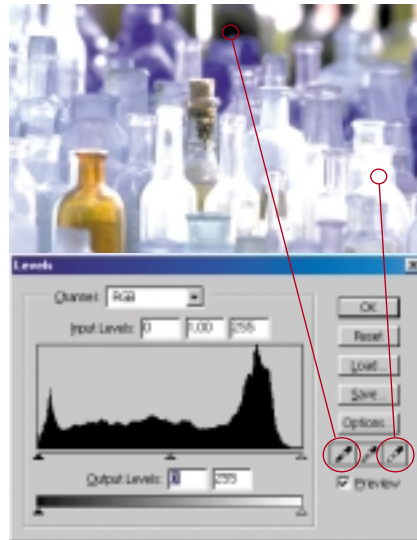

Bir resmin histogramı ton değeri dağılımını gösterir. Değerler siyahtan (0 değeri) beyaza (255 değeri) kadar uzanır.

basımında ışığın çok iyi poz verdiğini fark etmişsinizdir. Tarama esnasında bu sorunu ortadan kaldırmak için Histogram size yardımcı olacaktır. Bir resmi nasıl iyileştirebileceğinize dair bilgileri aşağıda bulabilirsiniz.

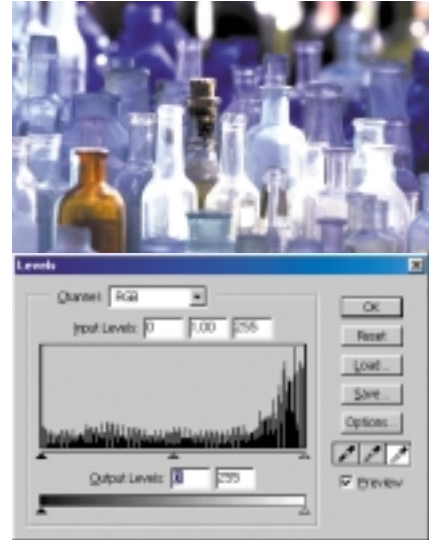
Resmin Histogram grafiğini okumak

Örneğin Photoshop gibi bir çok resim düzenleme programı, ancak tarama programları da bir resmin aydınlık mı yoksa karanlık mı olacağını belirleyebileceğiniz yardımcı bir araç sunar. Aslında bunlar çıplak gözle de görülebilirler ancak kullanılan yardımcı araçlar sayesinde kesin olarak belirlenebilirler. Bu tür bir araç Histogram (ya da bir res-

Bu histogramda özellikle karanlık ve açık alanlar eksik görünüyor.

min Ton Değer Eğrisi) olarak adlandırılır ve resmin ton değer dağılımını gösterir. Histogramlar yardımıyla dijital bir resmin kalitesinin iyi mi yoksa kötü mü olduğunu belirleyebilirsiniz. Bir histogramın spektrumu koyu siyahtan (0 Değeri) parlayan beyaza kadar (255 Değeri) uzanır. Tüm renk tonları bu şekilde görüntülenebilirler. Bir çizgi yüksekliği ne kadar büyük olursa bu ton değeri de o kadar çok görüntülenir. Normalde bir histogram 256 farklı renk değerini bir arada tutar ve piksel tepeleri kenarlara gidildikçe düzleşir.

Ton değeri düzeltilmesinden sonra resmin hali: Gökyüzü daha açık, mavi daha parlak.

Pipetler ile daha yüksek kontrast ayarının yapılması

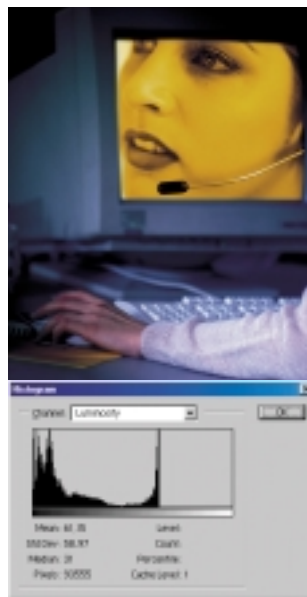
Bizim örneğimizde olduğu gibi karlı ortamların anlaşılacağı üzere kontrastı düşüktür ve bu nedenle sütümsü bir etki bırakır. Bu durumda gökyüzü oldukça solgun ve renkler de mat görünürler.

1 Photoshop altında [Ctrl]+[L] tuş kombinasyonunu kullanarak renk değeri düzelticisini yani Levels penceresini açın. Histogram ekrana gelecektir.

2 Siyah nokta için kırmızı çember içerisindeki pipete ve daha sonra yeni koyu

Bu resim çok fazla ışıklandırılmış. Histogramda bunu karanlık alanların (solda) eksikliğinden anlayabiliyorsunuz.

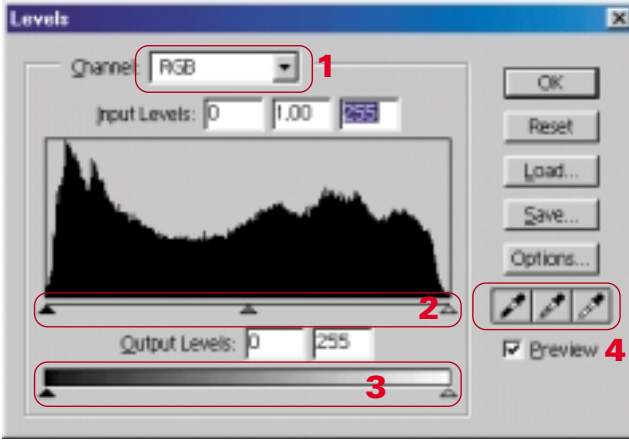
Bu resim çok karanlık. Bunu solda karanlık piksellerin yoğunluğundan ve sağda da açık piksellerin eksikliğinden anlayabiliyorsunuz.

Bu resmin kontrastı çok düşük. Eksik karanlık ve açık alanlar bunu gösteriyor. Ayrıca pikseller silik görünüyor.

Bu resimde çok fazla kontrasta sahip. Piksel silsilesi orantılı değil, kenarlarda ton başına çok fazla piksel mevcut.

Ton değeri düzeltme fonksiyonu ile dijital bir resmin kontrast ve parlaklığı istenildiği gibi değiştirilebilir.

İşaretçilerle daha yüksek kontrast

- Photoshop altında [Ctrl]+[L] tuş kombinasyonunu kullanarak renk değeri düzelticisini çalıştırın. Örnek resmin kontrastının düşük olduğunu, solda ve sağda görünmeyen eksik resim noktalarından anlayabilirsiniz.
- Soldaki ve sağdaki işaretçileri fare yardımıyla renk değeri eğrisinin başlangıç noktalarına taşıyın.
- Şimdi Output Level'in altında bulunan işaretçileri düzeltebiliriz. Bunlar resmin aydınlığını değiştirirler. Resmi son olarak tamamen değiştirmek için OK düğmesine tıklayın.

Histogramın görüntüsü resmin renk değer eğrisi değiştirildikten sonra yukarıdaki resim gibi görünecektir. Her bir renk değeri tüm eğri üzerine dağıtılmış. Histogramdaki boşluklar ise renk eğrisinin oluşturulmasında varolan ancak resim kalitesi üzerinde rol oynamayan eksik renk değerlerini gösteriyor.

tonu resmin içerisinden seçmek için istediğiniz alana tıklayın. Bizim örneğimizde resmin solundaki ağaç kullanılmıştır.

Şimdi de mavi çember içerisindeki pipeti kullanarak yeni beyaz noktayı belirleyin.

Başarılı! Kontrast başarılı bir şekilde düzenlendi ve renk değerleri tüm resme dağıldılar.

Resimleri kuvvetlendirmek için fonksiyonlar

Picture-it gibi kullanımı basit programlar bir resmin aydınlığını ve kontrastını değiştirebileceğiniz yardımcı araçlar sunarlar. Ancak bu programlar sadece tüm renk değeri eğrisini belirli bir yönde kaydırırlar. Ancak eğri önceki görünümünü koruyacak ve böylece resmin kalitesinde bir artma meydana gelmeyecektir.

Photoshop gibi profesyonel resim düzenleme programları, ancak tabii ki birkaç tarama programı da renk değeri düzelticisi olarak adlandırılan bir fonksiyona sahiptirler. Bu sayede renk değeri eğrisi değiştirilebilir. Eğri dört önemli bileşenden oluşur:

1 **Renk kanalları:** Her resim Kırmızı (Red), Yeşil (Green) ve Mavi (Blue) olmak üzere üç renk kanalından (RGB) oluşur. Bunlardan sadece birini seçebilir ve değiştirebilirsiniz.

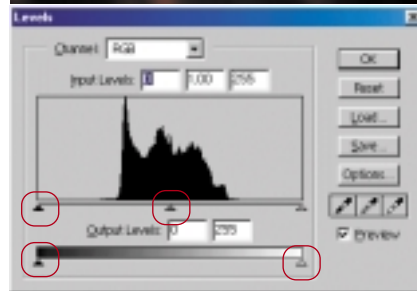
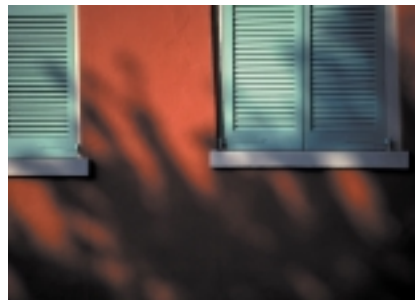
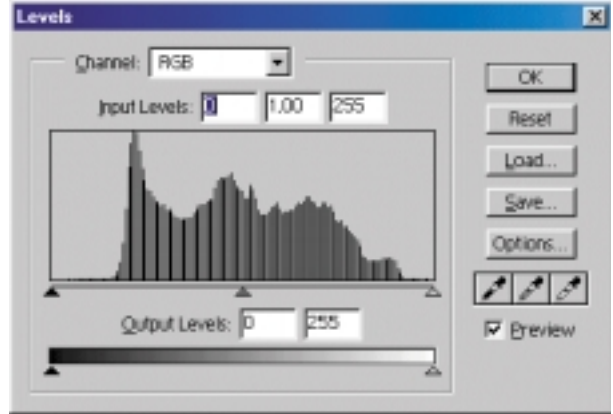
2 **Renk değeri değerlendiricisi** ise resmin tam olarak 256 renkten oluşup oluşmadığını kontrol gösterir. Sağdaki ve soldaki işaretçileri hareket ettirerek resmin kontrast değerini iyileştirebiliriz.

3 **Renk değer genişliği (Output Level)** bir resmin aydınlığını belirler. Tüm dijital resimler bununla değiştirilebilirler. Sol taraftaki işaretçiyi sağ doğru hareket

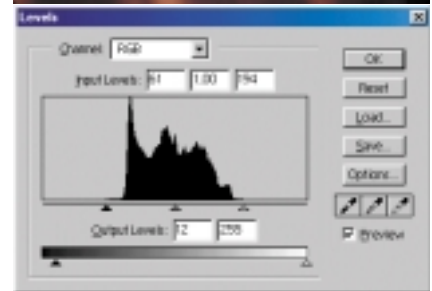
ettirerek aydınlığı arttırabilirsiniz. Resmi daha karanlık yapmak için de sağdaki işaretçinin sola doğru hareket ettirmesi yeterlidir.

4 Sol taraftaki pipet ile resmin en karanlık (siyah) noktasını ve sağdaki pipet ile de en aydınlık (beyaz) noktasını yeniden belirleyebilirsiniz. Ortadaki pipet kullanılarak da renk çizgisi kaldırılabilir.

Düzeltilen resmin histogramı tüm spektrum üzerine daha düzenli dağıtılmış, boşlukların bir önemi yok.

Bu fotoğrafta ton değeri kapsamı düzgün değil, bunu eksik olan beyaz ve karanlık alanlardan anlayabiliyorsunuz.

Sol ve sağ ayar çubuğunu kaydırarak resim üzerindeki değişiklikleri görebiliyorsunuz.

Renk Çizgisine Elveda!

Tatil fotoğraflarınızı geliştirmek istiyorsunuz ve birkaç çekimde renk çizgileri görünüyorlar. Bu tabii ki sınırlendirici bir durumdur ancak ümitsizliğe kapılmamanıza gerek yok.

Kırmızıyı sayı değerleri ile silmek

Resim düzenleme programları bir resmin derece eğrisinin (Gradation Curve)

Örnek fotoğraf çok kırmızı.

değiştirilmesine izin veren araçlar sunarlar. Bu araç bir resmin renk değer eğrisini değiştirmek için kullanılır. Burada her bir noktayı bir skala üzerinde 0'dan 255'e kadar değiştirebilirsiniz.

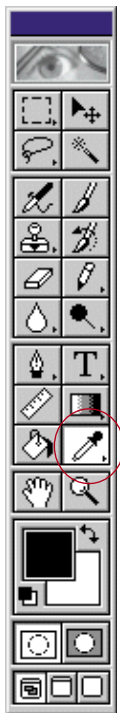
Bizin örneğimizde resim kuvvetli bir kırmızı çizgisine sahip. Bunu görebiliyorsunuz. Buradaki sorun ise bu hatanın nasıl giderilebileceğidir.

1 Pipet yardımıyla uygun bir gri tonu elde edin. Gri tonları da aynı şekilde üç ana renkten, kırmızı, yeşil ve mavi (RGB) oluşur.

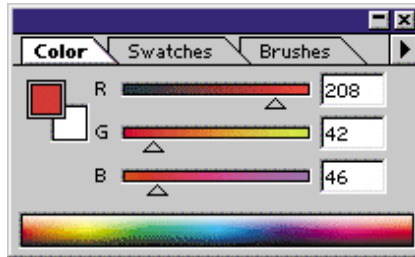
2 Pipeti kullanarak orijinalde geri olan bir yere tıklayın. Burada sokaklar ve tabii ki duvarlar da iyi bir sonuç vereceklerdir. Örneğimizde binanın dış duvarını kullandık.

3 Color kartı üzerindeki kırmızı (R), yeşil (G) ve mavi (B) renk değerlerini okuyun. Bu üç değeri toplayın ve sonucu üçe bölün. Buradaki örnekte 208 (Kırmızı)+42 (Yeşil)+46 (Mavi)=296/3=99.

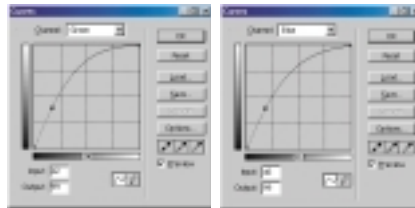
4 Şimdi resmin derece eğrisini değiştirecek olan

Araç çubuğundan pipeti seçin.

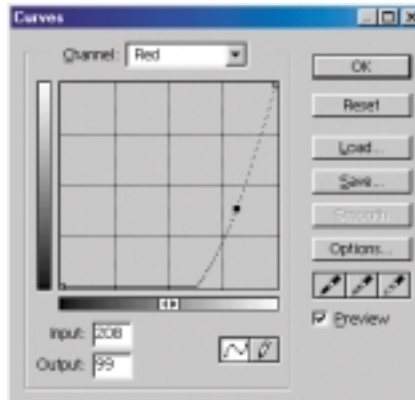
Renk ayarlayıcılarını bu pencereden ayarlıyorsunuz.

Yeşil ve mavi kanal için aynı şekilde uygun değerleri girin.

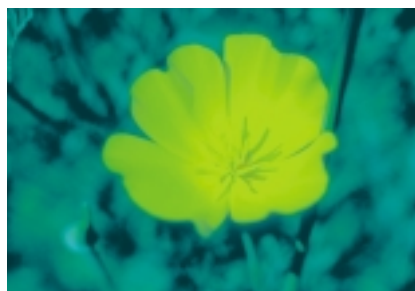
araçla çalışmaya başlıyoruz. [Ctrl]+[M] tuş kombinasyonunu kullanarak bu aracı çalıştırın.

5 [Ctrl]+[1] tuş kombinasyonunu kullanarak kırmızı kanalını aktif hale geti-

Kırmızı kanalını hesaplanan değere göre ayarlayın.

rin ve köşegen çizgi üzerine tıklayın. Pencere üzerindeki Input alanına kırmızı değerini ve Output alanına da biraz önce hesaplamış olduğunuz değeri girin.

Gradation curve ile renk çizgisinden kurtulan resim artık böyle görünüyor.

6 Şimdi yeşil kanalını aktif hale getirmek için [Ctrl]+[2] ve mavi kanalını aktif hale getirmek için de [Ctrl]+[3] tuş kombinasyonunu uygulayın. Bu renkler için de uygun değerleri girin.

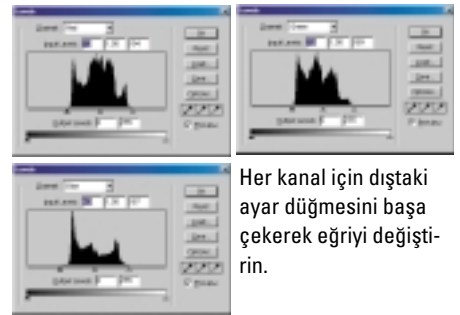
7 Son değerler de girildikten sonra istenmeyen renk çizgisini ortadan kaybolacaktır.

Renk çizgilerini işaretçilerle silmek

Resim üzerindeki renk çizgilerini yok etmek için yukarıda anlatılan yöntem alternatif olarak daha basit ancak yeterli bir metod daha bulunur.

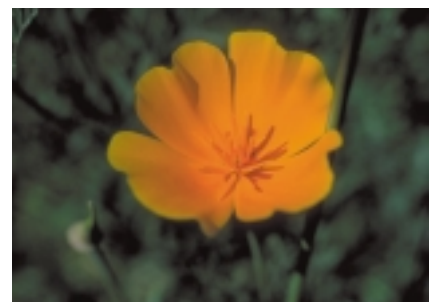
1 Photoshop renk değeri düzelticisini çalıştırmak için [Ctrl]+[L] tuş kombinasyonunu çalıştırın.

2 [Ctrl]+[1] tuş kombinasyonunu kullanarak kırmızı renk kanalını aktif hale

Her kanal için dıştaki ayar düğmesini başa çekerek eğriyi değiştirin.

getirin. Dışarıdaki her iki işaretçiyi de eğrinin başlangıç noktalarına taşıyın. Bu esnada sağda ve solda birkaç piksel

Renk çizgisi olmadan resim böyle görünüyor.

göz ardı edilebilir.

3 Şimdi yeşil kanalını aktif hale getirmek için [Ctrl]+[2] ve mavi kanalını aktif hale getirmek için de [Ctrl]+[3] tuş kombinasyonunu uygulayın. İkinci adımı bu kanallar için de uygulayın.

4 Başarılı! Böylece resimdeki renk çizgisi ortadan kaldırıldı. Bunun haricinde artık resmin parlaklık ayarını da yapabilirsiniz. 📌

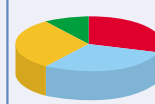
IDE Sabitdiskler

3

Seagate yine gözde:
Daha önceki IDE modelleriyle pek başarılı olmayan Seagate yeni modeli ile oldukça gözde.

Test Kriterlerinin Yüzdeleri

30% Ortalama Yazma Trans. Hızı
30% Ort. Okuma Trans. Hızı
30% Veri Erişim Hızı
10% CPU Kullanımı

	Marka Model	Distribütör Firma Telefon	Ara-birimi	Kapasitesi	Ort. Okuma Trans. Hızı	Ort. Yazma Trans. Hızı	Veri Erişim Hızı (ms)	CPU Kullanımı (%)	CHIP Toplam Puanı	Fiyatı (\$ + KDV)	MB Başına Düşen Fiyat
1	Maxtor Diamond Max Plus 40	4K (216) 259 38 00	Ultra DMA 66	30.7 GB	29087.9 kbs	18000.5 kps	10.60	2.20	87.79	183	0.0069
2	Quantum Fireball Plus LM	Empa www.empa.com Emeaa (212) 210 08 58	Ultra DMA 66	20.5 GB	26130.1 kbs	18556.8 kps	8.9	2.0	86.61	135	0.0077
3	Seagate Baracuda ATA II	Ihlas A. (216) 317 96 50 Datagate(212) 288 53 11	Ultra DMA 66	30.6 GB	28632.4 kbs	17216.1 kps	9.00	2.00	86.42	178	0.0068
4	Seagate Baracuda ATA II	Ihlas A. (216) 317 96 50 Datagate(212) 288 53 11	Ultra DMA 66	20.4 GB	28288.8 kbs	15809.5 kps	9.70	1.40	83.97	136	0.0078
5	Fujitsu MPE3204AH	Ufotek (212) 274 56 60, Empa www.empa.com.tr	Ultra DMA 66	20.4 GB	23425 kbs	17254.0 kps	11.00	1.70	81.39	135	0.0077
6	Fujitsu MPF3102AH	Ufotek (212) 274 56 60, Empa www.empa.com.tr	Ultra DMA 66	10.2 GB	26171.7 kbs	16298.6 kps	12.10	1.80	79.78	109	0.0125
7	Maxtor Diamond Max VL20	4K (216) 259 38 00	Ultra DMA 66	40 GB	24853.3 kbs	16219.3 kps	12.30	1.80	78.16	183	0.0053
8	Fujitsu MPG3307AT	Ufotek (212) 274 56 60, Empa www.empa.com.tr	Ultra DMA 100	30.7 GB	23378.2 kbs	16045 kps	12.70	1.60	76.99	155	0.0059
9	Western Digital Caviar 205BA	Ihlas Acer (216) 317 96 50	Ultra DMA 66	20.5 GB	23807.5 kbs	15655.9 kps	13.30	1.70	75.97	137	0.0078
10	Western Digital Caviar 307AA	Ihlas Acer (216) 317 96 50	Ultra DMA 66	30.7 GB	21972.8 kbs	13919.4 kps	11.00	1.40	75.28	142	0.0054

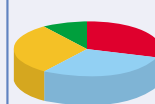
SCSI Sabitdiskler

3

Quantum'un son modeli: Maxtor tarafından satın alınan Quantum diskler son modelleriyle piyasada

Test Kriterlerinin Yüzdeleri

30% Ortalama Yazma Trans. Hızı
30% Ort. Okuma Trans. Hızı
30% Veri Erişim Hızı
10% CPU Kullanımı

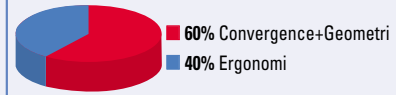
	Marka Model	Distribütör Firma Telefon	Arabirimi	Kapasitesi	Ort. Okuma Trans. Hızı	Ort. Yazma Trans. Hızı	Veri Erişim Hızı (ms)	CPU Kullanımı (%)	CHIP Toplam Puanı	Fiyatı (\$ + KDV)	MB Başına Düşen Fiyat
1	Seagate Cheetah ST318451LW	Ihlas Acer (216) 317 96 50 Datagate (212) 288 53 11	Ultra160/m SCSI	18.35 GB	38717 kps	30957.2 kps	5.70	4.00	88.26	569	0.0362
2	Fujitsu MAJ3182MP	Ufotek (212) 274 56 60	Ultra160/m SCSI	18.2 GB	39931.3 kps	28434.6 kps	6.90	3.80	81.71	403	0.0259
3	Quantum Atlas 10 K II	Emeaa(212) 210 08 58 Empa www.empa.com.tr	Ultra160/m SCSI	18.4 GB	35223.2 kps	26714.6 kps	6.40	3.30	79.51	444	0.0282
4	Seagate Cheetah ST336704LWV	Ihlas Acer (216) 317 96 50 Datagate (212) 288 53 11	Ultra160/m SCSI	36.7 GB	34590.4 kps	24223.90 kps	6.60	3.20	76.40	750	0.0239
5	Seagate Cheetah ST336704LW	Ihlas Acer (216) 317 96 50 Datagate (212) 288 53 11	Ultra160/m SCSI	36.7 GB	35249.2 kps	26375.7 kps	6.90	3.50	76.92	742	0.0236
6	Seagate Cheetah ST318404LW	Ihlas Acer (216) 317 96 50 Datagate (212) 288 53 11	Ultra160/m SCSI	18.4 GB	34740.3 kps	29285.4 kps	7.40	11.30	69.38	725	0.0460
7	Fujitsu MAH3182MP	Ufotek (212) 274 56 60	Ultra160/m SCSI	18.2 GB	31416.1 kps	21046.5 kps	9.50	3.00	63.21	362	0.0232
8	Quantum Atlas V	Emeaa(212) 210 08 58 Empa www.empa.com.tr	Ultra160/m SCSI	18.3 GB	25880.6 kps	20021.3 kps	8.90	2.20	61.15	378	0.0241
9	Seagate Baracuda ST39133LW	Ihlas Acer (216) 317 96 50 Datagate (212) 288 53 11	Ultra2 SCSI	9.1 GB	23524.1 kps	27131 kps	8.70	6.40	45.56	470	0.0600
10	Seagate Cheetah ST39103LW	Ihlas Acer (216) 317 96 50 Datagate (212) 288 53 11	Ultra2 SCSI	9.1 GB	23449.3 kps	27037.3 kps	8.80	6.40	45.15	504	0.0640

17" Monitörler

Yüksek frekans:
İyama'nın son modeli olan Vision Master Pro 411'in yüksek frekans aralığına sahip olması artı puanlarından biri

Test Kriterlerinin Yüzdeleri

	Marka Model	Distribütör Telefon	Boyutları GxYxD* (mm)	Max. Görüntü	Tüp Tipi	Nokta Aralığı	Yatay Frekans	Düsey Frekans	Convergence + Geo. P.	Ergonomi	CHIP T. Puanı	Fiyatı (\$+KDV)
1	ViewSonic PF775	Prokom, Empa** (312) 447 69 30	417 x 430 x 450	16" (40.6 cm)	Perfect Flat	0.25 mm	30-97 kHz	50-180 kHz	75.59	75.00	91.68	375
2	Nec FE750	GenpaCom (212) 320 10 50	403 x 427 x 424	16" (40.6 cm)	Flat Grille CRT	0.25 mm	31-92 kHz	55-160 kHz	76.30	67.50	90.97	385
3	Nec E750	GenpaCom (212) 320 10 50	403 x 422 x 380	16" (40.6 cm)	Croma C CRT	0.25 mm	31-92 kHz	55-160 kHz	76.70	65.49	90.26	399
4	Philips 107 P	Boğaziçi (212) 217 29 29	399 x 410 x 419	16" (40.6 cm)	Real Flat	0.25 mm	30-96 kHz	50-160 kHz	69.80	70.00	87.35	347
5	Sony E200	Empa www.empa.com.tr	404 x 413.5 x 419.5	16" (40.6 cm)	Trinitron CRT	0.24 mm	30-85 kHz	48-120 kHz	62.48	73.12	83.40	324
6	ADI Microscan GT56	Harmony (212) 227 17 56	439 x 441 x 441	16" (40.6 cm)	Trinitron CRT	0.25 mm	30-95 kHz	50-160 kHz	61.27	74.00	82.95	350
7	İyama vision Master Pro 411	Ölçsan (212) 280 97 61	420 x 412 x 424	16" (40.6 cm)	Diamond Tron	0.25 mm	30-86 kHz	50-180 kHz	62.43	70.00	81.82	331
8	Nec 75F	GenpaCom (212) 320 10 50	403 x 420 x 420	16" (40.6 cm)	Trio Dot Pitch	0.25 mm	30-95 kHz	50-160 kHz	59.97	70.00	79.97	269
9	Sony CPD-G200	Empa www.empa.com.tr	404x413.5x 419.5	16.1" (40.8 cm)	Trinitron CRT	0.24 mm	30-96 kHz	48-120 kHz	59.07	70.20	79.66	389
10	Hyundai V770	Empa, Multimedya	404 x 408 x 420	16" (40.6 cm)	Dot Pitch	0.27 mm	30-70 kHz	50-150 kHz	59.12	70.00	79.42	192

* GxYxD: GenişlikxYükseklikxDerinlik

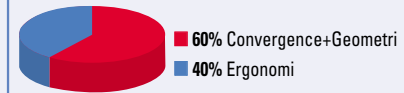
**Empa: www.empa.com.tr, Multimedya tel: (212) 212 98 50

19" Monitörler

Yüksek performans:
Philips 109P piyasadaki 19" monitörler arasında en yüksek performansı göstererek sıralamayı değiştirmeyi başardı.

Test Kriterlerinin Yüzdeleri

	Marka Model	Distribütör Telefon	Boyutları GxYxD* (mm)	Max. Görüntü	Tüp Tipi	Nokta Aralığı	Yatay Frekans	Düsey Frekans	Convergence + Geo. P.	Ergonomi	CHIP T. Puanı	Fiyatı (+KDV)
1	Philips 109P	Boğaziçi (212) 217 29 29	456x469x 438	18" (45.8 cm)	Flat Square T.	0.25 mm	30-110 kHz	50-160 kHz	64.66	90.00	93.49	F.A.
2	Nec FP950	GenpaCom (212) 320 10 50	442x456x 447	18" (45.8 cm)	Grill Pitch	0.25 mm	31-110 kHz	55-160 kHz	67.57	83.29	91.97	569 \$
3	ViewSonic PF790	Prokom, Empa	470x470x 477	18" (45.7 cm)	Perfect Flat	0.25 mm	30-97 kHz	50-160 kHz	62.70	75.00	84.52	631,000, 000 TL
4	Eizo FlexScan F 67	Romar (212) 252 08 09	452x455x 478	17.8" (45.3 cm)	Flat Square T.	0.26 mm	30-96 kHz	50-160 kHz	58.66	73.98	80.98	490 \$
5	ADI Microscan G66	Harmony (212) 227 17 56	470x483x 425	18" (45.7 cm)	S. L. T. D.Pitch	0.26 mm	30-95 kHz	50-160 kHz	52.07	69.49	73.80	520 \$
6	Philips 109B	Boğaziçi (212) 217 29 29	452x462x 420	18" (45.7 cm)	Dot Pitch	0.22 mm	30-95 kHz	50-160 kHz	56.22	61.50	72.91	459\$
7	Acer 99SL	Ihlas Acer (216) 317 96 50	484x466x 428	18" (45.7 cm)	S. L. T. D.Pitch	0.26 mm	30-98 kHz	50-160 kHz	56.13	61.33	72.75	369 \$
8	AOC Spectrum Series 9GLRSA	Pampa (212) 256 65 90	460x503x 420	18" (45.7 cm)	Dot Pitch	0.26 mm	30-95 kHz	50-160 kHz	62.15	49.97	71.60	440 \$
9	Belinea 19" 10 60 20"	Koyuncu (212) 213 40 90	500x487x 480	18" (45.7 cm)	Dot Pitch	0.26 mm	30-95 kHz	50-150 kHz	56.15	48.90	66.56	450 \$
10	ADI Microscan 6P	Harmony (212) 227 17 56	475x483x 486.3	18" (45.7 cm)	Flat Square T.	0.26 mm	30-95 kHz	50-160 kHz	60.08	42.65	66.38	F.A.

* GxYxD: GenişlikxYükseklikxDerinlik F.A.: Firmayı Arayınız

**Empa: www.empa.com.tr, Prokom tel: (312) 447 69 30

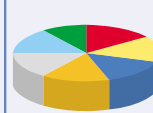
Tarayıcılar

Testin birincisi:

Her alanda gösterdiği yüksek performans ile testimizin birincisi olan Epson 1240U mükemmel bir seçim.

Test Kriterlerinin Yüzdeleri

- 15% 600 dpi renkli tarama hızı
- 15% 300 dpi renkli tarama hızı
- 15% 600 dpi S/B tarama hızı
- 15% 600 dpi renkli tarama kalitesi
- 15% 300 dpi Renkli tarama kalitesi
- 10% 600 dpi S/B tarama kalitesi
- 10% Dökümantasyon

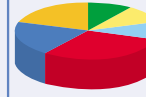
	Marka Model	Distribütör Firma Telefon	Çözünürlük	600 dpi R. Res. T. H.	600 dpi R. Res. T. Kal.	300 dpi R. Res. T. Hızı	300 dpi Res. T. Kal.	Dokümantasyon	CHIP Toplam P.	Fiyatı (\$ + KDV)
1	Epson 1240U	Epson Türkiye (212) 336 03 03	1200 x 2400	71.40	92	69.40	92	85	93.51	224
2	Microtek Scanmaker 4700	Ölçsan (212) 280 97 61	1200 x 2400	51.00	67	41.60	87	75	87.91	245
3	HP Scanjet 3400C	HP (212) 224 59 25	600 x 1200	47.10	70	64.10	80	72	83.84	99
4	HP Scanjet 4300C	HP (212) 224 59 25	600 x 1200	53.10	72	67.50	85	68	83.78	149
5	Acer ScanPrisa 640BU	Ihlas Acer (216) 317 96 50	600 x 1200	39.00	88	28.00	66	72	83.18	79
6	Genius ColorPage HR7	Boğaziçi (212) 217 29 29	1200 x 2400	35.20	77	53.10	78	85	83.12	144
7	Acer ScanPrisa 1240UT	Ihlas Acer (216) 317 96 50	1200 x 1200	34.20	90	20.80	70	80	82.93	200
8	HP Scanjet 3300C	HP (212) 224 59 25	600 x 1200	67.50	67	71.40	83	66	82.86	89
9	Acer ScanPrisa 640UT	Ihlas Acer (216) 317 96 50	600 x 1200	39.00	86	27.10	68	80	82.69	115
10	Acer ScanPrisa 640U	Ihlas Acer (216) 317 96 50	600 x 1200	39.00	88	29.00	68	62	80.66	68

Mürekkep Püskürtmeli Yazıcılar

Her ortama uyumlu:
HP 1220C, her türlü kullanıcı kitlesine tavsiye edebileceğimiz nadir yazıcılardan biri.

Test Kriterlerinin Yüzdeleri

■ 30% Resim Kalitesi
■ 20% Grafik Kalitesi
■ 20% Ergonomi
■ 10% Resim Baskı Hızı
■ 10% Grafik Baskı Hızı
■ 10% Ofis Bakı Hızı

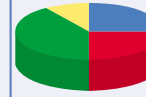
	Marka Model	Distribütör Telefon	Çözünürlük (dpi)	Bağlantı Şekli	Office Baskı Hızı	Resim Baskı Hızı	Grafik Baskı Hızı	Resim Kalitesi	Grafik Kalitesi	Ergonomi	CHIP Toplam P.	Fiyat (+KDV)
1	Epson Stylus Color 980	Epson Türkiye (212) 217 04 90	2880x720	Paralel, USB	198 sn	81sn	61 sn	85	85	90	87.73	256\$
2	HP 1220 C	HP (212) 224 59 25	600x600	Paralel, USB	114 sn	194 sn	93 sn	85	82	90	85.30	560\$
3	Epson Stylus Photo 1270	Epson Türkiye (212) 217 04 90	1440x720	Paralel, USB	218 sn	69 sn	54 sn	69	72	90	78.63	390\$
4	HP 930C	HP (212) 224 59 25	600x600	Paralel, USB	257 sn	129 sn	100 sn	90	84	70	80.21	225\$
5	HP 970 Cxi	HP (212) 224 59 25	600x600	Paralel, USB	205 sn	129 sn	94 sn	75	82	75	76.13	385\$
6	HP 950C	HP (212) 224 59 25	600x600	Paralel, USB	226 sn	128 sn	108 sn	80	82	70	72.45	265\$
7	Canon BJC-8200 Photo	Hesmak (216) 391 88 00	1200x1200	Paralel, USB	378 sn	150 sn	126 sn	72	77	80	72.45	429\$
8	Canon BJC-3000	Hesmak (216) 391 88 00	1440x720	Paralel, USB	243 sn	60 sn	48 sn	61	59	78	71.38	119\$
9	HP 840C	HP (212) 224 59 25	600x600	Paralel, USB	308 sn	156 sn	130 sn	75	75	70	70.80	165\$
10	Canon BJC-6200	Hesmak (216) 391 88 00	1440x720	Paralel, USB	149 sn	119 sn	95 sn	61	60	78	67.47	219\$

2000\$'in Altındaki Lazer Yazıcılar

Ortalama Performans:
Xerox'un bu modeli ortalama bir performans sergilerken fiyat performans olarak oldukça dikkat çekici. Ev kullanıcıları için ideal.

Test Kriterlerinin Yüzdeleri

■ 40% Resim Kalitesi
■ 25% Resim Baskı Hızı
■ 25% Office Baskı Hızı
■ 10% Dokümantasyon

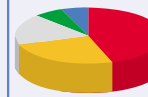
	Marka Model	Distribütör Telefon	Baskı Hızı (say/dk)	Çözünürlük (dpi)	RAM (MB)	Çalışması için g. süre	Office Baskı H. (s)	Resim Baskı H. (s)	Resim Kalitesi	Dokümantasyon	CHIP Toplam P.	Fiyat (+KDV)
1	Xerox Docuprint N2125	Xerox (212) 274 93 54	20	1200	32	14 sn	43	25	85	70	81.91	1471 \$
2	Canon LBP-1760	Hesmak (216) 391 88 00	17	1200	4	25 sn	47	17	73	75	80.86	1964 \$
3	Brother 1660e	GenpaCom (212) 320 10 50	16	1200	8	16 sn	48	18	73	75	79.50	1267 \$
4	Xerox Docuprint N17	Xerox (212) 274 93 54	12	1200	16	12 sn	53	27	85	70	77.55	1471 \$
5	HP 2100M	HP (212) 224 59 25	10	1200	8	17 sn	70	25	80	85	74.27	F.A.
6	Xerox Docuprint N17	Xerox (212) 274 93 54	12	1200	4	17 sn	55	29	80	70	73.72	560 \$
7	Lexmark Optra M410	Pera (212) 221 12 82	12	600	4	17 sn	65	30	80	80	72.42	709 \$
8	Epson EPC-5700	Romar (212) 252 08 09	8	1200	4	19 sn	85	27	82	85	72.37	246.000 000 TL
9	Brother 1250	GenpaCom (212) 320 10 50	12	1200	4	15 sn	80	25	80	70	71.01	399 \$
10	Brother 1270	GenpaCom (212) 320 10 50	12	1200	4	15 sn	75	23	78	60	70.45	579 \$

Ekran Kartları

Yüksek Quake III Puanı: Yüksek bir performans sunan Abit Siluro Quake III'te sergilediği performansla göz kamaştırıyor.

Test Kriterlerinin Yüzdeleri

■ 45% 3D Mark 2000 Pro
■ 30% Veri Erişim Hızı
■ 20% Ergonomi
■ 5% Quake III
■ 5% Viewperf OpenGL

Marka Model	Distribütör Telefon	Chipseti	Mimari	RAM	Quake III	Quake II	3D Mark Pro 2000	Viewperf OpenGL	Ergonomi	CHIP Top. Puanı	Fiyatı \$+KDV
1 Creative 3D Blaster GeForce2 GTS Ultra	GenpaCom (212) 320 10 50 Empa, Multimedia*	Nvidia GeForce2 GTS	AGP 4x	64MB DDR	85.28	81.00	89.90	69.80	70	91.64	509
2 Leadtek Winfast GeForce2 GTS	Leadtek Türkiye (212) 217 08 50	Nvidia GeForce2 GTS	AGP 4x	64MB DDR	83.10	79.00	85.20	68.10	95	88.92	381
3 Abit Siluro GF256 GTS	GenpaCom (212) 320 10 50 Datagate (212) 288 53 10	Nvidia GeForce2 GTS	AGP 4x	64MB DDR	83.48	75.12	84.17	67.12	85	86.55	380
4 Leadtek Winfast GeForce2 GTS	Leadtek Türkiye (212) 217 08 50	Nvidia GeForce2 GTS	AGP 4x	32MB DDR	71.20	77.85	75.72	65.54	95	85.83	255
5 Elsa Gladiac	TET (212) 256 35 32	Nvidia GeForce2 GTS	AGP 4x	32MB DDR	79.08	77.17	80.40	65.10	70	84.75	349
6 Leadtek Winfast GeForce 256	Leadtek Türkiye (212) 217 08 50	Nvidia GeForce256	AGP 4x	64MB DDR	69.34	74.82	68.36	66.81	95	81.55	F.A.
7 Creative 3D Blaster GeForce2 GTS	GenpaCom (212) 320 10 50 Empa, Multimedia*	Nvidia GeForce2 GTS	AGP 4x	32MB DDR	70.05	77.02	78.22	64.90	70	81.29	330
8 Leadtek Winfast GeForce 256 Pro	Leadtek Türkiye (212) 217 08 50	Nvidia GeForce256	AGP 4x	32MB DDR	68.10	72.16	69.80	64.30	95	81.01	F.A.
9 Leadtek Winfast GeForce 256	Leadtek Türkiye (212) 217 08 50	Nvidia GeForce256	AGP 4x	32MB DDR	66.44	68.92	63.75	64.90	95	80.79	126
10 CARDEXpert GeForce2 MX GS	Empa www.empa.com.tr	Nvidia GeForce2 MX	AGP 4x	32MB DDR	67.12	73.26	61.16	68.40	90	77.24	165

* Empa: www.empa.com.tr, Multimedia tel: (212) 212 98 50

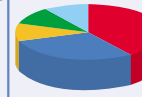
F.A.: Firmayı arayınız.

DVD Sürücüler

DDSS Özelliği: Asus'un geliştirdiği DDSS teknolojisi sayesinde CD-ROM ve DVD-ROM cihazları artık gürültüsüz çalışıyor.

Test Kriterlerinin Yüzdeleri

■ 40% DVD Tach
■ 30% CD Tach
■ 10% Audio Grabbing
■ 10% Hata Düzeltme Performansı
■ 10% Beraberinde Gelenler

Marka Model	Distribütör Firma Telefon	DVD Hızı	CD Hızı	CD Yerleş-tirme	DVD Per-formansı	CD Per-formansı	Audio Ripping	Hata Düz. Performansı	Beraberinde Gelenler	CHIP Toplam P.	Fiyat (\$+KDV)
1 Pioneer DVD-A05SZ	Multimedia (212) 212 98 50	16X	40X	Slot	62.45	57.90	60.00	25.80	90	89.89	160
2 Aopen DVD-1640PRO	Ihlas Acer (216) 317 96 50	16X	40X	Slot	57.25	61.43	58.40	45.37	75	88.80	131
3 Acer DVP1640A	Ihlas Acer (216) 317 96 50	16X	40X	Tray	54.77	57.80	58.80	9.60	70	79.63	144
4 Philips PCDV104R	Boğaziçi Bilgisayar (212) 217 29 29	10X	40X	Tray	42.95	42.10	60.00	21.80	70	67.48	144
5 Asus DVD-E612	Çizgi Elektronik, Boğaziçi Bilgisayar*	12X	40X	Tray	40.21	43.73	42.17	31.67	70	65.34	130
6 Creative DVD1242E	Empa www.empa.com.tr, Multimedia, GenpaCom*	12X	40X	Tray	33.42	44.36	31.20	55.49	70	65.01	139
7 Creative DVD8400E	Empa www.empa.com.tr, Multimedia, GenpaCom	8X	40X	Tray	39.35	32.70	67.20	35.40	75	64.96	119
8 Samsung SD-612	Ufotek (212) 274 56 60	12X	40X	Tray	34.30	45.56	31.20	57.00	65	64.06	143
9 LG DRD 8080B	Ufotek (212) 274 56 60	8X	40X	Tray	37.50	42.46	49.60	13.99	75	62.38	124
10 NEC DV-5700	Emeaa (212) 210 08 58	12X	40X	Tray	31.62	44.96	67.20	13.47	65	61.05	130

* Multimedia tel: (212) 212 98 50, GenpaCom tel: (212) 320 10 50, Çizgi Elektronik: (212) 273 14 91, Boğaziçi Bilgisayar: (212) 217 29 29

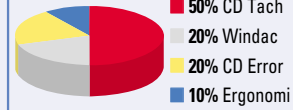
CD Sürücüler

3

Yüksek fiyat/performans oranı: Rakipleri arasında düşük fiyatıyla ön plana çıkan Aopen üst sıralarda yerini aldı.

Test Kriterlerinin Yüzdeleri

	Marka Model	Distribütör Firma Telefon	Arabirim	Hızı	Ön Bellek (Cache)	CD Tach Perfor.	Audio Ripping	Hata Düzelt. Performansı	Ergonomi	CHIP Toplam P.	Fiyatı (\$ + KDV)
1	Kenwood UCR-421	Vega (212) 347 01 47	IDE Ultra DMA 33	72X	2 MB	57.86	12.4 X	277.80	80	83.88	160
2	Aopen CD-948E	Ihlas Acer (216) 317 96 50	IDE Ultra DMA 33	48X	128 Kb	30.76	20 X	125.40	65	75.67	34
3	Aopen CD-952E	Ihlas Acer (216) 317 96 50	IDE Ultra DMA 33	52X	128 Kb	27.50	19.1X	136.00	65	70.05	41
4	Asus CD-S550	Çizgi Elektronik (212) 273 14 91	IDE Ultra DMA 33	50X	128 Kb	35.88	13.9 X	158.10	65	66.99	48
5	Creative CD5233E	GenpaCom (212) 320 10 50 Multimedya, Empa*	IDE Ultra DMA 33	52X	256 Kb	30.02	7.8 X	81.40	70	63.03	45
6	Samsung SC-152	Ufotek (212) 274 56 60	IDE Ultra DMA 33	52X	128 Kb	27.32	7.9 X	70.20	60	62.70	42
7	Sony CDU4811	Emeaa (212) 210 08 58, Pampa, Empa*	IDE Ultra DMA 33	48X	128 Kb	31.52	7.8 X	82.30	60	62.56	40
8	Sony CDU4821	Emeaa (212) 210 08 58, Pampa, Empa*	IDE Ultra DMA 33	48X	512 Kb	29.04	7.8 X	99.10	60	57.76	39
9	LG CRD-8482B	Ufotek (212) 274 56 60	IDE Ultra DMA 33	48X	128 Kb	25.54	7.9 X	90.30	60	56.61	39
10	Pegasus 50X	Gold Bilgisayar (216) 418 11 44	IDE Ultra DMA 33	50X	128 Kb	27.35	7.8 X	143.10	70	53.18	40

* Empa: www.empa.com.tr, Multimedya tel: (212) 212 98 50, Pampa tel: (212) 256 65 90

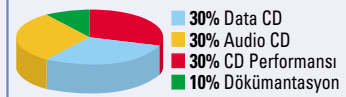
CD Yazıcılar

1

Yüksek Hız: Yüksek hızı, fiyatı ve 8MB ön belleği ile bu cihaz piyasadaki diğer rakiplerine göre çok avantajlı

Test Kriterlerinin Yüzdeleri

	Marka Model	Distribütör Firma Telefon	Arabirim	Yazma/R W/Okuma	Ön-bellek	Ort. Veri Tran. H.	Erişim Süresi	Hata Düzelt.	Audio CD	Data CD	Ergonomi	CHIP Toplam P.	Fiyatı (\$ + KDV)
1	Yamaha CDRW 2100E	Multimedya (212) 212 98 50	IDE	16/10/40	8 MB	3158 kb/s	105 ms	253 ms	1020 ms	465 ms	80	94.35	240
2	Aopen CRW-1232	Ihlas Acer (216) 317 96 50	IDE	12/10/32	4 MB	2653 kb/s	125 ms	2553.8 ms	1080 ms	488 ms	75	89.45	241
3	Plextor PX-W1210TA	Sky(212) 225 68 08, Microbeta (312) 467 06 35	IDE	12/10/32	2 MB	1542 kb/s	188 ms	102.2 ms	1603 ms	495 ms	90	78.66	290
4	Creative CD-RW Blaster 12/10/32	GenpaCom (212) 320 10 50 Multimedya, Empa	IDE	12/10/32	2 MB	2543 kb/s	136 ms	352 ms	1450 ms	521 ms	70	75.91	315
5	Sony CRX145E	Pampa(212) 256 65 90, Emeaa, Empa*	IDE	10/4/32	4 MB	2746 kb/s	142 ms	162.9 ms	1343 ms	622 ms	75	75.83	255
6	HP Plus 9350i	HP (212) 224 59 25	IDE	10/4/32	4 MB	2732 kb/s	147 ms	118.3 ms	1900 ms	503 ms	85	75.53	249
7	Samsung SW-208	Ufotek (212) 274 56 60	IDE	8/4/32	4 MB	3783 kb/s	100 ms	75.1 ms	2023 ms	621 ms	70	73.51	175
8	Teac CDW512W	Sky (212) 225 68 08	IDE	12/10/32	4 MB	2851 kb/s	95 ms	97.0 ms	1730 ms	615 ms	45	72.39	285
9	Acer 1032	Ihlas Acer (216) 317 96 50	IDE	10/4/32	4 MB	2490 kb/s	120 ms	198.8 ms	1920 ms	530 ms	70	71.89	209
10	Creative CD-RW Blaster 8432	GenpaCom (212) 320 10 50 Multimedya, Empa	IDE	8/4/32	2 MB	2431 kb/s	152 ms	118.6 ms	1440 ms	690 ms	70	71.59	205

* Empa: www.empa.com.tr, Emeaa tel: (212) 210 08 58, Multimedya tel: (212) 212 98 50

Yazılım

İçindekiler

- 128 Ayın Shareware'leri
- 134 Yazılım Testi
- 138 Software Video Recorder
- 154 Müziği Sayısallaştırmak
- 164 Office 10 Web Server
- 174 Pratik DVD İpuçları
- 182 Doğru CD Kayıtları
- 188 StarOffice'te Güvenlik
- 192 Windows Media Player 7
- 196 PowerPoint Sunuları
- 202 Pratikte Outlook Express
- 206 Word Otomasyonu
- 210 Bilgisayarla Müzik

Adobe eBook Reader

E-Book İçin Yeni Güç

E-kitap uzmanı Glassbook'un katılımı ile Adobe, elektronik yayıncılık dalında kuvvetleniyor. Rakibi Microsoft içinse tehlike çanları çalmaya başladı.

Büyük yazılım üreticileri, piyasada Stephen King'in "Riding the Bullet" ve "The Plant"i dışında bir e-kitap bulunmamasına rağmen, elektronik kitapların basılı kitapları saf dışı bırakacaklarına inanıyorlar. Bu çok az sayıdaki kitap miktarı, sektörün umutlarını kaybetmesine neden olamıyor.

Adobe, Glasbook'u satın aldı

Adobe, e-kitap pazarındaki çalmasını kuvvetlendirmek ve Electronic Publishing alanında üstünlüğü ele geçirmek için Amerikalı kitap e-uzmanı Glassbook'u satın aldı. Bu gelişmenin ardından Adobe yetkilileri, önümüzdeki 3 yıl içerisinde sadece ABD'de yaklaşık 3 milyar dolar para kazanmayı hedeflediklerini bildirdiler.

Bu birlik elektronik yayıncılığın avantajlarını, -internet üzerinden dünya çapında hızlı erişim ve küçük satış masrafları- sonuna ka-

dar kullanacaklar. Örneğin Amerikan İlaç Yönetiminde (US Drug Administration) ilaç ruhsatları. Eskiden bunun için gerekli olan kağıt yığınları kamyonlarla taşınıyordu, ancak şimdi aynı işlemler "Print-on-Demand" ile internet üzerinden hızlı bir şekilde gerçekleştiriliyor. İlaç birliği bir günde, önceki ilaç ruhsatlarına kıyasla yaklaşık 10 milyon dolar tasarruf ediyor.

Adobe, PDF-Know-How'u nedeniyle e-kitap pazarındaki rakibi Microsoft ile sıcak günler geçirecek. Glassbook Reader'ı yedi işletim sistemi destekliyor, güvenlik mekanizmaları mevcut ve yaygın olarak kullanılan PDF dosyaları ile de uyumlu. Ayrıca dokümanlar da yazdırılabiliyor -bilimsel yazılar için ideal.

Glassbook'dan yazılım: Adobe'un en genç Reader'ı ile Stephen King'in kitaplarını on-line okuyabilirsiniz.

eSafe

eSafe Her PC'nin İhtiyacı

eSafe sadece bir anti-virüs programı değil, aynı zamanda web sayfalarındaki kötü niyetli Java appletleri ve DirectX kontrollerine karşı da koruma sağladığını iddia eden bir program. Yazılım aynı zamanda indirdiğiniz dosyaları sanal bir kutunun içinde saklıyor ve bunları kullanmaya başlamadan önce virüslü olup olmadığını kontrol etmenize olanak sağlıyor. Fakat bir anti-virüs

programı olarak başarısı tartışmaya açık. Sistemi yavaşlatmadığı gibi, arkaplanda çalışırken tarama işlemlerini son derece hızlı bir biçimde gerçekleştiriyor.

eSafe'i yüklediğinizde güncellenmiş halinin indirilmiş olduğundan emin olabilirsiniz. Eğer anti-virüs yazılımına para ödemek istemeyenlerdenseniz, bu yazılım sizi epey bir zaman idare edecek demektir.

E-ticaret: Hangi Yazılım Kullanılıyor?

Sektör Programları
%2,3

Teknik Programlar
%14,7

Sektör Aşırı Programlar
%49,1

Sistem Programları
%33,9

Çok yönlü: E-ticaret için toplam 1527 programın yaklaşık yüzde 50'si birçok sektörde birden kullanılabilir.

Kaynak: İsis Yazılım Veri Bankası

In & out

Multiplayer oyunlar

Takım halinde oynanabilen savaş oyunlarının popülerliği giderek artıyor.

Karmaşık ajanda programları

Pahalı ve karmaşık ajanda programları yerine PDA'ların üzerindeki benzer yazılımlar kullanılıyor.

Macromedia Dreamweaver 4**Web Tasarımında Yeni Standart**

Diğer tüm Macromedia ürünlerinde olduğu gibi Dreamweaver da dört versiyonu ile daha açık bir arayüz ile donatılmış. Yeni metin editöründe HTML ve Java söz dizimleri renkli olarak gösteriliyorlar. HTML tabloları kullanarak web sayfaları oluşturmak

için üretici geliştirilmiş bir Layout görünümü sunuyor. Flash düğme ve metinlerini de bu yeni versiyonda Dreamweaver altında oluşturabilirsiniz. Tamamlanan web sayfasını da yaygın olarak kullanılan browser'lerde kolaylıkla test edebilirsiniz.

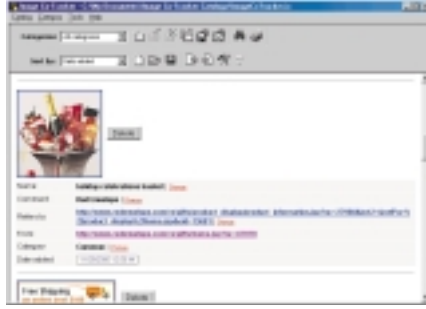
Co-Tracker**Resim Katalogu Oluşturmak İsteyenlere**

Image Co-Tracker web'den resim alıp düzenlemeye yarayan akıllı bir araç olarak tanımlanabilir. Tek başına kullanabileceğiniz bir yazılım olmaktan çok Windows Internet Explorer 5.0 ve üstü sürümler için hazırlanmış bir araç olması da Co-Tracker'ın başka bir özelliği. Fakat browser'ınızın açık değilken de veritabanınızı kullanmanız mümkün. Eğer yükleme işlemi sırasında yazılımla ilgili bilgi veren kutucuğu kapalı tutmazsanız, programla birlikte gelen Grab It özelliği konusunda bilgi alabilirsiniz.

Bu program sayesinde birbirinden farklı sitelerde gezip resimleri kendi URL'leriyle kaydetmeniz mümkün olacak. Kendiniz için bir katalog oluşturabilecek, istediklerinizi silebilecek ve katalanlar arasında da kategoriler ya-

ratabileceksiniz. Böylelikle yüzlercesini saklamanız da olası.

Kategori oluşturmak da son derece basit. Örneğin ileride almak istediğiniz ürünlere dair bir kategori oluşturabilirsiniz.

Resimlerin her biri, hakkında verdiğiniz bilgilerle birlikte katalogta saklanacak.

Program sadece Internet Explorer 5.0 ve üstü ile çalışıyor. Bu durumda Netscape ya da IE 4.0 ve altı sürümleri kullananlar bu yazılımdan faydalanamayacak.

AOL 6.0**Mektubunuz Var Ama Elektronik**

AOL on-line hizmetlerinin son sürümünü de duyurdu. 6.0 versiyonu yazılımın e-mail hizmetini yeniliyor ve gelecek için hazırlıyor.

Bu sürümde şimdiye kadar AOL üyelerine sunulmamış özellikler de var. Bunların en önemlisi ve en göze çarpanı da HTML e-mail. Artık AOL kullanıcıları da posta kutularında bol miktarda HTML formatlı mektuplar bulabilecekler. Aslında HTML mail'lar sayesinde hacker'lar e-mail'lara virüs sokmakta hiç de zorlanmıyorlar. Bundan sonra güvenlik sorunun çok daha büyük boyutlara ulaşacağından emin olabiliriz.

AOL bunun dışında başka bazı

küçük özellikleri de e-mail programına eklemiş. Artık elektronik postalarınızı gönderen kişinin mail adresi, mektubun elinize ulaştığı saat ya da konu başlığı gibi birbirinden farklı başlıklar altında da görebileceksiniz. Başka bir özellik ise tembel olanlarımız düşünülerek programa eklenmiş. Eğer mektup yollayacağınız adres adres defterinde varsa, o zaman AOL yazmaya başladığınız anda gerisini sizin için tamamlayacaktır. Adres defterinde de bazı değişiklikler yapılmış. Outlook Express ve Outlook'da olduğu gibi çok daha detaylı bilgiyi kaydetmeniz artık mümkün.

Adobe Photoshop 6.0

Photoshop Yeniliklerle Geldi

Adobe tarafından üretilen Photoshop 6.0, bu yazılımın uzun zamandır gerçekleştirdiği en fazla yeniliği üzerinde barındıran en yeni sürüm olma özelliğine sahip. Programa birçok güçlü araç da eklenmiş.

Yapılan en büyük yenilik ise çözünürlükten bağımsız vektör temelli nesnelerin duyurulması. Bu özellik sayesinde, çizgiler, dikdörtgenler, yuvarlatılmış dikdörtgenler, elipsler, çokgenler ve

tör efektleri yaratmak için Adobe Illustrator'dan yardım almanıza gerekmeyecek.

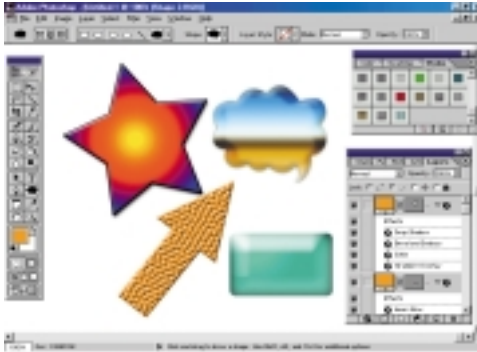
Artık ayrı bir metin kutusu açmaya gerek yok

Diğer bir yenilik ise aslında Photoshop kullanıcılarının yıllardır beklediği bir gelişme. Artık ayrı bir diyalog kutusu açmadan istediğiniz metni girmek ya da var olan metin üzerinde değişiklikler yapmak zorunda değilsiniz.

Photoshop'un bu yeni sürümü aslında masaüstü yayıncılık konusunda da kullanılabilir. Bu yazılım, metin formatlama konusunda her türlü desteği sağlıyor. Tek eksiği yazım denetimi.

Şu anda Photoshop kullanan kişiler yazılımın arayüzündeki son gelişmeleri görünce bundan memnun olacaklar. Yeni bilgi çubuğu ve küçültülebilir paletler sayesinde Photoshop rakiplerinin önüne geçmeye çalışıyor.

Yazılım bu özellikler sayesinde kullanılabilirliğini de epey artırmış oluyor. Fakat araç paleti baştan düzenlendiği ve kısayol komutları değiştirildiği için, var olan kullanıcıların bu özellikleri tekrar gözden geçirmeleri gerekecek.

Photoshop yeni katman stillerini ve vektör nesnelerini birleştiriyor.

metinler ekranda izlenirken son derece kaliteli görünecek. Aynı şey bunların çıktısı alındığında da geçerli olacak. Hatta ebatları değiştirilse bile herhangi bir kalite kaybı olmayacak. Bu sürüme eklenen opsiyonlar sayesinde de nesne ekleyip çıkarabilecek ve hatta çok daha karmaşık şekiller yaratabileceksiniz. Örneğin vek-

Solid Edge 9.0

Solid Edge'in 9. Sürümü Piyasada

Yıl sonunda Boğaziçi Yazılım tarafından Türkiye pazarına sunulacak olan yeni sürüm, 3D bilgisayar destekli tasarım konusunda birçok yeni kabiliyeti beraberinde getirmeyi amaçlamış. Solid Edge'in 9. sürümü, geniş çapta mekanik tasarım uygulamasını otomatik hale getiren, işlemleri ivmelendiren ve basitleştiren özellikler sunuyor.

Yeni sürüm birçok kabiliyetle birlikte geliyor

Solid Edge 9. sürümün yeni kabiliyetleri, ana hatlarıyla, makine ve büyük ölçekli montaj tasarımı için yeni özellikler, web yayıncılığında kullanılacak araçlar, bir mühendislik el kitabı ve iki boyutlu tasarım tekniklerinden üç boyutlu katı modellemeye geçişte kullanılacak yardımcılar şeklinde sıralanıyor.

Solid Edge 9. sürüm, makine tasarımı ile uğraşan profesyonellerin çok büyük ölçeklerde montaj çalışmalarındaki ihtiyaçlarına cevap verebilecek fonksiyonelliği sağlayacak şekilde tasarlanmış. Bu sürümdeki yeni fonksiyonlar da Solid Edge'in Stream teknolojisi üzerine kurularak bu teknolojinin getirdiği esneklikten faydalanmaya devam ediyor.

Kısa Kısa

► **Computer Associates**, özel görevler yüklenmiş, iş yöneticilerine yönelik akıllı e-ticaret çözümü Aion 9.0'ı piyasaya sundu. Bu son sürüm, özel görevleri olan iş yöneticilerinin, uygulama iş kullarlarını, değişen iş ihtiyaçlarına göre doğrudan ve anında değiştirmelerini sağlıyor. Aion 9.0, özel görevi olan iş yöneticilerine bu gücü sunarak, kuruluşların yakın gelecekteki pazar fırsatlarına yatırım yapabilmelerini, iş süreçlerini yeniden yapılandırılmalarını, benzersiz hız ve doğrulukla çalışan yeni e-ticaret modelleri uygulamalarını sağlamak amacıyla hazırlanmış. Aion 9.0 aynı zamanda, teknik eleman olmayan personelin, koşulları veya nesneleri değiştirerek, kendi e-ticaret uygulama kurallarını söylediği gibi ayarlamalarını sağlayarak, üzerinde çok fazla iş yükü bulunan BT departmanının üzerindeki baskıyı azaltıyor.

► **LBS, LKS Navigator ürününde indirim yaptı.** Daha önceleri son kullanıcıya 370 milyon TL gibi bir fiyatla satılan Navigator'ın yeni fiyatı 199 milyon TL olarak saptanmış. Ürün için yapılan fiyat düzenlemesinin amacı Navigator'ın kullanımını yaygınlaştırmak ve son kullanıcılar arasında tanınmasını sağlamak. LKS Navigator'la şirketlerin stok bağlantılarının kontrol edildiği sistemler kurulabilirdiği gibi, cari riskler de kontrol altına alınabiliyor.

Depo Yönetim Sistemi

S/SMS ile Depoları Kontrol Etmek Kolay

Sempa Bilgi İşlem A.Ş. tarafından Türkiye pazarına sunulan Depo Otomasyon paketi S/SMS Depo Yönetim Sistemi, barkod uygulamalı olarak depolardaki mal takibini sağlıyor. Program, işletmelerin sevk, kabul ve diğer mal hareketlerine verim sağlamayı, hız sağlayan sistem ile hatalar ve personele bağımlılığı en aza indirmeyi hedefliyor.

S/SMS Depo Yönetim Sistemi tüm sektörler için barkod uygulamalı depo otomasyonun çözüm paketini içeriyor. S/SMS işletmelerin, meydana gelen hataları en aza indirmesini, sevkiyat ve mal kabul işlemlerini da-

ha hızlı yapmasını ve müşteri memnuniyetinin yükseltilmesini sağlıyor.

Artık şirketlerin pek çok seçeneği var

S/SMS, şirketlere pek çok seçenek sunuyor. Şirketlerde mal, mamul, hammadde, yarımamul

gibi pek çok farklı deponun aynı anda kontrolü böylelikle sağlanabiliyor. Depolarda adresleme, lot/parti no veya seri numarası gibi izleme işlemleri de kolaylıkla gerçekleştirilebiliyor. Aynı zamanda üretim modülü ile üretime giriş/çıkışlar kolaylıkla denetim altında alınabiliyor. Kullanıcıya, mal hareketleri, sipariş sevk durumları, stoğun siparişleri karşılama miktarı gibi pek çok rapor sunulduğu gibi, sisteme sınırsız sayıda rapor ekleyebilmek mümkün.

SHARE WARE

WWW.CHIP.COM.TR'DE
TOP 10 PROGRAM

1. Icq 2000b v4.60 Build #3278
2. Webshots Desktop
3. Winzip 8.0
4. Download Accelerator
5. Gozilla
6. i-Mesh
7. Winamp
8. Winrar
9. Napster
10. Microsoft DirectX Sürücüler

GÜNCEL SHAREWARE'LER İÇİN

www.winfiles.com
www.download.com
www.davecentral.com

Wrapster

Napster MP3 Tekelinden Kurtuluyor

Napster internet üzerinde gerçekleştirilmiş zekice bir düşünce ve başarı ile uygulanıyor. Ancak yine de eksiksiz değil. Tüm Napster kullanıcıları her ne kadar bu programdan memnun olsalar da sürekli daha farklı dosya biçimlerinin desteklenmemesinden şikayetçiler. Ancak artık buna da bir çözüm bulunuyor. Üstelik bunun için diğer programlarda olduğu gibi Napster ağını terk etmeniz de gerekmiyor. Warpster isimindeki program Napster kullanıcılarına MP3 dosya biçiminden farklı dosyaları paylaşmaya da olanak tanıyor.

İsmi "wrap-ping" yani her şeyi bir araya toplamaktan gelen program çeşitli resimler, filmler, yazılımlar ve benzeri birçok dosya için arşivler yaratabiliyor. Da-

ha sonradan Napster ile bu dosyaları aratmak mümkün oluyor. Ardından da özel bitrate ve frequency değerleri ile tanınabilen Wrapster dosyalarını rahatlıkla indirebiliyorsunuz. Programın en son sürümünde daha hızlı dosya açma, arşivlerin daha rahat hazırlanması için yeni bir sihirbaz ile CRC32 kontrol özelliği de bulunuyor. Kolaylıkla anlaşılabilir menü seçenekleri ve komutları ile kısa yolların sağ tuş menüsüne eklenebilmesiyle kullanım iyice kolaylaşıyor. Eski dost Napster'a yeni özellikler ekleyen harika bir program.

The Birthday Chronicle

Doğduğunuz Günkü Tüm Haberler

Hayatınız boyunca hiç doğduğunuz gün çıkan gazetelerde yer alan haberleri merak ettiniz mi? Eğer cevabınız evet ise, size bu imkanı verecek olan bu programı mutlaka kurup denemenizi öneririz.

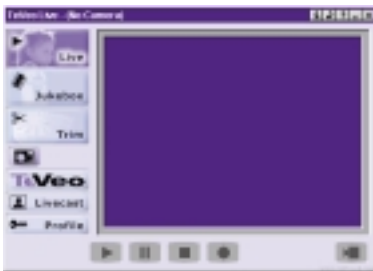

Yazıcınızı kullanarak doğduğunuz güne ait yüksek kalitede bir gazete çıkışı alabilen Birthday Chronicle, haberlerden, sizle aynı gün doğan ünlülere, akademi ödülleri kadar o gün ile ilgili tüm bilgileri sayfaya dahil edebiliyor. Geriye doğru 01 Ocak 1900 tarihine kadar tüm günler için bu imkana kavuşabileceğiniz programın kısıtlı sürümünün tek dezavantajı sayfalara "Evaluation Copy" yazısını basması.

TeVeo Live

5.. 4.. 3.. 2.. 1.. 0... Yayındayız

Her ne kadar programın ismi televole'yi çağrışırsa da yayın yapması dışında o programla hiçbir ilgisi bulunmuyor. Hatta aksine oldukça başarılı bir program. Herhangi bir USB web kamerası üzerinden saniyede 20 kare canlı yayın yapmaya olanak tanıyan programı kullanarak isterseniz "TeVeo.com" altından bu içeriği paylaşabiliyorsunuz. Daha önceden kaydedilmiş müziği çalmanız ya da sıralı bir biçimde JPG dosyalarını arka arkaya oynatıp slideshow yapmanız da mümkün. Oldukça basit kullanıma sahip bu programı mutlaka deneyin.

MOTION STUDIO

Detaylı Sunumlar İçin Artık Daha Az Ödeyin

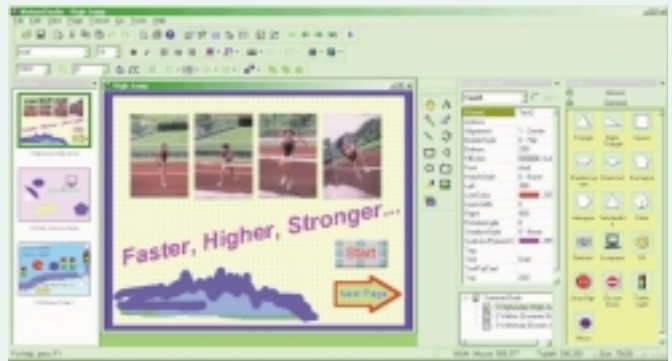
Zaman zaman bilgisayar üzerinde bazı çalışmalarımızı eğitim ya da sadece gösterim ve bilgi verme amaçlı olarak insanlarla paylaşma gereği hissedebiliriz. Bu tür durumlarda sunum programları olarak adlandırılan yazılımları kullanmamız gerekir. Genelde profesyonel amaçlı olarak oldukça pahalıya satılan bu tür benzerleriyle karşılaştırıldığında, daha uygun fiyatlı bir yazılım olan ve tüm sunum ihtiyaçlarınızı karşılayabilen Motion Studio; küçük yaşta kullanıcılar için etkileşimli hikayeler oluşturmak, eğitimle ilgili sunumlar üretmeye, arabirimlerden belirli bir koleksiyonu organize etmeye kadar birçok farklı alanda kullanılabilir.

Tamamen etkileşimli ve ölçeklenebilir çizim nesnelere ile çalışmanıza olanak tanıyan program; dikdörtgen, elips, eğriler, poligonlar, metin etiketleri ve fırçalar gibi birçok stan-

dart grafik nesnesi ile boyama araçlarını da içeriyor. Ayrıca Motion Studio, GIF, JPG ve PNG gibi toplan 15 adet çok sık kullanılan resim dosya biçimini de destekliyor. Programın içinde kullanılan her nesneye başka bir aksiyon verebilmek mümkün oluyor. Böylelikle kullanıcının tıklama ile başka bir sayfaya geçmesi ya da bir animasyonu başlatması sağlanıyor.

Grafik nesnelere üzerinde

döndürme, boyutlandırma, gruplama, hizalama, doku doldurma, çizgi stilleri ve renk gibi özellikler de kolaylıkla değiştirilebiliyor. Sonuçta işlem tamamlandığında birçok sayfadan oluşmuş tek bir kitap elde ediliyor ve serbestçe dağıtılabilir. Kendi nesnelere hazırlanan kütüphaneler de hazırlamanıza olanak tanıyan programın shareware sürümünde kitap başına sadece 3 sayfa hazırlanabiliyor.

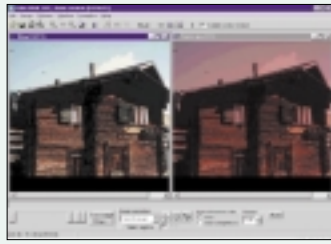

COLOR PILOT

Dijital Fotoğraflardaki Hatalara Çözümler

Dijital kameralar, ister profesyonel olsun ister amatör, fotoğraf çekmeyi sevenler için inanılmaz kolaylıklar sağlıyorlar. Çektiğiniz fotoğraflara tonlarca baskı parası vermeden fotoğraf çekebilme özgürlüğü sağlayan bu aygıtlar beğenilmeyen fotoğraf karelerinin silinip yeniden çekilebilmesine de olanak tanıyorlar. Ancak yine de bazı özel anların istendiği gibi yakalanması her zaman mümkün olmayabiliyor. İşte bu tip durumlarda, eğer çekilen resim istenilen kalitede değilse başka bir şekilde düzeltilmesi gerekecektir.

Normal fotoğraf makinesi

ile çekilen resimlerde bu hataları düzeltmek zor olsa da dijital teknolojinin sağladığı bir avantajı kullanarak bunların bilgisayarda düzeltilmesi oldukça kolaydır. Bu amaçla üretilmiş bir program olan Color Pilot, ister dijital kamera ile çekilmiş olsun ister taranmış, çoğu hatayı düzeltecektir.

Bu işlemin yapılabilmesi için

sadece resimdeki hatalı ya da değişecek rengin seçilmesi ve arkasından da bir referans renk seçilmesi yeterli oluyor. Aynı resimden ya da bir başkasından seçilebilecek bu referans renk paletlerinin sonradan kullanım için kaydedilmesi de mümkün oluyor. Aynı zamanda bu şekilde çoklu resimlerin otomatik olarak toplu bir şekilde düzeltilmesi de mümkün oluyor. Kolaylıkla kullanılabilen programın içinde örnek renk düzeltme taslakları da yer alıyor. Ek olarak Color Pilot ile resimlerin boyutlandırılması, döndürülmesi ve siyah beyaza dönüştürülmesi de mümkün.

DJ Mix Pro Otomatik DJ İş Başında

Gerçekte iyi DJ'lerin işi oldukça zordur. Çünkü çalacağı tüm şarkıların ritim ve uyum özelliklerini bilmek zorundadırlar. Ancak durum Mp3 olunca bu değerler zaten şarkıların içinde yer alıyor. Dolayısıyla bir yazılım bile bunları ayırıp mix'leyebilir.

İşte bu amaçla üretilmiş şimdiki kadar incelediğimiz software Mp3 mixer'ler arasında en kolay kullanıma sahip ve problemsiz olanlardan biri DJ Mix Pro, seçili şarkılar arasında cross fade yaparak ve ritim uydurarak otomatik olarak DJ mix'leri gerçekleştiriyor.

Program müzik hoparlörlerden çalarken kulaklıkların kullanılması ile mix'ler yapabilmeye de olanak tanıyor. Aynı zamanda içinde şarkı bilgilerinin

ve istatistiklerin de yer aldığı bir listeden parça ekleyip çıkarabiliyorsunuz. Shareware sürümü sadece maksimum 10 şarkıya kadar mix'e izin veriyor.

WinTopo Projelerinizi Kağıttan PC'ye Aktarın

Daha önceki sayılarda tanıtmış olduğumuz, ancak daha farklı bir amaca yönelik olarak hazırlanmış, resimden vektör biçimine dönüşüm yapabilen programlara bir başka örnek oluşturan WinTopo, resimler içinde yer alan düzlemler ve eğrileri dönüştürüp uygun vektör çizim dosyaları olarak kaydedebiliyor. Hem

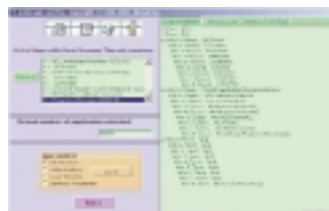
Zhang-Shuen hem de Stentiford Thinning metodlarını kullanarak dönüştürme işlemi yapan program, bu şekilde topografik haritalar ve mühendislik çizimlerini kolaylıkla bilgisayara aktarıyor. 24-bit RGB'ye kadar tüm BMP dosyaları açabilen WinTopo sonuçları ARC, DXF, Genamap, MIF ve ASCII TXT dosya biçimlerinde kaydediyor. En son sürümde DXF kayıtlarda yapılan gelişmelerin yanı sıra artık program 16 ve 32 bit headerless BMP dosyalarını da açabiliyor ve artık kolay kolay çökmüyor.

ki hataları da düzeltebiliyor. Sistem Tray'de çalışan programın en son sürümü artık Windows NT 4.0 ile de uyumlu.

AntiCrash Pro Windows'unuz Artık Çökmesin

Olur mu demeyin. Bu program Windows'un çöküp kilitlenmesini engelleyebiliyor. Hafıza yönetimi ve Explorer ile Internet Explorer'ın kararsızlık problemlerini düzenleyen AntiCrash Pro, gereksiz programları kaldırıp Ram'i de boşaltabiliyor.

Aynı zamanda sistemi yavaşlatan ve gereksiz hafıza harcayan her türlü uygulama, yazılım, saklı veya açık, sistem dosyalarında-

Güncelleyin

WAVclean

Her ne kadar artık Mp3 formatı popüler olsa da sonuçta WAV'lara da zaman zaman ihtiyacınız olabilir. Çünkü Mp3'e dönüştürmeden önce kayıtlar WAV olarak yapılır. Böyle bir durumda eğer kötü bir kayıt yapmış iseniz bunun sonradan düzeltilmesi gerekebilir. WAVclean işte bunu gerçekleştirebiliyor. WAV'lardaki ses kalitesini yükseltmek için arka plan seslerini, kasetlerden yapılan kayıtlarda oluşan istenmeyen sesleri ve plaklarda oluşan çiziklerden kaynaklanan problemleri düzeltebiliyor. Aynı zamanda düşük kalitedeki 8 bit kayıtları da temiz 16 bit seslere dönüştüren programın kısıtlı sürümünde seslerin sadece 10 dakikalık bölümünde düzenleme yapılabilmesine izin veriliyor.

Scanning Resolution Calculator

Eğer tarama işlemleri ile aranız iyi değilse ve başarılı sonuçlar elde edemiyorsanız, çok basit bir program gibi gözükmesine ve çok fazla ayara sahip olmamasına rağmen RSC, size belirli durumlarda en iyi çözünürlüğü alacak şekilde tarama çözünürlüğünü belirlemenizde çok fazla yardımcı olacaktır. Sonuçta elde etmek istediğiniz taramayı inç ya da mm. cinsinden belirlediğiniz zaman program size uygun çözünürlüğü belirtiyor. Tarayıcınız varsa mutlaka kullanmanız gereken yardımcı programlardan biri.

Flashget 0.92

İnternette indirmek istediğiniz dosyaları parçalara ayırarak daha hızlı indirebilmenize olanak tanıyan bir program olan FlashGet, download işlemini istenilen bir saatte de başlatabiliyor. Yeni sürümde bazı ufak değişiklikler ile önceki sürümlerdeki çoğu hata da düzeltilmiş.

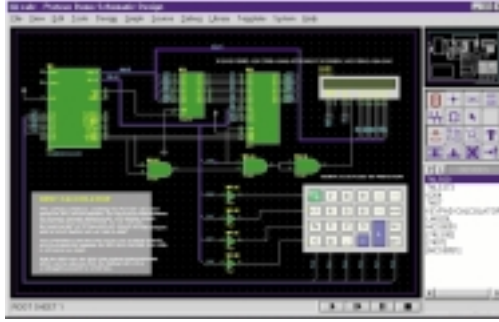
CHIP CD

Shareware sayfalarında tanıtılan bütün programları Ocak CHIP CD'sinde SHAREWARE'ler bölümünün altında bulabilirsiniz.

Proteus Professional Kendi İşlemcini Kendin Yap

Eksiksiz bir elektronik tasarım sistemi olan Proteus, gerçek zamanlı olarak gerçek işlemci ma-

dayanan devre simülatorünü birleştirerek oluşturulan yapı ile son kullanıcıların bile ek yeni modeller yaratması da program ile mümkün oluyor. Amatörlerin yanı sıra profesyonel kullanıcılar da gerçek tasarımlar üzerinde etkileşimli simülasyonlar yapabiliyorlar. Birçok popüler mikrokont-

rol kodunu çalıştıran microişlemci tasarımlarını simüle edebiliyor. "ISIS schematic capturing" yazılımı, ProSpice (SPICE3F5) analog ve dijital simülasyon ve ARES PCB layout yazılımını da içeren Proteus, autoplacer, autorouter ve 8051, 8052, PIC1683 ile PIC1684 microişlemcileri de dahil olmak üzere birçok sanal sistem modelleri, keypad ve diğer sanal aygıtları da destekliyor.

Canlandırılmış parçalar ile SPI-CE3F5 endüstri standartlarına

rol için simülator modelleri destekleyen Proteus, LED, LCD göstergeler, keypad ve RS232 terminaleri gibi bir çok canlandırılmış model de destekliyor. Aynı zamanda metin tipleri ve grafik renkleri gibi birçok taslağı içeren program arama, tag, züm ve yazdırma özellikleri de içeriyor ve BMP, DXF, EPS, HGL ile WMF gibi dosya formatlarına çıkış verebiliyor. Proteus içinde dahili metin izleyici ile debug özelliği de bulunuyor.

EarMaster Pro

Yeni Bir Kulak İster misiniz?

İlk defa duyduğunuz bir şarkı anında aklınızda kalıyor mu? Ya da notalarını bir anda çıkarabiliyor musunuz? Cevabınız evet ise iyi bir müzik kulağına sahipsiniz demektir.

Ancak eğer bu yeteneğe sahip değilseniz üzülmeyin. Çünkü EarMaster Pro adındaki yazılım, bu yeteneğinizi geliştirmenize yardımcı olacaktır. İçerdiği çeşitli kademelerdeki egzersizler ile on farklı harmonik ve ritmik kulak egzersiz alanlarında, Midi destekleyen ses kartınızı kullanarak müzikle ilgili olarak aralıklar, skalalar, modlar, akorlar ve tonları öğrenmeniz mümkün olabiliyor. Aynı zamanda program ile nota okuma ve ritimleri düzeltebilme gibi yeteneklere de kavuşabiliyorsunuz.

Program içinde yer alan tüm egzersizler müzik öğretmenleri

tarafından hazırlanmış. Yeni başlayanlara yönelik hazırlanmış programda ki otomatik kurs ile zorluk seviyesi de otomatik ayarlanabiliyor.

Gelişmiş Wave to Midi teknolojisi ile mikrofon kullanarak ton-

ları seslendirme ya da ritimlere alkış ile eşlik etme şansınız da bulunuyor. Sonuçta tüm dereceleriniz kaydediliyor ve gelişmenizi izlemeniz sağlanabiliyor. Sonuçları diske kaydedip çalışmanıza başka bir bilgisayardan da kaldığınız yerden devam edebilmeniz mümkün.

Surreal.FX Görsel Müzikler

Çeşitli görsel efektler ile desteklenmiş müzikten daha fazla zevk alanlardansanız PC'nizde o an çalan müziğin ritmine göre gerçek zamanlı olarak çeşitli efektler ve 3D ile desteklenmiş bir seri et-

kileyici grafiksel temalar yaratan bu program oldukça hoşunuza gidecektir.

RealPlayer ve RealJukebox ile birlikte çalışan program sizi ekran başına bağlayacak saatlerce süren ve sürekli değişen sınırsız bir eğlence sunabiliyor. Animasyonlar bir pencere içinde açılabilir gibi tam ekran olarak da oynatılabilir. Kullanıcının da çeşitli efektleri ayarlayabilmesine olanak tanıyan Surreal.FX'inden kendi BMP, JPG ya da TIF dosya biçimindeki resimlerinizi açıp kullanabilmeniz mümkün oluyor.

Applet FloatingMenu Builder

Serbest Dolaşan JAVA Menüleri

Daha çok web tasarımı ile ilgilenenlerin dikkatini çekecek olan bu program web sayfalarına serbest hareket edebilen Java navigasyon menüleri yaratmanıza olanak tanıyor. Applet FloatingMenu Builder ile hazırlanmış menü applet'leri herhangi bir içeriği sayfadan koparabiliyor. Arka plan resimleri tanımlayabileceğiniz, renkleri ve font tiplerini özelleştirebileceğiniz ve bir yükleniyor mesajı da görüntüleyebileceğiniz programda hazırladığınız applet'i en sık kullandığınız browser'da da önizleme yapabiliyorsunuz. Programın shareware sürümünde yaratılan Java applet'ler sadece kendi sabit diskiniz üzerinde çalışabiliyor.

Güncelleyin

Quick Time 5

Quicktime en başta yenilenmiş aqua stilinde arabirimi ile dikkat çekiyor. Bunun yanı sıra Flash 4.0 desteği, kendi multimedya projelerinizi kişiselleştirebilme, Cubic VR ve DLS dosyaları ile SoundFonts desteği de verebilen program geriye dönük olarak QuickTime 3.0 ve 4.0 Pro ile de uyumlu. Bu 2. preview sürümde skin desteği de bulunuyor.

WinDVD 2000

Yazılım tabanlı bir DVD çalıcı olan ve video ve müzik CD'lerini çalabilen programın 2000 sürümü bir çok gelişmiş özellik içeriyor. Bunların en başında gelen AQC (Advanced Quality Control) yani daha düşük işlemci hızları için kaliteyi düşürebilme özelliği. Böylelikle filmler daha problemsiz izlenebiliyor.

Opera 5

Kullanıcı dostu, hızlı ve aynı zamanda newsreader özelliğine de sahip bir internet browser'ı olan Opera'nın en son sürümü olan 5, birçok yeni özellik içeriyor. Entegre arama motoru ve iç ç benzeri bir mesaj programına da sahip olan Opera'da artık yeni JavaScript sürümlerine de destek sağlanıyor. Geliştirilmiş posta desteğinin yanında programın hafıza kullanımında da büyük düzenlemeler yapılmış.

Go!Zilla 3.92

Download programları arasında iyi yere sahip bir program olan Go!Zilla download için otomatik olarak internete bağlanabiliyor ve download sonrası bağlantıyı kesebiliyor. Dahili bir ZIP yöneticisine de sahip olan programda otomatik virüs tarama ve en uygun download sitesini seçme gibi özellikler de bulunuyor.

Easy CD-DA Extractor 4.3

CD ya da DVD'lerden WAV, RAW ya da Mp3 dosya biçimine ses aktarabilen programın en yeni sürümü olan 4.3 daha iyi ses aktarabilmek için baştan yazılmış ve artık ID3/ID3V2 desteği de bulunuyor. Birçok hatanın da düzeltildiği program, artık eskisine göre daha performanslı çalışıyor. Programa Windows Installer da dahil edilmiş.

İçindekiler

- 134 VideoMail Studio 3.0
Bugünkü E-postanızı Seyrettiniz mi
- 135 Whiteboard Photo
Karatahtandan Monitöre
- 135 GenSys Beyanname
Beyanname Doldurma Eziyetine Son
- 136 DVD Presenter
DVD Kalitesinde Slaytlar
- 136 NetOp Remote Control
Aynı Anda Farklı Noktalarda

NASIL TEST ETTİK?

Yazılım

CHIP editörleri yeni yazılımları hemen test edip yorumlarını not formunda da belirtiyorlar:

 çok iyi

CHIP yazılımların kalitesini şu üç alanda değerlendiriyor:

İşlevsellik: Bu kriter şu ana soruya cevap arıyor: Program, yerine getirilmek üzere geliştirildiği işleri ne kadar iyi bir şekilde yerine getiriyor? Burada özellikle fonksiyon kapsamı ve hatasız bir koda önem veriliyor.

Ergonomi: CHIP, dokümantasyonun kalitesini ve kolay kullanımı bu başlık altında inceliyor. Programla birlikte gelen kitapçık ne kadar kapsamlı ve anlaşılır, online yardım yeterince iyi mi, sihirbazlar ve diğer yardımcı araçlar var mı?

Kaynaklar: Bu başlık altında da iki alan değerlendiriliyor: Programın fiyat/performans oranı nasıl ve sistem gereksinimleri (bellek ihtiyacı, işlemci gücü gibi) ne kadar yüksek?

VideoMail Studio 3.0

Bugünkü E-postanızı Seyrettiniz mi?

Özellikle amatörlerin elektronik postalarına videolar eklemek için kullanabilecekleri, başarılı sayılabilecek bir program.

Yazılımlar arasında birçok işi bir arada yapan combo yazılımların sayısı hiç de az değil. VideoMail Studio da işte bunların arasında, tam olarak ne türde olduğuna karar veremediğimiz yazılımlardan biri. Çünkü video yakalama ve düzenleme özelliklerinin yanı sıra bir e-posta programının özelliklerine de sahip olan program, hepsinden biraz barındırıyor.

Program, görüntü yakalama ve yaratma ile web tabanlı de-

tuşuna basıp kayda başlayabiliyorsunuz. Kameranız tanınmıyor olsa bile netten sürücüsünü çekmek mümkün.

Kayıt sırasında sağlanan bilgiler etkileyici

Programı başlattığınız zaman ekranın üzerindeki büyük record (kayıt) tuşunu görmemek mümkün değil. Buna tıklayarak açılacak olan video yakalama penceresinden, kameranızı doğrulttuğunuz yeri kaydetmeye başlıyorsunuz. Bu sırada

sunuyor. "Fine Tune Range of Frames" adı verilen diğer bir özellik ise programın ekrana getirdiği küçük bir manuel playback aracının kullanılarak tüm videonun kare kare düzenlenebilmesi. Bu dikkat çekici özelliğin yanı sıra daha önceden kaydedilmiş hazır AVI dosyalarının program içinden çağırılıp düzenlenmesi de mümkün oluyor.

Videoları karşı sunucuya göndermek gerekiyor

Tüm işlemler bitip de program tarafından kaydedilen dosyalar VMP uzantısını alıyor. Postayı bir arkadaşınıza göndermeye hazır hale geldiğinizde ise bunları programı yapan şirketin web sitesine göndermeniz gerekiyor. Daha sonradan posta buradan web tabanlı posta programı ile alıcılara ulaştırılıyor. Alıcılar ise cevap adresi olarak sizin kayıt olurken belirttiğiniz adresi görecektir. Elektronik postanızın nasıl görüneceğini de belirtebildiğiniz program ile postanıza kişisel bir mesaj da ekleyebiliyorsunuz.

Servisin sorunsuz çalışması na rağmen kişisel videolarınızı şirketin web sayfasına göndermeniz pek hoş karşılanacak bir şey değil. Yine de VideoMail Studio gerçekten eğlenceli ve iki taraf için de hoşça vakit geçirecek bir yazılım.

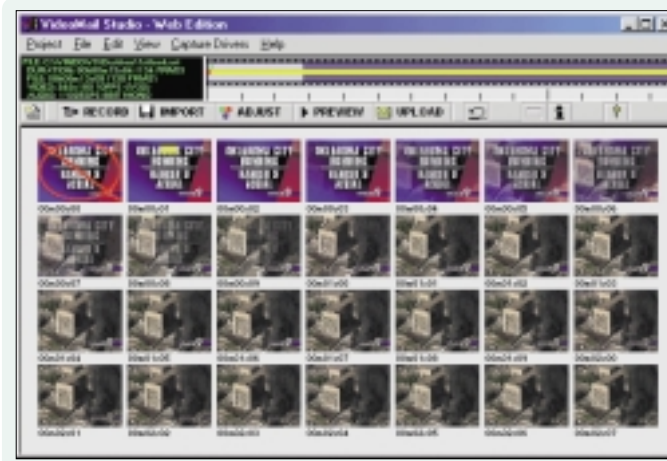

Bilgi için: Digital Media Works

Fiyatı: Ücretsiz

Web: <http://www.videomailstudio.com/>

- Hem video düzenleme hem de posta programı
- Kişisel videoları sunucuya göndermek gerekiyor

Videodaki kapatılan çerçeveler üzerlerine bir çarpı işareti konulmuş olarak görüntüleniyorlar.

polama ve posta programı şeklinde 2 parçadan oluşuyor. Eğer programı performanslı olarak kullanmak istiyorsanız, indirmeden önce bir mikrofona, video ya da web kamerasına sahip olmanız iyi olacaktır. İnternet'ten indirmek içinse de mutlaka site üzerinden kayıt olmanız gerekiyor. Özelliklerine göre çok da fazla yer kaplamayan VideoMail'in kurulumu da fazla problem olmadan gerçekleşebiliyor.

Programın video yakalama tarafında, hemen hemen her tür web kamerası destekleniyor. Böylelikle eğer kurulumdan önce bağladığınız bir kameranız varsa, anında "record"

yakalanan kare sayısının, çözünürlüğün ve dosya boyunun gösterilmesi gerçekten takdir edici bir özellik. Kaydın arkasından ise videoyu istediğimize uygun olarak da tekrar düzenleyebiliyorsunuz. Düzenleme fonksiyonları ise, diğer aynı tür programlarla benzerlikler gösteriyor. Çerçeve izleyici üzerinde video klibin kare kare düzenlenebilmesi oldukça hoş. Ayrıca çıkarmak istediğiniz karelerin silinmesi yerine aktif durumdan çıkarılması ise düzenlemeyi çok kolaylaştırıyor.

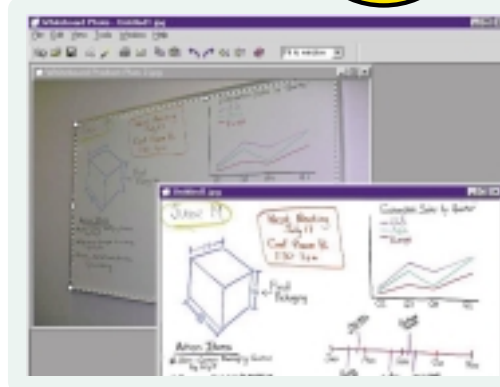
Ayrıca VideoMail, her kareye başlık ekleme ve videonun parlaklık ve kontrast değerini değiştirebilme gibi özellikler de

Whiteboard Photo

Karatahtandan Monitöre

Bir toplantı ya da eğitim sırasında karatahta ya da benzeri bir araç kullanmak gruplara fikirlerinizi ve düşüncelerinizi iletmek için en iyi yöntemlerden biridir. Ancak toplantının ya da dersin sonunda, bunların tümünün bir kağıda temize çekilmesi gerekir. Çözümlerden biri Digital Whiteboard kullanmak olabilir. Bu araçlar üzerindeki içeriği kağıda otomatik aktarabilirler. Ancak fiyatları 3000 dolar civarında.

Diğer bir nispeten ucuz yöntem ise dijital fotoğraf makinesi kullanmaktır. Tabii ki bu da tek başına kullanıldığında düşük kalitede görüntü ile pek verimli olmayacaktır. Bu durumda dijital fotoğraf makinesine ek olarak Pixid firması tarafından hazırlanmış Whiteboard Photo yazılımı kullanılabilir. Bu program gerçekten etkileyici bir biçimde, çekilmiş fotoğraflardaki tüm olumsuzlukları temizleyip sonuçta kullanıcıya anlaşılabilir yazılar ve temiz grafikler sunabiliyor.

Whiteboard Photo, karatahtandan ya da benzeri bir yerden alınmış fotoğrafları hızlı bir şekilde kağıda dökülebiliyor.

En başarılı sonuç beyaz tahtadan alınabiliyor

Yazılımı hem 500 doların üstünde hem de ortalama 150 dolarlık dijital kameralar ile beyaz ve kara tahta üzerinde denediğimizde, beyaz tahtadan alınan görüntüler, gerçekten toplantı notu olarak basılıp dağıtılacak hatta sunumlarda bile kullanılacak kalitede alınabiliyor. Sonuçların bir çok değişik resim formatında kaydedilmesi de mümkün.

Programın toplu işlem çözümü ile birden fazla resmin açılıp dönüştürüldükten sonra kaydedilmesi de otomatik ola-

rak bir sihirbaz eşliğinde yapılabilir. Ancak Batch işlemin manuel müdahaleye imkan vermemesi bazı durumlarda problem çıkarabiliyor. Bir problem olduğundaysa, mükemmel sayılabilecek yardım dosyalarından yararlanabiliyorsunuz.

Birçok kameranın TWAIN yazılımı ile de uyum sağlayabilen program resimlerin kameradan aktarılmasını kolaylaştırıyor. Ayrıca kara tahtanın arka renginin beyaza dönüştürülmesi, tebeşir renklerinin doğru olarak algılanabilmesi ve çıkışlara metin başlıklar eklenebil-

mesi programın diğer artılarını oluşturuyor.

Taranmış polaroid resimlerde ki sorunlar

Eğer programı taranmış polaroid resimler üzerinde kullanmak isterseniz, aynı kaliteli sonucu alamayacağınızı da göz önünde bulundurmanız gerekiyor. Bu tip resimlerde çizimler düzgün olarak alınabilse de yazılarda problem çıkabiliyor. 100 dolarlık fiyatı ile Whiteboard Photo üzerine dijital kamera fiyatı eklense bile yine de digital whiteboard'lara göre oldukça ucuz ve esnek bir çözüm oluşturabiliyor. Üstelik dijital kamerayı toplantı dışında başka amaçlar için kullanmanız da mümkün olacaktır.

Bilgi için: Pixid

Fiyatı: 100 dolar

Web: <http://www.pixid.com/wphoto.html>

- Yazıyı kağıda aktarmak için en ucuz alternatif
- Toplu işlem özelliği ile hızlı ve kolay dönüştürme

GenSys Beyanname

Beyanname Doldurma Eziyetine Son

Muhasebecilerin işi her zaman zordur. Ancak özellikle bazı dönemlerde yapılması gereken belirli işlerin üzerlerine bindirdiği yük, küçümsenmeyecek derecede fazladır. Bu tip işlerden biri olan beyanname

doldurulması ise, artık problemsiz bir şekilde gerçekleştirilebiliyor.

Kendi türündeki benzeri yazılımlara göre eksiksiz ve problemsiz olan programın dikkat çekici özellikleri arasın-

da yer alan bilgilendirme seçeneği hangi mükellefin beyanname bilgileri girilmiş hangisi girilmemiş, hangi mükellefin beyanname bilgisi yazıcıdan basılmış ya da basılmamış gibi bilgileri arama ekranından görebilmenizi sağlıyor. Böylelikle muhasebeciler her ay bir liste yapmaktan kurtuluyorlar.

Maliye tarafından basılan matbu evraklardaki tutarsızlık ve baskı hataları yüzünden ortaya çıkan problemleri yazıcı çıktıkları ise GenBeyan programının esnekliği ile de çözümlenebiliyor.

Baskı çıktısında muhasebecilere garanti veren program, sadece bir iki ayar ile çıkışın

matbu evraka uygun hale gelmesini sağlayabiliyor.

Yazıcı ayarları yapıldıktan sonra muhasebeci ve mükellef bilgileri girilip doğrudan beyannamenin doldurulmasına geçilebiliyor. Sonuçta çıkış matbu evraka alınıyor. Program CD'sinde yer alan görüntü ve sesli anlatımlar ise, yeni başlayanlara oldukça iyi bir rehber olabiliyor.

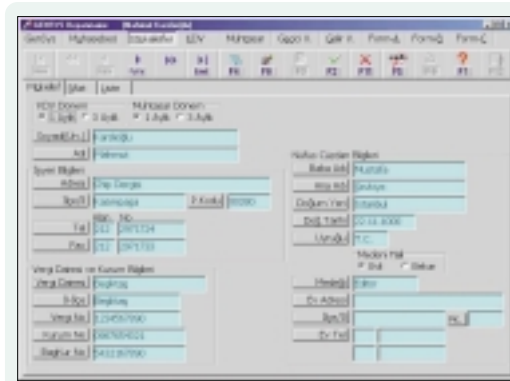

Bilgi için: GenSys Yazılım

Fiyatı: 50.000.000 TL

Tel: (312) 440 25 87

- Matbu forma göre değişebilen yazıcı ayarları
- Başarılı, görüntülü ve sesli yardım dosyaları

Beyannameler doldurulmadan önce mutlaka mükellef bilgilerinin girilmesi gerekiyor.

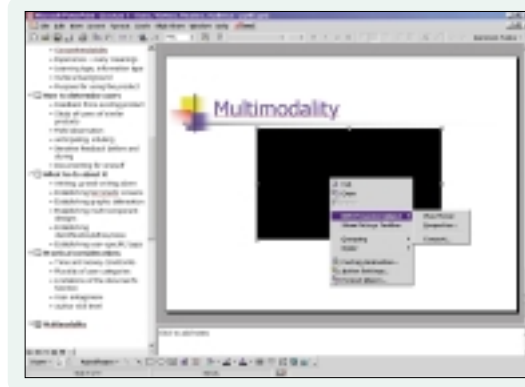
DVD Presenter

DVD Kalitesinde Slaytlar

Günlerinizi vererek özenerek hazırladığınız Power Point sunumlarında kullanacağınız video görüntülerin kalitesinin sunumunuza yakışmayacak kadar kalitesiz olduğunu düşünüyorsanız, sadece tek bir amaçla üretilmiş olan DVD Presenter yardımınıza koşacaktır. Basit anlamda Power Point sunumlarına DVD videolar ekleyen program hakkında aslında söylenecek çok fazla bir söz bulunmuyor. Çok kısıtlı fonksiyonlara sahip program sadece çalışıyor ve hiç de problem çıkarmıyor.

Programın kurulumu kendi kadar basit değil

Programın kurulumu ise maalesef biraz kafa karıştırıcı. Ama kesinlikle karmaşık değil. Kurulumun ardından Başlat/Programlar klasörü altına DVD Presenter klasörü ekleniyor. Klasörün içinde sadece, kullanıcının bir sonraki adımında ne yapacağını anlatan bir benioğu dosyası bulunuyor.

DVD Presenter penceresi üzerine sağ tuş ile tıklayarak videoyu oynatabilir ya da ayarlara ulaşabilirsiniz.

Zaten klasörün de başka bir kullanım amacı yok. Gerçeği söylemek gerekirse bunu okumadan programı kullanabilmek pek mümkün değil.

PowerPoint 97 ya da 2000 için yazılmış bir plug-in olan DVD Presenter PowerPoint'in Insert Object dialog kutusu içine yerleşiyor. PowerPoint içinde sunumunuzu açtıktan sonra önce DVD videoyu yerleştireceğiniz slaydı seçmeniz gerekiyor. Daha sonra Insert menüsünden Object seçeneğini onun da altından DVD Presenter'ı seçiyorsunuz. Slaydın

üzerinde boyutlandırılabilir ve hareket ettirilebilir bir siyah dikdörtgen belirecektir. Bununla ilgili tüm ayarları üzerine farenin sağ tuş ile tıklayıp düzeltebiliyorsunuz. Bunu bir kere yaptıktan sonra slayda erişildiğinde ayarlara göre video oynatılmaya başlayacaktır. Açacağınız her DVD presenter penceresi içinse ayrı ayrı ayarlar yapılabilmektedir.

DVD diskin istenilen parçası oynatılabilir

Oynatılacak DVD videolar ufak bir parça olabileceği gibi DVD

üzerindeki belirli bir başlık ya da bölüm de olabiliyor. İstenirse oynatılma sırasında DVD kontrolleri de görüntülenebiliyor. Böylelikle istendiği zaman bir fare tıklaması ile videoyu kesip tekrar sunuma dönmek mümkün oluyor. Bilgisayarınızda kullandığınız DVD yazılımı o anki çalma seçeneklerini belirliyor. Olabildiğince basit bir şekilde yazılım, eğer DVD video oynatmak istiyorsanız bu boşluğu dolduruyor.

Ancak tabii ki notebook ve LCD projektör kombinasyonunuz DVD görüntülemeye izin vermiyorsa bu durumda yapacak bir şey yok. Zaten program da bunu yapabileceğini iddia etmiyor. Program sadece PowerPoint içinden bir DVD diske arabirim olsun diye üretilmiş.

Bilgi için: Daikin U.S. Comtec

Fiyatı: 40 dolar

Web: <http://www.daikindvd.com/>

- + Konusunda tek yazılım
- Kurulumu kafa karıştırıcı
- Kısıtlı fonksiyonlara sahip

NetOp Remote Control

Aynı Anda Farklı Noktalarda!

Çok farklı ülke ya da şehirde ofisleri bulunan bir şirketiniz varsa, bunları birbirine bağla-

mak artık problem değil. NetOp Remote Control yazılımı hiçbir ek donanıma gerek olmadan sadece yazılımla Windows (3.1x, 95, 98, NT ve 2000), DOS, IBM OS/2 işletim sistemleri altında LAN veya WAN üzerindeki bilgisayarlar ya da modem ve ISDN CAPI ile birbirine bağlanan bilgisayarlar için uzaktan kontrol imkanı sağlayabiliyor.

Uzaktaki PC'nin ekranındaki biribir izleyebileceğiniz programda karşı taraftaki bilgisayarın klavye ve faresini de kontrol edebilirsiniz. Üstelik her iki yönde

dosya gönderip alabileceğiniz NetOp Remote Control'un kullanımı da oldukça basit. Mevcut bilgisayar ağınıza genişletme ve daha etkin kullanma imkanı sağlamanın yanı sıra özel olarak sadece bu işe adanmış bir sunucu bilgisayara da ihtiyaç duymuyor.

Remote sesli teknik destek ve hasar tamiri

Yüksek hızda data transferi, diğer tarafta bağlandığınız bilgisayar başındakilerle Type-and-Talk özelliği sayesinde on-line konuşma imkanı sağlamanın yanı sıra tüm çözünürlüklerde tam ekrana züm imkanı,

programın diğer artı yönlerini oluşturuyor. Programın içinde yer alan SOS ikonu sayesinde, her zaman çok detaylı bir yardıma ulaşmak da mümkün. Sesli konuşma özelliği teknik destek için ideal bir ortam oluştururken, diğer bir yandan remote olarak çökmelerden oluşan hasarın tamiri, kopyalama ve klonlama gibi işlemler de yapılabiliyor.

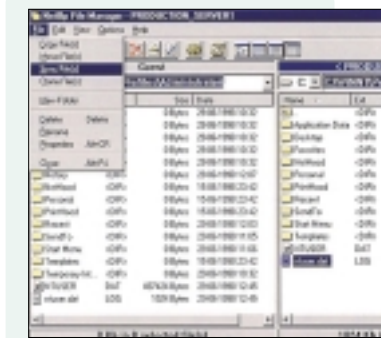

Bilgi için: prP Multimedia

Fiyatı: Firmayı arayınız

Tel: (212) 275 5652

- + Type&Talk özelliği ile sesli destek
- + Ağ genişletmek için ek donanıma ihtiyaç duymuyor

Programın transferi ile hızlı ve güvenli bir şekilde dosyaları ağdaki tüm host'larla paylaşabilirsiniz.

RECORDED

Software Video Recorder: Büyük ilgi

Hayır, VHS Video Recorder'ımı kullanıyorum	23%
Evet, Freeware veya Shareware kullanıyorum	23%
Evet, yazılım 20 dolardan fazla değilse	26%
Evet, yazılım 60 dolardan fazla değilse	15%
Evet, kayıt için Video Editing programları kullanıyorum	13%

Kaynak: CHIP Online

Açık trend: Yapılan araştırmalar kullanıcıların yaklaşık yüzde 77'sinin bilgisayarlarını dijital kayıt aygıtı olarak kullanmak istediklerini gösteriyor.

MPEG2 Software Video Recorder'lar Testte

Bedava Video Kaydeden PC

Software Video Recorder'lar tüm VHS Recorder'lardan daha iyi ve daha ucuz.

Video-CD üzerine yapılan kayıt, tümüyle DVD konforu sunuyor. CHIP programları test ederek, bedava çözümlerin de olanaklı olduğunu gösteren değerli ipuçları keşfetti.

■ "Kaptan Kirk sabitdiske"... Software Video Recorder'ın bu komuta itaat etmesi için bir tıklama yeterli! Uzay gemisi Atılğan'ın maceralarının ilk bölümü, MPEG2-encoder sayesinde, bir DVD görüntüsüne eş değer bir şekilde, sabit-disk üzerine yansıtılıyor. Yazılım çözümleri klasik VHS cihazlarının yerini alacağı benziyor. 50 dolar civarında bir fiyata, örneğin "Timeshifting" gibi harika işlevlere sahip recorder'lar edinmek mümkün. Bu "mucizevi araç" futbol müsabakalarındaki gol sahnelerini, kayıt işlemini kesintiye uğratmaksızın izleme olanağı sağlıyor.

Programlar gitgide daha da iyileşiyor: ABD'de sabitdisk recorder'lar pazarda patlama gösteriyor. Bunlara ait yazılımlar, bireysel kullanıcı profili yaratarak, kullanıcının zevkine uygun yayınları kendi başına kaydediyor.

Önkoşullar: İşlem performansı önemli

Başka hiçbir yazılım türü, recorder programların gereksindiği kadar hesaplama gücüne ihtiyaç duymuyor: İşlemci performansı gereksiniminin bir üst sınırı yok. CHIP Testi'nde, azami MPEG2 kalitesi söz konusu olduğunda, 933 MHz'lik bir Pentium-III bilgisayar bile dize geldi. Yazılım bir 2 GHz'lik PC için de yeterince iş çıkartabiliyor. Ama ev kullanıcıları için bilgisayarıcıdan alınacak 500 MHz'lik bir Pentium III ile sabitdisk üzerinde 20 GByte'lık boş alan yeterli. Bundan daha azı kullanıldığın-

da, frame kaybı ortaya çıkabilir: Bu durumda kaydedilen filmde dudak hareketleri ile konuşma arasındaki eşzamanlılık ortadan kalkacak ve görüntüler kesik kesik olacaktır. Şu sıralar piyasada MPEG2'yi gerçek zamanlı sıkıştırma üç program bulunuyor.

TV kartı seçiminde ise hata yapmak hemen hemen hiç olanaklı değil. Önceki sayılarımızda yayınladığımız testlerin gösterdiği gibi, görüntü kalitesindeki farklılıklar kaale alınmayabilir. Yalnızca bir Bt878 chipsetin kart üzerinde bulunmasına dikkat edilmelidir. Marka ürünü olmayan (No-Name) kartlarda sesle ilgili sorunlar ortaya çıkabiliyor; Hauppauge, Pinnacle ya da ATI kartları ise işi sağlama bağlıyorlar.

Optimal bellek ortamı: DVD konforunda video-CD

MPEG2 dosyaları çok büyük bellek alanları gerektiriyor. 6.000 KBit/s'nin üzerindeki Bit oranları, 50 GByte'lık diskleri bile yıldırım hızıyla dolduruyor. En iyi çözüm, kayıtları video-CD olarak gerçekleştirmek. Dijital kayıt VHS video kasetlerini her bakımdan geride bırakıyor: Yüz kez izlendiğinde bile değişmeden iyi kalması, hiçbir kaybın söz konusu olmaması ve en önemlisi muhtemelen varan görüntü kalitesi dijital kaydın hemen sayabileceğimiz avantajlarından.

Fiyat da cezbedici: 180 dakikanın üzerinde kayıt olanağı sağlayan üç ham CD'yi sadece bir dolarlık bir fiyata edin-

mek mümkün. İyi kalitedeki VHS bantları bunun kat be kat üzerinde bir fiyata satılıyor. İstendiğinde, bir DVD-Standalone-Player ile, Kaptan Kirk doğrudan televizyon ekranına dahi yansıtılabilir. Enerji, Scottie!

MG-PS / Garo Antikacıoğlu (agaro@chip.com.tr)

Modern tasarım: Gelişmiş bir arayüz arkasında dijital bir Video Recorder gizli.

İçindekiler

140	Testin Galibi: PowerVCR-II
140	WinVCR II
142	nanoDVR
144	Sonuç
144	Tablo: Teknik Veriler ve Değerlendirme
142	Nasıl Test Ettik?
146	Bedava Software Video Recorder'lar
146	TV Kartında Ses Problemlerinin Çözümü
148	Profesyoneller İçin Video Recorder Araçları
150	High-End PC Konfigürasyonu
150	Pratik İpuçları: Video Capture
152	Standart Bilgisayar Konfigürasyonu
152	Low-End Bilgisayar Konfigürasyonu

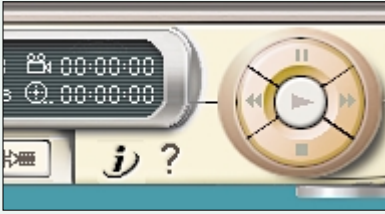
1. Sıra

iyi
(7,22)

- + Timeshift Playback
- + İyi uyumlandırma olanakları
- + İyi düşünülmüş ek modüller
- + Hoş arayüz
- Arada bir görüntü hataları

Fiyatı: Yaklaşık 50 dolar
Bilgi için: www.cyberlink.com.tw

Profesyonel: Kullanım çubuğu ileri derecede gelişkin bir video recorder'ınkine benziyor.

PowerVCR-II

Kılı Kırk Yaranlar İçin

PowerVCR-II teste katılanlar arasında en fazla işleve sahip program. Esnek olarak ayarlanabilen kayıt parametreleri de tatminkar.

PowerVCR-II, kardeşi PowerDVD gibi, videorecorder şıklığında geliyor. Recorder yazılımı MPEG1 ve MPEG2 formatlarında kayıt olanakları sunuyor. Kayıt parametrelerinin (görüntü boyutu, veri oranı, frame oranı) seçiminde PowerVCR örnek teşkil ediyor. Kullanıcının kafasını teknik ayrıntılarla karıştırmaksızın, video akışının özel kalite ve donanım gereksinimleriyle uyumlandırılması için yeterince serbest hareket alanı sunuyor.

Maalesef önceden tanımlanmış hiçbir Template PAL televizyon standardı ile uyumlu değil. Ama bu durum, varolan önayarları değiştirmek ve kaydetmek için bir zorluk yaratmıyor. Performansı yüksek donanım şartı yerine getirildiğinde, görüntü kalitesi teste katılan öteki programlarda olduğundan daha üstün. Ayar olanakları 740x576 piksel seviyesine kadar uzanıyor. Ancak

bu veriler testimizde yalnızca 933 MHz'lik bir Pentium III ile gerçekleştirilebildi.

Donanım konusunda PowerVCR bariz bir biçimde rakiplerinden ayrılıyor. Videoeditor'da birçok klip birbirine bağlanabiliyor ve birleştirilebiliyor. Dönüştürücü (converter), bellek canavarı AVI dosyalarını MPEG-1/2 formatına dönüştürerek yer tasarrufu sağlıyor. Sistemin arka planındaki sürekli aktif bir zaman planlayıcı donanımı tamamlıyor: Yokluğunuzda kayıtları yönetiyor ve kaydı dakik bir biçimde başlatıyor. Üretici, "Timeshifting Playback" ile gerçek bir ileri özellik sağlamış: Bu araç, kayıt işlemi kesintiye uğramaksızın sürerken, zaman sırası değişimli oynatmaya izin veriyor. Böylelikle film, daha sonra herhangi bir yerde yeniden başlamak üzere, durdurulabiliyor ya da kısaca geri sarılabiliyor.

2. Sıra

orta
(6,48)

- + Kolay kullanım
- + One-Click-Recording
- + ASF desteği
- + Entegre timer
- Tam PAL çözünürlüğü yok

Fiyatı: Yaklaşık 50 dolar
Bilgi için: www.cinax.com

Fütürist: Arayüz, ancak 2010'da olabilecek bir video recorder'a benziyor.

WinVCR-II

Düzenli ve İşlevsel

Yeni sürüm, TV görüntülerinin yalnızca MPEG2 formatında değil, bilakis internet uyumlu ASF olarak da montajına olanak tanıyor.

Üretici, çok basit bir kullanıma olanak tanıyan arayüzü, WinVCR-1'den WinVCR-2'ye geçişte etraflıca elden geçirmiş. İşlev düğmeleri bir video recorder'ın şalterlerini örnek alıyor ve yanıtız hiçbir soru bırakmıyor.

Kullanıcı kayıt sırasında MPEG1, MPEG2 ve internette yaygın ASF formatları arasında seçim yapabiliyor. Programla birlikte capture ve bir player (oynatıcı) modülü geliyor.

Oynatıcı modülü ile kullanıcının kendisinin oluşturduğu video dosyalarının yanı sıra, DirectShow tarafından desteklenen tüm formatlar da oynatılabiliyor.

Önceden tanımlanmış proje Template'leri arasında, MPEG1 ve MPEG2 için üçer değişik bit oranı ve kalite bamağı seçime sunuluyor. MPEG2 için azami veri oranı video bölümü için 4.000 KBit/s ve Audio bölümü için 256

KBit/s civarında. Gerçi "Capture" register kartı üzerindeki önayarlarda "Configure Video Encoder" seçeneği bulunuyor. Ama tuhaftır ki, test sırasında bu işlemlere ulaşmak olanaklı olmadı.

Görüntü kalitesi konusunda WinVCR iyi bir seviyede seyrediyor. Kayıt parametreleri olarak Video-CD için MPEG1 ayarları seçildiğinde, üç saatlik bir kayıt hemen hemen 2 GByte'lık bir dosya boyutuna ulaşıyor. Video 21 inçlik bir monitör üzerinde tam ekran olarak görüntülediğinde, düşük veri oranı yüzünden bariz sıkıştırma hataları görülüyor.

Bu yüzden büyük monitörlerde tam ekran görüntü için, DVD'de de kullanılan MPEG2 formatı daha uygun. WinVCR-II MPEG2 altında maalesef yalnızca azami 352x288 piksel kaydediliyor.

3. Sıra

orta
(5,18)

- + İyi MPEG2 kalitesi
- + Bir tıklamayla kayıt
- Eskimiş arayüz
- Tam PAL çözünürlüğü yok
- Yüksek fiyat

Fiyatı: Yaklaşık 55 dolar
Bilgi için: www.nanocosmos.de

Antika: Eski Windows 3.1 tasarımındaki kaba saba ikonlar arayüzü süslüyor.

NanoDVR

Düşünce Arasından Sonra Video Zevki

Sade arayüzde küçük hatalara sahip sağlam bir teknik işbaşında. Görüntü kalitesi rakiplerinkiyle boy ölçülebilecek düzeyde.

Video recorder kullanım arayüzü bir güzellik yarışması kazanacak cinsten değil: Ayarlar ve denetim için gerekli kullanım öğeleri, gerçi kolaylıkla ulaşılabilecek şekilde araç çubuğuna yerleştirilmiş, ama kendi kendilerini açıklamaktan acizler. Kayıt formatı olarak MPEG1 ile MPEG2 arasında seçim yapılabiliyor. Birlikte gelen template'leri özel gereksinimlerle uyumlandırmak mümkün, ancak bunlar bellek işlevleri sunmuyor. Format ayarlarında 352x288 piksel çözünürlükten fazlası da emre amade. Ancak nanoDVR daha yüksek bir çözünürlük uygulama konusundaki her deneyi çöküşle karşıladı. Olumsuz olarak göze çarpan bir diğer özellik ise, verili Capture süresi dolduktan sonra (kayda başlamadan önce her seferinde bir kayıt süresi sınırı verilmesi gerekiyor) nanoDVR'nin

kayıt süresinin uzamasıyla koşut olarak dakikalarca sürebilen hesaplamalar kullanması oldu.

Program her seferki proje ayarına göre, sesi WAV'dan MPEG ses formatına dönüştürüyor ve görüntü ve ses verilerini ortak bir MPEG dosyasında birleştiriyor. Program bu sırada başlangıçtaki WAV/MPEG dosyasını, başarıyla tamamlanan Multiplexing sonrasında da proje klasörü içinden silmiyor.

Bu hatalar ve kısıtlamalar bir kenara bırakıldığında, nanoDVR rakipleri arkasına saklanması gerekmeyen, düğün bir görüntü kalitesi sunuyor. Encoder 800 MHz'lik bir Pentium III bilgisayarda frame kaybetmiyor. MPEG2 kayıtlarının yansıtılma kalitesi 352x288 piksellik bir çözünürlükte VHS seviyesinin üzerinde seyrediyor.

NASIL TEST ETTİK?

Software Video Recorder'lar

■ İşlevsellik

Recorder'lar üç test senaryosuna tabi tutuldu. Programlar 90 dakikalık sekanslarda doğrudan TV kartından MPEG1'e kayıt etme işlemini gerçekleştirmek zorunda bırakıldı. MPEG2 formatında kayıtlar TV kartının S-VHS girişi üzerinden gerçekleştirildi.

Ön planda tutulan doğal olarak video recorder'ların görüntü ve ses kalitesi oldu. Görüntü oynatıldığında akıcı, doğru hızda, dudakların sesle eşzamanlı ve tam ekran olup olmadığına bakıldı. Bundan başka sıkıştırma hatalarının izleyicinin gözüne batıp batmadığına bakıldı. Hızlı hareket eden motiflerde ya da ani kamera hareketlerinde yatay "kir izi" (tarak efekti) oluşmamalıydı ve encoder bu sırada görüntü içeriklerini de doğru bir biçimde depolamalıydı. Kaydedilen film doğrudan Video-CD olarak yazdırılabiliyorsa, artı puanlar verildi. Ek modüllerde göz önünde tutulan sorular ise şunlardı: Özellikler ne derece anlamlı, ve entegrasyon başarılı mı?

■ Ergonomi

Kullanım kılavuzu ve etraflı on-line yardım konuları üstünde özellikle duruldu. Recorder'ın varolan donanım önkoşullarıyla uyumlandırılıp uyumlandırılmadığına, ve özel bilgi gerektirmeksizin konfigürasyonun yapılabildiğine bakıldı. Burada görüntü boyutu, veri ve frame oranı bireysel olarak ayarlanabilir olmalıydı.

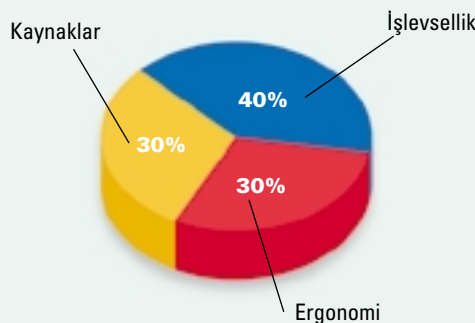
Oluşturulan profil dosya olarak kaydedilebilmeliydi. Yine üzerinde durulan, entegre işlevselliklerin denetiminin ne denli basit olup olmadığıydı.

■ Kaynaklar

Burada fiyat-performans oranının nasıl olduğu incelendi. Söz konusu olan recorder'ın donanıma yönelttiği talepler sorunuydu. Tabii ki yazılımın fiyatı da belirleyici bir rol oynadı. Aynı şekilde sistemin stabilitesi ve genişletilmiş işlemci komut setlerinin desteklenmesi de değerlendirme kapsamı içindeydi.

Çünkü encoder algoritmalarının 3Dnow, MMX, Streaming SIMD Extension (SSE) ya da Enhanced 3Dnow üzerine optimizasyonu işlemci gücünden kısmen tasarruf etmeyi beraberinde getiriyordu.

Test Kriterleri

1

2

3

Sonuç

Hepsi de İyi

Klasik VHS recorder'in sonu mu geldi acaba? Günümüzde 50 dolar karşılığında, üstelik de daha iyi görüntüler sunan bir Software-videorecorder edinmek mümkün. Çünkü kaydedilmiş video verilerinin bir P-III sistemi üzerinde akıcı ve tam ekran oynatılması (saniyede 25 frame) artık bir sorun teşkil etmiyor. Bunun anlamı şu: Bir televizyonda oynatıldıklarında, kayıtlar VHS video recorder seviyesini bariz bir biçimde geride bırakıyor. Test edilen tüm recorder'lar doğrudan video-CD formatına dönüştürme işlemini gerçekleştirebiliyor. Burada önemli ölçülere varan kalite farkları saptanmadı. Daha yüksek talepleri MPEG2 karşılayabiliyor, bu konuda üç denek de başarılı. Yalnızca WinVCR internette çok işe yarayan ASF formatından da anlıyor.

Zaman ayarlı kayıtlar PowerVCR ve WinVCR ile olanaklı. Böylelikle bir video recorder'ın günlük talepleri en iyi bir biçimde karşılanmış oluyor.

Testin galibi PowerVCR-II

PowerVCR-II açık bir biçimde testin galibi. Yazılım yalnızca iyi görüntü kalitesiyle değil, büyük işlevler kapsamıyla da tatminkar. Timeshifting özelliği zaman ayarlı televizyon seyretme olanağı sunuyor. Böylelikle sinir bozucu reklamların üzerinden atlanmış oluyor.

500 MHz'lik bir Pentium III ile bile MPEG2 formatında kayıt mümkün, ancak tabii ki 352x288 piksellik bir çözünürlük ile sınırlı olarak. Videostream kalitesi aynı çözünürlükte MPEG1 tarafından geride bırakılıyor. Tam PAL çözünürlüğü yalnızca üst uç (high-end) sistemler ile gerçekleştirilebiliyor. Bu sistem en az 933 MHz'lik bir Pentium III ya da Athlon/Thunderbird olmak zorunda.

Testimize katılan ürünlerin sayısının az olması ve bu ürünlerin hemen hepsinin fiyatlarının uygunluğu nedeniyle, bir fiyat-performans galibi seçmekten vazgeçtik.

Ürün	PowerVCR-II	WinVCR-II	nanoDVR
Toplam Puan	7,22	6,48	5,18
Fiyat (yaklaşık)	50 dolar	50 dolar	55 dolar
Üretici/Sunucu	Cyberlink	Cinax Designs Inc.	Nanocosmos GmbH
İnternet (www.)	cyberlink.com.tw	winvcr.com	nanocosmos.de
Teknik Veriler			
İşletim sistemleri	Win 98/2000	Win 95/98	Win 95/98/NT/Me/2000
Kullanım kılavuzu	•	-	-
Timer/Time-Shifting	•/•	•/-	-/-
VCD-Player	•	•	•
Montaj işlevleri	•	-	-
Dönüştürme araçları	•	-	-
Formatlar			
MPEG 1/2/4	•/•/-	•/•/-	•/•/-
AVI	-	-	-
ASF	-	•	-
Değişken/sabit bit oranı	değişken	değişken	değişken
Değişken/sabit bit oranı	değişken	fest	değişken
Çözünürlükler	720 x 480'e	352 x 288'e	352 x 288'e
	kadar çalışıyor	kadar çalışıyor	kadar çalışıyor
Kayıttan önce görüntü uygulandırma (Renk tonları, netlik, kontrast)	•	•	•
Harici CDec'ler	-	-	-
Ses denetlenebilir	-	-	-
Ses multiplexing	Time Shifting'siz	Time Shifting'siz	Time Shifting'li
Donanım			
Min. Konfigürasyon MPEG1	P-III/400	P-III/400	P-III/400
Min. Konfigürasyon MPEG2	P-III/500	P-III/500	P-III/500
Değerlendirme	Puan: 0 50 100	Puan: 0 50 100	Puan: 0 50 100
Görüntü kalitesi MPEG1	84	88	85
Görüntü kalitesi MPEG2	96	93	95
Ses kalitesi	90	84	85
Hız	93	93	78
Kayıp Frame'ler	96	96	93
İşlevsellik	79	79	69
Ergonomi	95	75	65
Kaynaklar	63	65	56
Toplam Değerlendirme Sonuç	79	74	64
	Dönüştürücü ve Timer gibi ek işlevler ile geniş konfigürasyon olanakları test galibi olmasını sağlıyor.	Kayıt parametrelerinin konfigürasyonunda yeni başlanlar da zorluk çekmiyor. Gönül isterdi ki, program daha fazla ayar olanakları sunsun.	NanoDVR görüntü kalitesi noktasında puan topluyor. NanoDVR'nin arayüzü çok eskimiş bir izlenim uyandırıyor. Fiyat-performans oranı iyi değil.
	• = evet - = hayır		

Tüm ürünlerin genel değer alanı → | Her bir ürünün değer alanındaki yeri

Bedava Software Video Recorder

Bir software video recorder'ı ücretsiz elde etmeniz de mümkün. CHIP uygun freeware ile sevdiğiniz filmleri nasıl hızla ve basitçe diskinize aktarabileceğinizi açıklıyor.

■ İnternette VirtualDub ve TMPEG gibi bir sürü kayıt programları ortalıkta dolaşiyor. Bunlar ücretsiz olan becerikli yazılımlar: Sisteminizi koruyan, performansı yüksek ve üstelik eğlenceli! Bunların yanında bazı ticari rakiplerinin bile soluk kaldığı söylenebilir.

Ancak elverişli araçların kullanımı pek de kolay değil. CHIP işinizi kolaylaştırıyor ve adım adım bu programlarla nasıl en yüksek kalitede film kaydedebileceğinizi gösteriyor. Bir kere işleyişini kavradığınızda, hızla VirtualDub tiryakisi olmanız işten bile değil. Tek dezavantaj ise veri hacmi ile ancak bir sonraki kuşak bilgisayarların baş edebilecek olması. Saatlerce süren MPEG formatına dönüştürme işlemi bir sinir harbini andırıyor.

Her şeyden önce VirtualDub programını kurun ve "AuxSetup.exe"yi başlatın. Bu benchmark-tool sisteminizi test edecektir: Ekran boyutu (frame size) 24'lük bir renk derinliğinde ve 25 FPS'lik bir görüntü oranında video-CD boyutu (352x288) olarak ayarlanmış olmalıdır. Eğer test başarılı olmazsa, sayfa ...'deki "Kayıt Optimizasyonu" ipuçlarıyla PC'nizi hızlandırmayı deneyin.

Şimdi televizyon uygulamasını başlatarak ve kaydetmek istediğiniz programı ayarlayarak TV kartını ayarlayın. VirtualDub programını geliştirenler harika olan kayıt modülünü iyi gizlemişler: Bu aracı File/Capture AVI... altında bulacaksınız. Bir tıklama yeterli ve karşınıza bir televizyon görüntüsü çıkacaktır. Eğer bu gerçekleşmezse, Video menüsünde Overlay modunu Preview modu olarak değiştirmeyi deneyin.

Geriye kalan ayarlar için izlemeniz gereken yol şu:

❶ **Ses:** Audio/Compression altında ses kalitesini CD kalitesi olarak ayarlayın. Bu sırada sesin yüksekliğini volume-meter ile tümüyle denetlemeyi unutmayın. Ancak kırmızı çubuk ekranın dışına taşmamalıdır. Burada geçerli ilke çok gürültülü olmaktansa biraz daha yavaş sesli durumu seçmektir.

Küçük, narin ve ücretsiz: VirtualDub akla gelebilecek her şeyi sunuyor ve böylelikle tüm ticari Software-videorecorder'ları geride bırakıyor. Ancak kullanım konforu pek iyi değil.

SESSİZ TV KARTI

Ses Problemlerinin Çözümü

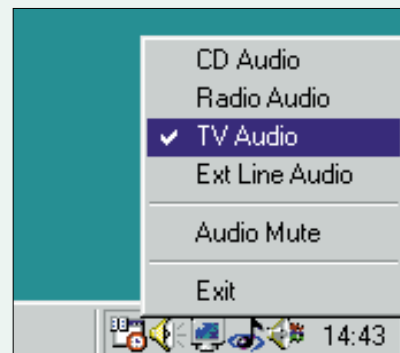
TV kartının sesini başlatmak Software video recorder'ların başına büyük problemler açıyor. BT878 chipseti ses çıktısı verebilirken, hiçbir üretici PCI-Bus üzerinden doğrudan bir çıktı sunmuyor.

Ses kartı üzerinden geçen zahmetli yol bazı zorluklar sunuyor, çünkü ses kartlarının Line-in girişi etkinleştirilmiş olmak zorunda. Systray'deki küçük sarı hoparlör üzerine tek tıklama ses yüksekliği ayarını başlatıyor. Seçenekler / Özellikler menüsünde "Kaydederken" seçenek alanına geçin ve "Tamam" ile onaylayın. Sonra Line-in girişini etkinleştirin.

Geçerli olan altın kural şu: Capturing yazılımı başlatılmadan önce, her zaman ilk olarak televizyon uygulaması ile TV kartı başlatılmak zorunda. Bir Hauppauge kartına sahip olanların durumu burada daha iyi. www.hauppauge.de/software.htm adresinde AudioSelect adlı yararlı bir araç indirilmeyi bekliyor. Systray bağlamında sağ fare tuşuyla TV sesini doğrudan yönetebilirsiniz. Buna rağmen yine ses duyul-

mazsa, TV yazılımını Capturing programıyla birlikte çalıştırmayı deneyin. Püf noktası ise Overlay modu: Capturing-Tool'unuzda Overlay seçeneğini devre dışı bırakmayı deneyin.

Bu VirtualDub'da Video/Overlay menüsündeki çengeli tıklayarak kaldırma yoluyla gerçekleştirilebiliyor. Sonra televizyon yazılımını başlatın, bu sırada programın Overlay modunda çalışması gerektiğini unutmayın. Şimdi televizyon yazılımını asgarîye indirin.

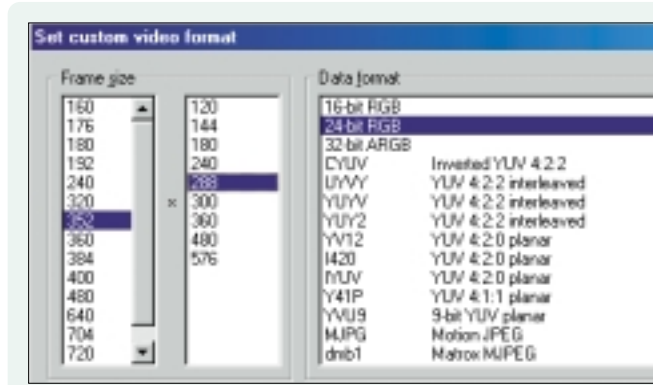

Systray'de gizli: AudioSelect doğru ses kaynağını etkinleştiriyor.

Aksi takdirde ses gerekenden yüksek olacak ve ses bilgileri kaybolacaktır.

2 **Kamera:** Ses için geçerli olan, görüntü için de geçerli. Video menüsündeki histogram'ı açın ve VirtualDub programının görüntü bilgilerini de olağandan yüksek olarak denetleyip denetlemediğini sınavın. Video/Source üzerinden aydınlık ve kontrast ayarlayıcılar kullanarak görüntüyü kurtarabilirsiniz. Burada ek olarak S-VHS girişi gibi video kaynaklarına geçebilirsiniz.

3 **Capture:** Capture/Settings penceresini açın, Capture Audio seçeneğini etkinleştirin ve görüntü oranını 25 olarak belirleyin. Görüntü ve ses oranlarını alt görüntü çubuğu üzerindeki iki düğme ile ayarlamak daha da kolay. Video menüsünde Overlay ya da Preview komutlarını etkin olmaktan çıkarın ki, televizyon kayıt sırasında görüntülenmesin; böylece hesaplama gü-

Optimal değerler:
24 Bit'lik renk derinliğinde görüntü boyutu video-CD formatı olarak (352x288) ayarlanmış olmalıdır.

cünden tasarruf etmiş olacaksınız.

4 **Action:** Kaydı başlatmak için, basitçe Capture/Capture Video üzerine tıklayın ya da [F6] tuşuna basın. Dahili Capturing-Tool Microsoft arabiriminden daha hızlıdır ve AVI dosya boyutunda 2 GByte sınırını tanımamaktadır. Tüm temel ayarları yaptınız mı? Artık önemli olan yalnızca bilgisayarı-

nızın performans kapasitesi. En yaygın üç bilgisayar konfigürasyonu için, CHIP ileriki sayfalarda uygun video-codec'ler ile birlikte optimal ayarları gösteriyor.

Bu konfigürasyonlar bir dogma değil; iyi uyumlandırılmış sistemler daha fazlasını talep eden konfigürasyonlarla da baş edebilecektir.

Profesyoneller İçin Video Recorder Araçları

Kategori	Program	Kısa Açıklama	Fiyat	Weblink
En İyi Capture Programları				
	Microsoft Vidcap	Microsoft tarafından geliştirilen, iyi bir capture programı	Freeware	Internet arama makinası
	Honestech MPEG Recorder 1.0	Kullanımı kolay, harika bir arayüzü olan MPEG1 yazılım video kaydedicisi	100 Dolar	www.honestech.com
	AVI_IO 03.06	Küçük bir kayıt programı, 400 GByte'a kadar iyi kalitede AVI formatında kayıt yapabiliyor	25 Dolar	www.shareit.com/programs/103521.htm
	ReelCap 3.0 Pro	Timer fonksiyonu olan iyi donanımlı bir kayıt programı	40 Dolar	www.reelware.com
	MainActor	Video Editing programına entegre edilmiş capture bölümü	85 Dolar	www.mainactor.de
	CapturePRO	Başarılı bir capture paketi: herşeyi diske kaydediyor	200 Dolar	www.pegasustools.com
En İyi AVI-Codec'ler				
	DivX MPEG4 3.11	Mucize codec: En düşük bellek ihtiyacında mükemmel kalite	Freeware	Internet arama makinası (divx)
	Ligos Indeo Video 5.11	Çok hızlı sıkıştırma, ortalama görüntü kalitesi ve ücretsiz	Freeware	www.ligos.com
	Huffyuv v2.1.1	YUV Zipper: Winzip gibi bu akıllı araç kayıpsız olarak resmin renk bölümlerini 2:1 oranında sıkıştırabiliyor	Freeware	www.math.berkeley.edu/~benrg/huffyuv.html
En İyi MJPEG-Codec'ler				
	PICVideo MJPEG	Ücretsiz, iyi sıkıştırma oranıyla hızlı. Register etmek gerekiyor	Freeware	www.jpg.com
	Main Actor MJPEG	Etkileyici performansı ile gelişmiş bir codec	20 Dolar	www.mainactor.de
	Leadtek MJPEG Codec 1.0.0.1	İyi görüntü kalitesi olan pahalı bir MJPEG Codec	100 Dolar	www.leadtools.com/codec.htm
En İyi MPEG1- Encoder'lar				
	Panasonic MPEG Encoder 2.51	Mükemmel bir MPEG1 Encoder: kullanımı kolay ve mükemmel resim kalitesi	80 Dolar	www.networkserve.co.jp/mpeg/index_e.html
	TMPEG Encoder Pocket Context	MPEG1 ve MPEG2 için özellikle hızıyla dikkat çeken çok başarılı freeware bir MPEG sıkıştırıcısı	Freeware	www.yks.ne.jp/~hori
	bbMPEG 1.23	MPEG1 ve MPEG2 için freeware Encoder, DVD verilerini de işleyebiliyor	Freeware	http://members.home.net/beyeler/bbmpeg.html
	XingMPEG Encoder	İyi görüntü kalitesi olan hızlı bir Encoder	250 Dolar	www.xingtech.com/video/mpeg/encoder
	Heuris Media Cleaner Pro 4	Internet'teki Star Wars Trailer'ı için referans MPEG Codec'i	500 Dolar	http://207.220.219.81/products/CleanerOverview.html
En İyi MPEG2- Encoder'lar				
	WIS mpeg2i	İyi düşünülmüş ek fonksiyonları ile ucuz bir MPEG2 Encoder	200 Dolar	www.wis-tech.com
	Cinema Craft Encoder Lite 2.25	MPEG2 sıkıştırıcılarının Porsche'si: Çok hızlı ve mükemmel kalite	250 Dolar	www.cinmacraft.com

High-End PC Konfigürasyonu: 800 MHz'lik Pentium III

Performansı yüksek bir sistemde VirtualDub ile harikalar yaratabilirsiniz. Bu bağlamdaki sihirli sözcük, asgari disk alanı tüketimiyle şahane görüntü kalitesi sağlayan DivX. Bu Codec verileri özgün boyutlarının altmışta birine kadar sıkıştırıyor.

Video/Set Custom Format menüsünde görüntü boyutunu Super Video-CD format olarak (352x576) ve veri formatını da yer tasarrufu sağlayan YUY2 olarak ayarlayın. Daha büyük çözünürlüklerde hızlı hareketler sırasında görüntüyü bozan tarak efektleri oluşuyor. Bunları Smart Deinterlace ile uzaklaştırabilirsiniz. Ancak VirtualDub ile birlikte bunun eskimiş bir sürümü geliyor.

VirtualDub altında görüntüyü iyileştiren plug-in'ler gibi ek filtreler oluşturulabiliyor. www.geocities.com/Colosseum/Pressbox/8699/index.html adresinden en yeni sürümü (2.4) edinebilirsiniz. Video/Filters/Add/Load menüsünde "smart.vdf" filtre dosyasını eklemek suretiyle filtreyi kurun. Smart-Deinterlace-Filter üzerine çift tıklama

onun konfigürasyon sayfasını başlatacaktır. Orada tek tek ayarları deneyin. Önceden ayarlanmış değerler hızlı video sekansları için uygun.

Güncel DivX MPEG4-Codec 311 alpha "Video/Compression..." üzerinden konfigüre edilebiliyor. Bunun için daha iyi DivX Low-Motion-Codec seçilmeli ve "Configure" üzerine tıklamalı. CHIP iyi bir ortalama değer olarak 1.528 KBit/s sonucunu saptadı. Kaydı başlatın ve dikkatle istatistiği gözlemleyin. Özellikle önemli olan değerler "CPU-Usage" ve "Dropped Frames".

Dakikada on görüntüden fazlası kayboluyorsa, sisteminizi hızlandırmayı denemeniz yerinde olacaktır. Her şeyden önce Deinterlace-Filter'i devre dışı bırakın. Bu işlem gereken sonucu sağlamazsa, geriye çare olarak ancak görüntü oranını normal video-CD formatına (352x288) indirmek kalacaktır.

Filmi bir DVD-player'da da oynatabilmek için, TMPEG ile

MPEG4-Stream'i bir Super Video CD uyumlu formata dönüştürmek zorundasınız. Bunu nasıl yapabileceğinizi sayfa ...'deki "Standart Bilgisayar Konfigürasyonu" bölümünde bulacaksınız. Yalnızca Video-CD formatı yerine Super Video-CD formatı (PAL) yüklemeniz gerekiyor.

Sonrasında „ö?iXösë-ëvÅ£.mcf" japonca adlı dosyayı yükleyin ve çözünürlüğü 352x576 olarak değiştirin. Aspect Ratio'yu "1:1 (VGA)" olarak ayarlayın.

Görüntüyü bozan tarak efekti:
Smart-Deinterlace-Filter sinir bozucu şeritleri yeniden düzenliyor.

İPUÇLARI VE PÜF NOKTALARI

Profesyoneller Gibi Video-Capture

Video-CD yakmak (yazmak): Filmlerini CD üzerine yazın. Gerekli olan tek önkoşul video dosyasının Video-CD ya da Super Video-CD ile uyumlu olmak zorunda olması. Buradan hareketle Nero hızla ve basitçe bir Video-CD yazacaktır. Tümüyle işleyen bir demo sürümünü daha önceki CD'lerimizde veya www.ahead.de adresinde bulabilirsiniz. Nero'da bir (Super) Video-CD projesi açın. "File Options" kayıt kartı

Zahmetli ayarlar: Doğru yakma seçeneklerini bulmak kolay olmuyor.

üzerinde ISO Level 1 ve ISO 9660 dışında hiçbir şey etkinleştirilmemelidir. Değişik ekran çözünürlüklerinde filmler kaydetmek istiyorsanız, ilk Register kartı Video CD üzerindeki "Create standard compliant CD" seçeneğini tıklayarak kaldırmak zorundasınız. Şimdi yalnızca "New" üzerine tıklamak, MPEG dosyasını Video penceresinin içine çekmek ve Record düğmesine basmak gerekiyor. Geriye kalanı Nero sizin için hallediyor. Yakma ustası Nero bu dosyayı sınıyor ve Video-CD için gerekli dizinleri otomatikman ekliyor.

Yüksek kalitede ses ve görüntü: TV kartlarında bulunan tuner'lar pek de tümüyle net bir televizyon görüntüsüyle göz kamaştırmıyor. Özellikle daha yüksek frekans alanlarında görüntü çok kötüleşiyor. Televizyonlarda ve video recorder'larda bulunan tuner'lar ise önemli ölçüde daha yüksek performans sunuyor. Öyleyse bunları video kaynağı olarak kullanmak niye?

En basit çözüm: Televizyonu ya da bir S-VHS video recorder'ı TV kartının Compo-

site ya da S-VHS girişine bağlayın. Daha da iyi bir kalite, kayıpsız bir video girişine sahip bir ekran kartı ile elde edilebiliyor. Profesyonel kayıtlar için PC'nize entegre MPEG chipsetli analog (örneksel) bir video montaj kartı bağlamanız gerekiyor.

Kayıdı hızlandırma: CPU'ya ya da sabit diske aşırı yük yüklemek kesik kesik görüntülere neden oluyor. Sisteme küçük müdahaleler bile işlemci yükünü yüzde 100'ün altına çekmek ve görüntü kayıplarını önlemek için yeterli olabiliyor. İyi bir kayıt için temel önkoşul en iyi biçimde konfigüre edilmiş bir sabitdisk.

Düzenli bir veri aktarımı için: disk defragmentasyonu gerçekleştirin. Arka planda çalışan tüm programları devre dışı bırakın. En iyisi yalnızca Capturing yazılımının çalışması olacaktır. En hızlı sabitdiskin ilk partisyonuna Capture işlemini gerçekleştirin. Sisteminizden sonuna kadar yararlanmak için en iyisi kayıt sırasında televizyon görüntüsünü kapalı tutmaktır.

Standart PC Konfigürasyonu: 500 MHz'lik Pentium III

Grafik alanında tutulan JPEG formatına benzer biçimde, Motion JPEG hareketli görüntülerin yüksek veri akışını tıkkız bir boyuta sıkıştırıyor (sıkıştırma oranı 20:1); bu orta sınıf PC'ler ile yapılacak video kayıtları için ideal. Diğer bir avantaj, hesaplama yükünün düşük olması. PicVideo MJPEG-Codec www.jpg.com adresinde kayıtları kabul ediyor. Pegasus size e-mail üzerinden ücretsiz bir çalıştırma kodu yolluyor.

Kurulumdan sonra Denetim Masası'ndaki Çoklu Ortam menüsünün en son kayıt kartı olan "Aygıtlar" bölümünde "Video Sıkıştırma Codecs" altında "PicVideo MJPEG Codec" seçeneğine ulaşırsınız. Pürüzsüz bir capture hazzı için, yalnızca "Özellikler/Ayarlar" üzerinden sıkıştırma ve sıkıştırmayı kaldırma programının Register alanına kullanıcı adınızı ve kayıt kodunuzu girmek zorundasınız. Kalite basamağı 16 civarında olmalı. Böylelikle yarım saatten uzun kayıtlar sırasında 2 GByte'lik azami AVI dosya boyutunun altında kalmış olursunuz.

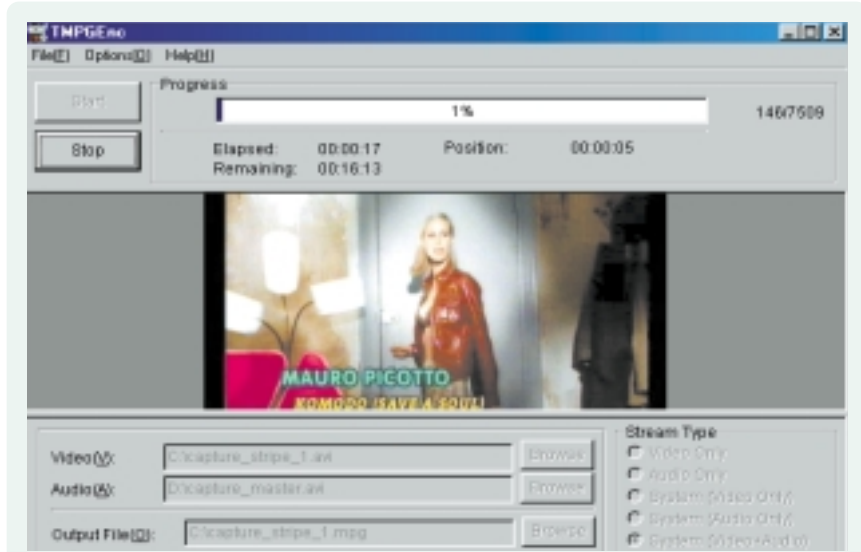
Şimdi kaydı başlatın ve öncelikle program penceresinin sağ kenarındaki "CPU usage" göstergesini gözlemleyin. İşlemci yükü bariz bir biçimde yüzde 50'nin altında kalıyorsa, Super Video-

CD çözünürlüğünde (352x576) capture yapmayı deneyin. Bu sırada sayfa 150'de High-end bilgisayarlar için anlatıldığı gibi, Deinterlace-Filter'i devreye sokmanız gerekiyor.

Veri akışını küçültmek için, TMPEG-G'i kurun ve üzerine de İngilizce yapmayı kurun.

Bu MPEG aracı profesyonel işlevleriyle göz kamaştırıyor: TMPEG Multiprocessing sunuyor ve MPEG1/2'yi

değişken Bit oranıyla Multipass modunda kodluyor. Bunun için ekranın alt kenarındaki Load butonuna basmanız ve önceden ayarlanmış konfigürasyonlar içinden Video-CD (PAL) dosyasını seçmeniz gerekiyor. Çıktı dosyasına bir ad verin ve Start butonuna basın. Artık acele etmenize gerek yok: Bir Pentium III bilgisayar "low quality" 90 dakikalık bir filmi 4 saatte dönüştürecektir.

Kaliteli, ücretsiz MPEG2-Encoder: TMPEG bellek canavarı AVI dosyalarını yer tasarrufuna olanak sağlayan MPEG formatına hızlı ve kaliteli olarak dönüştürüyor.

Low-End PC Konfigürasyonu: 200 MHz'lik Pentium MMX

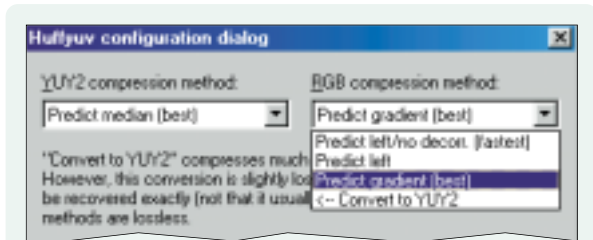
Hala ilk MMX işlemcilerinden birine mi sahipsiniz? Sorun değil: VirtualDub, oldukça düşük hesaplama performansı ile da anlaşılabilir. Tek önkoşul, büyük çalışma belleği (RAM) ve yeterince boş alan sunan, hızlı iki master sabitdisk. Bu değerlerin 90 dakikalık film için 20 GByte olması gerekiyor.

VirtualDub, veri akışını birden fazla dosyaya bölen bir Spill-Tool sunuyor. Bunun için Capture/Capture Drives üzerine gidin ve iki Spill-Drives ekleyin. Capture/Enable multisegment capture seçeneğine bir çengel atmayı unutmayın.

VirtualDub kayıtları iki disk arasında paylaşıyor. Sunulan on-line yardımdaki (Creating a stripe definition file) örnek metni bir metin editörüne kopyalayın, "i:" yerine sizin daha yavaş olan sabitdiskinizin sürücü adını girin. "e:" yerine ise en hızlı sabitdiskinizi atamanız gerekiyor.

yor.

Huffyuv bellek tasarrufu sağlıyor: WinZip'te olduğu gibi, bu küçük araç renk bilgilerini kayıpsız bir biçimde 2:1 oranında sıkıştırıyor. Konfigürasyon için [Shift] ve [C] üzerine basmak ve "Huffyuv" üzerine çift tıklamak yeterli oluyor. RGB sıkıştırma altında en iyi basamağı deneyin. Hesaplama performansı yeterli gelmezse, sıkıştırmayı basamak basamak aşağıya çekin. Kaydı başlattıktan sonra, gözünüzü problem istatistiği "Frames Dropped" üzerinde olsun. Burada sınır, dakikada 10 frames civarında olmalıdır. Küçük bir Pentium bilgisayarın TMPEG'li dosyaları video-CD uyumlu formata dönüştürünceye dek bir hayli terlemesi gerekiyor. 📺

AVI için WinZip: Huffyuv 24 Bit'lik renk bilgilerini 2:1 oranında yıldırım hızıyla ve kayıpsız bir biçimde ufaltıyor.

Müziği Sayısallaştırmak

Yeni Disklerde Eski Sesler

Çoğu müzik hayranı plak koleksiyonlarını Müzik-CD'leri üzerinde saklamayı tercih eder. Uygun yazılım ve doğru öneriler ile ses kayıtlarını temizleyebilirsiniz. CHIP size garantili yöntemler sunuyor.

■ Müzik konusunda kimse size işlerin nasıl yürütüleceğini gösteremez. CD koleksiyonunuzu sınırsız artırabilirsiniz: Tabii ki birini evinizdeki DVD çalıcınızda, diğerini de yanındaki Super-Audio-CD-Player ile dinleyebilirsiniz. Eğer anlayışlı komşularınız varsa, mükemmel ses donanımınızla en çok sevdiğiniz parçanın odanızda yankılanmasına kimse karışamaz. Gerçekten tüm sevdiğiniz parçalar mı? Daha fazla ne olabilir ki? Evet doğru, bunlara eski kutularda ya da dolabınızda tozlanmaya terk edilmiş, ender rastlanan ve hala dinlemek istediğiniz eski plaklarda dahil. Üstelik plak çalıcınızın ve plakların odanızda yer kaplamasına neden olmadan...

Eğer bu konuyla ilgileniyorsanız ve sorunlarla karşılaşıyorsanız CHIP size eski müzik parçalarının nasıl sayısallaştırılacağını ve nelere dikkat etmeniz gerektiğini açıklayacak. Uygulamalar ilk ses kaydından mükemmel sayısal ses sonucuna kadar size eşlik edecek.

Tamamen ücretsiz: İnternette gelen ses

Gelecek de iyi müzik konusunda kararlı. İnternet üzerinde sadece ilginç MP3'ler ve videolar bulunmaz. Favori grubunuzun streaming video ya da ses kaydı olarak konserlerine de ulaşabilirsiniz. CHIP bunlara ulaşabileceğiniz bağlantıları, gizli kalmış özelliklerle ilgili önerileri, ek yazılımlar ile konserlerin kaydedilmesini ve üzerinde çalışılmasını açıklayacak.

Ücretsiz yazılımlarla müzik parçalarını mükemmelleştirebilirsiniz. Örneğin high-end yazılım olan Cool Edit 2000 ile ihtiyacınız olan özelliklerin

nasıl yapıldığını, sorunları ve çözümlerini, kayıt ve sayısal müzik ile çalışmalarını bu yazıda bulabilirsiniz.

CHIP şarkıları nasıl temizleyeceğini zihin için adım adım anlattı. Artık çatı arasındaki eski popüler parçalarınızı daha kaliteli biçimde dinleyebilirsiniz.

SW-MS / Murat Karşoğlu (murat@odak.net)

İçindekiler

155	Uygulama: Müziklerin sabitdiske kaydedilmesi
155	WAV-Dosyaları: Mükemmel sesin temeli
155	Ses kartı ile pikap arasında bağlantı
156	Streaming Audio: İnternette müzik
156	İnternette ücretsiz öneriler
158	Uygulama: Cool Edit 2000
162	Gürültü ve uğultu duyulduğunda

Sayısallaştırma: Plaktan sabitdiske

Plak ya da kaset üzerindeki müziklerdeki gibi analog sinyallerin sayısallaştırılması ya da sampling işlemi için iyi ayarlanmış donanım, yazılım ve bilgiye ihtiyacınız olacak. Burada masüstü bilgisayarı nasıl ses stüdyosuna çevireceğinizle ilgili önemli fonksiyonlara kısaca göz atacağız.

Uygulama: Müziklerin sabitdiske kaydedilmesi

Müzik parçalarının kaliteli biçimde sayısallaştırılmasında ses kartı önemli bir yere sahip. Örneğin Value sürümü de bulunan Creative Labs (www.creative.com) firmasının Soundblaster Live kartı iyi bir seçim olabilir...

Bundan sonra kaydını yapacağınız ses kaynağını ses kartınızın Line-in girişine bağlamalısınız. Bunun için bir ucu ses kartınıza girecek (kulaklıklarda da kullanılan stereo bağlantı) diğer ucu da

plak ya da kaset-çalara bağlanacak bir kablo yaratmalısınız.

Analog ses kaynağı: Bağlantının yapılması

Eğer pikabın üzerinde bulunduğu müzik seti bilgisayarınıza yakınsa ses kartını direkt olarak amplifikatöre bağlayabilirsiniz. Müzik setinin donanımı alt alta kablolanmış ise amplifikatörün Rec-out çıkışını kullanabilirsiniz. Bazı çıplak kablo ile bağlantı sağlanmış pikaplarda ise istenmeyen cızırtılar veya boğulmalar meydana gelir. Bu durumda bağlantıları yenileyip pikap sinyallerini amplifikatörden geçirerek güçlendirmek gerekecektir.

Pikabın bu dolaylı bağlantısı sonunda PC'nizden sadece boğuk sesler duyuyorsanız özel pikap amplifikatörü edinmelisiniz. İhtiyacınız olan Terratec firmasının Phone ReAmp gibi donanımları 60 dolar civarında bir fiyattan satılmaktadır.

Çalmak ve düzenlemek: Bazen sadece shareware'ler yeterli

Donanımı satın almak konusunda kararlı değilseniz biraz tasarruf etmek için özel yazılımlara yatırım yapabilirsiniz. Öncelikle tüm ses kartları kendi WAV düzenleyicilerini içerirler.

Shareware alanında ise, aşağıdaki isteklerinizi karşılayacak yazılımlar mutlaka bulunur:

- Rasgele uzunluklarda 44,1 kHz stereo kayıt özelliği
- Birlikte, arka arkaya ya da karışık birleştirme yapabilme
- WAV dosyalarını kolayca işaretleme ve kesme özellikleri

Bu özelliklere sahip en dikkat çekici yazılım Cool Edit 2000'dir. Uygulama bölümünde CHIP, WAV dosyalarının bu yazılım yardımıyla nasıl düzenleneceğini açıklayacak. Ücretsiz ve yasal müziklere internet üzerinden ulaşılması da streaming audio ve videolar ile mümkün olabiliyor.

WAV FORMATI

Mükemmel Sesin Temeli

WAV dosya biçimi Windows altında ses dosyaları için bir standarttır. Bu güçlü form ses dosyalarının Müzik CD'leri olarak saklanmasında da kullanılır.

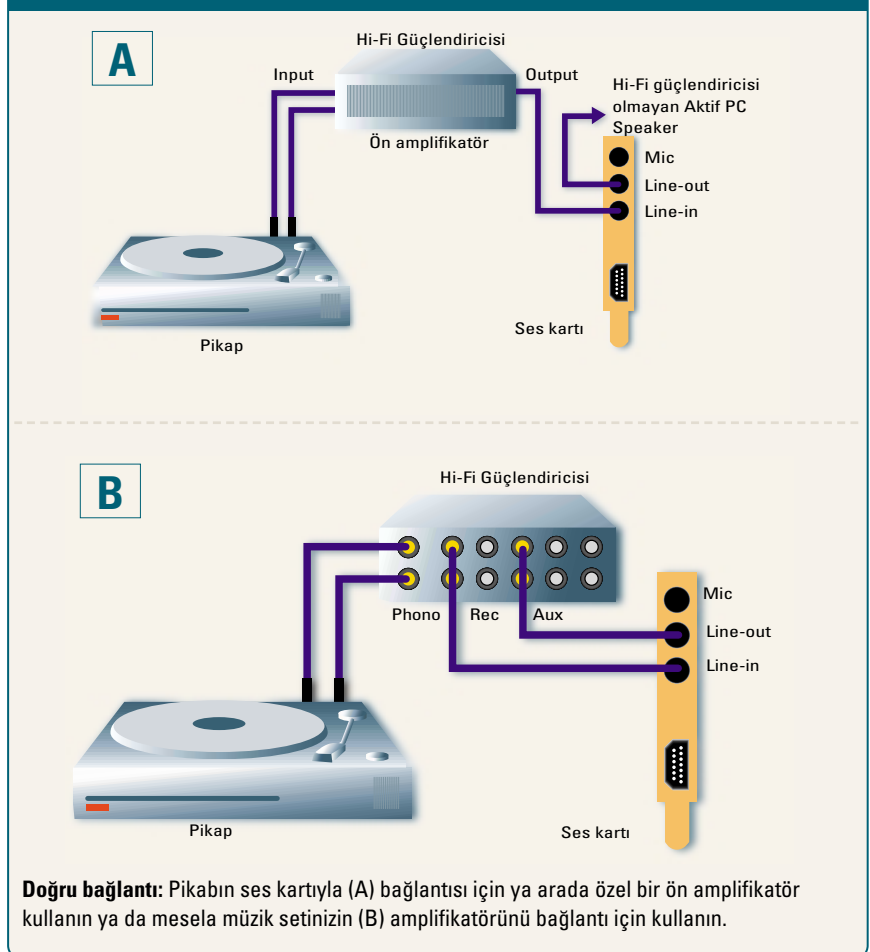
WAV dosyaları analog sinyallerin dijital dosya ortamında sayısallaştırılarak saklanmasından meydana gelir. Bu değişim sayısallaştırma ya da sampling olarak adlandırılır ve ses kartının analog/dijital dönüştürümüne dayanır.

Sayısallaştırmanın kalitesini belirleyen iki madde bulunur: Sayısallaştırma frekansı ve çözünürlük. Sampling-frequency saniyedeki örnekleme değeridir. En sık kullanılanlar:

- 11.025 Hz – Konuşma için
- 22.050 Hz – Radyo kalitesinde müzik için
- 44.100 Hz CD kalitesi

Örnekleme çözünürlüğü, ölçümün doğruluğunu, periyodik bir zaman biriminde örnekleme frekansına dayalı olarak gerçekleştirir. Çözünürlüğün ölçüsü Bit'lerdir. Audio-CD'ler 16 Bit çözünürlükte sayısallaştırılmıştır.

Pikabın Ses Kartı ile Bağlanması

Streaming Audio: İnternette Müzik

Daha önceleri internette streaming audio üzerinden canlı müzik dinleme imkanı bulunmasına rağmen Aralık 1999'dan bu yana MP3 ve müzik değiş tokuş alanı Napster'a karşı savaş devam ediyor.

Bu tekniğin yaratıcısı ve piyasaya süren firma ise RealAudio ve RealVideo dosya biçimlerinin sahibi Real Networks (www.real.com).

Ücretsiz: Doğru araçlarla müzik kaydetmek

İnternette streaming audio ya da video biçiminde bir grup ücretsiz müzik ve hareketli görüntü sitesi bulunur. Eğer Real Player Plus için istenen ücreti vermek istemiyorsanız ya da videoları sadece Windows-Media biçiminde bulunduruyorsanız küçük bir hile ve doğru donanım ile ses dosyalarını kaydedebilirsiniz.

Full-duplex özellikli bir ses kartı ile audiostream çalınırken WAV kaydedicinizle sabitdiskinize alabilirsiniz. Creative Labs'ın Soundblaster Live modeli bu işlem için yeterli olacaktır. Eğer müzik setinizi PC'nize bağladıysanız Creative Labs (www.creative.com) sitesinden ücretsiz indirebileceğiniz WaveStu-

Real Player Plus: Kırmızı düğme Streaming Media'nın kaydını yapabiliyor.

dio 4 yazılımını kurarak iyi bir sonuç alabilirsiniz.

Uygulama: Canlı ses kaydı bu şekilde garantilenir

Streaming audio kaydetmeden önce birkaç ayar yapmanız gerekecek. Öncelikle ses kartınızın Line-out çıkışını bir ses kablosuyla amplifikatöre ya da müzik setinize bağlamalısınız. Böylelikle internette gelen müziği müzik setinizde duyabilirsiniz. Bu sinyalleri bilgisayarınıza almak içinse amplifikatörün örneğin bir kaset deck için kullanılan Rec-out çıkışını tekrar ses kartınızın Line-in girişine bağlamanız gerekir.

Yazılım: Tüm araçlar aynı değildir

Bilgisayarınızı yukarıda yazıldığı gibi müzik setinize bağladıktan sonra canlı ses kaydı yapılmasına sadece yanlış bir yazılım engel olabilir. Örneğin Cool Edit 2000 ses kartının her iki kanalında (Input ve Output) işgal ettiği için Streaming-Media-Recording için uygun olmayacaktır.

CD yazma programlarındaki gibi basit WAV-recorder'lar ile iyi sonuç alabilirsiniz. Adaptec'in Easy-CD-Cretator paketinde yer alan Sound Editor (bilgi: www.adaptec-europe.com, yaklaşık 65 dolar) ya da WinOnCD'nin (Bilgi: www.ce-quadrat.com, 50 dolar) dahili

WAV düzenleyicisi gerçek zamanlı ses kaydı için yeterli olacaktır. Ayrıca Creative'in Wave Studio 4 yazılımıyla da sabitdiske kayıt yapabilirsiniz.

Ses kaydını başlatmadan önce ses ayarlarında çıkışın ve girişin kapalı olmasına dikkat edin. Bu araca ekranın sağ alt köşesinde bulunan hoparlör simgesine çift tıklayarak ya da sırasıyla Başlat/Donatılar/Eğlence menüleri altında yer alan Ses Denetimi'ni çalıştırarak ulaşabilirsiniz.

Standart olarak ses denetimi penceresinde "Kayıttan çalarken" ayarları görülecektir. Seçenekler menüsünde yer alan Özellikler üzerinden "Kaydederken" ayarlarına geçiş yapılır.

Kaydederken dikkat: Çok geniş sabitdisk alanı ve sabır gerekli

İnternet üzerinde istekte bulunduğunuz an ses kaydını başlatabilirsiniz.

Yukarıda tavsiye edilen WAV kayıt yazılımlarından birini başlattıktan sonra yeni bir dosya yaratıp kayıt tuşuna basın. Ardından web sitesinin bulunduğu sayfaya geçip istediğiniz streaming video ya da audio parçasını çift tıklayarak açın.

WAV kayıt yazılımında sesin alınıp alınmadığını kontrol edebilirsiniz. Eğer bağlantı ses kaydı bitmeden kesilirse ses kaydına devam edip daha sonra bu alanı WAV dosyasından kesmelisiniz.

STREAMING MEDIA

İnternette Ücretsiz Öneriler

Streaming video ve audio sayfaları MP3-download siteleri kadar yaygındır.

► House of Blues konser (www.hob.com/live/concerts) arşivinde popüler şarkıcıların RealVideo ve Windows-Media formatında farklı bant genişliğinde parçaları sunuluyor.

► Real Networks, Real Guide portalıyla birlikte RealVideo ve Audio hizmeti sunuyor. Burada video ve şarkıların yanında film ve oyun tanıtımları ve internet radyosu da bulunuyor.

► Microsoft, Media Player yazılımı için tanınmış şarkıcıların parçalarının ve bu tür dosyaların dinlenebileceği ve indirilebileceği bir sunucu (www.windowsmedia.com) hizmeti sunuyor.

Cool Edit 2000: Müziği Hızlı ve Ücretsiz Olarak Temizlemek

Ses yazılımı Cool Edit 2000'in shareware sürümünü kullanmak için bazı kısıtlamalara katlanmak zorundasınız. Yazılımın bu fonksiyonları gruplar altında toplanıyor.

Programı her başlattığınızda bu gruplardan sadece ikisini tercih edebiliyorsunuz ve geri kalanlar ise kısıtlanmış kabul ediliyor. Bir sonraki çalıştırmada da yeni tercihler yapabilir ve bu şekilde tüm özellikleri kullanabilirsiniz.

1 Kurulum: Başlangıçtan en ideal ayarlara

Cool Edit 2000 yazılımını internette indirin ve CD2KMAIN.EXE dosyası üzerine çift tıklayarak çalıştırın. Tamam'ı tıkladıktan sonra kurulum klasörü sorulacaktır. Bir sonraki pencerede ise pek gerekli olmasa da Cool Edit'in standart WAV düzenleyicisi olarak ayarlanıp ayarlanmayacağı tercih edilebilir.

Daha sonra karşınıza çıkacak Index-Files ile çalışmayı kabul etmelisiniz. Böylelikle yüklediğiniz her dosya düzenlemenin ve yükleme süresinin hızlanması için Index dosyalarında kayıt tutulur.

Bunun ardından iki TEMP klasörü belirlemeniz gerekecek. Burada yazan ayarları (her ikisi de C:\WINDOWS\TEMP) güvenle kabul edebilirsiniz. Cool Edit bu alanı Undo hafızası ve daha fazla MByte elde etmek için kullanılacaktır.

2 Profesyonel özellikler: Shareware'ı nasıl aldattırınız?

Yazılımı başlattıktan sonra lisans sözleşmesi içeren yardım sayfasını kapatın. Şimdi karşınıza özelliklerin seçileceği bir liste gelecek. Başlangıçta da açıklandığı gibi "unregistered" shareware sürümünde aynı anda 8 fonksiyon grubunun sadece ikisinden yaralanabilirsiniz.

Bunların hangileri olacağını ise programın her başlatılışında tekrar seçme imkanınız bulunuyor. Kesinlikle ilk olarak "Save, External Clipboard Functionality nad Sample Conversion" özelliğini tercih etmelisiniz. Aksi

Yazılımı kandırma: Unregistered shareware sürümü kısıtlamalara rağmen tekrar başlatılmasının ardından tüm seçeneklere sırasıyla ulaşılabiliyor.

takdirde WAV dosyalarını kaydedemezsiniz. Bunun ardından en ideal olan "Amplify, Envelope, Channel Mixer ve Normalize" seçeneğini de listeye alın.

İleride plakların gürültülü sesini düzeltmek için "Filter and Noise Reduction" da anlamlı olacaktır.

3 İlk kayıt: Hızlı, mükemmel sonuç

Cool Edit'in yanında Windows Ses Denetimini de çalıştırmalı ve Seçenekler menüsünde Özellikler altında yer alan Kaydederken bölümü aktif hale getirilmeli.

Cool Edit yazılımında da Options menüsünden "Monitor VU Level"ı seçin. Böylelikle düzenleyicinin alt köşesinde ayar simgesi belirecektir. Bu eklenti Windows'un ses denetim çubuklarından daha büyük bir öneme sahiptir. Kaydı dinlediğiniz zaman, ayarlarına gelin ve müzik parçanız için ideal değeri ayarlayın.

Şimdi File'dan New'e tıklayın. Karşınıza çıkan pencereden yeni Wave biçimini ve ses kalitesini (Sampling-Rate, Çözünürlük, Mono ya da Stereo) belirtin. Fakat zaten Cool Edit standart 44,1 kHz, 16 Bit, Stereo olarak doğru ayarları kabul etmektedir. Son olarak OK'e tıklayabilirsiniz.

4 Plaktan bilgisayara: İdeal kayıt için öneriler

Sayısallaştırılmış ses kaydı kaset kaydıdan farksız şekilde gerçekleştirilir. Sadece pikap ya da benzeri bir ses kaynağını çalıştırın ve Cool Edit'in Record tuşuna tıklayın.

Chipucu: İlk olarak bilgisayarınızda ses kaydına başladıktan sonra kaset ya da pikabı başlatmak daha iyi olacaktır. Böylece başlangıçta oluşabilecek bekleme aralığını sonradan kolayca kesip atabilirsiniz. (5. adıma bakın) Kayıt sırasında Cool Edit sağ altta birkaç önemli bilgiye yer verecektir. Bunların arasında kaydedilen parçanın yeri, sayısallaştırılmış verinin süresi ve Byte (Samples) olarak boyutu yer alır.

Ses kaydını WAV dosyası grafiklerinin yer aldığı alanın üzerindeki Stop tuşuna tıklayarak sonlandırın. Ses kaydı yüksekliğinin doğru yapıp yapılmadığını, ses dalgalarının (yeşil grafik) tablonun üst ya da alt kenarlarını aşmadığına bakarak anlayabilirsiniz. Öte yandan eğer üstte ya da altta çok büyük boşluklar bulunuyorsa, bu ses kaydı çok kısık sesle yapılmış anlamına gelir.

Bu durum yazılım ile (Transform/Amplitude menüleri altında Amplify seçeneğiyle) düzeltilse de büyük değişikliklerin sesin değişmesine neden ►

olur. Bu durumda Windows Ses Dene-timi ayarları düzeltilmeli ve kayıt işle-mi tekrarlanmalıdır.

Gereğinden yüksek ses ayarında ise dalganın üst ve altta sivri uçları görün-meyecek ve dalga grafiği adeta yeşil bir hal alacaktır. Bu durum ise yazılım ile düzeltilemez çünkü dalganın uç kı-sımları geri getirilemeyecek şekilde kaybolmuştur. Bu yüzden doğru ses ayarlarıyla kaydı yinelemeniz gerekir.

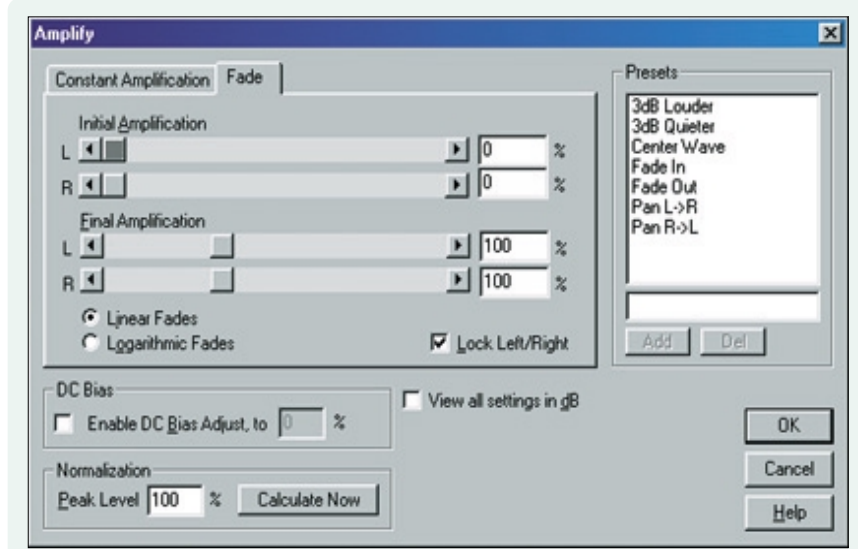
5 Can sıkıcı işlemler: WAV dosyasının sonunu kesmek

Her durumda gerekli olacak işlemler-den biri WAV dosyasını kaydetmeden önce dosyanın başını ve sonunu kese-rek (trimm) düzeltmek olacaktır. Ses kaydının başında çok büyük bir bekle-me, radyo tanıtımı ya da önceki parça-nın sonu genellikle rahatsızlığa neden olacaktır.

Sessiz geçen süre grafikten kolayca belirlenir. Fakat büyük bir salınım ol-mamasının nedeni, şarkının kısık sesli süren parçaları da olabilir.

Chipucu: WAV dosyasını başından iti-baren çalarak deneyin ve Cool Edit'in zaman gösterimini gözden kaçırmayın. Bu süre içerisinde düzeltilecek bölümlerin zaman aralıkları kolayca ortaya çıkacaktır. İstenmeyen alanı grafik penceresinden fare ile işaretle-yerek seçin.

Fare işaretçisi ile grafiği çok üst ya da alt kısımlarından işaretlememeye dikkat edin, aksi takdirde sadece sağ ya

Yumuşak geçişler: Seçilen alan kaydedilen sesin başında ya da sonunda yer alan radyo tanıtımlarının yumuşak biçimde başlayıp bitmesini sağlıyor.

da sol kanal işaretlenecektir. Klavye-den "Delete" tuşuyla işaretlenen alanı silin. Ses dosyasını tekrar dinlediğiniz-de eğer çok fazla kesildiğine karar ver-rirseniz işlemi Edit menüsünde yer alan Undo seçeneğiyle geri alabilirsiniz.

6 Kaydedilen ses üzerinde ince çalışmalar

Eğer radyodan (Tuner ya da PC-Radyo kartı) kayıt yapıyorsanız parçanın başında ya da sonunda DJ tarafından söylenen isim de kaydedilir. Buradaki ses bölümünü kesmek ya da daha sonra bu aralığı yavaşça kısmak oldukça

önemlidir.

Cool Edit'te sesin açılması ya da kısılması için kullanılan bu efekti uygulayacağınız alanı özenle seçin. Bu alan çoğu zaman başlangıç ya da sonda yer alan 2-3 saniyelik bir bölümdür. Transform menüsünden Amplitude ve Amplify seçin ve ardından Fade bölümüne geçin. Parçanın başında yavaş yavaş sesin açılmasını sağlamak için üstteki Initial Amplification ayarını yüzde sıfır olarak değiştirin.

Müziğin sesini kısarak bitirmek için ise alttaki Final Amplification ayarını aynı şekilde değiştirin. Diğer ayarların tümünü yüzde 100 olarak bırakın ve OK tuşuna tıklayarak, işlemi onaylayın.

7 Cızırtı ya da boğukluğu uzaklaştırmak

Eğer kayıt edilen müziğin tamamında önemli derecede cızırtı ya da boğukluklara rastlanıyorsa bunları Cool Edit 2000 ile filtreleyebilirsiniz. Kuşkusuz gürültüye neden olan kaynağı bulup sorunu burada halletmek ve kaydı baştan yapmak daha iyi olacaktır. (16. sayfadaki "Gürültü ve Uğultu Duyulduğunda" tablosuna bakın).

İlk önce File/Save ile WAV dosyasını kaydederek yazılımı baştan başlatın. Bu adım tabii ki tam sürüme sahip olanlar için geçerli olamayacak. Çünkü şimdi ihtiyacımız olan filtre fonksiyonları farklı fonksiyon grubunda yer alırlar.

Çatırtılar duyuluyor: Grafikselsel görünüm ses yüksekliğinin doğruluğunu sınamanızı sağlıyor. Örnekte yer alan ses kaydı çok yüksek ses ile yapılmış ve tekrarlanması gerekiyor.

Karşınıza çıkacak sorulardan sonra en üstteki seçeneğin yanında "Filter and Noise Reduction" özelliğini seçin. WAV dosyasını tekrar yükleyin ve örneğin başta ya da sonda gürültü olan bir bölüm arayın.

Bu alanı işaretleyin ve Transform menüsünden Noise Reduction'ı seçin. Karşınıza çıkacak pencerede "Get Profile from Selection" seçeneğine tıklayın. Ayar çubuğuyla WAV dosyasındaki gürültüye ne oranda Noise Reduction efekti uygulanacağını belirleyin. Bu değer ne kadar yüksek olursa, müziğin tınısı da negatif olarak o kadar çok etkilenecektir.

Bu filtre genellikle tüm yüzeyde oluşan eşit gürültülerin engellenmesinde başarılı olur. Kulağa gelen çıtırtılar ise plağın çizilmiş olduğu anlamına gelir. Bunun düzeltilmesi için profesyonel WAV düzenleyicileri bulunur. Fakat bu yazılımlar da yüzde yüz sonuca ulaşmanızı sağlamaz.

Daha iyi sonuçlar için ses uzmanı

RAHATSIZLIK

Gürültü ve Uğultu Duyulduğunda

Uğultu, gürültü ve istenmeyen ısıklı sesleri WAV kayıtlarında kolaylıkla ortadan kaldırılabılır. Bu işlemi yapmak için öncelikle gürültü kaynağını aramanız gerekecektir.

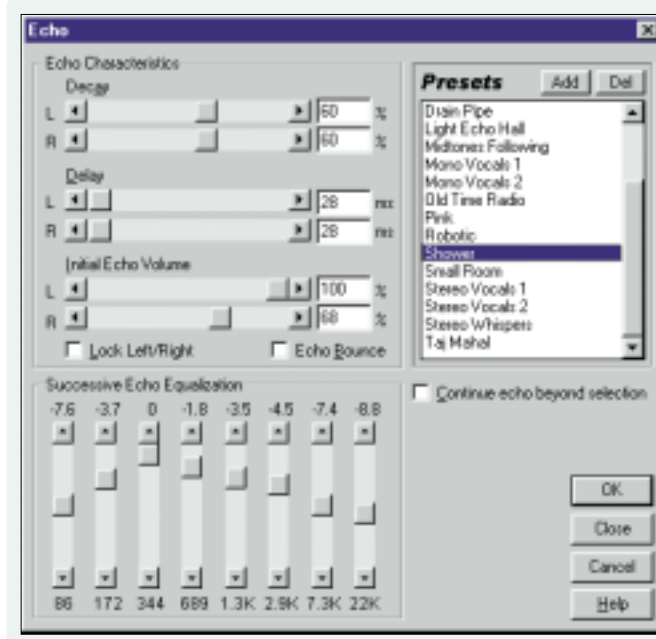
► Başlat/Programlar/Donatılar/Eğlence menüsü altında yer alan Ses Denetimi'ni açın. İhtiyacınız olanlar dışında tüm ses girişlerini kapatın. Örneğin mikrofon girişi gürültünün kaynağı olabilir.

► Ses kaynağı ve ses kartı arasında yer alan bağlantı kablosunu olabildiğince kısa tutun. Mümkün olduğunca yüksek frekans kaynaklarından uzak tutulmasını (monitör, ağ bağlantıları) sağlayın.

► Ses kartına bağlanan dahili CD kablosu da dahil olmak üzere tüm diğer kabloları çıkarın.

► Plaktan kayıt sırasında ise Hi-Fi amplifikatöre bağlanan kalın kabloların vidalı bağlantı noktalarının sağlamlığını ve kısa devre olmadığını kontrol edin.

► Son şans olarak ses kartınızı ağ bağlantılarından olabildiğince uzak bir slot'a yerleştirin.

Yeni ses açısı:

Cool Edit 2000'in gelişmiş efekt fonksiyonları gerçekten zahmetinize değiyor.

Steinberg isteğe göre tam otomatik olarak sayısal müziğin analiz edilip, gürültüyü ve çatırtının uzaklaştırılmasını sağlayacak Clean 1,5 yazılımını sunuyor.

Adaptec'in Easy CD Creator (www.adaptec-europe.com) ya da CeQuadrat'ın WinOnCD (www.cequadrat.com) CD yazma araçları da rahatsız edici bu gürültülerin ve çıtırtıların kaldırılmasını sağlayan özelliklere sahiptirler. Bu araçların kurulumu sırasında ise gürültünün otomatik olarak uzaklaştırılmasının çoğu zaman ses kalitesinden kayıplara neden olacağı uyarısı karşınıza çıkar.

Eğer düzenlenen WAV dosyalarından memnun kalırsanız örneğin <Şarkıcı Adı> - <Parça Adı>.WAV gibi isimlerle sabitdiskinize kaydedebilirsiniz.

8 Ses kaydının temizlenmesi: Efektler ile çalışmak

Efektler ile çalışabilmek için Cool Edit 2000'i yeniden başlatın ve fonksiyon grupları olarak "Echo, Echo Chamber ve Reverb" seçin.

WAV dosyasının temizlenmesinin ardından Transform menüsünde yer alan Delay Effects'in altında Echo, 3d Echo Chamber ve Reverb gibi üç seçeneğin gerisinde 50 efekt saklanır.

Echo efekti WAV dosyalarının uzama ile kaydedilmesine yardımcı olur. Burada 50'li yılların ekosu ve sauna

ekosu gibi farklı senaryolar sunulur. Ayrıca 3D Echo Chamber eko efektlerine üçüncü boyut kazandırmanızı sağlar.

Reverb efektiyle hayranı olduğunuz şarkıcıların büyük bir konser salonunda (Large Occupied Hall) ya da duşun altında (Shower) söylediği canlı müzikleri temizleyebilirsiniz.

9 MP3 dosyası kaydetmek ve düzenlemek

Kurulumun ilk 30 günü içerisinde Cool Edit 2000'in Shareware sürümüyle Fraunhofer MP3-Codec'ini ücretsiz kullanabilir ve ses dosyalarınızı MP3 dosya biçimine dönüştürebilirsiniz. Böylelikle MP3 dosyalarıyla da WAV dosyalarınızı gibi çalışma imkanınız bulunuyor.

Bir WAV dosyası yükleyin ve ardından File menüsünden Save As'i seçin. Save Waveform As penceresinde ses dosyasının tipini "MPEG 3 Evaluation (FhG) (*.mp3)" yaparak Options penceresi altında da MP3 dosyaları için Bitrate ve Sampling Rate değerlerini belirleyebilirsiniz.

Ender olarak düzenlenen müzik dosyalarında kalite kaybının minimum düzeyde tutulması için 192 KBit/s ya da 320 KBit/s gibi yüksek bitrate'lere rastlanabilir. Aynı şekilde tüm işlemler gibi MP3 dosyalarının da düzenlenmesi sadece ilk 30 gün içerisinde mümkün olacaktır. ☑

İlk .Net Uygulaması

Office 10 İle Web Server

CHIP, Office 2002 ile beraber gelecek olan Office Web Server özelliğini test etti. Testin tüm ayrıntılarını sizlerle paylaşmak istiyor. Bu yazı geleceğe şimdiden hazırlanmak isteyenlere.

■ Office 2002 veya Office 10 diye adlandırılan bu ürün 2001 yılının Mart başında piyasaya çıkacak! Türkçesinin ise Nisan ayı ortalarında çıkması hedefleniyor. Hedeflenen bu zamanlardan dolayı Microsoft, ürünle ilgili çalışmalarını hızlandırmış ve bir çok yerde bahsedilen .NET uygulamaları ve yapısına uygun örnekleri Office 10 için yetiştirme gayretine girmiş durumda. Microsoft sitesine bir göz attığımızda, yeni çıkan ürünlerin hemen hemen hepsinin .NET uyumlu olduğunu ve artık bu yönde program üretildiğini görüyoruz.

Örneğin;

MS Visual Studio .NET Beta1:

<http://msdn.microsoft.com/vstudio/nextgen/beta.asp>

MS Application Center 2000 Beta 2:

<http://www.microsoft.com/Applicationcenter/>

MS Biztalk Server 2000 Beta:

<http://www.microsoft.com/biztalk/productinfo/default.htm>

Örnekleri arttırmak mümkün. Ürünlerin ortak özellikleri kullanıcı arabirimlerin tamamen web tabanlı ve web üzerinden idare edilebilir olmaları. Ayrıca, MS Application Center programı bize varolan tüm web tabanlı ürünlerin merkezi bir yerden yönetimini getirerek işlerimizi daha kolay şekilde idare edilmesini amaçlayacak gibi gözüküyor.

Bu ay işleyeceğimiz Office Web Server uygulaması Office Beta 2 CD'sinde OWS dizini altında bulunuyor. Büyük olasılıkla Office 10 ürünü çıktığında da aynı şekilde bu dizinde olacak. Ürün Office 10 yüklendiğinde beraberinde gelmiyor. Ayrıca sizin bu dizinden yüklemeniz gerekiyor. Ancak isterseniz, Office 10 yüklemeyen de yalnızca Office Web Server uygulamasını yükleyebilirsiniz.

Office Web Server kullanılabilir alanlar

Office Web Server, varolan NT Server 4.0-IIS 4.0, NT Server 4.0-IIS 2.0 üzeri-

ne ya da Windows 2000-IIS 5.0 konfigürasyonuna sahip bir makineye kurulabiliyor. Program, bahsedilen konfigürasyonlara sahip bir makineye kurulduğunda, kendini otomatik olarak web server'a yerleştirerek, yapıyı sizin hiç bir müdahalede bulunmanıza gerek bırakmadan tamamlıyor. Bu işleme ek olarak sayfaları otomatik olarak yaratarak ortak bir çalışma alanı sağlayıp, size yalnızca küçük ayarları yapma işlemlerini bırakıyor. Tüm bu işlemlerin ayrıntılarına kurulum bölümünde göz atacağız.

Office Web Server kurulumu bittiğinde, karşımıza gelen yapı, daha çok proje işlerinde birden çok kişinin çalışması yüzünden çıkabilecek kopuklukları ve aksaklıkları en düşük seviyeye çekmeyi amaçlarken, ortak çalışma için çok verimli bir ortam hazırlıyor. Bu sayede bir projenin yapım aşaması çok daha kolay bir hal alabileceği gibi, çıkabilecek aksaklıklar da en aza indirgenmiş olacak. Örnekler çoğaltılabilir. Bir firmanın IT departmanı için yine bu yapı çok rahat

kullanılabilir. Biz bu yazıda, örnek olarak bir şirketin IT departmanı için Office Web Server kurulumu ve geliştirilmesini göreceğiz.

Web server için sistem gereksinimleri

Windows NT Server 4.0 SP6 için; Intel Pentium 200, 128MB Ram, 70 MB harddisk boş alan, her web sitesi için 4MB harddisk boş alan.

Windows NT Server Workstation SP6 için; Intel Pentium 133, 64MB Ram, 70 MB harddisk boş alan, her web sitesi için 4MB harddisk boş alan.

Windows Windows 2000 Server için; Intel Pentium 200, 192MB Ram, 70 MB harddisk boş alan, her web sitesi için 4MB harddisk boş alan.

Windows Windows 2000 Pro için; Intel Pentium 200, 64MB Ram, 70 MB harddisk boş alan, her web sitesi için 4MB harddisk boş alan.

Hatırlatmakta fayda var! Bu değerler en düşük seviye. Sisteminizin daha yüksek bir konfigürasyonda olması tabii ki çok daha iyi.

Office Web Server çalışması sırasında SQL'e de ihtiyaç duyuyor. Bunun sebebi ise sayfalarda kullanılan discussions

grupların içerikleri ve dinamik değişebilen diğer dataların en performanslı bir şekilde depolanmasını ve görüntülenmesini sağlamak. Eğer bilgisayarda SQL 2000 veya SQL 7.0 varsa, kurulumdan sonra Office Web Server bu program ile bütünleşik çalışabiliyor. Ancak herhangi bir SQL sürümü bilgisayarda yüklü değilse, o zaman yine bir problem çıkarmadan kendi içinden gelen MSDE uygulamasını kuruyor. SQL Desktop Edition içeren bu uygulama kurulduktan sonra, Office Web Server'da gerçekleştirilen tüm girişler bu program için de saklanıyor.

Office Web Server Kurulumu

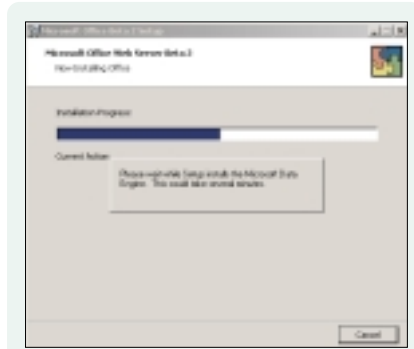
Daha önce de dediğimiz gibi Windows NT Server 4.0 SP6, Windows NT Workstation SP6, Windows 2000 Server ve Windows 2000 Professional kurulu olan ve üzerinde Internet Information Server çalışıyor olan tüm makinelere Office Web Server kurulabiliyor.

Kurulumu geçmeden önce OWS kurulacak olan makinede bazı konulara

bilen o site çalışanı, rahatlıkla bu sayfalara erişip işlemlerini yapabilir. Diğer şirket çalışanları değişikliklerden aynı sayfaya bağlanarak haberdar olabilirlerken, normal ziyaretçiler ise ne böyle bir adresin varlığından haberdar olur ne de kullanıcı ismi ve parolayı bildiklerinden giriş yapma şansları kalır.

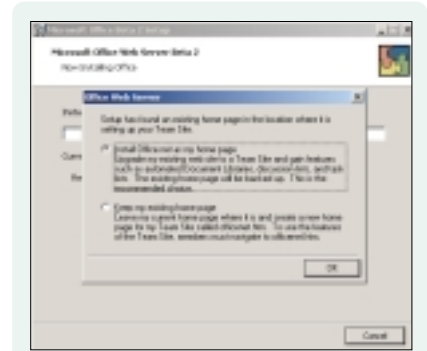
İntranette eğer OWS düşünülüyorsa önce web server olarak kullanılacak makinenin ismi önem kazanıyor. Örneğimizde makinemizin ismi NET olarak geçiyor. Böylece başka makineden http://net yazıp girdiğimizde sayfaları görebiliyoruz. İkinci aşamada ise bu sayfalara giriş parola ile mi olacak yoksa normal bir giriş mi olacak, o belirlenmeli. Normal giriş için zaten bir şey yapılmasına gerek yok. Ancak parola ile giriş yapılacak ise ve giriş yapan kullanıcıya göre haklar tanınacaksa, o zaman parola verme işlemini IIS tarafından yapabiliyorsunuz. (Kurulum adımlarından sonra parola verme işlemine göz atacağız.)

Kurulum için Office 10 CD'si içindeki OWS klasörü altında bulunan SETUPSE.EXE dosyasını kullanıyoruz. Kurulumu başladığında, Lisans Sözleşmesinin ardından, kullanıcı ismi ve şirket bilgileri girildikten sonra kurulum dosyaları kopyalanmaya başlıyor.

Kurulum Adımı 1: Dosyaların kopyalanma işlemi bu şekilde gerçekleşiyor.

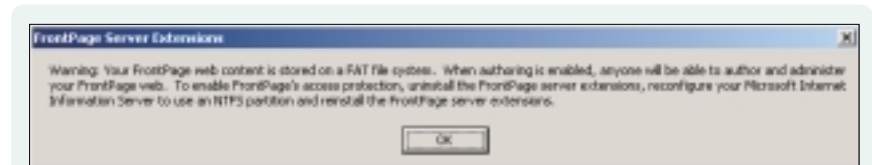
değirmekte fayda var. Daha çok OWS intranet amaçlı gözüke de internet için de kullanılabilir bir çok avantaj içeriyor. Örneğin, ISP'lerin varolan projeleri veya kendi içlerinde tuttıkları bir çok bilgiyi yine bu sayfalardan kendi aralarında paylaşmaları mümkün. Tabii ki bu sırf ISP'ler için geçerli değil. Bir şirketin sayfaları da kolaylıkla bu tür bir işlemi yapabilir. Örneğin www.turkdestek.com adresi normal olarak çalışırken http://www.turkdestek.com/OWS yazıldığında (OWS yerine istediğiniz başka bir isimde olabilir) gelecek olan kullanıcı ismi ve parolayı

Kurulum Adımı 2: Yukarıda, eski web sayfaların korunmasını ya da yenilenmesini seçeceğimiz ekranı görüyoruz.

Bu işlem sırasında bilgisayarımızda eğer SQL Server 7.0 veya SQL Server 2000 programları yoksa, Microsoft Data Engine programını da kurarak bilgisayarda desktop SQL edition yükleme işlemini de yapabiliriz.

İkinci adımda karşımıza çıkan bir soru ekranı bize, varolan web server içindeki internet sayfalarını kendi yükleyeceği .NET sayfalarıyla değiştirmeyi mi yoksa, varolan sayfaların korunarak kendi yükleyeceği sayfaları başka bir dosya halinde mi yerleştireceğini soruyor. Burada ilk seçeneği işaretlememiz halinde aslında eski dosyaları yedekleyerek kendi dosyalarını koyduğunu belirtelim. Bu aşamada biz ilk seçeneği

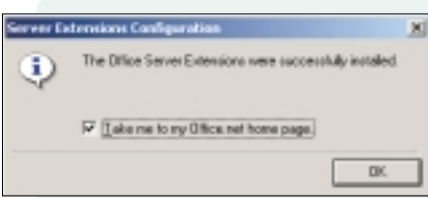

Kurulum Adımı 3: Kurulumun NTFS dosya sistemi üzerine yapılmasını uyarayan ekran.

işaretleyerek adımlarımıza devam ediyoruz.

Bir sonraki adımda ise bazı kullanıcıların karşılaşırken, bazılarının karşılaşmayacağı bir bölüm yer alıyor. Bilindiği gibi Office Web Server tamamen IIS ile bütünlük çalışıyor. Hatta ortamda bir domain varsa domain kullanıcılarına haklar vererek belli kısıtlamalarla sayfa da yapılabiliyor. Ancak bu kısıtlamaları kullanıcı bazında yapabilmek ve güvenliği en üst seviyede tutabilmenin yolu NTFS dosya sisteminden geçiyor.

Uyarıda da görüldüğü gibi varolan web dosyalarımızın, şu an bir FAT dosya sisteminde tutulduğu belirtiliyor. Bir çok kısıtlama ve özelliğin aktif hale gelmesi ise, NTFS dosya sistemi üzerinde IIS'in kurulu olması ve o şekilde front-page server extensions'ların yüklenmesi gerektiğini hatırlatıyor.

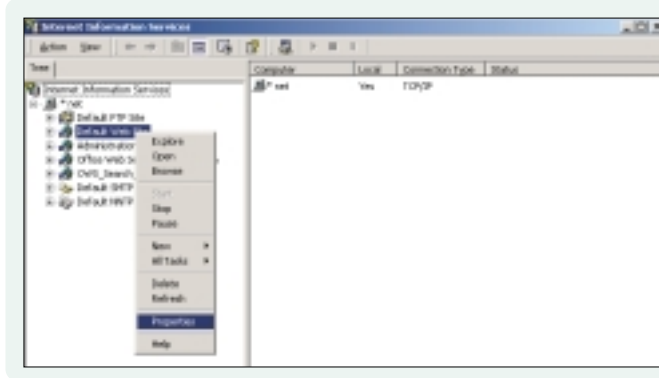

Son Ekran: Kurulumun sonunda gelen ekran.

Biz yalnızca uyarıların nasıl çıktığını göstermek için bu adımları NTFS olmayan bir dosya sisteminde yaptık. Sizin yapmanız gereken ise, IIS kurulmadan önce bilgisayarınızda IIS kurulacak olan harddiskin veya volume'un NTFS olarak ayarlanmasını sağlamaktır.

Dos Komut Sisteminde; Convert [volume ismi]: /fs:ntfs yazmanız yeterli olacaktır. Bilgisayarınızı bu işlemden sonra kapatıp açtığınızda, NTFS olarak diski görebileceksiniz.

Kurulum işlemi, şekildeki gibi bir ekran ile nihayet buluyor. Bütün bu kuru-

Password Kurulumu 5: İlk olarak default web özelliklerinin verilmesi gerekiyor.

lum işlemlerinden sonra ilk Office.NET sayfamızın; gayet basit, ancak tasarım ve içerik olarak taşıdığı amaç için doyurucu olduğu görülebilir.

IIS üzerinden sayfalara parola verme işlemi

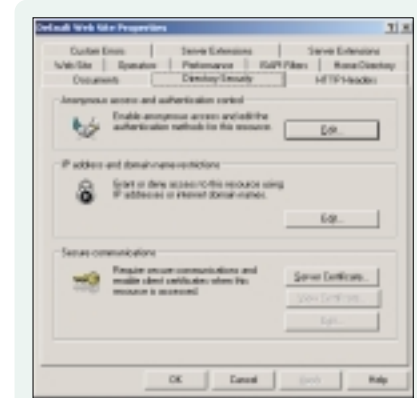
Windows 2000 içinde Administrative Tools altındaki Internet Information Services içinden veya Windows NT 4.0 Server Start Menü içindeki Windows NT 4.0 Option Pack klasörü altında bulunan Internet Information Server dizinindeki Internet Service Manager'a girerek aynı yerlere ulaşabiliyoruz. Windows NT 4.0 Option Pack, IIS 4.0 içerdiğinden NT Server 4.0 için bunu kurmanızı öneriyoruz. Adresi; www.microsoft.com/ntserver/nts/downloads/recommended/NT4OptPk/default.asp

IIS Service Manager içine girdiğimizde Default Web Server üzerine sağ tuşla tıklayarak Properties seçeneğine girmemiz gerekiyor. Default Web Server bilgisayarımızdaki INETPUB dizini altında bulunan WWWROOT dizini içeriğinin hemen altına karşılık geliyor.

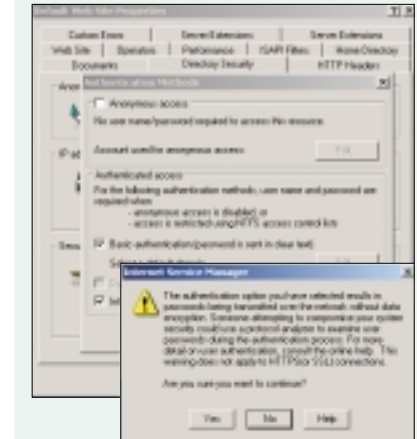
Ardından, Directory Security bölümündeki en üst seçenek olan Anonymous Access içindeki Edit bölümüne

girerek, yine en üst bölümdeki Anonymous Access yanındaki işareti kaldırmalıyız. Bunun anlamı web sayfasına başkalarının parola olmaksızın anında girmesini önlemektir. Anonymous access verildiğinde kimseye soru sormadan rahatça içeri girebilmesini sağlar.

Anonymous access kaldırıldıktan sonra kullanıcı isimleri ve parolaları nereden okuyacağını da Basic Authentication işaretini seçerek belirleyebiliriz.

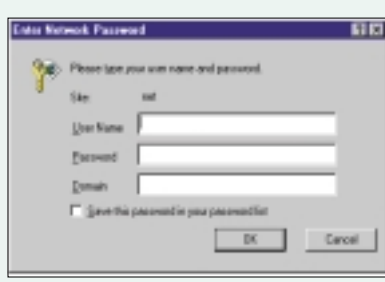
Password Kurulumu 2: İkinci adımda Directory Security.

Password Kurulumu 3: Basic Authentication Sağlanması

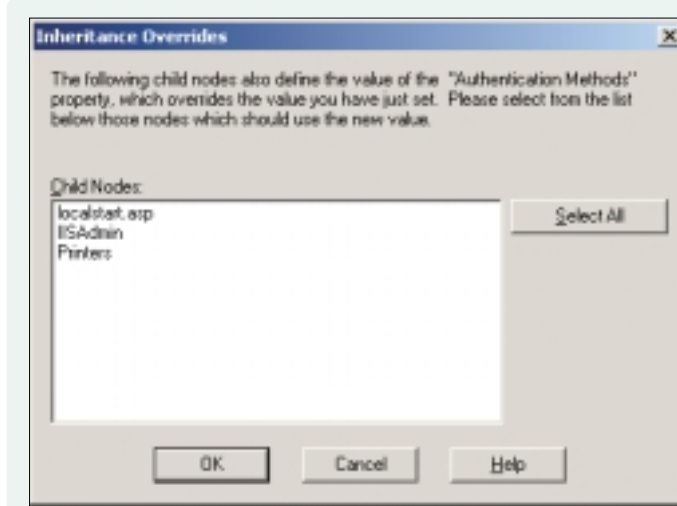
Office.NET: Web server kurulumun sonraki ilk ekranımız bu şekilde.

Password Kurulumu 4: Şifre Ekranı

Gelen güvenli sayfalar açıklamasına evet diyerek cevap verdiğimizde hangi dokümanların bu güvenliğe dahil edileceği bilgisi gelmektedir.

Burada ise Select All diyerek hepsini seçerek devam edebiliriz. Bu işlemlerden önce dikkat edilmesi gereken tek nokta web server makinesinin bir Domain Controller'a üye olmasını sağlamak. Ortamdaki Domain Controller'a üye yapıldığı takdirde bu makineye bağlanan kişilerin karşısına gelen kullanıcı ismi ve parola veritabanı domain

Password Kurulumu 4: Son adım, nihayet office web server kurulumunu tamamlıyoruz.

controller altında tanımlı olan kullanıcı ismi ve parola veritabanına eşleşmiş oluyor. Böylece ayrı ayrı kullanıcılar tanımlamak yerine domain'de varolan kullanıcı ismi ve parolaları kendi web sayfanızda da kullanabiliyorsunuz.

Şu ana kadar anlattığımız tüm işlem-

leri doğru olarak yaptığımızda, intranet içinden veya internetten web sayfasına bağlandığımızda karşımıza parola ekranı geliyor. Domain Controller'da sırasıyla varolan kullanıcı ismi, parola ve domain ismini girdiğinizde sayfaya ulaşabiliyorsunuz.

Office .NET Kullanımı

HOME bölümü sitenin merkezi konumunda

İlk ekranımız sayfaların merkezi olma özelliğini taşıyor. Tüm sayfalara bu bölümden ulaşabilirsiniz. Ayrıca orta bölümde Announcements olarak geçen durumu bölümü ve Events olarak geçen faaliyetler bölümü standart olarak gelmektedir. Add New... butonu ile buraya hakkı olan kullanıcı duyuru veya faaliyet girişi yapabiliyor. Sol taraftaki Quick Launch bölümü ise yaratılmış olan Discussion Gruplar'a (tartışma gruplarına) veya Contacts diye geçen kişiler klasörüne kolayca ulaşmamızı sağlıyor. Quick Launch bölümü tüm sayfalarda ortak olarak çalışıyor.

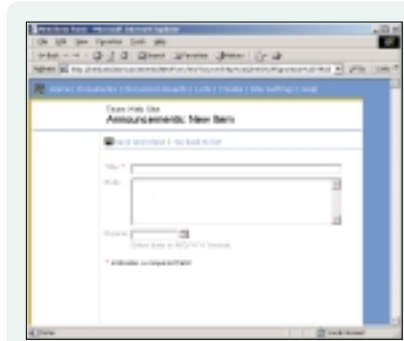
Şimdi bir şirketin IT departmanı için

örnek olarak bu sayfaları düzenleme işlemlerine başlayalım.

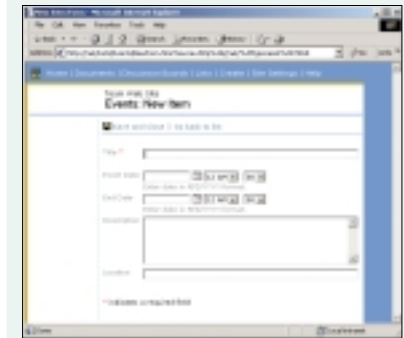
Şirkette IT departmanı, şirket çalışanlarının kullandığı bilgisayarlarda çıkan sorunları ve şirket bilgi işlem altyapısını çalışır durumda tutma işini yapmaktadır. Buna göre ilk olarak ana sayfaya örnek Duyuru ve Faaliyetleri Add New... butonu ile girelim.

Giriş sırasında ortak olan bölümler Expires, Title, Description olarak gözükür. Expires bölümüne girdiğiniz tarih geldiğinde sayfada otomatik olarak girdiğiniz konu silinecektir. Böylece giriş yaptığınız konuları ayrıca silmek için vakit kaybetmeyeceksiniz. Title bölümüne girdiğiniz bölüm, ana sayfada görünen yazının başlığı olmaktadır.

Description, ana sayfada maksimum 3 satır olarak görünebilmektedir. Sağ tarafta bulunan LINK bölümüne ise yararlı olan linkleri girerek küçük bir favori listesi hazırlamanız mümkün. Tüm

Duyurular: Add New Announcements

Faaliyetler: Add New Events

Home Ekranı: Sayfaların merkezi konumundaki giriş ekranı.

girişleri yaptığımızda, ana sayfa şekildeki gibi olacaktır.

Sayfanın tasarım aşamasında çıkabilecek ve zaman alacak işlemler düşünülerek, otomatik bir hale getirilmiş. Örneğin Expires ile duyurunun veya faali-

Web Server'in son durumu.

yet bilgisinin istenilen zamanda sayfadan otomatik olarak çıkarılması mümkün. O gün eklenen bir durumu veya faaliyet bilgisinin yanına NEW resmi eklenerek, sayfaya gelen ziyaretçilere yeni bir eklenti olduğunu yine otomatik olarak göstermektedir. Bir gün sonra, NEW resmi sistem tarafından yine otomatik olarak duyurunun veya faaliyet bilgisinin yanından siliniyor.

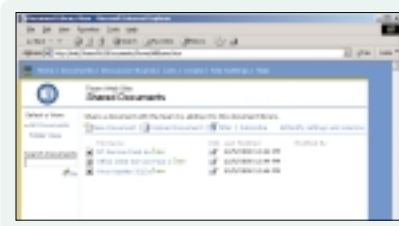
DOCUMENTS bölümü ve paylaşılan dizinler

Documents bölümünde birden çok shared folder yaratmamız mümkün. Bunlar Word, Excel, Powerpoint ve Frontpage dosyaları içerebiliyor veya yine bu klasörlere biz istediğimiz bir dosyayı da upload ederek ortak olarak kullanabiliyoruz. Kendi örneğimizde biz, son virus update dosyalarını ve yeni çıkan Service Pack'leri buraya yerleştireceğiz. Eğer bilgisayarımızda Office 10 uygulamaları varsa (Word, Excel gibi) hazırlanmış olduğumuz template dosyaları da web sayfasına otomatik olarak kaydedebiliriz. Ancak daha eski sürüm Office ürünleri bu işlemi yapamıyor.

IT departmanımız için hazırladığımız Office.NET sayfalarına tüm kullanıcıların bağlanıp çekebileceği ortak yama ve virüs upgrade dosyalarını koymak oldukça basit. Upload Document seçene-

Documents, ilk ekran.

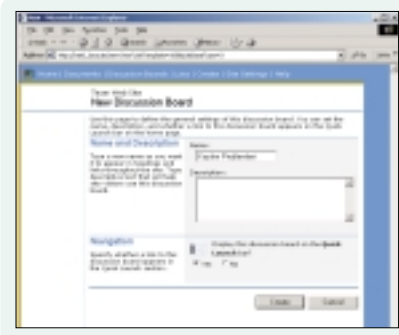

Documents, son hali

ğinden web server'a aktararak kolayca sayfaya yerleştirebiliyoruz.

DISCUSSION Board bölümü ile tartışma grupları

Bu bölümün amacı newsgroup mantığı ile çalışarak, sorulan soruların cevaplarının da aynı sayfalarda görünebilmesi ile kullanım kolaylığı sağlamak. İnternette benzeri bir çok site bulunuyor. Office.NET'in bu sitelerden farkı, yapımının ve kullanımının çok basit oluşu: Burada amaç, IT departmanı veya herhangi bir şirketin intraneti için, varolan soruların ve cevaplarının bağlanan veya hakkı olan kişilerin gönderile-

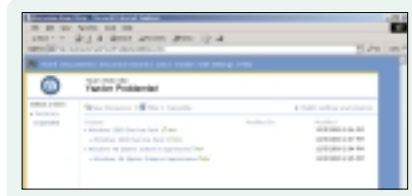

Discussions ekleme.

bileceği bir tartışma merkezi yaratmak...

Şekilde görüldüğü gibi Yazılım Problemleri isminde yeni bir tartışma grubu yaratmaktayız. Alt tarafta ise Navigation/Quick Lunch bölümünde bu yarattığımız Yazılım Problemleri linkinin eklenip eklenmeyeceğini belirleyebiliriz. Tüm bu işlemler, çok basit adımlar ile oldukça kısa bir zaman içerisinde yapılabilir.

Şekilde de görüldüğü gibi kullanımı çok basit: Yeni bir soru için New Discussion, varolan bir mesaja cevap vermek içinse mesajın içine girerek REPLY demeniz yeterli. Bu şekilde şirketin kendi içinde bir tartışma ortamı yaratarak bir çok sorunun IT departmanına yansımada, kullanıcıların kendi taraflarında çözmeleri sağlanabilir. IT tarafına gelen problemlerin bir bakıma filtreden geçi-

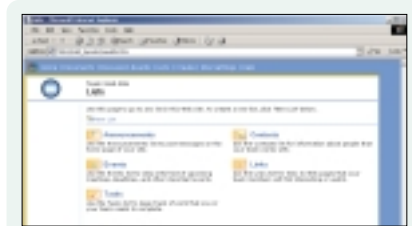
Discussions kullanımı.

rilmiş olması sağlanabilir.

Bu örnek, sadece yazılım ve donanım problemleri için geçerli değil. Örneğin Eğlence bölümü de açılarak mail trafiği yaratılması yerine buraya mesaj gönderilir ve isteyenler yalnızca bağlanarak okuyabilirler.

LIST bölümü: Bağlantılar ve adres defteri

Bu bölümde, sitede oluşturduğumuz ve kullandığımız tüm içerikleri görebiliyor ve içlerine ulaşabiliyoruz. IT Departmanı için kullanacağımız diğer iki

List bölümü içeriği.

bölümden birisi ise Contacts, yani Kişiler bölümü. Outlook kullanan kişiler bu bölümü iyi bilirler. Amacı Adres/Telefon ajandası oluşturmak.

CONTACTS:

IT Departmanımızın en çok kullandığı telefon numaraları ve yardım almak için aradığı kontak isimleri bir listede tutmamız mümkün. Listeyi gerektiğinde sayfaya bağlanan tüm kişilerin görebilmesi mümkün kılınarak ortak telefon/adres listesinden maksimum verim alınması sağlanmış. Ekleme seçenekleri ve silme seçenekleri tek bir buton ile yapılabilirken buraya ekleme ve silme işlemleri, hatta bu bölüme girme işlemleri istenilen kullanıcılara kısıtlanması da mümkün gözüküyor.

Contacts kullanımı.

► TASK:

Outlook kullanıcılarının bildiği bir seçenek olan Task seçeneği de kullanılabilir listeler arasında bulunmaktadır. Tüm IT departmanına ait görevler listesini ya da IT departmanına verilmiş bir proje

Task kullanımı.

için yaratılabilecek task'ın içeriğini şekilde görebilirsiniz. Outlook programındaki gibi bir çok detay task içinde bulunmaktadır.

CREATE bölümü:

Liste yaratmak

Bu bölüm ise tüm yaratabileceğimiz listelerin dökümünü gösteriyor. Bütün çeşitli listelere bu bölümden ulaşmak ve yaratmak mümkün. Ayrıca kendimize özgü bir liste de yaratarak, çeşitli amaçlara yönelik kullanımları daha da artırabiliriz.

SITE SETTINGS bölümü:

Site ayarları

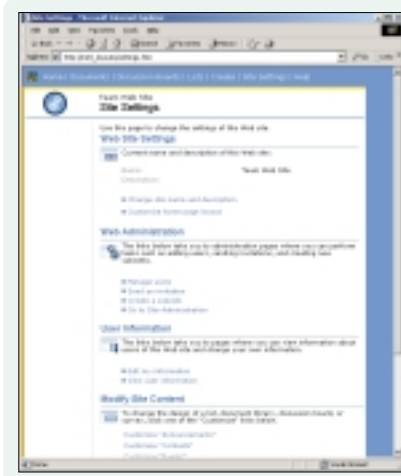
Bu bölümde ilk olarak;

► **Change Site Name And Description:** Ana Sayfada üst bölümde gelen Team Web Site yazısını istediğimiz şekle dönüştürmemizi ve altına da bir açıklama bölümü girebilmemizi sağlıyor.

► **Customize HomePage Layout:** Ana sayfa dizaynını istediğimiz gibi değiştirebilmemize ve istediğimiz listeyi ekleyip istemediklerimizi silmemize olanak tanıyor.

Create listesi.

Site Settings içeriği.

Şekilde de gördüğümüz gibi yalnızca mouse ile istediğimiz listeyi seçip sürüküle-bırak yöntemi ile sayfanın istediğimiz bölümüne yerleştirebiliyoruz. Bu bölüm tamamen webmasterlara düşen ve çok zaman alan işlemleri ortadan kaldırıyor.

► **Manage Users:** Bu bölümde kullanıcı ekleme ve silme işlemleri yapabiliyoruz. Eğer bir domain controller ile Office.NET bütünleşik olarak çalışıyorsa, eklediğimiz ve çıkardığımız tüm kullanıcılar direkt domain controller kullanıcı listesi içinden yapılmaktadır. Böylece, domain controller üzerinden kullanıcı ekleyip çıkartacağımıza Office.NET üzerinden yapabilmekteyiz.

Ana Sayfa dizaynını kolayca değiştirebiliyoruz.

► **Send an Invitation:** Buradan e-mail adresini girdiğimiz tüm kullanıcılara Office.NET sayfaları için davetiye gönderilebilir.

► **Create a SubWeb:** Subweb, http://net/XXX adresindeki XXX olan yere verilen isimdir, virtual directory de diyebiliriz. IIS'de yarattığımız Virtual Directory yerine Office.NET'de subweb olarak yaratabiliyoruz.

► **Site Administrator:** Burası ise, yarattığımız IT web sayfaları için, kullanıcıla-

rın ne gibi hakları olacağını belirtmek mümkün. Standart olarak Administrator, Advanced Author, Author, Contributor, Browser grupları gelmektedir. Kullanıcıların durumlarına göre bu gruplardan birine üye yapılması çok basit. Eğer üye yapılacak kullanıcı için daha spesifik bir hak tanımlanmak isteniyorsa da bunun yolu var. Yeni bir grup tanımlayabilir ve istediğimiz hakları ekleyip çıkartabiliriz. Şekilde tüm gruplar için oluşturabileceğimiz kısıtlama listesini görebilirsiniz.

► **Edit My Information, View User Information:** Yaratılmış olan kullanıcıların detaylarını görüntüleyebileceğimiz ve değiştirebileceğimiz bölümlere ulaşılabilir.

Role listesi.

► **Modify Site Content:** Yaratılan tüm listelerin ismi, içerikleri ve diğer ayrıntılarını görüntüleyebilirken değiştirme şansında vermektedir.

Son olarak yaptığımız tüm değişikliklerden sonra ana sayfamız şekildedeki gibi gözükacaktır.

Ana sayfanın son hali

Sonuç olarak kısa sürede çok iyi çalışan, bir çok işlemde tasarruf ederek intranet oluşturabileceksiniz. Ayrıca bu sayfalar vasıtasıyla bir çok projenin yapılması daha planlı olacağı için, profesyonel bir çalışma tarzı elde edeceksiniz. ☑

Necmettin Baykal MCSE, MCP-I (<http://turkdestek.com>)

Filmlerin Çalışmasını Garantilemek

DVD'lerle İlgili En İyi İpuçları

Dijital sinema zevkini doyasıya yaşamak isteyenler için DVD ile ilgili en iyi ipuçlarını açıklıyor ve DVD'lerin kopyalanması ve sıkıştırılıp CD'ye basılmasının inceliklerini gösteriyoruz.

■ Vizyondaki en yeni filmleri ve sinema klasiklerini DVD'ler sayesinde bilgisayar ekranından da izlemek mümkün. Bunun için ihtiyacınız olanlar, bir DVD çalar ve DVD'leri izlemeye yarayan bir programdan ibaret. Gerekli donanım yavaş yavaş günümüz PC'lerinin standart bileşenlerinden biri olmaya başladı. Bu donanımları mevcut bilgisayarınıza dahil etmek istediğinizde onu 100 doların altındaki fiyatlarla temin edebilirsiniz. Filmleri seyretmeye yarayacak yazılımlar ise 15-40 dolar arasında satılıyor. Bütün bu rakamlar alt alta toplandığında PC kullanıcıları, televizyonda DVD izlemek için yapılacak harcamaların sadece ufak bir kısmını karşılamının avantajını yaşayacaklar.

Görüntü kalitesi sorunları, DVD sorunlarıyla ilgili en iyi araçlar

DVD'ler prensipte disket ve CD-ROM'lar kadar kolay bir kullanıma sahiptirler. Ancak bu durum DVD'lerin iz-

lenmesi sırasında sorunla karşılaşmayacağınız anlamına gelmiyor. Videolar gösterilmeleri sırasında, yazılım ve donanımların gereksinimlerinden dolayı sistem kaynaklarının aşırı yüklenmesine sebep olacak miktarda sistem kaynağına ihtiyaç duyuyor. En az 450 megahertz hızında bir işlemciye sahip değilseniz o zaman bir decoder kartını sisteme dahil etmeniz gerekecektir (bkz. DVD-player'lar için satın alma önerileri). Bu ek karttan yoksun PC'lerde rahatsız edici, takılan görüntülerle karşılaşabilirsiniz.

Sistem gereksinimlerinin filmleri izleyebilmek için tek başına yeterli olduğu düşünülse bile bu her şeyin yolunda gideceği anlamına gelmez. Diğer sorunlar genellikle yazılımların hatalı konfigüre edilmesiyle ortaya çıkar. Bu yanlış ayarlamaların sonucunda filmlerin sık sık takılması ve hatta gösterilememeleri gibi durumlar söz konusu olabilir. CHIP, bu yazıda, bu teknik sorular dı-

şında; "Çocuklarımın yaş sınırlaması olan filmleri izlemesini nasıl engelleyebilirim?" veya "Amerikan filmlerini orijinal haliyle seyredilebilir için ülke kodunu nasıl değiştiririm?" gibi en sık sorulan soruları cevaplandırmayı amaçlıyor. İpuçları, DVD-player 'ın sisteme monte edilmesinden başlayıp bakımla ilgili tavsiyelere kadar uzanan geniş bir alanı kapsıyor.

Hangi yazılım? Önce bilgilenecek daha sonra satın almak

Bazı DVD sürücüler yazılımlarıyla birlikte gelirler. Ancak bu durumda muhtemelen programların eski sürümlerini kullanmak zorunda kalırsınız. Bazı durumlarda yazılımlar belirli özellikleri sınırlandırılmış halde pakete dahil edilirler. DVD yazılımlarıyla ilgili incelememizi "İnceleme: DVD-Çalma yazılımları" köşesinde bulacaksınız.

Dikkat edilmesi gereken bir diğer husus, DVD-yazılımlarının donanımızla

sorun çıkarmadan çalışıp çalışmadığını bilmektir. Bazı üreticiler bu amaçla yazılımlarının internetten ücretsiz olarak indirebileceğiniz deneme sürümlerini hazırlıyorlar. Örneğin hala en iyi DVD Player yazılımı olan Power Player'ı www.gocyberlink.com/english/index.asp adresinden indirerek deneyebilirsiniz.

Söz konusu programların kullanımı oldukça kolay. Arabirimler genellikle

klasik video cihazlarından öz yüzleri gibi tasarlanmışlar. Mükemmel ses kalitesi için vazgeçilmez olan Dolby Digital standart haline gelmiş durumda. Filmler ya televizyon formatında (4:3) ya da geniş resim formatında (16:9) gösteriliyorlar. Yazılımların pekçoğu ülke kodunu otomatik olarak tanıyor.

Sadece temel işlevler dikkate alınırsa programlar birbirleriyle büyük benzerlikler gösteriyorlar. Bu benzerliklerden

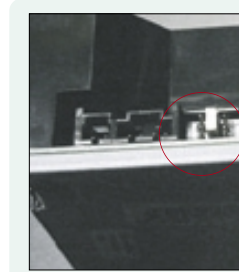
biri filmin istediğiniz bir sahnesine atlamayı sağlaması. Filmler, DVD'ler üzerinde direkt olarak seçilebilen bölümlere ayrılmışlardır. Birbirleriyle büyük oranda benzerlik gösteren standart fonksiyonların aksine resim kaliteleri ile birbirlerinden hemen ayrılıyorlar. Diğer farklılıklarsa ek fonksiyonlarla ilgili. Power-DVD'de örneğinde program ileri geri oynatmalarda normalin 8 katı bir hıza ulaşıyor.

DVD-Player Çalışmıyor

Sisteme yeni bir DVD-player kurmama rağmen bu donanımı bir türlü Windows'a tanıtmıyorum. Hata nereden kaynaklanıyor?

Bu durum DVD-player'ın montesi sırasında yapılan ufak bir hatadan kaynaklanıyor olabilir. Sorunun tam olarak nereden kaynaklandığını anlamak zor: Bilgisayarı kapatın ve kasanın vidalarını çıkarın. DVD-player'a güç kablosunun takılı olup olmadığını ve doğru şekilde bağlanıp bağlanmadığını kontrol edin. Geniş veri kablosunun sürücüyü doğru bağlandığından da emin olmanız gerekir. Özellikle bu kabloda kırmızı bir çizgiyle işaretlenmiş olan birinci iletim noktasının sürücü-

nün arka yüzündeki PIN1'e bağlı olduğundan emin olun. DVD-player'ınız çoğu IDE aygıt sınıfına aittir. (Bu konudaki teknik verileri cihazın kullanım

Master mi slave mi? Ancak jumper cihazın arka kısmına doğru şekilde takıldıysa cihaz tanınacaktır.

kılavuzunda bulabilirsiniz.) Hata oluşumuna yol açabilecek bir diğer durumu engellemek için sürücünün arka kısmındaki master-slave jumper ayar-

larını kontrol etmenizi öneririz. Master-Slave tanımları genellikle DVD-player'ın sürücü arka kısmında bulunmaktadır. Aksi durumda bu tanımlamaları cihazın kullanım kılavuzundan inceleyebilirsiniz.

DVD-player sabitdiskle birlikte aynı kablo üzerinden ana karta bağlanacaksa sabitdisk master, DVD ise slave olarak atanmalıdır. Sürücüyü controller'a bağımsız bir kablo ile bağlamak için master olarak ayarlamak uygun olacaktır. Sürücüyü yeniden ve tam olarak kurduğunuzdan emin olunda güç ve data kablolarını da bağlayın ve deneme yapın. Windows cihazı hala tanıyamıyorsa cihazdan kaynaklanan bir arıza ihtimali de akıllara gelmelidir.

DVD'ler ve Neden Olabilecekleri Sistem Çökmeleri

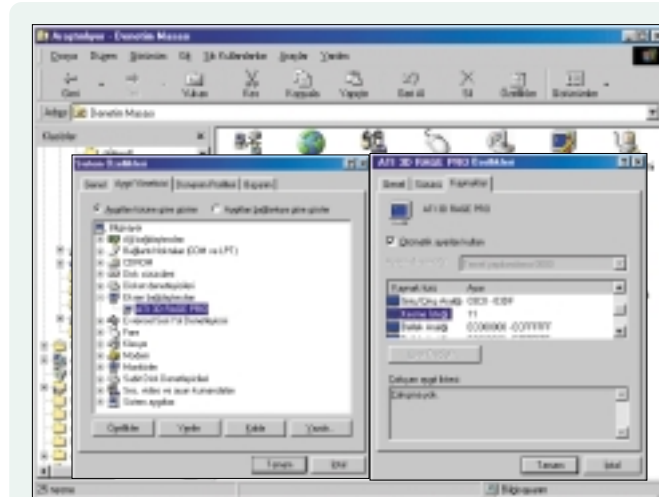
Bir süre önce bilgisayarına Rage-Pro chip'li bir ATI görüntü kartı taktım. Power-DVD kullanarak film seyretmek istediğimde sistem takılıyor ve hatta bazen çöküyor. Sebep ne olabilir ve bu hatanın oluşumunu nasıl engellerim?

Bazı DVD-Player yazılımları ATI-Görüntü Kartı için bir kesme isteğinin rezerve edilmesini ister. Bu nedenle ilk önce görüntü kartı konfigürasyonunu gözden geçirmenizi öneririz: Başlat - Ayarlar menülerini kullanarak Denetim Masası penceresini açın. Sistem'e çift tıklayın ve Özellikler penceresini açın. Aygıt Yöneticisi sekmesinden Görüntü Bağdaştırıcıları başlığı altındaki ATI görüntü kartını bulun. Görüntü bağdaştırıcınıza sağ tuşla tıklayın ve Özellikler'i seçin. Kaynaklar sekmesini açtıktan sonra kaynaklar kısmında bir interrupt'ın var olup olmadığını kontrol edin. Şayet yoksa bilgisayarın BIOS'un-

da değişiklik yapmak ve manuel olarak bir interrupt belirlemek gereklidir. Bu işlem için BIOS dokümanlarını gözden geçirmenizi öneririz.

Dikkat: Bazı değişiklikler bilgisayarınızın yeniden başlatılamamasına varabilecek

olumsuz sonuçlar doğurabileceğinden emin olmadıkça BIOS'ta değişiklikler yapmamanızı öneririz. ATI Görüntü kartlarıyla ilgili diğer sorularınızın cevaplarını ATI'nin www.ati.com adresindeki internet sayfasında bulabilirsiniz.

DVD-player'ın ATI marka görüntü kartıyla çalışmaması durumunda Aygıt Yöneticisi'nden bu aygıt için bir interrupt rezerve edilip edilmediğini kontrol edin. Edilmemişse BIOS-Setup'ta değişiklikler yapmanız gerekecektir.

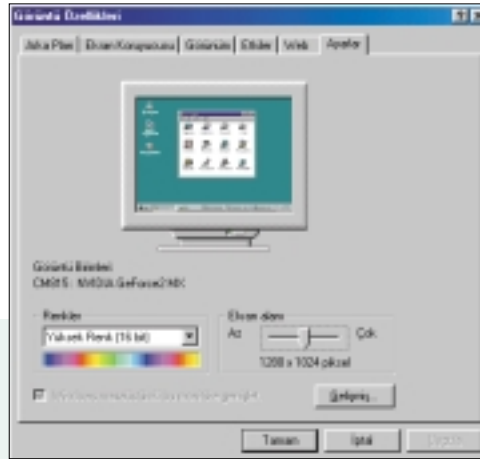
Filmleri İzlerken Karşılaşılabilecek Bazı Hata Uyarıları

Film-DVD'lerini izlerken yetersiz görüntü belleği veya açılmayan overlay'lerle ilgili hata mesajları alıyorum. Bu hataların oluşumunu nasıl engelleyebilirim?

DVD'lerin oynatılması sırasında sistem kaynakları; özellikle de işlemci ve görüntü kartı aşırı yüklenebilir. Bilgisayarın DVD-player'ın kaynak gereksinimlerini karşılayamadığı durumlar iki şekilde oluşur. İlk hata görüntü bağdaştırıcısının çözünürlük ve renk derinliği ayarlarında çok yüksek değerler seçilmesinden kaynaklanabilir. Bu durumda bu değerleri yeniden ayarlamakta yarar var:

- 1 Masaüstündeki herhangi bir boşluğa sağ fare tuşuyla tıklayın ve açılan menüden Özellikler'i seçin.
- 2 Ayarlar sekmesini açtığınızda renklerle ve ekran alanıyla ilgili ayarlar ekrana yansımaktadır. Her iki alanda da bir alt değeri seçin.
- 3 Tamam'a tıkladıktan sonra bilgisayarı yeniden başlatın.

Görüntü odaklı problemlerde renk sayısını ve ekran çözünürlüğünü azaltmak yardımcı olabilir.

Aynı hatalarla yeniden karşılaşırsanız ilk üç adımı tekrarlayın.

Sistem performansından yeterince faydalanamamasına ve hata mesajlarının oluşmasına sebebiyet verebilecek diğer olay arka planda çalışmakta olan uygulamalardır. Bu uygulamalar bellekte yer işgal ettiğinden DVD'lerin çalınabilmesi için kullanılabilir boş bellek miktarı azalır. Filmleri izlemeye başlamadan önce aktif durumdaki tüm uygulamaları sonlandırmanızı öneririz. Yüksek performans için sürücünün DMA modu da aktif olmalıdır. Bu konudaki ayrıntılı açıklamayı Yüksek grafik kalitesi başlığı altında bulabilirsiniz.

DVD'leri Etiketlendirmek

Bir video arşivi oluşturuyorum ve DVD'lerimi kendi istediğim şekilde etiketlendirmek istiyorum. Bunu DVD'lere zarar vermeden nasıl yapabilirim?

Temelde DVD'leri adlandırmak için herhangi bir etiket kullanılmamalıdır. DVD, sürücünün içinde çok yüksek hızlarda döner ve hatalı etiketlendirmeler sürücü içindeki yüksek dönme hızlarında titreşimlere ve rahatsız edici seslere yol açar. Bu etiketler genelde kimyasal maddeler içeren yapışkanlar içerdiğinden DVD'nin hassas okuyucusuna zarar verebilir. En kötü olasılık etiketin DVD-Player içerisinde çözülmesi ve sürücünün kullanılmaz hale gelmesidir. Bu yüzden DVD'leri etiketlendirirken son derece hassas olan bu disklerde ancak plastik yüzeye doğrudan yazı yazmanızı sağlayacak özel folyo kalemleri kullanabilirsiniz. Adlandırma işlemi için diskin sadece ön yüzünü kullanmalısınız. Dikkat! DVD'ler çift yönlü yazılmış olabilir. Bu nedenle etiketlendirme öncesinde DVD'nin kutusuna bakmanızı öneririz.

SÖZLÜK

DVD: Digital Versatile Disc'in kısaltmasıdır. DVD'ler görünüşleriyle CD'leri andırırsalar da 4.7 ila 17 GB arasında değişen çok daha yüksek saklama kapasitesine sahiptir.

Decoder Kartı: Yeterli sistem kaynaklarına sahip olamayan bilgisayarlar da da DVD izlemenizi sağlayan ek kartın adıdır.

Interrupts: Bunlar aygıtın işlemciye gönderebileceği kesme işaretleridir. PC'ler en fazla 16 kesme isteği kullanabilirler.

Bölge Kodu: DVD- Dağıtımın kontrol edilebilmesi amacıyla film DVD'leri bu kodlandırmaya tabi tutulur.

IDE: Integrated Device Electronics'in kısaltmasıdır. IDE; sabitdisk ve DVD sürücüler için en yaygın veri yoludur.

Master-Slave Ayarları: IDE-Sürücüler ya master olarak ilk sırada ya da slave olarak ikinci sırada çalıştırılırlar.

BIOS: Basic Input Output System'in kısaltmasıdır. PC'nin başlatılması sırasında sistemin işleyebilmesi için vazgeçilmez olan temel komutları içerir.

DVD-Player Yazılımlarıyla Küçükleri Sakıncalı Görüntülerden Korumak

DVD yazılımlarının çocukların güvenliğiyle ilgili bazı ayarlar içermek zorunda olduğunu duymuştum. Bu doğruysa bahsedilen güvenlik özelliklerini nasıl kullanabilirim?

Win-DVD ve Power DVD gibi bazı yazılımlar VHS videolardan farklı olarak bir çocuk kilidine sahip. Filmler ulusal ve uluslararası yaş kategorilerinde değerlendiriliyorlar. Bununla amaçlanan çocukların ve gençlerin kendi yaş gruplarına uygun filmleri seyretmeye yönlendirebilmek. Bilgisayarın özellikle alt yaş gruplarındaki çocuklar tarafından kullanıldığı evlerde böyle bir güvenlik önlemi bir çok mantıklı nedene dayanabilir. Az önce sözünü ettiğimiz DVD yazılımlarının menülerinde bu

özellik destekleyen ayrı bir pencere bulacaksınız. Buradan parolalar atayarak filmin sadece parolayı bilen kullanıcılar tarafından izlenilmesini sağlayabilirsiniz.

Bu desteğin kullanılması için DVD filmlerinin belirli bir kodlamaya sahip olması gerekir. Bu kod yazılım tarafından kontrol edilir ve sonrasında parolanın girilmesi istenir. Dikkat: DVD kutularında daha çok amerikalı sınıflandırmaların geçerli olduğunu hatırlatmakta yarar var. Kullanım kılavuzundan hangi ifadenin hangi yaş grubuyla ilgili olduğunu kontrol edebilirsiniz. NC17 sınıfı 18 yaşından büyükler içindir anlamındadır. G veya 0 filmlerin yaş sınırlandırılması olmadan izlenebileceğini gösterir.

Bölge Kodunu Değiştirmek

Bir Amerikan filmi orijinal formatında izlemek istiyorum. Bunun için ülke kodunu Win-DVD ile nasıl seçebilirim?

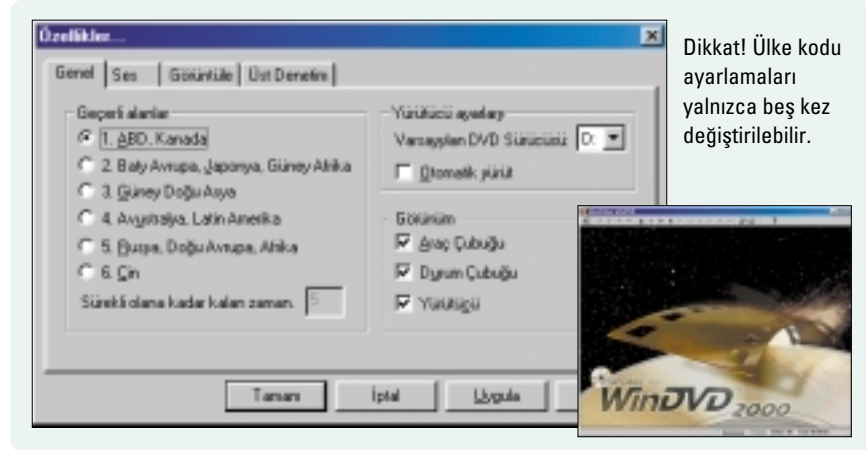
Elbette farklı ülkelerden DVD satın alıp onları kendi bilgisayarınızda izlemeniz mümkün. DVD-paketinin arka yüzünde ülke kodları kayıtlıdır. Amerikan filmleri söz konusuysa bölge kodunu önceden 1'e getirmeniz lazım. Win-DVD kullanıcılarının yapması gerekenler:

- 1 DVD sürücüyü herhangi bir film yerleştirmeden önce masa üstündeki kısayola çift tıklayarak Win-DVD'yi başlatın.
- 2 Özellikler seçeneğiyle Özellikler penceresini açın. Burada Genel sekmesini göreceksiniz. Geçerli alanlar bölümünün altında bir kaydının altında "1. ABD, Kanada"yı seçin ve

Tamam'a tıklayın.

Dikkat: Ülke kodunu sadece 5 kez değiştirebilirsiniz. Beşinci ve son değişiklikten sonra seçilen kod sabit kalır. Yine de internetten ücretsiz olarak temin edebileceğiniz yazılımlarla bölge

kodunu eski haline getirebilir ve farklı ayarlamalar yapabilirsiniz. Bu amaçla Win-DVD için DVD-Genie adlı programı www.inmatrix.com/files/dvdgenie/download.html'den indirebilirsiniz.

Dikkat! Ülke kodu ayarlamaları yalnızca beş kez değiştirilebilir.

DVD Bakımı

DVD'lerimden bazıları tozlu ve üzerlerinde parmak izleri var. DVD'lerin CD'lerden daha hassas oldukları doğru mu ve eğer öyleyse onları ne şekilde temizlemeliyim?

Veriler DVD'lere CD'lere oranla çok daha sık yazılırlar. Bu nedenle toz, leke ve çizikler daha olumsuz etkiler yaratabilir ve diskin tamamen bozulmasına dahi yol açabilir. DVD'leri mümkünse yüzeylere dokunmak yerine iki parmakla ya kenarlarından ya da ortadaki delikten tutmalısınız. Bu sayede gümüş plaka üzerinde yağlı parmak izlerinin oluşumunu engelleyebilirsiniz.

DVD'leriniz önceden toz ve kirlenmişse normal toz bezleriyle silmeyi denemeyin: Nötr olan herhangi bir temizlik solüsyonundan iki damla damlatın ve diski suyun altında disk yüzeyine basınç oluşturmayacak şekilde yıkayın.

DVD'yi daha sonra yumuşak bir mikrofibrit bezle kurutun. Ancak onu DVD üzerindeki izlerle paralellik gösterecek şekilde dairesel hareketlerle değil dıştan içe hareketlerle silin. Silme sırasında dıştan içe hareketler sonucunda çizikler oluşursa çok sayıdaki hata düzeltme bloğunun üzerinden geçersiniz ve DVD sürücünüzün hata düzeltme fonksiyonu bu çiziklerle mümkün olan en iyi şekil-

de başa çıkabilir.

Hiç bir koşulda ev temizlik maddeleri kullanmayın. Alkol, ispirto ve organik çözücüler de kullanılmaması gerekenler listesine dahil edilebilir. Agresif bakım maddeleri DVD'nin plastik yüzeyine zarar verir ve onu kullanılamaz hale getirir. Yüksek sıcaklık ve doğrudan güneş ışığına maruz kalmak da DVD'lerin zarar görmesine neden olacaktır. Bu yüzden diskleri saklamak için koruyucu muhafazalar kullanılmalıdır. Elbette DVD-player'lara hiç bir durumda iç temizlik yapılmamalıdır. Bu son derece hassas olan lazer lenste düzeltilemeyecek hasarlara yol açabilir.

Yüksek Grafik Kalitesi

DVD-driver'ı doğru kurmayı başardım. Güçlü bir sisteme sahip olmama rağmen filmler zaman zaman kare atlıyor. Ne yapmam gerekli?

DVD-sürücüsünün DMA desteği kapatılmış olabilir. İşlemcinizin aşırı yüklenmesi ihtimali artacağından DVD-player'ın performansı düşer. DMA modunu aktive ederek DVD verilerinin doğrudan belleğe aktarılmasını ve işlemcinin yükünün azalmasını sağlayın. Gerekli ayarlamaları Dene-

DMA desteği sayesinde işlem gücü artacaktır.

tim Masası'ndan gerçekleştirmelisiniz.

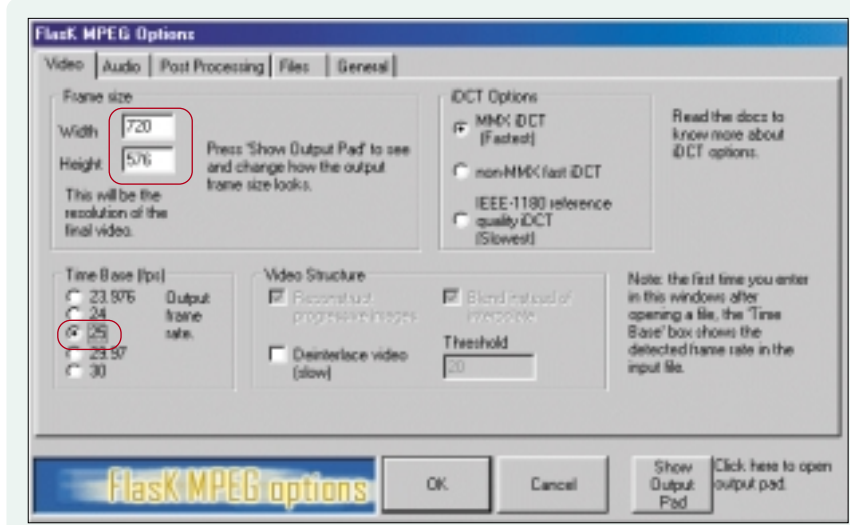
Başlat/Ayarlar ve Denetim Masası'na tıklayın. Sistem'e çift tıklayınca açılan pencereden tüm donanımların listelendiği Aygıt Yöneticisi sekmesini açın. CD-ROM kaydı altında DVD-player'ı bulacaksınız. Sağ fare tuşuyla bu yazıya tıklayın ve açılan menüden Özellikler'i seçin. Ayarlar kartında DMA desteği ile ilgili onay kutusunu göreceksiniz Bu onay kutusunu doldurun ve Tamam'a tıklayarak değişiklikleri onaylayın. ►

DVD'den CD'ye: DVD Kopyalamak

DVD'ler dış görünüşleriyle CD'lere benzerler. Ancak CD'lerle aralarında kullanıcılar için çok can alıcı bir fark var. CD-Rom'lar için güvenlik kopyası hazırlamanın önünde herhangi bir engel olmamasına rağmen aynı kopyaları DVD-filmeleri için hazırlamak çok zor. Şüphesiz kendi satın aldığınız filmlerinizi kopyalama hakkına sahipsiniz. Nasıl bu hakkın ticari amaçlarla kötüye kullanılması ve telif haklarının çiğnenmesi cezası olan suçlarsa güvenlik kopyalarının oluşturulması da aynı şekilde yasal.

DVD-Yazıcılar eğer günümüzde fiyatları binlerce dolarla ifade edilmeseydi bu konuda kabul edilebilir bir çözüm sunabilirlerdi. Yazılabilir DVD'lerin fiyatları 20-30 dolar civarında, yani orijinal film fiyatlarına yakın. Sonuç olarak DVD'leri CD'lere kopyalamak geriye kalan tek seçenek. Uygun programlar sayesinde kopyalamayı gerçekleştirmek hiç sorun değil. Bir filmin tamamını bir veya iki CD-R'a sığdırmak mümkün.

DVD'leri CD'lere aktarmak için öncelikle hızlı bir işlemciye sahip olmalısınız. 500megahertz'lik bir işlemciye ilaveten 32 megabayt hafızalı bir görüntü kartı da gerekli. Kopyalama yazılımları internetten ücretsiz olarak

Video ayarlamaları ileride ortaya çıkacak filmin kalitesi için oldukça önemli. Frame rate için 25, Frame size için 720x576 değerlerini seçmelisiniz.

indirilebilir. Ancak kopya CD'ler oluşturma işlemi sabır gerektiriyor, çünkü bu süreç işlemcinin hızına ve sistem kaynaklarına göre 14 saate kadar uzayabiliyor.

Film dosyalarını farklı formatlara dönüştürmek

MPEG-4 formatındaki film dosyalarını sıkıştırmak için DivX yazılımını önceden kurmuş olmanız gerekli. Esas dönüştürülme işlemini Flask MPEG

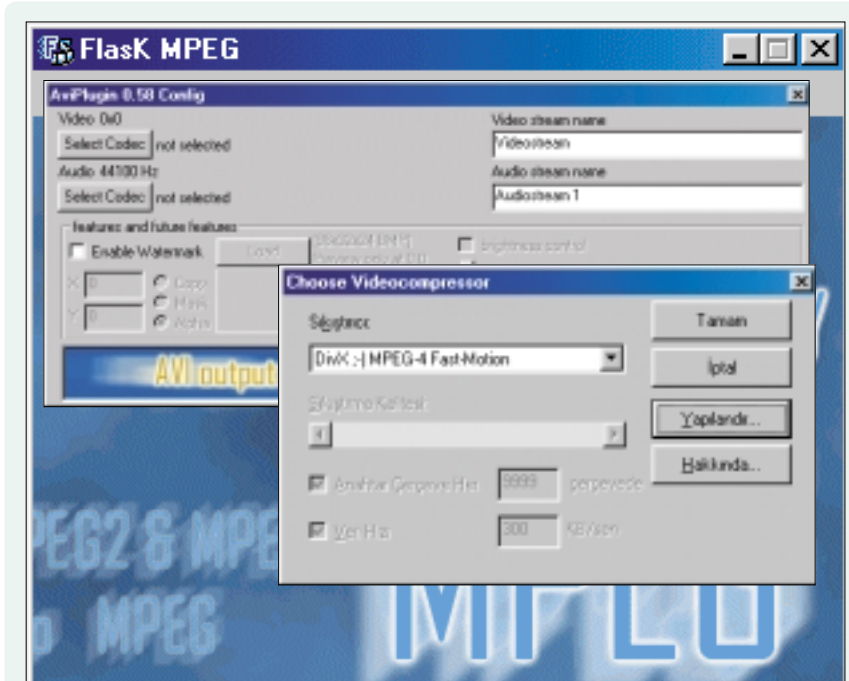
Decss gerçekleştiriyor.

Bu iki programın görevi videoyu DVD'den okumak ve sabitdiske kaydetmek. Sonuçta filmi AVI formatında sabitdiske taşımış oluyorsunuz. Video dosyaları bu halleriyle sıkıştırılmış bir formatta saklanıyorlar ve Ortam Yürütücüsü dahil her programla çalışabiliyorlar.

Adı geçen programların kullanımı oldukça kolay. Sadece, videonun uygun ekran genişliğinde (720x576) kaydedilmesine dikkat etmelisiniz. Görüntü tazeleme hızı tıpkı televizyonda olduğu gibi saniyede 25 kare civarında olmalı. Yazılım dönüşümün hızlı ama daha kalitesiz veya yavaş ama yüksek kalitede yapılması arasında tercih yapmanıza izin veriyor. Dönüştürülmenin ardından tek bir AVI-dosyası elde edeceksiniz. Bu dosyayı daha sonra CD-R'lara kaydedebilirsiniz.

Dosyanın bir CD'den uzun olduğu durumlarda programı avichop.exe yardımıyla iki dosyaya paylaştırmak mümkün. Bu yazılımı www.divx-digest.com adresinden temin edebilirsiniz. DVD'lerin kopyalanması ile ilgili yasal düzenlemeler uzun süredir üzerinde tartışmaların yaşandığı bir konu. İnternet kullanıcıları arasında oldukça iyi bilinen bir program olan Decss bir süre önce ABD'de yasaklandı. Ancak bu yazılımı hala internet üzerinde pek çok sayfada bulmak mümkün.

Ozan Ali Dönmez (ozand@yahoo.com)

Video-/Audio-Codex'in doğru seçimi başarılı bir kopyalama için ön koşul.

İpuçları ve Tavsiyeler

Müziği Ve Verileri CD'ye Aktarmak

Üreticilerin önerilerini harfiyen uyguladığınız takdirde CD-yazıcıyı kurmak kolaydır. Kendi CD'lerinizi imal etmekse daha zordur. Bu yazıda CD kopyalama hakkında neler bilmeniz gerektiğini açıklıyoruz.

■ Piyasadaki gelişmiş CD-yazıcılar-
dan herhangi birini bilgisayarınıza
kurmak için öncelikle güçlü bir siste-
me ihtiyaç duyacaksınız. Sisteminiz
henüz iki yaşını doldurmadıysa bu
noktada herhangi bir problemle karşı-
laşmanız uzak bir ihtimal. Daha eski
bilgisayarlarda ise eldeki verileri önce-
den gözden geçirmekte yarar var: Her-
hangi bir masrafa girmeden önce 133
megahertz hızla çalışan bir Pentium iş-
lemci, en az 32 hızlı bir CD-Rom Sürü-
cü ve en fazla 10 milisaniyelik ortalama
erişim süresine sahip bir sabit diske
ilaveten 64 megabayt belleğe ihtiyaç
olacağını hatırlatalım. Bu minimum
sistem gereksinimi güvenli bir işleyişin
temel taşı.

CD yazıcının doğru kurulumu ve disk alanı

CD-yazıcı, sistemdeki IDE bağlantı
noktalarından biriyle ilişkilendirilme-
lidir. Söz konusu bağlantı noktaların-

dan Standart olarak iki tane vardır ve
birinde muhtemelen CD-Rom sürücü
ve sabitdisk takılıdır. (Bu bağlantı 40
pinli gri ve geniş bir kablunun ucunda-
dır.)

Bu durumda kopyalama sırasında
yazıcı ve sürücünün aynı iletim kapasite-
sini paylaşmasını engellemek ve kop-
yalama işlemini hızlandırmak amacıyla
CD-yazıcıyı ikinci IDE bağlantı nok-
tasına konuşturmalısınız.

Kopyalama öncesinde yeterli disk
alanının boş olup olmadığı kontrol
edilmelidir. Verilerin CD'ye aktarılma-
sı sırasında sabit disk arabellek olarak
kullanılır. Kopyalama sırasında 1 veya
2 gigabaytlık bir alan gerekli olabilir.
Disk alanıyla aynı derecede önemli
olan, sabit diskin düzenli aralıklarla
birleştirilmiş olmasıdır. En ideali kop-
yalama işleminin hemen öncesinde
Başlat, Programlar, Donatılar Sistem
Araçları menülerinden Disk Birleştirir-
cisi'ni çalıştırmaktır.

Kopyalama için ipuçları: Yakmamak için dikkat!

CD kopyalama sırasında kullanılan ya-
zılımların kitapçıları çoğunlukla
CD'leri nasıl sorunsuz çoğaltabileceği-
nizi oldukça iyi anlatıyor. Ancak bu ki-
tapçıklarda bir takım sorunlar yaşan-
dığına yapılmaması gerekenlerle ilgili
ayrıntılı ipuçları ve açıklamalar bul-
mak zor. Bu nedenle size kopyalama sı-
rasında yardımcı olabilecek bazı ipuç-
ları sunuyoruz.

CD'nin çoğaltıldığı esnada bilgisaya-
rı pek kullanmayın. Günümüz PC'leri
teoride CD'ler yazılırken ikinci bir uy-
gulamayı daha çalıştırabilecek sistem
kaynaklarına sahip, ancak programla-
rın başlatılması veya kaydedilmesi gibi
işlemler sistem performansını azalta-
biliyor. Yoğun kullanım sonucunda
kopyalama programının duraklaması
halinde CD yanabilir. Sadece TDK ve
Plector gibi bazı yeni yazıcılar Burn-
Proof adı verilen teknik sayesinde bu

kaybın önüne geçebiliyor. Ekran koruyucu ve virüs tarayıcısı gibi programların tıpkı arka planda çalışan diğer programlar gibi kapatılması gerektiğini de hatırlatalım.

Kopyalama sonrasında hazırlanan yeni CD, sürücü tarafından okunamıyorsa orijinal CD'nin kopyalama korumasına sahip olduğu çıkarımı yapılabilir. Bu koruma, üreticinin sadece orada kayıtlı dosya tarafından tanınan ve yine aynı dosya tarafından es geçilecek bir hatayla yazılmasıyla sağlanır. CD Yazıcı içinse bu aldatmaca kopyalamanın tamamlanamamasına yol açabilecek gerçek bir hatadır. Çözüm birebir kopyaların oluşturulduğu Disk-at-Once modudur. Hazırladığınız CD'ler, CD sürücünüz tarafından okunamıyorsa, boş CD'nin türü bu hatanın kaynağı olabilir. Ayrıca eski yazıcılar da her CD ile çalışmayabilir.

Müzik CD'lerini sıfır hata ile oluşturabilmek

CD yazıcıların en yaygın kullanım alanlarından biri müzik CD'lerinin üretimidir. Bu noktada kullanıcıların

dikkat etmesi gereken birkaç özelliğten söz edebiliriz. Bu CD'ler için CD-RW'ler; yani yeniden yazılabilir CD kullanılmamalıdır. Bazı CD-çalarlar bu CD'leri okuyamayacaktır.

Müzik CD'leri sadece CD-sürücülerle değil aynı zamanda standart CD-çalarlarla da dinlenilebilir. Bu yüzden, kopyalama öncesinde "red book" olarak da anılan Audio-CD formatını kullanın. Günümüzün popüler kopyalama yazılımları farklı kullanım sihirbazlarıyla kullanıcıların bu seçeneklere daha kolay erişmesini sağlıyor. Müzik CD'lerini hazırlarken iki mod arasında tercihinizi belirtebilirsiniz: CD'nin bir oturumda yazılmasını sağlayan Disk at Once ve müzik parçaları halinde farklı oturumlarda da yazılabilmesine olanak veren Track at Once.

İlk seçenek iki nedenden ötürü diğerine tercih edilebilir. Bazı CD-çalarlar, Track at Once formatıyla çoğaltılmış CD'leri okuyamayabilir. Ayrıca bu formatta parçalar arasında 4 saniyelik boşluklar oluşur. Bazı CD-yazıcılar

Farklı renkler süs amaçlı olmadıkları gibi kalite farklılıklarını yansıtır.

CD'deki şarkıları ve yorumcuyla belirtebilmeniz için de yer ayırır. Şayet CD-çalarınız dijital ekrana sahipse bu bilgiler siz müzik dinlerken ekrana yansyacaktır. Gerekli olan, CD-Text özel formatının kullanılmasıdır.

Kopyalayabilecekleriniz ve kopyalayamayacaklarınız

CD'ler çoğaltılırken hukuki gerçekler göz ardı edilmemelidir. Müzik parçaları ve bilgisayar programları nihayetinde telif haklarıyla korunan eserlerdir. Bu nedenden ötürü kopyalama işlemi asla para kazanma amacıyla yapılmamalıdır. CD yazıcısı olmayan bir arkadaşınız için CD kopyalıyorsanız dahi ondan para talep etmemelisiniz. Program ve müzik CD'leri için iki farklı hukuki durum söz konusu: Program CD'lerinde kendi kullanımınız için bir tek güvenlik kopyası oluşturmak yasal hakkınız. Müzik CD'lerinde kişisel kullanım için çok sayıda kopya yapmak mümkün. Bu sayı ülkelere ve yaşlara göre 3 ila 7 arasında değişiyor.

Piyasada bulabileceğiniz farklı özelliklerdeki boş CD'ler kafanızı karıştırı-

yor olabilir. Bu CD'ler arasındaki belirgin ayrım defalarca yazılabilen CD-RW'lerle sadece bir kez yazılabilen CD-R'lar arasında. Ancak CD-RW'ler multisession yani CD'yi farklı oturumlarda parça parça yazma özelliğini desteklemiyor. (Multisession işleminin belli başlı programlarda nasıl yapılacağını bu yazının içerisinde bulabilirsiniz.) İkinci kriterimiz hız. Boş CD'ler için 4x ila 12x arasında değişen yazma hızları söz konusu. Bu rakamlar onların yazılabileceği en yüksek hızları ifade ediyor. 4 veya 8 hızlı bir CD-yazıcıya sahipseniz 12 hızlı CD-R'lara fazladan para vermenin bir anlamı olmayacaktır.

Farklı CD-R türlerinin kullanım alanları

Yazılabilir CD'ler arasındaki en belirgin farklardan biri renk... Üreticiler sarı, yeşil ve mavi renk CD'lerle CD, koleksiyonunuzun farklı bir havaya bürünebileceği izlenimini uyandırmak isteseler de bu renkler altında verilerin saklanabilme süreleriyle ilgili. Sarı ve mavi renk CD'lerde veriler 100 sene

saklanabilirken yeşil CD'lerde bu süre 10 seneye kadar kısalabiliyor.

Bu süreleri uzatmak veya kısaltmak biraz da kullanıcının elinde. Kopya CD'leri, ısı değişiminin en az olduğu karanlık ve kuru ortamlarda saklamalısınız. Kendi yapımınız olan bu CD'lerden herhangi birini doğrudan güneş ışığı alacak şekilde bıraktığınız takdirde birkaç hafta sonunda bile verileriniz kaybolabilir.

Çeşitli CD-formatları ile ihtiyaca uygun kayıt

CD-yazıcı sahibi olan veya olmak isteyen herhangi bir kullanıcı için bir CD eşittir CD gibi basit bir denklikten söz etmek büyük yanılgıdır. Farklı uygulamalar, CD-R'ların farklı formatlarda kullanılmalarını gerektirebilir. Doğru formatın seçimi her zaman otomatik olarak yapılmadığından yazma işlemi öncesinde doğru formatı kullanıcının belirlemesi gerekir. Hangi amaç için hangi türün gerekli olduğunu göstermek amacıyla "Her Uygulama İçin Doğru Format" başlıklı kutuya bakmanızı öneririz.

"Her Uygulama İçin Doğru Format"

Uygulama Alanı	Format	Değerlendirme
Uluslararası boş dosya CD'si standardı	ISO9660	Birçok sistem tarafından okunabilir ancak en fazla 8 harfli dosya isimlerini destekler
Boş dosya CD'si standardı	Joliet	ISO 9660'la benzer özelliklerdedir ancak uzun dosya isimlerini ve karmaşık dizin yapılarını da destekler.
Güvenlik amaçlı veriler için hazırlanan CD	UDF	CD-RW'ler tıpkı sabit diskler gibi kullanılabilirler
PC'ler için müzik CD'si	MP3	Multi-session'lı destekler ancak sadece bazı yeni CD-çalarlar tarafından okunabilirler
Standart CD-Çalarlar için müzik cdsi	CDDA	Müzik önceden wav formatına dönüştürülmelidir. Multi-session desteklenmez.
Standart CD çalarlar için başlık ve sanatçı için metin ilavesini destekleyen müzik CD'si	CD-Text	Wav formatına dönüştürülmeli ve her parça için ayrı isimler girilmelidir. Multisession desteklenmez.
Müzik dosyaları ve dijital dosyalar içeren CD'ler	CD Extra	Önce title, ardından veriler kaydedilir. En az iki yazma oturumu gerektirir.
Ses dosyaları ve dijital dosyalar içeren CD'ler	Mixed Mode	Önce dosyalar, ardından da müzik kaydedildiğinden bazı CD-Çalarlarla sorun çıkarır.
CD'deki videolar	Video CD	Videolar MPEG-2 formatında kaydedilmektedir. Bu sayede PC ekranında ve VideoCD Player'lar vasıtasıyla televizyon ekranında izlenebilirler.
Arşiv ve/veya televizyon ekranına yansıtma amaçlı resim CD'leri	Photo-CD	Resimler Photo-CD formatına dönüştürülmelidir. Tıpkı video-CD'lerde olduğu gibi bir Video-CD çalara ihtiyaç duyulmaktadır.
Mac bilgisayarlar için verileri kullanıma hazırlamak	HFS	Multisession desteklenmez. Yalnızca SCSI sabit disklerle birlikte çalışır. Dosyalar HFS formatında saklanmalıdır.
Boot-CD	Bootable CD	Gerekli durumlarda sistem bu CD'den boot edilebilir. Bu şekilde boot yapabilmek için desteğin BIOS'tan açılmış olması gereklidir. 90'lı yılların ortalarından önce üretilmiş sistemlerde bu özellik kullanılamaz.

Adım Adım: CD'leri Eksiksiz ve Sorunsuz Kopyalamak

Nero 5.0 ile adım adım CD kaydetmek

1 Nero başlatıldıktan hemen sonra otomatik olarak "New Compilation" penceresi açılacaktır. Multisession sekmesini seçin ve "Start Multisession disk" seçeneğini işaretleyin. Burada bulacağınız verileri kabul etmeniz için herhangi bir engel yoktur. Ama pek çok durumda "File/Directorynames length"de ISO Level 2 seçeneğini aktive etmek yerinde olacaktır. Aksi halde dosya isimleri sekiz harfle sınırlandırılır. New'e tıklayın ve "Compilation" penceresi açılsın.

2 Bu pencerenin bir kısmı File Browser olarak adlandırılır. Eğer bu kısım görüntülenmiyorsa View'dan New File Browser ile açın. Bu özellik klasör ve dosyaların yer aldığı sabit disklerinizi ve bilgisayarın tüm dosya yapısını görüntüleyecektir.

3 Kopyalamak istediğiniz dosyaları seçin ve ISO1 yazan alana taşıyın. Burada dosya ve klasörler Windows Gezgini benzeri bir tarzda ekrana yansıtılacaktır.

4 File ve "Write CD" ile aynı iletişim penceresini birinci adımda olduğu gibi yeniden çağırın. Bu pencerenin sadece adı değişiyor ve Write CD oluyor. Şimdiye kadar yapılan ayarlamalar buradan kontrol edilebilir. Her şey yolundaysa "Write"ı seçin. Eğer CD-Yazıcı'ya CD'yi yerleştirmediyse hata mesajı alırsınız. İşlem daha sonra otomatik olarak devam eder.

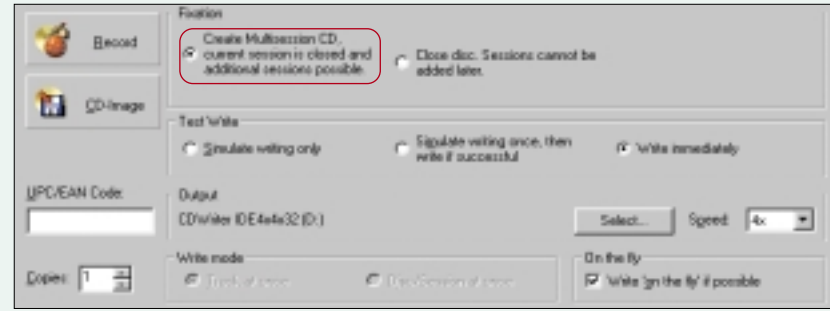
5 Bir sonraki adımda kopyalama işleminin simülasyonu yapılacaktır. Nero, kopyalama sırasında beklenmedik hatalar oluşmaması için bir deneme yapar. Son olarak yazılmaya başlanması ile ilgili soruya olumlu cevap verdikten son-

ra boş CD yazılmaya başlanacak ve bir süre sonra işlemin başarıyla tamamlandığı bildirilecektir.

6 Başka dosyaları da aynı pratik yollarla CD'ye kopyalamanız mümkün. Tek

alıyor. Tıklayıp taşımak yoluyla istenen dosya ve dizinleri Joliet penceresine taşıyın.

7 Birleştirme tamamlandığında Disc düğmesini aktive edin. Yeni açılan ileti-

"Create Multisession CD" seçeneği aktifse, CD parça parça da yazılabilir. (4. Adım)

farkı bu kez birinci adımda "Start Multisession disk" yerine "Continue Multisession Disk" seçmeniz gerekmektedir. İstlenen CD'yi daha başlangıçta sürücüye yerleştirdiyse bu seçenek devre dışı kalacaktır. New'e tıkladıktan sonra "Choose Track"ı seçin ve oluşan listeden son yazma işlemiyle ilgili kaydı seçerek OK'e tıklayın. Bundan sonra 2 ila 5 arasındaki adımları yeniden takip edeceksiniz.

WinOnCD 3.7 ile adım adım CD kaydetmek

1 WinOnCD, New Project ile başlatılır. Favorites sekmesinden CD-ROM ISO 9660/Joliet olarak adlandırılan simgeyi seçin. Project name olarak CD'ye bir isim atadıktan sonra OK'e tıklayın.

2 Close ile "Tip of the Day" penceresini kapayabilirsiniz. Şimdi ekranda program arabirimini göreceksiniz. Üst sol kısımda sabitdiskinizin dizin yapısı yer-

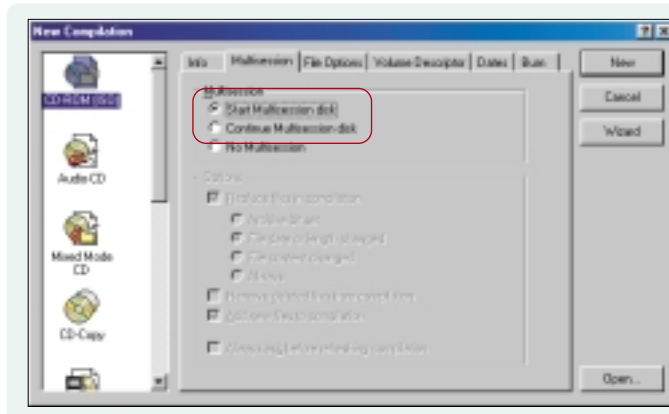
şim penceresi önemli ayarların tümüne ulaşmak için kullanılabilir.

4 "Create Multisession CD" seçeneğini kullanın ve "Record"a tıklayın. Yeni bir pencere açılacak ve yazıcıda CD yoksa bu belirtilecektir.

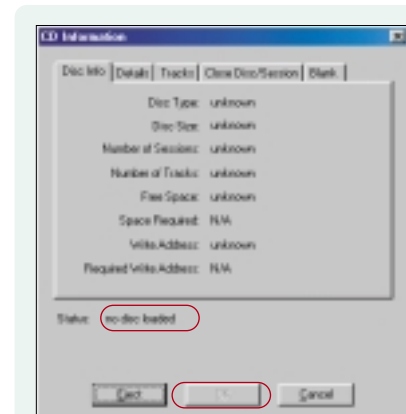
5 Yazıcıya CD'yi yerleştirdikten sonra OK'e tıklayarak kopyalama işlemini başlatabilirsiniz. Durum penceresi işle-yiş hakkında bilgi verecektir.

6 CD'de oluşturulan arşive başka dosyalar eklemek için birinci ve ikinci adımları tekrarlamamız gerekli. "Joliet File System"den Import'u seçin ve CD, sürücüde yer alıyorsa; takip eden uyarıyı OK'e tıklayarak geçin. WinOnCD şimdi seçilen dosyaları mevcut dizin yapısına dahil eder ve kopyalama 3-5 adımlardaki gibi devam eder. □

Ozan Ali Dönmez (ozand@yahoo.com)

CD, ilk yazma işlemi öncesinde Multisession CD olarak tanımlanır.

CD-R sürücüde olmadan kayıt yapmak isterseniz WinOnCD sizi uyacaktır (4. Adım)

StarOffice Güvenlik Önlemleri

Belgeler Koruma Altında

Gizli bilgileri meraklı gözlerden uzak tutabilmek için Staroffice şifrelerle çalışıyor.

CHIP bu yazıda ücretsiz dağıtılan Office paketinin şifreleme fonksiyonlarına değiniyor.

■ Kimin ne kadar maaş aldığı bir çok firmada en önemli konulardan biridir. Örneğin eğer sahibi olduğunuz küçük bir firmadaki maaş hesaplarını Sun tarafından ücretsiz olarak dağıtılan Staroffice paketindeki tablo hesap programı olan StarCalc ile tutuyorsanız, bu yazılımın size sunduğu güvenlik önlemlerini kesinlikle bilmek isteyeceksinizdir. Ama tabii ki tüm özel veya tek kullanıcılar için de, eğer başkalarının dosyalara göz atması istenmiyorsa, dokümanların korunması önemli bir konudur.

Staroffice paketinde bir tablo, bir StarWriter metni veya bir sunu ile çalışıyor olmanız fark etmez: Dosyalarınıza

ekleyeceğiniz bir parola sorgusu ile StarOffice dokümanlarına sadece seçili kişilerin veya kendinizin erişebilmesini mümkün kılabilirsiniz.

Bu işlem pratikte şu şekildedir: Eğer bir kullanıcı dosyayı açmak isterse, program ilk olarak parolaya soracaktır. Eğer girilen parola, daha önce sizin belirlediğiniz ile birebir uyuyorsa, StarCalc söz konusu tabloyu açacaktır. Aksi takdirde asla açılmaz. Ancak parolaların bir tane de dezavantajı bulunur: Eğer söz konusu parolayı unutacak olursanız, siz de parola korumalı dokümana erişemezsiniz.

Office dosyaların parolalar ile çalışır-

ken temel olarak aşağıdaki noktalara dikkat etmelisiniz:

► Verilerin parolalar yardımıyla korunması, ancak şifreniz başka tarafından bilinmediği sürece mümkün olacaktır. Bu nedenle üçüncü şahıslar tarafından kolay tahmin edilebilecek ifadeler kesinlikle kullanmayın. Örneğin doğum tarihi, çocuğunuzun veya eşinizin adı gibi parolalar, dokümanlarınıza erişmek isteyen çevrenizdeki amatör hacker'ların ilk deneyecekleri yöntemdir. Bu da sizi pek zorlu çıkarmaz.

► Eğer parolaları sık unutuyor bu nedenle hep aynı şifreyi kullanıyorsanız veya bu farklı şifreleri başka bir yerde tutuyorsanız çok dikkatli olmalısınız.

Bunlar haricinde kullanılan parolaların özellikle düzenli olarak değiştirilmesi tavsiye edilir.

StarOffice dokümanlarında parola oluşturmak

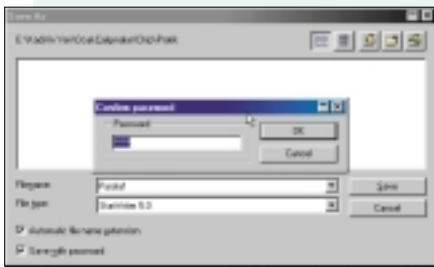
Bir metni, tabloyu veya tatil anılarınızı çevrenizdekilere göstermek için hazırladığınız bir sunuyu güvenlik altına almak istemeniz fark etmez, StarOffice altında parola kullanmak için yapılan işlemler her zaman aynıdır...

Dokümanı hazırladıktan sonra kaydetmek için File/Save As komutunu çalıştırın. Ekranı gelen Save As penceresinin altında "Save with password" seçeneğini işaretleyin. Dosyayı kaydetmek istediğiniz ismi girin ve daha sonra Save düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda ekrana otomatik olarak Enter Password penceresi gelecektir. Bu pencereye parola olarak kullanmak istediğiniz bir terim veya karakter kümesi girin. Küçük ve büyük harflerin ayırt edilebildiği parolanın uzunluğu ise 16 karakterle sınırlandırılmış. İsteddiğiniz ifadeyi girdikten sonra OK düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda ekrana gelen bir sonraki pencerede şifreyi güvenlik açısından yeniden girmelisiniz.

StarBase veri tabanları için de erişim seçeneklerinin tanımlanması gereklidir. Kullanıcı ismi ve parola aracılığıyla Administrator olarak da adlandırılan yö-

neticiler tanımlanır. Bunun sonucunda sadece izin verilen kullanıcılar veritabanına erişebilirler.

Ancak parolalarla çalışırken de bir güvenlik açığı söz konusudur: Kötü amaçlı erişimlere karşı korunamaz. Üçüncü şahısların aynı isimde yeni bir doküman oluşturmak ve bununla sizin

Gizli girdi: Parola giriş pencerelerinde, yazılan karakterlerin yerine yıldızlar görünür.

doküman veya veritabanınız üzerine yazma imkanları her zaman vardır. Böylece tüm verileriniz uçup gidecektir.

Şayet daha önce Microsoft Office parolaları ile çalıştıysanız, büyük bir ihtimalle şifre fonksiyonu ile iç içe olan yazma korumasının eksikliğini hissedeceksiniz. StarOffice maalesef bu koruma yöntemini sunmuyor.

StarCalc tablolarına izinsiz girişleri engellemek

StarCalc ile altında bir çalışma kitabının tamamını değil de bunun yerine kitabın sadece birkaç sayfasını korumak yeterli olacaktır. Özellikle karmaşık formüller ile çalışıyorsanız belirli hücreleri kilitleyebilir ve sadece bilgi girişi yapılan hücrelerdeki değişime izin verebilirsiniz. Böylece başkalarının bin bir zahmetle oluşturduğunuz formüller üzerinde değişiklik yapmalarını engelleyebilirsiniz.

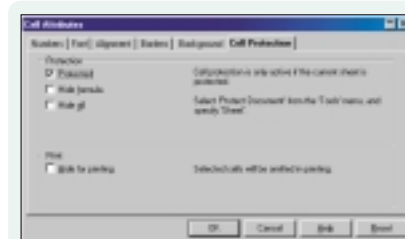
Dikkat: Hücrelerin kilitletmesi ancak sayfa koruması ile beraber kullanıldığında anlamlıdır. Çalışma sayfasındaki tüm hücreleri tek bir komut ile kilitleyebilirsiniz. Ancak bu özellik ancak sayfa koruması aktif olduğu andan itibaren geçerli olacaktır. Ancak bu durumda da tüm sayfa korunacağı için hiçbir şekilde değişiklik yapmak mümkün olmaz. Bu nedenle üzerinde değişiklik yapılması gereken hücrelerin kilitlerinin açılması gereklidir.

Belirli hücre(lerin) kilitlerini açmak için ilk olarak bunları seçin. Yan yana olan hücreleri direkt fare imleci ile sanal bir çerçeve çizerek seçebilirsiniz. Bunun yanında birbirinden uzak olan hücreleri

de [Ctrl] tuşu basılı durumdayken üzerlerine tek tek tıklayarak seçmelisiniz. Daha sonra Format/Cells komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda ekrana gelen Cell Properties penceresindeki Cell Protecting kartını aktif hale getirin. Protected seçeneğindeki işareti kaldırın. OK düğmesine tıklayarak yaptığınız değişikliği onaylayın.

Kilit fonksiyonunun aktif olması için sayfa korumasını çalıştırmalısınız! Bunun için Tools/Protect Document/Sheet komutunu çalıştırın. Eğer bir parola kullanmak istiyorsanız, ekrana gelen pencere üzerine kullanmak istediğiniz şifreyi girmelisiniz. Herhangi bir parola girmesene de bu sayfa koruması görevini yerine getirecektir. Bu, eğer dosyayı sadece dikkatsizlikle yapılan yanlışlıklardan korumak istiyorsanız, sayfa korumasını parola olmadan da kullanabilirsiniz anlamına geliyor. Bu durumda sayfa koruması için kullanılan parolanın sadece bir karakterden oluşması StarCalc için yeterlidir. Parola uzunluk üst sınırı burada da 16'dır. Parola belirlendikten sonra sadece biraz önce kilitli özelliklerini kaldırdığınız hücreler üzerinde değişiklik yapmak mümkün olacaktır.

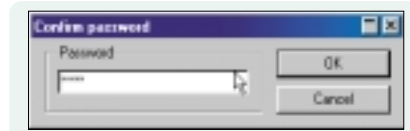
Bu yöntemin başka bir avantajı daha bulunur: Koruma altındaki tablolarda [Tab] tuşunu kullanarak direkt olarak bilgi girişi yapılan hücrelere geçebilirsiniz. Eğer bu korumayı ileride kaldırmak isterseniz Tools/Protect Document/Sheet komutunu çalıştırın. Bu sefer ekrana gelen Unprotect Sheet iletişi pen-

Kilitli ancak aktif değil: Cell Protection kartındaki "Protected" seçeneği tek başına yeterli değildir. Sayfa koruması, hücre korumasını aktif hale getirir.

cereye parolayı doğru olarak girdikten sonra Ok düğmesine tıklayarak tüm bir çalışma sayfasındaki korumayı kaldırabilirsiniz.

Tools/Protect Document/Sheet komutunu kullanarak bir veya daha fazla sayıda çalışma sayfasını aynı anda koruma altına alabilirsiniz. Bu durumda her

Güvenlik önemlidir: Parolayı doğru yazdığınızdan emin olmak için ikinci bir pencere, uyarı penceresi ekrana gelecektir.

bir sayfadaki tüm hücreler kilitli olacaktır. Eğer bu tür bir dosyayı başkalarının kullanımına sunacak olursanız, bir nevi yazma koruması elde etmiş olursunuz. Söz konusu doküman sorunsuz olarak açılmasına rağmen içerisinde değişiklik yapmak mümkün değildir.

Bir çalışma kitabının iskeletini korumak

Eğer Tools/Protect Document alt menüsünde Sheet değil de Document komutunu çalıştıracak olursanız bu çalışma kitabının yapısını ve iskeletini yabancılara ve yanlışlıkla yapılan değişikliklere karşı koruyabilirsiniz. Bunun anlamı: Çalışma kitabına yeni tablolar eklenemez, tablolar yeniden adlandırılmaz, silinemez veya kopyalanamazlar. Bunun sonucunda pencerenin altında bulunan sayfa isimlerine ait nesne menüsü üzerinde sadece Select All Sheets komutu kullanılabilir kalacaktır.

Tüm dokümanı korumak için de parola kullanabilirsiniz. Ancak tablolarda olduğu gibi mecbur değilsiniz. Bu durumda dosyayı tamamen yanlışlıkla yaptığımız değişikliklere karşı koruyabilirsiniz. Çalışma kitabını meraklı gözlerden veya zarar vermek isteyenlere karşı korumak için parola kullanmalısınız. Bu korumayı kaldırmak için daha sonra tablo korumasında olduğu gibi Tools/Protect Document/Document komutunu kullanmanız yeterli olacaktır.

StarWriter metinlerini şifre ile korumak

StarCalc programındakine benzer bir şekilde metin düzenleme programı StarWriter altında da bir dokümanın komple veya sadece belirli kısımlarının korunması seçenekleri bulunur. StarWriter, Microsoft Word'deki bölümlere benzer bir şekilde metinleri farklı parçalara ayırabilir. Bunun sonucunda kullanıcılara doküman içerisinde daha önceden oluşturulan bölümleri veya tüm dokümanı koruma imkanı tanınır. Yazma korumasının bir türünü de bu şekilde

de kullanabilirsiniz. Bu, isteyen herkesin bu şekilde korunan bir dosyayı açabileceği ancak içerisinde değişiklik yapılabilmesi parolaya ihtiyaç duyulacağı anlamına geliyor.

Tüm dokümanı [Ctrl]+[A] tuş kombinasyonu veya Edit/Select All komutunu kullanarak seçin ve Insert/Section komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda ekrana gelen pencere üzerinden alan için istediğiniz bir isim girebilir veya StarWriter'ın önerdiği ismi kullanabilirsiniz. Options başlığı altındaki Protected seçeneğini işaretleyin ve Insert düğmesine tıklayın. Şimdi bir parola belirlemek zorundasınız. Bunun için Edit/Sections komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda Edit Sections penceresi ekrana gelecektir. Ancak Edit/Sections komutunun aktif olabilmesi için doküman içerisinde önceden en az bir tane bölümün oluşturulması gereklidir. Bu pencere üzerinde bulunan Password Protected seçeneğini işaretleyin. Burada en az beş karakterden oluşan bir parola kullanılması zorunludur. Buradaki parola uzunluğu üst sınırı da 16'dır. Pencereyi OK düğmesine tıklayarak kapatın. Bunun sonucunda parolanın onaylanması için bir kez daha girmeniz gereken ikinci bir pencere daha ekrana gelecektir.

StarWriter metinlerini bölümlere ayırmak

Bir iş arkadaşınızla beraber firmanızın gelişim raporunu çıkarmakla görevlendirildiğinizi varsayalım. Siz kendi üstünüze düşen kısmı yerine getirdiniz ve tamamladıktan sonra StarWriter dokümanı olarak kaydettiniz. Daha sonra arkadaşınızın kendi kısmını tamamlaması için dosyayı ona verdiniz. Ancak arkadaşınızın dosyanın sizin hazırladığınız kısmını görebilmesi, üzerinde değişiklik yapmadan kendi kısmını halledebilmesi

için metnin bölümlere ayrılmış olması gereklidir. Bu tüm dokümanın korunmasından farklıdır:

Eğer kendi kısmınızı dokümanın başında oluşturduysanız, kendi metninizin sonuna ileride ikinci bölüm olarak atanmak üzere [Enter] tuşuna basarak birkaç tane paragraf ekleyin.

İlk olarak raporun sizin hazırladığınız kısmını oluşturan metni seçin. Bu sırada biraz önce oluşturduğunuz boş paragrafların bu seçili alan haricinde kalmasına dikkat edin. Aksi takdirde tüm dokümanı koruma altına alarak, arkadaşınızın kendi kısmında çalışmasını engelleyebilirsiniz. Daha sonra In-

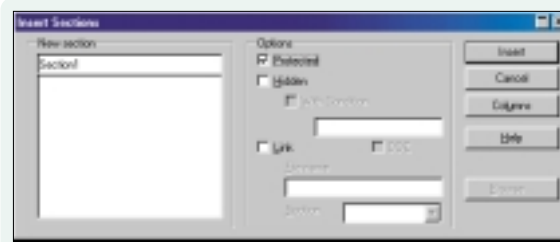
ğinin işaretli olmamasına dikkat edin.

Korunan bölümler üzerinde değişiklik yapmak kesinlikle mümkün değildir. Bu bölüm kopyalanabilir ancak kesilemez. Korunmayan bölüm üzerinde ise her türlü işlem yapılabilir.

Makroları yabancılara karşı korumak

StarOffice altında devamlı olarak makro programlayan kullanıcılar makrolarını genellikle açık bir şekilde yayınlıyorlar. Eğer bunu istemiyorsanız makrolarınızı da koruyabilirsiniz.

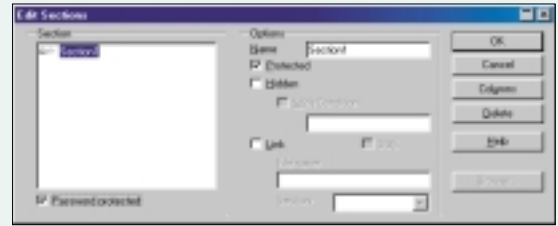
Bunun için ilk olarak Tools/Macro komutunu çalıştırın. Liste içerisinde

Parçala ve Kullan: Insert Section penceresini kullanarak metin dokümanlarınızı farklı parçalara ayırabilirsiniz. Bu bölümlere amaca göre koruyabilir veya serbest bırakabilirsiniz.

Her zaman kullanılmaz: Şay-

et herhangi bir bölüm tanımlanmadıysa bu pencerenin açılmasını sağlayan Edit/Sections komutu kullanılmaz.

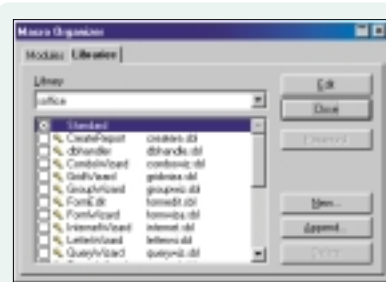
sert/Section komutunu çalıştırın. Ekrana gelen Insert Section penceresinde StarWriter bölüm ismi için otomatik olarak "Section1" önerilecektir. Eğer isterseniz bu bölümün ismini çalışma amacına bağlı olarak değiştirebilirsiniz. Options başlığı altındaki Protected seçeneğini işaretleyin ve Insert düğmesine tıklayın. Üzerinde değişiklik yapılmasına izin verdiğiniz alanları koruma altına almamak için bu alanlarda Protected seçeneğinin işaretli olmamasına dikkat edin.

Şimdi oluşturduğunuz bu alan için bir tane parola belirlemek zorundasınız. Bunun için Edit/Section komutunu çalıştırın. Ekrana gelen pencerenin solunda, metin içerisindeki bölümlerin bir listesi gelecektir. Bu liste içerisinde parola ile korumak istediğiniz bölümü seçin ve listenin altında bulunan Password Protected seçeneğini işaretleyin. Daha önce değindiğimiz şartlara uyan bir parola girin ve OK düğmesine tıklayın. Arkadaşınızın üzerinde çalışacağı bölüm için Password Protected seçene-

kodunu korumak istediğiniz makroyu seçin ve daha sonra Organizer düğmesine tıklayın. Ekrana gelen pencere üzerinden modülleri, pencereleri ve kütüphaneleri düzenleyebileceğiniz gibi şifreleyebilirsiniz de. Libraries kartını aktif hale getirin ve şifrelemek istediğiniz kütüphaneyi seçtikten sonra Password düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda yeni bir şifre oluşturabileceğiniz veya varolan bir şifreyi değiştirebileceğiniz bir iletişim penceresi ekrana gelecektir.

Bu yazıda StarOffice'in korunma yöntemleri, şifreleme fonksiyonuna değindik. Microsoft Office'in güvenlik önlemlerine kıyasla biraz zayıf da kalsa güvenlik önlemleri sadece bu kadarla sınırlı değildir. Kullandığınız dosyaların devamlı olarak yedeklerini almalı, özellikle makro virüslerine karşı devamlı olarak test etmelisiniz. Ayrıca farklı şifreleme programları kullanarak dosyaların daha da güvenli hale gelmesini sağlayabilirsiniz. ❏

Kadir Tuztaş (ktuztas@chip.com.tr)

Kaynak Koruması: StarOffice altında hazırladığınız makroların kaynak kodlarını da koruma altına alabilirsiniz.

Video ve Müzik İçin En İyi Program

Müthiş Görünüm, Süper Ses

Microsoft, Media Player'ın yeni versiyonu ile, piyasadaki diğer çalıcılardan yerini almak hedefiyle atak yaptı. CHIP bu yazıda Media Player 7 versiyonunun yeniliklerini anlatıyor.

■ Müzik veya video dosyalarınızı PC'nizde çalmak için çok kullanışlı bir program istiyorsunuz. Daha da önemli si bu programın aynı zamanda bedava olmasını istiyorsunuz! Anlaşıldı; sizin Microsoft'un yeni programı Windows Media Player 7'sine ihtiyacınız var.

Mutimedya programı, bu yeni versiyonunda gerçekten beklenenden çok daha fazlasını karşılıyor. Her müzik ve video dosyasını oynatabilen program, 30 farklı audio biçimi ile de çalışabiliyor. Bu program ile audio CD'leri oynatabilir ve albüm ve şarkı isimlerini direkt olarak internet üzerinden Microsoft sunucusuna bağlanarak alabilirsiniz. Ve artıların artısı: Bu yeni Media Player internette ücretsiz olarak yayınlanıyor. Tek engel ise, Windows 3.1/95 ile çalışanların yeni Player versiyonunu yükleyememesi. Bu kullanıcılar, eski versiyonla yetinmek zorundalar.

Media Player'ı ücretsiz elde etmek için...

Eğer Windows 98 (Second Edition) ile çalışıyorsanız, Player'ın 6 versiyonu zaten standart donanım içerisine yer alıyordu. Ancak her türlü durumda bu uygulamayı güncellemeye değer. Media Player'ın ücretsiz olarak dağıtılan yeni sürümünü internette aşağıdaki gibi elde edebilirsiniz:

- 1 www.microsoft.com/windows/windowsmedia/en/download/default.asp internet adresine girin.
- 2 İşletim sisteminiz için uygun seçeneği işaretleyebileceğiniz bir liste göreceksiniz. Burada standart olarak "Player 7 for Windows 98, Windows 2000 and Windows Me" seçeneği işaretlidir. Aşağıda bulunan alandan dil olarak "Turkish Language Version" seçin ve daha sonra "Download Now" düğmesine tıklayın.

3 Şimdi "Bu dosya ile ne yapmak istersiniz?" sorusu ekrana gelecektir. Bunun için "Bu programı diske kaydet" seçeneği önerilir. Tamam düğmesine tıklayın.

4 Bu adımda WMP7.EXE dosyasının nereye kaydedileceğini belirlemelisiniz. Kaydedilecek yer olarak masaüstünü seçin. Kurulum dosyası aşağı yukarı 9 Mbyte büyüklüğünde olduğu için yükleme işlemi 56 K'lık bir modemle yaklaşık 20 dakika sürecektir.

5 İnternette kaydetme işlemi sona erdikten sonra çalışan tüm uygulamaları kapatın ve WMP7.EXE dosyasına iki kere tıklayın.

6 Media Player kurulum programı başlayacaktır. Program otomatik olarak yüklenirken tüm adımlara Evet veya İleri cevabını verin. Sihirbazın son penceresinde ise "Son" düğmesine tıklayın ve bunun sonucunda bilgisayarınız yeniden başlatılacaktır.

1 Eğer Adı çubuk başlığına tıklayacak olursanız, Media Player tüm öğeleri şarkı isimlerini baz alarak yükselen alfabetik sıraya göre ekrana getirecektir.

2 Eğer Adı başlığı üzerine bir kez daha tıklayacak olursanız liste bu sefer azalan şekilde ekrana gelecektir. Diğer tüm çubukları da aynı şekilde sıralayabilirsiniz.

Eğer bir ses veya müzik dosyasını dinlemek istiyorsanız, söz konusu liste öğesine iki kere tıklamanız yeterli olacaktır.

Şarkı listeleriyle dinlediklerinizi sıraya sokun

Media Player araştırma esnasında sabit diskinizin en ücra köşesindeki ses dosyasını dahi kendiliğinden listeye ekler. Bu nedenle liste içerisindeki kullanılabilir öğelerin sayısı yüzleri bulabilir. Dinlemek istediğiniz parçayı bu uzun liste içerisinde aramak yerine kendi şarkı listenizi oluşturabilirsiniz.

1 Ortam Kılavuzu düğmesine tıklayın ve daha sonra bulunan medyaların listesinin üzerindeki çubukta bulunan Yeni Şarkı Listesi düğmesine tıklayın.

2 Ekrana gelen pencere üzerinden bir isim, örneğin Aşk Şarkıları, girin ve daha sonra Tamam düğmesine tıklayın.

Bunun sonucunda, biraz önce oluşturduğunuz liste Tümüyle Ses başlığı altında ekrana gelecektir.

3 Tümüyle Ses üzerine tıklayın. Sağ taraftaki ayrıntılar penceresinde tüm medya dosyalarının listesi ekrana gelir.

4 Fareyi kullanarak bir dosyayı seçin ve bu dosyayı farenin düğmesini basılı tutarak Şarkı Listelerim altında bulunan Aşk Şarkıları listesi üzerine taşıyın. Aynı işlemi diğer müzik parçaları için de uygulayın.

5 Eğer Aşk Şarkıları üzerine iki kere tıklayacak olursanız, liste içerisindeki tüm şarkılar uygun sırada çalınacaklardır.

Eğer şarkıların çalınma sırası hoşunuza gitmeyecek olursa veya bazı öğeleri listeden çıkarmak isterseniz, bu işlemleri yine fare kullanarak yerine getirebilirsiniz.

1 Aşk Şarkıları listesini seçin ve ekranın sağında görünen listeden çıkarmak istediğiniz öğenin üzerine farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın. Bunun sonucunda ekrana gelen nesne menüsü üzerinde söz konusu öğeyi listeden çıkarmak için iki seçenek bulunur:

► Şarkıyı listeden tamamen çıkarmak

istiyorsanız kılavuzdan sil komutunu çalıştırın.

► Eğer sadece Playlist'ten çıkaracaksanız şarkı listesinden sil komutunu çalıştırın.

2 Sadece şarkı sırasını değiştirmek istiyorsanız aynı nesne menüsü üzerindeki Yukarı Taşı veya Aşağı Taşı komutunu çalıştırın. Şarkıya farenin sol düğmesi ile tıklayıp, bırakmadan aşağı yukarı taşıyarak da şarkı listesini değiştirebilirsiniz.

Audio CD'lerini

Media Player'da oynatmak

Media Player dosya biçimindeki müziğin yanında audio CD'leri de çalıştırabilir. Şayet bilgisayara bir CD takılacak olursa Media Player otomatik olarak çalışır. Anca isterseniz manuel olarak da çalıştırabilirsiniz. Media Player çubuğundaki CD Sesi üzerine tıklayın. Alt tarafta bulunan çizgi üzerindeki düğmeleri kullanarak Cd'yi çalmaya başlayabilir, parçayı değiştirebilir veya parça içerisinde ileri geri hareket edebilirsiniz.

Eğer internet bağlantınız varsa, Media Player bunu Microsoft veri tabanına erişerek CD ve parçalar hakkında bilgi almak için kullanacaktır. Şarkıcısının tanındığı albümlerde program bilgileri otomatik olarak alacak ve isimsiz şarkı numaralarını (Şarkı1,Şarkı2) parçaların isimleri ile değiştirecektir. Eğer CD otomatik olarak tanınmazsa, aşağıdaki adımları uygulayın.

1 Bir internet bağlantısı kurun ve parça liste üzerinde bulunan isim çağır düğmesine tıklayın.

2 Media Player www.WindowsMedia.com adresindeki Microsoft sunucusu ile bağlantı kuracaktır. Daha sonra İleri düğmesine tıklayın.

3 Ekrana gelen metin kutusuna yorumcunun ismini girin ve İleri düğmesine tıklayın.

4 Daha sonra Media Player girilen isme sahip tüm sanatçıların bir listesini ekrana getirecektir. Doğru ismi seçin ve İleri düğmesine tıklayın.

5 Son olarak seçtiğiniz şarkıcının tüm albümleri ekrana gelecektir. Artık sadece doğru albümü seçmelisiniz. İleri ve Son düğmelerine tıklayın. Media Player albümün ve şarkıların tam isimlerini ekrana getirecek ve bir sonraki seferde yeniden aramak zorunda kalmamak için bu bilgileri sabit diske kaydeder.

ADIM ADIM

Media Player'a Yeni Bir Görünüm Kazandırın

Media Player 7'deki bir diğer yenilik de, dış görünümün değiştirilebilmesidir. Bunun için Skin'leri (Dış Görünüm) internetten PC'nize indirebilir ve bunları Media Player'ın üzerine yeni bir deri gibi yerleştirerek başka bir program gibi görünmesini sağlayabilirsiniz.

1 Dış Görünüm Seçicisi düğmesine tıklayın.

2 İçerisinde yedi tane dış görünüm bir liste ekrana gelir. Örneğin eğer Rusty üzerine tıklayacak olursanız, pencerenin sağında bu dış görünümün önizlemesi görünür. Eğer görünüm hoşunuza gidecek olursa üzerine iki kere tıkla-

arak aktif hale getirebilirsiniz.

Eğer farklı dış görünüm isterseniz, bunları internetten ücretsiz olarak indirebilirsiniz:

1 İnternet bağlantısı bulunduğundan emin olun. Skin listesi üzerindeki Diğer Dış Görünümler düğmesine tıklayın.

2 Kullandığınız Webbrowser üzerinde seçebileceğiniz farklı yüzlerin bulunduğu Microsoft'un Media Player sayfasını açacaktır. Kullanmak istediğiniz yüzleri işaretleyin.

3 Bu dış görünüm doğru klasöre yüklenmeye başlanır. Yükleme sonrasında bunlardan birini kullanmak isteyip istemediğiniz sorulur. Şimdi Göster düğmesine tıklayacak olursanız, Media Player yeni görünümü ile ekrana gelecektir.

Klasik kutu biçimi veya yerli şeklinde. Media Player 7'nin görünümünü istediğiniz şekilde değiştirebilirsiniz.

PowerPoint ile Etkili Sunular

Sunudan Multimedya Şova

Anılarınızı veya düşüncelerinizi başkalarına göstermenin en kolay yolu sunu hazırlamaktır.

Microsoft Powerpoint ile etkili sunular hazırlamak için yapmanız gerekenleri bu yazıda bulacaksınız.

■ Felaket: Tatilde rüya gibi bir çok resim çektiniz. Ancak bu resimleri veya diaları çevrenizdekilere gösterirken bu görüntülerin etkisi çok kısa oldu. 20. resimden sonra cennet parçası sahiller, bakmaya doyamayacağınız gökyüzü ve tarihi balıkçı köyleri bir anda etkisini kaybediyor ve çevrenizdekiler sıkılmaya başlıyorlar.

Ancak izleyicilerinizi sesle ve çeşitli efektlerle etkileyebilirsiniz: Bir resimden diğerine farklı efektlerle geçebilir, resimlerin etkisini sesli veya görüntülü efektler ile arttırabilir, sunumunuzun başarılı olması için bağlantılar oluşturabilir ve önemli açıklamaları not edebilirsiniz. Powerpoint ile tamamlandığında otomatik olarak çalışacak, bir multimedya şovuna dönüşecek sunular hazırlayabilirsiniz.

Eğer tatil fotoğraflarınızı direkt olarak PC'ye aktarabileceğiniz, kendi tarayıcınız veya dijital kamerasız yoksa, birçok fotoğraf laboratuvarı resimleri

CD'ye basabiliyor. Oldukça kapsamlı olan Powerpoint 97 tüm Microsoft Office versiyonlarında bulunuyor. CHIP, Powerpoint kullanarak tatil resimlerinizi nasıl sahneye geçinizi gösteriyor.

Sunu için etkili başlangıç: Hareketli kapak

Powerpoint 97 ile multimedya dia şov hazırlamak en az düşünmek kadar kolay. Dia şovunuz için bir kapak hazırlayarak, şovunuza başlarken izleyicilerin ne ile karşılaşacakları hakkında fikir edinmelerini sağlayabilirsiniz.

❶ Powerpoint'i başlatmak için Başlat/Programlar/Microsoft Powerpoint komutunu çalıştırın. Ekranı gelen Powerpoint açılış penceresindeki Boş Sunu seçeneğini işaretleyin ve Tamam düğmesine tıklayın.

❷ Yeni Slayt seçim penceresinden kapak, yani açılış slaydı için ilk şablonu seçin ve Tamam düğmesine tekrar tıklayın. Başlık ve alt başlık için iki tane

metin alanı bulunan bir sayfa ekrana gelecektir. Bunun haricinde Canlandırma Efektleri çubuğu da aktif olacaktır.

❸ "Başlık eklemek için tıklayın" metin alanına tıklayın ve hazırladığınız sunu için açıklayıcı bir isim, örneğin Yaz-Tatili 2000, girin. Altında bulunan "Alt başlık eklemek için tıklayın" alanına ise, örneğin Tatil Anılarımız Diashow yazın ve sunuyu Dosya/Kaydet komutunu kullanarak kaydedin. İsim olarak da yine açıklayıcı bir ifade, örneğin Yaztatili 2000 kullanın.

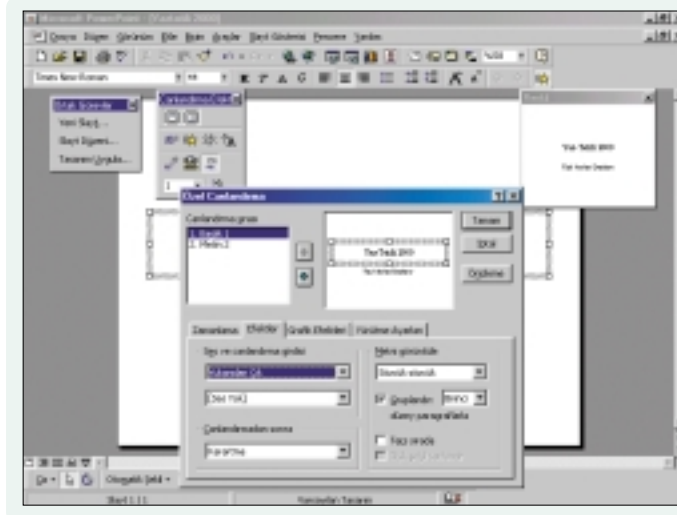
❹ Eğer şimdi üst başlığa tıklayacak olursanız, ekrana gelen kahverengi çerçeve sayesinde seçili olduğunu anlayabilirsiniz. Canlandırma Efektleri araç çubuğu üzerindeki Bırak düğmesine ve daha sonra da Özel Canlandırma düğmesine tıklayın. Şayet araç çubuğu otomatik olarak açılmadıysa Görünüm/Araç Çubukları/Canlandırma Efektleri komutunu kullanarak çalıştı-

rın. Efektler kartı üzerindeki Metni Görüntüle listesinden Harf Harf'i seçin.

⑤ İlk slayttaki alt başlığı seçin ve buna daktilo efekti vermek üzere araç çubuğundaki Daktilo Metni Efekti düğmesine tıklayın.

⑥ Daha sonra Slayt Gösterisi/Canlandırma Önizleme komutunu çalıştırın. Powerpoint seçmiş olduğunuz efektleri minyatür bir pencere üzerinde ekra-

ni sağlayabilirsiniz. Kendi eklediğiniz metin alanlarında bu komut Metin Kutusu Biçimlendir ismini alacaktır: Renkler ve Çizgiler kartını aktif hale getirin ve Renk açılır listesindeki Çizgi Yok ifadesinin yanındaki ok simgesine tıklayın. Bunun sonucunda açılan renk paletinden bir çerçeve rengi seçin. Yanındaki Ağırlık alanından ise çizginin kalınlık değerini sayısal olarak belirleyebilirsiniz.

Kullanıcı tanımlı özel animasyonlarda her bir fotoğraf için ayrı bir efekt kullanın.

na getirecektir. Önizlemede her zaman aktif slayt gösterilir. Powerpoint'in normal görünümünde sol taraftaki siyah işaretler sayesinde hangi slaydın o an seçili olduğunu görebilirsiniz.

⑦ Metinlerin ekrana gelmesi sırasındaki ses efektini de her bir nesne için kendiniz belirleyebilirsiniz. Bu gösteride alkış sesleri kullanmak istediğinizi varsayalım: Bunun için farenin sağ düğmesini kullanarak üst başlığa tıklayın. Nesne menüsü üzerindeki Özel Canlandırma komutunu çalıştırın. Efektler kartı üzerinde Ses ve Canlandırma girdisi başlığı altındaki ikinci açılır listenin yanında bulunan aşağı ok simgesine tıklayın. Açılan listeden Alkış'ı seçin ve Tamam düğmesine tıklayarak onaylayın.

⑧ Aynı şekilde alt başlığa ait daktilo sesini de değiştirebilirsiniz. Gösteri başlangıcını daha heyecanlı bir hale sokmak için örneğin davul sesi kullanabilirsiniz.

Metin alanları ve yazılara ait ayarları istediğiniz şekilde biçimlendirebilirsiniz. Farenin sağ düğmesini kullanarak metin alanına tıklayın. Otomatik Şekil Biçimlendir altından örneğin metin alanının çerçevesini çerçevesiz yap-

na getirecektir. Önizlemede her zaman aktif slayt gösterilir. Powerpoint'in normal görünümünde sol taraftaki siyah işaretler sayesinde hangi slaydın o an seçili olduğunu görebilirsiniz.

Powerpoint sunusuna fotoğraf eklemek

Resimler, Diashow'un yıldızlarıdır. Bunlar tamamen farklı bir olaya sahiptirler ve Powerpoint 97 bunun için sayısız efekt sunar: Resimlerin yukarıdan ekranın ortasına düşmesini, resmin yavaş yavaş görünmesini ve efekt olarak ilgi çekici bir şekilde büyümesini

ni sağlayabilirsiniz.

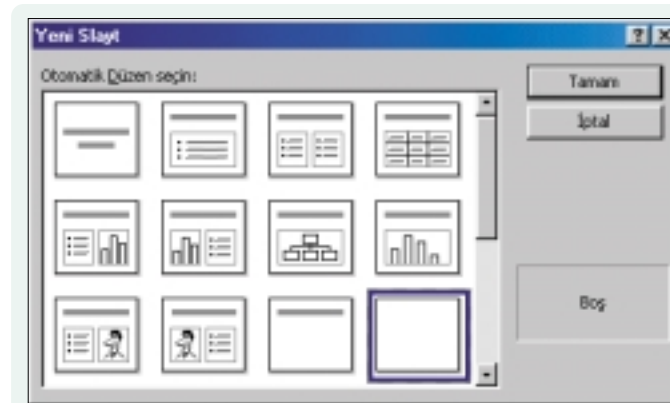
① Powerpoint penceresinde Ekle/Yeni Slayt komutunu çalıştırın. Powerpoint iki metin alanına sahip yeni bir kapak slaydı ekler. Kağıt üzerinde bu alanların haricinde boş bir yere farenin sağ düğmesiyle tıklayın ve Slayt Düzeni komutunu çalıştırın. En sondaki tamamen boş olan slaydı seçin. Böylece kapak düzenini boş bir şablon ile değiştirin.

② Ekle/Resim/Dosyadan komutunu çalıştırın. İçerisinde resimlerinizin bulunduğu klasöre, bu bir CD de olabilir. İlk resim üzerine tıklayın. Resim slayt üzerine eklenir. Farenin sağ düğmesiyle resim üzerine tıklayın ve Resim Biçimlendir komutunu çalıştırın. Boyut kartı üzerindeki "Slayt gösterisi için en uygun ölçek" seçeneğini işaretleyin. Tamam düğmesine tıklayın.

③ Resmi seçili bırakın. Canlandırma Efektleri çubuğundaki Kamera Efekti (Mercek simgesi) düğmesine tıklayın. Slayt Gösterisi/Canlandırma Önizleme penceresine gidin. Fotoğraf bir kameranın deklanşörüne basılmasına bağlı olarak, içerden dışarı doğru oluşturulacaktır.

④ Şimdi örneğin bu resmin nerede çekildiği ve ne gösterdiğini anlatan bir metin ekleyin. Bunun için Ekle/Metin Kutusu komutunu çalıştırın. İmleç uzun bir ok halini alacaktır: Farenin düğmesine basılı tutarak metin kutusunu çizebilirsiniz. Ancak daha sonra direkt olarak metin girmek zorunda olduğunuza dikkat edin. Aksi takdirde, şayet slayt üzerinde başka bir alana tıklanırsa metin kutusu kaybolacaktır. Yüksekliği otomatik olarak ayarlanan metnin kutusunun genişliğinin ise manuel olarak belirlenmesi gereklidir.

⑤ Metne, örneğin Canlandırma Efektleri çubuğunda en soldaki İçeri Sürme

Hazır şablonlar sadece ilgili alana metin veya resim eklenerek kullanılabilirler.

Efekt düğmesine tıklayarak, hareket kazandırın.

6 Powerpoint penceresinde Slayt Gösterisi/Canlandırma Önizleme komutunu çalıştırın. Metin slaydın kenarından gelecek ve bu esnada yarış arabası sesi çıkacaktır. Son olarak kamera tıklaması ile resim ekrana gelecektir.

Fare imlecinin simge üzerine gelmesinin ardından internet sayfası otomatik olarak açılacaktır.

Açıklama: Fotoğraflar normalde, önceden tanımlanmış animasyonların ait olduğu animasyon türü ile ilgili ses dosyasıyla hareket ederler. Ancak kullanıcı tanımlı ayarlarda sesin kişisel ve fotoğrafa uygun olarak belirlenmesi

serbest bırakılmıştır.

7 Bunun için farenin sağ düğmesini kullanarak resme tıklayın. Açılan nesne menüsündeki Özel Canlandırma komutunu çalıştırın ve Efektler kartını aktif hale getirin. Ses ve Canlandırma girdisi başlığı altındaki ikinci listeden sesi değiştirin.

Diğer Ses... öğesi Ses Ekle penceresini açar ve böylece bilgisayardaki tüm ses dosyalarına rahatlıkla ulaşabilirsiniz. Bütün efektleri Slayt Gösterisi/Canlandırma Önizleme komutunu kullanarak test edin.

8 Aynı şekilde üçüncü bir slayt daha oluşturun ve buna da bir resim ekleyin. Bir slayt üzerine birden fazla resmi rahatlıkla ekleyebilirsiniz. Örneğin tarihi bir yapının hem ön hem de arka tarafının fotoğrafını çekip daha sonra bunları beraber görüntülemek isteyebilirsiniz. Bu durumda resimler orijinal

boyutları ile çok yer kaplayacaklarından dolayı boyutlarının değiştirilmesi gereklidir. Bunun için resme tıklayın ve imleci iki yönlü ok halini alana kadar resmin köşesine taşıyın. Farenin düğmesi basılı durumdayken köşeyi içe veya dışarı doğru hareket ettirerek resmin büyüklüğünü değiştirebilirsiniz.

9 Eğer resmi eklerken gösteri sırasında anlatmak istediğiniz bir şey aklınıza gelirse, örneğin fotoğrafı çekerken başınızdan geçen eğlenceli bir anı veya bir metin kutusuna sığdıramayacağınız uzun bir açıklama, Notlar Sayfası görünümündeki açıklama alanına tıklayın ve düşüncelerinizi yazın.

10 Sunuyu tamamladıktan sonra Dosya/Yazdır komutunu çalıştırın ve Yazdır penceresindeki Yazdırılacak listesinden Not Sayfası'nı seçin. Bu sayede her bir slayda ait not dökümlerini elde

ADIM ADIM

Powerpoint Sunularını Göndermek ve Başka Bilgisayara Yükleme

Eğer sununuzu göstermek üzere davet ettiğiniz yakınlarınız gelemiyorlarsa hazırladığınız sunuyu onlara gönderebilirsiniz. Tamamlanan sunuyu e-posta ile gönderin. Pack&Go komutu sunuyu içindeki resimler ile beraber gönderilebilir paketler oluşturacaktır.

1 İlk olarak sunuyu açın ve Paketle ve Gönder sihirbazını çalıştırmak için Dosya/Paketle ve Gönder komutunu çalıştırın. Sol taraftaki liste üzerinde bulunan Paketlenecek Dosyalar üzerine tıklayın. Bu pencerede Etkin Sunu seçeneğinin işaretli olması gereklidir.

2 İleri düğmesine tıklayın. Burada dosyanın kopyalanacağı yer için disket sürücüsü seçilmiştir. Ancak siz e-posta ile göndermek istiyorsunuz. Hedefi Seçin seçeneğini işaretleyin ve aktif hale gelen Gözet düğmesine tıklayın. "C:" sabit disk tanımlamasını seçin ve bu ifadenin yanına bir tane de klasör ismi ekleyin. Bu isim sekiz karakterden daha fazla olmamalı. Örneğin buraya Tatil yazın. Daha sonra İleri düğmesine tıklayın.

3 Şimdi sıra bağlantılara geldi. Sunu üzerindeki fotoğrafların da paketlenmesi için dördüncü pencere üzerindeki Bağlı Dosyalar Dahil seçeneğinin işaretli olması gereklidir. Alıcının, sizin sunuda kullandığınız yazı tiplerine sahip olup olmadığından emin değilseniz burada bulunan "True Type yazı tipleri-

ni katıştır" seçeneğini de işaretleyin. Son düğmesine tıklayın.

Paketleme işlemi sonrasında "C:\Tatil" klasöründe isimleri "Pngsetup.exe" ve "pres0.ppz" olmak üzere iki dosya oluşturulacaktır. Sununun başka bir bilgisayarda çalışabilmesi için her iki dosyada gereklidir. Sununun izlenebilmesi için diğer bir şartta tabii ki alıcının bilgisayarında da Powerpoint veya en azından <http://office.microsoft.com/download/details/ppview97.htm> adresinden ücretsiz olarak elde edebilen Powerpoint Viewer'ın yüklü olmasıdır.

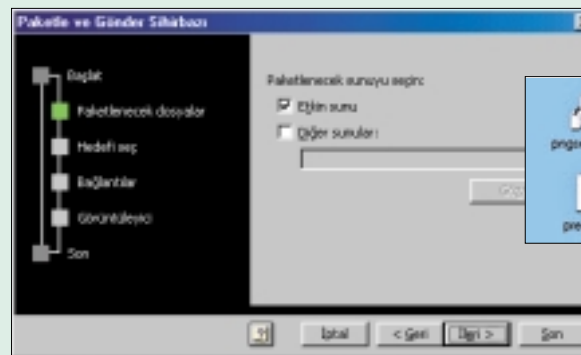
Dikkat: Powerpoint Viewer'ın fonksiyonları sınırlıdır. Bu nedenle Powerpoint altında kullandığınız tüm fonksiyonları kullanamayabilir veya efektler tam olarak görüntülenemezler.

4 Paketle&Gönder'in yüklenmesi için al-

cının Pngsetup.exe dosyasına iki kere tıklaması yeterlidir. Bunun sonucunda direkt olarak yüklenecektir. İlk olarak Paketle&Gönder'in kurulacağı klasörün belirlenmesi gerekir. Buradaki "C:" ifadesi yanına da örneğin "Diashow" gibi bir klasör ekleyin.

5 Tamam düğmesine tıkladığında ekrana gelen "'C:\Diashow' dizini yok. Yaratmak istiyor musunuz?" sorusuna Tamam cevabını verin.

Bir süre sonra başka bir mesaj daha ekrana gelecektir: "Sunu 'C:\Diashow' dizinine başarıyla yüklendi. Slayt gösterisini şimdi başlatmak istiyor musunuz?" Bu pencere üzerindeki Tamam düğmesine tıkladığında sunu gösterimi başlayacaktır. Aksi takdirde sunuyu görmek istediğiniz zaman "pres0.ppz" dosyasına iki kere tıklamanız yeterli olacaktır.

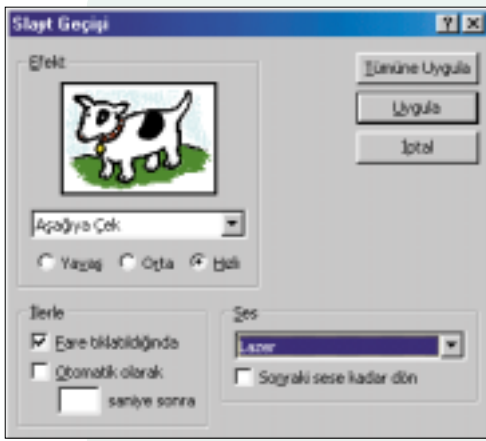

Paketle ve Gönder sihirbazı hazırladığınız sunuyu, içerisinde kullanılan resimlerle beraber sıkıştırarak göndermeye hazır hale getirir.

edebilirsiniz.

Son tatilinizdeki fotoğraf sayısının çokluğuna bağlı olarak sonlara doğru bir grup slaydı bir araya toplayabilirsiniz. Şu ana kadar sadece resim ve metin efektleri üzerinde durduk. Büyük bir ihtimalle beyaz arka planın henüz hiçbir etkisi olmadığı dikkatinizi çekmiştir.

Powerpoint 97'de kendi hazırlayacağınız sunularda kullanabileceğiniz bir çok hazır şablon bulunur. Eğer tüm

Rasgele efektler sayesinde slaytlar arası geçişler ve fotoğrafların ekrana gelmesi daha hareketli hale getirilebilir.

sununun aynı stile sahip olmasını istiyorsanız, en iyisi tüm slaytlar için tek bir dizayn seçin. Ancak kullanılan resimlerin slayt rengi arasında boğulmasını engellemek için açık bir artalan rengi seçin.

- 1 Powerpoint penceresinde Biçim/Tasarım Uygula komutunu çalıştırın. Aynı isimli pencere üzerinde artalan motiflerinden oluşan bir liste ekrana gelir.
- 2 İsteddiğiniz şablonu seçin: Ancak artalan rengini açık tonlardan seçmelisiniz. Uygula düğmesine tıkladığınızda sunu içerisindeki tüm slaytlar aynı şekilde görüneceklerdir.

İnternet üzerinden tatil yerine bağlantı

Popüler tatil merkezleri internet sayfaları ile de kendilerinden söz ettirirler. Tatil sununuza bir de internet bağlantısı ekleyin. Eğer her seferinde internet bağlantısı kurmak istemiyorsanız, her bir sayfayı sabit diske kaydedebilir ve bunları sunu içerisine ekleyebilirsiniz. Buradaki örnekte tatil yerinizin internet sayfasına direkt bağlantı kuracağız. Şayet bu bağlantı üzerine fare ile tıkla-

yacak olursanız, İnternet Explorer size istediğiniz sayfayı görüntüleyecektir.

Bunun için İnternet Explorer açıldığında internet bağlantısının otomatik olarak kurulması şarttır. Bu işlemler ve internet sayfasının açık olduğu sırada İnternet Explorer penceresi küçültülmeye veya kapatılana kadar sunu kısa bir mola verecektir. Daha sonra otomatik olarak bir sonraki resme geçilir.

- 1 Powerpoint penceresinde Ekle/Yeni Slayt komutunu çalıştırın. Slayt Gösterisi/Komut Düğmeleri komutunu çalıştırın ve ekrana gelen liste içerisinde Bilgi düğmesini seçin. İmleç, düğmeyi istediğiniz yere yerleştirmenize izin verecek bir "+" şekline dönecektir.
- 2 Farenin sağ düğmesini kullanarak eklenen simgeye tıklayın ve Komut Ayarları komutunu çalıştırın. Fare Tıklatması kartı üzerindeki Köprü seçeneğini işaretleyin ve liste içerisinde URL'yi seçin. Ekrana gelen URL için Köprü penceresine internet adresini girin ve her iki pencereyi de Tamam düğmelerine tıklayarak kapatın.
- 3 İnternet adresinin açılması eylemi sununun çalıştırılması ile gerçekleştirilecektir. Slayt Gösterisi/Canlandırma Önizleme komutunu çalıştırın ve eylemleri [Enter] tuşuna basarak yerine getirin. İnternet sayfasına bağlantının aktif olabilmesi için fare imlecinin simge üzerinde bulunması gereklidir. [Enter] tuşuna basarak ilk başta internet sayfasının açılması işlemine geçilir ve bir sonraki slayt ekrana gelir.

Hareketsiz slaytlardan akıcı bir sunuya

Eğer tüm resimler bir slayda eklendiyse, metinle donatıldıysa ve eylem eklendiyse bir sonraki adıma geçmenin zamanı gelmiş demektir. Powerpoint hazırladığınız sununun tamamını sizin için oynatacağız:

- 1 Powerpoint penceresinde Slayt Gösterisi/Slayt Geçişleri komutunu çalıştırın. Aynı isimli pencere üzerinden Efekt olarak "Aşağıya Çek" seçeneğini işaretleyin. Böylece her bir slayt için tek tek geçiş belirlemek zorunda kalmadan sunuya hareket kazandırabilirsiniz.
- 2 Hız değeri olarak Orta'yı işaretleyin ve İlerle başlığı altından da slaydın ekran üzerinde kalma süresini kesin olarak belirlemek için "Fare tıklatıldığında" seçeneğini işaretleyin. Son ola-

rak burda bulunan Tümüne Uygula düğmesine tıklayın.

- 3 En iyi zamanlamayı bulmak ve bunu sunuda kullanmak için, sunuyu görüntülerken her bir işlem için zamansal değişimi belirleyebilirsiniz. Slayt Gösterisi/Zamanlama Provası komutunu çalıştırın.

Her bir elemanın değişim süresini [Enter] tuşuna basarak belirleyebilirsiniz. Powerpoint ekranda kalma sürelerini saklayacak ve sunu bu ayarlar çerçevesinde otomatik olarak gösterilecektir.

- 4 Son olarak slayt gösterisinin süresini bildiren bir pencere ekrana gelecektir. Evet düğmesine tıklayarak bu sürenin kaydedilmesini ve bundan böyle sunu da kullanılmasını onaylayın. Eğer bu sürelerden memnun kalmadıysanız zamanlama provasını istediğiniz zaman tekrar edebilirsiniz.

- 5 Resimleri kronolojik sıraya göre yerleştirdiniz, ancak gösteri sırasında bu sıranın doğru olmadığını fark ettiniz. Sorun değil, çünkü slayt sırası daha sonra istediğiniz gibi değiştirebilirsiniz.

Bunun için Görünüm/Slayt Sıralayıcı komutunu çalıştırın. Bu görünüm modunda tüm slaytlar küçük olarak ekrana geleceklerdir. Eğer bir slayt üzerine tıklayıp, farenin düğmesine basılı tutacak olursanız yerini istediğiniz gibi değiştirebilirsiniz.

- 6 Hazırladığınız sunuyu çalıştırmak için Yaztatili 2000 dosyasını açın. Powerpoint penceresinde Slayt Gösterisi/Gösteriyi Görüntüle komutunu çalıştırın.

Sunuda kullandığımız efektler ve internet bağlantısı ile kattığımız etkileşim sonrasında sununun başarısız olması düşünülemez.

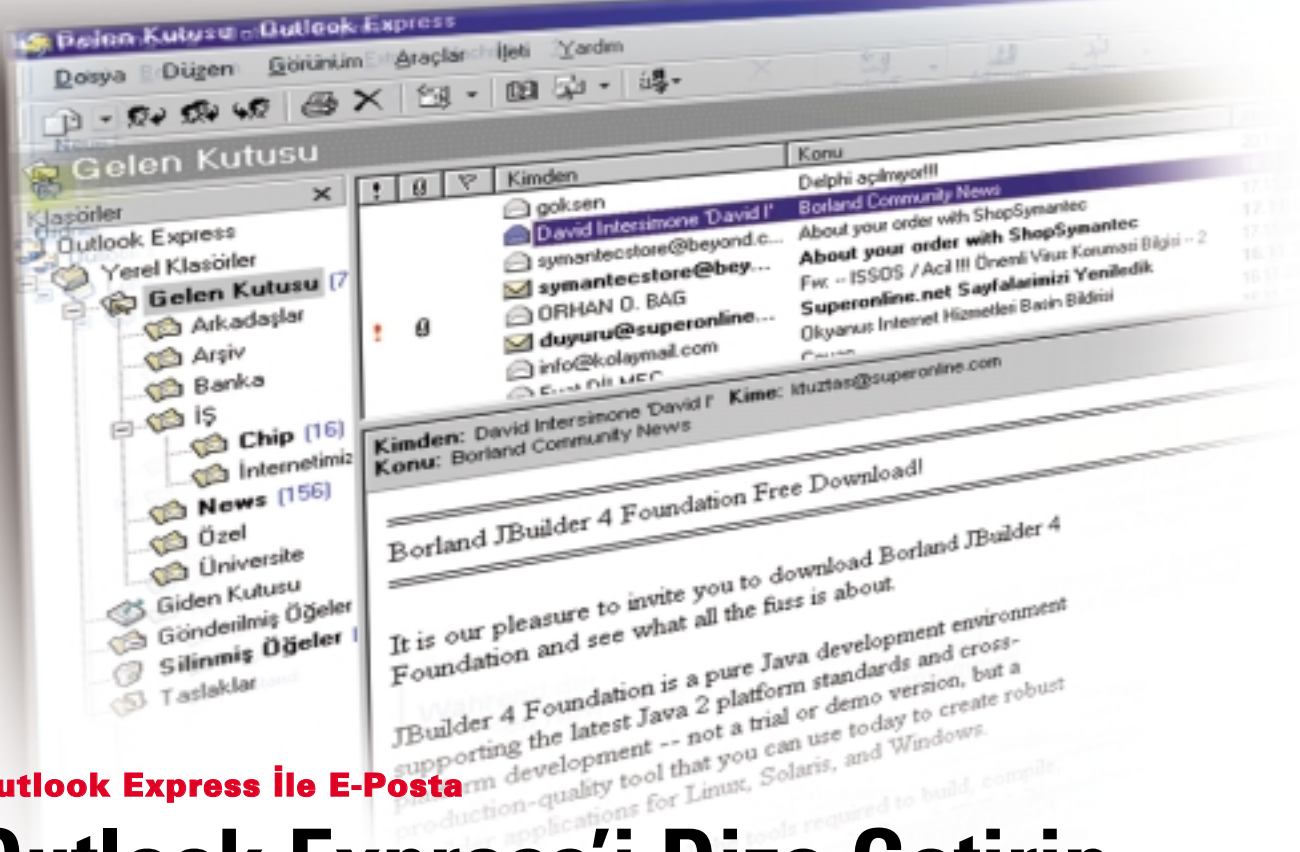
Kadir Tuztaş (ktuztas@chip.com.tr)

SÖZLÜK

Bağlantı: Bir internet adresi veya dosyayı gösterir ve üzerine tıkladığında direkt olarak gösterdiği doküman veya sayfa açılacaktır.

Otomatik Biçim: Metin veya Grafik alanı. Üzerine tıklanarak metin girilmesine veya resim eklenmesine hazır hale gelir.

URL: İnternet adresinin başka bir söylenişi. URL, web gözetıcısının adresi verilen dokümanın direkt olarak açmasını sağlayan bir komuttur.

Outlook Express ile E-Posta

Outlook Express'i Dize Getirin

Outlook Express'i alışkanlığınıza göre düzenleyin ve çalışma kurallarını siz belirleyin.

Tüm bunları nasıl yapacağınızı bu yazıda bulabilirsiniz.

■ Outlook Express bilgisayarınızda aynı elektronik bir postane gibi işlem görür. E-posta gönderir-alır ve bunun haricinde alınan iletilerin düzenlenmesi için birçok seçenek sunar. Buradaki tek problem, standart program ayarlarında değişiklik yapmazsanız, gelen tüm iletilerin tek bir klasörde toplanmasıdır. Bunun sonucunda, Gelen Kutusu, uzunca bir tatil sonrasındaki bir posta kutusunu aratmayacak şekilde dolacak ve karmaşık bir hal alacaktır. Kişisel yazışmalarınız ve iş sözleşmeleriniz reklam iletileri arasında kaybolacaklardır.

Birkaç küçük değişiklik ile Outlook Express'i kişisel posta merkezine haline getirin. Outlook Express iletileri kendiliğinden düzenleyecek, uygun klasörlere yerleştirecek ve aynı zamanda virüslere karşı da koruyacaktır.

Outlook arayüzünü uygun şekilde düzenlemek

Outlook kullanarak e-postalar ile etkili bir şekilde çalışmak için kullanıcı arayüzünün uygun şekilde düzenlenmesi çok önemlidir. Outlook Express arayüzünün yapısı, Windows işletim sistemi ile

çalışırken kullandığınız Windows Gezgini'ninki ile aynıdır. Pencerenin solunda klasörlerin kullanıldığı dizin yapısı, sağ tarafında ise e-posta hakkında kısa bilgilerin verildiği satırlar bulunur. Şimdi arayüzü kendi isteklerinize göre düzenlemek için ayarları değiştirin.

Sütun ve bilgileri daha görünür hale getirmek mümkün! E-posta hakkında kısa bilgilerin bulunduğu satırlar farklı sütunlara (Öncelik, Ek, Bayrak, Kimden, Konu, Alınma Tarihi) ayrılmışlardır. İsterseniz sütunların sırasını değiştirebilirsiniz, örneğin Kimden sütununu ilk sıraya yerleştirebilir ve böylece en önemli bilginin daha rahat bir şekilde görünmesini sağlayabilirsiniz.

1 Outlook penceresinde Görünüm/Sütunlar komutunu çalıştırın.
2 Üzerinde tüm sütunların fonksiyonlarının listendiği bir pencere ekrana gelir. Aktif olan fonksiyonun kutusu işaretli olarak görünür. Şimdi Kimden alanını seçip, Yukarı Taşı düğmesine tıklayarak ilk sıraya yerleştirin.

3 Sütunların genişliğini de aynı pencere üzerinden istediğiniz şekilde değiştirebilirsiniz. Sütunu seçin ve "Seçili sütun

... piksel genişliğinde olmalı" seçeneğini işaretleyin ve istediğiniz değeri girin. Sütun genişliğini daha hızlı değiştirmek içinse;

1 Outlook penceresinde sütunları birbirinden ayıran sınır çizgisine tıklayın ve farenin sol düğmesini basılı tutun.
2 Fareyi yavaş yavaş sola veya sağa hareket ettirin. Bu hareketle beraber sütun genişliği de değişecektir.

E-posta özizleme penceresi: E-postalarınızın altındaki bir pencerede seçili olan iletinin hepsi ya da başlangıcı görüntülenir. Bunu kullanarak bir çok iletiye göz atmak için özizleme penceresini ekranın farklı bir yerine taşımalsınız.

1 Outlook penceresinde Görünüm/Düzen komutunu çalıştırın.

2 Pencerenin alt yarısında, Özizleme Bölmesi başlığının altında özizleme penceresinin özelliklerini değiştirebileceğiniz seçenekler bulunur. "Özizleme penceresini göster" seçeneğindeki işaret bu pencerenin aktif olduğunu gösterir. Eğer e-posta özizlemesine ihtiyaç duymuyorsanız, buradaki işareti üzerine tıklayarak kaldırın.

3 Eğer e-posta özizlemesini istemiyor

bunun yerine bir çok iletiye göz gezdirmek istiyorsanız "İletilerin yanında" seçeneğini işaretleyin. Tamam düğmesine tıklandığında önizleme penceresi kapanacaktır.

Önizleme listesi bunun sonucunda e-posta listesinin sağında ekrana gelecektir. Eğer burada çok yer kaplıyorsa pencerenin genişliğini basit ve hızlı bir şekilde değiştirebilirsiniz.

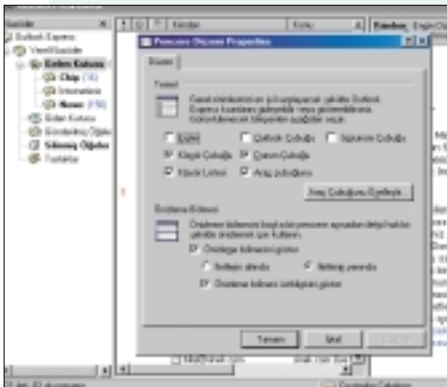
1 Fare imlecini, pencereyi bölen gri çizgi üzerine taşıyın. Eğer imleç doğru yerdeyse iki uçlu ok halini alacaktır.

2 Farenin sol düğmesini basılı tutun ve bu esnada önizleme penceresinin genişliği değiştirmek için fareyi sağa sola hareket ettirin.

Bu işlemler sonucunda iletilerin açık bir şekilde listelendiğini göreceksiniz. Aynı zamanda eğer isterseniz önizleme penceresindeki metni de okuyabilirsiniz. Arayüz artık çalışma şeklinize uygun bir şekilde düzenlendi ve kullanımı kolaylaştırıyor.

Yazışmalar için posta kutusu olarak klasör oluşturmak

Outlook Express, "Yerel Klasörler" altında beş farklı klasör bulunacak şekilde düzenlenmiştir. Alınan tüm e-postalar Gelen Kutusu içerisinde saklanırlar. Bu yerel klasörün yükünü hafifletmek ve iletileri düzenlemek için yeni klasörler oluşturun.

Birkaç Outlook Express ayarını değiştirerek, program arayüzünü kullanım şeklinize bağlı olarak değiştirebilirsiniz.

1 Altında yeni bir klasör oluşturmak istediğiniz yerel klasörü seçin. Örneğin Gelen Kutusu.

2 Outlook penceresinde Dosya/Yeni/Klasör komutunu çalıştırın.

3 Ekrana gelen Klasör Oluştur penceresinin altında dizin yapısı bulunur. Eğer yeni klasörün konumunu değiştirmek

istiyorsanız, bu yapı üzerinden istediğiniz klasöre tıklayın. Klasörün ismini (örneğin Özel) metin kutusuna girin ve Tamam düğmesine tıklayın.

Bu işlem sona erdikten sonra Gelen Kutusu altında Özel isiminde bir klasör ekrana gelecektir.

Eğer birden fazla klasör oluşturmak istiyorsanız, bu işlemi daha kısa hale getirebilirsiniz:

1 Farenin sağ düğmesini kullanarak yeni klasör oluşturmak istediğiniz dizine tıklayın.

2 Açılan nesne menüsü üzerindeki Yeni Klasör komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda klasör ismini girmek zorunda olduğunuz az önceki iletişim penceresi ekrana gelecektir.

İleti Kuralları: İletileri bölümlere ayırmak

Outlook Express ileti kurallarını kullanarak e-postaları ayırt edebilir, sıralayabilir ve istenilen klasöre otomatik olarak yerleştirebilir. Fonksiyon iletilerin belirli konulara ayrıldığı iş çalışmalarında kullanışlıdır.

E-postaları otomatik olarak klasörlere taşımak: Örneğin devamlı olarak mektuplaştığımız bir arkadaş(lar)ınız var. Bu kişi(ler)den gelen e-postaların iş görüşmeleri ile karışmaması için "Özel" isminde bir klasöre taşınması gerekir.

1 Outlook penceresinde Araçlar/İleti Kuralları ve bunun altında bulunan Posta... komutunu çalıştırın.

2 İleti Kuralları penceresindeki Yeni düğmesine tıklayın.

3 Yeni Posta Kuralı penceresinde ilk olarak bu kuralın hangi iletilere uygulanacağını belirlemelisiniz. Bunun için bir koşul seçin. Örneğin "İletinin Kimden satırı kişi adını içersin".

4 Bu satır Kural Açıklaması kutusunda da görünecektir. Renkli olarak yazılan "Kişi" kelimesine tıklayın.

5 Bunun sonucunda Kişi Seç penceresi ekrana gelecektir. Kişi ismini girin. İpucu: Buradaki girdiyi kişinin daha önce gönderdiği bir ileti ile karşılaştırın. Kimden satırındaki ifade göndereninki ile aynı olmalıdır. Burada bir e-posta adresi veya isim olabilir.

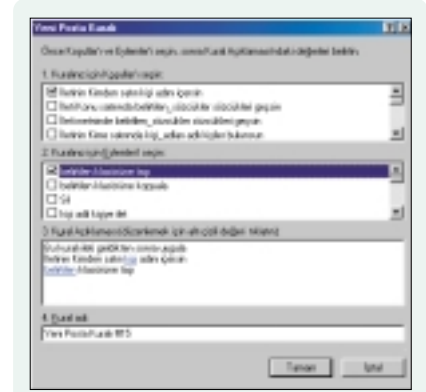
6 Ekle düğmesine tıklayarak onaylayın. Girilen isim Kişiler kutusunda ekrana geldiyse Tamam düğmesine tıklayın.

7 Koşulu sağlayan iletiye ne yapılacağını belirleyin. Bu nedenle "Kuralınız için Eylemler seçin" listesindeki bir öğeyi,

örneğin "Belirtilen klasörüne taşı", tıklayarak seçin. Bu cümle de Kural Açıklaması kutusunda görünecektir.

8 Daha sonra bu cümlede renkli yazılan "belirtilen" kelimesine tıklayın. Bunun sonucunda ekrana gelecek Taşı penceresi üzerinden Özel klasörünü seçin ve Tamam düğmesine tıklayın.

9 Tekrar döndüğünüz Yeni Posta Kuralı penceresindeki Kural adı kutusuna kuralı açıklayan bir isim, örneğin Özelli

İleti kurallarını kullanarak e-postaları otomatik olarak belirli bir klasöre taşıyabilir veya iletebilirsiniz.

girin. Eğer Tamam düğmesine tıklayacak olursanız, oluşturduğunuz kural İleti Kuralları penceresinde ekrana gelecektir. Bu yöntemi kullanarak her bir mektup arkadaşınız için ayrı bir klasör oluşturarak iletilerini düzenlenmesini sağlayabilirsiniz. Klasörün yanında renkli olarak gösterilen sayı, yeni bir iletinin geldiğini bildirir.

E-postaları kaydetmek ve iletmek: Tek bir kural altında birçok koşul ve eylem birarada kullanılabilir. Örneğin size gelen bir iletiyi kaydedebilir ve aynı zamanda bu iletiyi gerekli yere yönlendirebilirsiniz.

1 Outlook penceresinde Araçlar/İleti Kuralları/Posta komutunu çalıştırın ve pencere üzerindeki Yeni düğmesine tıklayın.

2 Koşul olarak "İletinin Kimden satırı kişi adını içersin" seçin ve e-postanın kimden gelmesi gerektiğini belirleyin.

3 Bu durumda yönlendirilecek olan e-posta gelen diğer iletilerden otomatik olarak ayrılacaktır. Kural için geçerli olan sınırlandırmayı daha da belirgin hale getirmek için ikinci şart olarak "İleti metninde belirtilen_sözcükler sözcükleri geçsin" şartını da işaretleyin.

4 Kural Açıklaması bölümünde "belirtilen_sözcükler" kelimesi yerine uygun

bir metin girin.

5 Kuralınız için Eylemler'i seçin listesinden "belirtilen klasörüne taşı" ögesini seçin.

6 İkinci bir eylem olarak da "kişi adlı kişiye ilet" seçeneğini işaretleyin.

7 Eylem Kural Açıklaması bölümünde ekrana geldiğinde alıcı bilgilerini girin. Dikkat! Alıcının sadece ismini değil e-posta adresini de girmelisiniz. Eğer alıcı zaten kayıtlıysa, bilgileri adres defterinden de alabilirsiniz. Bunun için aynı pencere üzerindeki Adres Defteri düğmesine tıklayın. Alıcının ismini seçin ve Tamam düğmesine tıklayın.

Sıkıcı tanıtım iletilerini engellemek: İstenmeyen reklam bilgilerini içeren iletiler sıkıcıdır ve gelen kutusunda gereksiz yer kaplarlar. Eğer belirli firmalardan düzenli olarak bu tür iletiler alıyorsanız, bunları rahatlıkla bloke edebilirsiniz.

1 Outlook Penceresinde Araçlar/İleti Kuralları/Posta komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda İleti Kuralları penceresi ekrana gelecektir.

2 Engellenen Gönderenler kartını aktif hale getirin ve Ekle düğmesine tıklayın. Adres kutusuna engellemek istediğiniz gönderenin e-posta adresini girin ve Tamam düğmesine tıklayın.

Engellenen gönderenler tarafından gönderilen e-posta'lar bundan sonra direkt olarak Silinmiş Öğeler klasörüne taşınacaklardır. Bunun avantajı ise, eğer ileride bu reklam iletilerinden birini görmek isterseniz Silinmiş Öğeler klasörünü kullanarak buna erişebilirsiniz. Fazla yer kaplamasından dolayı bu klasörü düzenli olarak temizlemelisiniz:

1 Üzerine tıklayarak silinmiş öğeler klasörünü seçin.

2 Outlook penceresindeki Düzen me-

nüsünü açın.

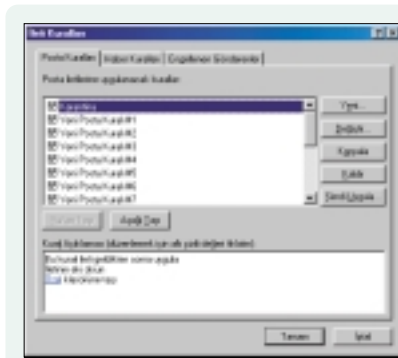
3 Sil komutunu çalıştırın ve gerçekten silmek isteyip, istemediğiniz sorusuna Evet cevabını verin.

İletilerin sonradan düzene sokulması

İleti kurallarını kullanmadan uzun bir süredir Outlook Express ile çalışıyorsunuz. Posta kutunuzu şimdi iki farklı şekilde sonradan düzenleyebilirsiniz:

Sürükle&Bırak ile düzeni sağlayın. Bir postayı aldıktan daha sonra taşımamanın en kolay yolu Drag&Drop, yani Sürükle&Bırak yöntemidir.

1 Bir ileti üzerine tıklayın. Farenin sol

Hangi kuralın önce uygulanacağını sırası belirlidir. Bu nedenle daha önemli kurallar ilk sıralarda yer almalıdır.

düğmesini basılı tutun ve imleci iletilerin içerisinde saklanmasını istediğiniz klasöre taşıyın: Sürükle!

2 Şayet fare imleci hedef klasörün rengini değiştirecek olursa, düğmeyi bırakın: Bırak!

Artık ileti taşındı.

Kuralı sonradan kullanmak. Eğer bir kişiden gelen tüm iletileri aynı klasör içerisine taşımak istiyorsanız, ileti kuralının kullanılması bu işlemi kolaylaştırır.

1 Outlook penceresinde Araçlar/İleti Kuralları/Posta komutunu çalıştırın.

2 İleti Kuralları penceresinde kurallarınız listelenmiştir. Sonradan kullanmak istediğiniz kuralı üzerine tıklayarak seçin ve Şimdi Uygula düğmesine tıklayın.

3 "Posta Kurallarını Şimdi Uygula" penceresi üzerindeki Gözet düğmesine tıklayın.

4 Bu komut ile dizin yapısı ekrana gelecektir. Bu pencere üzerinde kuralın sonradan kullanılmasını istediğiniz klasörü,örneğin Gelen Kutusu, seçin.

5 Pencereyi Tamam ve bir sonrakini de Şimdi Uygula düğmesine tıklayarak ka-

patın. Bu komut diğer farklı kurallarla tekrarlanabilir. Bunun sonucunda kısa bir süre sonra Gelen Kutusu içeriği farklı klasörlere dağıtılarak klasörün içi boşalacaktır. Kuralları tabii ki Gelen Kutusu haricindeki klasörler için de kullanabilirsiniz.

Outlook Express'e başışıklık kazandırın!

Bu ipucu, eğer sistem kaynaklarını tasarruflu olarak kullanmak için antivirüs programını devamlı olarak kullanmak istemiyorsanız yardımcı olacaktır. Bu kuralı virüs saldırısına ve virüslerin sabit diskinizde açık bir kapı bırakmasına karşı kullanabilirsiniz. Virüsler iletilerin eklerinde gizlenebilirler. E-postanın bir eklentiye sahip olduğunu, yanındaki ataç simgesinden anlayabilirsiniz. Bu eklentiye açmayın ve bunun yerine daha sonra bir antivirüs programı ile taramak üzere özel bir klasöre taşıyın.

Aşağıdaki şekilde e-posta ile gelen muhtemel bir virüs saldırısına karşı kendinizi koruyabilirsiniz:

1 Yeni bir klasör oluşturun ve buna açıklayıcı (örneğin, Zehir Dolabı) bir isim verin.

2 Araçlar/İleti Kuralları/Posta komutunu kullanarak İleti Kuralları penceresini açın.

3 Yeni bir ileti kuralı oluşturmak için Yeni düğmesine tıklayın.

4 İleti kuralında kullanılacak koşul olarak liste içerisinde "İleti eki olsun" seçeneğini işaretleyin. Bu koşul seçildikten sonra Kural Açıklaması kutusunda görünecektir.

5 Eylem olarak da "Belirtilen klasörüne taşı"yı seçin. Eylem Kural Açıklaması penceresinde görüldüğünde renkli yazılmış olan kısma tıklayın.

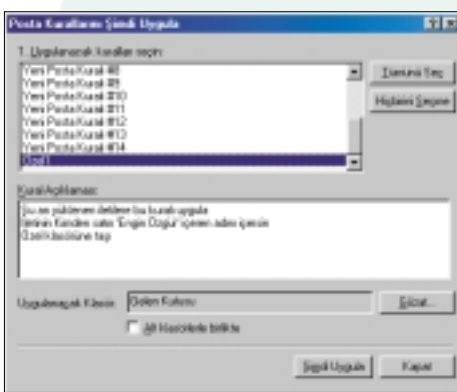
6 Hedef klasör olarak "Zehir Dolabı"nı seçin ve Tamam düğmesine tıklayın.

7 Kurala isim olarak örneğin, Karantina'yı kullanın.

8 Karantina isimli yeni kural İleti Kuralları penceresinde ekrana gelecektir. "Yukarı Taşı" düğmesine tıklayarak bu kuralı en üst seviyeye yerleştirin.

Bu işlem sonucunda muhtemel olarak virüs taşıyan tüm iletiler aynı klasör içerisinde saklanacaklardır. Buradaki iletilerin virüs bulundurmadıklarından emin olmak için yeni e-postalar alındığında bu klasörü bir antivirüs programı ile düzenli olarak kontrol etmelisiniz.

KL - Kadir Tuztaş (ktuztas@chip.com.tr)

Her kuralın bir ismi vardır. Eğer bir kuralı seçerseniz, bu e-postalar üzerindeki eylemlerini daha sonra da yerine getirebilir.

Zamandan Tasarruf Edin ve Stresten Uzak Durun

Otomatik Word

Word hatalarınızı düzeltiyor, yazmanızı kolaylaştırıyor, metinlerinizi biçimlendiriyor ve işlerinizi hafifletiyor. CHIP Word'ün otomatik fonksiyonlarını bu yazıda açıklıyor.

■ Bir zamanlar bir mektup birkaç yazım hatası yüzünden ya tümden yeniden yazılır ya da hatalı paragraflar belirlenip değiştirilirdi. Word ile çalışırken böyle bir şey söz konusu değil. Endişelenmeyin, sık yapılan yazım hatalarını Word otomatik olarak düzeltiyor. Ayrıca, devamlı kullandığınız paragrafları bir kere yazıp, kaydettikten sonra istediğiniz dokümana ekleyebilirsiniz. Bunları Word'ün belki de bugüne kadar farkında olmadan kullandığınız Otomatik Düzelt ve Otomatik Metin fonksiyonları yerine getiriyor. Örneğin "Yalnız" yazıyorsunuz ve boşluk tuşuna bastıktan sonra kelime doğru yazılarak "Yalnız" halini alıyor. Word'ün temel ayarları içerisinde bu ve bunun gibi sık yapılan yazım hataları hazır bulunuyor.

Veya günün tarihini yazacaksınız, birkaç harf sonra üzerinde tam tarihin bulunduğu sarı bir kutucuk ekrana geliyor. Eğer [Enter] veya [F3] tuşuna basacak olursanız tarihin gerisini yazmanıza gerek kalmayacaktır. Eğer tarih girmek istemiyorsanız Word'ün bu önerisini reddedip yazmaya devam edebilirsiniz. Bu örnekler, Word'ün Otomatik Düzelt fonksiyonunun tam otomatik çalıştığı durumlarda bile, yine de kullanıcı onayına ihtiyaç duyduğunu gösteriyor.

Word otomatik düzelt listesini kişiselleştirin

Word tarafından yerine getirilen tüm otomatik düzeltmeler istenmezler veya mantıklı değildirler. Özellikle yabancı dildeki metinler yanlış anlamalara neden olabilirler. Örneğin İtalyancada kardeş anlamına gelen "Fra" kelimesi "Fransız" kelimesi olarak değiştirilebilir. Bunun haricinde Word kişisel yazım hatalarınızı da tanımayabilir.

Otomatik Düzelt öğeleri eksiklikleri ile yaşamak zorunda olduğunuz sabit değerler değildirler. Aksine doğru kullanıldığında sizi bir çok işten kurtaracak olan yapıcı bir araçtır. Listeye öğe ekleyin veya silin ve Otomatik Düzelt listesini ihtiyaçlarınıza göre düzenleyin. Ve bu düzenleme için aşağıdaki adımları uygulayın:

❶ Word penceresinde Araçlar/Otomatik Düzelt komutunu çalıştırın. Word'ün önemli otomatik fonksiyonları Otomatik Düzelt penceresinde dört karta ayrılmışlardır. Otomatik olarak düzeltilen yazım hatalarının listesini Otomatik Düzelt kartı üzerinde bulabilirsiniz.

❷ Değiştirilen kutusuna genellikle yanlış yazdığınız bir ifadeyi, örneğin "Döküman" girin. Yerine kutusuna da ifadeyi

yi doğru yazın. Doğru yazımı, "Doküman". Son olarak "Ekle" düğmesine tıklayın.

❸ Buradaki listeye isteğinize göre bir çok ifade girebilir veya aynı şekilde artık gereksiz olanları listeden çıkartabilirsiniz. Eğer Değiştirilen kutusuna bir harf girecek olursanız, Word listedeki bu harf ile başlayan ifadeleri otomatik olarak ekrana getirecektir. Bir ifadeyi pencerenin sağında bulunan kaydırma çubuklarını kullanarak da arayabilirsiniz. Bulduğunuz ifadeyi seçin ve daha sonra Sil düğmesine tıklayarak bu ifadeyi listeden çıkartın.

Otomatik Düzelt yazım hatalarını düzeltmekten çok daha fazlasını yapabilir. Bu fonksiyon sık tekrarlanan metinleri ve grafik elemanları da yazım esnasında otomatik olarak ekleyecektir.

❹ Otomatik Düzelt girdisi olarak kullanmak istediğiniz grafik nesnesini veya metni Word dokümanında seçin. Araçlar/Otomatik Düzelt komutunu çalıştırın. En altta bulunan "Metni yazarken değiştir" seçeneğinin işaretli olmasına dikkat edin.

❺ Değiştirilen kutusuna resim veya metni ifade edecek bir isim, örneğin bir kısaltma girin. Bu ismin yazım esnasında yeni Otomatik Düzelt öğesi ile değiş-

tirileceğini göz önünde bulundurun. Eğer bir fotoğrafın otomatik olarak eklenmesini istiyorsanız, Otomatik Düzelt öğesi Değiştirilen kutusunda, örneğin "(GünBatımı)" şeklinde görünebilir. Parantezler sayesinde bir Otomatik Düzelt öğesinin istenmeden eklenmesi engellenir.

③ İfadeyi kendi biçimlendirmesi ile saklamak için Otomatik Düzelt kartındaki yerine ifadesinin üzerindeki "Biçimlendirilmiş metin" seçeneğinin aktif olmasına dikkat edin. Ekle düğmesine tıkladıktan sonra yeni girdi kullanılabilir. Otomatik Düzelt penceresini Tamam düğmesine tıklayarak kapatın.

İpucu: Eğer genellikle farklı yazı tipleri ve büyüklükleri ile çalışıyorsanız, "Biçimlendirilmiş metin" yerine "Düz Metin" seçeneğini işaretleyin. Bunun sonucunda dokümana eklenen öge otomatik olarak o anki biçim özelliklerine uyacaktır.

Otomatik Metin ile herşey kontrol altında

Tüm metin pasajlarına teorik olarak otomatik düzelt öğeleri ekleyebilirsiniz. Ancak Otomatik Düzelt listesinde kayıtlı metinler, şayet gerekli ifade yazıldıysa sorgusuz, otomatik olarak eklenirler.

Bu nedenle çok sayıda metin bileşeni eklenmesi için "Otomatik Metin" fonksiyonunun kullanılması daha pratiktir. Gerekli olan komut çalıştırıldıktan hemen sonra bir öge eklenecektir. Fonksiyonun avantajı özel durumlarda istemediğiniz metin parçalarının aradan girememesidir.

① Otomatik Metin öğeleri arasına eklemek istediğiniz metin parçasını yazın. Eğer isterseniz örneğin Clipart veya fotoğraf gibi bir grafik eleman da kullanabilirsiniz.

② Tüm bir girdiyi seçin. Daha sonra Ekle/Otomatik Metin/Yeni komutunu çalıştırın. Otomatik Metin yarat penceresinde ekrana gelen, seçili metnin başlangıç harfleri yerine uygun bir isim girin. Bu yeni girdiyi Tamam düğmesine tıklayarak onaylayın.

İpucu: Bir Clipart eklemek için Ekle/Resim/Küçük Resim komutunu çalıştırın. Ekrana gelen pencere üzerinden bir resim seçin, Ekle düğmesine tıklayın ve Clipart çoktan aktif dokümana eklenmiş. Bunun üzerine tıkladığınızda sekiz tane küçük kare ekrana gelecektir. Eğer fare imlecini bunlardan birinin üzerine

taşıyacak ve sol düğmesini kullanarak üzerine tıklayacak olursanız, üzerindeki Kopyala komutunu çalıştırmamız gereken bir nesne menüsü ekrana gelecektir. Metin öğelerindeki ile aynı işlemi (Adım 2) uygulayın ve Clipart için bir kısaltma belirleyin.

Eğer metin pasajları veya resimler için kullanılan ifadeleri dokümana yazdığınız zaman ilk başta hiçbir şey olmayacaktır. Eğer [Enter] veya [F3] tuşuna basacak olursanız, bu ifadeye ait otomatik metin öğesi otomatik olarak dokümana eklenecektir.

Otomatik Metin fonksiyonunda kullanılan öğeleri Ekle/Otomatik Metin/Otomatik Metin komutu ile ekrana gelen pencere üzerinden görebilirsiniz. Eğer Otomatik Metin Girdisi listesinden bir öğeye tıklayarak onu seçecek olursanız Önizleme penceresinde dokümana eklenecek olan metni görebilirsiniz. Eğer metin değil de Clipart eklenecekse Önizleme penceresi boş kalacaktır.

Otomatik tamamlama: Word öneriyor...

Bir çok otomatik metin girdisinin, önizleme penceresindeki görünümü ile aynı olduklarını fark ettiniz mi? Liste içerisindeki "Sevgilerimle" öğesi önizleme penceresinde de "Sevgilerimle" olarak görünüyor. Bu tür girdilerin ilk ola-

Bu listeden, Word'ün yazım esnasında hangi düzeltmeleri yapması gerektiğini belirleyebilirsiniz.

rak Otomatik Tamamlama fonksiyonu ile kullanılması daha mantıklıdır.

Büyük bir ihtimalle, belirli bir ifade girdiğinizde bazen üzerinde Word'ün kelime tamamlama tahmininin bulunduğu küçük sarı bir kutucuğun ekrana geldiği dikkatinizi çoktan çekmiş olmalı. Bu uygulama Otomatik Tamamlama

Word'ün hangi biçim değişikliklerini otomatik olarak yapacağını veya yapmayacağını kendiniz belirleyin.

olarak adlandırılıyor. Güncel tarih, gün veya ay isimleri Otomatik Metin girdileri arasındadır. Bunlar için de "Sevgilerimle" veya "Saygılarımızla" gibi standart formüller bulunur.

① Otomatik Tamamlama fonksiyonunun tüm girdilerde uygulanabilmesi için Ekle/Otomatik Metin/Otomatik Metin komutunu çalıştırın. "Otomatik metin ve tarihler için Otomatik Tamamlama ipucunu göster" seçeneğindeki işaret kelime için bu fonksiyonun aktif olup olmadığını gösterir.

② Otomatik Tamamlama fonksiyonunu kullanmak için girdinin ilk harflerini yazın. Örneğin "Çarş" yazdığınızda sarı kutucuğu "Çarşamba" önerisi ile ekrana gelecek ve [Enter] tuşuna basıldığında tam tarih dokümana yazılacaktır. Aynı işlemi [F3] tuşunu kullanarak da yapabilirsiniz. Eğer bu sarı kutucuğu göz ardı edecek olursanız, Otomatik Düzelt fonksiyonundan farklı olarak hiçbir şey gerçekleşmeyecektir.

Eğer Otomatik Tamamlama fonksiyonunu kapattıysanız da tamamlama işlemini [F3] tuşuna basarak gerçekleştirebilirsiniz. Ancak bu esnada sarı kutucuğu görünmeyecektir. Otomatik metin girdisi kaldırıldıktan sonra Otomatik Tamamlama kullanılamayacaktır. Otomatik metin girdilerini kaldırmak için Ekle/Otomatik Metin/Otomatik Metin komutunu çalıştırın. Silmek istediğiniz girdiyi seçin ve Sil düğmesine tıklayın.

Word dokümanlarınıza biçim kazandırıyor

Eğer yazım esnasında tamamen ve sadece içeriğe konsantre oluyorsanız ve metnin görünümü ile uğraşmak istemiyor-

sanız Word'ün Otomatik Biçim fonksiyonu size kesinlikle yardımcı olacaktır. Word her paragrafta uygun fonksiyonları dener, örneğin paragrafın başlık olarak mı kullanıldığı, yoksa bir numaralandırmanın mı varolacağını ve bunun sonucunda uygun bir biçimi otomatik olarak kullanır. Word, internet, ağ ve e-posta adreslerini otomatik olarak tanıır ve bunları kurala uygun olarak biçimlendirir.

Bir paragraftan önce "1" yazıp arkasından da nokta koyacak olursanız Word bir numaralandırmanın başladığını anlayacak ve [Enter] tuşuna basıldıktan sonra alt satıra otomatik olarak "2." yazdıktan sonra paragrafı içeri alacaktır.

Bu numaralandırma fonksiyonunu Yazarken Biçimlendir kartı üzerinden veya Biçimlendirme araç çubuğundaki Numaralandırma düğmesine tıklayarak kapatabilirsiniz.

1 Word penceresinde Araçlar/Otomatik Düzelt komutunu çalıştırın ve

ekrana gelen penceredeki Yazarken Biçimlendir kartını aktif hale getirin.

2 Buradan istediğiniz seçenekleri aktif hale getirin veya kapatın. Örneğin "Otomatik numaralandırılmış listeler" veya yazım esnasında ""Düz Tırnakları", "Akıllı Tırnaklar" ile" seçeneğini aktif olarak bırakın.

Bazı metinler biçimlendirilmemiş olarak kullanılırlar. Örneğin eğer biri metni farklı kişilere gönderiyor ve alıcıların dokümanı açıp, üzerinde çalışmalarını istiyorsa, böyle bir metin Biçim/Otomatik Biçim fonksiyonu kullanılarak kolayca biçimlendirilebilir.

1 Word altında bir metin oluşturun. Biçim/Otomatik Biçim komutunu çalıştırın. Otomatik Biçim penceresinde biçimlendirmenin hemen yapılması veya "Otomatik Biçimlendir, her değişikliği gözden geçir" seçeneği kullanılarak önceden gösterilmesi sağlanabilir.

2 "Otomatik Biçimlendir, her değişikliği gözden geçir" seçeneğini aktif hale ge-

tirin ve Tamam düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda ekrana gelen Otomatik Biçim penceresi üzerinden her bir değişikliğin uygulanması veya geçilmesi kararını verebilirsiniz.

3 Değişiklikleri Gözden Geçir düğmesine tıklayın. Bul ok düğmeleri yardımıyla, imlecin konumuna bağlı olarak ileri ya da geri, bir biçim değişikliğinden diğerine geçebilir ve her bir değişikliği tek tek reddedebilirsiniz.

4 Eğer Otomatik Biçim penceresindeki Stil Galerisi düğmesine tıklayacak olursanız, şablon listesinde "(geçerli)" ifadesi ekrana gelir. Üzerine bir kere tıklayarak, belgenin önizleme penceresinden de görüldüğü gibi yazıldığı halini alması sağlanabilir.

5 Şablon listesinden başka bir öge seçin ve değişiklikleri önizleme penceresinden izleyin. Tamam düğmesine tıklayarak şablonu metne uygulayın, İptal düğmesine tıklayarak da biçimlendirilmemiş metne geri dönebilirsiniz.

ADIM ADIM

Word Makroları ile Etkili Çalışma

1 Word penceresinde Araçlar/Makro/Yeni Makro Kaydet komutunu çalıştırın. Makro ismi kutusuna "Tarih_ekle" yazın. İsim beraber yazılmalı ya da bir alt çizgi ile birleştirilmelidir. Makro Ata başlığı altındaki Klavye simgesine tıklayın.

2 İmleç Klavye Özelleştir penceresindeki "Yeni kısayol tuşuna bas" kutusunda yanıp söner. Burada "[Ctrl]+[+]" tuş kombinasyonuna basın ve Ata düğmesine tıklayın. Kapat düğmesine tıklayarak pencereyi kapatın.

Açıklama: Kayıt işleminin başladığını fare imlecindeki kaset simgesinden

anlayabilirsiniz. Bunun haricinde sadece iki düğmeden oluşan Kaydı Durdur çubuğu ekrana gelecektir. Kaset görüldüğü sürece yaptığınız tüm işlemler makroya eklenir.

3 İleri, örneğin alıcı adresi ile tarihi arasında, gerekli olacak boşluğun da otomatik olarak eklenmesi için üç kere [Enter] tuşuna basın. Daha sonra Biçimlendirme çubuğundaki Sağa Hizala düğmesine tıklayın.

4 Ekle/Tarih ve Saat komutunu çalıştırın. Ekrana gelen Tarih ve Saat penceresinden mektup için uygun bir biçim, örneğin "17 Eylül 2000 Salı", seçin ve Tamam düğmesine tıklayarak pencereyi kapatın.

5 Tarihin dokümana eklenmiş olmasına rağmen makro henüz sona ermedi. Bir kere daha [Enter] tuşuna basın ve bu sefer Sola Hizala düğmesine tıklayın. Son olarak iki kere daha [Enter] tuşuna basın.

6 Makro kaydını, Kaydı Durdur ismindeki küçük araç çubuğu üzerinde bulunan kare simgesine tıklayarak sona erdirin.

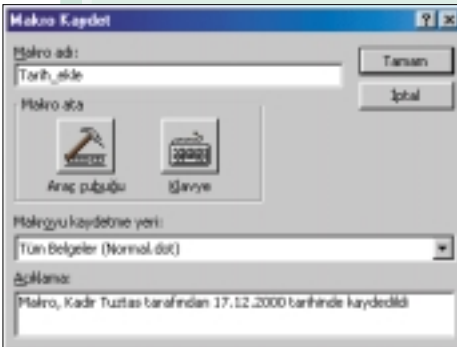
7 Bundan böyle oluşturduğunuz makro için atadığınız [Ctrl]+[+] tuş kombinasyonunu kullanarak o günkü tarihi doküman içerisine otomatik olarak ekleyebilirsiniz.

VBA ile kendi Word programınızı hazırlayın

Excel zaten kendiliğinden sahip: Tablo hesap programı [Ctrl]+[+] tuş kombinasyonu ile güncel tarihi aktif olan hücre içerisine ekliyor. Buna karşılık aynı kombinasyon Word altında bir işlem gerçekleştiriyor. Mektup yazarken birkaç tuş ile güncel tarihin, doğru yere yerleştirilmesi pratik olurdu.

Kendi hazırladığınız bir makro ile bunların hiçbiri sorun değil. Bunun için mektuplara tarih eklemekten daha başka bir şey yapmanıza gerek yok. Tek fark: Bu eylemi ileride birkaç tuş ile yapılabilmesi için kaydediyorsunuz.

Makroların kullanımı özellikle belirli işlemleri devamlı yapıyorsanız ve bunlar için bir otomasyon fonksiyonu mevcut değilse oldukça faydalıdır. Word, bu kadar kapsamlı olmasına rağmen her kullanıcının tüm isteklerine cevap veremez. Bu nedenle Office paketi, makroların hazırlanmasında kullanılan, sadece birkaç satır program yazmak zorunda olduğunuz, Visual Basic ile donatılmıştır. Makro Kaydet penceresindeki Açıklama alanına makronun görevini, örneğin çalıştırıldığı zaman ne yaptığını, "[Ctrl]+[+] tuş kombinasyonlu tarih ekliyor" gibi yazın. Böylece yardımcı programlar üzerindeki hakimiyetinizi hiçbir zaman kaybetmezsiniz.

Makroyu ileride rahatlıkla çalıştırmak için makroya bir tuş kombinasyonu atamalısınız.

Sound Font Yaratmak

Sound Font Editörleri

Kendi örnek seslerini Sf2'ye dönüştürmek ve klavyede çalmak isteyenler için Sf2 oluşturmada kullanılabilecek programları tanıtıyor ve Preset seslerin kullanımını açıklıyoruz.

■ Geçtiğimiz ay, bilgisayarımızda düzenlemelerimizi oluştururken kullanabileceğimiz kaliteli seslere sahip olmamızı sağlayan, Sound Font teknolojisine değinmiştik. Sf2 destekleyen ses katları için pek çok firma, sample ses (örneklenmiş ses) üreterek, müzisyenlerin kullanımına sunuyor. İnternet üzerinden ücretsiz olarak Sf2 download edebileceğimiz pek çok sitenin yanı sıra, oldukça ucuza sample CD'leri satan siteler de mevcuttur. Ancak meraklı okuyucularımızın hazırla yetinmeyip, kendi Sample seslerini Sf2'ye dönüştürmek ve bu sesleri klavyelerinde çalmak isteyeceklerini tahmin ederek bu ayki yazımızda Sf2 oluşturmada kullanabileceğimiz programları tanıtıma başlıyoruz.

Kendi Sf2 kütüphanemizi nasıl oluşturabiliriz?

Gerçek anlamda profesyonel sample sesler elde etmek oldukça zahmetli bir iştir. Çok hassas ve özel mikrofonların kullanılması ve titiz bir çalışmayla, ses-

lerin kaydedilip filtrelerden geçirildikten sonra, klavye düzeni içinde seslerin tuşlara atanması gerekmektedir. Örneğin, bir piyano sesi birkaç Kbyte'lık bir sample'dan, birkaç Gbyte'lık bir sample'a kadar boyutlanarak, çok değişik kalitede sample oluşturulabilir. Piyano'nun tüm tuşları, her vuruş hızı için ayrı ayrı birden fazla alt kayıttan oluşturulup, tek tek kayıtlarırsa, ortaya oldukça gerçekçi ama büyük boyutlu bir sample ses çıkar. Eğer sadece bir tuşun sesi kaydedilir ve yalnızca bu ses kullanılarak

sample oluşturulursa, ortaya çıkacak olan ses, az yer kaplayan, ancak tam olarak da piyano sesine benzemeyen bir sample olacaktır. Tamamen sizin kararınıza ve zamanınıza bağlı olan bu kayıt süreci, işin en önemli kısmıdır ve ne kadar titiz yapılırsa o derece kaliteli Sf2 sesler elde edersiniz. Ancak bu işle fazla ciddi uğraşmayacaksanız ve zaten gerekli profesyonel ekipmanınız da yoksa, size zorlanmadan basit bir programla nasıl Sf2 oluşturabileceğinizi anlatmaya hemen başlayalım...

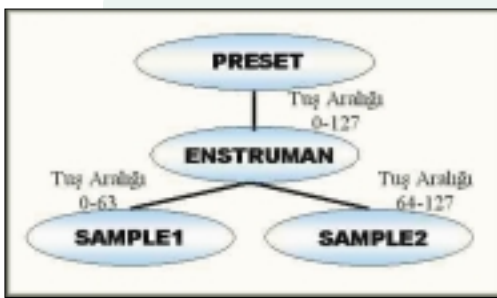
Creative Studios tarafından ücretsiz olarak dağıtılan bu programı kullanarak, kendi Sf2 dosyalarınızı oluşturabilirsiniz.

Vienna SoundFont Studio programı ile Sf2 oluşturma

Sound blaster serisi ses kartlarının kurulum CD'lerinde bulabileceğiniz ya da eğer yoksa Creative'in internet sitesinden ücretsiz olarak download edebileceğiniz bu programı kullanarak, kendi Sf2 dosyalarınızı oluşturabilir ve kaydettiğiniz seslerin üzerinde çeşitli parametrik ayarlar yapabilirsiniz. İşe başlamadan önce, bir Sound Font Bankası'nın ana yapısına değinmek istiyoruz...

Bir Sf2 Bankası üç basamaktan oluşan

Örnek 1: Üç basamaktan oluşan örnek bir Sf2 bankası.

bir yapıya sahiptir: Bunlar, Sample, Enstrüman ve Preset basamaklarıdır. Şimdi sırasıyla bu basamakların ne anlama geldiğini inceleyelim.

İçinde birden fazla sample barındırabilen Sample Level

Önceden de bahsettiğimiz gibi bir sample, bünyesinde bir ya da birden fazla ses barındırmaktadır. Bu sesler çoğunlukla Wav. formatındadır ve her biri ayrı ayrı adlandırılmıştır. Kullanıcı bu isimleri referans alarak, sesleri daha kolayca ayırt edebilir. Her sesin, yine ayrı ayrı audio verileri kullanıcı tarafından istenildiği gibi değiştirilebilen parametrik değerleri vardır. Bu parametreler, sesin hangi seviyede kayıt edildiğine, ses döngüsünün (Loop) başlama ve bitiş değerlerine kadar pek çok bilgiyi içermektedir. Bilgisayarımız bağlayıp kaydettiğimiz bir müzik enstrümanının oluşturduğu verilerde, Sample Data olarak Sample Level'da kayıtlı bulunmaktadır.

Enstrümanlardan oluşan Instrument Level

Bu basamakta yaratmış olduğunuz enstrümana dilediğiniz ismi verebilirsiniz. Yaratmış olduğunuz enstrümanın klavyeniz üzerinde hangi aralıklarda duyulacağını da kendiniz belirtebilirsiniz.

Bu alana, Instrument Zone adı verilir. Gerçekte her enstrümanın belirli perde aralıkları vardır ve siz kendi sample seslerinizi oluştururken bu aralıklara bire bir uyarmanız, elde edeceğiniz sample daha gerçekçi olacaktır. Örneğin, çok tiz seslerde tınlayan bir bas gitar sample'ı gerçeklikten uzak olacaktır. Bu basamakta perde aralığının yanı sıra, seslerin minimum ve maksimum yükseklik değerlerini de ayarlayabilirsiniz. Böylece tuşa ne kadar hızlı basılırsa basılırsa, ses sizin belirleyeceğiniz maksimum yükseklikte duyulacaktır. Bir de, tüm sesleri etkileyen genel bir alt bölüm vardır. Örneğin, tüm alt seslerin aynı Chorus ya da Reverb değerini almasını istiyorsak Global Zone'da bir kere yapacağımız ayarlama yetecektir ve tüm sesleri tek tek ayarlamaktansa bu işlemi bir kere yapacağımızdan, zamandan da tasarruf sağlayacağımız ortadadır. Her enstrüman için yalnızca bir Global Zone mevcuttur. Ancak, bir enstrüman dahilinde birden fazla klavye alanı oluşturabilir ve her alanda birbirinden bağımsız değerlere sahip seslerin duyulmasını sağlayabiliriz. Böylece bir yüklemde klavyemizin değişik bölgelerinden farklı sesler çalınmasını sağlayabiliriz. Örneğin, klavyenin en sol oktavlarında bas gitar çalarken sağ oktavlarından da piyano eşliği sağlayabiliriz.

Önceden kaydedilmiş sesler barındıran Preset Level

Preset olarak adlandırdığımız sesler, piyano, gitar gibi melodik, ya da perküsyon seslerden oluşmuştur. Bu seslerin her birinin bir ismi, bir ses bankası numarası, bir preset numarası, bir veya birden fazla ses bölgesi ve bir genel (global) bölgeleri vardır. Yaratacağımız preset için dilediğiniz ismi seçebilirsiniz. Ses Bankası numarası'nın görevi ise, Midi konusuna ilk değindiğimiz sayılarda bahsettiğimiz Midi Bank Number sinyallerinin işleviyle aynıdır ve bu değer kullanılarak, sample sesin içinde bulunduğu ses bankasının, Midi vasıtasıyla seçilmesi sağlanır. Bank numarası melodik sesler için gereklidir. Perküsyon sesler için Bank Number kullanılmaz.

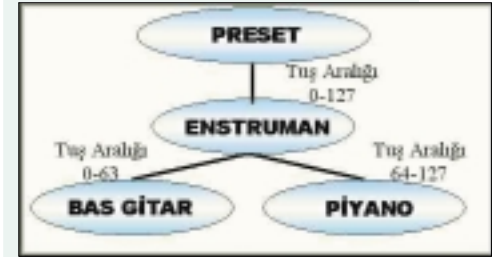
Preset numarası da aynı şekilde, istenen sesin seçilmesinde kullanılacak, sese atanmış olan nümerik değerdir.

Preset'lerin melodik ve perküsyon seslerden oluşmuş iki ana gruptan oluş-

tuklarını belirtmiştik. Birer örnekle bunları daha iyi anlayalım.

Melodik Preset Sesler: Tuş aralıkları

Örnek 1'de, iki sample sestem oluşturulmuş bir piyano sesimiz olduğunu farz edelim ve bu sesi seçelim. Böylece, piyano sesini oluşturan alt sample'ları da çağırırız. Her iki sample sesi, klavyemizin dilediğimiz bölgelerinde duyulacak şekilde yerleştirebiliriz. Eğer şekilde verdiğimiz değerlere göre bir yerleştirme yaparsak, ve klavyemizde 0-63 arası bir tuşa basarsak, piyano sesini oluşturan seslerden Sample 1'i duymuş, 64-127 arası bir tuşa basarsak da, Sample 2'yi duymuş oluruz. Sadece Sample 1'i tüm klavye alanında duyulacak şekilde yerleştirebiliriz. Ancak bu sefer, tek düze bir piyano örnekleme elde ederiz.

İki farklı enstrüman sesini aynı anda elde edebilmek için, bu şekilde bir yerleştirme yapılabilir.

Sample 1 alanına bir bas gitar sesi koyabilir, böylece aynı anda hem bas gitar hem de piyano çalabiliriz. Dilersek tuş aralıklarını çakıştırabilir, tek tuşa basarak her iki enstrümanın da aynı anda duyulmasını sağlayabiliriz.

Perküsyon Preset sesler: Set hazırlamak

Çoğu synthesizer'lar üzerlerinde davul ve perküsyon setleri bulundururlar. Eğer bu setleri incelediyse, her tuş üzerinde ayrı bir perküsyon aletinin sesi olduğunu görmüşsünüzdür. Yani, tek bir Perküsyon Preset ses seçtiğinizde, birden fazla sese sahip bir set seçmiş olacaksınız.

Perküsyon setler oluştururken hiçbir kısıtlamanız yoktur. Dilerseniz tuşlara melodik enstrüman sesleri de yerleştirebilirsiniz. Örneğin araya bir piyano sesi de katabilirsiniz. İhtiyaçlarınız doğrultusunda dilediğiniz seti oluşturmakta özgürsünüz. Dilerseniz sadece Latin ►

perküsyonlarının, sadece Afrika perküsyonlarının ya da her ikisinin birlikte bulunduğu setler hazırlayabilirsiniz.

Vienna SoundFont kullanarak adım adım Sf2 oluşturma

Diyelim ki sahip olduğunuz gitarın sesini, Sf2 olarak düzenlemelerinizde kullanmak istiyorsunuz. Ya da kendi sesinizi kaydedip, klavyenizin tuşlarına bastığınızda duymak istiyorsunuz. Hemen belirtelim, bilgisayarınıza kaydedeceğimiz ya da hazırda bulunan tüm .wav formatlı sesleri programa yükleyerek Sf2 oluşturabilir ve istediklerinizi gerçekleştirebilirsiniz.

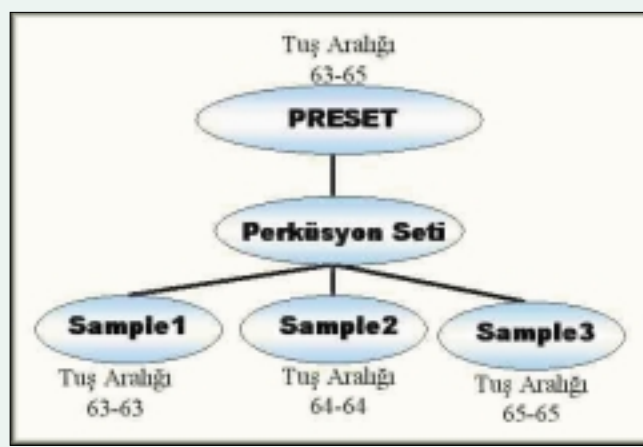
Programı çalıştırın ve hemen ardından diğer tüm programlarda olduğu gibi, yeni bir projeye başlamak için ön hazırlıkları yapın. Açıklamalara başlamadan önce, bilgisayarınızda yüklü .wav formatlı ses dosyalarınızın olduğunu, yoksa bile, müzik enstrümanlarınızı bilgisayara bağlayıp, nasıl kayıt yapıldığını bildiğinizi varsayıyoruz. Bu konuda problemleri olanlar, e-mail yoluyla bize ulaşarak gerekli yardımı alabilirler.

➤ Öncelikle, örnekleyeceğimiz enstrümanı bilgisayarınıza bağlayın. Diyelim ki gitarınızı kullanarak bir sample elde edeceksiniz. Bunun için eğer varsa, gitarınızı öncelikle bir mikserle bağlayın ve mikserinizin çıkışlarını ses kartınızın Line-in girişine bağlayın. Eğer mikseriniz yoksa, gitarınızı doğrudan Line-in girişine bağlayabilirsiniz.

➤ Basit bir sample denemesi için, bilgisayarınızda yüklü olan herhangi bir .wav kayıt-edit programıyla, gitarınızın herhangi bir telini tınlatarak, bu tınıyı tamamen yok oluncaya kadar kaydedin. Eğer kaydınızın başında ya da sonunda gereksiz boşluklar varsa, Wave Editor

programınızı kullanarak, bu alanları işaretleyin ve silin. Tatmin edici bir kayıt gerçekleştirdiyse, kaydı isimlendirip harddiskinize .wav uzantılı olarak kaydedin.

➤ Vienna SoundFont programını çalıştırın. Programın sol tarafında, bahsettiğimiz basamakları (Level) göreceksiniz.

Her tuşa ayrı bir perküsyon aleti yerleştirerek zengin bir perküsyon seti elde edebilirsiniz.

Basamakları kontrol ettiğinizde, içlerinde herhangi bir şey olmadığını göreceksiniz. Şimdi kolları sıvayıp işe başlayabiliriz.

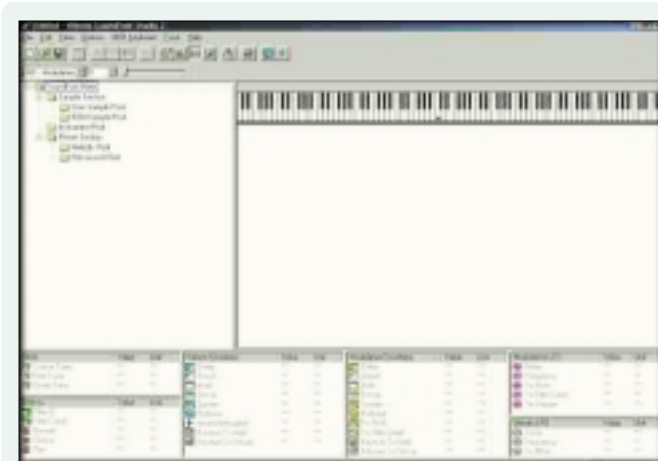
➤ Öncelikle Sample Section bölümünde göreceğiniz, User Sample Pool'a, yani, kullanıcının kendi oluşturduğu sample sesleri yükleyeceği alana farelinizin sağ tuşuyla tıklayın. Burada Import User Sample(s) seçeneğini göreceksiniz. Bu seçeneği kullanarak az önce .wav olarak kaydettiğiniz gitar sesini programa yükleyecek ve kullanıma hazır hale getireceksiniz. Eğer gitar kaydını stereo olarak gerçekleştirdiyse, Left-Right olarak her iki kanalın ayrı ayrı yüklenmiş olduğunu göreceksiniz. Sağ ve sol kanal gitar kayıtlarının üzerlerine ayrı ayrı çift tıkladığınızda, sample'ları gra-

fiksel olarak da görebilirsiniz. Bu pencerede döngüye alınmış olan sesin başlangıç ve bitiş zamanlarını ayarlayabilirsiniz. Yine sağ tuşla tıklayarak, seslerin isimlerini değiştirebilir ya da sesleri tamamen silebilirsiniz.

➤ Artık programa bir gitar sample'ı yüklediğimize göre isimleri, yani Gi-

tar(L) ve Gitar(R) olan sesleri, tek bir isim altında toplamamız gerekmektedir. Bunun için, Instrument Pool bölümüne gelin ve sağ tuşla tıklayın. New Instrument seçeneğini işaretleyin ve açılacak olan pencereden yaratacağınız sample'a bir isim verin. Ne olduğu fark etmez ama bu ismi mutlaka vermek zorundasınız. Çünkü bu isim, daha sonra sample ses Midi vasıtasıyla çağırılırken referans olarak kullanılacaktır. Dilediğiniz ismi yazıp enter tuşuna bastığınızda, bir pencere açılacak. Bu pencerede, yüklemiş olduğunuz sample sesi, yani sağ ve sol kanal gitar sesini göreceksiniz. Eğer birden fazla ses yüklemişseniz, tüm yüklenen seslerin listesini bu alanda göreceksiniz. Program burada sizden, hangi Sample sesleri kullanacağımızı belirtmenizi istemektedir. Dilediğiniz sesi veya sesleri Ctrl tuşuna basarak seçtikten sonra Add (ekle) tuşuna basın. Instrument Pool bölümü altında seçtiğiniz alt sesleri içeren Gitar adında bir sample ses oluştuğunu göreceksiniz.

➤ Programın sol tarafında yukarıda, sanal bir klavye dikkatinizi çekmiştir. Şimdiki adımımızda yapacağımız işlemler çok önemlidir ve bu alanda, yaptıklarımızı denetleme imkanımız vardır. Yaratmakta olduğumuz sample ses, iki kanaldan meydana geldiğine göre, sample'ımızı stereo oluşturup, daha profesyonel bir sonuç elde edebiliriz. Bunun için Gitar(L) alt sample sesini

Sound Font oluşturmada kullandığımız Vienna SoundFont programı, başında bolca vakit geçireceğiniz, çalışması oldukça keyifli bir program.

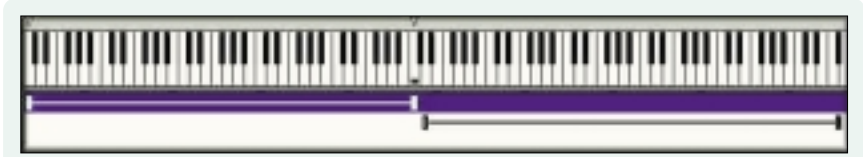
klavyenin sol tuşlarından, Gitar(R) alt sample sesini de klavyenin sağ tuşlarından çalınacak şekilde yerleştirelimiz.

Alt sesleri klavye düzeni içinde nasıl yerleştirebiliriz?

Harici Wave Editor programı kullanarak kaydettiğimiz .wav uzantılı sample sesi programa import ederek kullanıma hazır hale getirelimiz.

► Instrument Pool altında, Gitar adı verdiğimiz sample sesi oluşturan her bir alt sesin üzerine tıkladığımızda, sağ taraftaki klavyenin hemen altında bulunan ilgili bölgenin (Zone), seçili hale geldiğini göreceksiniz. Her iki ucu bir dikey çizgiyle sınırlandırılmış olan yatay çizgiyi uçlarından tutup çekerek, ilgili sesin klavye üzerinde tınlayacağı alanı belirleyebilirsiniz.

► Diyelim ki, tüm ayarlarını yaptığınız halde, kullanılmakta olan sesi değiştirmek istiyorsunuz. Birden fazla Gitar sesi

Alt seslerin klavyenin hangi bölgelerinde çalınacağını, bu sanal klavye üzerinden belirtebiliriz.

tesini göreceksiniz. Bu alanda değiştirmek istediğiniz sesin yerine kullanacağınız alternatif sesi işaretleyin. İşlemi tamamladığınızda, her şeyi sil baştan yapmadan, zahmetsizce yeni sesin eski sesin yerini aldığı göreceksiniz. Tatmin edici bir sonuç alınca dek, bu işlemi dilediğinizce tekrarlayabilirsiniz.

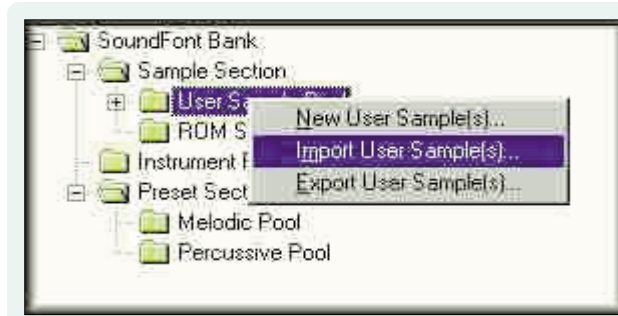
► Artık sample sesimiz hazır. Ancak yapmamız gereken son bir işlem kaldı. O da hazırladığımız sesi son basamak olan Melodic Pool'a ya da Percussive Pool'a aktarmak. Böylece yavaş yavaş oluşturacağımız ses bankasının ilk sesini kullanıma hazır hale getirmiş olacağız.

rafından kullanılacak olan numaralardır ve her ses eklediğinizde bunları belirtmek zorundasınız.

► Onayladıktan sonra, bir önceki basamakta olduğu gibi yine karşınıza bir pencere açılacak ve sizden önceki basamaklarda oluşturduğunuz sample'lerden hangilerini bu banka altında kullanacağını belirtmeniz istenecektir. Gitar adını verdiğiniz sample sesi işaretleyip, Add tuşuna basın. Melodic Pool altında 000-000 Gitar1 adlı bir ses yarattığınızı göreceksiniz. Bu sesi tıklayıp işaretli hale getirdiğinizde, artık klavyenizde çalarak sonucu duyabilirsiniz.

► Son basamak olarak oluşturduğunuz sample sesi Sf2 formatında kaydederek saklamak kalıyor. File menüsünden Save As seçeneğini kullanarak, diğer tüm programlarda olduğu gibi bir isim verdikten sonra yeni Sf2 dosyanızı daha sonra kullanmak üzere saklayabilirsiniz.

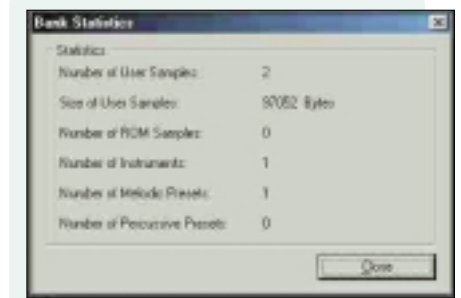
Yarattığınız dosyanın boyutunu ve diğer istatistiksel bilgileri almak isterseniz,

Sample'imızı oluşturacak alt sesleri, grafiksel ortamda inceleyebilir ve başlangıç-bitiş noktaları üzerinde değişiklikler yapabiliriz.

kaydetmiş olabilir ve deneme yanılma yoluyla en iyi sonuç verecek olan sesi seçip, kullanmak isteyebilirsiniz. Bu durumda, tüm işlemleri baştan yapmakta, size kolaylık sağlayacak başka bir yöntemi kullanmanızı öneririz. Instrument Pool altındaki sesin alt sesleri seçiliyken, sağ tuşa tıklayın. Reassign (yeni deneme) seçeneğini işaretleyin. Açılacak olan pencerede, önceden yüklediğiniz varsayıldığımız alternatif seslerin bir listesi

► Diyelim ki sesimizi Melodic Pool'a aktaracağız. Melodic Pool seçeneğini işaretleyin ve sağ tuşa tıklayın. New Melodic Preset seçeneğini işaretleyin. Açılacak olan pencerede Preset sesinizin adını belirlemelisiniz. Çalışmanızı genişleteceğinizi varsayarak, bu Preset sese Gitar1 adını verin. Bu alanda, sesin hangi ses bankası altından, hangi Preset numarasıyla çağrılacağını da belirtebilirsiniz. Bu numaralar, daha sonra Midi ta-

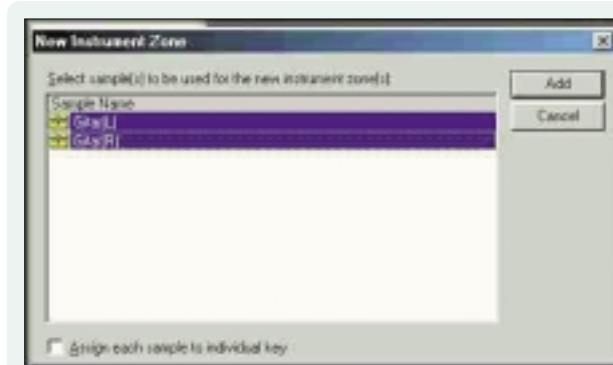

Yaratmış olduğunuz ses bankasının önemli özelliklerini, Statistics seçeneğini işaretleyerek görebilirsiniz.

File menüsündeki Statistics seçeneğini işaretleyin. Burada oluşturduğunuz dosya boyutunu byte cinsinden öğrenebilir, ses bankasının içinde kaç alt Sample olduğunu, toplam kaç Preset ses yaratılmış olduğunu görebilirsiniz.

Programın dahilinde, oluşturduğunuz sample'lar üzerinde daha üst düzey ayarlamalar yapabilirsiniz. Bunların neler olduğunu önümüzdeki ay inceleyerek, daha karmaşık sample oluşturma yolunda profesyonel Editing işlemleri üzerinde duracağız. ☑

Murat Ay (aymurat@ixir.com)

Yeni bir Sample yaratmada kullanılacak olan sesle önce programa yüklenir. Program dahilinde yüklü olan seslerden hangilerini kullanacağımızı da ayrı bir pencerede işaretleyerek belirtmemiz gerekmektedir.

Sanal Kart

DenizBank da Sanal Kartlandı

İnternet üzerinden güvenli alışveriş yapmak isteyenlerin tercihi olan sanal kartlara bir yenisi daha eklendi. DenizBank müşterileri de artık bu hizmetten yararlanacak.

İnternet üzerinde, rengarenk oyuncakları, okumak istediğiniz kitapları, seyretmek istediğiniz filmleri görüp de sipariş vermeden durmak zor iştir.

Alışverişi cazip hale getirdiği kadar kolaylaştırdığı da gözlemlenen internetin alışveriş için ağırlıklı olarak kredi kartı talep etmesi e-ticaret müşterileri için haklı olarak bir endişe sebebi oluşturmaktadır.

İnternet üzerindeki alışverişleri daha güvenli hale getirmek için geliştirilen son çözümün adı, Sanal Kart. Fiziksel olarak var olmayan bu kart, kredi kartlarına ek olarak kart basılmadan tanımlanan, kart numarası ve geçerlilik tarihini sadece müşterinin bildiği, limitinin müşterinin isteği doğrultusunda asıl kart limitine paralel kendisinin belirlediği bir kart olarak tanımlanabilir.

Sanal Kart veren bankalar ara-

DenizBank sanal kartın kart numarası ve geçerlilik tarihini sadece sahibi biliyor.

sına katılan DenizBank'ın da açıkladığı gibi sanal kartlar, sadece sahibinin bildiği bir kart numarası ve şifreden oluşuyor. Kartta tutulan para miktarı da,

kullanıcı tarafından alışverişten hemen önce, ana kredi kartından sanal karta yüklenerek belirleniyor. Sanal kart şimdilik en güvenli çözüm gibi görünüyor.

İçindekiler

- 216 A'dan Z'ye ICQ 2000b
- 218 Hızlı İnternet
- 226 Broadband Wizard
- 230 Kablo İnternet
- 232 Netiket

Web Sitesi

Akampus Üniversite Gençliği İçin

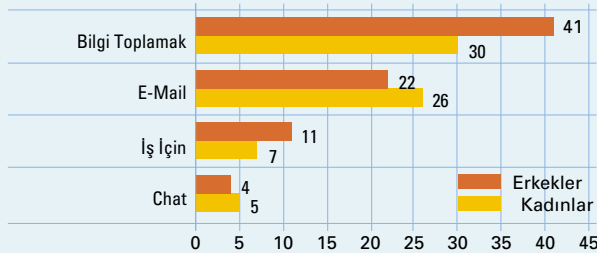
İnternet devriminden önce, öğrencilerin birbirleri ile iletişim kurmak için kullandıkları en önemli mekan olan, kantinlerin bu önemli misyonları tarihe mi karışıyor? Boğaziçi üniversiteli üç girişimcinin hayata geçirdikleri, üniversite gençliğine yönelik akampus adlı Web sitesinin (www.akampus.com) içeriği, bütünüyle üniversite öğrencileri ta-

rafından oluşturuluyor.

Sitenin içeriği, gençlerle birlikte hazırlanıyor. Sitede ders notlarından güncel kampüs haberlerine, alışveriş kılavuzundan kariyer dünyası haberlerine, staj ve iş olanaklarından internet rehberine kadar çok çeşitli konulara yer veriliyor. Akampus, zamanla tüm üniversitelere açılmayı ve ülke gençliğinin geneline hitap eden

bir site olmayı planlıyor. Akampus'un hedefi, 2 yıl içinde en az 500 bin üniversite öğrencisine ulaşmak ve 250 bin kayıtlı kullanıcıya sahip olmak. Akampus'un web sitesinde en güncel haberler, üniversite yaşamı ile ilgili her zaman ihtiyaç duyulabilecek bilgiler ve öğrencilerin kampüs hakkında merak edebilecekleri her şey bir arada sunuluyor.

İnternet Kullanımı: Bilgiler Daha Önemli

Bilgi ihtiyacı: İnsanlar için e-mail göndermek ve haber aramak online olmak için en önemli sebepler.

In & out

Mobil İnternet Bağlantısı

Gelişen iletişim aygıtlarıyla internete mobil bağlanmak giderek popülerleşiyor.

Telefon Hatından İnternet

İnternete analog telefon hatlarından dial-up bağlanmak artık tatmin edici bir hız sağlamıyor.

Cep Telefonu

Timeport 250: Yeni Çalışma Arkadaşınız

Ünitel, profesyonellerin yoğun iş trafiğini etkin bir şekilde yürütmesini sağlayacak çok yönlü ve işlevsel bir cep telefonu olan Motorola Timeport 250'yi piyasaya sunmaya hazırlanıyor. Motorola Timeport 250, metalik renk alternatifleri ve farklı ışık ortamlarında kolaylıkla fark edilebilen mavi renkli ekran ışığı ile dikkatleri üzerinde topluyor. WAP uyumlu ve 5 kıtada birden kullanım imkanı sağlayan Tri-band teknolojisiyle Timeport 250 benzer telefonlar arasından sıyrılacak gibi görünüyor. Sesle arama, sesle menü kullanımı, ses kaydı gibi özelliklerinin yanı sıra, önemli

toplantılarınızı kaydedebileceğiniz ajandası, özel günleri unutmanız için alarm özelliği ile dikkat çeken telefonda, başkalarını rahatsız etmeden sizi uyaran titreşim özelliği ve dahili teleskoper de bulunuyor. Boş zamanlarınızda ise hiç sıkılmadan oynayabileceğiniz 3 farklı oyun seçeneği de yeni Timeport 250'nin özellikleri arasında yer alıyor.

Erişim

Superonline 150 Ülkede Birden

Superonline, uluslararası erişim hizmeti ile abonelerine yurtdışı seyahatlerinde, dünyanın 150 ülkesinde 8 bin yerel erişim numarasından internete erişebilme hizmeti sunuyor. Sık sık yurtdışına seyahat edenler için düşünülen uluslararası erişim hizmeti uygulaması ile aboneler, e-ma-

adı ve şifreleriyle yurtdışında buldukları ülkenin telefon hatlarından, yerel telefon tarifesiyle internete bağlanabilme imkanı kavuşacaklar.

Yıllık abonelik 30 dolar

Superonline uluslararası erişim hizmetinden yararlanacak olan aboneler, yıllık 30 dolar abonelik ücreti ödeyecekler. Kullanım ücreti ise, kullanım yapılan aylarda 75 dakikaya kadar 15 dolar ve 75 dakika üzerinde her ek dakika başına 20 sent olacak. Kullanılan hizmet bedeli ödeme döneminde abonenin kredi kartından tahsil edilecek.

SUPERONLINE

il'larına ve internete düşük maliyetle erişebiliyorlar. i-Pass ile yapılan işbirliği sonucu bu hizmetten faydalanacak olan Superonline aboneleri, mevcut kullanıcı

Yeni Yıl

Yılbaşı Hediyyeleriniz Zakkı'den

Zakkı 2001 yılına üyeleri ve sanal alışverişçiler için hazırladığı yılbaşı özel sürprizleri ile giriyor.

Zakkı, herkese uygun özel teslimat seçenekleri ile Türkiye'nin alışveriş sitesi olmaya devam etmeyi hedefliyor. Sadece İstanbul teslimatları için geçerli olan "Son Dakika Alışverişi" uygulaması ile evinizdeki yılbaşı ağacına hediyeinizin asılması bile mümkün.

Zakkı'den alışveriş yapanlar, Noel Baba'yı bacadan değil kapıda görebilirler. Bunun için Zakkı'den bir hediye beğenip Noel Baba'lı teslimatı seçmeniz yeterli.

Ayrıca 25 milyon TL'nin üzerinde alışveriş yapan herkese, yaptığı alışverişin tutarına göre, "Yılbaşı Ağacı"nın altından çeşitli hediyeler kazanma şansı sunuyor.

Pratikte ICQ 2000b

Internet'te Keyifli Sohbet

Evrensel bir dahi olan ICQ ile chat yapmak, telefon etmek, mesaj ve veri göndermek (hepsi birden) mümkün... Üstelik bedava! CHIP bu programı daha iyi kullanmanın yollarını açıklıyor.

■ ICQ dünyanın en çok sevilen chat programı: Yaklaşık 100 milyon kişi kayıtlı. Ayrıca Kasım 1996'da çıkan ilk sürümünden bu yana birçok şey değişti ve gelişti.

CHIP yeni çıkan 2000b sürümünün getirdiği yenilikleri inceliyor ve en önemli fonksiyonları tanıtıyor. "b" sürüm numarası beta anlamına geliyor olsa bile download etmekte yarar var. Çünkü bütün ICQ sürümleri "beta" adı altında çalışıyor. Programcılar hiçbir zaman son sürümün olmayacağı mantığından yola çıkıyorlar...

Update ederken dikkat! Backup almakta yarar var

ICQ'yla yeni tanışanlar kurulumla başlarken kayıt oluyorlar. Daha önceki sürümlerden birine sahip olup sadece güncelleme (update) yapmak isteyenler mutlaka kontak listelerinin backup'ını almalı. Gerçi ICQ'nun kurulum sırasında tüm verileri otomatik olarak alması bekleniyor ama tecrübelerle dayanarak bunun her zaman hatasız çalıştığını söyleyemeyiz.

Ne yazık ki ICQ'nun kendisi böyle bir

backup fonksiyonu sunmuyor. Ancak yine de küçük bir hile işe yarıyor: ICQ klasörünüzden (genellikle "C:\Program Files\ICQ" altında bulunur) "2000a"yı sabit disk üzerinde farklı bir yere kopyalayın. ICQ 2000a'dan daha eski bir sürümüne sahipseniz "Db99" veya "Db" klasörünü kopyalayın. Bu işlemden sonra kurulumu başlatın. Kurulumu tamamlandıktan sonra bilgisayarı yeniden açın.

Artık önünüzde hiç bir engel yok. Yeni ICQ kullanıcısı olarak programı çalıştırdıktan sonra on-line arkadaşlarınızın ("Buddys") listesini yazmanız gerekir. "ICQ/Add/Invite Users" altında diğer web sörfçülerini ICQ listenize eklemek için farklı seçenekler var. "Find User/Add to list" üzerinden ICQ'ya kayıtlı olan tanıdıklarınızı listeye ekleyin. Bunu yapabilmek için ICQ numarası veya e-mail adresi bilmek yeterli.

Huzur kaçırmayan kontak kaydı ile onayınızın alınması

Herkes, onayı alınmadan kontak listesine eklenmek istemez. Başkaları tarafından kontak listelerine eklenmeden önce onayınızın alınmasını istiyorsanız

"ICQ/Security&Privacy/General" altından gerekli ayarlamaları yapmak gerekir. Bu nedenle bazı kontakların yanında "Request For Authorization"ı da göndermek gerekir.

"Buddys" listesi tamamlandıktan sonra kontak kaydı için bazı temel fonksiyonları kullanabilirsiniz.

Web adresleri değiştirme: "Web Page Address (URL)" ile web adresleri gönderebilirsiniz. Ayrıca Browser History'den adresler kopyalamak veya URL girmek de mümkündür.

E-mail kontrolü: ICQ arka planda e-mail hesabınıza yeni mail gelip gelmediğini sürekli kontrol eder. Bunun için POP3 erişim verilerini girmeniz gerek. ICQ'nun standart e-mail programınıza bakması için "Send E-Mail Options" altından "Use current registered Windows E-Mail client" seçeneğini öneririz.

Chat: Chat'i başlatmak için "ICQ Chat"i seçin. Açılan pencereden "Chat Request"i göndermeden önce konuşma konusunu (subject) girin.

Veri transferi: ICQ ile iki PC arasında doğrudan veri göndermek mümkün: "File"ı seçin ve bir alıcı girin.

Kontak listelerini değiştirmek: Arkadaş çevrenizdeki tüm kontakları bir listede toplamak için tek tek her kullanıcıyı yazmaya gerek yok. "Contacts" altından hızlı ve kolayca kendi listenizdeki kontakları bir başkasına göndermek mümkün.

ICQ ile ilişkilendirilmiş outlook bağlantıları

Ancak ICQ'nun artan fonksiyonları bunlarla sınırlı değil: SMS mesaj gönderimi ve Outlook ilişkilendirmesi. ICQ'nun Microsoft ürünleriyle bütünleştiği sadece outlook üzerindeki küçük araç çubuğu ile belli oluyor. Bir e-mail seçtikten sonra ICQ beliriyor ve buna uyan bir ICQ kontağının kayıtlı olup olmadığına bakıyor. SMS mesajlarının entegrasyonu da yine buna benzer bir şekilde çalışıyor: İki fare tıklamasıyla SMS editörüne giriliyor, mesajın kendisi de yine bir fare tıklamasıyla gönderiliyor. Yine ICQ üzerinden SMS'in varlığına dair bilgilendiriliyorsunuz. ICQ SMS birçok telefonu ağı üzerinde çalışıyor, ancak Turkcell ve Telsim ağları için henüz destek yok.

SMS alıcısının ICQ üzerinden doğrudan cevaplanma fonksiyonu henüz ülkemizde hiçbir sunucu tarafından desteklenmiyor. Yani bu konu henüz çözümlenemedi.

Toni Braxton skin: Şarkıcı ICQ skinini güzelleştiriyor. Ancak kendi ICQ numarası 906090 değil.

Hoş skinler ve türkçe dil desteği için ek araçlar

ICQ ne yazık ki tutulan "Skinler" yapmayı beceremedi. Bu arada skinleriyle ünlü AOL Winamp ile MP3 Player'ı da programa katmış. WWW.ICQP-LUS.ORG altından skinler için menü seçenekleri sunan bir araç indirebilirsiniz. Bu tanımlı skinlerden hoşlanmayanlar download tool ile kendileri bazı skinler geliştirebilir veya www.1001icqskins.com altından farklı skinler indirebilirler. Orada bulunan zip dosyalarını doğrudan ICQ Plus'a import edebilirsiniz. Ancak dikkat: Pekçok skinde kontak listesindeki isimleri okumak neredeyse imkansız oluyor. Britney Speers ve benzerlerini ICQ maskotu olarak kullanmak çok hoş ancak pratik değil. Çünkü ICQ'nun ("I seek you" olarak okunur) Türkçe karşılığı şu anlama gelir "seni arıyorum".

EFS / Aliis Sırmacıyan (asirim@yahoo.com)

ICQ İÇİN İPUÇLARI

Dört Kat Daha Güvenli

ICQ kullanıcısı olarak tehlikeyi ve rahatsız edilmeyi göze almalısınız. İyi ki "Security&Privacy" menüsü daha fazla özel alan yaratma seçenekleri sunuyor.

Tek tek ayarlar:

IP adresini gizlemek: Başka bir kullanıcıya doğrudan bağlanmak için IP adresiniz önemli. IP adresiniz üzerinden ulaşılabilir olduğunuzdan, dilerse "Direct Connections"ın gizli kalmasını sağlamak mümkün.

Belirli kullanıcıları görmezden gelmek: "Ignore" altından sadece kontak listesinde kayıtlı kişilerden gelen mesajların gelmesini sağlamak mümkün. Bu, özellikle önceden tanımlanmış bir grupta bulunuyorsanız tavsiye ediliyor.

Gelen mesajları filtrelemek: "Words List" ile tanımladığınız kavramların içerildiği mesajları ve kullanıcı bilgilerini filtrelemek mümkün. Böylece belirli kelimeleri işaretlerle değiştirebilir veya tamamen silebilirsiniz.

"Görünmez" olmak: Zaman zaman on-line iken rahatsız edilmek istemezsiniz. Yapmanız gereken, sağ alt köşede saatin hemen yanında duran ICQ çiçeğine sağ tuşla tıklamak ve "My Status" altından diğer ICQ kullanıcılarının sizi nasıl görmelerini istiyorsanız öyle belirlemek...

İnternet Bağlantınız İçin İpuçları

Web İçin Maksimum Hız

Basit ayarlar ile Windows'unuzu internet için ideal hale getirebilirsiniz ve ardından büyük web sitelerini kolayca açabilir ya da sürekli aksayan dosya sunucularına hızlı bir şekilde ulaşabilirsiniz.

■ WWW yani "World Wide Web" ya da yaşadığı yavaşlık dolayısıyla kullanıcılar arasında yayılan "World Wide Waiting" deyimini kullanılmaya başlayalı hiç de uzun bir süre geçmedi. Endüstri ise adeta damlayan veri iletimi standardı sorunlarının geçmişe dayandığını savunuyor. Eninde sonunda kıtalararası kalın kablolar ve hızlı DSL modem bağlantıları büyük dosya kümelerinin iletiminde yol gösterici konuma gelecekler. Bununla birlikte (servis sağlayıcı karşılaştırmalarında dikkat edilen) büyük bant genişlikleri hızlı dosya transferleriyle harcanmaya devam edecek.

Fakat bu dar geçitler sonucunda oluşan trafikte çaresiz kalmamalısınız. CHIP'in ipuçlarıyla işletim sisteminizi bağlantının daha hızlı yapıldığı, www dünyasına daha hızlı ulaşılabilen dosya parçalarının etkin taşındığı bir ortam haline getirebilirsiniz.

İnternet tarayıcınız da optimizasyon

konusunda önemli bir yere sahiptir. Her ne kadar HTML görüntülerinden oluşan web sitelerinin tamamen sabit-diske kaydedilmesi diskinizin yarırsız dosyalarla dolmasına neden olsalar da bunun yerine iyi bir önbellek yaratma stratejisi ile başarıya daha rahat ulaşabilirsiniz.

Bu tür işlemler web gezginlerinin huzurunu bozan birçok veri için de kullanılabilir. Örneğin gereksiz resimler, can sıkıcı Pop-up pencereleri ve sürekli çoğalan reklam alanları bekleme süresini artırır ve sinir bozucu olurlar. Bunun için web sitelerini kandıran, çok hızlı önbellek hazırlayabilen, Pop-up pencerelerini engelleyen ve büyük veri paketlerini uygun hale getiren ek yazılımlardan yardım alabilirsiniz.

Büyük dosyaların alımı sırasında bağlantı kesilmelerine karşı ise dosya transfer yöneticileri vazgeçilmez hale geldiler. CHIP en iyi dosya alım yöneti-

cilerini sizin için araştırdı ve bunların arasında FlashGet'i daha detaylı incelemeye aldı.

Bu yeni araç bir dosyayı birçok farklı kanaldan açarak alıyor. Böylelikle kendiliğinden yavaş olan sunucular "Jets" adıyla tanınan yöntem ile başarılı bir şekilde hızlandırılıp, masaüstü bilgisayarınızın önündeki acımasız bant genişliği sorunları biraz olsun ortadan kaldırılabilir.

İçindekiler

219	İnternet tarayıcısı: Önbellek ayarları ile biraz daha hız
220	Doğru sörf: Trafikte yolunuzu kaybetmeyin
222	Web için Windows: Ağ iletişim kuralında izlenecek yollar
228	Acımasız dosya transferi: Bant genişliği ve reklam düşmanı araçlar

İnternet Tarayıcısı: Önbellek Ayarları ile Biraz Daha Hız

Netscape Navigator ve Internet Explorer yazılımlarının her ikisi de önbelleğe (cache) sahiptir. Ayrıca internetten sabitdiske alınan dosyaların bir arabellek sayesinde sonradan görüntülenmesi sağlanır. Bu önbellek HTML iletişim kuralına bağlıdır ve tüm tarayıcılar ile sorunsuz çalışır.

Microsoft'un Internet Explorer önbelleğine ulaşmak için Araçlar menüsünden İnternet Seçenekleri penceresine geçin. Burada Genel bölümü altında Geçici İnternet Dosyaları bölümünü göreceksiniz. Ayarlar düğmesine basarak geçici internet dosyaları ayarlarını değiştirebilirsiniz. Netscape Navigator'un önbellek ayarları için ise Düzenle menüsünde yer alan Tercihler seçeneğinden İleri Düzey altındaki Önbellek seçeneğine tıklamalısınız.

Asla asla deme! Önbelleğin otomatik güncellenmesi

Web'de gezinti sırasında en fazla hızı, doğru önbellek ayarlarının yapılmasıyla yani internet dosyalarının geçici olarak saklanmasıyla elde edebilirsiniz. İnternet Explorer'ın yeni sürümü saklanan sayfaların önbellekte daha yeni sürümlerini denetlemek için dört farklı yöntem sunuyor. Netscape Navigator ise "Önbellekteki belgelerin ağdakiyle karşılaştırılması:" ayarları altında üç seçenek bulunduyor.

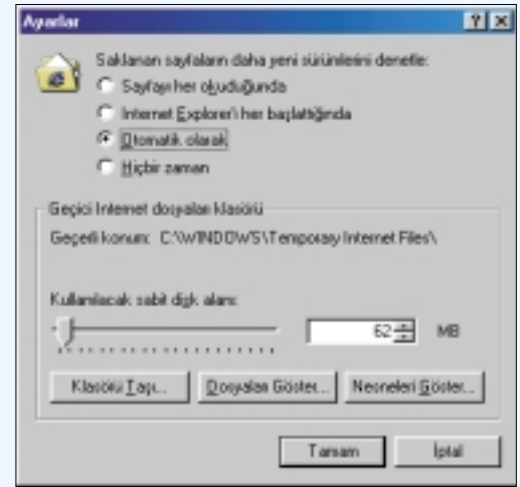
İnternet Explorer altındaki ilk seçenek "Sayfayı her okuduğunda" adını taşıyor. Burada tarayıcı her seferinde seçilen sayfayı orijinaliyle karşılaştırıp ihti-

yaca göre biraz zaman harcayarak yeni sürümünü görüntüler. Güncel bilgilerin önem taşıdığı konular ile ilgileniyorsanız, her zaman en yeni verileri ulaştırmayı garanti eden bu seçeneği tercih etmeniz uygun olacaktır. Bu ayar Netscape Navigator yazılımında "Her seferinde" adı altında kullanılmaktadır.

İkinci seçenek "İnternet Explorer'ı her başlattığımda" ile adından da anlaşıldığı gibi tarayıcınızı her kapatıp açtığınızda sayfaların güncel sürümleri kontrol edilir. Netscape Navigator'da ise bu işlem "Oturum başına bir kez" seçeneğiyle yapılır.

Sadece İnternet Explorer'da bulunan "Otomatik olarak" seçeneği daha çok düzeltme işlemi üzerinde duruyor. Her zaman aynı olan resim ve sayfa bölümlerinin sabitdiskten okunması ve sadece diğer bölümlerin yüklenmesi, bu önbellek stratejisinin en faydalı yanı.

En hızlı gezinti imkanı ise, her iki tarayıcıda da önbellek kontrol özelliğinin "Hiçbir zaman" olarak değiştirilmesiyle sağlanabilir. Böylelikle sayfalar hiçbir şekilde kontrol edilmeden sadece önbellekten okunurlar. Yine de bu yöntem sadece hiç değişim yapılmayan ya da çok az değişikliğe uğrayan web sitelerini geziyorsanız uygun olacaktır. Örneğin Yahoo gibi katalog sayfalarının en yeni halini görmek için İnternet Explorer'da

Zeki çözüm: İnternet Explorer'ın yeni içeriği web'den resimleri önbellekten okuyabiliyor.

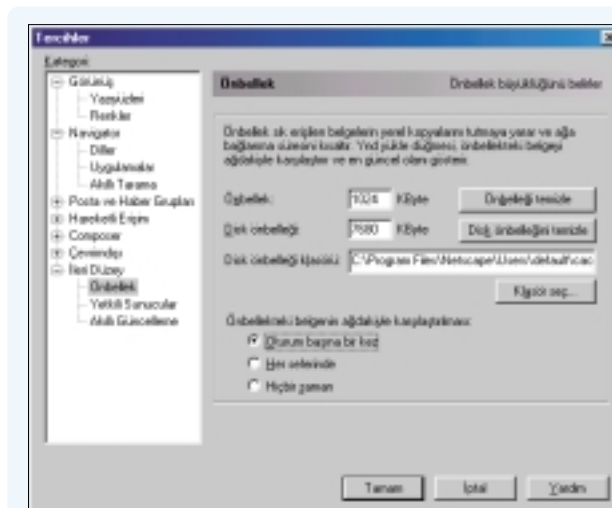
"Yenile" ve Netscape Navigator'da ise "Ynd Yükle" düğmelerine tıklamanız gerekecektir.

İnternet Explorer: Sabitdiskin önbellek tarafından işgali

Aslında sabitdisk üzerinde sayfaların saklanması için hangi önbellek seçeneğini seçmiş olduğunuz pek fazla bir şey değiştirmeyecektir, çünkü her durumda bu sayfalar ve içerdiği veriler sabitdiskinizden büyükçe bir pay alarak kapladığı alanı büyütme devam edecektir. Örneğin 2 GByte'lık bir disk bölümünde İnternet Explorer 380 MByte gibi korunç bir alana sahip olmak isteyecektir. Bu yüzden "Geçici İnternet dosyaları klasörü" seçeneği altında yer alan "Kullanılacak sabitdisk alanı" çubuğunu istediğiniz değere göre ayarlamalısınız.

Netscape Navigator'da ise bu boyutu küçültmenize pek gerek kalmaz, çünkü tarayıcı zaten oldukça tutumlu davranır.

Önbellek saklama konumunun değiştirilmesi ise ancak iki ya da daha fazla sabitdiske sahip bilgisayarlar için önemli rol oynar. Örneğin üç senelik eski bilgisayarınızdaki 1-GByte'lık sabitdiskin yanına yeni bir 15-GByte'lık sabitdisk bağladığınızda internet sayfalarının saklanması için büyük ve hızlı olan yeni diski tercih etmek daha uygun olacaktır. Netscape Navigator yazılımında ise bu işlem "Klasör Seç" seçeneği ile yapılabilir.

Hafıza tasarrufu: Netscape'de 32 MByte ya da daha az RAM ile RAM-Cache değerini 0 yapmalısınız. Bu durumda Swap işlemi sabitdiskinizi kaplayacaktır.

Doğru Sörf: Trafikte Yolunuzu Kaybetmeyin

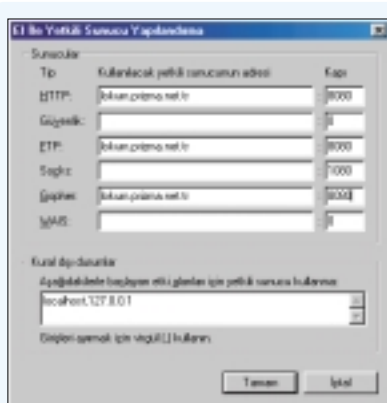
Bazen hızlı internet bağlantısı bir yana sayfaların açılmasında bile güçlüklerle karşılaşabilirsiniz. 2 Kbyte dosya alım hızının bile üzerine çıkamamanızın sebebi internete bağlanmak için yanlış zamanı seçmiş olmanızdan kaynaklanabilir. Örneğin büro çalışanlarının öğle tatilinde olduğu zaman ya da akşam saatleri, servis sağlayıcı kullanım trafiğinin artmasından ötürü bağlantı işkence halini alır.

İhtiyacınız olan dosyaların alınması için sabahın erken saatleri ya da gece yarısı en uygun zamanlardır. Dört ile altı saatleri arasında veri otobanı en boş halini alır. Eğer bu saatlerde internete bağlanamam diyorsanız küçük hileler ile uzun bekleme sürelerini atlatabilirsiniz.

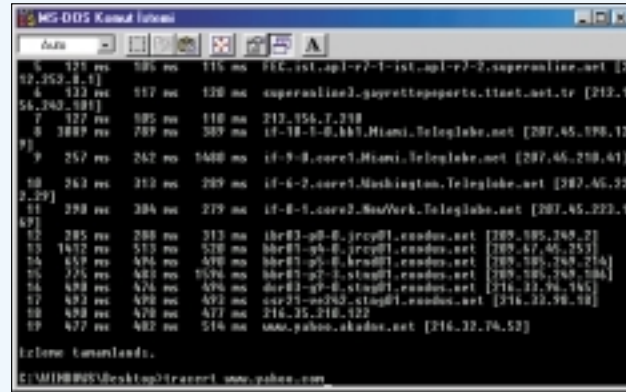
► Eğer bir site üzerine dosya almak için birkaç alternatif yer alıyorsa (Mirror Server) bunların arasından Avrupa'da yer alanları ya da Türkiye'ye en yakın olanı seçmelisiniz.

► Proxy-Sunucu kullanın. Pratik olarak tüm internet servis sağlayıcılarında bulunan bu ara alan ile büyük konfora sahip olabilirsiniz. Bunun temelinde servis sağlayıcıda yer alan ve bir kez ulaşılan bir dosyanın sabitdiskte saklanması sağlayan bir sistem kullanılır.

Böylelikle web sunucusuna bir istek gönderildiğinde web tarayıcınız öncelikle bu sayfaların bulunup bulunmadığını proxy üzerinden kontrol eder. Eğer sonuç olumlu ise proxy sayfaları hemen gönderir. Proxy ile tarayıcınız arasındaki bu iletişim sonucunda sayfalar eskisine göre daha hızlı açılır.

Mükemmel gezinti: Proxy sunucular ara bellek görevi üstlenir. Burada Netscape Navigator ile PrizmaNet ayarlarını görebilirsiniz.

Uzun iletişim: Tracert komutuyla örneğin yahoo'ya ulaşırken üzerinden geçtiğiniz tüm sunucuları görebilirsiniz.

Kısaltma: Dosyalar web yerine Proxy'den

Proxy-Sunucu ayarlarına ulaşmak için Internet Explorer'de Araçlar menüsündeki İnternet Seçenekleri penceresini açın ve Bağlantılar alt bölümüne geçin.

Eğer çevirmeli ağ bağlantısını kullanarak internete bağlanıyorsanız, bağlantınızı seçip Ayarlar seçeneğini tıklayın.

Öte yandan eğer ağ üzerinden bağlantıya sahipseniz Yerel Ağ Ayarları'na tıklayarak, "Proxy sunucu kullan" kutucuğunu işaretleyin ve ardından Gelişmiş tuşuna tıklayın. Burada Proxy-Sunucu ayarlarını girebileceğiniz bir liste göreceksiniz. Genelde kullanıcı hizmetlerinden öğrenebileceğiniz bu adresler servis sağlayıcınıza özeldir. Örneğin Superonline kullanıcıları aşağıdaki proxy'leri kullanabilirler:

Proxy sunucu adresi: gateway.superonline.net Sunucu IP no: 194.242.73.254

Bağlantı noktasına HTTP için 8080 yazmalısınız. Proxy kullanılmaması gereken bazı istisnaları aşağıdaki kutuya yazabilirsiniz.

Netscape Navigator'da bu ayarlara Düzenle menüsündeki Tercihler seçeneğinden İleri Düzey altındaki Yetkili Sunucular ayarlarıyla ulaşabilirsiniz. "El ile yetkili sunucu yapılandırma" ve ardından da Görüntüle'yi tıklayın. Bu alana internet servis sağlayıcınızdan aldığınız değerleri taşıyın.

Proxy, web'i hızlandırmanın yanında internete ulaşamamanıza da neden olabilir. Bu durumda hemen akla gelebilecek sorulardan biri de şudur: Bunun kendi ayarlarımızdan mı yoksa inter-

netten mi kaynaklandığını nasıl anlarsınız? Sorunun cevabı, Windows'un içinde gizlice bulunan ve kolay kullanıma sahip "Ping" aracındadır.

Windows 98 altında bu aracı çalıştırmak için Başlat menüsünden Çalıştır seçeneğini seçip açılan pencereye "Command" yazın ve Tamam'a tıklayın. Açılan DOS penceresinde ping komutuna parametreler vererek bağlantınızı kontrol edebilirsiniz: Örneğin: "ping www.yahoo.com"

Ping atıldı: Sunucu araçlarıyla hata arama

Daha sonra ping, sunucuya küçük veri paketleri gönderir. Sunucu da bu paketleri aldığı anda olabildiğince çabuk bir şekilde geri gönderir.

Böylelikle ping bir cevap alma süresi belirler. İyi bağlantılarda bu süre 100 ms'nin (milisaniye) altında bir değerdir. Eğer cevap süreleri 300 ile 400 ms arasında ise, iletimde gecikmeler var demektir. Yani sisteminizde ya da kullandığınız sunucuda dar geçitler oluşmuştur.

Bu sefer aynı şekilde DOS penceresinden "tracert www.yahoo.com" komutunu yazın. Bu yazılım da ulaşmak istediğiniz sunucuya kadar izlediğiniz yolların cevap sürelerini belirleyecektir. Eğer değerler çok yüksek çıkarsa şansınızı tekrar denemelisiniz. Çünkü servis sağlayıcınızda teorik olarak dünya üzerinde ulaşım sağladığınız sunuculara en uygun yolu belirleyen bir Router donanımı bulunur. Bu yüzden sayfayı yeniden açtığınızda (Yenile) ulaşım sağladığınız yollar değişir ve daha hızlı bir bağlantı kurulabilir.

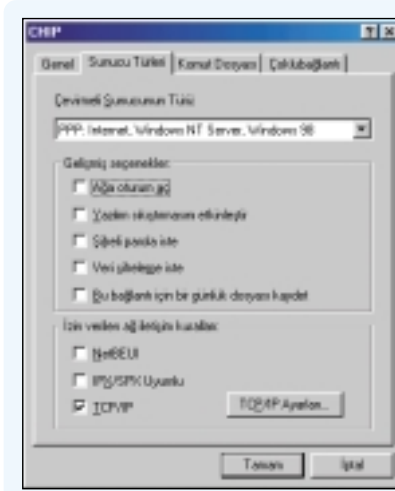
Web için Windows: Ağ İletişim Kuralında İzlenecek Yollar

Çevirmeli ağ bağlantısı internet bağlantınızın yapısı için gerekli olan bir çok imkan sunar. Ancak bu ayarlar internet bağlantısı kurarken bağlantı süresinin uzamasına neden olur. Bu yüzden bazılarında kurtulmanız gerekebilir.

Çevirmeli ağ bağlantısı klasöründen kullandığınız bağlantının özelliklerini açın ve Sunucu Türleri bölümüne gelin. Bu diyalog sayfasında TCP/IP dışındaki tüm seçenekleri pasif hale getirebilirsiniz. Bir sonraki bağlantınızda sisteminiz bağlantı kurulurken ihtiyacınız olan TCP/IP dışındaki hiçbir ağ iletişim kuralı ile boş yere anlaşmayı denemeyecektir.

Servis sağlayıcınızda bulunan Windows sunucularının çoğu serbestçe ağ kuralınızı seçmenize izin vermez. Ve böylelikle seçim sırasında boşa harcanan zamandan ve yavaşlamadan kurtulmuş olursunuz.

Dosya alımı sırasında bilgisayar ba-

Tümüyle anlamsız: Windows gereksiz ağ iletişim kurallarını kontrol ediyor. Oysa sadece TCP/IP'ye ihtiyaç duyuluyor.

şında değilken bağlantınızın kesilmesi de sınırlarınızı bozacaktır. Çünkü eğer bağlantının kaç dakika içinde kesileceğini belirlemezseniz elektronik gürültü,

telefonunuzun boş yere meşgul edilmesine neden olacaktır. Bu değişikliği İnternet Seçenekleri/Ayarlar altında bulunan Gelişmiş penceresinden yapabilirsiniz. "Bağlantı ... dakika boş gelirse kes" seçeneğinin yanında bulunan kutucuğu işaretleyin. Standart değer olan 20 dakika çok uzun olduğu için uygun değildir. Bu alana yazacağınız değer beş ile on dakika arasında olmalıdır. Bunun yanında "Gerek kalamadığında bağlantıyı kes" seçeneğini de aktif hale getirebilirsiniz. Tüm internet yazılımlarının kullanımı sona erdiğinde bağlantıyı kesmek için bir uyarı penceresi karşınıza çıkar. Zaman limiti de aktif olduğu için her iki seçeneğin seçilmesi çifte güvenlik sağlayacaktır.

Bağlantı hızının sisteme göre uyumlandırılması

Veri akışı kesin olarak garantilenmediği gibi otomatik dosya alımı oturumları bağlantı kesilmesi sonucunda kapatıl-

LINUX ALTINDA HIZLI İNTERNET

Squid ve Sendmail: Penguene Ödünç Verin

Linux ağ üzerinde ortaklaşa gezinti imkanı sağlasa da zayıf kalabiliyor. Örneğin birçok kullanıcı bir yönetici (Router) üzerinden bağlantı sağladığında önbellekler arasında iletişim olmadığı için aynı nesnelere birçok kez yüklenmesine engel olunamıyor. Bunun çözümü ise ortak çalışan bir proxy sunucusunda yatıyor. Bunun için yeterli olacak örneğin Squid gibi bir önbellek yazılımı her dağıtım ile birlikte sunuluyor.

Bu sayede internet üzerindeki tüm sorgulamalar bir proxy üzerinden yapılıyor. Böylelikle dosyaların daha önceden alınıp alınmadığı ve zaman aşımı süresi kontrol ediliyor. Eğer elinizdeki kopya çok eski ise nesne internet sunucusuna ulaşıyor ve dosyayı yerel sabitdiskine kaydediyor. Güncel dosyalarda da bu işlem uygulanıyor ve internetin genel performansı artırılmış oluyor. Bu işlemlerin tek şartı ise, gerçekten zahmetinize değmesi için kullanılmak üzere sabitdiskinizde birkaç Gigabyte'lık boş alanın bulunması. Ayrıntılı bilgi için www.squid-cache.org adresini ziyaret edebilirsiniz.

Eğer Router aracılığıyla bağlantı kurlan ağınızda bir bilgisayar Sendmail

yazılımı kullanan posta-sunucusu haline getirirseniz ek hız kazancı sağlayabilirsiniz. Sunucu gönderdiğiniz postaları alarak yerine ulaştırılması için işlemler yapar. Böylelikle postalarınız bilgisayarınızdan ağ hızında ayrılacak ve zaman kaybına neden olmayacaktır.

Sendmail her defasında ayarlar için kısa bir ara verir ya da posta gönderimini yoluna koyup haberleri dağıtmaya devam eder. SuSE Linux dağıtımında gerekli ayarları yardımcı araç Yast ile ta-

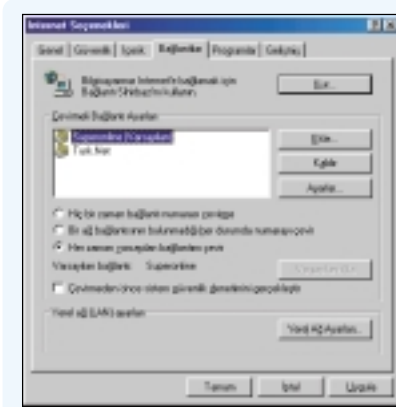
mamlayabilirsiniz.

Eğer aceleniz yoksa Sendmail'i tüm haberleri topladıktan sonra örneğin çalışma süreleri dışındaki belirli bir zamanda yerlerine dağıtılması için de ayarlayabilirsiniz. Kuşkusuz bu tür yöntemlerin uygulanması Sendmail ayarlarında daha büyük yeteneklere ihtiyaç duyacaktır. Ek bilgilere aşağıdaki adresten ulaşabilirsiniz:

www.linux.org/docs/ldp/howto/mi-ni/Sendmail+UUCP.html

Kolay değil fakat yararlı: Sendmail'in ayarları oldukça zor, fakat posta iletimini oldukça kolaylaştırıyor.

madığı için PC'niz ile modem arasında oluşabilecek potansiyel dar geçitleri engellemiz gerekecektir. Bağlantı kurduğunuz modemin mümkün olan maksimum bağlantı hızını gerçek değerinden daha yüksek tutmalısınız. Bunun sebebi gelişmiş modemlerin iletilmeden önce verileri sıkıştırmasıdır. Kullanılan modem, alınan verileri de açar ve PC'nize hızla ulaştırır. Modem ile PC arasındaki hız Denetim Masası'ndan ayarlanır. "Modem" simgesine tıkladıktan sonra modeminizi seçip ardından da Özellikler'e tıklayın. "En

Otomatik bağlantı: Windows, herhangi bir servis sağlayıcı varsayılan olarak belirlendiğinde, kendiliğinden bağlantı kurabiliyor.

yüksek hız" değerini 115.200 olarak değiştirebilirsiniz. ISDN için bu ayar görülmeyecek ve diğer bağlantı çeşitleri de dahil olmak üzere bir fark oluşturmayacaktır.

Yanlış paket boyutları: Veri parçalarının optimizasyonu

İnternet trafiğinde yavaşlamamak için paket büyüklüklerine de dikkat etmelisiniz. Problem Windows 98'in ağ dosyalarıyla uğraşırken otomatik olarak bir paket büyüklüğü seçmesinden kaynaklanır. Microsoft 576 Byte büyüklüğünde paketler önerir. Bu internet için de kullanılan alışılmış bir boyuttur. Fakat yavaş ve kötü bağlantılarda büyük yük olabilir. Eğer bağlantınızı yavaşsa ya da sık sık kesiliyorsa, farklı bir paket boyutunu denemelisiniz.

Kötü bağlantılar için CHIP 296 Byte boyutunu öneriyor. Fakat yine de ideal bir boyutun var olduğu söylenemez. Farklı durumlarda daha az ya da fazla değerler ile de daha iyi sonuçlar elde edebilirsiniz. Bu değerleri denemek

Can sıkıcı girdilerden kurtulmak: İsim ve şifrenin otomatik olarak girilmesi kolayca sağlanıyor.

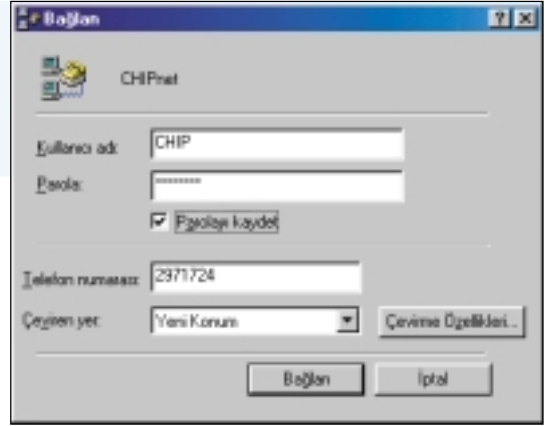
için sistem kayıtlarına (Registry) el atmalısınız. Her ihtimale karşı üzerinde çalışmadan önce bu kayıtların bir yedeği alınmalıdır. Eğer kendinize güvenemezseniz bu ayarları gelişmiş bir araç yardımıyla da yapabilirsiniz.

Derin müdahale: Tampon bellek boyutunu değiştirmek

Sistem kayıtlarını düzenlemek için Başlat menüsünde yer alan Çalıştır penceresine "Regedit" yazın ve Tamam ile onaylayın. Burada "HKEY_LOCAL_MACHINES\System\CurrentControlSet\Services\Class\NetTrans" anahtarını bulun.

Daha sonra TCP/IP verisine sahip "DriverDesc" anahtarını arayın. Daha sonra, Düzen menüsünden Yeni alt menüsünde yer alan "Dize Değeri" yaratın. "Yeni Değer #1" adını da MaxMTU olarak değiştirin. Bu verinin üzerine çift tıklayarak "Değer verisi" alanına 296 değerini girin.

Böylelikle tampon bellek büyüklüğünü değiştirmiş olursunuz. MTU olarak 296 girildiğinde Buffer değeri 1080 olarak denir. Bu değeri kaydetmek için "HKEY_LOCAL_MACHINES\System\CurrentControlSet\Services\VxD\MSTCP" anahtarına gidin. Buraya yeni bir dize değeri yerleştirin ve DefaultRCVWindows olarak yeniden adlandırın. Bundan sonra üzerine çift tıklayarak paket sayısı olarak 1080 değerini girin.

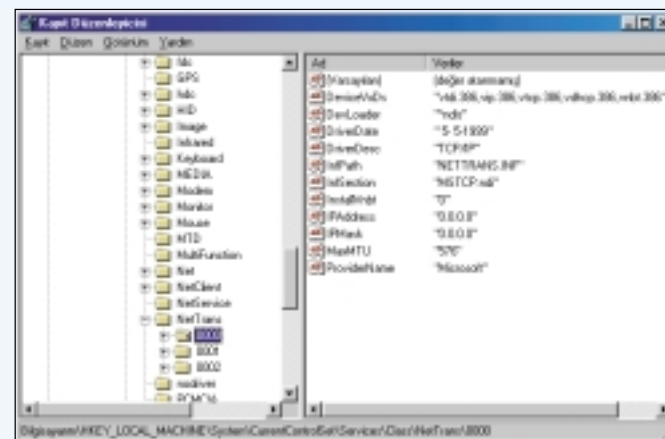
Karışıklık: Tampon belleği ve paketi birlikte ayarlamak

Windows'u tekrar başlattıktan sonra internet veri trafiğinin sorunsuz gerçekleştiğini kontrol edin. Bunun için servis sağlayıcınız üzerinde yer alan bir dosyayı alarak deneme yapabilirsiniz.

Eğer PC'niz yönlendiricili (Router) bir ağ üzerinde yer alıyorsa aslında 1500 olan MTU değerini değiştirmek zorunda kalmazsınız. Ancak DSL kullanıcıları büyük değerleri de deneyebilirler.

Paket büyüklüğünün ve tampon boyutunun en ideal şekilde nasıl birlikte ayarlanacağını ise uzun zamandır akılları yoran bir konu. Genel olarak tampon bellek MSS (Maximum Segment Size) kadar olmalıdır. Bu, paket büyüklüğünün 40 eksigine denk gelen bu 40 Byte veri paketlerinin adresine ayrılır. Buna göre 296 boyutundaki MTU 256 olarak kabul edilir.

Bazı durumlarda bu değer 4 ile çarpılır ve 1024 halini alır. Bu tanıtım ekinde 296 Byte büyüklüğü ile tampon bellek 1080 olarak kullanılır. Değerlerdeki denemeler için MSS * 4 formülü iyi bir yardımcıdır.

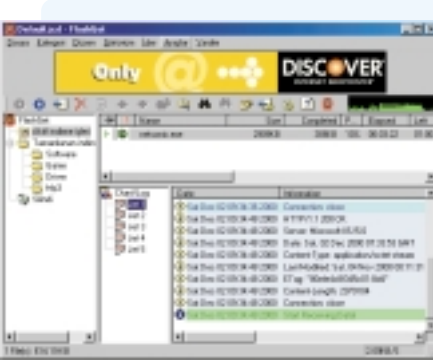

Kayıtlarda Hack: Eğer MaxMTU anahtarını değiştirseniz internet çıkışınız hızlanabilir.

Dosya Transferi: Bant Genişliği ve Reklam Düşmanı Araçlar

Çoğu zaman internet çıkışı yüzünden dosya transferi hızı yeterli olmadığında web siteleri hiçbir anlam ifade etmez. Bu sırada size daha da engel olacak gereksiz verilerin alınımını küçük araçlar ile engelleyebilirsiniz. Reklam alanlarını saklamak, HTML sayfalarını arka planda yüklemek ve yavaş sunucuların hızlanmasına yardımcı olmak için hangi yazılımlara ihtiyacınız olduğunu CHIP sizin için inceledi.

FlashGet: FlashGet bir kez kurulduğunda tarayıcınız ve internet arasında Rolls Royce konumuna gelen bir yazılımdır. Dosya üzerine bir fare tıklaması ya da birçok bağlantının işaretlenmesi ile yazılım aktif hale gelir ve dosyaları parçalara ayırıp paralel olarak

Jet hızı: FlashGet "Jets" olarak adlandırılan birçok download kanalı açabiliyor.

internetten alınmasını sağlar. Bunun için FlashGet sunucuya uygun sayıda bağlantı kurar ve eğer sunucu aynı IP'den birçok bağlantı kurulmasına izin veriyorsa bant genişliği sınırının ortadan kaldırılmasına yardımcı olur.

FlashGet sekize kadar paralel dosya transferi yönetebilir ancak bu görev işlemciye yük getirecektir. Aynı zamanda yazılım dosya adları, bulunduğu yer ve ek bilgileri, bir veritabanı üzerinde saklar. Bunun yardımıyla karşılaştırma yaparak boş yere dosya alınımının önüne geçebilirsiniz. Ayrıca yazılımın Türkçe desteği de bulunmaktadır.

FlashGet çalışma sırasında reklam alanına sahip olduğu için Adware olarak tanımlanıyor. Eğer reklamlardan kurtulmak istiyorsanız kayıtlı kullanıcı olmak için 15 dolar ödemeniz gerekiyor.

Bilgi: www.amazesoft.com

Getright: Getright da FlashGet gibi web tarayıcısı ve sabitdisk arasında iş yapar. Bu yazılımda da zamana ayarlı dosya alım özellikleri bulunur. Getright'ın yönlendirici aracılığıyla sağlanan internet bağlantılarında kullanıcılar için ilginç özellikleri bulunur. Çünkü özel dosyaların uzun dakikalar boyunca transferi tıkanmasına engel olunur. Getright burada hız sınırlaması ile yardımcı olur.

Zamanın planlanması ile Getright bağlantı kurulmasını, dosyanın alınması ve tekrar bağlantının kesilmesini sağlar. Sürekli yenilenen dosyalar internetten günlük olarak alınır ve ardından bilgisayar kapatılır. Getright da Adware bir yazılımdır ve 20 dolar karşılığında reklamlardan kurtulabilirsiniz.

Bilgi: www.getright.com

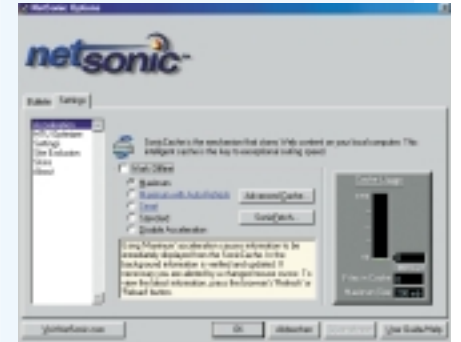
Naviscope: Araç web tarayıcınızı birçok özellik ile zenginleştirir. Bunların arasında zaman kaybettiren reklam alanlarının engellenmesinden DNS adreslerinin saklanması kadar birçok özellik yer alır. Aynı sayfa ikinci kez çağırıldığında DNS sunucuya sorulanları saklanması sağlanıyor. Naviscope, web sayfalarında "next" ile geçilecek ileriki sayfaları tıkladığınızda hızla açılmasını sağlamak için sayfayı önceden okuyarak zaman kazanır. Önceden okuma için gerekli adları tanımlayabilirsiniz. Sistem saatinizin internet üzerinden atom saati hassaslığında karşılaştırılması ya da sinir bozucu yanıp sönen yazıların engellenmesi gibi ufak tefek kullanışlı özellikler de sunuluyor. Bu freeware yazılımla bağlantınız için en yüksek transfer hızını da kendiniz değiştirebiliyorsunuz.

Bilgi: www.naviscope.com

Banner düşmanı: Naviscope Banner'ları, yanıp sönen resimleri eleyp, web sayfalarını belleğine alıyor.

Netsonic: Herşeyden önce yazılım kurulumu sırasında kullanıcıya birçok soru yöneliyor. Daha sonra TCP/IP adreslerinin, web grafiklerinin, HTML sayfalarının saklandığı ve MTU ayarlarının yapıldığı bir önbellek yöneticisi karşınıza çıkıyor. Bir kez çağırılan sayfalar önbelleğe alınıyor ve bir sonraki

Hızlı önbellek: Netsonic web sayfalarını daha hızlı açıyor ve tüm siteyi saklıyor.

açılıştan biraz daha hızlı şekilde görüntülenmesi sağlanıyor. Netsonic arka planda sayfaların yenilenip yenilenmediğini sürekli kontrol ederek, istediğinize bağlı olarak güncellemeler de yapabiliyor. Böylelikle Netsonic zamanla web gezintisi davranışınıza göre ideal önbellek yönetimi sağlıyor. Yazılımın kayıt gerektirmeyen sürümü ücretsiz, fakat Adware.

Bilgi: www.netsonic.com

Webwasher: Siemens'in ücretsiz yazılımı kimileri için kaygılara neden oluyor. Yorumcular reklam alanlarının engellenmesinin e-ticaretin sonunu getireceğini savunuyorlar. Bununla birlikte reklama dayalı internet endüstrisi alışılmamış ölçüler ortaya çıkararak ya da Java-Script'lere başvurarak reklamların anlaşılmasını zorlaştırmayı hedefliyorlar.

Yine de Webwasher vazgeçilmesi zor bir yazılım olmaya devam edecek. Çünkü yazılımcılar aracın veritabanını geliştirmekten ve yeni reklam formlarını dahil etmekten vazgeçmeyecekler. Webwasher yazılımının proxy sunucusundan temiz sayfalar elde edebilirken "gerçek" bir Proxy üzerinde bunlardan vazgeçemeyeceksiniz.

Bilgi: www.webwasher.com

MS / Murat Karşoğlu (murat@odak.net)

Broadband Wizard

Bağlantınızın Sınırlarını Zorlayın

Konu internete bağlanmak olunca yüksek hızın maliyeti de yüksek oluyor. Paranızın karşılığını almak ise en büyük hakkınız. CHIP, işte bunu sağlayabilecek en yeni yazılımı sizin için inceledi.

■ Her fırsatta dile getirmeye çalıştığımız ve kullanıcılara kullandıkları hızdan çok daha fazlasını sunan alternatif internet bağlantıları, sundukları avantajlar ile artık yaygın bir şekilde kullanılıyorlar. Durum böyle olunca çalışma prensipleri olarak standart çevirmeli ağ bağlantısından farklı bir yapıya sahip olan alternatifleri oluşturan uydu, kablo, ADSL, leased line ve benzeri yüksek hızlı bağlantılardan performans almak için ek yardımcı programlara da ihtiyaç duyulacaktır.

Halen büyük çoğunlukta kullanıcının internete bağlanmak için kullandığı modemlerde performansı ölçebilmek için sadece baud hızını bilmek yeterlidir. Ancak diğer türde size yüksek hız sunan ve bunun yanı sıra da yüksek maliyetlere sahip olan bağlantılarda paranızın karşılığını alıp almadığınızı bilmek önemlidir ve bunun için de Win-

dows'un sunduğu standart araçlardan çok daha fazlası gerekecektir. İşte bu noktada Kiss Software'in Broadband Wizard yazılımı yardımınıza koşabiliyor.

Program genel olarak hız testi üzerine kurulmuş

Programın en dikkat çekici özelliği eSynch'in TrueSpeed teknolojisini kullanarak hızı saniyedeki bit sayısı cinsinden ölçebilmesi. Testler, aynı zamanda belirli zaman aralıklarında otomatik olarak çalıştırılarak günlük, haftalık ya da aylık kullanıcı tarafından ölçeklenebilir zaman dilimlerinde grafiklerle görüntülenebiliyor. Buradan alınmış bilgilerin daha farklı amaçlar için kullanılmak üzere Microsoft Excel sayfalarına aktarılması da mümkün oluyor. Özellikle çok sıklıkla bağlantı problemi yaşayan broadband kullanıcılarının bunu

belgeleyip servis sağlayıcılarına gönderip, sorunlarına çok daha çabuk çözüm bulmaları mümkün olabilir.

Asıl görevi olan hat hızını sürekli kontrol altından tutup yeterli performans alınıp alınmadığını ölçmenin dışında Broadband Wizard, birçok yararlı araç daha bünyesinde barındırıyor. Internet Explorer'ın Sık Kullanılanlar listesini ve Netscape'in Bookmark'larını kullanarak, internet bağlantısını hızlandırmak amacıyla sık kullanılan web sayfaları için Hosts dosyası oluşturan bir araç bunların başında geliyor. C:\Windows\Hosts klasörü altında yer alan bir Hosts dosyası URL'ler ile bunlara ait özel IP adresleri ilişkilerini barındırır. Bu şekilde her seferinde bu sayfaların IP adresleri için DNS'lere başvurulmayacağından geçen süre kazanılacak ve daha hızlı bir bağlantı sağlanacaktır. Bu özellikten her zaman avantaj sağlayabil-

mek ve değişen IP adreslerini güncelle-
yebilmek içinse Hosts dosyaları sürekli
olarak güncellenebiliyor.

Bunlara ek olarak Broadband Wizard
bilgisayarın internet ayarlarında opti-
mizasyon yapıp bağlantıyı değiştirmen-
den ondan daha fazlasını almanızı sağ-
layabiliyor. Özellikle Maximum Trans-
mission Time (MTU), Default Receive
Window (RWIN) ve Time to Live
(TTL) ayarlarını değiştirebilen program
bunu ister otomatik ister de öneriler ile
desteklenmiş bir biçimde elle yapmaya
olanak tanıyor. Windows 95'den 2000'e
kadar tüm Windows sürümlerinde
problemsiz çalışan program 20 dolarlık
fiyatı ile de tüm broadband kullanıcıla-
rın dikkatini çekecektir. 15 günlük de-
neme sürümünü [www.broadbandwi-
zard.net](http://www.broadbandwi-
zard.net) adresinden indirebileceğiniz ve

Testlerin periyodik olarak yapılmasını da
sağlayabilirsiniz.

sadece 350 Kb'lık bir dosya boyutuna
sahip programın kurulumu da hiç so-
run çıkarmadan hızlı bir şekilde ta-
mamlanabiliyor.

Kurulumun hemen ardından isteğini-
ze bağlı olarak Windows her başladığın-
da otomatik olarak da başlayabilen
program System Tray'e kendini sarı bir
B harfi simgesi şeklinde ekliyor. İster bu
simgeye sağ tuş ile tıklayıp açılacak me-
nü ile ister de üzerine çift tıklayarak açıl-
acak pencere yardımı ile tüm fonksi-
yonlara ulaşmak mümkün oluyor. Baş-
langıçta otomatik olarak başlatılmanın
seçilmemesi durumunda ise masaü-
sündeki aynı şekilli simge de kullanıl-
abiliyor. Standart olarak açılır açılmaz
Broadband Wizard'ın belkemiğini oluş-
turan TrueSpeed özelliğinin yer aldığı
kart ile karşımıza gelen program pence-
resinde bunun dışında çeşitli araçların
yer aldığı 7 kart daha bulunuyor.

TrueSpeed kartı aynı zamanda prog-
ramın da en kolay kullanılan bölümünü

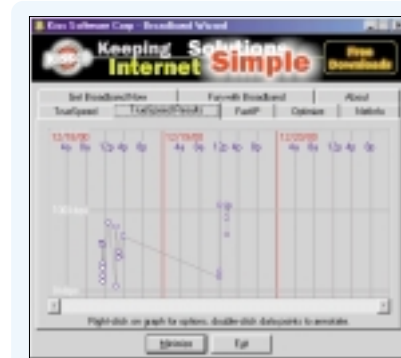
oluşturuyor ve bu bölümün kullanılma-
sı için internete bağlı olmak yeterli olu-
yor. "Test Now" tuşuna tıkladığınız za-
man sizin belirttiğiniz süreler içinde
özel bir test verisi internetten alınmaya
başlanıyor. Sonuçta ortalama değer
pencerenin en altında test saati ve günü
ile birlikte görüntüleniyor. Test verisinin
ne kadar bir süre ile alınacağı ve hangi
site üzerinden alınacağını ise "Options"
tuşuna tıklayarak değiştirmeniz de
mümkün. Açılacak yeni pencerede üst
bölümdeki pull-down menüdeki defau-
lt iki adresten birini seçerek verinin
alınacağı siteyi belirleyebilirsiniz.

Tüm testler yurtdışındaki iki site baz alınarak yapılıyor

Ancak deneme amaçlı olarak konulmuş
bu iki site de yurtdışında olduğu için
testin bundan etkilenmeyeceğini de unu-
tmayın. Bu durumda bu adreslere yurt
içinde yer alan bir tane de eklemek gere-
kebilir. Önce örnek dosyayı sabit diski-
nize indirin. Daha sonra ise Türkiye
içinde yer alan bir server'a upload edin.
Bu dosyanın ismi ile birlikte tam adresi-
ni programa girdiğinizde bundan sonra
test için bu adres kullanılmaya başlan-
acak ve daha olumlu sonuçlar elde edile-
cektir.

Ayrıca yine bu pencerede yer alan ve
test süresini belirten diğer ayarı ise daha
yüksek bir değere getirerek daha doğru
bir ortalama elde etmek de mümkün
olacağı gibi uzun test sürecinde hattın
kararlılığı da görülebilir.

Bağlantının hızı çeşitli nedenlerden
etkilenilmektedir. O anki yoğun in-
ternet trafiği gibi birçok neden bir kere
yapılan testlerden doğru bir sonuç alın-
masını engelleyebilir. Bu yüzden tam hızı
öğrenmek için testin birden fazla kere
yapılması gerekecektir. Broadband Wi-

Testlerden elde edilen sonuçlar anlaşılması
kolay olan bir grafik ile sunuluyor.

Çeşitli domain isimlerine ulaşmak için kul-
lanılan IP numaraları tutuluyor.

zard işte bunun için periyodik testleri de
destekliyor. "Recurring test" seçeneğini
işaretleyerek aktif hale getireceğiniz bu
seçenekler ile saat başı test yapabileceği-
niz gibi her gün belirli bir saatte de
çalışmasını sağlayabilirsiniz. Ayrıca bur-
dan tamamen sizin belirleyeceğiniz pe-
riyotlarla belirli dakika, saat ya da günde
test yapmak da mümkün oluyor.

Son olarak burada yer alan "Load at
Windows startup" seçeneğini işaretleye-
rek programın Windows her başladığın-
da otomatik olarak başlamasını da
sağlayabilirsiniz. "Tell a friend" tuşu ise
sadece programı bir arkadaşınıza tavsi-
ye etmek için kullanılabilir bir web
mail sayfasına açılacaktır. Tamam tuşu-
na tıklayarak tüm ayarları geçerli hale
getirebilirsiniz.

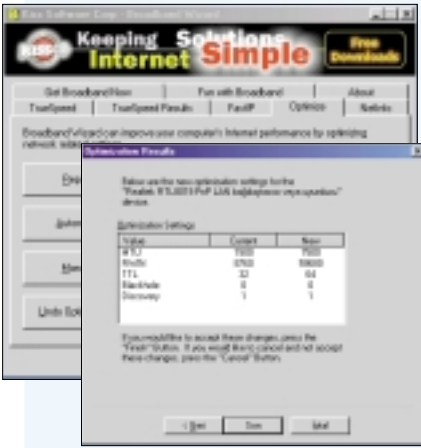
Test sonuçları anlaşılması kolay bir grafik ile sunuluyor

Testler ile ilgili diğer bir kart olan "Tru-
speed Results" ise gerçekleştirilen tüm
testleri bir zaman sonuç çizelgesi içinde
kullanıcıya sunabiliyor. Bu karta geçişin
ilkinde grafiğin otomatik olarak nihai
sonucu görüntülenecektir. Grafiği oluş-
turan diğer sonuçları görmek içinse fare
ile her bir veri noktası üzerine gelip bir-
kaç saniye beklemek yeterli olacaktır.
Grafikte ufak bir kare ile ifade edilen be-
lirli bir TrueSpeed sonucunu seçtikten
sonra buna çift tıklayarak buraya çeşitli
açıklayıcı notlar da ekleyebilirsiniz.

Örneğin sisteminize yeni bir modem
eklediğinizi varsayarsak testi çalıştırıp
daha sonra onun sonucunu ifade eden
noktaya çift tıklayıp "Yeni modem ile
yapılan ilk test" şeklinde bir not bırak-
abilirsiniz. Böylelikle daha sonradan ha-
tırlamak istediğiniz sonuçlara işaret ko-
yabileceğiniz gibi sonuçları incelerken
bu notlardan da yardım alabilirsiniz. ▶

Üzerine not eklenen veri noktası kırmızı bir renk alacaktır.

Grafiğin üzerinde sağ fare tuşuna tıklayarak görüntüyü istediğiniz şekilde değiştirebileceğiniz bir menüye de ulaşabilirsiniz. Burada yer alan ilk seçenek seti test sonuçlarını 1 günlük, 3 günlük gibi 4 farklı zaman aralığında görüntülemeye olanak tanıyor. Bu menüde yer

Program internet erişiminizi hızlandırmak için olabilecek en iyi ayarları size eskileri ile birlikte sunabiliyor.

alan "Show Dots" ise aktif hale getirildiğinde her teste ait bilgi noktaları aktif hale gelecektir. Benzer şekilde "Show Lines" seçeneğini aktif hale getirerek de her noktanın birbirlerine çizgiler ile bağlanması sağlanabilir. Sağ tuş menüsündeki en sonda yer alan seçenek setini kullandığınızdaysa, çeşitli bağlantı tipleri için grafik üzerine yatay çizgiler çizip tipik sonuçları daha da belirginleştirebilirsiniz.

Grafiklerin daha farklı programlara aktarılması

Export seçeneği ise verilerinizi başta Excel olmak üzere daha farklı uygulamalarda kullanmak üzere özel bir metin dosya biçimi olan *.csv uzantısı ile kaydedilebilmektedir. Bu şekilde veriler üzerinde çok daha farklı işlemler gerçekleştirilebilir.

Broadband Wizard'ın test özelliğinin yanı sıra dikkat çeken diğer bir özelliğine ise FastIP kartı altından ulaşılabilir. Bir nevi domain name dönüştürücüsü olarak tanımlanabilecek bu özellik sitelere erişmenizi hızlandıracaktır. Normal olarak adres yazarak herhangi bir siteye bağlanmaya çalıştığınızda internetin çalışma prensibi gereği bu istediğiniz önce net üzerindeki özel bir bilgi-

sayara ulaştırılacak. Burada o adrese karşılık gelen IP numarası bulunduğundan sonra bu numarayla bağlantı kurulacaktır. Ancak FastIP işte bu özel bilgisayarlar gibi çalışıp girdiğiniz her adresin IP numarasını bir dizinde saklıyor ve erişim gerektiğinde bunları kullanarak arada kaybedilecek zamanı kullanıcıya kazandırıyor.

Bu kartta yer alan Include bölümü altından Internet Explorer ve Netscape'i işaretleyerek bu iki browser'da da yer alan bookmarkların işleme alınmasını sağlayabilirsiniz. Run bölümü altından ise bu işlemin hangi sıklıkta yapılacağı belirlenebilir. İster el ile hemen hosts dosyalarını güncelleyebileceğiniz gibi ister de programa bunu belli aralıklarla yaptırabilirsiniz. Ayrıca eğer çok fazla bookmark yapıyorsanız uygulamanın her başlamasında güncelleme otomatik olarak yapılması da sağlanabilir.

Performans için host dosyalarının güncellenmesi

Manuel olarak güncelleme için bu karttaki "Start" tuşuna basmak yeterli olacaktır. İşlemin sürecini alt bölümde yer alan Progress bölümünden takip edebilirsiniz. Daha sonradan oluşturulmuş listelerde oluşabilecek değişikliklerin düzeltilmesi için ise alt bölümde bulunan "Edit Hosts File" tuşu kullanılabilir. Böylelikle sadece tek bir düzeltme için

Yüksek bant genişliğinden alınacak zevki artırmak için bağlantılara da yer verilmiş.

tüm işlemlerin bir daha yapılması da engellenmiş olacaktır.

Program içinde yer alan son özellik ise Optimize kartı altında yer alıyor. Özetle, bu kart altından ağ ile ilgili ayarları değiştirerek bilgisayarınızın internet performansı artırılabilir. Buradaki 4 tuş altından en başta yer alan "report" tuşu modem için çevirmeli bağdaştırıcı

ya da yerel ağ için LAN bağdaştırıcınızı seçtiğinde buna bağlı olan MTU, RWIN, TTL, Blackhole ve Discovery değerlerini kullanıcıya ulaştırabiliyor. Bunun hemen altında yer alan "Automatic" tuşu ise yine aynı aygıtlar için kullanıcıya çeşitli önerilerde bulunabiliyor. İnternetinizi hızlandırmak için bu seçip arkasından ağ aygıtınızı belirlediğinizde iki çeşit hızlandırma modunu içeren bir pencere karşınıza gelecektir.

Daha fazlasını istemek bazen tam tersi sonuç da verebilir

Özellikle sadece Windows 95 ve 98 altında kullanılması önerilen Extra-Boost seçeneği otomatik olarak en mükemmel değerleri tespit edip ona göre bir ayarlama yapacaktır. Normal-Boost seçeneği ise daha çok Extra-Boost'tan istediklerini alamayanlar ve NT kullanıcılarına yöneliktir. Extra-Boost'un ters tepik olan bağlantınızı da yavaşlatması durumunda bu seçeneği kullanabilirsiniz. Herhangi bir seçeneği seçip ileri ile bir sonraki adıma geçebilirsiniz. Burada karşılaştırmalı olarak değerler size sunulur. Burada "Son" tuşu ile değişiklikleri kabul edebilir ya da "İptal" ile vazgeçebilirsiniz.

Eğer biraz konuya hakimseniz "Manual" tuşunu kullanarak değişiklikleri el ile de yapabilirsiniz. Ancak çok iyi bilmiyorsanız bu seçeneği kullanmanız doğru olmayacaktır. Son tuş olarak kartta yer alan "Undo Optimization" ise değişiklikleri beğenmediğiniz durumda yardıma koşup bütün hepsini geri alacaktır.

Tüm bu özelliklerin yanında NetInfo kartı, Windows IP yapılandırması ve çevirmeli ağ da dahil olmak üzere bilgisayara bağlı olan tüm ethernet bağdaştırıcılarının bilgilerini size sunabiliyor. İnternet'e bağlıyken özellikle IP numaranız gibi yararlı bilgilere ulaşabilirsiniz. Son olarak Broadband Wizard, yüksek hızlı bağlantıdan daha fazla zevk alabilmeniz için "Fun with Broadband" kartı altından bir dizi Link'e de yer veriyor. Buradan internetten ucuz telefon görüşmeleri yapabilmek, ücretsiz internet disklerine ve canlı yayınlara ulaşmak, kolay video konferans kurulumu yapabilmek ve her gün değişen masaüstü desenlerine sahip olmak mümkün oluyor. Bağlantınızı hızlandırmak için bu programı bir deneyin. ☑

Mahmut Karşioğlu (mkars@chip.com.tr)

Kablo TV Üzerinden İnternet

Sürekli Bağlı Kalın

Daha hızlı bir internet bağlantısı mı istiyorsunuz? Aslında bunu kim istemiyor ki? Dial up bağlantıdan daha hızlı olan ve fiyatı el yakmayan tek alternatif: kablo internet.

■ İnternet hayatımızda önem kazandıkça internet için ayırdığımız zaman da artmakta doğal olarak. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de hızla yayılan internet kullanıcısı sayısı, beraberinde bazı problemleri de getiriyor. Özellikle bazı bürokratik engeller yüzünden mevcut kapasitenin ihtiyaca cevap verememesi, pratikte çözümü mümkün olmayan engellerin başında geliyor. Bilgisayar kullanıcılarının çoğu internet bağlantısı olarak Dial up bağlantıyı tercih ederler.

Dial up kullanım e-posta yollamak ve almak, basit anlamda surf yapmak gibi işler söz konusuyseniz çoğu zaman yeterli gibi görünür. Fakat web ortamından sürekli alacak birşeyler buluyorsanız örneğin sürekli mp3 indiriyorsanız, Dial up bağlantı hızı sizi tatmin etmekten uzak olacaktır. Benzer şekilde Dial up bağlantının surf hızı, yoğun kullanımlarda yetersiz kalabilir. Ülkemizde bu durumda ekonomik şartlar da gözönüne alınırsa son kullanıcı için yaklaşık 1.5 yıldır hizmet veren kablo internet seçeneği oldukça uygun.

Kablo internet kimler için gerekli?

Öyle ya da böyle herkesin "daha hızlı" bir internet bağlantısına ihtiyaç duyduğu azımsanmayacak bir gerçek. Buradaki "daha hızlı" ibaresinin yeterince açık olmaması birçok şeyi açıklıyor aslında. Yani neye göre daha hızlı sorusunun cevabı çok basit: Mümkün olduğu kadar hızlı. Normal şartlarda (tek bir modem, internet hesabı ve telefon hattıyla) Dial up bağlantıyla elde edilebilecek hız teorik olarak 56Kbit/sn'dir. Kablo internet ise 64Kbit/sn download 16Kbit/sn upload hızı sunuyor. Üstelik bu hızların efektif kullanımını Dial up bağlantıya göre çok daha yüksek. Ayrıca 24 saatlik internet bağlantısı da cabası. Dial up bağlantıdaki saat başı ücretin aksine kablo internet bağlantısında 24 saat/30 gün internet bağlantısı karşılığında sabit bir ücret ödüyorsunuz.

nuz. Tabii bu konforun belli bir bedeli var. Kablo internet bağlantısı ücretlendirme açısından bakılınca günde 4 saat ya da üzeri internet kullanan kesim için uygun gibi görünüyor. Zira bu durumda Dial up bağlantı için internet servis sağlayıcıya ödenen miktar bir yana telefon ücreti oldukça yüklü bir meblağ tutuyor. Özellikle sabahlara kadar oyun server'larında counter strike oynayan kullanıcılar bunu iyi bilirler.

levizyon yayını hizmeti olması şart. Zira kablo internet, bağlantı için kablo tv hattını kullanıyor.

Kablo TV hizmeti verilen bölgeler

AKTİF KABLO TV: Ankara(Ulus, Etlük, Aydınlıkevler, İncirli), İstanbul(Fatih, Kumkapı, Topkapı, Bakırköy, Yeşilköy, Ataköy, Bahçelievler, Bahçeşehir), Konya, Adana.

Yeri gelmişken kablo internet bağlantısının internet üzerinde oynanan oyunlar için büyük bir avantaj sağladığını da belirtelim. Zira ortalama olarak Dial up bağlanan bir kullanıcının ping süresi 250ms iken aynı server'a bağlı bir kablo internet kullanıcısı yaklaşık 60ms'lik ping süresiyle oynayabiliyor.

Kablo internet bağlantısı için kablo tv şart

Kablo internet bağlantısı hakkında bilgi almak için görüştüğümüz Ultra Kablo TV şirketi Bilgi İşlem Sorumlusu Halil Taş, ülkemizde kablo internetin şimdiki durumu, geleceği, ve teknik ayrıntıları gibi konularda bizi aydınlattı. Buna göre; kablo internet hizmetinden faydalanabilmeniz için herşeyden önce bulunduğunuz bölgede kablo te-

İTERAKTİF: Ankara (Bahçelievler, Maltepe, Balgat, Cebeci, İncesu, Yenişehir, Dikmen, Oran, Bilkent, Ümitköy, Çayyolu).

KABLO NET: Ankara(Çankaya, Kavaklıdere, Küçükesat), İstanbul(Kadıköy, Acıbadem, Ataşehir, Gayrettepe, Beşiktaş, Levent, Tarabya), İzmir(Alsancak, Bostanlı), Bursa, Antalya, Gebze, Körfez, Çerkezköy, Çorlu, Yalova, Çiftlikköy.

TEKFEN: Denizli.

TOPAZ: İzmir(Bornova, Çiğli), Adapazarı, Balıkesir, Tekirdağ, Gaziantep, Kayseri.

ULTRA KABLO TV: İstanbul(Erenköy, Bostancı, Küçükyalı), İzmit, Gölcük, Mersin, Tarsus, Eskişehir, Bandırma, Samsun, Zonguldak, Krd.Ereğli, Alaplı, Erzurum.

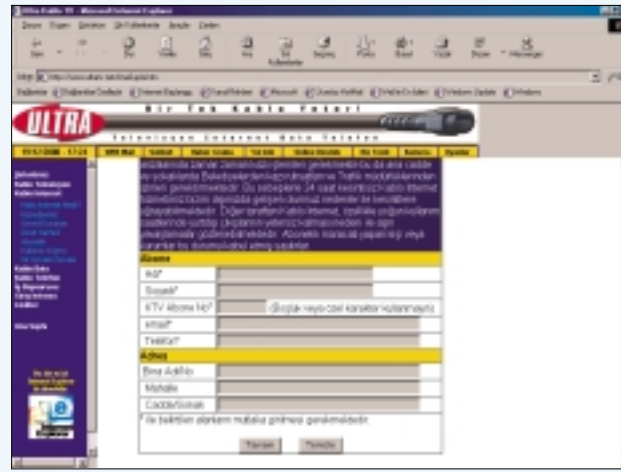
Kablo tv hizmeti veren şirketler, KA-İDER (Kablo iletişimcileri derneği) çatısı altında birleşmiş durumda. KA-İDER ve bölgenize hizmet veren kablo tv şirketi hakkında ayrıntılı bilgiyi <http://www.kaider.org.tr/> adresinden öğrenebilirsiniz. Bu şirketler arasında Tekfen hariç hepsi kablo internet hizmeti veriyor.

Kablo internet için gereken altyapı

Eğer bölgenizdeki kablo tv şirketi kablo internet hizmeti veriyorsa, normal şartlar altında yani şebekede bir problem yoksa başvurunuzu takiben 4-5 gün içinde internet bağlantınız devreye girebiliyor. Kablo tv şebekesinin kablo internet hizmeti verebilmesi için, şirket önceden kablo şebekesini geri dönüşlü hale getiriyor. Sonuçta normal kablo tv hattı döşenirken sadece veri gönderecek bir altyapı döşeniyor. Fakat internet hizmeti için sadece download değil upload da yapılabilmesi gerektiği için şebekenin buna adapte edilmesi ciddi bir çalışma gerektirmekte. Bu işlemin ardından apartmandaki kablo tv güçlendirici dağıtıcı cihaz, özel bir yükselticiyle değiştiriliyor. Şebekeden kaynaklanan parazitler ve çeşitli interferans etkileri, kablo tv yayını için önemli olmayabilirse de kablo internet bağlantısı (özellikle upload için kullanılan frekans) bundan etkilenebiliyor. Bu durumun önüne geçebilmek için bina giriş yükselticisi denilen bu cihaz çeşitli filtrelerle donatılmış. Bu cihazın bir kere değiştirilmesi yeterli. Yani eğer apartmanınızda daha önceden kablo internet'e abone olmuş bir kişi varsa bu değişim işlemine gerek kalmıyor.

DHCP server ile dinamik IP adresi

Kablo internet için gereken bir önemli değişiklik de abonenin evinde gerçekleştiriliyor. Abonenin evine data prizi denilen özel bir priz takılıyor. Bu özel prizde de parazit önleyici bazı bileşenler mevcut. Kablo modem bağlanacağı bu priz de takıldıktan sonra teknik altyapı sorunları halledilmiş oluyor. Kablo internet bağlantısı için bilgisayarınızda ethernet kartı bulunması şart. Gerekli bağlantıların yapılmasının ardından bilgisayarınız açık olduğu sürece internet'tesiniz demektir. Peki

Bölgenizdeki Kablo TV şirketinin web adresini www.kaider.org.tr/ dan öğrendikten sonra gerekli başvuruyu web üzerinden yapabilirsiniz.

bağlantı sürekli olduğuna göre IP adresi sabit mi? Hayır değil. DHCP server, IP adreslerini belli aralıklarla değiştirir. Yani kablo internet aracılığıyla evinizde web server kurmanız pek mümkün değil Dial up bağlantıda kullanılan modemler kablo internet bağlantısında kullanılmıyor. Dolayısıyla kablo modem almak şart. Bu modemi size kablo internet bağlantısı sunan şirketten temin edebilirsiniz..

Kablo internet bağlantısı için ödenmesi gereken ücret

Bölgenizde bu hizmeti veren şirketin web sayfasında gerekli formu doldur-

duktan sonra abonelik süreciniz kısa süre içinde başlayacaktır. Ödemeler için kredi kartı şart. Kablo modem için 165\$+KDV'lik ücret peşin olarak ödeniyor. Eğer istenirse bu bedel 5 eşit taksite de bölünebiliyor. Fakat bu durumda modem fiyatı 195\$+KDV'ye çıkmakta. Bir defalık Türk Telekom'a kayıt için 15 milyon TL ödeniyor. 19.95\$+KDV ve 20milyon TL ise her ay ödenmesi gereken sabit ücretler. Bu durumda ilk başta ödenen ücretlerden sonra ayda yaklaşık 33 milyon TL sabit bir ücret ödeyerek kablo internet bağlantısına sahip oluyorsunuz.

Sahin Ekşioglu (esahin@chip.com.tr)

MİNİ RÖPORTAJ

Ultra tv Bilgi İşlem Sorumlusu Halil Taş, hem kablo internet hakkındaki sorularımızı cevapladı hem de Ultra TV'nin hizmetlerinden bahsetti.

CHIP: Ultra tv olarak ne tür hizmetler sunuyorsunuz?

Halil Taş: Kendi bölgemizdeki kablo tv şebekesinin bakım ve onarımı dışında kablo internet uygulamasını da kullanıcılara sunuyoruz.

CHIP: Kablo internet kullanıcılarına sunduğunuz ek hizmetler var mı?

H.T.: Kablo modem arıza ve bakımı, bir adet POP3 e-posta adresi, 2MB web hosting alanı, irc server, news server ve oyun server kullanımının yanında 8.30-24.00 arası telefonla teknik destek kullanıcılarımıza sunduğumuz hizmetler arasında. Irc için irc.ultratv.net, news server içinse news.ultratv.net adresleri kullanıma açık. Oyun serverları

hakkında ayrıntılı bilgiye www.ultratv.net adresinden ulaşılabilir. Bu serverlarda Half-Life modları (başta Counter Strike) ve Quake3 gibi popüler oyunlar oynanmakta. Ayrıntılı bilgi www.ultratv.net adresinde mevcut.

CHIP: Yeni projeleriniz konusunda bilgi verirmisiniz?

H.T.: Dijital tv konusuna büyük önem veriyoruz. Çok yakında birçok kanalı dijital olarak yayınlayacağız. Halen bazı kanallarda test yayınlarımız devam etmekte. Dijital tv yayınını takiben "izlediğin kadar öde" ve tv üzerinden oyun gibi uygulamaların yanında kablo data ve kablo telefon (voice over IP) gibi oldukça yeni sayılabilecek teknolojileri de kullanıcılara sunacağız.

CHIP: Mevcut kapasiteniz nedir?

H.T.: Şu anda 225bin kişiye kablo internet hizmeti sağlayabilecek altyapıya sahibiz fakat bu, artan kullanıcı sayısı ile büyüyen bir rakam.

Netiket: Nasıl Davranması Gerektiğini Bilmeyenlerin Baş Belada

Sörfçüler İçin Davranış Kuralları

Internet'teki davranış kurallarına bir bakış... Doğru flört tekniği ile insan tanımak Chat'te hakarete uğradığınızda ya da e-mail atarken gereksiz tatsızlıktan kaçınmak için yapmanız gerekenleri açıklıyoruz.

■ Cosmic Baby bir newbie; chat camiasına yeni katılmış olup, henüz kuralları bilmeyenlere bu ad veriliyor. "Cosmic Baby" gerçek hayattaki ismiyle Gonca. Gonca ilk defa chat yapıyor. İlk sorusundan sonra aldığı tepkilere şaşırıyor: "Cümleni kısaltarak kur" ya da "Büyük harfle yazmayı kes" gibi.

Daha sonra diğerlerinin tepkisine kızdığı ve kötü kelimeler sarf ettiği için kanal operatörlerinden biri onu chat'ten atıyor.

Her ne kadar chat'te gerçek kimliğiniz bilinmese de istediğiniz her şeyi yapamazsınız: İnternet sörfçüleri belirlenen kurallara uymak zorundadır. CHIP internet üzerinde ne tür davranış kurallarına uyulması gerektiğini anlatıyor.

Chat: Saçmalayan ve kurallara uymayan uçar!

Netiket, chatiket olarak da adlandırılır, internet üzerinde nasıl davranılması

gerektiğini belirler.

Başkalarını kızdıran, sadece chat'ten atılmayı değil, hakaretten dolayı kanuni yolla şikayet edilmeyi de göze alıyor demektir. Chat üzerinde konuşma şekli, gerçek hayattakinden daha esnek. Herkes birbirine "sen" diye hitap eder. Chat'çiler nereden oldukları, yaşları, işleri ve bekar olup olmadıkları hakkında konuşurlar. Chat, yalnız kalplerin buluşma yeridir.

Ancak bu kanallarda kuralları ihlal edene kadar varlığından haberdar olmadığınız katı hiyerarşiler var: Örneğin biri kavga çıkarmaya çalışıyorsa kanal operatörü tarafından birkaç gün uzaklaştırılabilir hatta tamamen ihraç edilebilirler. Hukuki olarak yasak olan, uyuşturucu veya ahlaka uygun olmayan konularda konuşmakta ısrar eden birileri varsa, kanal operatörü bu kişinin bilgisayar adresini öğrenip şikayette bulunabilir.

Flört Etmek- Ama Önemli !!!

"İlk olarak yaş, cinsiyet ve görünüş sorular beni çok sıkıyor," diyor 20 yaşındaki chat'çi Zeynep. Zeynep 4 aydır chat yapıyor. Chat kanallarında "pek çok kibar insanla" tanışmış, ancak onları gerçek yaşamda tanıma cesaretini henüz kendisinde bulamamış. "Chat'te kesinlikle gerçek ismini, e-mail veya telefon numaranı başkasına verme," diye uyarıyor.

"Bazıları kabalıkla birilerini tavlatabileceğini sanıyor. Tavsiyesi: "Bir sörfçü karşısındakini daha yakından tanımak istiyorsa biraz daha dikkatli yazmaya çalışmalıdır, hemen evin penceresinden içeri dalmaya değil.. Zaman zaman yanlış anlamalar oluyor, bir yorumun ciddi mi yoksa dalga geçme amacıyla mı olduğunu bilemiyorsunuz." Bunu engellemek amacıyla işaret dilini bilmek gerek (bkz. sayfa 233'deki grafik). Soru veya cevabın çok ciddi olmadığını ifade etmek için göz kırpan smiley kullanın. "Kızdığım noktalar-

Büyük karmaşa: Bir chat ortamında çok fazla insan sohbet ediyorsa sizin cümleleriniz arada kaynayabilir.

Orta: Chat'e başlamadan önce işaretler hakkında biraz bilgi edinmekte yarar var.

dan bir diğeri, chat yaptığım kişinin hiç habersiz kanalı terketmesi," diye ekliyor Zeynep. Ve, bir soru sorup cevabını alamadığınızda önce biraz bekliyorsunuz, ancak hemen şikayet etmeyin. Daha iyisi, belli bir kişiyle doğrudan konuşun.

Özellikle dikkat etmeniz gerekenlerden biri de, ikili konuşmaya karışmak. Onun yerine pek çok kişinin sürdürdüğü bir sohbet ortamı aramak daha iyi bir çözümdür.

Gerçekte kimliğiniz ne kadar gizli kalıyor? "Chat'te hiç kimsenin kimliği gizli değil" diyor Zeynep. "Bir kötü kelime yazmanız hakkınızda suç duyurusunda bulunulması için yeterli." Çünkü, chat server tüm IP adreslerini kaydediyor. IP adresi üzerinden chat server'ının servis sağlayıcısına oradan da

chat yapan kişilerin telefon numaralarına erişilebiliyor. Servis sağlayıcıların çoğu, suç içeren durumları ispatlayabilmek için konuşmaları izliyorlar. "Kimsenin sizi provoke etmesine izin vermeyin," diye öneriyor Zeynep. "Chat kanalında başlattığınız bir kavga, diğer katılımcıları kızdırmanın yanı sıra hakareten dolayı kendi adına bir suç duyurusu haline dönüşebilir." Bizim tavsiyemiz, kavga arayanları görmezden gelin ya da kanal operatörüne durumu bildirin.

Haber grupları: Buradan yardım alabilirsiniz

Newsgroup'ları internet üzerinde her insanın sanal olarak fikrini belirtebileceği bir kara tahta olarak düşünmek gerekir. Newsgroup'lar farklı başlıklar altında toplanmışlardır: Örneğin ilaç, toplum, politik, bilim, spor ve hobi gibi.

Newsgroup'lar tüm dünyadaki insanlara soru sormak ve tartışmak için kullanılır. Ayrıca pek çok newsgroup'ta farklı konularda yazılar ve yorumlar bulup kendi sorularınızı sorma imkanınız da var. Chat'tekinden farklı olarak newsgroup içerikleri sadece sohbet ve tanışma amaçlı değil, bilgi alışverişi amacına yönelik.

Bir newsgroup'a katılmak için bir Newsreader yazılımına ihtiyaç var.

Microsoft Internet Explorer ve Netscape Navigator Browser'larının güncel sürümlerinde bu yazılım mevcut.

Öncelikle kime ulaşmak istediğinizi düşünün. Sorunuzu veya yazınızı göndermeden önce bunu belirlemiş olmanız gerekiyor. Hızlı bir cevap almak istiyorsanız uygun başlıklı bir group seçin ve sorunuzu birkaç cümlede toparlayın.

Yazınızın hangi foruma daha uygun olduğuna karar veremediyse arama maskesine yazınızla ilgili bir kelime örneğinin sadece "Fizik" yazın. Sayfa kısa bir süre sonra yazınızın gönderildiği tüm başlıkları otomatik olarak gösterir.

Her zaman kendi gerçek adınızı yazın. Chat'tekinden farklı olarak newsgroup'larda gerçek adınız sorulur, takma adınız değil. Buna uymadığınız takdirde mutlaka diğer sörfçülerden gelen, "Gerçek adını ver!" bombardımanı ile karşılaşacaksınız. Sema Gündüz, iki yıldır newsgroup'larda gezdiğinden dolayı, gerçek ismin gerekliliğini biliyor: "İnsanların takma isim kullanmalarını istemiyoruz. Neden mi? Çünkü bunun için bir neden yok," diyor. "Geçmiş yıllarda takma bir isimle saçma sapan şeyler yazabileceğini sanan biriyle oldukça tatsız şeyler yaşadık." Ve ekliyor "Tabii istisnalar da var, bazı newsgroup'larda ruhsal ya da fiziksel sağlık sorunları gibi ciddi şeyler de tartışılıyor."

Bu nedenle kendileri için özel bir servis kullanmaya başlayanların sayısı da artıyor.

Newsgroup'ların açık tartışma alanları olduğunu ve tüm sörfçülerin erişimine açık olduğunu unutmayın. Bu, newsgroup'a gönderilen bir yazının herkes tarafından okunabileceği anlamına geliyor. Çünkü metinler sadece konuştuğunuz kişilere değil, tüm katılımcılara ulaşıyor.

Newsgroup katılımcıları da chat'te olduğu gibi birbirlerine kıcı yorumlarda bulduklarında cezalandırılıyorlar. Konuştuğunuz kişinin servis sağlayıcı üzerinden isminizi öğrenmesi ve suç duyurusunda bulunması yeterli. E-mail üzerinden *Plonk* kelimesi gelirse bu, sörfçülerin sizi Killfile programına kaydetmiş oldukları anlamına gelir: Artık bir şeyler gönderemeyeceksiniz çünkü isminiz ve yazınız sayfalarından çıkarılıyor.

SÖZLÜK

Chat: Chat, sohbet etmek laflamak anlamına gelir. Ağ üzerinde diğer katılımcılarla klavye aracılığıyla canlı olarak iletişim kurabilirsiniz.

Netiket: "Net" ve "Etiket" kelimelerinden türetilmiştir. Sörfçüler için davranış kuralları anlamına gelir.

Newsgroup: Web üzerinde kara tahta gibi çalışır. Her internet ziyaretçisinin görüp cevaplayabileceği bir elektronik mesaj bırakılabilir.

Hitap tarzı da yine chat'te olduğu gibi daha dostane ve resmiyetten uzak. Pek çok kişi senli benli konuşuyor. Bu durum aniden değişirse, birilerini kızdırmış olduğunuz ve sizden uzak durmak istediği anlamını çıkarabilirsiniz.

Tartışma gruplarında aptalca cevaplar da sık sık karşılaşılan bir durum. Bunları cevaplamayın veya newsgroup yöneticisine aktarın.

Newsgroup'ların netiketi yine kendi web sayfalarında anlatılır. Ayrıca artemis.efesnet/turknews adresinden paaber grupları ile ilgili birçok bilgiye ulaşabilirsiniz.

E-mail: Kısa tutun ve başkalarını rahatsız etmeyin!

E-mail hesabınızın Hotmail, Yahoo veya Microsoft'un Outlook programını kullanıyor olmanız durumu değiştirmez, e-maillerinizin içeriği açık bir kitap gibidir. Örneğin şirketinizin destek

başvurunun.

İş arkadaşlarınıza e-mail atarken şunlara dikkat edin: Konu kısmını doldurmayı hiç bir zaman unutmayın. Böylece e-mail alıcısı konu hakkında fikir edinir ve kural olarak bu sayede daha hızlı cevap almanızı sağlar.

Bir soruya cevap gönderirken, bir metni olduğu gibi ekleyip alıcının satır satır okuyarak cevabı aramak zorunda bırakılması oldukça kötü bir izlenim verir. Onun yerine belli noktaları bulup çıkarmak daha iyi bir yöntemdir. Bir cevap için bir günden daha fazla zamana ihtiyacınız olacaksa, bu durumu da cevap bekleyen kişiye bildirmekte yarar var.

İlk kez yazdığımızda resmi olun. Örneğin başka bir firmadan birine ilk defa e-mail atıyorsanız, mektuptaki gibi ciddi bir format kullanın. Buna resmi hitap ve büyük küçük yazım kuralları da dahil. Çünkü hep küçük harflerle

di akıllanmış -artık kuralları biliyor. Chat kanallarında yeni yetmelere rastladığında onlara yardım ediyor. Çünkü internette nasıl davranılması gerektiğini henüz çok az insan biliyor.

Aliş Sırmıçıyan (asirim@yahoo.com)

TEMEL BİLGİLER

Davranış Kuralları Hakkında 5 Soru

1. Netiket sörfçüleri bağlar mı?

Netiket bağlayıcı olmayan ancak uyulması gereken davranış kurallarından oluşur. İnternet servis sağlayıcıları ve chat server sunucuları netiket'i kendi "çalışma koşulları" aralarına katıyorlar. Yani, kullanma koşullarının bir parçası haline geldiklerinden, aslında bağlayıcılar.

2. Netiket internet üzerinde nerede geçerlidir?

Her nerede kullanma koşulu olarak tanımlanıyorsa. Dikkat! Netiket her yerde aynı değil. Sunucular, sayfalarını ziyaret edenlerin nasıl davranmalarını belirleme konusunda özgürler, (bakınız. soru 4).

3. Uygulanmadığı taktirde sonuçları nedir?

Örneğin bir sörfçü chat'te kavgaya başlarsa, kanal operatörü tarafından atılır ve chat odasına girişi birkaç gün yasaklanabilir. Diğer katılımcılardan birine hakaret edilir, web üzerinde yasak kopyalar dağıtılsa, cezai işlem veya tazminat davası açılabilir. Şikayetçi olan kişi, internet servis sağlayıcısından telefon numaralarını ve ismi takip ettirip öğrenebilir, çünkü bu veriler servis sağlayıcı tarafından İnternet Protokolü (IP) içinde kaydediliyor.

4. Hangi kuralların geçerli olduğunu web üzerinden nerede öğrenebilirim?

Chat'te genellikle "Chatiquette" altında bulunduran kullanım koşulları ve davranış kurallarını okuyun. Burada uyulması gereken davranış kurallarının bir listesini de bulacaksınız.

5. Sorularımı kime sorabilirim?

Belli biri tarafından yönetilen tartışma gruplarında grup yöneticisine, onun dışındaysa forumu kim işletiyorsa ona. Diğer sörfçülerle ilgili bir şikayetiniz olduğunda da yine bu kişilere başvurmanız gerekir.

Online haber ve tartışma gruplarında ilgi alanınıza göre katılımcı olabilirsiniz.

bölümü, e-mail giriş ve çıkışlarınızı istediği zaman görebilir. Kural olarak geçerli olan, e-Mail'e yazacaklarınızın posta kartına yazacaklarınız kadar olmasıdır.

Kötü amaçlara yönelik kullanım cezalandırılır. Newsgroup'lar ve chat gibi e-mailler aracılığıyla hukuki olarak yasaklanmış veya pornografik ifadeler, resimler vb. cezai yaptırıma tabi. Aynı uygulama hakaret, baskı veya telif hakkı için geçerli. Ve, e-mail adresi üzerinden isminizin bulunması internet protokolü üzerinde chat ederken bulunmasından biraz daha kolay.

Zincir mektupları atmayın. Bunlar veri trafiğini engellediklerinden internet üzerinde yasak. İş yerinizde böyle bir mail alırsanız sistem yöneticinize

yazarsanız e-mail'i alan kişi sizin yazmaya üşendiğinizi düşünebilir. Her şeyi büyük harflerle yazmak da bağırmış gibi bir izlenim verebilir.

Asla istenmeyen reklam e-mailleri göndermeyin. Bu alıcı için boş yere alan kaybetmek anlamına gelir.

Burada da yine chatte olduğu gibi mimik ve ses tonu olmadığından yanlış anlama ihtimali var. Bu nedenle imalarda bulunurken dikkatli olun.

Belli kelimeleri vurgulamak istediğinizde yıldız içine alın, örneğin "Bunu demek "istemedim" gibi.

Chat'ten alışmış olsanız bile smiley işareti e-mail'lerde çok fazla kullanılmaz, çünkü ne anlama geldiğini herkes bilmiyor.

Cosmic Baby takma adlı Gonca şim-

Bilişim Vadisi

Türkiye'nin Bilişim Vadisi

18 Kasım tarihinde açılan Bilişim Vadisi kullanıcılara değişik alternatifleri sunmak üzere açılmış. Bir başka amaç da kullanıcıları bilinçlendirmek.

18 Kasım tarihinde açılan Bilişim Vadisi sektörün önde gelen markalarını aynı çatı altında tutmaya devam ediyor. Kullanıcıların teknolojik yenilikleri izleyebileceği ve alternatifler arasında seçim yapabileceği bir yer oluşturmak amacıyla açılan Bilişim Vadisi'nde şu anda tam 28 mağaza var.

Sadece teknoloji ürünleri bulabileceğiniz bu alışveriş merkezinin giriş katı ve bir üst katında mağazalar yer alıyor. En üst katında internet cafe ve cafenin bulunduğu Bilişim Vadisi'nin en alt katında ise fuar alanı bulunuyor.

Bilişim Vadisi tüketici haklarını korumak adına bazı kararlar almış. Örneğin kira sözleşmesi yapılırken "Kopya yazılım satılmaz" ibaresi de ekleniyor. Şirket yetkilileri Bilişim Vadisi'nde satılan tüm ürünlerin ürün spektrinde belirtilen özellikleri taşıdığını ifade ediyor.

Aidata, AOC, Apex, Apple, Asus, Epson, Fujitsu Siemens, HP, IBM, Sony, Toshiba ve Ves-

Bilişim Vadisi Şişli Halaskargazi Caddesi numara 309'da faaliyet gösteriyor.

tel gibi markaların satıldığı Bilişim Vadisi hafta içi günlerde 10:00-20:00, haftasonları ise 11:00-19:00 saatleri arasında açık.

Yakında kendine ait bir web sitesi de oluşturacak olan Bilişim Vadisi, aslında İstanbul'un Avrupa yakasında oturanlar için teknoloji konusunda faaliyet göster-

ren tek alışveriş merkezi olarak nitelendirilebilir. Halaskargazi Caddesi üzerinde yer alan Bilişim Vadisi Lale Pasajı numara 309'da bilişim meraklılarını bekliyor.

İçindekiler

238 DNA Kayıt Belleği

240 İnternet'te Film

244 10 Soruda Patch'ler

Geleceğin Laptop'ları

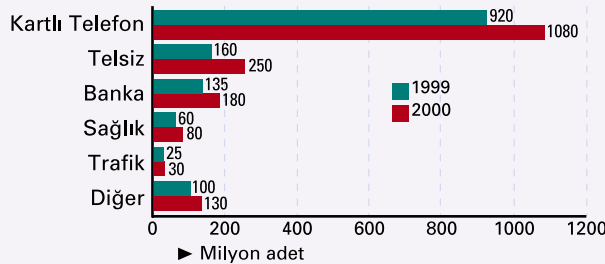
Kara Delik Enerji Arıyor

Eski patlamaların tekrarı, atılan hidrojen bombaları veya kara delikler, Boston MIT'ten bilgisayar bilimcisi ve quantum bilgisayarlar uzmanı Seth Lloyd haricinde pembe gelecek hayalleri değil. Bu tür olaylar onun için işlem hızı ve hafıza kapasitesi kesinlikle art-

tırlamayacak, düşünülebilen en küçük bilgisayar ile eş anlamlı. Lloyd bir kara delik ortasında enerjiye dönüşen ve bu sayede saniyede 1.051 operasyon (Ops, şu an 1.010 Ops mümkün) gibi maksimum bir hıza ulaşan hayali bir "ultimate laptop" geliştirdi.

Problem: Termodinamik kurallarına göre bu süper bilgisayar yüz milyon derece sıcaklığında olmalı. Şu an bilgisayar sektöründeki gelişme hızına göre söz konusu süper bilgisayarın seri üretime geçebilmesi için 250 senesi daha var.

Dünya Pazarı: Smart Card Kullanımı

Yüksekten uçuş: En büyük gelişmeyi cep telefonları için SIM kartlar gerçekleştiriyor. Telefon kartı pazarı ise doymuş görünüyor.

In & out

İnternet'ten Müzik

Kasetlere ve CD'lere para vermek yerine artık internet bağlantısı olan birçok kişi online olarak yeni parçaları dinliyor.

Fotoğraf Makinaları

Klasik fotoğraf makineleri yüksek baskı masrafları yüzünden artık pek rağbet görmüyor.

MP3 DEĞİŞİM BORSASI

Napster İkinci Görüşte Aşık Oldu

Sürpriz hayata geçirildi: Bertelsmann ve Napster birleşti – Eski düşmanlar dost oldu. Medya devi müzik indirmek için legal bir yöntem geliştirecek olan partnerinin kredisini yükseltmiş olmalı. Bertelsmann bu sayede ileride müzik değişim borsasındaki yerini garanti altına alıyor. Anlaşmada ise, Bertelsmann Warner Music, Universal ve Sony ile devamlı olarak suçladığı Napster'la telif haklarına zarar verdiğini söylemesi haricinde istisnai bir durum mevcut değil.

Yaşanan tüm bu olaylara rağmen Bertelsmann üç aydır müzik korsanları ile kapalı kapılar arkasında görüşüyor ve Napster'ın kanunlar çerçevesinde hareket etmesini öneriyor.

Bu değişim borsasına karşı

davasından vazgeçen birlik yeni bir uzlaşma yolu üzerinde çalışıyor. Bertelsmann'ın önerisi ise şu şekilde: Ücretsiz olarak gerçekleşen değişim işlemlerinin bir abonelik modeli halinde ücretli hale getirilmesi. Bunun sonucunda elde edilen paralar ise kanunlar çerçevesinde sanatçılara verilecek.

Müzik endüstrisi ise buna pek olumlu yaklaşmıyor. Anlaşma başarıyla sonuçlansa dahi Napster kullanıcılarının çok büyük bir kısmının ücretli değiş tokuşu kabullenemeyecekleri düşünüyor. Bunun sonucunda illegal müzik farklı bir şekilde ortaya çıkacaktır.

Eğitim

Bilişim Eğitiminde "Doğru Seçim"

Bilişim teknik personeli için eğitim ve sertifika programları sunan Global Vision ve Komdata-soft, bu alanda eğitim danışmanlığı hizmetini başlattı. "Doğru Seçim" başlığı ile sunulan kampanyada, kişilerin çalıştıkları ya da uzmanlaşmaları istenen alandaki bilgi seviyeleri saptanarak almaları gereken eğitim ve sertifikalar konusunda bir yol çiziliyor.

Kampanya kapsamında önce kişi ile görüşme yapılıyor. Daha sonra kişinin istediği uzmanlık alanına yönelik bir test uygulanıyor. Bu testin sonucu ve kişinin alması gereken eğitimler yazılı bir rapor olarak sunuluyor.

Bu hizmetten sadece 20 dolarlık bir ücret karşılığında yararlanılabileceğini belirten Global Vision Operasyon Müdürü Vedat Veleli, görüşme sırasında kişinin amaçlarını dinlediklerini ve istediği uzmanlığın ne olduğunu

saptadıklarını ifade ediyor. Bu alana yönelik olarak hazırlanan testin sonucuna göre, bilgi seviyesini ortaya koyarak, kişinin istediği uzmanlık için hangi eğitim ve sertifika programlarına katılması gerektiği kendisine bir rapor olarak sunuluyor.

"Doğru Seçim" kampanyasının kendilerini geliştirmede, hızlı ve

ekonomik bir yol arayan kişiler kadar, personeli için doğru eğitim planlaması yapmak isteyen şirketler için de yararlı olduğu vurgulanıyor. Kampanya ile ilgili ayrıntılı bilgi almak isteyenler (212) 270 55 00 numaralı telefondan Globalvision'a ulaşabilirler. www.komdatasoft.com.tr

Kampanya

Acer'lara İndirimli Kavuşun

İhlas/Acer, yeni başlattığı kampanyada Acer Aspire ve Acer TravelMate notebook alanlara anında 500 dolar indirim yapıyor. İhlas/Acer ve İhlas.Net ortaklığında yapılan kampanya uyarınca, İhlas.Net'ten internet aboneleri olanlar 899 dolarlık Acer Aspire 6400 bilgisayarını 399 dolara, 1249 dolarlık Acer TravelMate 200DX notebook'u ise 749 dolara alabiliyorlar. Kampanya kapsamında İhlas.Net'ten 3 yıllık internet aboneliği içinse iki seçenek sunuluyor: 36 ay taksitle 19.95 dolar ya da 24 ay taksitle 29.95 dolar. Kampanya kapsamında Acer Aspire'in üç modeli ve Acer TravelMate notebook yer alıyor.

Her üç modelin de standart özellikleri şöyle; 1.44 MB disket sürücü, V.90 56 Kbps data/faks/modem kartı, 32 MB AGP ekran kartı, 16 bit ses kartı, ekrana monte edilebilir hoparlör, Windows 98SE Türkçe işletim sistemi. Bilgi için (216) 317 96 50 numaralı telefondan İhlas/Acer'ı arayabilirsiniz.

Fuar

Compex 1-4 Şubat'ta

"Türkiye'yi internetle tanıştıran ilk fuar" olarak tanımlanan Compex Multimedia & Internet Fuarı 6. yılında en son teknolojik gelişmeleri ziyaretçileri ile buluşturmaya hazırlanıyor. 1-4 Şubat 2001 tarihleri arasında gerçekleştirilecek olan fuar 160 binin üzerinde ziyaretçinin izleyeceği tahmin ediliyor. Fuar, Harbiye'de bulunan Lütfi Kırdar Rumeli Fuar Merkezi'nde düzenlenecek.

Online davetiyeyi geleneksel hale getiren Rönesans Fuarcılık, www.compex.com.tr adresindeki davetiye formu ile kurumsal ve bireysel olarak guruplandırılan tüm bilgisayar kullanıcılarını bu fuara davet ediyor. Ayrıca ilgili ziyaretçiler compex.com.tr web sitesinde önceki Compex fuarlarının 360 derecelik görüntülerinden hazırlanmış sanal ziyareti gerçekleştirebilirler.

Kitaplar

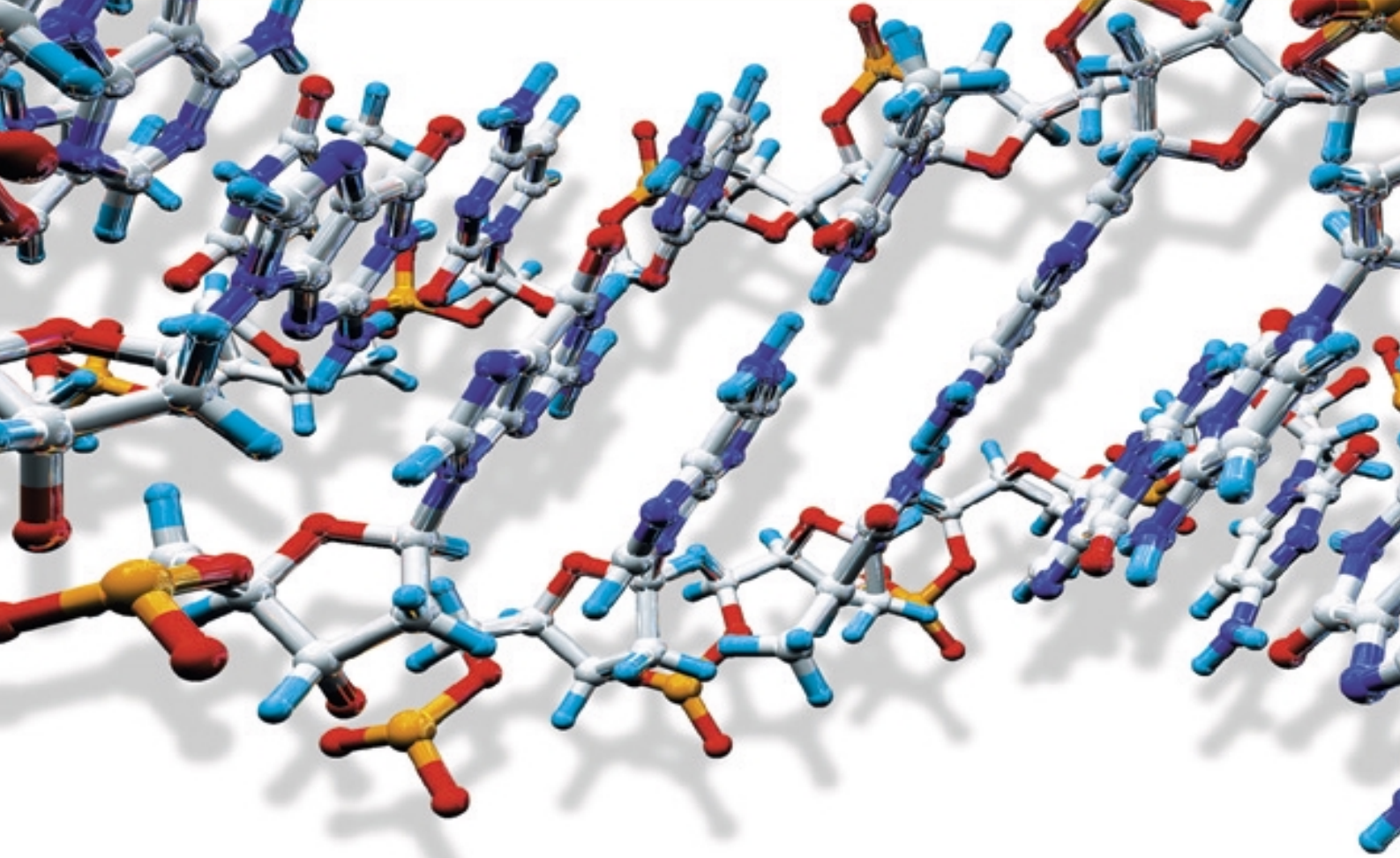
► **Bir Bakışta Microsoft Windows Me**, açık yönergeleri ile becerileri kolaylıkla öğrenmenizi ve karşılaştığınız sorunları hızla çözmenizi sağlamak amacıyla hazırlanmış bir kitap. Renkli baskısı ile okurlarını hızlı bir biçimde yanıtlara ulaştırmayı başaran kitap, kolay numaralı adımlarıyla ne yapacağınızı gösteriyor. Akıllı ipuçları ise, özel teknikler ve kısayollar sunmakta. Bunu deneyin! başlığı altında bulabileceğiniz araştırmalar öğrendiklerinizi pekiştirmenize yardımcı olacak. Ayrıca bakınız bölümü ise çapraz başvurularıyla ilgili bilgileri uğraşmadan bulmanızı sağlayacak. **Bilgi için:** Arkadaş Yayınevi **Tel:** (312) 434 46 24

► **HTML 4 Web Tasarımı** bir web sitesinin hayalini kurmaktan başlayıp sayfalarının oluşturulmasına, site yapısı kazanmasına, bunun için gerekli olan tüm araç ve programların kullanımına, sitenin yayınlanma öncesi denetimine, sitenin yayınlanmasına, tanıtım ve bakımının yapılmasına ve hatta bu sitenin nasıl pazarlanacağına kadar tüm bu işlemleri yapmanız konusunda size yardımcı olacaktır. Kitap özellikle web tasarımcısı olmayı hedefleyenler için tasarlanmıştır. Kitap yanında bir de CD-ROM ile birlikte geliyor. Burada da kitaptaki örneklerin İngilizce kaynak kodlarını, birbirinden farklı resim, şablon ve yardımcı araçları bulabilirsiniz. CD-ROM'da aynı zamanda grafik işleme araçları da bulunuyor.

Bilgi için: Sistem Yayıncılık **Tel:** (212) 293 83 72

► **Microsoft Excel 2000 ile Çalışmak** "verimliliğinizi artıracak kapsamlı başvuru kaynağı" sloganıyla piyasaya sürülmüş. Hızlı ve anlaşılır yönergelerden uzman kullanıcılar için kapsamlı yanıtlara kadar tüm bilgileri içerdigi ifade edilen bu kitap, Excel'in en sık kullanılan görev ve işlevlerini toplamış. Bilgilere kolay erişim sağlayan kitap, aynı zamanda son derece basit bir anlatıma sahip.

Bilgi için: Arkadaş Yayınevi **Tel:** (312) 434 46 24

DNA Moleküllerinde Kodlanmış Veriler

Spiral Molekül Yapılarında Bit'ler

Genetik molekül DNA bilgisayar verilerinin depolanması ve kodlanması işine de yarıyor. Kimyasal tüplerde veriler öteki moleküller arasında yetkisi olmayanlar tarafından kullanılmaya karşı korunuyor.

■ Hilmar Rauhe tüpteki sıvıya dikkatle başka bir sulu çözelti ekliyor. Kısaca tüpü sallıyor. Ve işte oldu: "Veriler artık kodlandı" diyor gülümseyerek. Tüpün içersinde milyarlarca DNA molekülü bulunuyor, bunların arasında Rauhe'nin içerdikleri bilginin yetkisi olmayanlar tarafından kullanılmasını önlemek istediği bazı moleküller de mevcut.

Biyolog ve bilişimci Rauhe'yi genetik moleküllerin genetik kodu daha az ilgilendiriyor. Tüm dünyada genetikçiler DNA kodunun çözülmesi üzerinde çalışırken, Dortmund ve Köln Üniversiteleri nezdindeki Rauhe'nin çalışma grubu çifte helix malzemesinin verilerin kodlanması için de uygun olduğunu göstermiş bulunuyor. Rauhe genetik enformasyonun biyolojik taşıyıcılarından bilgisayar verileri için dijital

bellek olarak yararlanan bir araştırmacı grubunun kurucusu.

DNA-Computing enformatik (bilişim), moleküler biyoloji ve nanoteknolojinin sınırlarında yer alan görece yeni bir araştırma dalı. Amerikalı araştırmacı Leonard Adleman 1994 yılında dijital bilgisayar kodu ile DNA moleküllerinin yapısı arasında koşutluklar saptamış; buna göre DNA moleküllerinin yapıtaşları Adenin, Cytostin, Guanin ve Thymin (A, C, G, T) sabit kuralara göre kombine edilebiliyor ve aynı şekilde bir kod oluşturuyor.

Moleküler süper bilgisayar henüz bir vizyon

Adleman enformatik kökenli algoritmaların DNA moleküllerıyla hesaplanabileceğini göstermiş bulunuyor. Hayal edilen ise moleküler bir süper bilgi-

sayar. Birçok hesaplama adımını koşut olarak yürütebilecek tüp içinde 1015 molekül potansiyel olarak hazır. Hesaplama adımlarının üzerinden yürütüldüğü enzimatik tepkimeler bir hayli enerji tasarruf ediyor.

Ancak DNA moleküllerıyla süper bir bilgisayar oluşturma planı yerinde saymaya yüz tutmuş durumda. Rauhe'nin bu durum için bir açıklaması var: "Bu bilim dalında başlangıçta çok fazla sayıda kuramsal enformatikçi baskın durumdaydı."

Ama DNA-Computing yeni bir süper bilgisayar tartışmaları dışında da ilginç kullanım olanakları sunuyor. Günümüzde kullanılan hatlarla ilgili algoritmik self-assembly, bir başka deyişle yapıtaşlarının belirli bir düzene göre otomatik olarak düzenlenmesi, araştırmacılar tarafından kendilerini

olabildiğince basit bir biçimde oluşturmak için optimize edilmiş virüs kılıflarından kopya ediliyor.

Aynı ilke, parçaları "sticky ends" (yapışkan uçlar) denilen uçlarda istenildiği gibi kombine edilebilen küçük bölümlerin (A, C, G, T) biraraya gelmesiyle oluşan DNA'da da işliyor. Yapılanma, molekül zincirlerinin bir türeve göre oluşmasını sağlayan biçimsel bir gramer izliyor.

Tipik olarak DNA-Helix'in çifte hatlı, uçlarında tek hatlı değişkenlerin oturduğu bir çekirdek oluşturuyor. Bunların ne anlama geldiği formüller üzerinden betimleniyor.

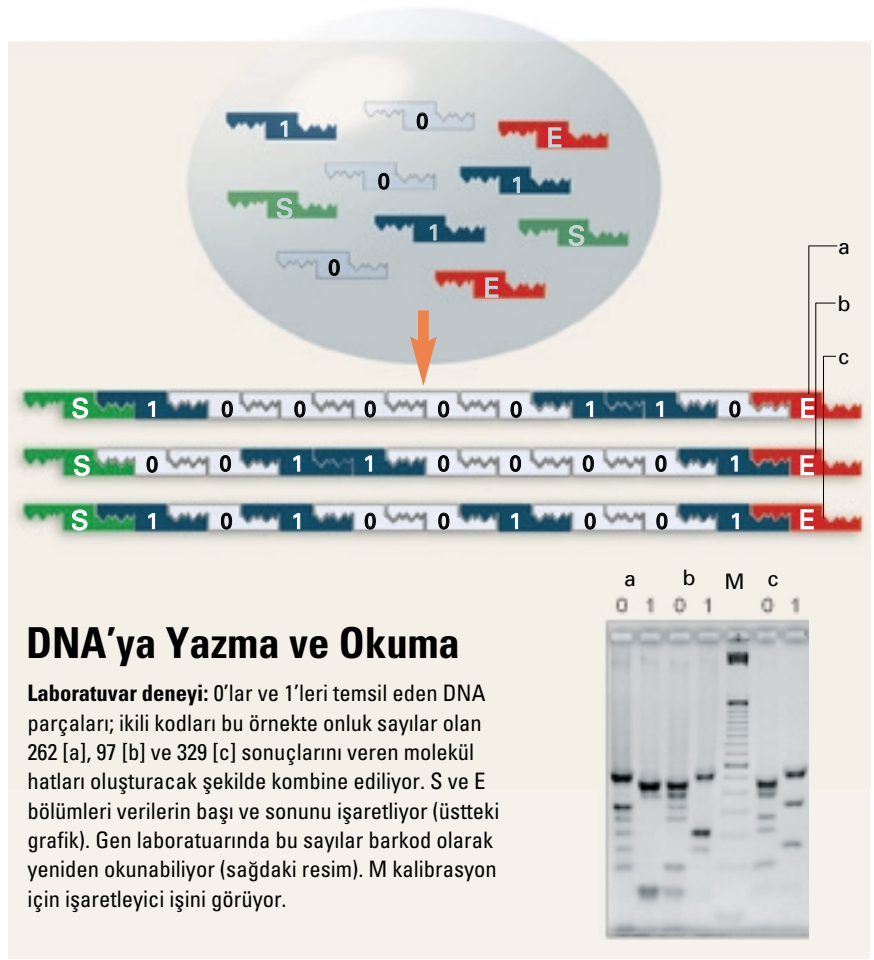
Değişkenler, örneğin dijital bit'ler oluşacak şekilde seçilebiliyor. Moleküllerle ilgili algoritmik self-assembly, bit'lerin DNA'lara yazılmasını sağlıyor. Bu DNA verileriyle, enzim tepkimesi üzerinden doğru hesaplama mümkün oluyor. Rauhe bununla ilgili olarak şunu söylüyor: "Potansiyel olarak bilgisayarın her bir veri yapısını DNA'ya da yazabiliriz."

Basit kodlama: Veriler tüpte saklı

Enformatik biliminden tanıdığımız Steganographie yöntemine dayanan DNA'da veri kodlama imkanı oldukça şaşırtıcı. Bu işlemle kodlanacak enformasyonlar (bilgiler) birçok başka enformasyon içinde saklanıyor. Kodun çözülmesi ise samanlıkta iğne aramaya benziyor. Uygun anahtar olmaksızın hiç kimsenin enformasyonlara ulaşması olanaklı değil.

DNA haberlerinin kodunun çözülmesi için araştırmacılar genetik bilimi kökenli standart bir yöntem kullanıyor: Polymerase zincirleme tepkimesi (PCR). Bilimciler bu yöntemi başlangıçta DNA çoğaltımı için geliştirmişlerdi. Yöntem aynı zamanda genetik bir parmak izinin tanınması için gerekli DNA miktarını üretmek için de hizmet veriyor. Bilgisayar kodlarının deşifre edilmesi için araştırmacılar yöntemi, haberleri bir barkodda olduğu gibi okuyacak şekilde dönüştürüyor.

Bu işlem laboratuvarında, 0 ve 1'den ibaret mantıksal değerleri temsil eden her iki DNA hattı için ayrı iki tepkime vasıtasıyla gerçekleştiriliyor. DNA'da veri sunumunda sıfırlar ve birlerin yanı sıra, veri bloklarının başı ve sonunu

DNA'ya Yazma ve Okuma

Laboratuvar deneyi: 0'lar ve 1'leri temsil eden DNA parçaları; ikili kodları bu örnekte onluk sayılar olan 262 [a], 97 [b] ve 329 [c] sonuçlarını veren molekül hatları oluşturacak şekilde kombine ediliyor. S ve E bölümleri verilerin başı ve sonunu işaretliyor (üstteki grafik). Gen laboratuvarında bu sayılar barkod olarak yeniden okunabiliyor (sağdaki resim). M kalibrasyon için işaretleyici işini görüyor.

işaretleyen bölümler de bulunuyor.

Yalnızca Primer adı verilen ve bir veri bloğunun başını işaretleyen küçük moleküle sahip olanlar, "molekül çorbası" içersinden verileri yeniden okuyabiliyor. Bir başka deyişle Primer saklı verilerin anahtarını teşkil ediyor. Doğru veriler bir DNA-Synthesizer ile birleştiriliyor. Tanımanın geriye kalan bölümünü standart yöntemler uygulayan bir gen laboratuvarı hallediyor. Sonunda bir program verileri okuyor.

Kaza yapan arabalar geride genetik bir iz bırakıyor

Araştırmacılar dijital DNA moleküllerinin kodlanmasının bilgisayar sistemleri için geçerli kıstaslara göre güvenli olduğunu göstermeyi başarmış bulunuyor.

Ancak bu iki dünya en azından geçici olarak ayrı kalacak. "DNA'da enformasyonların kodlanması varolan yazılım temelli kodlama sistemlerine karşı bir rekabet olarak düşünülmüş değil" diyor Dortmund Üniversitesi gen laboratuvarından Hilmar Rauhe.

Rauhe çevre dostu veri belleği olarak DNA'nın işaretleme amaçlı olarak kul-

lanılabileceğini düşünüyor. Örneğin bir vasıtanın (arabanın) seri numarası DNA moleküllerinde depolanabilir ve kaporta boyasına karıştırılabilir. Araba kaza yaptığında, kaporta boyası izleri üzerinden geride bariz bir genetik parmak izi bırakabilir. Molekülde bir Byte 100 nanometrelik bir uzunluğa sahip; bu kaporta boyasında göze batmayacaktır.

Veri molekülleri gelecekte gıda maddelerini çarpıtmaya karşı emin bir biçimde işaretlemek için de kullanılabilir. Örneğin sığır etinin kökeni böylelikle belirgin bir biçimde saptanabilir.

Geleneksel manyetik belleklerden milyon kat daha yüksek olan veri yoğunluğu, DNA'yı bellek ortamı olarak da ilginç kılıyor.

Gerçi bilgisayarın sabitdiskine alternatif tüpte DNA büyük olasılıkla bir ütopya olarak kalacaktır. Ama moleküller sabit bir taşıyıcıya da yerleştirilebilir ve böylelikle günümüz bellek ortamlarının enerjisinin çok az bir bölümüyle, çok etkili ve biyolojik olarak kaldırılabilir veri belleğine dönüşebilir.

Dijital Filmlerle Sinemada Devrim

Hollywood İnterneti Keşfediyor

Film endüstrisine yenilik getirecek bir eğilim belirmiş bulunuyor: İnternet ve dijital teknik ile, az paraya çok deney yapılabilecek bir imkan oluşuyor. Sinemaların da dijital olması söz konusu.

■ Film yapımcısı April Sugerman bir avuç dolara, Hollywood'a haddini bildiren bir film üretmiş bulunuyor. Los Angeles kökenli bu kadın rejisör, Cannes'daki "Universe Elle -Women Film-festival" etkinliğine dijital olarak üretilmiş ucuz bir yapımla katılmıştı. Çekimi 10.000 dolara malolan "Cumulus Nimbus" adlı komedi, bütçeleri çeyrek milyon dolar civarında olan 35 mm'lik filmler karşısında kendini kabul ettirmişti. 12 dakikalık film bir Canon XL1 ile çekilmişti.

Çekimlerden sonra Sugerman, Adobe ürünü "After Effects" ile çekimlerine karakteristik bir film görünüşü yakıştırmıştı. Amerikalı rejisörün örneği bir ekol oluşturacak gibi görünüyor. Dijital kameralar film sahnesini dönüştürüyor ve Hollywood'da yeni rüzgarların esmesini beraberinde getiriyor. Kameralar uygun fiyatlara satılıyor ve yüksek bir görüntü kalitesi su-

nuyor. Böylelikle bağımsız filmlerin üretim maliyetleri büyük ölçüde aşağıya çekiliyor.

Günümüzde neredeyse herkes birazcık yaratıcılıkla sinemada gösterilmeye hazır filmler çevirebiliyor!

Düşük üretim maliyeti bir film seli oluşturuyor

Sinemaya kapağı atmak isteyenler genç sinemacılar, şimdiye kadar bağımsız yoldan büyük stüdyoların dikkatini çekmeye çalışıyorlardı. Ancak çok az şansa sahiptiler, çünkü profesyonel 16 ya 32 mm'lik filmlerin üretim maliyeti çok yüksekti. Profesyonel bir kamera için ödenmesi gereken aşırı yüksek kira bir yana bırakılacak olursa, çoğu düşük bütçeli üretimin mali çerçevesini öncelikle film malzemesini satın alma, geliştirme ve işleme için ödenecek fiyatlar sarsıyordu.

Buna karşılık iyi bir dijital kamera

3.000 marktan da ucuza edinilebiliyor ve en azından tam TV çözünürlüğü sunuyor. Uygun maliyetli tekniğin ilk akla gelecek sonucu ise, yayınlanmayı bekleyen sayısız filmin oluşması.

Bu yoldan ne gibi sonuçlara ulaşılabileceğini, April Sugerman örneği gösteriyor: "Dijital kameraların sunduğu olanaklar harika. Üretimin aşırı derecede uygun maliyetli olmasının nedeni, öncelikle günümüzde dijital filmler üzerinde normal PC'lerde de çalışabiliyoruz," diye coşkuyla açıklıyor Sugerman.

Büyük stüdyolar da web'den yararlanıyor ve örneğin Steven Spielberg, Jeffrey Katzenberg ve David Geffen'in sahibi oldukları film şirketi Dreamworks gibi kendi internet firmalarını kuruyorlar. Dreamworks, Imagine Entertainment ile birlikte, on-line film göstermek için, Pop.com ortak kuruluşunu başlatmıştı.

Yalnızca internet için: "Quantum Project" filmi (www.quantumproject.com).

Ancak bütünüyle internet firması olan kuruluşlar ile karşılaştırıldığında, yönetmen ve yapımcı Gabriel Bologna'nın da bildiği gibi (röportaja bkz.), stüdyoların ilgi duyduğu şey farklı. Bologna'nın deneyimlerine göre, büyük şir-

ketler internete yeni yetenekler keşfetmek ve kısa filmlerin başarısını ölçmek için uygun maliyetli ve efektif bir olanak gözüyle bakıyor. Başarı vaat eden bir projeyi ise, sonrasında büyük çerçevede 35 mm'lik filme dönüştürüyor.

Bundan etkilenen yalnızca henüz tanınmayan, hırslı yapımcılar değil, bilakis uygun fiyatlı ev yapımları da mevcut. Becerikli ev yapımcılarından bazı filmlerin de, para getirmiş olduğu bir gerçek. ABD'deki yüksek okullar yeni eğilimin farkına vardılar ve donanımlarını yeni koşullara uyumlandırıdılar bile.

"Quantum Project": Yalnızca internet için bir film

Universal, Warner Brothers ve Paramount gibi dev stüdyolar, sinema dünyasındaki baskınlıklarını sürdürürken, internette kendine özgü bir film kültürü geliyor. Yeni eğilim için en tanıdık örnek, başrollerini John Cleese (Monty Python, "A Fish Called Wanda"), Fay Masterson ("Eyes Wide Shut") ve Stephen Dorff'un ("Blade") paylaştıkları "Quantum Project".

Bu yazıdaki resimlerin de kaynağı olan 35 dakikalık filmi video dükkanlarında bulmaya çalışmak boşuna,

GABRIEL BOLOGNA İLE RÖPORTAJ

"Tanınmayan Film Yapımcıları İçin Harika Olanaklar"

CHIP: Dijital filmin günümüzdeki yeri nedir?

Bologna: Öncelikle dijital kameraların sunduğu yeni, harika olanaklarla oluşmuş olan internet-film, tanınmayan film yapımcıları ve sanatçıların ürünlerini dünya çapında yayınlamaları için büyük bir şans sunuyor.

Buna DV-filmlerin (Dijital Video) üretiminin kat be kat basitleşmesi ve aşırı derecede ucuzlaması da ekleniyor. DV-film yapımcıları daha aynı gün içinde çalışmalarının sonucunu görebiliyor.

CHIP: DV üretimleri gelecekte sinema endüstrisinin zahmetli 35 mm'lik filmlerinin yerini mi alacak?

Bologna: Şu sıralar film endüstrisindeki tüm üretimlerin yaklaşık üçte biri dijital. George Lucas bile şimdiden DV üretimlerine göz kırıyor. Ama dijital film pazarı hala gelişim aşamasında bulunuyor.

Şimdilerde kendi projelerini geliştirmek ve filme çekmek için birçok insan küçük üretim firmaları kuruyor. İnternet ve DV-film, sanat alanında etkin olmak ve bununla para kazanmak iste-

yen milyonlarca insan için bir gelecek seçeneği.

CHIP: ABD'de üniversiteler ve okullar donanımlarını dijital filme yönelik olarak değiştiriyor. Böylelikle eğitim kurumları acaba yeni eğilime mi uyuyor, ya da bu durum yapımcı ve yönetmen eğitiminin yalnızca maliyetini düşürmeye mi yönelik?

Bologna: İnternet-film kesinlikle bağımsız film (Independent-Film) için yeni bir başlangıca olanak tanıyabilecek geleceğe gebe bir olanak olarak görülüyor. Ancak öncelikle teknik açıdan bakıldığında üretimin gerçekten yeni bir türü söz konusu olduğu içindir ki, bu alanda da yeni eğitim olanaklarının sağlanması gerekiyor.

CHIP: Kötü görüntü kalitesi yeni ortamın başarısını etkiliyor mu?

Bologna: Film yapımcıları tabii ki yeni ortamın avantaj ve dezavantajlarıyla uyum sağlıyor. Örneğin bilgisayar kullanıcısının fareyle tıklamak suretiyle özel bir seçeneğe erişmesini sağlayacak biçimde internet-filmler çekmek olanaklı. Filmlerin teknik kalitesi alanında yapımcılar yeni buluşlar yapmaya yöneliyor. "Quantum Project"te kötü görüntü kalitesi özel

Gabriel Bologna yönetmen ("The Elevator"), yapımcı ve Kaliforniya Üniversitesi'nde internet-film alanında doçent.

efektler ile kamufle edilmişti.

CHIP: Yerleşik film endüstrisi internet pazarında ne gibi bir rol oynuyor?

Bologna: Büyük stüdyolar daha fazla internet firması kurmaya yöneliyor, çünkü burada yeni bir para kaynağı olduğunun bilincindedir. Ama bunun reklam açısından yaratacağı etki de küçümsenmemeli. Film firmaları kısa filmlerle internette uluslararası planda az çaba ve az paraya geniş bir izleyici kitlesine ulaşıyor.

çünkü rejisör Eugenio Zanette filmi yalnızca internet için üretmiş. Film hemen hemen dört dolarlık bir ücret karşılığında SightSound.com adresinden indirilebiliyor.

"İnternet üzerinden filmlerin kiralanması ya da satın alınması, video dükkanında olduğundan büyük ölçüde farklı. Burada geç iade edilmiş filmler için ücret ödemek ve dükkan kapanış saatleri gibi şeyler yok," diye açıklamada bulunuyor SightSound pazarlama müdürü Jennifer Pesci. SightSound.com bu alanda gelecek vaat eden yeni bir kuruluş ve daha şimdiden müşteri portföyünde hiç de azımsanamayacak sayıda üretici firma bulunuyor.

Yüksek derecede gelişkin sıkıştırma teknolojileri, geniş bant erişim olanak-

ları ve hızlı bilgisayarlar yüksek bir veri transferi ve bunun hızla işlenmesine olanak tanırken, kalite henüz emektar selüoyt ile karşılaştırılabilecek düzeyde değil. Öncelikle kemikleşmiş sinemakoliklerin daha kötü olan görüntü kalitesiyle yetinmeyecekleri açık.

Duman ve karşı ışık kötü kaliteyi örtüyor

Quantum Project'in yapımcıları internetin sınırlarının tümüyle farkında ve başından itibaren filmin duman ve karşı ışıkla dışavurumcu bir ışıklandırılmada karar kılmışlar. Bu örnek bir ekol yaratacak olursa, internet belki de yeni bir film stili meydana getirecek. Rejisör ve yapımcı Gabriel Bologna da bu kanıda: "Teknik sanatı etkiliyor."

Gerçi internet şu sıralar film yapımcılarını teknik bakımdan kısıtlıyor, ama onlara yeni perspektifler de açıyor. Be Here firması AtomFilms ve Intel ile birlikte, sahnelerin 360 derece çepeçevre çekimine olanak tanıyan, özel olarak internet için yeni bir teknoloji geliştirmiş bulunuyor. Buna bağlı olarak izleyici fareyle kendi bakış açısını seçebiliyor ve hatta bir sahne içinde "gezinebiliyor". iVideo denen bu teknoloji ile gerçekleştirilen "The New Arrival" adlı ilk film Cannes Film Festivali'nde galasını yaşadı. "The New Arrival" Amy Talkington tarafından

KENDİ BAŞINA İNTERNET-FİLM YAPMAK

Başlangıç İçin Gerekli Ekipman

İnternette bir film çevirmek için, ne profesyonel donanıma, ne de pahalı aletlere ihtiyacınız var.

Eğer zaten bir Camcorder ve aşağı yukarı güncel bir bilgisayar sahibi iseniz, ek olarak gereken donanım için maliyet belirli bir sınırı aşmayacaktır. Bilgisayarınızın ne kadar performans sunması gerektiği, dijital mi yoksa analog mu film çekeceğinize bağlıdır.

Her halükarda filminizi PC'ye aktarmanızı sağlayacak bir Capture kartına ihtiyacınız olacak. Örneğin Pinnacle StudioDV'yi 150 marktan başlayan fiyatlarla edinebilirsiniz. Analog film çekimi için bir kartın S-VHS giriş ve çıkışlarına sahip olması gerekir. Dijital kartlar dijital kameralar gibi IEEE 1394 arabirimine sahiptir.

Analog çekimde görüntünün sistem tarafından dijitalleştirilmesi gerektiği

içindir ki, resimleri gerçek zamanlı olarak hesaplayabilen bir bilgisayara ihtiyacınız olacaktır. Çözünürlüğün ne kadar yüksek olması gerekiyorsa, hesaplama gücünün de o kadar fazla olması gerekiyor. 500 MHz'lik ve 128 MByte anabellekli (RAM) bir Pentium III bile resimleri tam TV boyutunda dijitalleştirmek için yeterli.

İndirme sürelerini aşırı derecede uzatmamak için 320x240 piksel yeterli. Dijital bir Camcorder'da frame'lerin hesaplanması gerekmecek; bu yüzden örneğin Pinnacle StudioDV gibi fiyatı uygun capture kartlar tümüyle yeterli olacaktır.

Hızlı bir sabitdisk de ihtiyaçlarınız arasında. Sabitdiskin boyutu konusunda video'ların normal olarak sıkıştırılmaması

Neredeyse profesyonel

kalite: Canon GL1 gibi dijital kameralar her filmciye fikirlerini gerçekleştirme olanağı sunuyor.

AVI dosya formatında dijitalleştirildiğini gözönünde bulundurmak gerekiyor. 320x240 pikselde on saniyede yaklaşık 3,5 MByte'a ihtiyacınız olacaktır. Bir Ultra-DMA diskin hızı yeterli, ancak bir SCSI sistem daha iyi.

Bitmiş filmi, Windows Media Player, Apple QuickTime ya da Real Player gibi Media-Player'lar tarafından oynatılabilen MPEG1 gibi sıkıştırılmamış bir formatta depolayın.

yazılmış ve yönetilmiş.

"İzleyicinin de içine dalabileceği ilk filmi yapmak harika bir meydan okumaydı" diyor Talkington, "360 derece konsepti şimdiye kadar film yapımı hakkında öğrendiklerinizin tümünü aşıyor. Bu konsept yeni kurallar, yeni yaklaşımlar ve, en heyecan verici olanı, yeni bir öykü anlatma türü gerektiriyor."

Neredeyse herkes kendi kendinin yapımcısı olabiliyor

SightSound gibi firmalar kendi başlarına üretirken ya da üretim şirketleriyle birlikte çalışırken, örneğin San Fransisco kökenli E veo gibi işletmeler farklı bir yaklaşım izliyorlar. Buna göre ev video üreticileri de kısa filmlerini internette sunabiliyor. Bunun için hatta para dahi alınabiliyor, çünkü E veo Pay-per-view temeline dayanarak ödemede bulunuyor. E veo ek olarak en yaratıcı yapıtları haftalık ya da aylık yarışmalarda parasal ve nesnel ödüllerle primlendiriyor, ve nihayet olası dağıtım sözleşmeleri de cezbedici.

Şimdilerde Hollywood'u değiştiren dijital eğilimin öncülerinden biri George Lucas. Senarist "The Phantom Menace" adlı Yıldız Savaşları'nın ilk bölümünün galasını internet üzerinden seçili dört sinema salonunda gös-

terime soktuğunda, adeta bir sinema devrimine yol açmıştı.

Bu olay büyük stüdyoların modern teknikten henüz farklı bir tarzda yararlanmak istediklerini gözler önüne seriyor: Büyükler için internet gelecekte verimli bir dağıtım ortamı olabilir. Bu durumda sinemalar selüoyt makaralar almak yerine, artık şirketler tarafından merkezi olarak gönderilen dijital filmler alabilir. Böylelikle sinemalarda kötü kopyanın da, ancak tabii ki makinistlik mesleğinin de, sonu gelmiş olabilir.

Almanya'da henüz üç dijital sinema var

Dijital sinemalar henüz pek eندر: Tüm dünyada şu sıralar dijital projekte sahip yaklaşık 35 sinema var. Almanya'da bu donanım Dü sseldorf'taki UCI, Köln'deki Cinedom ve Berlin'deki Zoopalast sahip. Yalnızca film dağıtıcıları maliyetten tasarruf ettikleri ve sinemalar için gerekli donanım çok pahalı olduğu içindir ki, bu durum kısa vadede değişecek gibi görünmüyor.

Geleneksel film projeksiyonlarının fiyatları 30.000 ila 40.000 mark arasında değişirken, dijital projeksiyona geçiş en az yarım milyon mark gerektiriyor.

Bu yüzden uzmanlar, büyük çapta dijital projeksiyona geçişin en az on yıl daha süreceğinden yola çıkıyor.

Hollywood Avrupa'da daha da baskın hale gelebilir

Almanya'da dijital teknik için mücadele verenler içinde başı çeken Wim Wenders, Hollywood ürünlerinin Avrupa sinemalarında daha da büyük bir baskınlık kazanacağı endişesini taşıyor. Ünlü yönetmen ve yapımcı Wim Wenders, bu yüzden şimdiden Avrupa sinemaları için kamusal teşvik önlemleri talebinde bulundu.

Filmlerin internet üzerinden dağıtımıyla birlikte, stüdyoların sinemalar üzerindeki nüfuzu daha da artıyor. Bu yoldan yeni bir filmin teorik olarak tüm sinemalarda aynı anda galası yapılabilir. Sinema ziyaretçileri için bu durum, daha fazla "programlanmış" matinelere, daha az çeşitlilik anlamına geliyor. Stüdyolar da, örneğin daha kolay üretilen kopyalar gibi yeni sorunlarla karşı karşıya kalabilir. İnternette "Yıldız Savaşları" download arzlari ortalıkta dolaşırken, duyduklarımıza göre bu duruma eski usta George Lucas'tan daha fazla sinirlenen olmamış.

MF-NP-MH / Garo Antikacıoğlu (agaro@chip.com.tr)

Aşağıdaki İnternet Firmaları Filmler Arıyor

Firma Adı	İnternet Adresleri	Koşullar
AtomFilms	www.atomfilms.com	Tüm türler: Film azami 40 dakika uzunluğunda olabilir
E veo	www.eveo.com	Çeşitli türler: 3 dakika uzunluğuna kadar kısa filmler, telif hakkı sahibine stream başına 5 cent
New Day Films	www.newday.com	Sosyal konular üzerine uzmanlaşmış, servis ücrete tabi ve pahalı
Ifilm	www.ifilm.com	60 dakika uzunluğuna kadar filmler kabul ediliyor, satış yok, film hakkında bilgilendirici Filminizi web'de sunuyor ve bunun için fiyatın yüzde 35'ini kendine ayırıyor
Alwaysl.com	www.alwaysif.com	CD üzerinde ya da URL üzerinden 1'den 10 dakika uzunluğuna kadar filmler, satış yok
The Bit Screen	www.thebitsscreen.com	
NOTfilms	www.notfilm.com	Filmleri ücretsiz yayınlıyor

Diğer film sunucuları ve filmelin prodüksiyonu ile ilgili daha ayrıntılı bilgileri www.indiefilmsonline.com adresinde bulabilirsiniz.

Temel Bilgiler

Update, Bugfix ve Patch'ler? Hakkında Bilmeniz Gerekenler

Hatasız yazılım olmaz! İşletim sistemi ve programlarda yaşadığınız sorunların üstesinden gelebilmek için üreticilerin Web sayfalarında bulunan güncellemeleri kurmalısınız.

1 Update, bugfix ve patch nedir, ne için kullanılır?

Update'ler hala piyasada satılmakta olan yazılımların elden geçirilmiş, daha doğrusu geliştirilmiş halleridir. Bu güncelleme sayesinde üreticiler, yazılımlardan elde edilebilecek verimi arttırdıkları gibi programa yeni özellikler eklerler. Herhangi bir yazılımın update'inden faydalanabilmek için aynı programın daha eski bir sürümüne ihtiyaç duyarsınız. Avantajı, kullanıcıların bu sayede yeni bir Windows Me paketi satın almadan ellerindeki yazılımı, örneğimizde Windows 98'i Windows ME'ye güncelleme şansını yakalamasıdır.

Patch ve bugfix'lerin teknik genişlemelerle doğrudan bir ilişkisi yoktur. Bu program eklerinin görevini; yamamak, tamir etmek anlamındaki to patch fiili en doğru şekilde tanımlar. Bir patch dosyası hatalı program parçalarını hatasızlarıyla değiştirir ve bu sayede kullanıcı yazılımları hatalardan arındırabilir. Hata düzeltmeleri olarak Türkçeye çevirebileceğimiz bugfix'ler de hemen hemen aynı görevi yerine getirir. Yazılım üreticileri geniş kapsamlı olarak hazırlanmış patch ve bugfix'lere Service Pack adını verir.

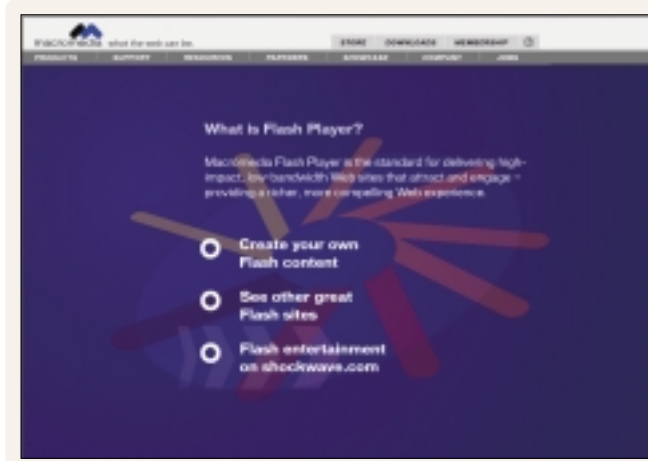
2 Plug-in ve add-on'ların patch'lerden farkı nedir?

Patch'ler sadece hataların ortadan kaldırılması için programlanırlar. Oysa plug-in ve add-on'ların görevi söz konusu yazılımları ilave fonksiyonlarla donatmaktır. İnternet browser'larının varlığı neredeyse bütün internet kullanıcılarının farkında olmadan plug-in'lerle karşılaşmasını sağlıyor. Plug-in adındaki bu eklerle farklı formatlardaki grafik dosyalarını görüntülemek, vide-

oları izlemek ve müzik dinlemek mümkün. İnternet kullanıcılarının yoğun ilgi gösterdiği animasyonların çoğu flash dosyaları halinde ücretsiz bir plug-in yardımıyla izlenebilir. İnternette indi-

rak çoğunlukla internet'ten veya bilgisayar dergilerinin CD-ROM eklerinden ücretsiz olarak temin edilebilir.

Streaming dosyaları izlemek amacıyla kullanılan çeşitli plug-in'ler ise yine

Flash içeriklerinin Browser'da gösterilebilmeleri için en son Flash Player sürümünün sisteminize kurulu olması gerekiyor.

rilen plug-in'lerin tamamı ait oldukları programa kendiliğinden entegre olacaktır.

Add-on'lar genellikle oyun üreticilerinin oyunlarına yeni özellikler eklemek amacıyla başvurduğu özel eklentilerdir. Bu ekler sayesinde oyunseverler farklı bölümleri, farklı karakterler kullanılarak oynayabilir, oyuna yeni eklenen bazı özelliklerin tadını çıkarabilir. Yazılımlar göz önüne alındığında Microsoft Plus 98, Windows 98 için çok tanınmış bir performans artırıcı add-on'dur.

3 Program eklerinin fiyatı nedir ve nasıl temin edilir?

Update ve add-on'ların fiyatları aynı yazılımın tam sürümü için ödenmesi gereken miktarın çok çok altındadır. Bu program eklerini, on-line shop'lardan temin etmek mümkün. Freeware yazılımlar ise software'lerden farklı ola-

rak ücretsiz olarak Adobe'un www.adobe.com, Real Player'ın www.realplayer.com, Macromedia'nın www.macromedia.com/support ve Vyou'nun www.vyou.com adresinden yüklenebilirler. İnternette özellikle multimedya dosyaları söz konusuysa çok sayıda formattan bahsedilebilir.

Bu dosyaların kullanılması için gerekli plug-in'lerin kurulumu web'de arama yapmak kadar kolay bir işlemdir. Web browser, yüklenecek dosya formatıyla karşılaşıldığında download'u otomatik olarak önerecektir. Güncellemelerin yerinde olacağına inanılması halinde patch ve bugfix'ler, üretici firmanın kendi web sayfasından ücretsiz olarak temin edilebilirler.

4 Yazılım güncellemesinde nelere dikkat etmeli?

İlk yapılması gereken doğru sürümün seçilmesidir. Update kurulumu sadece

belirli sürümler için gerçekleştirilebileceğinden örneğin Windows 3.1, bir update'le Windows Me'ye yükseltilemeyecektir. Güncelleme öncesinde sistem gereksinimlerinin gözden geçirilmesi gereklidir. Aksi halde yazılım çalıştırılmayacaktır. 150 megahertz veya daha altı hızlarda çalışan sistemlerde Windows Me'yi kullanmak mümkün değil. Ayrıca farklı dillerdeki dosyaların bir araya getirilmesi programların bazı kısımlarının işleyişini aksatacaktır.

5 Daha önce yapılan bir güncelleme nasıl iptal edilir?

Prensipte yazılım güncellemelerini geri alamazsınız. Ancak yine de bazı istisnai durumlarla karşılaşılabilir. Windows 98 ve Windows Me işletim sistemleri kullanıcıya update yapılmadan önce önceki sürümlerini yedekleme fırsatı sunar. Bu güncel işletim sistemleri değiştirilen dosyaların tam güvenliğini sağlar. Aynı güvence Windows Service Pack'lerin çoğu için de geçerlidir.

Diğer patch ve service pack'ler için aynı durumdan söz etmek yanlış olur. Silme rutinleri dosyaların her birindeki değişimler yerine tam kurulumu rapor ettiğinden kullanıcıya bu konuda yardımcı olamaz.

6 Donanımlar için de güncellemeler olabilir mi?

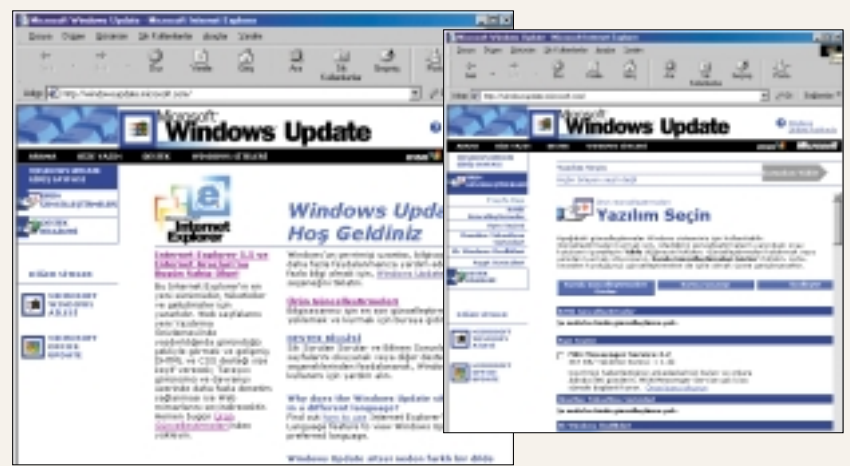
Donanımlar bileşenlerinin mekanik güncellenmelerine imkan vermezler. Ancak modem, anakart ve CD-yazıcı gibi bazı aygıtlarda teknolojinin gerisinde kalmamanın bir yolu da sürücünün yenilenmesidir. Bu sayede aygıt Windows kullanılarak hükmedilebilecek yeni özellikler kazandırılır. veya aygıtların daha hızlı ve sağlıklı çalışması sağlanır. Üretici firmaların sayfaları sisteminizdeki donanıma ait yeni sürücülerin olup olmadığını anlamanın en kolay yoludur.

7 Sistem bu güncellemeler sırasında hasar görebilir mi?

En büyük tehlike yanlış yapılan veya tamamlanamayan BIOS update'leri sırasında ortaya çıkar. Yaşanabilecek en büyük kabussa PC'nin çalışmayı reddetmesi yani yeniden başlatılmamasıdır. CD-Yazıcı, Modem ve CD-Rom sürücü gibi aygıtların yanlış kurulumu onların özelliklerinden tam olarak yararlanılmamasına yol açar.

Farklı dillerdeki patch ve update'ler kurulduktan sonra yazılımın çalıştırılmaması gibi sorunlarla karşılaşılabilir. Bazen de doğru ve tam yapılmış bir update bile önceden sorunsuz çalışan yazılımlarda problem oluşmasına sebep olabilir. Bu birden fazla programın de-

çalışır. Bu çalışma sonucunda program gitgide daha karmaşık ve devasa bir yapıya dönüşür. Sayıları 1100'ün üzerinde, toplam boyutu yüzlerce megabaytla ifade edilen dosyalar kurulum sırasında Office dizinine taşınırlar. Sadece bir değişkenin veya harfin kaynak metne

Windows işletim sistemindeki ve bileşenlerindeki hatalar ve güvenlik açıkları dahili Windows Update fonksiyonu ile giderilebilir.

ğiştirilen dosyaları ortak kullanmasından kaynaklanan bir sorundur. Eski program muhtemelen değiştirilen dosyanın yeni sürümüyle çalışmamaktadır.

8 Güncellemelerin ne zaman gerekli olduğu nasıl anlaşılır?

Yersiz hata bildirimleri almaya başladıysanız ve tablolarla formülünüzün doğruluğundan emin olsanız bile yanlış hesaplamalarla karşılaşıyorsanız bu kullandığımız yazılımın hatalı olabileceğine işaret eder.

Bir işletim sistemi yenisiyle güncelleştirildiğinde bazı eski yazılımların çalışmaması karşılaşılabilecek bir durumdur. Bu noktada update'ler yardımınıza koşacaktır. Hemen her gün virüs temizleme programları tarafından tespit edilemeyen yeni virüsler yazıldığından bu programlarının sıkça güncellenmesi sistemin güvenliği açısından önemlidir. Gerek Netscape Communicator'ın gerekse Microsoft Internet Explorer'ın sayısız güvenlik boşlukları bu programların da belirli periyotlarla güncelleştirilmelerini gerekli kılar.

9 MS Office 2000'de neden bu kadar çok hata var?

Microsoft'un büro paketi Microsoft Office'in güncellenmesi sırasında birçok programcı farklı kodlar üzerinde

yanlış girilmesi durumunda bile hatalarla karşılaşılabilir. Örneğin Windows 2000 güncelleştirilmesi sırasında bir milyon satırdan fazla program kodu yeniden yazılmıştır.

10 Update ve patch'ler nasıl temin edilir?

Yazılım üreticilerinin web sayfaları bu alanda netteki en iyi kaynaklardır. Support başlıklı sayfalarda yardımın yanı sıra bu dosyalara da ulaşılabilir. Windows ve Office ürünleri kullanıcıları; windowsupdate.microsoft.com adresinden Internet Explorer güncellemeleeri, Service Pack Office 2000 SR-1A, Service Pack for Windows 2000, Media Player 7, Outlook'un güvenlik yamaları gibi aradıkları tüm program eklerini elde edebilirler. www.updates.com adresinde de iyi düzenlenmiş bir güncelleme sayfası bulacaksınız.

Ozan Ali Dönmez (ozand@yahoo.com)

SÖZLÜK

Streaming: Streaming formatındaki dosyalar, tüm dosyayı internetten indirmenize gerek kalmadan görüntülenebilir.

Kaynak metni: Yazılımların hazırlanması sırasında programcı, komutları içeriği kaynak metni olarak adlandırılan bir dosyaya girer.

SüperCHIPMan Cevaplıyor...

Okuyucu Mektupları

SuperCHIPMan tüketici hakkını arayanların ve bilgisayarla ilgili çözemediği soruları olanların hizmetinde. superchipman@chip.com.tr adresine e-mail yazarak bilgisayarla ilgili tüm sorunlarınızı iletebilirsiniz.

Standart Windows konfigürasyonları

Pentium III 500 MHz CPU, Gigabyte BX-2000+ mainboard, 64 MB Ram, Leadtek 32 MB TNT-2 Ultra, 10.2GB Quantum HDD, Creative Sound Blaster Live Value Sound Card, FPS2000 Digital ve 52X Creative Infra CD-ROM'a sahip bir bilgisayarım var...

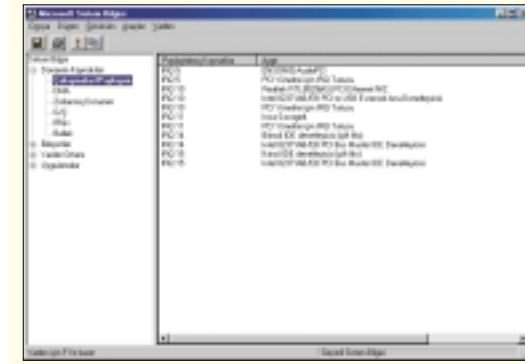
Yenileme amacıyla bilgisayarıma format attım. Formattan sonra modem ve ekran kartının sürücülerini yükledim... Problem yoktu ancak ses kartının driver'ını yükleyip ve bilgisayarımı restart etmemden hemen sonra CD-ROM sürücümü görmemeye başladı. Sanki bilgisayara bağlı bir CD-ROM driver yokmuş gibi. Sorunun dll'lerden olabileceğini düşündüm ama içinden çıkamadım yine de. Ses kartımı uninstall yaptıktan sonra bir anda ortaya CD-ROM çıktı. Kaç gece sabahladım ama düzelmiyordu.

Sonra arkadaşşımdan aldığım Creative Live'in sürücüsünü yüklediğimde her şey düzelmişti ama malum eski sürüm ve kalite farkı biraz fazlaydı. Ayrıca Bilgisayarı/Özellikler/Başarım menüsünde "C: sürücüsü MS-DOS uyumluluk kipini kullanıyor", "D: sürücüsü MS-DOS uyumluluk kipini kullanıyor" ve "MS-DOS uyumluluk kipi sistem performansını azaltır" gibilerinden bunların hemen altında bir uyarı var... Bu problemi nasıl çözeceğim?

CHIP Bilindiği gibi bir kartın driver'ları zaman geçtikçe işletim sistemlerinin gereksinimi doğrultusunda değiştiriliyor. Sistemlerdeki ufak tefek birkaç

bug yüzünden sistemin normal çalışması etkilenmektedir. Bu yüzden devamlı olarak sürücülerimize ait olan driver'ları, internet aracılığıyla update etmemiz gerekmektedir. Sürücüler devamlı olarak hatalı bulunduğu zaman değiştirilerek tekrardan güncellenirler. Sizin CD-ROM ve ses kartı probleminiz de bunun bir neticesi olarak ortaya çıkmıştır.

Diğer sorunuz ise Windows işletim sisteminiz kurulumu sırasında MS-DOS işletim sistemine bağlı birkaç programın yüklenmesinden kaynaklanmaktadır. Bu prog-

Sistem Bilgisi'nde donanım bileşenlerinin kullandıkları IRQ'ları görebilirsiniz.

ramlar ya kurulum sırasında ya da daha sonra yüklenen (ses kartı gibi) MS-DOS işletim sistemi tarafından da kullanılması istenilen birkaç donanımın yarattığı sorundur. Bunun iptali için sisteminizin yapılandırılmasını tekrar gözden geçirmeniz gerekmektedir. Başlat\Programlar\Donatılar\Sistem Araçları\Sistem Bilgisi'den buraya ulaşabilirsiniz.

Voodoo2 kartımı eskisi gibi kullanamıyorum

Benim 12 MB Voodoo 2 ekran kartım var. Bir senedir güzel güzel kullanıyordum ama artık kullanamıyorum. Çünkü 3D uygulamalarına, mesela bir

3D oyuna girdiğim zaman monitör kapanıyor. Ancak Windows tuşuyla ya da ALT+TAB tuşuyla çıktığımda monitör açılıyor. Windows'u silip diske format atıp yeniden yükledim olmadı. Driver'larını yeniden yükledim olmadı. Ne yaptırıysam olmadı. Acaba problem nedir?

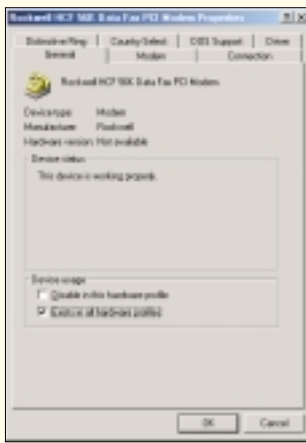
CHIP Günümüz oyun dünyasında her gün bir yeni oyun çıkıyor (bazen günde birden fazla oyun çıktığını düşünürsek) ve bu oyunlara bağlı olarak da oyunlardaki grafiklerin en iyi şekilde izlenebilmesi için ek-

te'ini gerekli adımları sırasıyla takip ederek yapmalıyız.

ISA kartlarda adres çakışmalarını gidermek

Benim çözemediğim bir donanım problemim var. BIOS'la ilgili. Ben iki ISA kartının yerini değiştirdim, yeni bir donanım alacağım için (ISA'nın biri modem diğeri önemsiz). Değiştirdikten sonra modem yazılımını yükledim, bir problem çıkmadı. Fakat bilgisayarı yeniden başlattım. Tam başladı ki karşıma şöyle bir yazı çıktı: "Equipment Configuration Error" yukarısında da BIOS yazıyordu. Bu diyalogu F1 ile geçtim bilgisayar açıldı. Modemin yanında bir ünlem işareti belirdi ve modem internete bağlanmadı. Daha sonra modemi sildim tekrar yükledim yine aynı ünlem işareti çıktı. Belki parçaların yerini değiştirdim diye bu BIOS sorunu ve ünlem işareti çıktı diye düşünerek tekrar eski yerlerine taktım. Ama aynı sorunlar devam etti. BIOS'un anakart üzerindeki pilini çıkartarak sıfırladım, o da olmadı. Şu anda bendeki BIOS sorunu herhangi bir aksaklığa veya probleme yol açar mı? Veya bilgisayara format atsam ve de Windows'u tekrar yüklesem bu sorunlar ortadan kalkar mı? Ya da, yeni bir modem alacağım, acaba onu taksam hiç olmazsa ünlem işareti kalkar mı?

CHIP Mainboard üzerine takılan her tür kartın kendisinin kullandığı bir IRQ ayarı vardır. Ancak donanımsal yapılandırma sırasında işletim sistemi iki kartı aynı IRQ aralığına yerleştirmektedir. Bu IRQ hatalarını elle yapılandırarak düzeltebilmek şansımız var. Bunun için

Modem yapılandırılmasında Aşağıdaki menüde mutlaka "BU aygıt düzgün çalışıyor" yazısının olması gerekmektedir.

Bilgisayarım\Özellikler\Aygıt Yöneticisi'ni açtığınızda, karşınıza sistemde bulunan tüm donanımsal aygıtlara ait bilgilerin bulunduğu bir pencere çıkacaktır. Buradan modeminizin özelliklerini incelediğinizde Kaynaklar kısmında bir çakışmanın olduğunu göreceksiniz. "Otomatik ayarları kullan" seçeneğini devre dışı bırakarak "Temel Yapılandırma 0000" veya "Temel Yapılandırma 0001" şeklinde boş olan bir IRQ aralığını seçerek sorununuzu halledebilirsiniz.

Dikkat! Mainboard üzerine takılan her tür kartın, bizim için önemsiz bile olsa, bilgisayar için bir donanım olduğunu unutmamalısınız!

Anakart BIOS'unun güncelleştirilmesi

Benim PIII 550, Gigabyte BX2000, 8MB S3TRIO 3D2X ekran kartı, 128 Bit ses kartı ve 10 GB sabitdiskim var. Acaba ben anakartımı nasıl overclock edebilirim? Ekran kartımı ve anakartımın BIOS'larını nasıl güncelleştiririm?

Benim bir de WinFast TV 2000 adlı bir TV kartım var. Bu TV kartına anteni bağlıyorum ama, bir türlü kanalları bulamıyor. Kablolari ve kartı kontrol ettim ama yine de sorunu çözemedim, acaba nedeni nedir?

CHIP Anakartlarda overclock işlemi, geçen sayılarımızda da belirttiğimiz gibi BIOS ayarlarından yapılmaktadır. BIOS özelliklerinden yararlanılarak yapılan tüm değişiklikler, sistemin performansını arttıracak gibi aynı zamanda sistemdeki donanımına ait birçok problemi de ortadan kaldıracaktır.

Ekran kartı ile anakartınızın BIOS'larını update edebilmek için, öncelikle ürünlerinizin WEB sayfalarından size ait kartların update patch'lerini bulup, BIOS'ları tekrar yazmamız gerekiyor. BIOS update sırasında istenmeyen birçok olumsuz olaylarla daha önceki karşılaşmıştık. En basitiyse update sırasına uygun gidilmediği durumlarda BIOS'un silinip tekrar yazılmaması. BIOS update'lerinin her zaman uzman bir bilgisayarçı tarafından yapılmasını önemle tavsiye ediyoruz. Sizin kartlarınız için BIOS update'ini yapabileceğiniz web sayfaları www.gigabyte.com.tw ve www.s3.com.

TV kartlarında iki tür arama vardır. Bunlar CABLE SCAN ve AIR SCAN. Cable Scan, kablolu yayınların bulunduğu ve S bandı geçerli olmak suretiyle arama yapmaktadır. Normal antenler ise Air Scan ile aratılmaktadır. TV kartımızın sürücülerini yüklediğinde ilk olarak Cable Scan seçeneği ayarlanmış olarak gelir. Siz kanal arama özelliklerinden Air Scan'i ayarlarsanız, sorununuzun çözüleceği kanısındayız.

MP3'ten Audio CD nasıl yapılır?

Sistemim IBM PC300GL. Yamaha marka bir CD-R aldım ve bu ayki yazınızdaki bilgilerden çok yararlandım ancak yine de birkaç tane sorum var...

1. Kendi audio CD'mi oluşturmak istiyorum ve dergide bu işlem için ilk önce Mp3 şarkıları WAV biçimine dönüştürmemiz gerektiğini okudum ve bu işlemi tamamladım. Bundan sonra teyplerin okuyacağı for-

mata nasıl geçeceğim, hangi programları kullanmalıyım. Varsa ücretsiz bulabileceğim program ismi ve yapacağım adımları yazar mısınız?

2- Kasetteki parçaları da CD ortamına geçirebileceğimizi okudum ancak kaset çalarımı nasıl bilgisayara bağlayacağım bunun için bir kablo mu almam gerek. Eğer kablo almam gerekiyorsa nasıl bir kablo almalıyım, yok eğer bir ara kablolu ihtiyacımız yoksa biraz

sonra Mp3 dosyalarını WAV formatına çeviriyor. Kendi belirttiğimiz dizinden WAV formatındaki dosyayı alarak AudioCD formatına çeviriyor. Son olarak bizlere düşen görev AudioCD formatına çevrilen dosyaları alıp CD-R'a yüklemek kalıyor. Ancak CD üzerine kaydedilen bu bilgilerin AudioCD player'lar üzerinde dinlenebilmesi için bu aygıtların CD text standartlarını desteklemeleri gerekmektedir. Maalesef eski

Music Match Juke Box değişik ama son derece kullanışlı bir MP3 encoder programı.

ayrıntılı olarak nasıl kaset çaları bilgisayara bağlayacağımı yazar mısınız? Bir de bu işlemde kullanabileceğim ücretsiz ya da ücretli elde edebileceğim bir program ismi ve programın kullanımı hakkında bir genel bilgi verir misiniz?

CHIP 1. Mp3 formatındaki dosyaları audio CD'ye dönüştürebilmek için Music Match Juke Box (www.musicmatch.com) isimli programı kullanmamız yeterli olacaktır. Music Match Juke Box isimli program hem audio CD'den Mp3 yapmaya, hem de Mp3'den audio CD yapmaya yarayan güzel ve kullanılabilir bir programdır. Programın Options bölümünde yapmak istediğiniz özellikleri ayarlayarak Mp3 formatını veya Mp3 formatından AudioCD'yi oluşturarak istediğiniz formata çevirebilmek mümkün. Programın çalışma prensibi olarak öncelikle WAV formatındaki dosyaları kayıt edeceği yerleri belirtmeniz gerekiyor. Daha

modeller bu text standartlarını desteklememektedir.

2. Herhangi bir kaseti CD ortamına aktarmak istediğinizde; kaset çalarınızın (genellikle bu walkman oluyor) Line-Out çıkışını Ses kartımızda bulunan Line-In girişine bağlamanız gerekiyor. Bunun için jack denilen stereo başlı çift ucu erkek bir ara kabloya sahip olmalısınız. Ardından bilgisayarınızın ses özelliklerinden Kayıt ederken seçeneğini seçerek bir editör (örnek olarak Cool Edit Pro) yardımı ile kasetteki parçaları WAV formatına çevirmelisiniz. Daha sonra, yukarıda belirttiğimiz gibi, WAV formatından CD'ye aktarma işlemlerinin aynısını gerçekleştirebilirsiniz.

RAM satın alırken dikkat edilmesi gerekenler

TEKRAM LX bir board'um var ve 512 MB'a kadar Ram desteğine sahip. Şu anda da 32+32=64 MB, tabii 66 MHz hızında RAM'e sahip. Mesleğim gereği sistemimde Auto-

CAD, Word, EXCEL gibi yazılımları aynı anda kullanmak zorundayım ama sistem bu kadarını kaldırmıyor ve günde yaklaşık 10 kere kilitleniyor. Bu da sıkıcı bir durum tabii ki. Ben de upgrade yapmayı düşünüyorum ama işlemciyi değiştirmeye kalksam anakart falan da değişmeli, yani oldukça külfetli bir iş. Bu nedenle şimdilik bir 128'lik Ram almayı düşünüyorum ama 133 MHz olmasını istiyorum ki sonra yeni sistemde de kullanabileyim. Yani yeni sistemde 66 ya da 100 MHz Ram kullanmak akıllıca olmaz herhalde. Sonuçta ben 133 MHz Ram alıp 66 MHz 64 Ram'in yanına taksam sistem düzgün bir şekilde çalışır mı?

CHIP Elinizdeki anakartın tam özelliklerini inceleyecek olursak (www.tekram.com), 512 MB Ram desteğini sadece 66 MHz ile 100 MHz oranında desteklediğini göreceksiniz. Ancak Ram sayısı yükseldikçe 100 MHz'ler bile anakarttan dolayı tam olarak çalışmazlar. 100 MHz destekleyen anakartlara 133 MHz'lik bir Ram taktığınızda, Ram sadece 100 MHz olarak çalışır. Ancak şu anki sisteminizin de 133 MHz desteklemediğini düşünürsek, bazı kilitlenme sorunları ile karşılaşmanız oldukça doğaldır. Anakarttaki veri yollarının desteklenmemesinden kaynaklanan bu kilitlenmelerin çözümüyse, sadece uygun Ram'ler ile çalışmaktır. Yeni alacağınız sisteme de aynı uygulamayı getirirseniz (128 MB+32MB+ 32MB), kilitlenme sorunları ile burada daha fazla karşılaşabilirsiniz. Nedeni ise sistemin 133MHz'lik bir Ram'den çalışması gerekirken, bunun yanında 66MHz'lik iki adet Ram bulundurmanız. 66 MHz'lik Ram'ler 133 MHz'e ulaşamayacakları için sistemde devamlı olarak sorun yaratacaklardır. Eğer uzun süreli çalışmalar yapıyorsanız, ilerleyen zamanlarda Ram'lerin hatta

anakartın yanması gibi sorunlarla da karşılaşabilirsiniz.

BIOS ayarları ve MSCONFIG dosyası

Benim ATX olmak üzere Gigabyte Award BIOS I440LX PII Mainboard üzerine kurulmuş (388 MHz'e overclock edilmiş Celeron 300 A CPU, S3 4MB Ekran Kartı, Creative Ensoniq PCI ses kartı, Motorola 56K. V90 internal faks-modem) bir sistemim var.

Rockwell modemim makina- ma takılı iken bilgisayarımı kapatmak istediğim zaman "Şimdi bilgisayarınızı kapatabilirsiniz" yazısı çıkıyor ve makinam böylece kalıyor.

Motorola modemim maki-

minizi düzeltmeye çalışın. Ancak sistemin kapanıp kapanmama problemi sadece donanımsal çakışmalardan (IRQ ayarlarında) ya da sistemin düzgün çalışmıyor olmasından kaynaklanır.

Biliyorsunuz ki donanıma ait yeni bir cihaz yüklerken işletim sistemi, bu donanımı tam anlamı ile çalıştırabilmek için bir takım sürücülerini de yanında ister. Doğal olarak sürücüler yüklenirken, sistem dosyaları içerisinde değişikliklere yol açarlar. Eski ve yeni sürüm dosyalar, işletim sisteminin yapısını değiştirecektir. Her zaman son sürüm olan sürücülerini yüklemek ve işletim sistemimiz ile driver update'ini

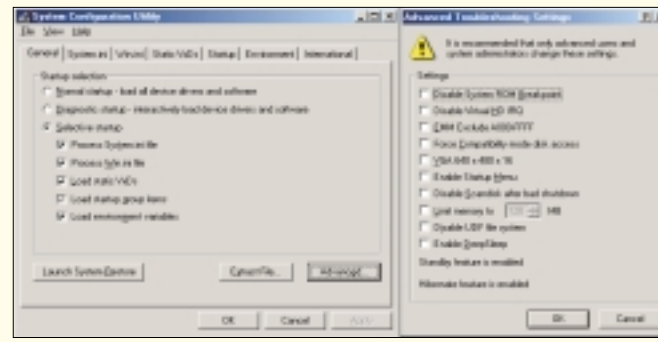
kartım da BX2000 ne yapmalıyım? Şu anda dersini gördüğüm için 2000 yükledim ve PCI basit denetleyicisi ve çoklu ortam denetleyicisini bilinmeyen aygıt olarak işaretledi, kartımın 2000 driver'ını aradım bulamadım ve BIOS'unu güncelledim bu sefer de açılışta BIOS'un "UDMA66 yüklenemedi diye bilgi veriyor" ne yapmalıyım? 2000 driver'ını nereden bulabilirim?

2. Modemle iki bilgisayar telefon hattı olmadan bağlanabilir mi?

CHIP 1. Öncelikle bilmeniz gerekmektedir ki, işletim sistemlerinin konfigürasyonu düzgün bir şekilde gerçekleştirilirse, hiçbir zaman sistemin donanımsal yapısına zarar vermezler. Genellikle mainboard'lar kullanıcı hatalarından dolayı zarar görürler. Windows işletim sisteminin Gigabyte BX2000+ mainboard'a zarar verebileceğine açıkçası inanmıyoruz. Bunları bir tür spekülasyon olarak nitelendiriyoruz. Yaptığımız test ve donanım incelemelerinde birçok karttan daha iyi çıkan bu kartın böyle bir hatası ile karşılaşmadık.

Sisteminiz için aradığınız tüm kartların son sürüm driver'larına internet üzerinden kartınızın sitesinde ulaşabileceksinizdir. Windows işletim sisteminin tüm versiyonlarını bulabileceğiniz kanısındayız. 2. Modemler çalışma prensibi olarak TCP/IP protokolu ve Code-Encode sistemine bağlı olarak çalıştığından sadece telefon hattı üzerinden iş yürütülebilirler.

Ancak iki bilgisayarın birbiri ile ortak çalışmasını istersek farklı bir ağ yapısı olan NetBEUI veya IPX/SPX sistemlerini kullanmalıyız, ki bunlar ethernet kartları aracılığı ile kullanılabilir. Diğer bir sistemse, iki bilgisayarın paralel veya seri port'lardan bir iletişim kablosu vasıtasıyla bir birine bağlanmasıdır. **CHIP**

Bir çok yapılandırmanın değiştirilebileceği ve sistemin tekrar konfigüre edilmesini sağlayan bir Windows Yapılandırma editörü.

nama takılı iken bilgisayarımı kapatmak istediğim zaman ise, "Şimdi bilgisayarınızı kapatabilirsiniz" yazısı çıkmadan makine komple kapanıyor ve bir saniye sonra sıfırdan çalışmaya başlıyor.

Makinamdan modemimi çıkarttığı zaman herhangi bir problem yaşamıyorum. Geçen senelerde çıkan bir sayınızda BIOS ayarları ile ilgili bilgiler vermiştiniz. O bilgiler ışığında BIOS'da girmediğim yer kalmadı. Fakat herhangi bir sonuç ulaşamadım.

Lütfen bilgisayarımın kapanmasını sağlamama yardımcı olun.

CHIP Öncelikle BIOS ayarlarınızı eski haline getirin. Ardından Kasım sayısında verdiğimiz BIOS ayarlarını inceleyerek sis-

yapmamız gerekmektedir. Bir diğer ayar ise, Msconfig dosyasındaki hızlı oturum kapatma olayının devre dışı bırakılmasından kaynaklanmaktadır. Buraya girebilmek ve değiştirebilmek için; Başlat\Çalıştır\Msconfig yazıp karşınıza çıkan pencerede (Sistem Yapılandırma Hizmet Programı) Ardından "Gelişmiş Sorun Giderme Ayarları" penceresinden "Hızlı oturumu kapatma özelliği devre dışı bırakılsın"ı işaretlemeniz gerekiyor...

Windows 2000'de yaşanan sorunlar

1. Windows 2000 server ailesi işletim sistemlerinin BX2000+ anakartlı bilgisayarlara zarar verdiği söyleniyor. Birkaç kişinin başına gelmiş. Benim ana-

CHIP ESKİ SAYI SİPARİŞ FORMU

Ad: Soyad: Tarih: / / 2000
 Adres: İl: Posta kodu:
 Tel: () Faks: ()

ÖDEME ŞEKLİ

KREDİ KARTI

VISA Master Card / Eurocard

..... TL

Kredi kartı hesabımdan tahsil ediniz.

Kart No:

Son kul. tarihi:

Tarih:

İmza:

BANKA HAVALEŞİ **Vogel Medya Yayıncılık San. ve Tic. A.Ş.**

Akbank Taksim Şb. Hesap No: 28985
 Bulduğunuz birimde bu bankanın şubesi yoksa herhangi bir banka şubesinden EFT sistemi ile havale yapabilirsiniz.

POSTA ÇEKİ: 105 30 42

2/2000 3/2000 4/2000 (CD'li) 2.250.000TL
 5/2000 6/2000 7/2000 (CD'li) 2.250.000TL
 9/2000 10/2000 11/2000 (2CD'li) 2.250.000TL
 12/2000 (2CD'li) 2.250.000TL
 (Gönderi ücreti tek dergi için) 1.000.000TL
 (Gönderi ücreti iki ve üzeri dergi için) 1.500.000TL
 TOPLAM.....TL

Posta Adresi: CHIP Piyalepaşa Bulvarı Zincirlikuyu Ün İş Merkezi Cad. 231/3 80380
 Kasımpaşa-İSTANBUL **Telefon:** (212)297-1724 (Pbx) **Faks:** (212) 238 73 43
Not: Banka dekontu ya da Posta çekini form ile birlikte göndermeniz rica olunur.

ÜRÜN BİLGİ KUPONU

Lütfen faks ya da posta yoluyla bize ulaştırın*

Dergide reklam sayfalarında ya da ürün tanıtım bölümlerinde yer alan ürünler hakkında daha detaylı bilgi almak için lütfen formu doldurun ve fakslayın.

CHIP Bilgisayar Dergisi'nin sayısının.....sayfasında
 adlı ürün.

Ürünle ilgili olarak ek bilgiye ihtiyacım var. Bu nedenle,

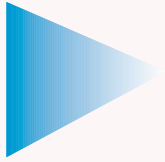
- Teknik dokümanlar Uygulama örnekleri
 Telefonla bilgilendirme Temsilci ziyareti

sağlanmasını rica ediyorum.

Ayrıca ürünle ilgili şöyle sorularım var:.....

Adı Soyadı:.....
 Firma: Görev:.....
 Adres:
 Posta kodu/Şehir/Ülke:.....
 Telefon:..... Faks:.....
 e-mail:.....

*Bu form CHIP Dergisi tarafından ilgili firmalara gönderilmektedir.

CHIP Club

Chip Club'ın, Chip CD'sinde yayınlanan ürünlerinden sizler için seçtiklerimiz... Sadece Chip Club üyelerine değil, tüm okurlara açık! Chip Club'ın avantajlı ürün fiyatlarından yararlanmak isteyenlerin kaçırmamaları gereken bir fırsat. Chip Club'ı dergiden ve daha geniş ürün yelpazesıyla Chip CD'sinden takip edebilirsiniz...

GENIUS MULTIMEDYA KLAVYE

Internet, multimedya ve e-mail uygulamaları için hazırlanmış 16 özel tuş. 8 Multimedya tuşu: CD Play/pause, stop, pre track, next track, eject, volume up, volume down ve mute.
4 Internet tuşu: www (web browser), last page, next page ve e-mail.
2 CPI power management tuşu: power sleep ve power wake up.

CHIP CLUB ÜYE FİYATI
OKUR FİYATI

14\$+KDV
18\$+KDV

MICROSOFT SIDE WINDER GAME VOICE

Internet üzerinden çok sayıda kullanıcının oyunlarda sesli chat yapma ve oyunlarda sesli komutları kullanma olanağı sağlayan, kulaklık, mikrofon, kumanda aygıtı ve yazılımı ile iletişim aracı.

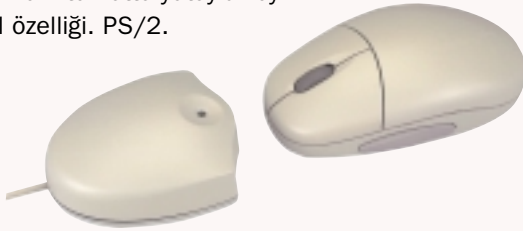

CHIP CLUB ÜYE FİYAT
OKUR FİYATI

47\$+KDV
50\$+KDV

CHIC 1200 KABLOSUZ MOUSE

Kablosuz (Radyo teknolojisi) internet mouse. 2+2+1 tuşlu, tuşlara 28 farklı görev atayabilme. Tek tekerleği ile tüm Windows uygulamalarında MS Office ve internette yatay-dikey autoscroll özelliği. PS/2.

CHIP CLUB ÜYE FİYATI
OKUR FİYATI

22\$+KDV
26\$+KDV

CASIO MP3 SAAT

4 saat aralıksız çalışma özelliği.
32 MB'lık bellek ile 33 dakikaya kadar CD kapasitesinde müzik çalabilme.
Yüksek kalitede ses düzeni.

CHIP CLUB ÜYE FİYATI
OKUR FİYATI

328\$+KDV
337\$+KDV

CD TOWER 50

50 CD kapasiteli tower, plastik.

CHIP CLUB ÜYE FİYATI
OKUR FİYATI

10\$+KDV
13\$+KDV

QUAKE PROFESYONEL KULAKLIK

Ses kontrollü.
Frequency range:
20 Hz-20 kHz.

CHIP CLUB ÜYE FİYATI
OKUR FİYATI

7\$+KDV
10\$+KDV

GTS-9800 ELEKTRONİK SÖZLÜK

İngilizce-Türkçe/Türkçe-İngilizce sözlük.
720.000 datadan türetilmiş teknik ve ticari terimle, tıbbi ve finansal terimler, deyimler, sıfatlar, fiiller, zamirler ve diğerlerini kapsayan 1.500.000 kelime kapasite.
İsim, telefon, adres defteri ve randevu, çek senet günü gibi önemli günlerde görsel ve sesli ikaz. Takvim, alarm ve

CHIP CLUB ÜYE FİYATI
OKUR FİYATI

148\$+KDV
153\$+KDV

CASIO CEP BİLGİSAYAR

PC'nizdeki en yeni verileri Pocket Viewer'ınıza aktarabilirsiniz. Hızlı veri kopyalama özelliği. Pocket Viewer senkronizasyon yazılım programı ile Microsoft Outlook 97/98/2000 bilgi alışverişi. Aksiyon Kontrol Tuşu: Bir click'le hızlı ve kolay işlem yapabilme. Excel sayfalarında hesaplarınızı kolayca yapma imkanı.

CHIP CLUB ÜYE FİYAT
OKUR FİYATI

172\$+KDV
179\$+KDV

CHIP CLUB ÜRÜN SİPARİŞ FORMU

Ad: _____ Soyad: _____

Teslimat adresi: _____

Posta Kodu: _____

Tel: () _____ Faks: () _____

CHIPClub üye numarası: _____

Tarih: _____ İmza: _____

Ödeme flekli: Banka havalesi

Sipariş verilen ürün	Fiyat>
Genel toplam:	

KREDİ KARTI ÖDEMELERİNİZ İÇİN AŞAĞIDAKİ BÖLÜMÜ DOLDURUNUZ.

VISA MASTER

Kart No. _____

Son kullanma tarihi _____

Tarih _____

İmza _____

FATURA BİLGİLERİ

Vergi Dairesi	_____
Vergi No:	_____

Banka hesap numaralarımız:

Vogel Medya Yayıncılık San. ve Tic. A.Ş. - İstanbul

- Osmanlı Bankası Levent Şb. Hesap No: 724884
- Garanti Bankası Etiler Şb. Hesap No: 6299935
- Yapı Kredi Bankası Levent Şb. Hesap No: 1029214
- İş Bankası Levent Şb. Hesap No: 906603

Posta Adresi:

Zincirlikuyu Cad. Piyalepaşa Bulvarı Ün işmerkezi No:231/3
80380 Kasımpaşa -İSTANBUL
Telefon: (212) 297-1724 pbx. Fax: (212) 297-1733

*Ürünler kargo ile teslim edilir. Kargo ücreti alıcıya aittir.

Her ay yeniden!

CHIPUCU Katalođu

İşinizi görecek bir makro mu arıyorsunuz?
İşletim sisteminizin derinliklerinde kayboldunuz
ve pratik çözümlere mi ihtiyacınız var?
O halde doğru yerdesiniz.

CHIPUCU Katalođunda Bu Ay

Windows

1. **Windows:** Belgeler Klasöründe Sadece Word Dosyalarının Gösterilmesi260
2. **Windows:** Çevirmeli Ağ: Çevirme Özellikleri260
3. **Windows 98:** "Windows Update" Öğesini Oluşturmak261
4. **Windows 95/98:** İki PC Arasında Doğrudan Kablo Bağlantısı Kurmak261
5. **Windows 98/2000:** Windows 2000'i Kaldırmak262
6. **Windows 95/98:** DOS Satırını Belirli Bir Konumdan Başlatmak262
7. **Windows 2000:** Açılışta Son Kullanıcının Gösterilmemesi262
8. **Windows 2000:** Kurulum Sırasında Kilitlenme - ACPI Sorunu263
9. **Windows NT:** Açılıştaki Mesajları Engellemek263
10. **Windows 95/98:** Açılış Problemlerinde Kesme İsteğini Manuel Belirlemek263

Uygulamalar

11. **Word97:** Otomatik Olarak Altbilgi Satırı Ekleme264
12. **Norton Internet Security:** Açılıştaki Mesajları Kapatmak264
13. **Excel:** Makroları Araç Çubuğuna Yerleştirmek265
14. **Excel:** Recovery Makrosu Zarar Görmüş Dosyaları Kurtarıyor265
15. **Excel:** Para Birimi Olarak Devamlı Euro Kullanmak265
16. **Excel 97:** Birbiriyle Bağlantılı Çok Sayıda Şartı Sorgulamak266
17. **Tarayıcı:** İki Aygıt Bir Portta266
18. **Access:** Access Tablolarının Birbirine Bağlanması267
19. **Access:** Tarih Bilgilerinde Hafıza Tasarrufu267
20. **Access:** İlk Alan Girdisini İşaretleme267
21. **Office 2000:** Kurulumdaki Hata Mesajı267
22. **VBA:** Para Birimi Kullanarak Doğru Hesap268
23. **Winamp:** Ücretsiz: Mp3'ten Audio CD'ye Dönüşüm268
24. **Outlook 2000:** Takvim'in Notebook ile Masaüstü Arasındaki Senkronizasyonu269
25. **Outlook:** Outlook İletilerindeki Dağıtım Listesini Gizlemek269
26. **Internet Explorer 5:** Otomatik Tamamlama Bilgilerini Silme270
27. **ATX:** Bir Komutla Birden Fazla Bilgisayarı Başlatmak270

1 Windows

Belgeler Klasöründe Word Dosyalarının Gösterilmesi

Devamlı olarak aynı dosyalar üzerinde çalışanların işlerini kolaylaştıran Başlat/Belgeler klasöründe sadece açılan son 15 dosya görüntülenir. Bu sayı üzerinde herhangi bir değişiklik yapmak mümkün değildir. Ancak eğer gerekirse bu klasör içerisinde görünen dosyalar arasından, Word dosyalarının Windows açılışında otomatik olarak ayıklanmasını sağlayabilirsiniz. Bunun için hazırlayacağınız VBScript dosyası için Windows Scripting Host'un bulunması gereklidir. Bu script'i bir metin editörü yardımıyla, örneğin Not Defteri, AC-CEPTDOC.VBS adı altında kaydedin ve içerisine aşağıdaki kaynak kodu girin.

ACCEPTDOC.VBS Kaynak Kodu

```
dim objShell, objFileSystem, →
objFolder, objFile, objShortcut
dim szTarget →
dim iAnswer
set objShell = Wscript.Create →
Object("Wscript.Shell")
set objFileSystem = CreateObject →
("Scripting.FileSystemObject")
set objFolder = objFileSystem. →
getFolder(objShell.Special
Folders("Recent"))
iAnswer = MsgBox("Belgeler klasörü →
```

```
içeriği temizlensin mi?", vbYesNo)
if iAnswer = vbYes then
do
for each objFile in objFolder.files
if lcase(objFileSystem. →
getExtensionName(objFile.path)) →
= ".lnk" then
set objShortcut = objShell. →
createShortcut(objFile.path)
szTarget = objShortcut.targetPath
if lcase(objFileSystem.get
ExtensionName(szTarget))<>".doc" then
objFile.delete vbtrue
end if
end if
next
Wscript.Sleep 150000
loop
end if
```

Başlat/Belgeler altında ekrana gelen dosyalar aslında Windows klasörü altındaki "RECENT" klasörü içerisinde tutulan kısayollardır. "Wscript.Shell" tipindeki "objShell" nesnesi buradaki değişkenlere erişir.

Dosyalar ve klasörlerde değişiklik yapılmasını sağlayan fonksiyonlarının kullanımını ise "Scripting.FileSystemObject" tipindeki "objFileSystem" nesnesi

ile mümkündür. Her iki nesne kombine olarak kullanılarak "RECENT" klasörünü temsil eden "objFolder" nesnesini oluşturuyorlar.

Bunun için klasörlerin konumunu temsil eden "objShell.SpecialFolders("Recent")"i okuyan, "objFileSystem.getFolder" metodu kullanılıyor. "For Each"döngüsü "objFolder" içerisindeki tüm dosyaları inceliyor ve bunların uzantılarının "LNK" olup olmadığını kontrol ediyor. Eğer bunun sonucu olumlu ise "objShell.CreateShortcut" kısayol için bir nesne oluşturuyor ve bu kısayolun kaynağında bulunan dosyanın uzantısını test ediyor. Eğer kaynaktaki bu dosyanın uzantısı "DOC" değil ise söz konusu kısayol "objFile.delete" ile siliniyor.

Çalışan Script, " Wscript . Sleep 150000" ifadesi ile 2,5 dakika süren bir ara vermeye zorlanıyor. Eğer oluşturduğunuz VBS programını "\Start Menu\Programlar\Başlangıç" klasörü içerisinde saklayacak olursanız sistem açılışından, Windows'un kapanmasına kadar düzenli olarak çalışarak "Belgeler" klasörü içeriğini düzenli olarak temizleyecektir.

2 Windows

Çevirmeli Ağ: Çevirme Özellikleri

Oluşturduğunuz çevirmeli ağ bağlantısında, çevirme özelliklerindeki yerel konum ayarlarına bağlı olarak aranan telefon numarasının önüne otomatik olarak rakamlar eklenebilir. Hesapta olmayan bu durum sonrasında arama işlemi söz konusu rakamlar silinene kadar başarısızlıkla sonuçlanacaktır. Direkt olarak çevirme özellikleri üzerinde değişiklik yapmamış olsanız dahi yeni kurduğunuz bir programın ayarları bu değişikliğe neden olabilir. Ancak bu ayarları denetim masası üzerinden istediğiniz zaman düzeltebilirsiniz.

Çevirme özelliklerini kontrol etmek için Denetim Masası içindeki Modem simgesine iki kere ve ekrana gelen pencere üzerindeki Çevirme Özellikleri düğmesine tıklayın. Düğme ile aynı isimli pencere üzerindeki "Buradan

arama yapılırken" başlığı altındaki "Bir dış hatta erişmek için:" ayarlarını kontrol edin. Şayet bir telefon şebekesine bir santral üzerinden değil de direkt olarak bağlınıyorsanız "Yerel aramalar için" ve "Şehirlerarası aramalar için" seçeneklerindeki alanların boş bırakılmaları gereklidir. Eğer bu alanlar boş değilse, içlerindeki değerleri silin ve Tamam düğmesine tıklayın. Bir sonraki bağlantı sorunsuz olarak gerçekleştirilmeli. Eğer birden çok konum için parametreler belirlediyseniz bağlantı penceresindeki "Çeviren Yer" listesinden uygun olanı seçmelisiniz. Bu sayede dış hatta erişmek için gerekli numaraların kullanıldığı veya direkt hatta bağlanabileceğiniz konumu rahatlıkla belirleyebilirsiniz.

Hat lütfen: Çevirmeli Ağ Windows'un arama konumu ayarlarına erişerek, telefon numarasına dış hat erişim numaralarını da ekler.

3 Windows 98

"Windows Update" Öğesini Oluşturmak

Çeşitli nedenlerden dolayı başlat menüsü altında bulunan Windows Update öğesi silinebilir. Ancak güncelleme işleminin gerçekleştirilebilmesi için önemli olan bu fonksiyonu çalıştıran dosyanın zarar görmemiş olmasıdır. Windows 98'in kurulum klasörü içerisinde WUPDMGR.EXE dosyası bulunduğu sürece, kaybolan "Windows Update" komutunun başlat menüsünde tekrar oluşturulması zor olmayacaktır.

Bunun için görev çubuğu üzerine farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve açılan nesne menüsü üzerindeki Özellikler komutunu çalıştırın. Ekranı gelen pencere üzerindeki Başlat Menü-Programları kartını aktif hale getirin ve Gelişmiş düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda üzerinde "\WINDOWS\Start Menu" klasörünün görüntülediği bir Windows Gezgin penceresi ekrana gelecektir.

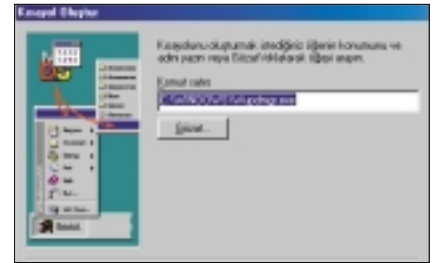
"Windows Update" öğesi daha önceden direkt olarak başlat menüsü üzerinde bulunduğu için klasörler arasın-

da gezinmenize gerek kalmaz. Farenin sağ düğmesi ile gezgin penceresin sağında kalan boş alana tıklayın ve açılan nesne menüsündeki Yeni/Kısayol komutunu çalıştırın.

Kısayol Oluştur Sihirbazının ilk adım penceresi üzerindeki Komut Satırı kutusuna kullanmak istediğiniz dosyayı ve konumunu direkt olarak girebilir veya Gözet düğmesine tıklayarak dosyayı seçebilirsiniz. Gözet penceresi üzerinden Windows kurulum klasörünü açın ve burada bulunan WUPDMGR.EXE dosyasına iki kere tıklayarak kısayol komut satırına eklenmesini sağlayın. Daha sonra İleri düğmesine tıklayın. Sihirbazını ikinci adımını oluşturan bu pencere üzerindeki "Kısayol için bir ad seçin:" kutusuna da uygun bir isim, örneğin orijinal isim olan "Windows Update"i girmelisiniz. Son düğmesine tıklayarak kısayolun oluşturulmasını sağlayabilirsiniz.

Son olarak Kayıt Düzenleyicisi'nde bir anahtarı aktif hale getirmelisiniz.

Bunun için ilk olarak Kayıt Düzenleyicisi (Başlat/Çalıştır/REGEDIT/Tamam) penceresini açın ve "HKEY_LOCAL_MACHINE" veya "HKEY_CURRENT_USER" başlıkları altındaki "Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Policies\Explorer" anahtarlarını aktif hale getirin. Bu anahtarın altında bulunan "NoWindowsUpdate" isimli DWORD değerini "0" (yani menü öğesi aktif) olarak değiştirin. Şayet anahtar ve DWORD Değeri mevcut değilse oluşturulmaları gereklidir.

Basit: Kısayol Oluştur Sihirbazını kullanarak, Başlat Menüsü'nden kaybolan bir öğeyi rahatlıkla yeniden oluşturabilirsiniz.

4 Windows 95/98

İki PC Arasında Doğrudan Kablo Bağlantısı Kurmak

Doğrudan Kablo Bağlantısı ile, bilgisayarınız bir ağ içinde bulunmasa bile, örneğin paralel port üzerinden başka bir bilgisayara bağlanarak, diğer bilgisayarlardaki bilgilere erişebilirsiniz. Diğer bilgisayar ağa bağlı ise, siz de bu ağa

erişim olanağı bulursunuz. Windows standart kurulumunda bulunmayan Doğrudan Kablo Bağlantısı aracının ayrıca yüklenmesi gereklidir.

Bağlantının gerçekleştirilebilmesi için iki PC'nin bir kablo ile birbirine bağlanması ve Başlat/Programlar/Donatılar/İletişim/Doğrudan Kablo Bağlantısı aracı çalıştırıldıktan sonra bilgisayarların Ana Bilgisayar ve Konuk olarak belirlenmesi yeterli değildir. İlk olarak kullanılacak bağlantı noktalarının Enhanced Mode (ECP) olarak ayarlanması gereklidir. Bu işlemi BIOS üzerinden yapabilirsiniz.

Doğrudan kablo bağlantısı ağ bağlantısının özel bir biçimidir. Sorunsuz olarak çalışabilmesi için IPX ve NetBUI protokollerinin yüklü olması gereklidir. Eğer her iki bilgisayar için de internet bağlantısı (bu durumda TCP/IP kullanılır) gerekli değilse, sadece bu protokollerin kurulu olması yeterlidir.

Denetim Masası üzerinde bulunan

Ağ simgesine iki kere tıklayın ve Ekle düğmesine tıkladıktan sonra ekrana gelen pencere üzerindeki İletişim Kuralları öğesine iki kere tıklayın. Ağ İletişim Kuralları Seç penceresi üzerindeki Üreticiler listesinden Microsoft ve Ağ İletişim Kuralları listesinden de IPX'i seçin. Aynı işlemi NetBUI protokolü için de uygulayın. Son olarak sürücülerin yüklenmesi için Windows kurulum CD'sini yerleştirin ve yükleme işleminin tamamlanması için de Windows'u yeniden başlatın.

Bağlantının gerçekleşmesi için bir diğer şart: Her iki bilgisayar da aynı çalışma grubunda yer almalı. Bunun için Denetim Masası'ndaki Ağ üzerine iki kere tıklayın ve Tanımlama kartını aktif hale getirin. Her iki bilgisayarın farklı isimleri olmalı ancak aynı çalışma grubunda yer almalı. Bu şartlar yerine getirilirse Doğrudan Kablo Bağlantısı sorunsuz olarak gerçekleşecektir.

Ben kimim? Kablo ile bağlanan bilgisayarların haberleşebilmeleri için isimlerinin farklı, çalışma gruplarının aynı olması gereklidir.

5 Windows 98/2000

Windows 2000'i Kaldırmak

Denemek üzere kurduğunuz Windows 2000'den memnun kalmadınız veya size uygun bir işletim sistemi olmadığını fark ettiniz ve kaldırıp, yerine Windows 98 kullanmak istiyorsunuz. Eğer Windows 2000'i kurarken kullanılan dosya sisteminde herhangi bir değişiklik yapmadıysanız, istediğiniz zaman rahatlıkla Windows 98'e geri dönebilirsiniz. DOS komut satırını kullanarak tüm Windows 2000 dizinlerini silin. Windows 98 açılış disketini kullanarak bilgisayarı çalıştırın ve CD-ROM sürücüsünü yükleyin. Daha sonra Windows 98 işletim sistemini kurulum CD'sini kullanarak yükleyebilirsiniz.

Ancak Windows 98 altında ilk partisiyonu NTFS dosya biçimine dönüştürdüyseniz biraz uğraşmanız gerekecektir. Bu durumda ilk olarak bir FAT 16 partisiyonun oluşturulması gerekli. Eğer bir FAT 32 partisiyon kullanmak istiyorsanız, daha sonra FAT 16 biçimindeki partisiyonu silebilirsiniz. FDISK, NTFS biçimindeki partisiyonların üzerine yazamayacağı söz konusu dönüşümün gerçekleştirilmesi gereklidir. İşletim sistemini yüklemek için daha sonra Windows kurulum CD'sini kullanın.

Ancak her iki işletim sistemini beraber kullanmanız gerekebilir. Dual Boot

seçeneği için sabit diskinizi yeniden bölümlemeniz gerekebilir. İlk partisiyon FAT 16 dosya biçimini kullanmalıdır: Yani bu bölüm 2 GB'dan daha küçük olmalı ve dosya biçimi olarak FAT 32'yi kesinlikle kullanmamalıdır. Bu nedenle FDISK'in açılışında ekrana gelen soruya olumsuz yanıt vermelisiniz. Daha sonra her işletim sistemi için ayrı yeni partisiyonlar oluşturun. Bunlar FAT 32 (Windows 98, Windows 2000) veya NTFS (Windows 2000) dosya biçimlerini kullanabilirler. Dikkat: Windows 98'in NTFS ortamlara erişebilmesi için yardımcı programlara ihtiyacı vardır.

6 Windows 95/98

DOS Satırını Belirli Bir Konumdan Başlatmak

MS-DOS komut satırı çalıştırıldığında istenilen klasöre erişilebilmesi için "CD" komutu kullanılarak, klasörler arasında dolaşılması gereklidir. Küçük bir hile ile bundan tasarruf edebilirsiniz. Bu, nesne menüsünde bir komut oluşturarak DOS satırının açıldığında aktif klasörü görüntülemesini sağlar.

Kayıt Düzenleyicisi'ni (Başlat/Çalıştır/Regedit/Tamam) çalıştırın ve "HKEY_CLASSES_ROOT\Folder\Shell" anahtarını aktif hale getirin.

Bu anahtar seçili durumdayken Düzen/Yeni/Tuş komutunu kullanarak "Directory" ve onun altında da aynı şekilde "Command" isimli anahtarlar oluşturun. Command isimli anahtarın standart değeri aşağıdaki gibi olmalıdır:

```
"c:\windows\directory.bat" "%L"
```

Kayıt Düzenleyicisi'ni kapatın ve Windows klasörü içerisine "directory.bat" adında bir yığın dosyası oluşturun.

Bir metin editörü kullanarak dosya içerisine aşağıdaki satırları girin:

```
@echo off
cd %1
command
```

Eğer bir klasörün nesne menüsünün açılıp üzerinde bulunan "Directory" komutunu çalıştıracak olursanız, bu klasörü gösteren DOS komut satırı ekrana gelecektir.

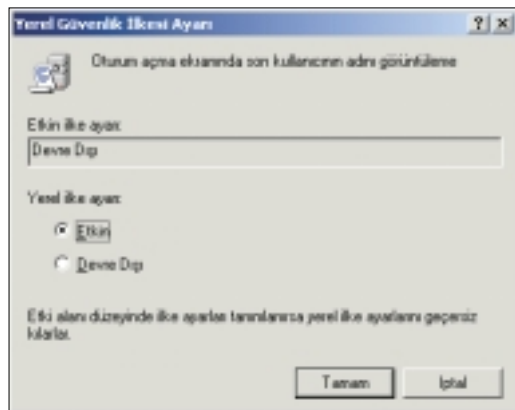
7 Windows 2000

Açılışta Son Kullanıcının Gösterilmemesi

Windows olarak sistemi çalıştıran son kullanıcıyı açılışta otomatik olarak gösterir. Eğer Windows'un bu bilgiyi görüntülemesini engellemek istiyorsanız, eski Windows sürümlerinde Kayıt Düzenleyicisi içerisinde çalışmanız gerekir. Bu yöntem Windows 2000 için geçerli değildir. Yeni işletim sisteminde bunun için güvenlik kuralları içerisinde bir seçenek bulunur.

Denetim Masasını açın ve burada bulunan Yönetimsel Ayarlar simgesine iki kere tıklayın. Burada da Yerel Güvenlik İlkesi simgesini aktif hale getirin. Sol tarafta bulunan dizi içerisindeki Yerel İlkeler klasörünü ve son olarak

da Güvenlik Seçenekleri klasörünü seçin. Pencerenin sağ tarafında "Oturum açma ekranında son kullanıcının adını görüntüle" ögesini arayın ve buna ait iletişim penceresini açmak için üzerine iki kere tıklayın. Ekrana gelen pencere üzerindeki Etkin seçeneğini işaretleyin ve Tamam düğmesine tıklayarak pencereyi kapatın. Windows 2000, açılış esnasında ekrana gelen kayıt penceresi üzerinde bundan böyle sisteme son olarak giren kullanıcının ismini görüntülemeyecektir.

Bilinmeyen: Bu seçenek sayesinde bir sonraki kullanıcı, aynı PC üzerinde kendinden önce kimin çalıştığını göremeyecektir.

8 Windows 2000

Kurulum Sırasında Kilitlenme - ACPI Sorunu

Windows 98 ile sorunsuz çalışan sisteminizde Windows 2000 kullanmaya karar verdiniz. Ancak kurulum işlemlerinin sorunsuz olarak devam ettiği sırada ekran kararıyor ve üzerinde sadece bir imleç yanıp sönerken sistem kilitleniyorsa, bu sorun büyük bir ihtimalle Gelişmiş Yapılandırma ve Güç arabirimi (ACPI) desteğinden kaynaklanıyordur. ACPI elektrikten tasarruf etmek için kapanma işlemi adım

adım düzenler. Windows 2000 tarafından desteklenen bu donanımsal fonksiyon kurulum esnasında sorunlu olarak tanınabilir. Bu da sonucunda yukarıda anlatılan kilitlenmelere neden olabilir.

Söz konusu problemin çözümü: Windows 2000 kurulum programını başlatın. Bilgisayarın ilk kez yeniden başlatılması sonrasında metin biçimindeki ekranda, SCSI veya RAID sürücülerinin manuel olarak yüklenebilmesi için [F6] tuşuna basılması gerektiğini bildiren bir açıklama görünecektir. Bunun yerine [F5] tuşuna basın ve ekrana gelen seçenekler arasından Standart PC'yi seçin.

Bu seçim sonrasında Windows 2000 kurulum programı sonuna kadar problemsiz olarak çalışacaktır. Tasarruf seçenekleri de buna rağmen kullanılabilirler.

9 Windows NT

Açılıştaki Mesajları Engellemek

Windows NT açılış esnasında birçok durum mesajı ekrana getirir. Eğer açılış işlemleri esnasında bu tür mesajlar ile karşılaşıyorsanız ve bunlara bağlı kesintiler sizi olumsuz yönde etkiliyorsa can sıkıcı olan bu fonksiyonu engelleyebilirsiniz.

Bu mesajların ekrana gelmesini engellemek için Windows Kayıt Düzenleyicisi'nde değişiklik yapmalısınız.

Kayıt Düzenleyicisi'ni çalıştırmak için Start/Run komutunu çalıştırın, ekrana gelen pencere üzerindeki kutuya "Regedit" yazın ve OK düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda ekrana gelen Registry penceresi üzerinden "HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\WindowsNT\CurrentVersion\Windows" anahtarını aktif hale getirin. Daha sonra Edit/New/

DWORD VALUE komutunu kullanarak, bu anahtar altında "NoPopUpsOnBoot" adında yeni bir öğe oluşturun.

Bu öğe iki farklı değere sahip olabilir. Eğer "NoPopUpsOnBoot" öğesi "0" değerini alacak olursa mesajlar ekrana gelecektir. Ancak değer "1" olarak kullanılırsa Windows NT açılış sırasında söz konusu mesajların ekrana gelmesini engelleyecektir.

10 Windows 95/98

Açılış Problemlerinde Kesme İsteğini Manuel Belirlemek

IRQ yani kesme isteklerinin otomatik olarak ayarlanması çakışmalara, iki ayrı donanımın aynı kesme isteğini kullanmasına neden olabilir. Bu da örneğin

sistemin ilk açılışında Windows'un direkt olarak Güvenli Kip'te, herhangi bir değişiklik yapmadan ancak ikinci açılışında Normal Kip'te açılması gibi bir soruna neden olabilir. IRQ çakışması PC kullanıcılarının, özellikle eski donanıma sahip olanların, çok sık karşılaştıkları bir sorundur.

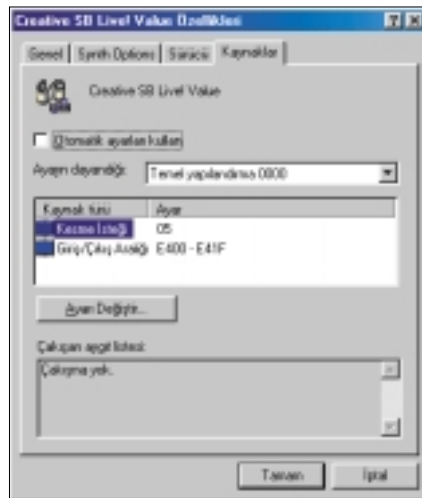
Bilgisayarınızın Donanım Kaynakları'nı, Çakışmalar ve Paylaşım'ları veya IRQ tablosunu Microsoft Sistem Bilgisi aracını kullanarak bir arada görebilirsiniz. Bunun için Başlat/Programlar/Donatılar/Sistem Araçları/Microsoft Sistem Bilgisi komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencere üzerindeki listedeki Donanım Kaynakları başlığı altından istediğiniz bilgiye ulaşabilirsiniz.

Microsoft Sistem Bilgisi aracını kullanarak söz konusu ayarlar üzerinde herhangi bir değişiklik yapamazsınız. Donanımların kesme isteklerini değiştirmek için Denetim Masası üzerinde

bulunan Sistem simgesine iki kere tıklayın ve Aygıt Yöneticisi kartını aktif hale getirin. Örneğin Ses, Video ve Oyun Kumandaları başlığının önündeki artı simgesine tıklayın ve ses kartını seçtikten sonra Özellikler düğmesine tıklayın.

Ekrana gelen pencere üzerindeki Kaynaklar kartında bulunan "Otomatik ayarları kullan" seçeneğindeki işareti kaldırın. Kaynak Türü listesindeki Kesme İsteği öğesini seçin ve ayarı Değiştir düğmesine tıklayın. Çakışmaya neden olmayacak başka bir değer seçin. Yeni değer çakışmaya neden olmadığını pencerenin altındaki Çakışma Aygıt Listesi içerisindeki "Çakışma Yok" ifadesinden anlayabilirsiniz.

Yaptığınız değişiklikleri Tamam düğmesine tıklayarak onaylayın. Bu yeni ayar ile sistemin açılış esnasında Windows Normal Kip'te sorunsuz olarak çalışacaktır.

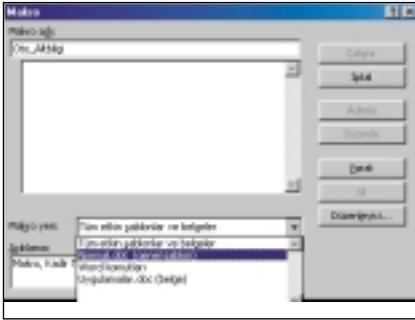

Tamamen Ayrı: Eğer iki ayrı bileşen bir IRQ kullanıyorsa, kesme isteği değerlerini manuel olarak değiştirmelisiniz.

11 Word 97

Otomatik Olarak Altbilgi Satırı Ekleme

Altbilgi/Üstbilgi alanlarını kullanarak tek bir sayfa üzerinde dokümanın geneli hakkındaki çeşitli bilgilere ulaşabilirsiniz. Bu alanların en büyük avantajları ise içeriklerinin dinamik veya çeşitli koşullara uygun olarak değiştirilebilmesidir. Örneğin bu Chipucu'nda ilk olarak istediğiniz koşullara uyan bir şablon oluşturun. Daha sonra bu şablonu baz alarak oluşturacağınız dokümanlara, yine bu Chipucu'nda hazırlayacağınız makro kullanılarak otomatik olarak altbilgi alanları eklenecek. Ancak doküman sadece bir sayfadan oluşuyorsa altbilgi alanı boş kalacak, eğer iki veya daha fazla sayfadan oluşuyorsa da numaralandırmaya ilk sayfa üzerinden "2" ile başlanacaktır. Ancak bu iş-

Ayır Edici: Otomatik olarak altbilgi satırı ekleyen makronun doğru şablonun içerisine kaydedilmesine dikkat edin.

lemlerin otomatik olarak gerçekleştirilmesi için dokümanı oluşturduktan sonra söz konusu makroyu çalışmanız gereklidir.

Makroyu oluşturabilmek için Araçlar/Makro/Makrolar komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencere üzerinden makro için uygun bir isim (örneğin Oto_Altbilgi) girin. Aynı pencere üzerindeki Makro Yeri açılır kutusunu kullanarak da makronun ileride içerisinde barındırmasını istediğiniz şablonu seçin. Daha sonra Yarat düğmesine tıklayarak Microsoft Visual Basic Düzenleyicisi penceresini çalıştırın. Aşağıda kutu içerisinde bulunan makro kaynak kodunu girin:

Otomatik Altbilgi Alanı Makrosu

```
Sub Oto_Altbilgi()
x = ActiveDocument.Compute →
Statistics(wdStatisticPages)
If ActiveWindow.View.Split →
Special <> wdPaneNone Then
ActiveWindow.ActivePane(2).Close
End If
If ActiveWindow.ActivePane.View →
Type = wdNormalView OrActiveWindow. →
ActivePane.View.Type = wdOutline →
View Or ActiveWindow.ActivePane. →
View.Type = wdMasterView Then →
ActiveWindow.ActivePane.View.
Type = wdPageView →
```

```
End If
ActiveWindow.ActivePane.View. →
SeekView = wdSeekCurrentPageFooter
Selection.HeaderFooter.Range.Text = ""
If x > 1 Then
Selection.Fields.Add Range:=
Selection.Range, Type:=wdFieldPage →
With
Selection.HeaderFooter.Page
Numbers.
StartingNumber = 2
End With
End If
ActiveWindow.ActivePane.View. →
SeekView = wdSeekMainDocument
End Sub
```

Makroda ilk olarak X değişkeni tanımlanır ve bu değişken üzerinden açık olan dokümanın sayfa sayısı elde edilir. Eğer dokümanın sayfa sayısını belirten X değeri 1'den büyük ise içerisinde sayfa sayısının gösterildiği bir alt bilgi alanı otomatik olarak oluşturulacak ve sayfa sayısı ikiden başlayacaktır.

Oto_Altbilgi makrosunun kaynak kodunu girdikten sonra VBA düzenleyicisiyi kapatın ve şablon dosyasını kaydedin. Bu şablonu kullanarak herhangi bir metin yazdıktan sonra, altbilgi satırının otomatik olarak eklenmesi için söz konusu makroyu çalıştırmanız yeterli olacaktır.

12 Norton Internet Security:

Açılıştaki Mesajları Kapatmak

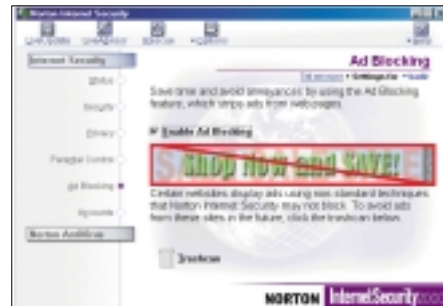
Kullanmış olduğunuz reklam kırıncılarına karşılık tanıtım banner'larından hala kurtulamadınız mı? Eğer bunlar devamlı olarak ekrana gelip, çalışmanızı engelliyorlarsa, en çok kullanılan kişisel firewall'lardan biri olan Norton Internet Security'nin çöp kutusu size bu konuda yardımcı olabilir. Bunun için ilk olarak Norton Internet Security penceresi üzerindeki "Ad Blocking" düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda üzerinde çöp kutusu simgesi bulunan aynı isimli pencere ekrana gelecektir.

Norton Internet Security'nin reklam bloğu bir çok Browser ile beraber çalışabiliyor. Örneğin Eğer Internet Explorer kullanıyorsanız yapmanız gereken tek

şey Windows'un Sürükle&Bırak özelliğini kullanmak olacaktır. Yani görmek istemediğiniz reklamı fareyi kullanarak Internet Explorer penceresinden Norton Internet Security penceresindeki çöp kutusuna taşımanız ve daha sonra Add düğmesine tıklamanız yeterli olacaktır. Eğer Netscape Navigator kullanıyorsanız farenin sağ düğmesini kullanarak çalışmanızı engelleyen reklam üzerine tıklayın ve ekrana gelen nesne menüsü üzerindeki Kısayolu Kopyala komutunu çalıştırın. Daha sonra Internet Security penceresine geri dönün ve Add düğmesine tıklayın.

Bundan böyle bu reklamlar sizi kesinlikle rahatsız edemeyeceklerdir, tabii

ki Norton Internet Security aktif olduğunda süreç.

Kontrol Altında: Reklam blokları tarafından otomatik olarak tanınamayan banner'ları manuel olarak Norton Internet Security çöp kutusuna taşıyabilirsiniz. Böylece, tüm banner'lar engellenebilir.

13 Excel

Makroları Araç Çubuğuna Yerleştirmek

Hazırlanmış olduğunuz bir makroyu Araçlar/Makro/Makrolar komutu ile ekrana gelen pencere üzerindeki listeden seçerek veya bunun için atadığınız kısayol tuş kombinasyonunu kullanarak çalıştırabilirsiniz. Ancak eğer isterseniz makro için araç çubuğu üzerinde bir düğme oluşturarak çalışmanızı kolaylaştırabilirsiniz.

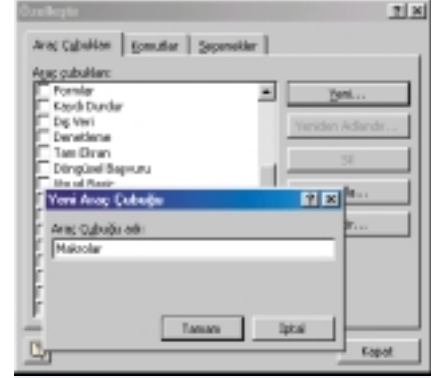
Araçlar/Özelleştir/Araç Çubukları kartı üzerinde bulunan Yeni düğmesine tıklayın ve bu araç çubuğu için uygun bir isim girin. Bu çubuk boş bir kare şeklinde ekrana gelecektir. Komutlar kartını aktif hale getirin ve Makrolar kategorisini aktif hale getirin. Komutlar listesinde ekrana gelen gülen yüz simgeli Özel Düğme simgesini ilk makro için yer tutmak üzere boş çubuğa taşıyın. Diğer ayarları yapabilmek için çubuk üzerindeki simgeye farenin sağ

düğmesini kullanarak tıklayın.

Nesne menüsü üzerinde bulunan Makro Ata komutunu kullanarak bu düğme üzerinden çalıştırılacak makroyu seçin. Menüdeki Ad alanına fare imlecinin düğmenin üzerinde bir süre durması sonucu ekrana gelen sarı bilgi penceresinde veya çubuk üzerinde görünmesini istediğiniz ismi girin.

Nesne menüsündeki Yalnızca Metin komutu ile çubuk üzerinde sadece düğme isminin veya Görüntü ve Metin Komutu ile de her ikisinin aynı anda ekrana gelmesini sağlayabilirsiniz. Kullanılacak düğme resmi için Düğme Görüntüsünü Değiştir komutunu kullanarak hazır simgelerden birini seçebilir veya Düğme Görüntüsünü Düzenle komutunu kullanarak kendi düğme tasarımınızı yapabilirsiniz. Özelleştir penceresi kapandıktan sonra

düğme kullanıma hazır olacaktır. Diğer tüm araç çubuklarında olduğu gibi bu yeni araç çubuğunu da Görünüm/Araç Çubukları komutunu kullanarak açıp kapatabilirsiniz.

Aynı Yer: Diğer çubuklar ile karıştırmamak için oluşturduğunuz makroların düğmelerini özel bir araç çubuğunda saklayabilirsiniz.

14 Excel

Zarar Görmüş Dosyaları Kurtarmak

Eğer bir dosya bağlantılı olduğu program kullanılarak açılmıyorsa, bunu bir de Word veya Excel Viewer ile test edebilirsiniz. Ancak bunun sonucunda sadece o an için hücrelerin içerisinde yer alan değerleri elde edebilirsiniz.

Şayet zarar gören dosyayı açabildiyeniz, bunu SYLK biçiminde kaydedebilir, kapatabilir ve daha sonra tekrar açabilirsiniz. Buna alternatif olarak ay-

nı zamanda bir LOG dosyası oluşturan ve problemleri nesnelere tanımlayabilen Recovery makrosunu kullanabilirsiniz. Söz konusu makroyu Microsoft Recovery Kit ile "www.microsoft.com/office/ork/2000/appndx/toolbox/htm" adresinden edinebilirsiniz.

Eğer bir Excel dokümanı kaydetmeden önce zarar görecektir olursa orijinal çalışma kitabını yeniden oluşturabilir-

siniz. Bunun için Dosya/Aç komutunu çalıştırın ve açılan iletişim penceresi üzerinden dokümanın ismini seçin. Bunun sonucunda "Dosyaİsmi.xls zaten açık. Yeniden açmak, yaptığınız değişiklikleri yok sayacak. Yeniden açmak istiyor musunuz?" mesajı ekrana gelecektir. Tamam düğmesine tıkladığında dokümanın son versiyonu açılacaktır.

15 Excel

Para Birimi Olarak Devamlı Euro Kullanmak

Eğer Avrupa firmaları ile iş yapıyorsanız, artık Euro kullanımına geçmiş sayılırsınız. Bu durumda hazırladığınız tablolarındaki fiyatlarda para birimi olarak Euro kullanılması gerekecektir. Bunun için iki farklı yöntem uygulayabilirsiniz:

İlk olarak Bölgesel Ayarlardaki para birimini değiştirebilirsiniz. Öncelikle, Denetim Masası üzerinde yer alan Bölgesel Ayarlar simgesine iki kere tıklayın ve Para Birimi kartını aktif hale getirin. Para Birimi Simgesine tıklayın ve bura-

da bulunan TL simgesi yerine EUR yazın. Euro simgesini eklemek için de [Alt]+[Ctrl]+[E] tuş kombinasyonunu kullanabilirsiniz.

Burada bulunan para birimi simgesini Excel standart birim olarak önermektedir. Anca Windows Bölgesel Ayarlar'ında yapılan değişikliklerin diğer programlar üzerinde de etkili olabileceğini göz önünde bulundurun.

Şayet Bölgesel Ayarlar'ı değiştirerek tüm sisteme etki etmek istemiyorsanız, kullanmak istediğiniz bu yeni para bi-

rimini her bir çalışması kitabı için tek tek belirlemelisiniz. Bunun için Biçim/Hücreler komutunu çalıştırın ve Sayı kartını aktif hale getirin. Kategori listesi içerisindeki İsteğe Uyarlanmış öğesini ve bunun sonucunda ekrana gelen liste içerisinde de kullanmak istediğiniz biçime en yakın örneği seçin. Bu biçimdeki TL para birimi simgeleri yerine de Euro simgesini yerleştirin. Yaptığınız değişiklikleri onaylamak için son olarak pencereyi Tamam düğmesine tıklayarak kapatın.

Birbiriyle Bağlantılı Çok Sayıda Şartı Sorgulamak

Birbiri ile bağlantılı birden fazla şartın sorgulanmasını ve bunun sonucuna bağlı olarak çeşitli işlemlerin yerine getirilmesini, "Eğer" sorgularını iç içe kullanarak sağlayabilirsiniz. Ancak söz konusu fonksiyonun iç içe kullanım sayısı Excel altında yedi ile sınırlandırılmıştır ki genellikle maksimum yedi katmandan oluşan bir "Eğer" sorgusu sonuca ulaşmak için yeterlidir. Eğer hazırladığınız dosya için iç içe yedi tane eğer sorgusu yeterli değilse, bunun için Visual Basic Düzenleyicisi'nin yeteneklerine başvurarak, istediğiniz sayıda sorgudan oluşan kendi fonksiyonunuzu tanımlamalısınız.

İlk olarak Excel çalışma sayfasını bağlantılı sorgularda kullanılacak veriler üzerinde olacak şekilde hazırlayın. Daha sonra Araçlar/Makro/Visual Basic Düzenleyicisi komutunu kullanarak Visual Basic Düzenleyicisi penceresini açın. Bu pencere üzerindeki Ekle/Modül komutunu çalıştırın ve daha sonra kendi hazırlayacağınız fonksiyonu tanımlayan bir program kodunu, örneğin aşağıdaki kodu girin.

```
Function Karar(D1, D2, D3, D4,
D5, D6, D7, D8, D9)
Karar = "D0"
If D1 > D2 Then
Karar = "D1"
If D2 > 0 Then
Karar = "D2"
If D3 > 0 Then
Karar = "D3"
If D4 > 0 Then
Karar = "D4"
If D5 > 0 Then
Karar = "D5"
If D6 > 0 Then
Karar = "D6"
If D7 > 0 Then
Karar = "D7"
If D8 > 0 Then
Karar = "D8"
If D9 > 0 Then
Karar = "D9"
End If
End If
End If
End If
End If
End If
End If
End Function
```

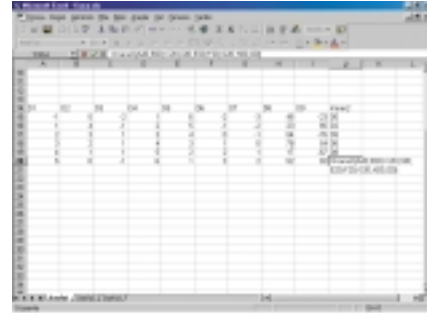
Burada sunulan kaynak program kodu kullanım prensibi açısından sadece bir örnek teşkil ediyor. If yapısı belirtilen koşulu test eder ve doğru olduğu takdirde kendini izleyen ifadeyi çalıştırır. Bu fonksiyonun her bir katmanında farklı bir değer, sabit bir değer ile karşılaştırılmaktadır.

Bu değerler fonksiyonun ana bileşenleri olarak düşünülebilirler. Her bir koşulun sonucuna bağlı olarak fonksiyon sadece bir değeri sonuç olarak geri döndürecektir. Örnek fonksiyon adım adım çalışarak girilen değer pozitif olup olmadığını kontrol edecek ve değerlerin hangi parçaya kadar pozitif olduklarını kısaca bildirecektir. Buradaki komutları istediğiniz gibi değiştirebilir veya "Else" parametresini kullanarak "If" şartının kullanımını kuvvetlendirebilirsiniz.

Şayet koşul içerisine sadece bir tane değer girecekse, fonksiyon yapısını "Case Select" seçim ifadesini kullanarak daha basit hale indirgeyebilirsiniz. "Case Select" ifadesinin basit bir kullanım örneği aşağıda verilmiştir.

```
Function Karar2
(Deger1, Deger2, Deger3)
Select Case Deger1
Case 1
Karar = Deger2
Case 2
Karar2 = Deger3
Case 3
Karar2 = Deger2 + Deger3
Deger3
Case 4
Karar2 = Deger2 * Deger3
Deger3
Case 5
Karar2 = Deger2 * Deger2
Deger2
Case 6
Karar2 = 3 * Deger2
Case 7
Karar2 = Deger3 / 3
Case 8
Karar2 = Deger3 * Deger3
Deger3
Case 9
Karar2 = Deger2 / Deger3
Case Else
Karar2 = 0
End Select
End Function
```

Bu örnek "Deger1" değişkeni vasıtasıyla kendi tanımladığınız fonksiyondaki diğer bileşenler ile hangi işlem seçeneklerinin çalıştırılacağına karar veriyor. Tabii ki bu da Select Case ifadesinin kullanımına basit bir örnek teşkil ediyor. Select Case yapısı, aynı terimi farklı değerlerle karşılaştırır. Select Case ifadesinin If... Then...Else ifadelerine karşı avantajı, kodun okunmasını ve bakımını daha kolay hale getirmesidir. Buradaki örnek kodlara çalışmanızı kolaylaştıracak eklentiler yapabilir ve istediğiniz şekilde geliştirebilirsiniz.

Şart Sınırları: VBA kullanarak hazırlayacağınız yeni bir fonksiyon ile "Eğer" fonksiyonunun kullanım sınırını genişletebilirsiniz.

17 Tarayıcı

İki Aygıt Bir Portta

Bir tarayıcı ile yazıcıyı aynı bağlantı noktası üzerinde kullanabilirsiniz. Ancak bu durumda tarayıcıya ulaşmak istediğinizde yazdırma işleminden saatler sonra bile, yazıcı port'unun dolu olduğuna dair hata mesajları ile karşılaşabilir ve tarayıcıyı ancak bilgisayarı yeniden başlattıktan sonra kullanabilirsiniz.

Çözüm: Başlat / Ayarlar / Yazıcılar penceresinden kullandığımız yazıcıyı seçin. Dosya/Özellikler komutunu çalıştırın ve Ayrıntılar kartını aktif hale getirin. Kuyruk Ayarları düğmesine tıklayın ve "Bu yazıcı için iki yönlü desteği devreden çıkar" seçeneğini işaretleyin. Yaptığımız değişiklikleri Tamam düğmesine tıklayarak onaylayın ve her şeyi kapattıktan sonra bilgisayarı yeniden başlatın.

18 Access

Access Tablolarının Birbirine Bağlanması

İster borsa ile uğraşın, ister maç sonuçlarını saklayın, devamlı bir soru ile karşı karşıya kalırsınız: Güncel verileri hafızalık veya günlük olarak Access veritabanıma rahatlıkla nasıl ekleyebilirim? Hem borsa verileri hem de maç sonuçları veritabanına genellikle kullanıcı tarafından eklenirler. Bu tür dış verileri bir Access tablosuna eklemek istiyorsanız, bu işlem için hazırlayacağınız bir ekleme sorgusu size yardımcı olacaktır.

Örneğin tuttuğunuz takımın sonuçlarının bulunduğu bir tablo düşünün. Her haftaki güncel maç sonuçlarını bir Access veritabanı içerisine "Hafta1", "Hafta2"... şeklinde kaydediyorsunuz. İçerisinde yeni sonuçların bulunduğu tablonun ilk olarak kendi veritabanınıza bağlanması gereklidir. Bunun için

Dosya/Dış Veri Al/Tabloları Bağla komutunu çalıştırın ve oluşturduğunuz "HaftaX" isimindeki dosyayı seçin.

Bağlanan dosyayı, veritabanı penceresi üzerindeki diğer dosyalardan yanındaki ok simgesi sayesinde rahatlıkla ayırt edebilirsiniz.

Kullanacağınız sorgunun ileride tüm yeni tablolar ile otomatik olarak çalışabilmesi için bağlanmış olduğunuz bu dosyanın ismi olarak veritabanı penceresinde "Güncel" kullanın.

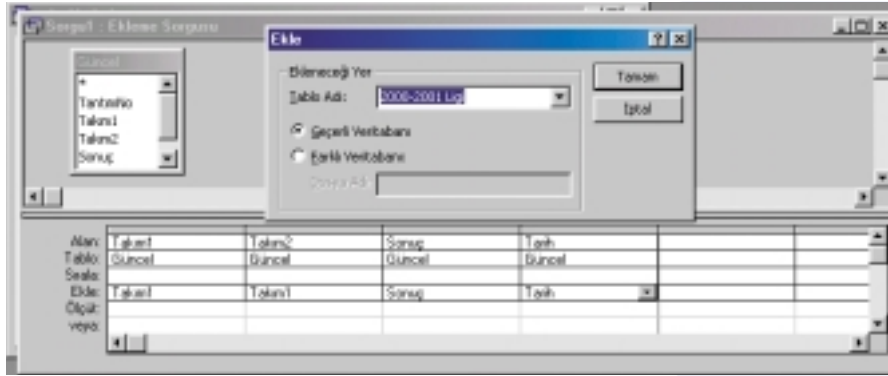
Ekleme sorgusunu tanımlamak için veritabanı penceresinde bağlanan dosyaya tıklayın ve Ekle/Sorgusunu çalıştırdıktan sonra ekrana gelen pencere üzerindeki Tasarım Görünümü seçeneğin işaretleyerek Tamam düğmesine tıklayın. Access bunun sonucunda

Güncel dosyasını kullanarak bir seçim sorgusu oluşturacaktır. Bu seçim sorgusunun ekleme sorgusuna çevrilmesi için Sorgu/Ekleme Sorgusu komutunu çalıştırın ve Access'in yeni verileri içine eklemesi gereken dosyayı seçin.

Access'in alan içeriklerini doğru olarak kopyalayabilmesi için kaynak ve hedef tablodaki alanları düzenleyin. Bunun için tasarım penceresindeki tabloyu kullanarak Tablo satırından dosya olarak Güncel'i seçin ve buna ait alanları Ekle satırındaki hedef dosyaya ait alanlar ile eşleştirin.

Eğer Sorgu/Çalıştır komutunu çalıştıracak olursanız, Access Güncel isimindeki yeni tablo içerisindeki verileri 2000-2001 Ligi dosyasına ekleyecektir. Bağlanan dosyayı daha sonra veritabanından silerek çıkartabilirsiniz.

Ekleme sorgusunun daha sonra çalışabilmesi için, bundan sonra bağlayacağınız dosyanın da adının Güncel ve aynı yapıya sahip olması gereklidir.

Bağlantı Oluşturmak:

Ekleme sorgusunun tasarım penceresinde, yeni verilerin hangi tablo içerisindeki hangi alana ekleneceklerini belirlemelisiniz.

19 Access

Tarih Bilgilerinde Hafıza Tasarrufu

Tablo nitelik tipi olan "Tarih/Saat" tarih ve saatten oluşan iki farklı değere sahiptir. Eğer sadece tarihi alışılmalı bir biçimde kullanmak istiyorsanız, bunu Sayı-Uzun Tamsayı tipinde kaydedebilirsiniz. Tablo, Form ve Rapor tanımlarında, Access'in tarih değerlerini doğru olarak gösterebilmesi için "dd.mm.yyyy" şeklinde bir tarihi biçimi girin. Tarih/Saat tipinin bir parametresini kullanan fonksiyonlar, parametre "long" tipinde olduğundan dolayı kullanılamazlar. Bu sayede tüm tarih verilerinin kullanımında normalde gerekli olan hafızanın yarısı kadar alan kaplar.

20 Access

İlk Alan Girdisini İşaretlemek

Eğer form kullanarak yeni bir veri kümesi ekleyecek olursanız, Acces tüm alanlara, liste seçim alanları da dahil, otomatik olarak "0" değerini verecektir. "=[].[ItemData](0)" ifadesi kullanılarak söz konusu alan için ilk değerin seçilmesi sağlanabilir.

Bu ifadeyi liste veya seçim alanlarının standart değer özelliği olarak girin, imleci daha sonra her bir denetim elemanının yerine taşınır.

Ancak bu sırada dikkatli olmalısınız. Eğer seçim alanları veya listeler bir tablo veya sorgudaki bir alan ile bağlantılı ise bu ifade işlem görmeyecektir.

21 Office 2000

Kurulumdaki Hata Mesajı

Office 2000 kurulum esnasında "Hata 1500: Başka bir kurulum programı çalışıyor" mesajını gördüğünüzde, bu program sonlandırılmalı ve daha sonra Office kurulumuna devam edilmelidir. Ancak başka bir kurulum programı çalışmıyorsa, oluşan bu hatayı önlemek için Kayıt Düzenleyicisi'ni çalıştırın ve "HKEY_LOCAL_MACHINE/Software/Microsoft/Windows/CurrentVersion/Installer" anahtarını aktif hale getirin. Burada bulunan "InProgress" değerini üzerine bir fare ile tıkladıktan sonra [Del] tuşuna basarak silin. Windows yeniden başlatıldıktan sonra kurulum sorunsuz olarak devam edecektir.

Para Birimi Kullanarak Doğru Hesap

Hazırladığımız Excel tablosundaki, örneğin gider tablosu, değerlerini kullanarak Excel fonksiyonları yardımıyla çeşitli hesaplar yapabilirsiniz. Ancak bu işlemleri Visual Basic kodları yardımıyla yapmak istediğinizde, değişken tipi dönüşümden kaynaklanan hatalarla karşılaşabilirsiniz. Bu esnada yapılan en büyük yanlışlardan biri ise, söz konusu para birimi değerlerinin String yani karakter tipinde olduklarının düşünülmesidir. Para Birimi değişkenleri aslında karakter tipinde değil sayı tipinde değerlere sahiptirler. Sayı hücre içerisinde tek başına tutulur. Bu sayede hücre içeriğini direkt olarak sayısal bir değişkene okutarak işlemlerinizi rahatlıkla yerine getirebilirsiniz.

Ancak eğer isterseniz hücre içeriğini ilk olarak karakter tipindeki bir değişkene okutabilir ve daha sonra bu değeri "Ccur" VBA fonksiyonunu kullanarak "Currency" yani para birimi tipine dönüştürebilirsiniz. Bu dönüşüm daha sonra bölgesel ayarlara bağlı olarak binlik ve ondalık ayrıçaları için de geçerli olacaktır. Fakat eğer bununla beraber "Val" VBA fonksiyonunu kullanacak olursanız hata ortaya çıkacaktır.

Kutu içerisinde VBA kullanarak ha-

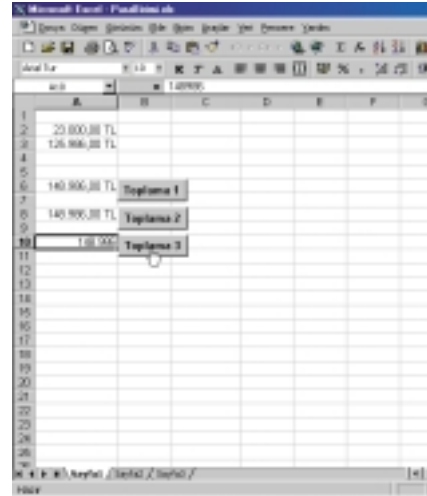
zırlanan, para birimini göz önünde bulundurarak toplam yapan üç tane farklı makro mevcut.

```
Sub Top11()
Dim X, Y
X = ActiveWorkbook.Worksheets →
("Sayfal").Cells(2, 1)
Y = ActiveWorkbook.Worksheets →
("Sayfal").Cells(3, 1)
ActiveWorkbook.Worksheets →
("Sayfal").Cells(6, 1) = X + Y
End Sub
```

```
Sub Top12()
Dim X, Y
Dim St As String, St2 As String
St = ActiveWorkbook.Worksheets →
("Sayfal").Cells(2, 1)
St2 = ActiveWorkbook.Worksheets →
("Sayfal").Cells(3, 1)
X = CCur(St)
Y = CCur(St2)
ActiveWorkbook.Worksheets →
("Sayfal").Cells(8, 1) = X + Y
End Sub
```

```
Sub Top13()
Dim X, Y
Dim St As String, St2 As String
```

```
St = ActiveWorkbook.Worksheets →
("Sayfal").Cells(2, 1)
St2 = ActiveWorkbook.Worksheets →
("Sayfal").Cells(3, 1)
X = Val(St)
Y = Val(St2)
ActiveWorkbook.Worksheets →
("Sayfal").Cells(10, 1) = X + Y
End Sub
```


Hesaplama: Chipucu'ndaki ilk iki makro hesaplamayı sorunsuz olarak gerçekleştiriyor, Ancak Val fonksiyonu para birimleri ile çalışmıyor.

Ücretsiz: Mp3'ten Audio CD'ye Dönüşüm

Her geçen gün piyasadaki Mp3 Player'ların sayısı artsa da fonksiyonlarına paralel olarak yüksek fiyatları nedeniyle yaygın bir kullanıma sahip değiller. Bu nedenle Mp3 dinleyicileri, sevdikleri parçaları her ortamda dinleyebilmek için bunları ya bir Minidisc üzerine kaydediyor ya da Mp3 biçimindeki dosyaları Audio CD biçimine dönüştürüyorlar. Piyasada bir çok ticari yazılım bulunmasına rağmen bu işlevi yerine en iyi getirenlerden biri de eski dost Winamp. Bunun için gerekli olan eklentiyi internetten (www.winamp.com) ücretsiz olarak elde edebilir ve daha bu dosya üzerine iki kere tıklayarak kurulumunu sağlayabilirsiniz. Not: Winamp'ın son sürümlerinde bu eklenti standart kurulum içerisinde yer alıyor.

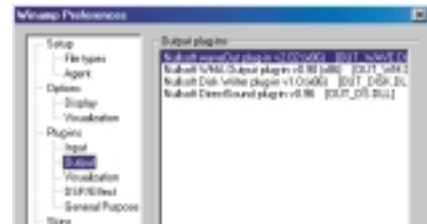
Mp3 biçimine dönüştürme ve bu bi-

çimdeki dosyaların çalınması Winamp'ın en önemli görevleri. Wav dosya yapısı ile CD Audio dosya yapısı arasında farklılıklar mevcut: Başlık ve hata denetim bilgileri farklı.

Mp3 dosyalarını Audio CD için gerekli olan dosya biçimine dönüştürmek için "WaveOut Pug-in" yerine "Disk Writer Pug-in" isimli eklentiyi kullanın. Kullanılan Plug-in'i değiştirmek ve gerekli ayarları yapmak için [Ctrl]+[P] tuş kombinasyonunu uygulayın. Ekrana gelen Preferences penceresi üzerindeki Plug-Ins başlığı altında bulunan "Nullsoft Disk Writer Plug-in" öğesine iki kere tıklayın. WAV dosyalarının kaydedileceği klasörü seçin ve daha sonra dönüştürme işlemi başlatın.

Bu işlem sırasında dikkat edilmesi gereken bir nokta, Repeat fonksiyonunun

kapalı olmasıdır. Aksi takdirde, parça devamlı olarak baştan çalınacak, yani en baştan tekrar tekrar Audio parçası haline dönüştürülecektir. Bu dosyalar diskte çok fazla yer (ortalama 60 Mbyte) kapladıkları için sabit diskiniz kısa bir süre içerisinde ağzına kadar dolabilir. Son olarak oluşturduğunuz bu dosyaları, Audio Track olarak CD'ye basın.

Ücretsiz: Winamp eklentilerini kullanarak Mp3 biçimindeki dosyaları CD Player'lar de okunabilecek bir hale getirebilirsiniz.

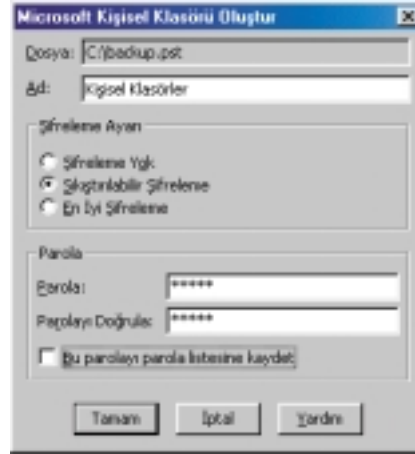
24 Outlook 2000

Takvim'in Notebook ile Masaüstü Arasındaki Senkronizasyonu

Masaüstü PC'nizde ve notebook'unuzda kullandığımız Outlook 2000'deki takvim bilgilerinin düzenli olarak eşleştirilmesi gereklidir. Aksi takdirde notebook'da gördüğünüz randevuyu diğer bilgisayarda görmeyebilir ve bu nedenle randevularınızı kaçırabilir veya işlerinizi geciktirebilirsiniz. Verilerin eşleştirilme işlemine başlamadan önce ilk olarak Araçlar/Hizmetler komutunun kullanılabilir olup olmadığını kontrol edin. Eğer bu komut mevcut değilse IMO (Internet Mode Only/Yalnızca Internet) modunda çalışıyorsanız demektir. Bu durumda ilk olarak modu değiştirmek zorundasınız. Çalışma modunu değiştirmek için Araçlar/Seçenekler komutunu çalıştırın ve Posta Teslimi kartını aktif hale getirin. Bu kart üzerinde bulunan Posta Desteğini Yeniden Yapılandır... düğmesine tıkladıktan sonra ekrana gelen sihirbaz yardımıyla çalışma modunuzu rahatlıkla değiştirebilirsiniz.

Şimdi Outlook çubuğu üzerindeki Takvim düğmesine tıklayın ve Dosya/Al ve Ver komutunu çalıştırın. Sihirbaz penceresi üzerindeki eylem listesinden "Dosyaya Verme" seçeneğini işaretleyin ve İleri düğmesine tıkladıktan sonra ekrana gelen dosya türü listesinden Kişisel Klasör Dosyası (.pst) seçe-

neğini işaretleyin. Bir sonraki pencereden de dışarıya vermek istediğiniz klasör olarak Takvim'i seçin. İleri düğmesine tıkladıktan sonra oluşturulacak

Güvenli: Outlook Takvim klasörünü başka bir dosyaya kaydederken meraklı gözleri uzak tutmak için parola kullanabilirsiniz.

dosya için bir isim belirleyin ve aynı pencerede bulunan "Yinelenenleri verilen öğelerle değiştir" seçeneğini işaretleyin. Senkronizasyon için sadece bu dosyanın kopyalanması yeterlidir.

Takvim dosyasını şimdi her iki bilgisayardaki Outlook iskeletine bağlayabilirsiniz. Araçlar/Hizmetler komutunu çalıştırın ve Ekle düğmesine tıklayın.

Varolan Bilgi Hizmetleri listesindeki Kişisel Klasörler öğesini işaretleyin ve Tamam düğmesine tıklayın. Biraz önce oluşturduğunuz PST dosyasını seçin. İki kere tamam düğmesine tıkladıktan sonra söz konusu PST dosyası hizmet olarak bağlanacak ve klasör listesinde görünecektir.

Dalgınlıkla yanlış takvim üzerinde çalışmamak için hizmet olarak bağlanan takvimi Outlook çubuğuna taşımalısınız. Klasör listesinde yeni PST dosyasının önünde bulunan artı işarete tıklayın ve yeni Takvim alt klasörünü işaretleyin. Bu öğenin üzerine sağ tuşla tıklayın ve nesne menüsündeki Outlook Çubuğuna Ekle komutunu çalıştırın. Outlook çubuğunun en altında görünen Takvim simgesinin ismini orijinalinden ayırmak için, üzerine sağ tuşla tıkladıktan sonra Kısayolu Yeniden Adlandır komutunu kullanarak, değiştirin.

PST dosyasını notebook'a kopyaladığınızda buradan erişebilirsiniz. Burada bağlantılı bir dosya ile çalışıldığını ve dosyanın her seferinde aynı yere kopyalanması gerektiğini unutmayın. Bu dosyanın düzenli olarak yedeğini alın. Kopyalama ve yedek alma işlemlerini hızlandırmak için basit bir BAT dosyası kullanabilirsiniz.

25 Outlook

Outlook İletilerindeki Dağıtım Listesini Gizlemek

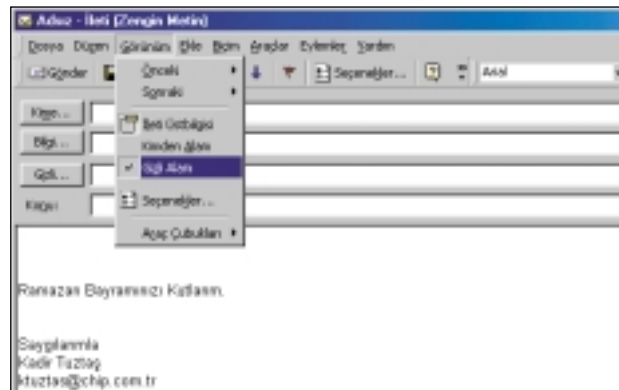
Oluşturduğunuz listedeki e-posta adreslerine e-posta göndermek istiyorsunuz. Eğer alıcıların diğer alıcıların adreslerini ve isimlerini görmelerini istemiyorsanız, bunun için iki ihtimal var. Eğer Outlook'u, ağ üzerindeki bir Exchange Server ile kullanıyorsanız, Exchange Server Manager ile e-posta listesinde gruplar oluşturabilirsiniz. Bunun sonucunda iletiler tüm grup üyelerine otomatik olarak gönderilir ve alıcılar sadece içinde buldukları grubun ismini görebilirler.

Eğer Exchange Server ile çalışmıyor veya yönetici parolasına sahip değilseniz, küçük bir hile ile alıcıların, diğer kişilerin adreslerini görmesini engelleyebilirsiniz. Dosya/Yeni/Posta İletisi

komutunu ve daha sonra ileti penceresindeki Görünüm/Gizli Alanı (Bcc) komutunu çalıştırarak söz konusu alanın

alıcı bilgileri kısmında görünmesini sağlayın. Blind Carbon Copy'nin kısaltması olan Bcc, iletinin bir kopyasının bu alanda bulunan adreslere de gönderileceği ve alıcıların, başka adres görmeyecekleri anlamına gelir.

Gizli Alanı üzerine tıklayın ve açılan pencere üzerindeki isimlere iki kere tıklayarak alıcı listesi içerisine ekleyin. Böylece iletiyi okuyanlar, geniş alıcı listesini göremezler.

Maske: Gizli alanındaki adres bilgileri iletinin alıcısı tarafından görülemezler.

26 Internet Explorer 5

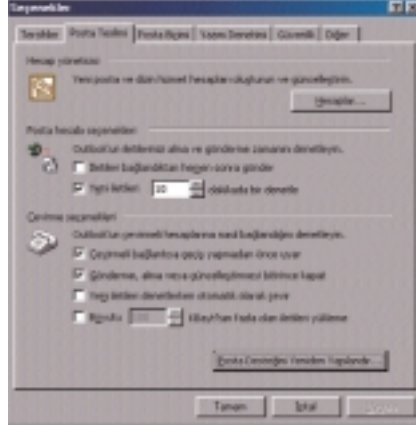
Otomatik Tamamlama Bilgilerini Silmek

Internet Explorer 5, otomatik tamamlama fonksiyonu nedeniyle internette sörf yaparken girdiğiniz e-posta adresi, isimler veya adresler gibi bilgileri hafızasına alır. Otomatik tamamlama, tek kullanıcı bilgisayarlar için oldukça kullanışlı bir fonksiyon olmasına rağmen çok kullanıcı sistemlerde başınıza bela açabilir.

Hafızaya alınan bu bilgileri silmek için Internet Explorer penceresinde Araçlar/Internet Seçenekleri komutunu çalıştırın ve açılan iletişim penceresi üzerindeki İçerik kartını aktif hale getirin. Bu kart üzerindeki İçerik Danışmanı ve Sertifikalar gibi başlıkların yanında bulunan Kişisel Bilgiler başlığı altındaki Otomatik Tamamlama düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda Otomatik Tamamlama Ayarları penceresi ekrana gelecektir.

Bu pencere üzerinden Internet Explorer'ın dikkat etmesi gereken bilgi türlerini veya isteğe bağlı olarak sizi uyarmasını belirleyebilirsiniz. Eğer "Web

adresleri" seçeneğini işaretleyecek olursanız, Internet Explorer, bir URL'nin girilmesi esnasında muhtemel adresi size önerecektir. Formlar ise adından da anlaşılacağı üzere internet sayfalarındaki formlarda hünerini sergiliyor. "Formlardaki kullanıcı adları ve parolalar" seçeneğini işaretleyerek In-

Beyin Yıkama: Eğer isterseniz Internet Explorer 5 tarafından saklanan tüm form ve parola bilgilerini silebilirsiniz.

ternet Explorer'ın muhtemel kullanıcı isimlerini önermesini ve bu isme ait parolayı otomatik olarak doldurmasını sağlar. Burada "Parolaları kaydetmem için uyar" seçeneğini kullanarak Internet Explorer'ın parolaları kaydetmeden önce izin almasını sağlayabilirsiniz.

Bunun haricinde aynı pencere üzerinde şu ana kadar saklanan bilgilerin silinmesi için iki tane düğme daha bulunuyor. Bu sayede form ve parola bilgileri birbirlerinden ayrılmışlar. Otomatik Tamamlama fonksiyonu tarafından saklanan internet formları hakkındaki tüm bilgileri silmek için iki düğmeye basmalısınız.

Eğer ayrıca hafızada tutulan web adreslerini de silmek istiyorsanız, Internet Seçenekleri penceresindeki Genel kartını aktif hale getirin. Genel kartı üzerindeki Geçmiş başlığı altında bulunan Geçmiş Sil düğmesine tıklayarak bunun arkasında saklanan tüm Web adreslerini rahatlıkla temizleyebilirsiniz.

27 ATX

Bir Komutla Birden Fazla Bilgisayarı Başlatmak

Birden fazla bilgisayarı uzaktan tek bir komutla başlatılmak için "Wake up on LAN" (WOL) fonksiyonu kullanılır. Ancak bu fonksiyonun kullanılabilmesi için bilgisayarların aşağıdaki şartları sağlaması gereklidir:

1. ATX Kasa ve ATX ağ parçası

2. WOL fonksiyonunu iki yönlü olarak destekleyen bir anakart: Bunlardan birincisi BIOS'da Wake up On LAN seçeneğinin bulunması, diğeri de kart üzerinde genellikle WOL olarak adlandırılan bir bağlantı noktasının bulunmasıdır. Bu bağlantı noktası genellikle küçük, üç çubuklu ve beyaz plastikten yapılmış bir yuvadır.

3. Ayrıca kullanılan ağ kartında da Wake up on LAN bağlantı noktasının bulunması gereklidir ki genel de eski kartlar da yoktur. Eğer gerekirse bilgisayarınızın ağ kartını, WOL desteği olan bir kartla değiştirebilirsiniz. Yeni kartlar bu fonksiyonu sorunsuz olarak destekliyorlar.

İlk olarak anakartınızın WOL desteği

olup olmadığını öğrenmeli eğer varsa WOL bağlantı kablosu edinmelisiniz. Üç kutuplu olan bu kablo genellikle WOL desteği olan ağ kartları ile beraber geliyor. WOL kablosunu kullanarak ağ kartı ve anakartı birbirine bağlayın. Daha sonra BIOS'dan bu fonksiyonu aktif hale getirmek zorundasınız.

Bir bilgisayarı Wake up On LAN fonksiyonunu kullanarak uzaktan çalıştırılmak için sadece TCP/IP protokolü yeterlidir. Aslında bu fonksiyon basit bir DOS komutudur. MS-DOS komut satırına "PING" komutunu ve bir boşluk bıraktıktan sonra da çalıştırmak istediğiniz bilgisayarın TCP/IP adresini yazmalısınız. Bir bilgisayarın IP adresini, o bilgisayar üzerinde WINIPCFG (Başlat/Çalıştır/winipcfg/Tamam) komutunu kullanarak öğrenebilirsiniz. Birden fazla bilgisayarı tek bir komutla çalıştırabil-

mek için özel bir BAT dosyası da hazırlayabilirsiniz.

Kalk Borusu: Bir ağ komutu, ağ kartı ile anakartı bağlayan bu kablo üzerinden bilgisayarı çalıştırıyor.

Copyright by CHIP,VOGEL INTERNATIONAL
VERLAGSGES. mbH, Würzburg, DEUTSCHLAND ISSN: 1300-9419

Yayınçılık Ltd.Şti.

Genel Yayın Yönetmeni (Sorumlu)

Gökhan Sungurtekin sgokhan@chip.com.tr

Yazı İşleri Müdürü

Ufuk Yamankılıçoğlu uyaman@chip.com.tr

Yazı İşleri

Mahmut Karşoğlu mkars@chip.com.tr

Sevda Kılıç chipyaz@chip.com.tr

Kadir Tuztaş ktuztas@chip.com.tr

Banu Cengiz bcengiz@chip.com.tr

Test Merkezi

Şahin Ekşioğlu esahin@chip.com.tr

Ecevit Bıktım ecevitb@chip.com.tr

CHIP CD

Korcan Meydan korcan@chip.com.tr

Katkıda Bulunanlar

Görkem Çetin, Murat Karşoğlu, Ozan Ali Dönmez,

Alis Sırmıncıyan, Mustafa Başer, Garo Antikacıoğlu,

Murat Ay, Michael Suck (MS), E.F. Schuster (EFS),

S. Wischner (SW), M. Schröder (MS),

M. Gollwitzer (MG), P. Schüller (PS),

Gabriele Lässer (GL), Ingo Böhme (IB),

Oliver Ketterer (OK), Manfred Flohr (MF),

N. Pander (NP), M. Holtz (MH)

Grafik Tasarım

Gökhan Koç gokhank@chip.com.tr

Grafik Asistanı

Dilek Kircan

VOGEL Satış Müdürü

Gönül Morgül mgonul@vogel.com.tr

CHIP Reklam Koordinatörü

Şebnem Karabıyık ksebnem@vogel.com.tr

Özel Projeler Müdürü

Gülcan Bayraktar gulcanb@vogel.com.tr

CHIP Reklam Servisi

Yeliz Koyun, Nurhan Bağcı, Nesrin Aslan, Murat Yıldırım

Reklam Trafikeri

Aynur Kına

Pazarlama ve Halkla İlişkiler Müdürü

Güler Okumus

Pazarlama Bölümü

Özlem Cenker, Ayten Çar

Abone Bölümü Satış Müdürü

Nur Geçili

Abone Servisi

Ebru Cinek, Ayten Akgüre, Ayfer Karaaliçoğlu

Dağıtım Sorumlusu

Cem Cenker

Dağıtım Asistanı

Mehmet Çil

Üretim Koordinatörü

Turgay Tekatan

VOGEL Yayınçılık Ltd. Şti. Genel Müdürü

Hermann W. Paul

Genel Müdür Yardımcısı

Beste Özerdem

VOGEL Yayınçılık Ltd. Şti. Adına Sahibi

Gökhan Sungurtekin

Renk Ayrımı-Film Çıkış ve Baskı

ASIR Matbaacılık Ltd. Şti

Tel: (212) 283-8438

Dağıtım

BİRYAY A.Ş.

VOGEL Yayınçılık

Piyalepaşa Bulvarı Zincirlikuyu Cad. Ün İş Merkezi

231/3 Kasımpaşa-İSTANBUL

CHIP Tel: (212) 297-1724 (Pbx)

Fax: (212) 297-17-33

Abone Fax: (212) 238-7343

Yazı İşleri Fax: (212) 238-7326

Yazı İşleri E-Mail adresi: chipyaz@chip.com.tr

Abone E-Mail: abone@vogel.com.tr

İnternet: http://www.chip.com.tr

VOGEL Ankara Temsilcisi

Serra Yurtman

Tel: (312) 495 24 47

e-mail: vogelmedya@sim.net.tr

REKLAM İNDEKSİ

MICROSOFT	Ö.K.İ,3	EBİS	49	MEGABYTE	143
ABT	43	EKİN	125.127	MEGAVİZYON	141
ALTINOK	161	EKSEN	45.123	MICROSOFT MULTIMEDYA	13.15
APC	29	EMEK	151	MOSS	215
ARC	119.121	EMN	77	MULTIMEDYA	79.81
ARENA	47	EMPA	18.19	ONLINE	101
AVS	159	FRAME	169	ORTAKLAR	181
AZE BİLGİSAYAR	25	GENPACOM	153	ÖLÇŞAN	171
BEBİM	195	GOLD	34,35,99	PAMPA	177
BİLİŞİM VADİSİ	199	GÜVEN	173.217	PASİFİK	191
BİLKOM	69	HP	31	PENTA	163
BİMSAT	73	İHLAS/ACER	26.27	PHILIPS	9.11
BOĞAZIÇI	A.K,133	İNSELBERG	66.67	REJOICE	33
C21	223	K.V.K	51	RNM	130.131
CD ROM DATA	209	KONT	61	SEBİT	205
COCA COLA	23	MAKROTEK	75	SETA	83
COMP 2000	201	MARKET	273, 274, 275, 276,	SKY	145
COMPEL	97		277, 278, 279, 280, 281,	TETRİS	187
COMPEX	147		282, 283, 284, 285 ,286, 287	TURANLI	A.K.İ,179
ÇUKUROVA ONLINE	229	MASCOM	149	TURKCELL CORBUS	71
DARFİLM	157	MASTERGUARD	39	TURKCELL E-MOBİL	137
DATAGATE	53	MAVİ DONANIM	167	VEGA	5
DELL	21	MAXIMEDYA	185	VICTORIA	117
DİNOSAR	221	MEDYA	88.89	YILDIZ	55,57,59

Şubat 2001 Sayısında Neler Var?

Mükemmel Windows ME

Microsoft'un en yeni multimedia işletim sistemini optimize etmek ve maksimum verimle kullanabilmek için hiçbir yerde bulamayacağınız ipuçları.

MP3 Player

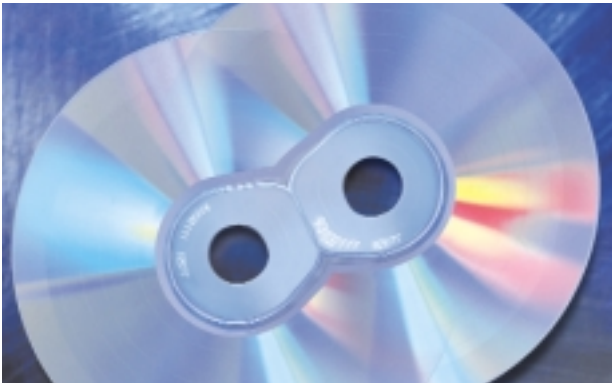
MP3 Player İncelemesi

Güncel tüm aygıtların karşılaştırmalı testi, ses formatıyla ilgili ipuçları ve MP3 Player'dan tam olarak faydalanmak.

Yazılım

CD Klonlamak

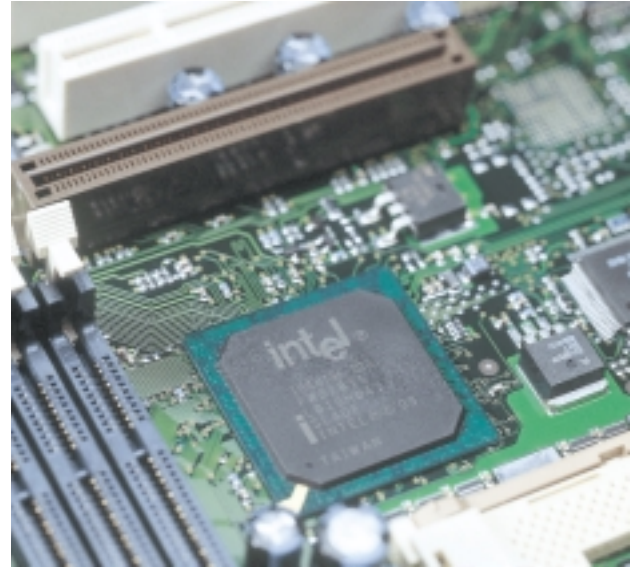
CD'lerin mükemmel olarak kopyalanması için bilmeniz gereken herşey.

Test

i815 Anakartlar Testte

Solano chipsetli anakartların kıyasıya rekabeti. Piyasadaki tüm i815 anakartların karşılaştırmalı testi, ürün incelemeleri ve tavsiyeler.

! Yazılarda güncel gelişmelerden kaynaklanan değişiklikler yapılabilir.

Düzeltilme

Aralık 2000 sayısının Donanım İnceleme bölümünde, 88. sayfa da tanıtılan Sanyo VPC-SX550EX'in bilgi bölümünde Ekin'in faks numarası yanlış yayınlanmıştır. Doğrusu (212) 425 46 60 şeklindedir.

SANAL ALIŞVERİŞ

- Sanal alışveriş hakkında merak edilenler
- En popüler 5 alışveriş sitesi incelemede **8**

Firewall'lar ile Yüksek Güvenlik

Hacker saldırılarından korunmak için ilk yapmanız gerekenler **14**

W@P İçin Geç Kalmadınız **12**

Yeni Başlayanlar İçin **18**

Web Tasarım Kursu

A'dan Z'ye **22**

Java Kursu

- En hızlı uygulama geliştirebileceğiniz online programlama dili hakkında herşey

Genel Yayın Yönetmeni

Gökhan Sungurtekin sgokhun@chip.com.tr

Yazı İşleri Müdürü

Mahmut Karslıoğlu mkars@chip.com.tr

Yazı İşleri

Selçuk İslamoğlu sislamoglu@internetimiz.com

Kadir Tuztaş ktustas@chip.com.tr

Murat Karslıoğlu murat@odak.net

Banu Cengiz bcengiz@chip.com.tr

Grafik Tasarım

Dilek Kırca

Katkıda Bulunanlar

(TJ) Tobias Jahn, (JG) Jörk Geiger

(ML) Michael Loy, (FK) Frank Kemper, (JR) Julian Reh binder

Yazı İşleri e-mail Adresi:

chip yaz@chip.com.tr

Pazarlama Müdürü

Güler Okumuş

Pazarlama Bölümü

Özlem Cenker, Ayten Çar

Vogel Satış Müdürü

Gönül Morgül mgonul@vogel.com.tr

Reklam Koordinatörü

Şebnem Karabiyik ksebnem@vogel.com.tr

Reklam Servisi

Murat Yıldırım muratydr@level.com.tr

Yeliz Koyun kyeliz@vogel.com.tr

Nurhan Bağcı bnurhan@vogel.com.tr

Reklam Trafikeri

Aynur Kına

Reklam Servisi Faks:

(212) 297-1733

Abone Servisi

Nur Geçili

Ayfer Karaalioğlu,

Ayten Akgüre, Ebru Cinek

Dağıtım Müdürü

Cem Cenker

Dağıtım Asistanı

Mehmet Çil

Abone Servisi Faks:

(212) 238-7343

Abone E-Mail:

abone@chip.com.tr

Üretim Koordinatörü

Turgay Tekatan

VOGEL Medya Yayıncılık San. ve Tic. A.Ş**Genel Müdür**

Hermann W. Paul

Genel Müdür Yardımcısı

Beste Özerdem

Renk Ayrımı - Film Çıkarış

Asır Matbaacılık Ltd. Şti.

Tel: (212) 283-8438

Baskı

Asır Matbaacılık Ltd. Şti.

Tel: (212) 283-8438

VOGEL Yayıncılık

Piyalepaşa Bulvarı

Zincirlikuyu Cad. 231/3

80380 Kasımpaşa İSTANBUL

Tel: (212) 297-1724 Pbx

Faks: (212) 297-1733

Editorial**Merhaba,**

Hemen her alanda bir çok teknolojik gelişmenin yaşandığı bir yılı da geride bırakmaya hazırlandığımız şu günlerde gelecek yıla hakim olacak teknolojiler şimdiden kendini göstermeye başladı. Son yıllarda büyük bir hızla artan teknolojik gelişmenin en çok etkilediği alanlardan biri olan iletişim çağa adımı vermeye hazırlanırken, çocukluğumuzda bilim kurgu filmlerinde izleyip hayran kaldığımız iletişim aygıtlarını belki de önümüzdeki yıl içinde elimizde tutabileceğiz.

İletişimde Yeni Yılın Teknolojileri Şimdiden Hazır

Bu yılın spot ürünleri MP3 çalarlardı. Gelecek yılınkiler ise "Görüntülü Cep Telefonları" olabilir.

Geleceğin kablolardan arınmış iletişim teknolojisi beraberinde internet gibi ilgili tüm teknolojileri de özgürlüğüne kavuşturdu. Dolayısı ile internet ile yapılan tüm işlemler de mobil yani

kablosuz hale geldi. Hatta kumsalda güneşlenirken bir sonraki tatilinizi nerede yapacağımızı notebook'unuz üzerinde internet'ten aratabilmenize ve internet bankacılığı ile günü gelen faturalarınızı ödemenize imkan tanıyan bu teknoloji artık eski bile sayılabilir. Çünkü bugün bile ilk örneklerini görmeye başladığımız mobil araçlar ile internet'e bağlanmak için artık bir bilgisayara bile ihtiyaç duyulmuyor.

Elinizde halen kullanmakta olduğunuz cep telefonlarının WAP özelliğini destekleyenleri ya da yeni nesil taşınabilirler olan PDA'lar yeni internet bağlantı araçları olmak için hızla ilerliyorlar. Çoğu kullanıcının interneti sadece belirli işlerini daha hızlı yapmak için kullandığı düşünülürse bu tür araçların geleceği şimdiden parlak gibi görünüyor. Artan iletişim hızları ise görüntülü telefonları 2001 yılının hit ürünleri arasına sokabilir. Bunların yanında daha iyi bir iletişim alt yapısı, daha ucuz iletişim ve alternatif hızlı bağlantılar yani özelleştirilmiş bir telekom şirketi gelecek yıldan beklentilerimiz arasında yer alıyor.

Teknik olarak gerçek milenyum'a girerken hepimizin Ramazan bayramı ve yeni yılı kutlu olsun. Gelecek yıla :) tekrar gerçek dünyada buluşmak üzere hepimize iyi sörfler...

Mahmut Karslıoğlu

İÇİNDEKİLER

Hi-Tech

- 6 Mini boyutta megaPixel
- 6 İnternet BANGacılığı
- 6 Aiwa ile MP3 ses kaydı
- 6 Yılın en uzun partisi için
- 7 Müzikli resimler
- 7 Aiwa ağacının yeni meyvesi
- 7 What is the Matrix
- 7 TV'niz için webwasher
- 7 Hızlı ve güvenli kayıtlar

Kapak Konusu

- 8 İnternet'te Alışverişten Korkmayın Sanal Alışverişler Artık Daha Zevkli İnternet'te güvenli alışveriş yapmak için bilmeniz gerekenleri bu yazı içinde bulabilirsiniz.

NetDünyası

- 12 WAP Biliyor musunuz? Mobil ticaretin ilk adımlarını oluşturan WAP üzerine temel bilgiler ve ilk sayfanızı oluşturmak için örnek kodlar.
- 14 Özel Firewall'lar ile Yüksek Güvenlik Hacker atakları sizi hayatınızdan bezdiriyorsa bilgisayarınızı nasıl koruyacağınızı öğrenmenin vakti gelmiş demektir.

NetSörf

- 16 Sörf Rehberi İnternet üzerinde yer alan en ilgili, en eğlenceli ve en fazla bilgi veren siteler üzerine yorumlar.

Atölye

- 18 HTML Kursu Bölüm 5 Ücretsiz Web Alanları: İnternet üzerinde sadece sörf yapmanın dışında kişisel sayfanızı yaratmak için bilmeniz gerekenler.
- 22 Java Kursu Bölüm 1 En hızlı uygulama geliştirebileceğiniz on-line programlama dili hakkında önemli noktalar.

İnternet'te Alışverişten Korkmayın

Sırf kredi kartınızın bilgilerinin çalınacağından korktuğunuz için netten alışveriş yapamıyorsanız, artık bu korkunuza son verin. Çünkü buna çözüm olacak sanal kartlar ile önünüzde yepyeni bir alışveriş dünyası açılıyor.

8

WAP Biliyor musunuz?

WAP dili, şimdiye kadar online yaptığınız neredeyse her işlemi mobil hale getiriyor. Bu teknolojinin gerisinde kalmamak için bu yazı ile WAP'a bir giriş yapabilirsiniz.

12

Firewall'lar ile Yüksek Güvenlik

Bilgisayarınızı dışarıdan gelecek her türlü saldırılara karşı korumak için ne yapmanız gerektiği iyi bilmeniz gerekiyor. Bunun için ilk adım olarak Firewall'ları deneyebilirsiniz.

14

Sörf Rehberi

Yeni doğacak çocuğunuza ne isim koyacağınıza karar verdiniz mi? Ya da X-Men'deki Mystique hakkında bilgi mi edinmek istiyorsunuz. Bu konular ve bunun yanında daha birçok ilginç ve eğlenceli web sayfası ile ilgili adres ve bilgiye sörf rehberi sayfalarından ulaşabilirsiniz.

16

Yeni Teknolojiniz Kutlu Olsun

Anneniz için güzel bir mutfak robotu, kız arkadaşınız için Chanel No. 5 ve amcanız için yeni bir kravat almak sizin için artık eskisi kadar ilgi çekici değil mi? Yeni yılda iyi bir izlenim bırakmak için artık daha ilginç hediyeler seçmelisiniz.

Mini boyutta Megapixel

Dijital kameralar büyük, ağır ve kötü resim kalitesine sahip olabiliyorlar. Teknolojiyi küçültme hedefinde olan Sony firmasının yeni ürünü ise 200 gram ağırlığı, neredeyse iki sigara paketine denk gelen 11,3 x 5,4 x 4,4 cm. boyutu ve 1000 dolara civarındaki fiyatıyla satışa sunuluyor. 3x zoom özelliğiyle 320 x 240 çözünürlükten 2.048 x 1.536 piksele kadar normal resimlerin yanında ses ile birlikte 60 saniye MPEG-Video ve hareketli GIF kaydı da yapabiliyor.

www.sony.com

Internet BANGacılığı

Bang & Olufsen'in ilk 1000 Beo-Sound CD ve radyo çaları altın sarısı metalik tasarımıyla sadece Internet üzerinden satışa sunuldu. İlginizi çekecek olan Web sitesini gezdiğinizde isteğinize göre 2.200 Marktan başlayan fiyatlarla satılıyor. Eğer daha sonra almak isterseniz sadece sıradan metalik, siyah, yeşil, açık mavi yada sarı kırmızı rengini bulabilecekiniz.

www.bang-olufsen.com

MP3 dünyası

Birçok MP3 çalıcı modeli mevcut. 350 dolar civarında bir fiyata satılan Aiwa modeli ise sadece küçük ve hafif değil MP3 formatında kayıt için de oldukça ideal. Toplantılarınızda konuşma kaydı yada Stereo müzik kaydı da yapabilirsiniz. İçerisinde bulunan chip üzerine sekiz saate kadar kayıt yapmak mümkün ve PC için bağlantı kablosu da bulunuyor.

www.aiwa.com

Yılın en uzun partisi için

Arkadaşlarınız eğlenirken siz ev sahibi olarak CD değiştirmek zorunda kalmanız neşenizi kaçırabilir. Buna karşı bir MP3-CD-ROM on saate yakın kesintisiz müzik saklayabilir. Philips FW-M55 modeli RDS-Tuner, iki kaset çalar ve üç CD yada MP3-CD-ROM çalabilme özelliğine sahip. Yaklaşık 400 dolardan satılan müzik seti kendinize alabileceğiniz güzel bir hediye.

www.philips.com

Müzikli resimler

Fuji Pix 40i ile birlikte tercihe bağlı olarak 165 fotoğraf, 90 saniye hareketli görüntü yada 20 dakika MP3 müzik kaydı yapabilirsiniz. Fakat hepsini bir arada saklamak tabiki mümkün değil. Ancak bununla birlikte eğlenceli resimlerde çekebilirsiniz. Kamera özelliğine sahip Walkman 800 dolardan satılıyor.

www.fuji.com

Aiwa ağacının yeni meyvesi

Yolculuk sırasında CD değiştirmeniz imkansız çünkü bagajda yer alan CD-Changer donanımına CD'ler yola çıkmadan önce yerleştiriliyor. 1000 Mark'a satılan bu Aiwa oto teybi MP3 CD'leri ile bir CD'de 12 saate kadar müzik dinleme imkanı sağlıyor. Bu özelliğiyle Paris-Dakar rallisinde iyi bir yol arkadaşı olabileceği kesin.

www.aiwa.com

What is the Matrix?

Eğer bu sorunun cevabını aynı adı taşıyan sinema filmini DVD'de seyrederek öğrenmek istiyorsanız dijital çıkışlı bir ses kartına ve Teac'ın bu ses sistemine ihtiyacınız olabilir. Power Max 15000 modeli Subwoofer, Dolby-Dijital-Decoder'lı bir güçlendirici ile birlikte beş kutudan oluşuyor. 300 dolara bilgisayarınızı ev sinemasına dönüştürebilirsiniz.

www.teac.com

Tv'niz için Webwasher

Internet'te kliklemeyip uzaklaştırdığınız reklamlara karşı televizyonda karşınıza çıkan reklamlardan kurtulamazsınız. Hitachi'nin VT-FX 980 video kayıt cihazı ile dijital zekasını kullanarak isteğe bağlı olarak reklamlar üzerine kasetten görüntü sunularak atlatılabiliyor. Reklamsız televizyonun bedeli ise 450 dolar civarında.

www.hitachi.com

Hızlı ve güvenli kayıt

TDK'nın Cyclone'u 375 dolara sadece zarafet değil teknik olarak da çok fazla özellik sunuyor. 12 hızlı CD-R yazma, 10 hızlı CD-RW yazma ve 32 hızlı okumanın yanında Burn-Proof tekniğiyle önbellek tıkanması gibi durumlarda CD'lerin yanmasını engelliyor. Böylelikle CD yakma korkusu da tarihe karışıyor.

www.tdk-europe.com

Daha Zevkli Sanal Alışverişler

Sanal kartlar ve daha güvenli bağlantılar ile sanal alışveriş ürkütücü olmaktan çıkıyor. Konuyla ilgili bilmek istediklerinizi en popüler 5 Türk alışveriş sitesini incelediğimiz bu yazıda bulabilirsiniz.

Hepimiz günlük hayatın rutin temposu içinde koşturup dururken yapmamız gereken birçok şeye zaman ayıramadığımızın farkındayız. Bazen vizyondaki iyi filmleri takip edememekten, bazen aylak aylak gezinememekten, bazen de yemek bile yapmaya vakit ayıramamaktan şikayet eder dururuz.

Tabii yemek yapmak için evde malzeme olması gerekir ya da "Boş vakitlerimde kitap okurum, müzik dinlerim" diyebilmek için evde okunmamış bir kitabınızın, dinleyecek CD ya da kasetlerinizin bulunması şarttır. Tüm bunları edinebilmek için de en başta vakit gereklidir; mağazalarda gezip dolaşacak, ürünleri elimize alıp inceleyecek, istediğimiz ürünlerin hangileri olduğuna karar verecek, daha sonra da büyük bir keyifle, elimizde okunacak ya da dinlenecek malzemelerle, hatta belki de o akşam sevdiğimiz birilerine hediye edeceğimiz şeylerle geri dönmemizi sağlayacak olan vakit.

Zaman konusunda ciddi sıkıntılar yaşayan kuşağın temsilcisi olan bizler, bu konuda önümüze sunulan fırsatları da sonuna kadar kullanma yolunu tercih ediyoruz. İnternet zaman konusunda en büyük yardımcımız.

İnternet ortamında hazırlanan alışveriş sitelerinde satılan ürünler birebir boyutlarıyla ekranda görünüyor... hatta farklı renk seçenekleri bile görüp ona göre istediğimiz ürünü tespit edebiliyoruz.

Sanal kartlar çıktı, artık güvendedeyiz

Sanal ortamda alışveriş konusunda insanları en çok korkutan nokta ise güvenlik. Son zamanlarda sayısı hızla artan sanal kart uygulamaları bu konuda aslında kurtarıcı rolünü üstleniyor. Fiziksel anlamda elinizde tutabileceğiniz bir kartınız olmuyor ama bankadaki hesabınızdan kartınıza para transferi yaparak on-line alışveriş yapabiliyorsunuz. Alışverişten sonra eğer sanal kartınızda para kalmışsa o zaman kalan miktar bankadaki hesabınıza transfer ediliyor. Böylelikle herhangi bir şekilde kredi kartı hesabınıza girilmesi ve izniniz olmadan alışveriş yapılması da engellenmiş oluyor. Bu durumda on-line alışveriş yapmak isteyen kişiler güvenlik sorunundan da kurtuluyorlar.

Garanti Bankası, İktisat Bankası, Deniz Bank, Osmanlı Bankası, EGS Bank, Citibank sanal kartın Türkiye'deki öncülüğünü yapan bankalar listesinde yer alıyor. Tüm bu kuruluşların sanal kartlarını kullanarak son derece güvenli alışverişler yapmanız ve Türkiye'de bulamadığınız kitap, CD gibi çeşitli ürünlere ulaşmanız da mümkün oluyor.

3 farklı kategoride alışveriş siteleri

İnternet üzerinden satış yapan siteler de aslında kendi aralarında birbirinden farklı bölümlere ayrılıyorlar. Bu tür siteleri 3 kategori altında incelemek mümkün.

Bunların ilki belli bir ürün kategorisi konusunda satış yapan siteler. Bunların

bir örneği www.cdnow.com. Bu site üzerinde sadece farklı müzik kategorilerindeki CD'lerin satışı gerçekleştiriliyor. Başka web siteleri ise, sadece kitap, giysi, hatta çiçek satışının üzerine yoğunlaşmış durumdadır.

İkinci grup birincisine kıyasla çok daha fazla ürün satıyor. Bu grupta yer alan siteler birçok sitenin linkini üzerinde barındırıyor ve bu tür yerler daha çok sanal bir alışveriş merkezi havasındadır. Birbirinden farklı birçok mağaza aynı sanal çatının altında birleşerek satış yapıyor. Bu tür sitelerde beyaz eşyadan

Farklı özellikte birçok ürün birarada

Üçüncü grup ise bu yazıda inceleme altına aldığımız siteleri içeriyor. Bu siteler değişik özelliklere sahip birçok ürünü satan sanal mağazalar. Bu tür sitelerin en büyük avantajı değişik fiyat ve özelliklere sahip eşyaları birarada bulabilmeniz. Örneğin bir oyuncak almaya karar verdiniz, ama aynı üründen farklı marka ve ebatlarda olanları da görmek istiyorsunuz. Tercihinizi de buna göre yapmayı amaçlıyorsunuz. O zaman bu tür siteler tam da size göre.

Alışveriş öncesi ve sonrasında sorun yaşamamak da sizin elinizde. Bazı noktalara dikkat ederseniz, sorun yaşamama olasılığımız da o kadar azalacak demektir. Bağlandığınız siteye ait herhangi bir adres, telefon numarası ya da kontakt kurabileceğiniz bir e-mail adresi olması son derece önemlidir. Teslimat adresini açık ve eksiksiz yazmaya gayret edin. Bir de alışverişinizi merkezi yurtdışında olan bir siteden yapıyorsanız, o zaman özellikle posta kodunuzun sorulduğunu fark edeceksiniz, bununla ilgili kutuyu boş bırakmamanızda fayda var.

Teslimat sırasında sizden kimlik göstermeniz de istenecektir, 18 yaşından küçük olanlara teslimat yapılmaz.

İade ve garanti şartları konusunda bilgi almaya çalışın. Eğer mümkünse önce yükte ve pahada hafif bir ürün siparişi vererek siteyi test edin. Kredi kartınızdan bilginiz dışında para çekilmesi ya da sipariş verilmesini engellemek is-

Sadece tek bir ürünün satışını gerçekleştiren siteler diğerlerine oranla daha eksiksiz hizmet veriyorlar.

tiyorsanız ve bu konuda standart kredi kartlarınızı pek de güvenli bulmuyorsanız, o zaman size tavsiyemiz sanal kartları kullanmanız olacaktır.

Seçiminizi iyi yapın

Sanal kartların kullanımı ile internette alışverişte oluşabilecek güvenlik problemleri artık eskisi gibi çok sorun olmuyor. Bilgileriniz çalınsa dahi kartınızın limiti sadece alacağınız ürünün tutarı ile sınırlı olacağından daha sonradan başkasının bu numara ile alışveriş yapması da mümkün olmayacaktır. Ayrıca bu yöntem ile karşı firmanın ister bilerek ister de yanlışlıkla gereğinden fazla para çekmesi de önlemiş olacaktır.

Bu şekilde artık alışverişte ödeme güvenliği sağlandığına göre bundan sonra size en uygun firmayı seçmek kalmaktadır. Buna karar vermek içinse belli kriterleri değerlendirmeye almak gerekir. Kullanıcının isteklerine göre bu kriterlerin önem sırası değişebilse de herhalde fiyat hepsinde en başta kontrol edilen kriter olacaktır.

Bu yüzden bir ürün almaya karar vermeden önce erişebileceğiniz tüm alışveriş sitelerinden fiyatları karşılaştırmanız en iyi sonucu verecektir. Siteleri tek tek ziyaret ederek bunu manuel olarak yapabileceğiniz gibi Best Price adlı yazılımı kullanarak otomatik olarak da yaptırabilirsiniz.

Sonuca kolay ulaşmak

Fiyat kriterinin hemen arkasından, alışveriş kolaylığı da bir siteyi çekici yapan kriterler arasında yer alır. Bu yazıda incelediklerimiz dahil hemen hemen birçok site bu kolaylığı sağlamak için üyelik sistemi ile çalışmaktadır. Bu şekilde güvenliğiniz sağlanacağı gibi her alışverişte tüm bilgilerinizi tekrar tekrar girme zahmetinden de kurtulmuş olursunuz. Ayrıca sadece üyelere has olarak

Birçok farklı firmanın ürününü satan siteler ise tam herşeyi bir arada bulmak isteyenlere göre

ikinci el arabaya kadar birbirinden farklı birçok ürün ya da eşyayı bulmanız mümkün. Hatta bazıları kendi içlerinde açık artırma bile düzenliyorlar. Yahoo bunlardan bir tanesi. Hem arama motoru hem de portal görevi üstlenen Yahoo, farklı mağazalara ulaşılmasını sağladığı gibi, Auction bölümü altında da açık artırmalar düzenliyor.

Sanal Alışveriş Nereye Gidiyor?

IBS'in yaptığı araştırmanın sonuçları, Türkiye'de internette alışveriş yapanların yaşları ve oranı konusunda bizi aydınlatıyor: Türkiye'deki internet kullanıcılarının sadece yüzde 4.15'i internet üzerinden alışveriş yapıyor. Bu internet üzerinden alışveriş yapan kesimin dağılımını incelediğimizde ise, yüzde 8'inin 12-17 yaş arası kişilerden oluştuğunu görüyoruz. Yalnız burada hemen belirtmemiz gereken bir nokta var: 12-17 yaş grubunun sanal alışverişte görünen bu oranının nedeni, alışveriş sitelerinin teslimat için 18 ve üstü yaş sınırını koymaları.

Türkiye'de yüzde 58'lik bir oran ile sanal alışveriş müdavimliğini 18-34 yaş arası grup temsil ediyor. Bu grubu takip eden yüzde 34'lük oran ise, 35 yaş

ve üstü kişilerden oluşuyor.

On-line alışveriş yapanların sosyoekonomik durumlarına baktığımızda ise, yüzde 74'lük kesimin üst ve üst orta düzeye, yüzde 22'lik kesimin orta düzeye, yüzde 4'lük kesimin ise alt orta düzeye ait olduğunu görüyoruz.

Erkeklerin yüzde 74'ü, kadınların yüzde 68'i internet üzerinden alışveriş konusundan haberdar. IBS yetkililerinin yaptığı açıklamaya göre bu rakamlar eğitim düzeyinin yükselmesi ile artıyor. Cinsiyetlere göre on-line alışveriş oranlarına baktığımız zaman, internet kullanıcılarından erkeklerin yüzde 5'inin, kadınlarınsa yüzde 3'ünün bugüne kadar internet üzerinden alışveriş yapmış olduklarını görüyoruz.

	www.	estore.com.tr	deppo.com
Genel Bilgiler	Üyelik Şartı	Var	Yok
	Üyelik Onay Şekli ve Süresi	Üye olur olmaz üyeliğiniz aktif duruma geçiyor.	Üye olur olmaz üyeliğiniz aktif duruma geçiyor.
	Ürün Kategorileri	13 ana kategori ve bunların alt kategorileri (telefon, oyuncak, bilgisayar, ev aletleri, hobi, kişisel bakım, gourmet, hediye, kitap, saat, çiçek, müzik, film)	16 ana kategori (çiçek, çocuk,dekorasyon, elektronik, erkek, kadın, hayvan, kırtasiye, kitap, lezzet, müzik, sağlık, sanat, spor, telefon, yılbaşı)
	Ürünlere Ulaşma Kolaylığı	Çok Kolay	Kolay
	Site İçi Arama	Var (ana kategori ve anahtar kelimeye göre)	Var (marka, fiyat aralığı ve anahtar kelimeye göre)
	Online Destek	Var (hafta arası 9:00-18:00 arası mesajla atılan soruna telefonla geri dönüş)	-
Dağıtım ve Teslimat	Dağıtım Sınırları	Tüm Türkiye	Tüm Türkiye
	Sipariş Takibi Olanakları	-	3 aylık, 1 haftalık ve son sipariş takibi
	Teslimat Ücreti	Kargo ücreti 2.500.000 TL, yurtdışı ücreti 15.000.000 TL. Citibank E-Card sahiplerine yurtiçi kargo ücreti yok.	İstanbul ve yurtiçi ücretsiz 2 kez üst üste adresinizde bulunamazsanız bundan sonraki gelişler ücretli
	Teslimat Süresi	Bölgelere göre büyükşehirlerde 1, en geç 7 gün	İstanbul içi 1, yurt genelinde en geç 4 gün
Ödeme Biçimi ve Avantajları	İade / Değiştirme Olanakları	Ambalajı bozulmadan 15 gün içinde iade edilebilir.	Ambalajı bozulmadan 7 gün içinde "aynı marka başka bir ürünle değiştirilebilir.
	E-mail Duyurular	Yeni gelen, indirim girenler, hediye ürünler	Yeni gelen, indirim girenler, hediye ürünler
	Sanal Kart Desteği	Var	Var
	Taksit İmkânı	Yok	Yok
	Ödeme Biçimi	Kredi ve Sanal Kredi	Kredi ve Sanal Kredi
Ürün Fiyatları	Kitap: Mine G. Kırıkkanat Aşk Hikayeleri	\$4,000,000	\$4,700,000
	DVD: Devil's Advocate/ CD: Çayımın Şekeri - Ayna	15.200.000 TL / 4.900.000 TL	DVD satışı yok / 6.500.000 TL
	Elektronik Eşya: Konuşan Pikachu	\$9,300,000	\$12,190,000
Değerlendirme	NOTLAR	E-puan sistemi ile estore üyelerine her klik ile kazanma imkanı sunuyor. Aylık yapılan çekilişlerde çeşitli hediyeler kazandırıyor. Garanti Sanal Kart sahiplerine ürünlerin toplam tutarından %5 indirim var.	Her bölüm altında indirimde olanlar, yeni gelen ve hediye ürünler şeklinde alt bölümler bulunuyor.

istediğiniz takdirde posta adresinize en yeni ve ucuz ürünler ile kampanyalar sürekli bildirilecektir.

Onlarca alışveriş sitesi ile uğraşmaktansa her zaman tek bir siteden alışveriş yapmak çok daha az kafa karıştırıcıdır. Bu yüzden seçeceğimiz sitenin kategori olarak tüm istediklerinizi karşılayacak kadar geniş olması ve bunların altında da sürekli genişleyen bir ürün yelpazesine sahip olmasına dikkat edin. Böylelikle en yeni çıkan ürüne bile online sahip olma şansına ulaşabilirsiniz.

Ne aldığınıza dikkat

Alışveriş sitelerinde bir ürünle ilgili yer alan resim ve açıklayıcı bilgilerin zenginliği de oldukça önemlidir. Bu şekilde alacağınız ürünün daha elinize geçmeden neye benzediği hakkında detaylı bilgiye ulaşmış olursunuz.

On-line alışveriş sırasında en sık karşılaşılan problemlerden biri olan istenilen ürüne ulaşamama gibi bir problem de bu şekilde çözümlenebilir. Ancak yine de üründen memnun kalınmaması durumunda iade ya da değiştiril-

me gibi olanakların bulunup bulunmaması ve bunun koşulları da dikkat edilmesi gereken diğer önemli kriterleri oluşturur. Bununla bağlantılı olarak bir sitenin on-line destek verebilmesi hem kafadaki soruları çözmesi hem de firmanın ciddiyeti açısından oldukça önemlidir.

Son olarak teslimat ücreti de önemli bir faktördür. Her ne kadar ilk etapta gözde çarpmasa da sonuçta bu rakamı da ürün fiyatına ekleyip öyle değerlendirmek gerekir. Bu yüzden teslimat ücreti

Sitenin Alışveriş Koşulları

	hepsiburada.com	sanalmagaza.com	zakki.com
	Var	Var	Yok
	Üye olur olmaz üyeliğiniz aktif duruma geçiyor.	Üye olur olmaz üyeliğiniz aktif duruma geçiyor.	Üye olur olmaz üyeliğiniz aktif duruma geçiyor.
	9 ana kategori ve bunların altında alfabetik liste (bilgisayar, ofis/kırtasiye, telefon, müzik, film, kitap, çocuk, ev elektroniği, aksesuar)	11 ana kategori ve bunların alt kategorileri (müzik, video, yazılım, donanım, elektronik, kitap, oyuncak, hediyelik, ev ürünleri, ofis, çiçek)	25 ana kategori (Yılbaşı, spor, internet paketleri, hediyelik, elektronik, oyun, hobi, ev, ofis, müzik, kahve, seyahat, evcil hayvanlar, kitap, sağlık, kişisel bakım, bebek, içki çikolata, dergi, bilgisayar, otomobil, çok satılanlar, çok avantajlı, yeniler)
	Çok Kolay	Kolay	Kolay
	Var (kategori altında anahtar kelimeye göre)	Var (kategori altında anahtar kelimeye göre çeşitli alanlarda)	Var (fiyat aralığı ve anahtar kelimeye göre)
	Var (içeriden ve e-mail ile atılan mesaja e-mail ile geri dönüş)	Var (Telefon ile Sanal MAGAZA Müşteri Hizmetleri var)	Var (Telefon ve e-mail ile destek var)
	Tüm Türkiye	Tüm Türkiye	Tüm Türkiye
	Müşteri hizmetleri altından tüm ve bekleyen sipariş takibi	Gönderilme aşamasına e-posta onayı.	0 anki ve son sipariş takibi
	20 Milyon TL üzeri tüm siparişlerde kargo ücretsiz diğerleri Türkiye için 2.500.000 TL	20 Milyon TL üzeri tüm siparişlerde kargo ücretsiz (2 kere yerinde bulunamazsa ücretli). Diğerleri Türkiye için 2.000.000 TL	Aynı gün 4.000.000 TL, ertesi gün 2.500.000 TL (2kez yerinde bulunamazsa daha sonra ücretli). İstanbul dışı ve planlı teslimat seçeneği için ücret almıyor.
	İstanbul içi 1, yurt genelinde mesafeye göre en geç 3 gün	İstanbul içi 2, yurt genelinde en geç 4 gün	İstanbul içine aynı gün, ertesi gün ve planlı teslimat seçeneği, dışına 4 gün
	Ambalajı bozulmadan 15 gün içerisinde değiştirilebilir. Tüm kargo ücretleri karşılanıyor.	Problemlü ürünler ambalajı bozulmadan 3 gün içinde değiştirilebilir.	Her ürünü, sebep belirtmeden bile 7 gün içinde iade edebiliyor ya da değiştirebiliyorsunuz.
	-	Yeni gelen, indirimden girenler, fırsatlar.	Yeni ürün ve hizmetler.
	Var	Var	Var
	Yok	Yok	Yok
	Kredi, Faks, Havale, Sanal Kredi	Kredi ve Sanal Kredi (Yakında diğer yöntemler)	Kredi ve Sanal Kredi
	\$3,187,500	\$4,000,000	Yok
	15.000.000 TL / 5.000.000 TL	19.500.000 TL / Yok (Benzeri en ucuz	Satışı Yok
	9.820.000 TL + KDV	6.000.000 TL)	\$19,500,000
	Site içinden kendi bilgisayarınızı kendiniz oluşturabiliyorsunuz! Ürünleri ise fiyat ve teknik özelliklerine göre kıyaslamak da mümkün oluyor.	Yok (Benzeri Konuşan Teletubbies 8.500.000 TL) Her kategoriye ait TOP10 ürünlere bölümler altında yer verilmiş. Ürün yelpazesi çok geniş değil.	Hediye merkezi bulunuyor. Siparişlerinizin teslimat saatini isterseniz size önceden bildiriyor. Standart arama dışında reyollar, markalar ve yaşam stili alt başlıklarında bulunuyor.

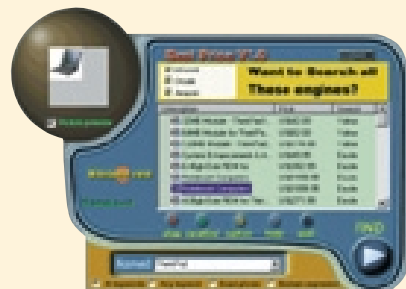
almayan bir alışveriş sitesinin seçimi daha iyi olacaktır.

Sonuç olarak istediğiniz ürünü kapınıza kadar piyasa fiyatının altında almak, aslında pek de küçümsenemeyecek bir avantajdır. Üstelik sanal kartlar ile iyice güvenli hale gelen bu avantajı kullanmak için Türkiye'deki en popüler 5 alışveriş sitesini kapsayan incelememizi göz önüne alarak siz de bu yeni alışveriş keyfini yaşayabilirsiniz. ■

Banu Cengiz / Mahmut Karşioğlu

Uğraşmadan En Ucuzunu Bulun?

<http://www.winshare.com/download/bp122.exe> adresinden indireceğiniz Best Price adlı yazılım internet üzerindeki en büyük 15 yabancı alışveriş sitesi üzerinde tarama yaparak aradığınız ürünü en ucuz bulabileceğiniz adresi size gösterecektir. Anahtar kelimelere göre birçok kriter üzerinde arama yapabileceğiniz bir arama makinesi olan bu programa istediğiniz alışveriş sitelerinin eklenmesi de mümkün oluyor. Program eğer bulabilirse ürünün resmini de size sunuyor.

WAP Biliyor musunuz?

Cep telefonları HTML sayfaları için oldukça küçüktür ve eğer WAP sayfası yapmak istiyorsanız Wireless Markup dilini (WML) öğrenmeniz gerekiyor.

Öncelikle en önemlisi eğer HTML tag'lerini biliyorsanız, WAP taramacılar için de kolaylıkla sayfalar yapabilirsiniz. Ancak önemli kısıtlamalarla karşılaşacaksınız, çünkü WML her zaman daha dar bir kullanım alanına sahiptir. Gerekirse kurulu bir web sitesini cep telefonu ekranında görülebilecek hale de getirebilirsiniz. Shockwave, Flash ve benzerleri ise mobil internet üzerinde çalışmazlar.

Sınırlamalar sadece küçük cep telefonu ekranları yüzünden ortaya çıkmıyor, mevcut dosya transfer hızı da saniyede 9.600 bit civarında olduğu için konforlu mobil internet imkanı sağlamak oldukça güç.

WML, hem XML hem de HTML ortak alınarak yaratılmış. Eğer sayıları güvenilir kullanmak istiyorsanız tag'ler

için küçük harfleri kullanabilirsiniz.

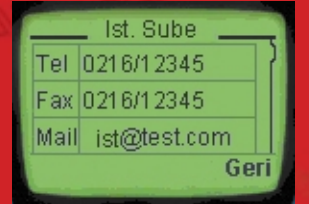
Türkçe karakterler WML'de kullanılmıyor. Bunun yanında tag'ler <tag> içerik <tag> formunda değil, satır başında bölme işareti ile belirleniyorlar.

Dosyalar *.wml uzantısıyla kaydediliyorlar ve HTML'e karşılık Header olarak bilinen tanım ile başlıyorlar. Örnek bir dosya aşağıdaki gibi başlayacaktır:

```
<?xml version="1.0"?>
<!DOCTYPE wml PUBLIC
"../WAPFORUM/DTD WML1.1//EN"
"http://www.wapforum.org/DTD/
wml_1.1.xml">
```

Cep telefonlarının ekranları küçük olduğu için WML dosyalarının içerikleri, kullanışlı bölümlere ayrılırlar. WAP sayfanız için birçok farklı bölümün yer

Bilgisayar ekranında cep telefonu ekranının deneme görüntüsü.

aldığı küçük paketler hazırlarsınız. Bu bölümlerden biri Deck olarak adlandırılır ve bu WML dosyası birçok paketin yer aldığı Card'ları içerir. WAP uyumlu bir cep telefonu WML sayfası çağırıldığında tüm Card'larıyla birlikte Deck yüklenir. Böylelikle kullanıcı kartlar arasında gezinirken yeni bir bağlantıya ihtiyaç duyulmaz.

Örnek: Adres çağırmak

Örneğimizde kullanıcı farklı şehirlerde birçok şubesi olan bir firmanın sayfalarında yer alan fırsatlardan yararlanmak istiyor. Header'dan sonra Deck <wml> ve </wml> ile tanımlanır. Bunların arasında ise birçok card yer alabilir. İlk card'da müşteriyi selamlayarak, hangi şubeyi ziyaret etmek istediği sorulsun. Her card'ın sekiz karakteri geçmeyen bir adı (ID) bulunur. İlk kartın adı "giris" ve ikincinin adı ise "subeler" olsun. HTML'den farklı olarak tüm yazılar, formlar ve resimler her zaman <p> Yazı </p> şeklinde kapatılmış olmalı. ID tanımı subeler olan ikinci karta bağlantı ise şu şekilde yapılır.

```
<card id="giris" title="WAP-DEMO">
<p align="center">Merhaba, lutfen <a
href="#subeler">Subeler</a>arasından
seciminizi yapın </p>
</card>
```

WML sayfalarından HTML'de de olduğu gibi dışarı bağlantılarda kurabilirsiniz. Align komutu ile içerik ortalanır. WML aynı zamanda sorgu ya da veritabanına bağlı CGI-Script'lerinin gerçekleştirildiği formları da destekler. Örneğimizde şubelere bağlantılar içeren bir seçim menüsü kullanılıyor.

```
<card id="subeler" title="Subelerimiz">
<p>
<select>
<optgroup title="Türkiye">
<option onpick="#ankara">Ankara
</option>
<option onpick="#istanbul">İstanbul
</option>
<option onpick="#izmir">İzmir </option>
</optgroup>
<optgroup title="Avrupa">
<option onpick="#roma">Roma </option>
<option onpick="#paris">Paris </option>
<option onpick="#londra">Londra
</option>
</optgroup>
</select>
</p>
</card>
```

<optgroup> ve </optgroup> tag'leri zorunlu değildir ancak büyük seçimlerin düzeninin sağlanmasında yardımcı olurlar. Onpick yerine başka olaylar da kullanılabilir ya da value="deger" değişkeniyle de CGI script'lere bilgi gönderebilirsiniz. Her bir Deck'ın altında da üç kart bulunduğunu düşünürsek İstanbul kartı aşağıdaki gibi görünecektir.

```
<card id="istanbul" title="İst Sube">
<p>
<table title="Bağlantı" columns="2">
<tr><td>Tel</td><td>
```

WML-Sunucusu

Kendi yarattığınız WML dosyalarını yerleştirecek bir sunucu bulmak zor olmayacaktır. Fiyatlar ise bedava ile aylık 10 dolar arasında değişiyor. Ayrıca web sunucunun hazırlanması da kolay ve hızlı bir şekilde gerçekleştirilebilir. Yapmanız gereken sadece gerekli MIME tiplerini yazmak. Kurulum dosyasında aşağıdaki iki satırın bulunması gerekiyor:

```
text/vnd.wap.wml wml
image/vnd.wap.wbmp wbmp
```

```
0216/12345</td></tr>
<tr><td>Faks</td><td>
0216/12345</td></tr>
<tr><td>Posta</td><td>
ist@test.com</td></tr>
</table>
<p>
</card>
```

Seçim işlemi için bir tablo hazırladık. Kaynak kodu ise neredeyse HTML ile aynı görünüyor. Tek farklılık tablonun başlık adının ve sütun sayısının belirlenmesi.

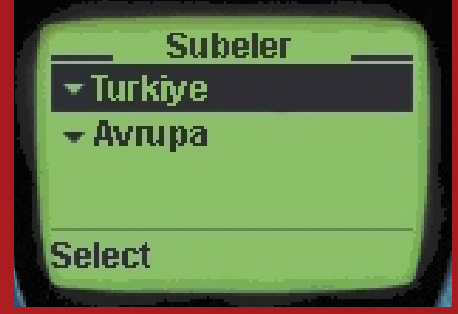
WAP sayfalarına resim yerleştirmek

Şimdiye kadar örnek WAP sayfamız üzerinde henüz yönetim sağlamadık. Yönetim işlemleri içinse sayfanın sonuna geri dönüşü sağlayacak bir kod yerleştirmek gerekir.

```
<do type="prev" label="Geri">
<prev/>
</do>
```

Grafikler de oldukça kolay bir şekilde sayfalara yerleştirilir. Ancak bu konuda da cep telefonları sıkıntı yaratacak sınırlamalara sahiptir. Nokia 7110 modelinde resimler maksimum 84x48 nokta büyüklüğünde ve 1 bit renk derinliğinde olabilirler.

Mevcut resim düzenleme yazılımları cep telefonları için kullanılan Wbmp biçimini destekledikleri için küçük dönüştürücü araçlara ihtiyaç duyulur. Bu

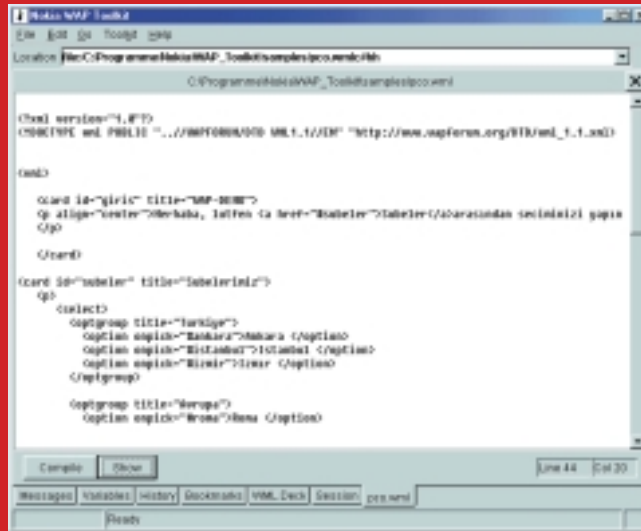

Bilgisayar ekranında cep telefonu ekranının deneme görüntüsü.

tür Windows ve Mac sistemleri altında çalışabilen bir yazılımı www.gingco.de/wap/ adresinde bulabilirsiniz. Aslında bu araç sadece Java-Engine üzerinde çalışır. Aksi halde yazılımın başlangıç dosyasını (pic2wbmp.bat) değiştirmeniz gerekecektir.

Herhangi bir dosyayı dönüştürmeden önce başka bir resim düzenleme yazılımı yardımıyla iki renge (en ideali siyah ve beyaz) dönüştürmeniz gerekecektir. Daha sonra resmin bağlantısı HTML komutları kullanılarak yapılabilir. ■

ML / Murat Karşoğlu

Örneğimizde kullanıcı farklı şehirlerde birçok şubesi olan bir firmanın sayfalarında yer alan fırsatları yararlanmak istiyor.

- Firewall bilgisayarınıza yapılan saldırıları nasıl yakalar?
- Hangi online işlemler tehlike anlamına gelir?
- Piyasadaki yazılımların sağladığı imkanlar ve sınırları.

Özel Firewall'lar ile Yüksek Güvenlik

Büyük kuruluşlar sayesinde, kişisel bilgisayar kullanıcıları da bilgisayarlarını internetten gelecek saldırılara karşı koruma imkanına sahip olabiliyorlar.

Firewall'lar bilgisayarınıza yetkisiz ulaşmaları engelliyorlar.

Nihat Vodi grafik tasarım öğrencisiydi. 21 inç yeni monitörü ve 1.280x1.024 çözünürlükte kullandığı yeni ekran kartıyla, internette sörf yapmaktan çok hoşlanıyordu. Bir gün tanımadığı birinden "Pahalı bir kol saati ve Karayip adalarına bir seyahat bileti almak ister misiniz?" gibi ilginç e-postalar gelmeye başladı. Nihat bu e-mail'lerin tümünün bir yanlışlık eseri kendisine geldiğini düşünüyordu.

E-mail'lerin kaynağı ünlü bir lüks mağazaydı, sebebiyse büyük bir ihtimalle, bir süredir çalıştığı web sunucusu tarafından fark edilen yüksek ekran çözünürlüğünden kaynaklanıyordu. Çünkü büyük bir monitör Amerikalı e-mail spammer'ları için kalın bir cüzdan demektir ve bu nedenle bu karanlık adamların sanal dünyadaki ağına düşersiniz. Kullanıcıların ekran çözünürlüğü, e-mail adresleri, işletim sistemi, bulunduğu yer vb. kişisel bilgileri, bazı

sitelerin ziyaret edilmesiyle web sunucular tarafından toplanır. Eğer kendi gözlerinizle şahit olmak istiyorsanız www.anonymizer.com adresinde bu sunucunun hangi bilgilerinize ulaşabileceğini görebilirsiniz.

Diğer saldırılar daha da ciddi ve kötü olabilir. Web'den TCP/IP yoluyla gelen bu sorular, işletim sistemine -yeterince güvenilir sayılan- Port 80'den ulaşır. Oysa ki teorik olarak yüzlerce port açılabilir ve örneğin Windows 95'da Port 126 sürekli açıktır.

Bu yüzden hacker'lar bilgisayarınızı uzaktan yönetip, dosyalarınızı kopyalayabilir, silebilir ve siz de tüm bunlara boyun eğmek zorunda kalırsınız. Java-Applet'leri ve Active-X kontrolleri de potansiyel tehlike oluştururlar. Kişisel amaçlar için kullandığınız bilgisayarınızla web'de sörf yapmak istiyorsanız bu senaryolarla karşılaşma ihtimaliniz oldukça yüksek. Hatta profesyonel

amaçla kurulmuş sistemlerin bile bu tehlikelerden korunması kolay olmaz.

Günümüzde ayırım yapmaksızın internete ağ bağlantısı bulunan tüm kuruluşlar hangi işlemlerin izinli, hangilerinin yasak olduğunu belirleyen filtrelerle sahip firewall kurarlar. Telefon hatlarından çevirmeli ağ bağlantısı ile internete açılan kişisel kullanıcılar içinse bu tür yazılımlar yaklaşık 50 dolara satılmaktadır.

Akıllı koruma duvarı

Örneğin shareware bir yazılım olan Conseal, kişisel firewall'un nasıl çalıştığını anlamamıza yardımcı olacaktır: Kurulumun ardından yazılım ilk önce öğrenme modunda çalışır. On-line olarak yapılması gereken tüm işlemleri analiz ederek kullanıcıya hangi çevrelere izin verileceğini sorar. Örneğin arama makinesi Yahoo'da bir sorgulama başlatıldığında cevabı HTML dokümanı

Arka Planda

On-line gezinti sırasında: İzin vermek ya da vermemek?

Inbound DNS, Outbound DNS: Özel DNS numaralarının yayımlanması ve yabancı DNS adreslerini soruşturmak. Gerekli bir süreç olduğu için sürekli izin vermek gerekir. Aksi takdirde web tarayıcınız işlevini yitirir.

Yazılım www.xyz.com adresini çağırıyor: http: Programın çalıştırılmasıyla HTTP bağlantısından xyz.com web sitesi çağrılır. Neden? Sayfa Lotus'un Smart Suite yazılımda da olduğu gibi on-line yardım mı içeriyor? Ya da sisteminize yüklenen yazılımın kurulum sırasında bazı dosyaları internette alınarak yazılım firması tarafından kontrol mu ediliyor? Bu işlemlerin hangisinin yapıldığından emin değilseniz, bir kereliğine yasaklamamız gerekecektir. Bunun ardından ekrana uyarı mesajı geldiğinde ("On-line yardım bulunamadı" ya da "Online-Kayıt başarısız oldu") işlemin gerekli olup olmadığını anlar ve duruma göre yasak koyabilirsiniz.

Inbound UDP-Service: Port 31789: Bir web sitesi bilgisayarınıza bu port'tan ulaşmak istiyor. Şüpheli olabilir, bu yüzden yasaklamak gerekir. Inbound TCP-Service: ftp: Bir web sitesi bilgisayarınıza FTP sunucumuş gibi bağlanmak istiyor. Bilgisayarınız bir ftp-sunucusu mu? Değilse yasaklayın.

Inbound TCP-Service: Domain: Bir web sitesi bilgisayarınıza domain sunucusu olup olmadığını soruyor. Neden? Öneri: Bir kez yasaklayın, eğer bir sorunla karşılaşmazsanız sürekli yasaklı bırakın.

Back Orifice 2000 ve Netbus koruması: Bu yazılımlar trojandır. Eğer koruma yazılımınız belirlenemeyen bir kaynaktan bilgisayarınıza ulaşım tespit ediyorsa Inbound ve Outbound bağlantıları yasaklayın.

olarak bilgisayarınıza ulaştırmak için Yahoo.com sunucusu kısa bir süre sonra izin ister. Bu isteği her zaman için kabul edebilir, reddedebilir (kesin bir işlem olarak kabul edilir) ya da bazen kabul edebilirsiniz (duruma göre değerlendirilir).

Conseal bir script içerisinde seçiminizin farkına vararak bu tercihi Yahoo.com'un IP adresiyle bağlar. Arama makinesine tekrar bağlanmak istediğinde ise firewall neler yapılacağını öğrenmiş olur.

Bu metot ile ziyaret ettiğiniz sitelerin güvenlik seviyesini ayarlayabilirsiniz. Örneğin banahizmetgetir.com'dan pizza siparişi ettiğinizde, sabit diskinize bir cookie bırakılır: İsim, telefon ve adres gibi kişisel bilgiler kaydedilerek bir dahaki siparişte tekrar bilgilerinizi girmenize gerek kalmaz. Fakat sık ziyaret etmediğiniz siteler için cookie yasayı yaratabilirsiniz. Ve herhangi bir sunucu 126 port'undan bilgisayarınız ile bilgi alışverişi yapmak isterse uyarı mesajı karşınıza çıkar.

Böylelikle öğrenme aşaması web'de gezintinin sırasında sık sık rahatsız edilmeden Conseal'ın durumdan duruma farklı ve zeki seçimleriyle tamamlanır. Ayrıca yazılım dosya alma işlemleri için tamamlanmış script'ler de sunar.

Kişisel firewall'un güvenlik taslağındaki yeri nedir? Her şeyden önce web tarayıcısı yazılımınızın güvenlik ayarlarını artırır.

Active-X ve Javascript uygulamalarının kontrolünü sağlar. Ayrıca tabii ki bu potansiyel saldırı riski taşıyan uygulamaları pasif hale de getirebilirsiniz. Fakat bunun ardından web'deki veritabanı bağlantıları ve birçok diğer özellik kullanılmaya başlanacaktır.

Active-X kontrolleri Windows'un neredeyse tüm fonksiyonlarına ulaşabildiği için potansiyel olarak çok büyük bir risk taşır. Java-Applet'ler ise öte yandan Sandbox olarak adlandırılan ve işlem olanakları biraz olsun sınırlanmış sanal kutucuklarda çalışırlar.

Internet Explorer'in yeni sürümünde bu Sandbox'lar kapatılabilir ve dolayısıyla Javascript'in de tehlike potansiyeli Active-X kadar artar.

Ancak sisteminize bir Firewall kurduğunuzda bilinmeyen Applet'lerin ya da Active-X kontrollerinin oluşturacağı risk korkusu ortadan kalkacaktır.

Firewall'un sınırları

Firewall'ları dosyaları tarayan ve virüs ya da trojanları yakalayan virüs taramacıları yerine koyamazsınız. Ancak kul-

lanıcılar tüm sunucuları tanıyamayacakları için tanınmamış sunuculardan gelen dosyaları engelleyebilirsiniz.

Tüm bunların yanında kolay firewall çözümlerinin kolay olduğunu söyleyemeyiz. ■

FK / JR / Murat Karstoğlu

Ürünler

Atguard: Kısa süre önce Symantec tarafından alınan ve Norton Internet Security 2000'e dahil edilecek olan bu yazılım en popüler firewall çözümlerinden biri. Şu anda Symantec'in deneme sürümü henüz incelenmedi. Atguard'ın web sitesinde (www.atguard.com) özel kullanıcı gruplarının fikirlerine ulaşabilirsiniz.

Avirt solo: Bu yazılım ile ayrıntılı olarak Internet fonksiyonlarının hakları tanımlanır. Standart ayarlar ile en büyük tehlikelere karşı koruma sunulur. Deneme sürümünü internette indirebilirsiniz (www.avirt.com).

Conseal Private Desktop: Profesyonel olarak amacına uygun ve kolay kullanım imkanı sahip güvenli bir firewall çözümü. Öğrenme modu sayesinde firewall'dan özel geçişlere izinler tanımlanabiliyor. 15 günlük deneme sürümünü internet sitesinden temin edebilirsiniz (www.signal9.com).

Jammer: Internet aktivitesini denetim altında bulundurarak Back Orifice ve Netbus gibi trojanları yakalayabiliyor. Bilgisayarınıza gelen hacker saldırılarında ise, Jammer saldırının IP adresini ve servis sağlayıcısını ortaya çıkarıyor. Bunun yanında Windows kayıtlarındaki müdahaleler tanınarak önüne geçilebiliyor. <http://jammer.comset.net>

Lockdown 2000 4.0: Bu yazılım ile birçok kullanıcının ulaşabildiği bilgisayarları koruma imkanı sahipsiz. İzin verilen bilgisayarlar IP adreslerinden tanımlanır. Bunun yanı sıra Lockdown tüm yabancı bilgisayarı da kaydeder. <http://lockdown2000.com>

Proxy-Manager 2000 v2.0: Farklı proxy istemci bağlantılarını yönetmek için araçlara sahiptir. Gereklerine göre bireysel ayarlar belirleyerek özel kullanıcıların ağın güvenliğini tamamen aşığıya çekmesi engellenir. Deneme sürümünü ve detaylı bilgiyi Internet sayfasında bulabilirsiniz (www.vizualgroup.com/apps/proxymanager.asp).

Sybergen Secure Desktop: Internet aktiviteleri beş adımda istenen güvenlik seviyesine ulaştırılabilir. FTP sunucuları için normal sunuculardan farklı olarak girişler tanımlama imkanı da sunuluyor (www.sybergen.com).

Win-Route Pro 4.0: Yazılımda internet yönlendirici ve firewall'lar için kombinasyonlar sunuluyor. Ayrıca yazılım paketi posta sunucusu, proxy önbelleği, IP yönlendirici ve istenmeyen URL'ler için de filtre özelliklerine de sahip. Activity Log ise on-line oturumların kaydını tutuyor (www.tinysoftware.com).

Zone Alarm 1.8: Önceden soracağımız sorular ve öğreneceğiniz bilgilerle ayrıntılı olarak tüm aktiviteleri filtreleyebilirsiniz. Kullanıcı arabirimi ise oldukça anlaşılır. Deneme sürümünü web sitesinden edinebilirsiniz (www.zonelabs.com)

Zone Alarm iyi tasarlanmış arabirimi ve güçlü ifadeleriyle beğeni kazanıyor.

Sörf Rehberi

İnternet üzerinde her geçen gün iyi kötü birçok site açılıyor. Ulaştığınız sitelerin iyi olmasını istiyorsanız bu rehbera göz atmadan sörf yapmayın.

Sizce X-Men'deki Mystique'de Gerçekten Rebecca mı Oynuyor

<http://sportsillustrated.cnn.com/features/1999/swimsuit/rebecca/rebecca01/>

1990'ların en popüler modelleri arasında yer alan Rebecca Romijn Stamos, yine de hiçbir zaman ekstra süper bir süper model kategorisinde yer almamıştı. Popüler olmasını Sports Illustrated Swimsuit sayısında ve Victoria's Secret kataloglarında yayımlanan fotoğraflarına borçlu olan bu telaffuzu zor isime sahip yıldız daha sonraları şansını sinemada denemiştir.

Austin Powers 2'deki rolü ile çıkış yapan yıldızın en son oynadığı film ise Türkiye'de de geçtiğimiz aylarda gösterimde olan X-Men filmi. Filmde onu tanımakta zorluk çekebilirsiniz. Çünkü oynadığı Mystique rolü ile gerçek yüzünü ve oyunculuğunu görmeniz filmde pek mümkün olmuyordu. Tamamen 3D tasarlanabilecek bir karakter için bir oyuncu kullanmanın gereği pek anlaşılmaz olsa da sonuçta Rebecca yüzüyle olmasa da vücut hatları ile bu filmde yerini başarıyla dolduruyor.

1998 yılında yine ünlü bir başka aktör olan John Stamos ile evlenen Rebecca, Full House isimindeki televizyon dizisinde de uzun süre oynamış. En büyük hayalinin modellik hayatından sonra tekrar okula dönmek olduğunu söyleyen güzel yıldız "People" magazini tarafından da "En güzel 50 insan" arasına da girmeyi başarmış. Sport Illustrated'ın web sayfası dışında birçok sitede de resmini bulabileceğiniz yıldızın bizim seçtiğimiz iki resmi ile sizi baş başa bırakıyoruz.

Doğum Tarihi: 6 Kasım 1972
Doğum Yeri: Kalifornia, ABD
Uyruğu: Amerikalı

Şunu açıkça söylemek gerekir ki adanzye.com şu ana kadar ziyaret ettiğimiz ve internet'e yeni bağlananlara yönelik her tür içeriğe ait bilgilerin ve linklerin derlenip sunulduğu siteler arasında bu kadar geniş kapsamlı içeriğin bu kadar düzenli sunulduğu nadir sitelerden biri.

İsmi Üzerinde Yeni Başlayanlara Yönelik Tüm Bilmek İstedikleriniz

www.adanzye.com

Bir nevi sanal gazete yeri-ne de geçen ve günlük önemli haberler ile köşe yazarlarının yazılarının bir arada toplandığı sitede alt başlıklar ile desteklenmiş 20 ana başlık altında alışverişten eğitime, kültürden sağlığa kadar her alanda bilgi bulunuyor. Ayrıca araba başlığı altındaki "Türkiye'de Satılan Araba

Modelleri" ve internet bölümündeki mp3 indirebileceğiniz adresler ile bedava siteler bölümü gibi detaylı bağlantı listeleri de siteye ayrı renk katıyor.

Ancak tabii ki çok fazla içerik sitenin eksiksiz olduğu anlamına da gelmiyor. Halen çoğu başlık altında önemli eksikler bulunuyor.

Yeni bir yıla girerken, beraberce hazırladığımız kişisel sayfanın artık bir eve kavuşma zamanının geldiğini düşünüyorsanız, bu yazımızı dikkatlice okuyun. Çünkü aşağıdaki satırlarda; sayfalarınızı ücretsiz olarak internet üzerinden nasıl yayınlatabileceğinizi, kullanacağınız yardımcı programları ve püf noktalarını öğreneceksiniz.

Sabit diskimizin "Web Sayfam" klasörü altında duran, hep beraber hazırladığımız sayfamızın internete taşıma vakti geldi. Peki ama işe nereden başlayacağız? Belki de öncelikle bir yapılacaklar listesi hazırlamalıyız:

1. Ücretsiz web alanı sağlayan bir site seçmek,
2. Bir FTP programıyla veya sitenin izin verdiği yolla "Web Sayfam" klasörü içeriğini, kayıt olduğumuz web sitesinin bize ayrılan bölümüne yollamak...

Bu siteler neden ücretsiz?

Tabii ki kişi başına megabytelarca yer vermenin bir bedeli var. Fakat bunu sizden değil, sayfanızdan almaktalar. Nasıl mı? Reklamlar tabii ki. Sayfalarımızı siteye yüklediğimizde, ziyaretçilerimiz, sayfalarımızın üst veya alt kısımlarında, ya da yeni bir browser penceresinde (genellikle pop-up adı verilmekte) reklam banner'ları göreceklerdir. İşte bu banner'lar verilecek bedelin karşılığı olurlar.

Şimdi de bu ücretsiz yer adı sağlayan sitelerin bir kısmını tanıyalım.

Yahoo! Geocities

URL: <http://geocities.yahoo.com>
FTP adresi: <ftp.geocities.com>
Web alanı: 15 MB. ücretsiz (her ek 5 MB için 2.5 dolar)
Reklam şekli: Sayfa açıldıktan sonra sağ üstte çıkan ve kapatılabilen ufak bir Yahoo sticker'ı.
Sayfa URL: http://www.geocities.com/kullanici_ismi

Belki de en eski ücretsiz web sitesi sağlayıcısı olan Geocities, Haziran 1999'da Yahoo ailesine katıldıktan sonra üyelik sistemini Yahoo'yla birleştirdi. Yani eğer bir Yahoo e-mail adresiniz varsa Geocities'den bir sayfanız oluyor demektir. Ama, Yahoo! e-mail'iniz yoksa dert etmeyin, hemen istenen formu doldurun! Artık siz de bir Yahoo üyesisiniz. Geocities ile size birçok ek hizmet getiriliyor.

Sayfa sayacı, form yollama, ziyaretçi defteri, Yahoo servisleri (hava durumu, son haberler vb.) bunlardan sadece birkaçı...

Bunun yanında Geocities'deki çok önemli bir başka özelliği ise, Online HTML Editörü'nün olması. İster hazır şablonlardan, isterseniz kendiniz, sayfalarınızı on-line yapabilirsiniz.

Eğer Yahoo e-mail'iniz yoksa <http://mail.yahoo.com> adresine gidip buradan "Sign-up" yazısına tıklayın. Formu doldurup e-mail'inizi aldıktan sonra Geocities'e dönün.

Geocities, ücretsiz web sitesi sağlayıcılarının öncülerinden biri olarak karşımıza çıkıyor.

Yahoo kullanıcı isminizi ve de şifrenizi yazdıktan sonra dosyalarınızı yüklemeye başlayabilirsiniz. Bunun için FTP programınızda Hostname kısmına ftp.geocities.com Username kısmına Yahoo ID'nizi (örneğin e-mail'iniz ahmety@yahoo.com ise ID'niz ahmety'dir.) ve şifre kısmına da e-mail şifrenizi yazdıktan sonra Connect'e basarak sitenizin içeriğini Geocities'e yükleyebilirsiniz.

Sitenizin adresi <http://www.geocities.com/yahooID'niz> şeklinde olacaktır. (Aynı örnekten devam edersek, <http://www.geocities.com/ahmety>)

Angelfire (Lycos)

Angelfire da Geocities gibi ilklerden olmasına rağmen daha çok web alanını ücretsiz veriyor.

URL: <http://angelfire.lycos.com>

FTP adresi: <ftp://angelfire.com>

Web alanı: 50 MB.

Reklam şekli: Yapılan ayara göre popup olarak çıkan bir reklam banner'ı veya sayfa üzeri banner...

Sayfa URL: Değişiyor. Örneğin; http://www.angelfire.com/art/kullanici_isminiz

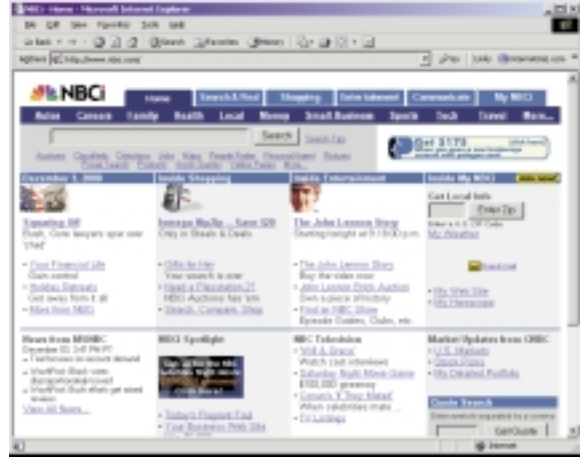
Lycos'la geçtiğimiz sene birleşen Angelfire, kişisel sayfalarını hazırlarken boyutu büyük olan dosyaların internet üzerinden download edilebilmesini isteyen kişiler için ideal bir hosting firması. Lycos'un diğer hizmetleri olan htmlGEAR'ı kullanabiliyorsunuz. HtmlGEAR içerisinde Ziyaretçi defteri,

form ve oylama sonucu alabileceğiniz, ziyaretçilerinizin sayfanızı başkalarına da önermesini sağlayacak araçlar bulunmakta. Diğer bir yandan bir çok Javascript ve Applet'i, CGI örnekleri de Angelfire'da sizi bekliyor. FTP'nin yanında dosyalarınızı browser'ınızı kullanarak da Angelfire'a gönderebilir veya başka bir web sayfanızı istediğiniz isimle size ayrılan dizine kaydedebilirsiniz.

Angelfire, Geocities'e göre daha hızlı olmasına ve daha çok web alanı vermesine rağmen, size temin ettiği URL uzun olabiliyor. URL seçimi iki türlü yapılıyor. ABD Eyaletlerine veya kişisel sayfanızın temasına göre.

Örneğin Ohio eyaletinde oturan biri http://www.angelfire.com/oh4/kullanici_ismi şeklinde ya da sevdiği konulardan birinin başlığına göre http://www.angelfire.com/movie/kullanici_ismi adres alabiliyor. Tabii burada bir kısıtlama yok. Yani İstanbul'da da oturuyor olsanız, kimse size "Neden Angelfire'ın Ohio kısmından aldın?" diye sormayacaktır.

Ekranda beliren reklamlar "Preferences" kısmından, isterseniz sayfa üzerinde, isterseniz popup olarak ayarlanabiliyor. Sayfanızı koymak için Angelfire'ı seçecekseniz, bizim tavsiyemiz pop-up olarak ayarlamanızdır. Zira sayfa üzerine konulacak bir banner, sayfanızın düzenini bozabilir.

NBCi sınırsız web alanı verirken, reklamları bolca koymayı ihmal etmiyor.

NBCi

URL: <http://www.nbc.com>

FTP adresi: <ftp://nbc.com>

Web alanı: Sınırsız

Reklam şekli: Ayrı bir frame olarak

Sayfa URL: http://www.nbc.com/kullanici_ismi

Eskiden XOOM diye bilinen web sitesinin NBC network'ü tarafından satın alınmasıyla doğan NBCi'nin en çok dikkat çeken özelliği verdiği yerin sınırsız olması. Evet yanlış okumadınız. İstedığınız büyüklükte bir siteyi NBCi aracılığı ile sunabilirsiniz. Tabii ki sayfanızın en üstünde oldukça büyük bir frame'le birlikte. Kayıt olmak için NBCi sayfasının en altlarında bulunan "Unlimited Web Space" yazısına tıklayıp formu doldurun.

Uygun username ve şifreyi aldıktan sonra FTP programınızı açıp Hostname kısmına ftp.nbc.com, username ve password kısımlarına kullanıcı adınız ve şifrenizi girin. Dilediğiniz kadar dosya up-load edebilirsiniz. Tabii NBCi kurallarına uymak şartıyla!

Freeservers

URL: <http://www.freeservers.com>

FTP adresi: [kullanici_adi.freeservers.com](ftp://kullanici_adi.freeservers.com)

Web alanı: 20 MB.

Reklam şekli: Sayfa üzerine ekleme yapıyor.

Sayfa URL: http://kullanici_adi.freeservers.com

Freeservers adından da anlaşılacağı gibi, ücretsiz web alanı sağlayan bir sunucu. Avantajı ise subdomain vermesi. Örnek olarak <http://adiniz.freeservers.com> şeklinde bir URL'niz olabilir.

Angelfire da Geocities gibi ilklerden olmasına rağmen daha çok web alanını ücretsiz veriyor.

Birçok domain için böyle adres alabilirsiniz. Bünyesinde freeservers.com, 8m.com, 8k.com, 4t.com, s5.com, itgo.com, iwarp.com, 4mg.com, gq.nu, faithweb.com, tvheaven.com, freehosting.net, htmlplanet.com domain'leri bulunuyor. Yani seçiminize göre http://kullanici_adiniz.itgo.com veya http://kullanici_adiniz.faitweb.com alt alan adlarını kullanabilirsiniz. Her alan adı için ayrı bir subdomain olabiliyor. Örneğin ahmety.freeservers.com ile ahmety.8m.com aynı yer değil.

FTP programında hostname olarak site adresimizi veriyoruz. Örneğin sayfa adresimiz <http://ahmety.tvheaven.com> ise Hostname "ahmety.tvheaven.com" oluyor. Tabii kullanıcı ismimiz de bununla aynı. Şifre olarak da kayıt olurken kullandığımız şifreyi kullanabiliriz.

Virtual Avenue

Virtual Avenue, Türkçe anlamıyla sanal bulvar, 20 MB'lık yer veriyor.

URL: <http://www.virtualave.net>

FTP adresi: <ftp://www.virtualave.net>

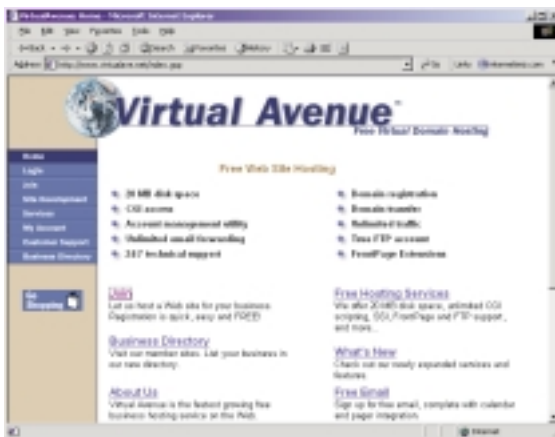
Web alanı: 20 MB.

Reklam şekli: Pop-up olarak çıkan bir reklam banner'ı

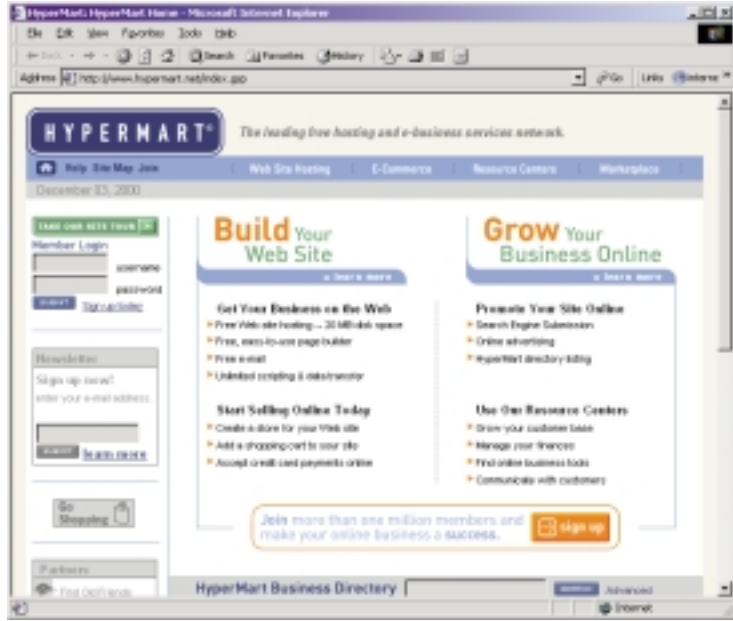
Sayfa URL: http://kullanici_ismi.virtualave.net

Küçük işletmeler için web alanı sağlayan Virtual Avenue, daha önce bahsettiklerimizden farklı olarak dizin ismi yerine, subdomain veriyor. Yani, kayıt olurken istediğiniz bir kullanıcı isminiz, ve kullanıcı isminizle farklı veya aynı bir subdomain alanınız oluyor. Örneğin <http://sirketinizadi.virtualave.net> şeklinde olabilir. Aynı zamanda bu alana bir de domain sağlayabilirsiniz. Örneğin: www.sirketinizadinadi.com

Virtual Ave, hızlı fakat kullanımı zor

Virtual Avenue, Türkçe anlamıyla sanal bulvar, 20 MB'lık yer veriyor.

Hypermart da Virtual Ave gibi küçük ölçekli işletmeler için web alanı sağlıyor.

bir hizmet sunuyor. Size verilen FTP adresinde bulunan HTML dizinine dosyalarınızı kaydetmeniz gerekiyor.

Hypermart

URL: <http://www.hypermart.net>

FTP adresi: [kullanici_adi.hypermart.net](ftp://kullanici_adi.hypermart.net)

Web alanı: 20 mb

Reklam şekli: Pop-up olarak çıkan bir reklam banner'ı

Sayfa URL: http://kullanici_ismi.hypermart.net

Hypermart da Virtual Avnue gibi küçük ölçekli işletmeler için web alanı sağlıyor. Ama Virtual Avenue'e göre hızı ve kullanım kolaylığı çok daha iyi. Size özel bir subdomain ve ftp oluşturmakta. Size ait bir domain adı da alabilirsiniz. CGI ve diğer HTML özellikleriyle de Hypermart iyi bir seçim olabilir. Reklam olarak her sayfada çıkan ve de 2 dakikada bir kendini değiştiren bir pop-up karşımıza çıkıyor.

FTP kullanımında hostname kısmına kullanici_adiniz.hypermart.net yazmanız ve de şifrenizi girmeniz yeterli.

En Uygun FTP Programları

Şu an bilgisayar dünyasında kullanılan birçok FTP programı var. Bunlardan en ünlü ve kullanımı rahat olan, Globalscape'in CuteFTP'si veya Ipswitch'in WS_FTP'sidir. 2 program da kullanım olarak birbirine benzemekle birlikte, CuteFTP'nin adından da anlaşılacağı üzere basit ve kolay bir arabirimi var.

CuteFTP için web adresi: <http://www.cuteftp.com>

WS_FTP için web adresi: <http://www.ipswitch.com>

İstedığınız web sitesi ve programı seçtiyseniz, artık Emre ile birlikte sayfamızın yayın hazırlığına başlayabiliriz. Öncelikle size uygun bir yer seçmeniz gerekiyor. Emre web sayfasının büyüklüğünü göz önüne aldığında pek de fazla bir yere ihtiyacı olmadığını düşünüyor ve sayfasının üzerinde banner istemediği için pop-up şeklinde bir host istiyordu. Tabii ismi de kısa olmalıydı. Bunun için Geocities'i seçti.

İlk yapması gereken şey, kayıt olma. Bunun için www.geocities.com adresine giderek "Start Building your site" a bastı. Karşısına gelen sayfada Yahoo e-mail'inin kullanıcı ismi ve şifresi soruluyordu. Henüz bir Yahoo e-mail'i bulunmadığı için "Sign me up" yazısına tıklayarak form sayfasına girdi. Burada gerekli bilgileri doldurduktan sonra "Submit" butonuna basarak bilgilerin doğruluğunu onayladı.

Geocities'deki adresinin <http://www.geocities.com/emreninwebsitesi> olmasını istediği için Yahoo ID kısmına "emreninwebsitesi" yazdı. (Biliyorsunuz, internette kullanılan isimlerde, ı, ğ, ü, ş, ç gibi Türkçeye özel karakterler kullanılmaz.) Burada girdiğiniz bilgileri bir yere not almalısınız. Şifrenizi unuttuğunuz durumlarda size yardımcı olacaktır. Formu "Submit" tuşuyla onaylamanızın ardından sayfanın genel olarak hangi kategoriye konulacağı ile ilgili bir seçim tablosu gelecektir. Birini seçerek devam edin. Son ola-

rak sitenizin ismi ve bir Hoşgeldin mesajından sonra sayfanıza dönecektir.

Geocities ile ilgili ayarlarınızı yine Geocities ana sayfasından kullanıcı isminizi ve şifrenizi girerek değiştirebilirsiniz.

Şimdi elimizde bir ftp adresi (ftp.geocities.com), bir kullanıcı ismi (emreninweb sitesi) ve bir de şifremiz bulunuyor. Sıra geldi dosyalarımızı sitemize koymaya. Emre, FTP işi için CuteFTP'yi kullanmaya karar verdi. CHIP CD'sinde Basic Kit içerisinde bulunan CuteFTP'yi kurduktan sonra açtı.

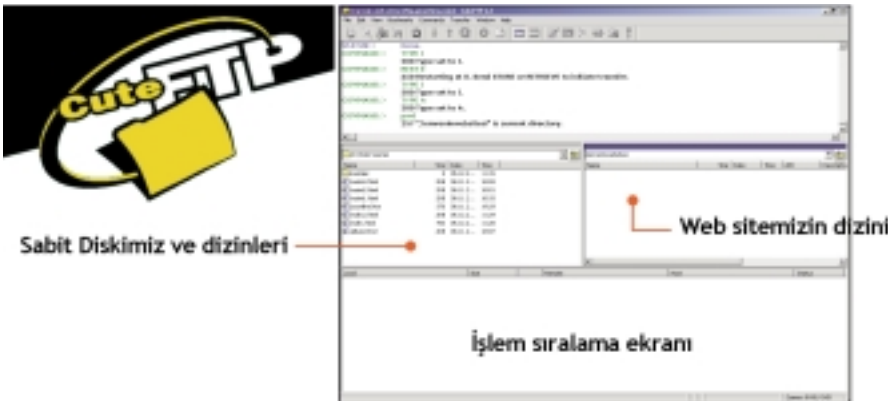
Dosya Transferi

Önüne gelen "Site Manager" ekranında "New" butonuna bastı. "Label for site" kısmına sitesi için bir isim koydu. FTP Host Address kısmına "ftp.geocities.com" yazdı. FTP site User Name kısmını ise kullanıcı ismini kapsıyordu. Kullanıcı ismi "emreninweb sitesi" olarak zaten belirlenmişti. FTP Site Password kısmına ise şifresini yazdı ve "Connect"e bastı.

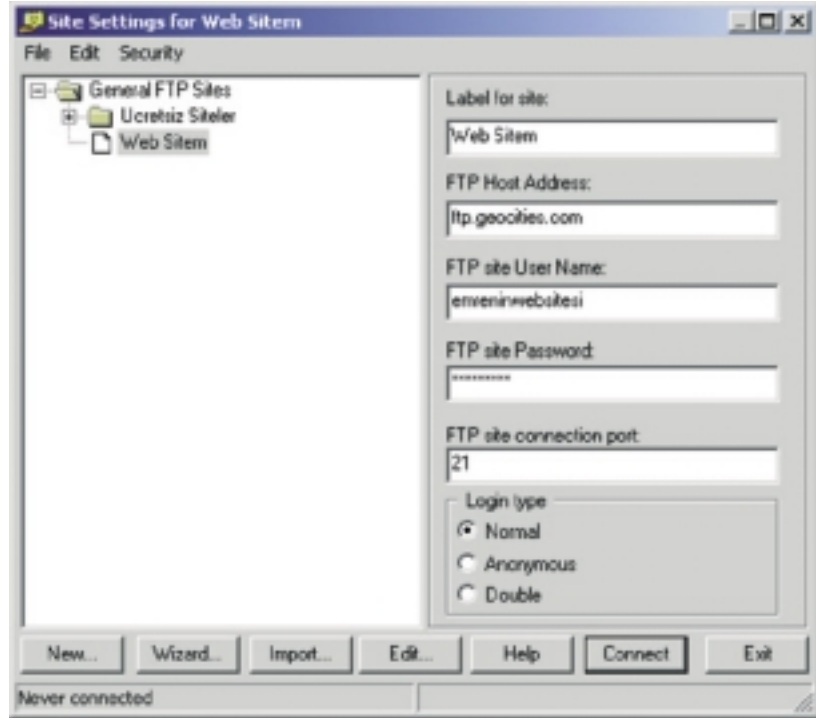
Sizler de internete bağlıysanız ve de ayınlarını yaptıysanız, aşağıdaki gibi satırların Status ekranında gözükmesi gerekiyor.

```
STATUS:> Connect: Tuesday 11:08:47
12-25-2000
STATUS:> Connecting to ftp.geocities.com
STATUS:> Connecting to ftp.geocities.com
(ip=209.1.225.193)
STATUS:> Socket connected. Waiting for
welcome message...
```

Status ekranından takip edeceğimiz kadarıyla kullanıcı isminiz ve şifreniz kontrol edildikten sonra sitenizde olacaksınız. Şimdi önünüzde sağda ve solda olmak üzere 2 ayrı kolon göreceksiniz. Bunlardan ekranın sağında görmüş olduğunuz kısım, seçtiğiniz host üzerindeki dizininizi belirtiyor.

CuteFTP arabirimi 4 bölgeden oluşuyor. En üst kısım "Status Ekranı", siteye bağlanıp bağlanılmadığını gösteren ekrandır.

CuteFTP sitenize kolay bağlanabilmeniz için bir site yöneticisi oluşturmuş.

Son Bir Test

Şimdi soldaki sütunun üst kısmındaki bar'dan "Web Sayfam" klasörünün bulunduğu sabit diski ve devamında "Web Sayfam" klasörünü seçin. Şimdi sol sütunda web sayfamızın içeriğini görüyor olmalısınız. Sağ tarafta ise web sitemizin up-load edileceği sunucunun içeriği bulunuyor. Sol sütundaki tüm dosyaları seçip, sağ tarafa sürükleyip bırakın (diğer bir yolla, tüm dosyaları seçip üstteki butonlardan yukarı ok şeklinde olana basın.)

Dosyalarımızı şimdi sıralama ekranında göreceksiniz. Dosyaların yüklenmesinin bittiğini sıralama ekranının boşalmasından anlayabilirsiniz.

Emre'nin sayfası gibi sizin sayfalarınız da artık internet üzerinde. <http://www.geocities.com/emreninweb sitesi> adresinden Emre'nin kişisel sayfasına bakabilirsiniz.

Şimdi sayfanızı test edin. Ama test sırasında diğer arkadaşlarımızdan da yardım isteyin. Çünkü yapılacak ufak hatalar sırasında resimlerinizin çıkma ihtimali olabilir. Bu ufak testi kendiniz de yapabilirsiniz. Sayfalarınızı sitenize yükledikten sonra, "Web Sayfam" klasörünüzün ismini değiştirin. Web sayfanızı browser ile gezmeye başlayın. Kimi resimler çıkmıyor ise sebebi bazı resimlerin yollarının diskinizdekilerin yerlerini göstermesidir. Web siteniz üzerinde "View Source" veya "Kaynağı Görüntüle" yapın.

<img src=..." şeklinde olan yollarınızı kontrol edin. Herhangi bir şekilde file:/// uzantısı ile başlayan yol olmamalıdır. Diğer bir yandan tüm dosyalarımızın aynı dizin veya alt dizinleri altında olması çok önemlidir.

Düzeltilmeleri yaptıktan sonra tekrar upload edin. Bu kez herşey düzgün bir şekilde seyir edecektir.

Önümüzdeki ay PC Online'da frame yapısı hakkında bilgiler verip, nasıl ve ne zaman frame kullanılmasının uygun olacağını öğreneceğiz ve sayfamıza devam edeceğiz. ■

Selçuk İslamoğlu

GÖZ Kırpmadan Yazılabilen İlk Script

Aslında programlama düşünüldüğünden daha kolaydır. Üç bölümden oluşan kursta, ilk Java programınızı hazırlayabilmeniz için en önemli noktaları öğreneceksiniz

New York'ta Java sıcak, kahverengi ve aromatik... Big Apple'da bir fincan Java ısmarlayan herkes bir şeyin farkında olmalı. Programcılar bu dili kullanarak göz açıp kapamadan yeni bir uygulama ile karşınıza çıkabiliyorlar.

Tabii ki aslında ilk başlayan için her şey o kadar da basit değil. Çünkü Java konuşan herkes ilk olarak nesne tabanlı yapının bir prototipi olan Ooops'dan da anlamak zorunda. (OOPS; Object Oriented Programming Structure). Böylelikle Java programlarının yazımı oldukça kısa sürede gerçekleşebilirken çok yönlü programlar hazırlamak da kolaylaşıyor.

İlk Java programı

Nesne tabanlı programlamanın önemli konseptlerini öğrenmeden önce, ilk olarak birkaç parmak alıştırmayı yapmakta fayda var. 23.üncü sayfada ki kutu içerisinde bulunan kaynak kodu, basit bir metin editörü örneğin Windows Not Defteri kullanarak yazın.

Yazma işlemini tamamladıktan sonra programı derleyin. Derlemek, metin olarak girilen kaynak kodun makinenin anlayabileceği bir forma dönüştürülmesi anlamına gelir. Bunun sonucunda Java'da, Java Virtual Machine (JVM) tarafından çalıştırılacak olan bir Byte-Code oluşur.

Örnek 1: EkkartlarTesti.java

Windows altında Başlat/Çalıştır/Command/Tamam komutunu kullanarak bir MS-DOS penceresi açın ve Notepad komutunu kullanarak bir me-

tin editörü çalıştırın. (Dikkat! Kaynak kodun girerken küçük ve büyük harflere kesinlikle dikkat etmelisiniz ve programı EkkartlarTesti.java adı altında kaydetmelisiniz.)

Kaynak kodun, sekmeler kullanılarak farklı alanlara ayrıldığını ve bazı yerlerde boş satırların bulunduğunu görüyorsunuz. Java derleyicisi için bu düzenlemeler herhangi bir anlam ifade etmez, ancak bu şekilde kaynak kod daha açık görüntülenir ve böylece hata kontrolü daha kolay yapılabilir.

Derleme işleminden sonra programı "javac EkkartlarTesti.java" komutunu kullanarak çalıştırın. Şayet bu komut sonrasında ekrana hata mesajı gelecek olursa, kodu girerken yanlışlık yapmışsınız demektir: Girdiğiniz kaynak kodu satır satır kontrol edin ve sayfa üzerindeki kaynak kod ile karşılaştırın. Hata mesajının "Dosyaismi: Satır: Açıklama" formunda ekrana gelmesi ise hatanın kaynağının bulunmasını kolaylaştıracaktır. Bu sayede dosyayı açıp, direkt olarak belirtilen satır üzerinde çalışabilirsiniz.

Program daha sonra derlendiğinde aynı klasör içerisinde iki tane dosya daha oluşturulacaktır: EkkartlarTesti.class ve Ekkart.class. Bu dosyalar programın çalışması için gereklidir. İpucu: Eğer programı başkalarına vermek isterseniz, bu dosyaları da göz önünde bulundurmalısınız.

Programı "Java EkkartlarTesti" komutunu kullanarak çalıştırabilirsiniz. Tebrikler! İlk Java programınız sorunsuz çalışıyor.

Sınıflar ve Örnekler

Şimdi her bir program satırının ne anlama geldiğini anlamak için, adım adım kaynak koda göz atalım.

● **Satır 1:** Slash "/" işaretleri satır sonuna kadar devam eden açıklamaları belirtirler. Açıklamaları belirtmek için alternatif olarak "/*Açıklama*/" biçimini de kullanabilirsiniz. Açıklamalar kodların kolay okunmasını ve anlaşılmasını sağlarlar.

● **İpucu:** Açıklanan satırların ne anlama geldiklerini yazmayın. Bunun birkaç örnek sonrasında, açıklamaya gerek kalmadan anlayabilirsiniz. Bu nedenle, sadece komutların orada bulunma nedenlerini yazın.

● **Satır 2:** Burada ilk sınıf tanımlanıyor ve isim olarak Ekkart veriliyor. Sınıf tanımlaması 15. satıra kadar devam ediyor. Bir sınıf, özelliklerin hepsini ve bunlara ait metotları tanımlar. Her bir Java programı bu tür bir sınıftır. Bu tür özellikler bir nesnenin konumunu tanımlar. Buna bağlı olarak da bir sınıf, nesnenin belirli bir türünü belirtir. Örnekte bilgisayar takılı olan kartlar kullanılmış.

Buna karşılık metotlar operasyonları yerine getirirler ve bu sayede bir nesnenin konumunu değiştirebilir ve değerleri çağrılan programa geri verebilirler. Örneğin bir ISDN kartının durumu, veri paketlerinin alınması olabilir.

Bir sınıfın örneği ise buna göre bir özellikler topluluğu ve bilgisayarın hafı-

EkkartlarTesti.java

```
1 // Genel Kartlar Nesnei
2 class Ekkart
3 {
4     private String name ;
5
6     public Ekkart(String name)
7     {
8         this.name = name ;
9     }
10
11     public String toString()
12     {
13         return "Name: " + name ;
14     }
15 }
16
17 class EkkartlarTesti
18 {
19     public static void main(String[] args)
20     {
21         Form genel_kart = new Form
22         ("Genel Ekkart") ;
23
24         System.out.println("Bu bir Merhaba" +
25         "Dünya programı değil.") ;
26         System.out.println(genel_kart. toString()) ;
27 }
```

zasındaki metotlardır. İsteğe bağlı olarak bir sınıf içerisinde bir çok örnek bulunabilir, bizim kullandığımız örnekte bir çok kart kullanılabilir.

Sınıf ve örnek arasındaki farkı daha açık olarak belirtirken, sınıfın yerleşim düzeni ile karşılaştırılması yardımcı olacaktır. Bu durumda örnekler, yerleşim düzeninin yani sınıfın, belirli konumları olacaktır. Örnek ile nesne'nin hemen hemen aynı olduğunu söylemek yanlış olmaz.

Veri tipleri, değişkenler ve operatörler

● **Satır 4:** Bu satırda "String" veri tipinde, ismi "name" olan bir değişken tanımlanıyor. Veri tipleri değişkenlere bir biçim atayarak, bunların hafızada ne kadar yere ihtiyaç duyacaklarını belirtirler. Bilgisayarın hafızası sınırlı olduğu için bu önemli bir aşamadır.

Java, kullanıcılarına bir dizi hazır veri tipi sunar. Başlangıç için en çok ihtiyaç duyacağınız iki veri tipi üzerinde duracağız: "String" veri tipi karakter dizilerini ifade eder. Bunlar, Java altında tırnak işaretleri arasında görüntülenirler. 23. satırda iki tane String ifadeyi "+" operatörünü kullanarak nasıl birleştirebileceğinize dair bir örnek mevcut.

Çok sık kullanılan diğer bir veri türü de "int" dir (integer). Bu veri tipini kullanarak tam sayıları ifade edebilirsiniz. Bunun için, örneğin +, -, *, / gibi, bir grup operatör bulunur.

● **Satır 6:** Burada özel bir metot, Constructor (yaratıcı) tanımlıyorsunuz. Bu

Java Development Kit

Tüm çabalarımıza rağmen Sun Microsystems, Java Development Kit'in (JDK) güncel versiyonunun CD'de verilmesine izin vermedi. Sonuç olarak bu paketi maalesef CD'mize koymadık.

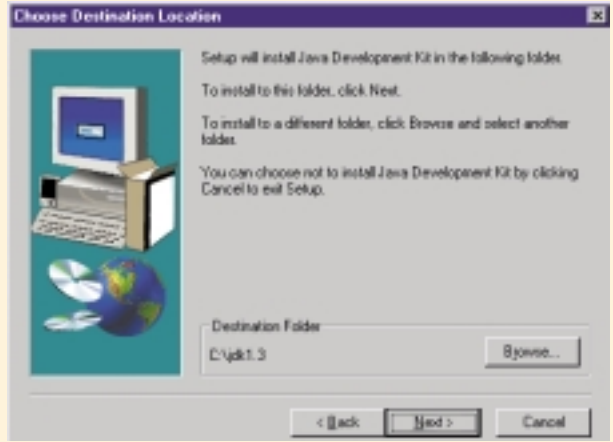
Ancak Java geliştirme paketi bu kursun temelini oluşturuyor. Tabii ki JDK'nin kişisel kullanım sürümünün internette ücretsiz olarak yayınlanması büyük bir şans. Ancak 30 Mbyte'lık büyüklüğü ile bu dosyayı indirmek epey vaktinizi alacaktır. Bunun için CD'deki Basic Kit içerisinde bulunan Get-right programını kullanarak indirmenizi tavsiye edeceğim.

JDK'nin son sürümü 1.3'ü Sun'ın kendi sayfasındaki <http://java.sun.com/j2se/1.3/download-windows.html> adresinden edinebilirsiniz. Toplam 30 Mbyte yer tutan paketi buradan ister 23 parçaya ayrılmış olarak, ister tek bir dosya halinde edinebilirsiniz. Ancak parçalı durumdakinden indirilmesi kolay görünmesine rağmen, birleştirme esnasında sorun yaşayabilirsiniz.

Windows altında kurulum Java Development Kit'i Windows altında kurmak için j2sdk1_3_0-win.exe dosyasına iki kere tıklamanız yeterli olacaktır. Daha sonra ekrana gelen pencereler üzerindeki Next, Yes, Next, Next, Next ve Finish düğmelerine tıklayın.

Son olarak AUTOEXEC.BAT dosyasındaki yol değişkenlerini değiştirmek zorundasınız: Bunun için Başlat/Çalıştır komutunu çalıştırın, Aç kutusuna sysedit yazın ve Tamam düğmesine tıklayın.

Dosyanın sonuna "PATH = %PATH%;C:\JDK1.3\bin" satırını ekleyin. Değişiklikleri kaydettikten sonra bilgisayarı yeniden başlatın.

Java Development Kit'in Windows altındaki kurulumu esnasında tavsiye edilen adımları değişiklik yapmadan uygulayabilirsiniz. Kurulum programı zeki olarak planlanmış ve JDK'yı kullanmaya başlamanız için sadece beş kere tıklamak yeterli oluyor.

geri dönüş değeri üretmez (11. satırdaki "Signatur" ifadesine kıyasla) ve bu türdeki metotları direkt olarak çağırabilirsiniz. Eğer bu sınıfın program kodunda bir örneğe rastlayacak olursa JVM, bunu her seferinde otomatik olarak çağıracaktır (21. satıra kıyasla). Constructor'ı sınıf ile tamamen aynı ismi taşıması sayesinde rahatlıkla taşıyabilirsiniz. Bu, yeni bir Instance'ın başlangıç konumunu sabitler. Constructor, buradaki örnekte String türündeki bir bileşenin çağırılmasını bekleyecektir.

- **Satır 8:** Bu Constructor bileşeni (burada name) sınıf özellikleri içerisinde olacaktır. Bir atama esnasında eşit işaretinin solundaki ifadenin (burada this.name) içeriği, sağ taraftaki ifade ile eşitlenecektir.

İlk bakışta, her iki değişkenin de aynı isme sahip oldukları dikkatinizi çekecektir. Bu sorunu çözebilmek için, her ikisi de aynı amaca sahip olduklarından dolayı aslında pek iyi bir yöntem değildir, değişkenlerden birini yeniden adlandırabilirsiniz. Diğer bir seçenek de, derleyiciye "this.name" ifadesini bir bileşen değil de bir örnek değişken (Instance Variable) olarak bildirmektir.

- **Satır 11:** Burada "toString" metodu tanımlanıyor. Bu metodun herhangi bir bileşen beklemediğini ancak ekrana çıktı verdiğini görebilirsiniz. Sonuç String tipinde olacaktır. Metot tanımlanması aşağıdaki şekilde olmalıdır:

```
Public GeriDonusTipi
MetotIsmi (BilesenListesi)
{
    return GeriDonusDegeri;
}
```

İlk satır Signatur, yani işaretidir. Eğer

```
Computer - Notepad
File Edit Search Help
Computer.java
class Computer
{
    private Ekkart[] ekkartlar ;

    public Computer()
    {
        // 0-4 Arası Slotlar
        ekkartlar = new Ekkart[5] ;

        // Ekkart ekle
        ekkartlar[0] = new Grafikkartı() ;
        ekkartlar[1] = new Seskartı() ;
        ekkartlar[4] = new Networkkarte() ;
    }

    public void bilesengoster()
    {
        for (int i = 0; i < ekkartlar.length; i++)
        {
            System.out.println("Slot" + i) ;

            if (ekkartlar[i] == null)
            {
                System.out.println("Boş Slot") ;
            }
            else
            {
                System.out.println(ekkartlar[i].toString()) ;
            }
        }
    }
}
```

Java programları herhangi bir metin editörü kullanılarak hazırlanabilirler. Kademeli yazım, programın okunmasını kolaylaştırır.

metot değer geri döndürmeyecekse "void" (Türkçe: Boş) yazın. Eğer metot herhangi bir bileşene ihtiyaç duymuyorsa, bileşen listesini boş bırakın. Java'da metotlar haricinde aktif program kodu bulunmaz, bu nedenle meslek jargonunda buna kapsülleme denir.

- **Satır 13:** Örnek programdaki "toString" metodu örnek değişken olan "name" değerini geri döndürür. Eğer burada "return this.name" de yazılacak olsa, elde edilen değer benzer şekilde olurdu. Ancak bu konumda herhangi bir yanlışlıkla değişim tehlikesi bulunmadığı için bu gerekli değildir.

- **Satır 17:** Burada "Formtest" adında ikinci bir sınıf daha tanımlıyorsunuz. Bir dosya içerisinde bir çok sınıf tanımlı bulundurulabilir. Bu sadece küçük programlarda kullanışlıdır ve programın okunabilirliğini olumsuz yönde etkilemez.

Java Virtual Machine

Bu sınıf sadece tek bir tane metot bulundurur ve hiçbir şekilde özellik barındırmaz. Bu, "main" metodu ile (satır 19'a kıyasla) Java Virtual Machine için başlangıç noktası olarak işlem görür.

- **Satır 19:** Her Java programı herhangi

bir yerde başlamak zorundadır. Başlangıç noktası, "public static void main (String[] args)" işaretine sahip olması zorunlu olan metottur.

Bu yeni anahtar kelime "static", eğer sınıfta herhangi bir örnek bulunmuyorsa metodun çağırılması için kullanılır.

Bu farkın anlaşılması çok önemlidir: Alışıl gelmiş metotlar ancak eğer sınıf içerisinde bir örnek kullanılabiliriyorsa çağırılabilirler. Statik metotlar ise buna karşılık her zaman çağırılabilirler. Bunların kullanılabilmesi için belirli bir örneğin tanımlanması gerekli değildir.

Java programlarında "main" metoduna sahip olan en azından bir tane sınıf bulunur. JVM'nin bu metodu içerisinde araması gereken sınıfı, "java SİNİ-FİSMİ" (class uzantısını yazmadan) komutunu kullanarak belirtiyoruz.

Bu metodun bileşen listesini ilk başta görmezden gelebilirsiniz. Bu serinin ikinci bölümünün konusu.

- **Satır 21:** Bu satırda iki şey aynı anda gerçekleşiyor. İlk olarak "genel_kart" adında Ekkart tipinde bir metot değişkenini açıklıyorsunuz.

- **İpucu:** Kullandığınız değişkenlere açıklayıcı isimler verin.

İkinci olarak "new" operatörünü kullanarak Ekkart sınıfı içerisinde yeni

bir örnek oluşturuyorsunuz ve bunu genel_kart değişkenine atıyorsunuz. Bu işlemi iki ayrı satırda da yerine getirmek mümkündür:

```
Ekkart genel_kart;  
genel_kart= new Ekkart("Genel Kart");
```

● **Satır 23:** Bu satırda metin çıktısı oluşturuluyor. Bunun için JDK "System.out.println()" metodunu hazır hale getiriyor. Bunu bir sayı, karakter dizisi veya -aşağıda olduğu gibi- bir metodun sonucu olarak düşünün.

● **Satır 24:** Uzun satırların arada bir manuel olarak iki parçaya ayrılması çalışmanızı kolaylaştıracaktır. Bunun için uzun karakter dizisini iki parçaya ayırın ve daha sonra bunları "+" operatörünü kullanarak tekrar birleştirin.

● **Satır 25:** 11. satırını hatırlıyor musunuz? "toString" metodunun geri dönüş tipi "String" idi. Yani burada bir karakter dizisi oluşacak ve daha sonra ekranda görüntülenecektir. Eğer derlenen programı şimdi "java EkkartlarTesti" komutunu kullanarak çalıştıracak olursanız, aşağıdaki sonucu elde edersiniz: JVM, EkkartlarTesti.class ve buna ait olan Ekkart.class sınıf dosyalarını yükler. Daha sonra EkkartlarTesti içerisinde "main" metodunu arar ve bulunduğu zaman çalıştırır. Bu noktaya kadar Ekkart veya EkkartlarTesti'nin herhangi bir örneği mevcut değildir.

Statik olan "main" metodunda ilk olarak Ekkart sınıfına ait bir Instance oluşturulur. Ekkart Constructor'ı bunun için "name" ismindeki Instance Variable'ı yerleştirir. Bu işlemin ismi başlatmadır. Son olarak iki sistem bilgisi ekrana gelecektir.

Önemli Linkler

Önemli Linkler

Resmi Türkçe Java sayfası
www.java.com.tr

Pek geniş sayılmaz. Ancak linkler mevcut.

Resmi Java sayfası
www.java.sun.com

Java ile ilgili ihtiyaç duyabileceğiniz her şey. Ancak İngilizce.

Türkçe Programlama Kaynağı
www.programlama.com

Programlama dilleri hakkındaki sorularınıza cevap alabileceğiniz bir adres.

"Private" ve "Public" in anlamları

Şimdi "public" ve "private" kelimeleri de ne anlama geliyorlar? Bunlar, her bir değişkenin, metodların ve sınıfların erişim haklarını gösteriyorlar: Instance Variable'ları, örneğin dördüncü satırdaki gibi aslında "private" olarak tanımlanmışlardır. Bu sayede başka sınıflardan, bu özel değişkene erişilmesini yasaklayabilirsiniz. Bu nesne tabanlı programlama dilleri için tipik bir güvenlik türüdür.

Bir sınıftaki bir çok metodu da "public" olarak tanımlayabilirsiniz. Bu sayede, söz konusu metodun başka sınıflardan da çağrılmasını sağlayabilirsiniz.

● **İpucu:** Eğer sonuç olarak sadece program içi amaçlarla kullanacağınız metodlar hazırlıyorsanız, bunları "private" olarak tanımlamanız gereklidir.

Böylece dışarıya bağımlı değişkenlerin, ilerideki yapı değişikliklerin sorun çıkarmasını engelleyebilirsiniz.

Program yazım kuralları

Prensip olarak sınıfları, özellikleri, metodları ve değişkenleri istediğiniz gibi isimlendirebilirsiniz. Ancak sınıf adlarını belirlerken isim kullanmaya, özellikleri ve değişkenleri de yazarken küçük harfle başlamaya dikkat ederseniz daha rahat çalışabilirsiniz. Bu noktada sınıfların isimlerini belirlerken Sun'ın JDK'sını göz önünde bulundurmanızda da fayda vardır.

Bazı satırların noktalı virgül kullanılarak sonlandırıldığı büyük bir ihtimalle dikkatinizi çekmiştir. Burada kullanılan noktalı virgül, komut satırının sona erdiğini belirtiyor. Kavisli parantez işaretleri ise sonunda noktalı virgül bulunmayan blokları ifade eder. Yeni başlayanların zorlandıkları ve en çok hataya neden olan nokta küçük ve büyük yazım kurallarıdır. Program artık daha karmaşık bir hal aldı. Üzerinde çalışacağımız ikinci örnek program, farklı sınıflardan oluşuyor. EkkartlarTesti.java dosyasını şimdi Ekkart.java dosyasına kopyalayın. Son olarak dosyayı düzenleyin ve EkkartlarTesti sınıfını (16 ve 27. satırlar arası) silin. Daha sonra yeni bir dosya oluşturun: Computer.java. Bu dosya, şu ana kadar sadece ek kartlar ile ilgilendiğimiz bir bilgisayarın çok basit bir modelini sahneye koyuyor.

Bu yeni örnek programla, örneğin yazım kuralları gibi program yapısı ile ilgili kuralları pekiştireceksiniz.

Örnek program 2: Computer.Java

Kaynak kodda da görüldüğü üzere "main" metodu Computer.Java dosyası

içerisinde. Bu, programın çalıştırılması için ileride sadece "Java Computer" ifadesinin yeterli olacağı anlamına geliyor.

● **Satır 3:** Computer ismindeki yeni sınıfta sadece bir tane Array (Dizi) tipinde Ekkart Instance Variable bulunuyor. Array, aynı türdeki bir çok veri tipinin bir araya toplanması için kullanılır.

Değişkenlerin belirlendiği üçüncü satırda bulunan köşeli parantezlerden, burada bir tane dizi tanımlandığını anlayabilirsiniz. Dizinin devamlı olarak başlatılması zorunludur. Bunun örneğini 8. satırda görebilirsiniz.

● **Satır 5:** Bu sınıfın Constructor'unun görevi, Computer sınıfının Instance'ının önceden belirlenen bir başlangıç noktasına taşınmasıdır.

● **Satır 8:** Dizinin başlatılması esnasında, derleyiciye dizi içerisinde kaç tane eleman bulunduğunun bildirilmesi gereklidir. Bu örnekte hayali bir bilgisayar göz önünde bulundurularak, dizi içerisindeki eleman sayısı 5 ile, yani bilgisayar beş tane genişleme yuvası ile, sınırlandırılmıştır. Burada dikkat edilmesi gereken en önemli nokta ise dizi elemanlarının "0" ile başlamasıdır.

● **Satır 11-13:** "new" metodu ile üç tane sanal kart oluşturuyoruz ve her birini bilgisayardaki boş kart slot'larından birine yerleştiriyoruz. Burada kullanılan sınıflar da tabii ki bulunmak zorundalar.

● **Satır 16:** "bilesengoster()" metodu her bir slot'u kontrol eder ve bir nevi sistem testi uygular.

For döngüsünün etkisi nedir?

● **Satır 18:** Bu satırda bir "for" döngüsü başlıyor. Döngüler tekrar edilen işlemleri belirtirler. "for" anahtar kelimesinden sonraki parantez içerisinde üç parametreye kullanılır: Başlangıç bölümü, döngü başında bir kere işleme konur. Döngü sayacını burada belirleyebilir veya başlatabilirsiniz.

Peki bu durumda tam olarak ne oluyor? Başlama esnasında ilk olarak "i" değişkeni "int" tipinde tanımlanır ve değer olarak "0" atanır. Daha sonra döngü içerisindeki ifade işlem görür. Bu sayede, burada ekkartlar dizisinin uzunluğunu (yani bileşenlerin sayısını) tespit edebilirsiniz.

Bir dizinin uzunluğunun devamlı olarak kullanıldığı durumlarda "array.name.length" özelliğine ihtiyaç duyulur. Burada kullanılan "for" döngüsü, "i" değişkeninin ekkartlar dizisindeki eleman

sayısından büyük veya eleman sayısına eşit olana kadar işlem görecektir. Döngü sayacı, döngünün en başa her geri gelişinde bir artacaktır. Bunun için geçerli olan "i=i+1" işlemi program kodu içerisinde "i++" olarak geçiyor.

Bu "for" döngüsü içerisinde sayaç değişkeni olan "i" sırasıyla 0,1,2,3, ve 4 değerlerini alır. Bu değer 5 olduğu zaman döngü sorgusu hata verecek ve böylece "for" döngüsünden çıkılacaktır.

- **Satır 20:** Burada bir sistem testi gerçekleştirilir. Burada ilginç olan bir "string" ifadenin "int" türündeki başka bir ifade ile bağlanmasıdır. Bu işlem aslında şu şekilde gerçekleşir: JVM buradaki tam sayı değerini otomatik olarak karakter dizisine çevirir ve daha sonra bunu Slot ile birleştirir.

- **Satır 22:** Belirli bir aksiyon genellikle bir şarta bağlıdır. Bunu elde edebilmek için de "if" (eğer) sorgu komutu kullanılır. Şayet sorgu sonucu olumlu ise kendinden sonraki program bloğunu, aksi takdirde bir sonraki program bloğunu işleme sokulacaktır.

Sorgunun programa etkisi

Örneğimizdeki durumda, dizideki i-numaralı bileşen null'e eşit olursa, sorgu doğru sonucunu geri dönecektir. (Hatırlatma: Ekkartlar dizisinin her elemanı Ekkart sınıfındaki bir Instance'ı gösteriyor.) Aslında tüm slot'lar için bir Ekkart oluşturmadık ve bunları slot'lara atamadık. Dizinin yerleştirilmeyen elemanları, yani boş slot'lar, her zaman için null değerine sahipler.

- **Satır 24:** Sadece eğer ekkartlar[i] dizi elema-

Computer.java

```

1 class Computer
2 {
3     private Ekkart[] ekkartlar ;
4
5     public Computer()
6     {
7         // 0-4 Arası Slotlar
8         ekkartlar = new Ekkart[5] ;
9
10        // Ekkart ekle
11        ekkartlar[0] = new Grafikkartı() ;
12        ekkartlar[1] = new Seskartı() ;
13        ekkartlar[4] = new Networkkarte() ;
14    }
15
16    public void bilesgoster()
17    {
18        for (int i = 0; i < ekkartlar.length; i+ +)
19        {
20            System.out.println("Slot" + i) ;
21
22            if (ekkartlar[i] == null)
23            {
24                System.out.println("Bos Slot") ;
25            }
26            else
27            {
28                System.out.println(ekkartlar[i].toString()) ;
29            }
30
31            System.out.println() ;
32        }
33    }
34
35    public static void main(String[] args)
36    {
37        Computer computer = new Computer() ;
38        computer.bilesgoster() ;
39    }
40    }

```

nı değeri null alacak olursa, bir sistem sorgusu uygulanacaktır.

- **Satır 28:** Şayet aktif slot boş değilse, "toString()" metodu söz konusu slot nesnesini çağırarak ve sonucu verecektir.

Eşitsizlik ise "!=" operatörü ile gösterilecektir.

- **Satır 31:** Tek bir slotun ekrana yazılmasından sonra bir satır boşluk bırakılır.

- **Satır 35-39:** Statik "main" metodu Computer sınıfına ait bir Instance oluşturacak ve daha sonra yukarıda tanımlanmış olan, tüm slotlar için bir açıklama veren bilesgoster() metodunu çağıracaktır.

Java'da kalıtım nasıl kullanılıyor?

Kalıtım, nesne tabanlı programlanın en önemli özelliğidir. Java kursunun ilk bölümdeki örneklerde de bu teknikle sıkça karşılaştınız.

İkinci örnek programı derlemeden ve başlatmadan önce bazı somut kartların bulunması gereklidir. Ekkart sınıfı bir üst düzey sınıf, tabii ki süper sınıf veya temel sınıf, hayali bilgisayarlardaki tüm ek kartlar için bulunmalıdır. Ek kartlar ise daha sonra Subclass, yani alt sınıflar olarak adlandırılırlar.

11. satıra bir kez daha göz atın. Grafikkartı sınıfına bir tane Instance oluşturduunuz. Bu Instance'ın bir ekkartlar[i] değişkeninden farklı ek kartlara atanabilmesi nasıl mümkün oluyor? Bu bulmacanın çözümü kalıtım... Grafikkartı sınıfı Ekkart'ın bir alt sınıfıdır ve bu nedenle bir kart gibi davranabilir, ancak bundan biraz daha fazlasını da yapabilir.

Burada dikkat etmeniz gereken nokta, "private" olarak tanımlanan bir Instance Variable'a alt sınıfların erişemediğine dikkat edilmesidir. Örneğin Grafikkartı sınıfından Ekkart süper sınıfındaki "name" özelliğine erişilememesidir.

Diğer kartları da tanıtabilirsiniz

Bu Java uygulamasını geliştirerek, bilgisayarın tüm bileşenlerini tek tek kontrol edebilirsiniz. İnternette erişebileceğiniz kaynakları kullanarak daha fonksiyonel Java programları geliştirin. Hayal gücünüzü serbest bırakın... Ancak daha önce kodları açık olarak dağıtılan uygulamaları inceleyerek tecrübe kazanabilir ve ek özellikler kullanabilir veya diğer kartları inceleyebilirsiniz.

Gerekli olan tüm sınıfları oluşturduktan sonra sınıfları "javac *.java" komutunu kullanarak derleyin ve son olarak programı "java computer" komutunu kullanarak çalıştırın.

Java kursunun ikinci bölümünde Java programa dilini kullanarak grafik bileşenleri ekrana getirme ve dosyalar ile çalışma konularına değineceğiz. ■